mét egyaránt a fametszetre és a rézmetszetre kiterjeszti. A tagsági díj 36 koronában van megállapítva.

Leonardo da Vinci híres úrvacsoráját annyi sok kísérletezés és javaslat után, amelyet érdekében tettek most már végleges elhatározással restaurálni fogják; t. i. hogy nem úgy hogy újra átfestenék (!), hanem a további teljes elpusztulástól megóvják, ami állítólag sikerülni fog.

Olaszországban utóbbi időben gyakoriak a műtárgyak lopásai. Most arról adnak hírt, hogy Percinában (Toscana) egy Luca della Robbia mű veszett el; s ez nem kevesebb, mint egy templomi nagy triptichon, két medaillonnal. Ugyancsak Olaszországból jön a hír, hogy a firenzei Casa di Danteből idegenitettek el több műtárgyat.

Szépművészeti minisztérium van keletkezőben (?) Bécsben, amelynek körébe az udvari színházak, múzeumok, művészeti akadémiák és iskolák, az udvari könyvtár, művészetpártolás és fejlesztés általában tartoznának.

Velencének kampaniléja összeomlásával a Sansovino-féle könyvtárépület egy része is megsemmisült. Ezt most helyreállították. Az épen maradt részeket az újraépítésnél fölhasználták, de számos részletet, a többi között néhány szoborművet egészen újra kellett elkészíteni.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

Az ipari munkások képzésére szervezett országos bizottság által az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban a tél folyamán tartott 15 vasárnapi előadást összesen 3540-en látogatták, úgy, hogy egy-egy előadáson átlag 236-an vettek részt. Üdvös hatással volt, hogy az előadások sorrendjét eleve közhírré tették, miáltal lehetővé vált, hogy azokat az érdeklődő szakemberek hallgathatták. Az előadásokat a múzeum tisztviselői felváltva tartották.

A M. Iparművészeti Társulat választmányi ülése. A Magyar Iparművészeti Társulat választmánya 1906. évi március hó 9-én ülést tartott SZALAY IMRE alelnök elnöklete alatt. Jelen voltak: ALPÁR IGNÁC alelnök, ÁGOTAY LAJOS, dr. BÁRCZY ISTVÁN, BACHRUCH KÁROLY, dr. CZAKÓ ELEMÉR, FARAGÓ ÖDÖN, T. FISCHER IGNÁC, FITTLER KAMILL, báró FORSTER GYULA, GAUL KÁROLY, GELLÉRI MÓR, GERSTER KÁLMÁN, GYALUS LÁSZLÓ, HUSZKA JÓZSEF, KRIESCH ALADÁR, MATLEKOVICS SÁNDOR, MARÓTI GÉZA, MORELLI GUSZTÁV, NÁDLER RÓBERT, PÉTERFFY LAJOS, RADISICS JENŐ, RÓTH MIKSA, SIMAY LAJOS, TELCS EDE, THÉK ENDRE és VIG ALBERT választmányi tagok, GYÖRGYI KÁLMÁN főtitkár és mint jegyzőkönyvvezető SZÉCSÉN FERENC másodtitkár.

Mint meghívott vendégek megjelentek Steiner Ferenc ércárúgyáros és Vukovics Vladimir asztalos.

Elnök megnyitja az ülést, üdvözli a megjelenteket és bejelenti, hogy távolmaradásukat kimentették Ballai Lajos, Forreider József, Szterényi József, gróf Teleki Sándor és Zsolnay Miklós választmányi tagok.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök Vig Albert vál. tagot kéri fel.

A napirendre térve főtitkár felolvassa a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek leiratát, mellyel az 1905. évi karácsonyi kiállítás alkalmából a 2000 koronás nagydíjat Tarján Oszkár műötvösnek, az állami iparművészeti érmeket pedig Steiner Ármin és Ferenc cs. és kir. udvari ércárúgyárosoknak és Vukovics és Kaufmann asztalosmestereknek adományozta. Jelenti, hogy a 2000 koronát nagydíj és a hozzátartozó oklevél kiadása már megtörtént.

Elnök meleghangú üdvözlő szavak kíséretében adja át az érmeket a kitüntetett műiparos cégek jelenlevő képviselőinek, akik a kitüntetést megköszönik.

A meghívott vendégek távozása után főtitkár jelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter a társulat előterjesztésére az állami érmekhez oklevél kiadását határozta el, amely oklevél tervének pályázat útján való beszerzésére a társulatot felhívta. Jelenti, hogy a pályázat kiírása megtörtént. A választmány a bejelentéseket tudomásul veszi.

Főtitkár bemutatja a kereskedelemügyi magy. királyi miniszter leiratát, mellyel értesítette a társulatot, hogy a „Mintalapok" további föntartására irányuló kérelmét nem vehette figyelembe abból az indokból, mert az államháztartás jelen súlyos viszonyai közepette a kormánynak mellőznie kell minden oly kiadást, amely nem feltétlenül szükséges.

Ezzel kapcsolatban főtitkár előterjeszti a „Mintalapok" szerkesztő-bizottságának azt a javaslatát, hogy a „Magyar Iparművészet" füzeteihez mellékelve adná ki egyes kiválóbb műipari alkotások részlet-terveit, amelyeket időközönkint szakmák szerint csoportosítva lehetne olcsón előállítva,

Magyar Iparművészet 1906. 106. l.

dulnak és akik már valamely előző hivatalos nemzetközi kiállításon vsrsenyen kívül álltak vagy a legmagasabbfokú kiállítási kitüntetést nyerték el;

2. minden jury-tag;

3. minden magántársaság, melynek igazgatója vagy tisztviselője azon osztály jurytagja, amely osztályban az illető társaság kiállít.

A szakértőkül meghivott kiállítók csakis azon csoport tekintetében helyeztetnek versenyen kívül, amely csoport juryjében mint szakértők működnek.

Azon kiállítók, kik több csoportban állítanak ki, egy-egy csoportban csakis egy kitüntetést nyerhetnek.

A kollektiv (gyűjteményes) kiállítás csakis egy kitüntetést kaphat, de ha több név alatt szerepel, akkor valamennyi résztvevő megkapja az összes neveket felsoroló kollektiv oklevél másolatát.

Ha azonban a gyűjteményes kiállításban képviselt cégek mint kiállítók szabályszerűen beirattak s a felvételi díjat lefizették, egyenkint és személyesen is nyerhetnek kitüntetést.

Azon kiállító, ki valamely osztályban oly termékeket mutat be, melyek több osztály keretébe tartoznak, e termékeket minden illető csoportjury birálata alá bocsáthatja és e célból mindazon osztályokba köteles beiratkozni, melyeknek keretébe a kiállítási tárgy tartozik.

Nürnberg. Nürnbergben bajor jubileumi orsz. kiállitást rendeznek, Nürnbergnek Bajorországhoz való tartozása 100-ik évfordulója ünnepére. A kiállitás 1906. évi májustól októberig fog tartani.

Páris. A párisi „Gaulois" nemzetközi versenyt rendez, amelyben nők művészi alkotásai versenyezhetnek a babérért. A kiállításon több magyar nő is vesz részt. Megnyitása Párisban.

Svájc. Svájcban, Biel-ben (berni karton) április havában lakás-kiállitás lesz. Különleges célzata a kiállításnak az, hogy az odavaló népies épitészeti formáknak a középosztály igényeihez és kényelméhez való alkalmazhatósága nyilvánvalóvá tétessék. Igen természetes tehát, hogy valamennyi kiállitási tárgynak odavaló készitménynek kell lenni.

Zürich. A zürichi iparművészeti múzeum az év végére egy a finn diszitő művészetet felölelő kiállitást készit elő.

KÜLFÖLD.

A Francia képzőművészeti budget 1906-ra úgy mint minden esztendőben, most is sok érdekeset tartalmaz. Néhány adatot fölsorolunk belőle. A francia állam évente egy millió frankot fordit műtárgyak vásárlására; ennek háromnegyed részét megrendelésekre, s egynegyed részét kiállitási vásárlásokra fordítják. A kiadott milliót azonban nem egészen azért adják, amiért kellene. Részint a politika, részint a művészeti intézmények természete folytán az állam inkább a régibb nyomokon haladó művészetet (akadémiákon) s az újat csak nagyon kis mértékben pártolja. A budget-nek évről-évre nyilvánuló kivánsága a modern múzeum épitése. De erre az 1906. évi budget sem talált megoldást és költségfedezetet.

A brüsszeli diszitő-művészeti múzeumban most helyezik el azt a maga nemében kiváló és páratlan japáni gyüjteményt, amelyet Michotte úr ajándékozott a múzeumnak. A gyüjteményben körülbelül 7000 drb bronz-, fém-, faragott fa-, agyag- és porcellán-, elefántcsonttárgy, fésü, kés, nyomat stb. van. Csak a nyomatoknak száma ca. 4500! Ez a gyüjtemény az ottani ókori gyüjteménynyel együtt most Brüsszelnek egyik legkiválóbb látnivalója lesz.

Hollandia müemlékeinek fenntartására évenként (most 1906-ra) közel 100,000 hollandus forintot áldoz. Ebből az összegből városainak templomait, nevezetes városházait és egyéb épületeit restauráltatja. Az amsterdami Rembrandt-házat Amsterdam városa veszi meg.

Segantininek siremlékét készitője, Bistolfi befejezte; a milanói kiállításon látható lesz, onnan aztán utolsó helyére, Malajába kerül.

Grafikai tápsaság van alakulóban Berlinben. Célja a művészettörténeti kutatás lenne. Régi nyomatoknak, főleg a csak mint unikumok szereplő lapoknak ismeretessé, közkincscsé tétele lenne egyik föladata. Figyel-

29

30

29. SZALON-SZEKRÉNY.
TERVEZTE HORTI PÁL.
KÉSZÍTETTE
VUKOVICS ÉS KAUFMANN.

30. DÍSZKÚT MINTÁJA.
TARJÁN OSZKÁR-tól.

31

31. A TÁTRA-LOMNICI NAGYSZÁLLÓ OLVASÓ-TERME.

32

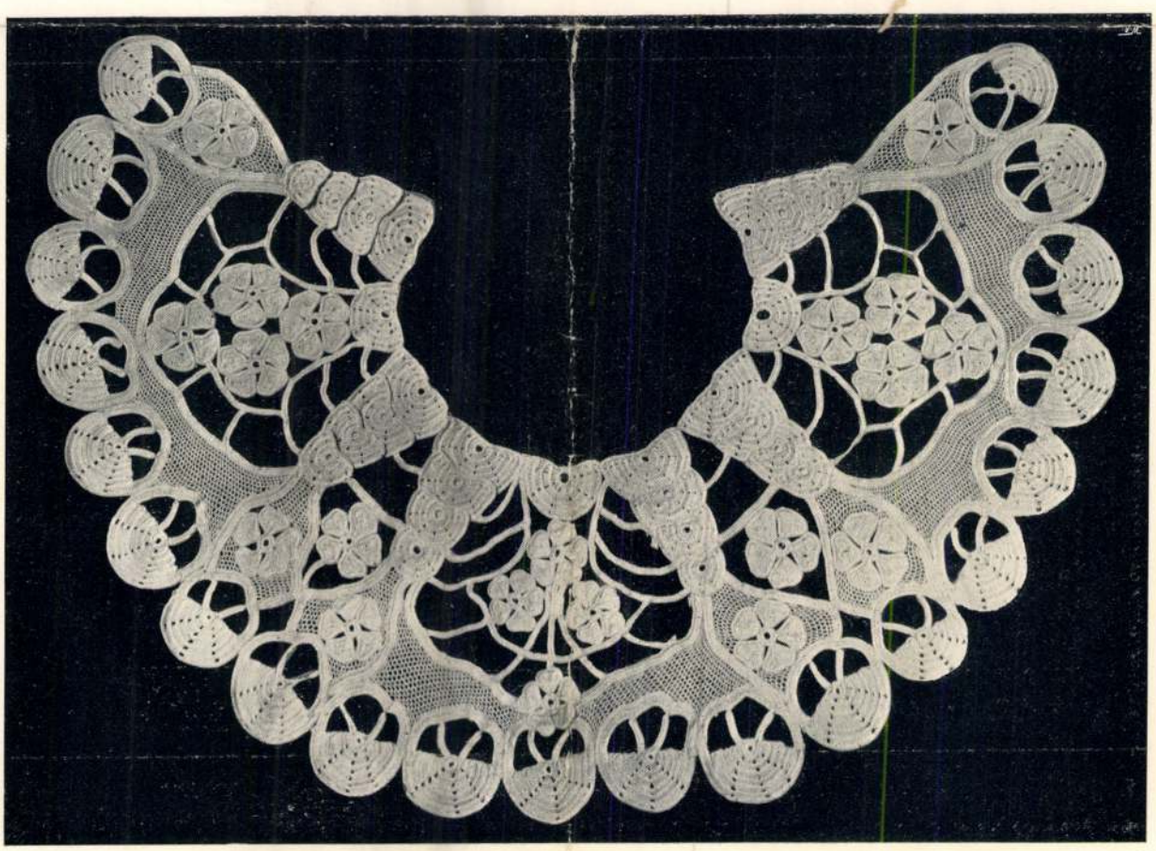

32. CSIPKEGALLÉR. KÉSZÍTETTE SINGER HEDVIG.

Tarján Ödön

építészmérnök

Árverési Csarnok aukció

kat. 37. sz. 1927. május

1100. tétel.

Tarján Vilmos

Tarján Vilmos tanár, műhimező-, rajz- és iparművészeti műterem. V. Deák Ferenc-tér 1. 180-787

Bptávb 1940 szept.

TEREM: = Ajánlják magukat: **Épület diszitések** ugymint **gipsz, kő, stuccatur, rabitz** és
IX., Bokréta-u. 28. :: **műmárvány munkák** elkészitésére. ::

korcsma helyiség átalakitási és kijavitási munkálatait a u g u s z t u s 29-én tartandó szóbeli árlejtés utján vállalatba adja. Kikiáltási ár 960 k. Bánatpénz 10%. Közelebbi feltetelek, tervek és költségvetés a községi irodában megtekinthetők.

történt letételét igazoló nyugtával ellátott ajánlataikat a m. kir. dohánybeváltó hivatalnak Szegeden nyujtsák be, hol a költségvetési és ajánlati minta átvehető.

Bácstopolya. (Földmunka.) Bács-Topolya község elöljárósága a Bácsér topolyai ágának kitisztitásánál teljesitendő 10.510 köbm. földkihányás, esetleges nád- és kutuvágás és a netán szükséges fasinázás munkálatának biztositása céljából versenytárgyalást hirdet. A munka szeptember 2-án d. e. 10 órakor Topolya községháza tanácstermében köbméterenkint 60 fill. kikiáltási ár mellett fog szóbeli árlejtés utján átadatni. Árlejtezők tartoznak 630 kor. 60 fillért a községi biró kezeihez lefizetni. A tervezet és költségvetés, ugy az árlejtési feltételek a községi jegyző irodájában betekinthetők.

Soroksár. (Iskolák épitése.) A soroksárpéterii áll. elemi iskolák épitésének biztositása céljából szeptember 15-én d. u. 2 órakor Soroksár községházán tartandó versenytárgyalás hirdettetik. Minden egyes munkanemre különkülön ajánlat teendő. Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy ajánlataikat a kitüzött napon déli 12 óráig nevezett hivatalhoz adják be. Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz lelételét igazoló nyugta csatolandó. A műszaki művelet és részletes feltételek a községházánál megtekinthetők.

Apostag. [Pest m.] (Munkásházak épitése.) Apostag község elöljárósága versenytárgyalást hirdet harminc munkásház épitésére. A tervrajz és költségvetés, illetve ajánlat szeptember 1-én déli 12 óráig adandó be Apostag község elöljáróságánál. Bánatpénzül a vállalati összeg 5%-a a községi pénztárnál letétbe helyezendő.

Tarján Zsóka ötvösművész

- A Csók galériában Tarján Zsóka ötvösművész ékszerkiállitása várja az érdeklődőket.

Stúdió '84.

1984. IV. 14. Televízió 1. műsor /G. Gyné/.

TARJÁNI JENŐ grafikus
Budapest, 1895

1920-25 között tanult a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Zemplényi Tivadar és Olgyay Viktor növendéke. Később Olgyay tanársegédje, majd 1944-54-ig műhelyvezető Varga Nándor Lajos és Koffán Károly grafikai osztályán. 1923 óta kiállító művész; önálló tárlata az Ernst Muzeumban (1927, 1929, 1932), a Nemzeti Szalonban (1930) és a Dürer Teremben (1965) volt. Szerepelt a Nemzeti Galéria 1968-as grafikai bemutatóján, továbbá a moszkvai magyar kiállításon. - Tematikailag a tájkép, és az elvont kompozició, formailag a maratásos technikák érdeklik. A vonalfinomságok s a tónus nagymestere; grafikai nyelvezete tagolt, nagy sulyt helyez a részletek kimunkálására.

Művész életrajzok 1975

feldolgozott. Aigisthos és Klytaimnnyal hatalomra jutott erőszak és elői a mitológiában, míg Élektra az len körülmények között állhatatosan mással szembeszálló, törhetetlen akaforradalmár hősnő szimbólumává nőtt

megállapították
lésszel szemben
nem hús- v
általánosan
de erre a megá
vizsgálatát a
még nem szület
téren. Célja az

os történeteket nem szabad megvál- l azt, hogy Klütaimnésztrának Oresz- ől kell meghalnia. Magának a költőnek gyes mozzanatokat kitalálnia és a haesen felhasználnia."[1] Ez az aristotelési meztet arra, hogy az azonos mitológiai s más mondanivalót hordozhat a kü- zásokban; a feldolgozó szabadon ala- leteket, szabadsága csak a cselekmény megváltoztatására nem terjed ki. Fel- : lehet-e, és főként jogos-e változatlan- ak tekintenünk mindhárom Élektra- mitológiai cselekményt és a történet

mitológiai hagyomány, hanem a drama szövege alap- ján) s az emberi indulatok és igazságok összecsapásá- nak, a mitológiai alak „emberré válásának" következtében létrejött új mondanivaló feltárása.

lemzések többsége a formai jegyek gy különbözősége alapján vizsgálja a csak elvétve figyelnek fel arra, hogy a ének ábrázolása, lényeges tulajdonesen különbözhetnek az egyes feldolgodig ez a különbözőség *más értelmet*, ad az egységesnek tételezett mitológiai Aiskhylos, Sophoklés illetve Euripidés

olás és a mondanivaló közti összefüggést k kell tekinteni az *euripidési Élektra*

Főhős és főszereplő; a szereplők bemutatása

A főhős olyan alak legyen, „aki nem emelkedik ugyan ki erényével és igazságosságával, de nem gonoszsága és hitványsága miatt zuhan szerencsétlenségbe, hanem valamilyen, éppen a nagy tekintélyben és boldogságban élők között előforduló hiba következtében..." „A jól felépített történet... egyszerű legyen,...

[1] *Aristotelés:* Poétika. 53b 22—27. (Sarkady J. ford.)
[2] Az euripidési Élektrával foglalkozó művek közül néhány fontosabb:
W. Nestle: Euripidés. Stuttgart 1901.
G. M. A. Grube: The Drama of Euripides. London 1941.
P. Decharme: Euripide et l'esprit de son théatre. Paris 1883.
F. Stoessl: Die Elektra des Euripides. RhM 99 (1956) 47—92. l.
M. J. O'Brien: Orestes and the Gorgon: Euripides' Elektra. AJPh 85 (1964) 13—39. l.
D. J. Conacher: Euripidean Drama. Toronto 1967.
M. Kubo: The Norm of Myth: Euripides' Electra. HSPh 71 (1967) 16—31. l.
W. Theiler: Die ewigen Elektren. WSt 79 (1966) 102—112. l.
[3] A darab pszichológiai elemzésének lehetőségére hívja fel a figyelmet: *D. J. Conacher:* i. m. 199—213. l.; és *J. Kott:* The Eating of the Gods. New York 1973. 240—267. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977 12
Világosság
Tarjányi Jenő

1021

Tarjányi Jenő rajza

szedni az abroszokat és nagy zörgéssel asztalra rakni a székeket. Minden arra mutatott tehát, hogy a napnak a vendéglátás fentebb leírt üvegcsarnokában is perceken belül és visszavonhatatlanul vége lesz.

Ekkor azonban nyílt a lengő üvegajtó. *Főember* lépett be rajta. Az üzletvezető már a terem tulsó oldalán felvette a legsugárzóbb képét, gyors léptekkel *Főember* felé indult. Három lépés távolságra tőle megállt, mélyen meghajolt és két kézzel mutatta az irányt: „Erre tessék parancsolni, erre! Ide talán a nagybőgő mellé." *Főember* a sok évi megszokás mozdulataival megveregette a szolgálatkész üzletvezető vállát, és a helyére indult. Megszokott helyére, valóban a nagybőgő mellé.

Átlagember is tudja *Főemberről*, hogy szeret nagybőgözni. Széles jókedvében néha megfeledkezik főemberi mivoltáról, kiragadja a nagybőgőt az „A" kategóriájú, szakképzett zenész kezéből és naturból bőgőzik, ha kell hajnalig is. Szép dolog ennyire önzetlenül bőgőzni, önként részt vállalni a dolgozók szórakoztatásának fontos és szép munkájában. Nem méltatlanul keringenek megin-

[illegible] történetek [illegible]

gőzésekről. Mesélnek a kisvárosban arról, hogy valamely vállalati névnap kiadós ünneplésekor is kitört *Főember* bőgőzésben megnyilvánuló vitalitása. Ő volt a zenekar lelke. Ő vállalta magára a tányérozást is. A jelenlevő számos *Alfőembertől* fejenként 100 forintot „tányérozott" a kötelező legkedvesebb nótáért a zenekar nálánál parányival szerényebb jövedelmű tagjai részére. Igazi demokratikus úri gesztusként emlegetik bizonyos körökben azóta is e kedves történetet.

Közben a sajátos feladattal megbízott, nagytenyerű vendéglátóipari dolgozó passzivitásba vonult. Az üzletvezető szeme intéséből megértette, hogy a mai záróra nem záróra. Hogy is lehetne bezárni, hiszen *Főember* első számú közügyben fáradozik, ezért áldozza fel éjszakai nyugalmát. Ma fogadta a helyi futballcsapat erősítésére érkezett új, fiatal játékosokat, akiknek megnyeréséért száz kilométereket utazni sem sajnált. Hogy örökre a kisváros színeihez kösse őket, lenyűgöző személyes varázsát az ünnepi alkalomból nem kevés számú borospalackkal toldotta meg. Sőt, az ifjú és romlatlan lelkű labdarúgócsillag-jelölt búgóha[illegible]
len csevegé[illegible]
volt hivatot[illegible]
védelem vi[illegible]

Átlagemb[illegible]
ló órákat. [illegible]
morfondíroz[illegible]
Közben Főe[illegible]
lackok kerü[illegible]
a pincérek szóváltására figyelt egy darabig. A záróra ugyan nem következett be, aki akart, maradhatott, de a kiszolgálás kegyét csak *Főember* asztala élvezhette. Emiatt háborgott néhány vendég. *Átlagember* nem háborgott. A panaszkönyvet sem kérte, mint többen mások. Minek? — gondolta. A fizetés óta megfeledkezett az üveg alján sötétlő három ujjnyi boráról is. Felajánlotta az egyik háborgó vendégnek, akit valahonnan ismert, majd vette a kabátját, kalapját és hazafelé indult. A lengő üvegajtóból még egyszer visszanézett. A búgóhangú dizőz éppen akkor ajánlkozott fel *Főembernek*, hogy elmegy hozzá titkárnőnek. A romlatlan lelkű futballisták csiklandósan, kamaszosan röhögtek.

SIMON FERENC

Tarjáni Jenő
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 FEB 11
NAPJAINK

1021

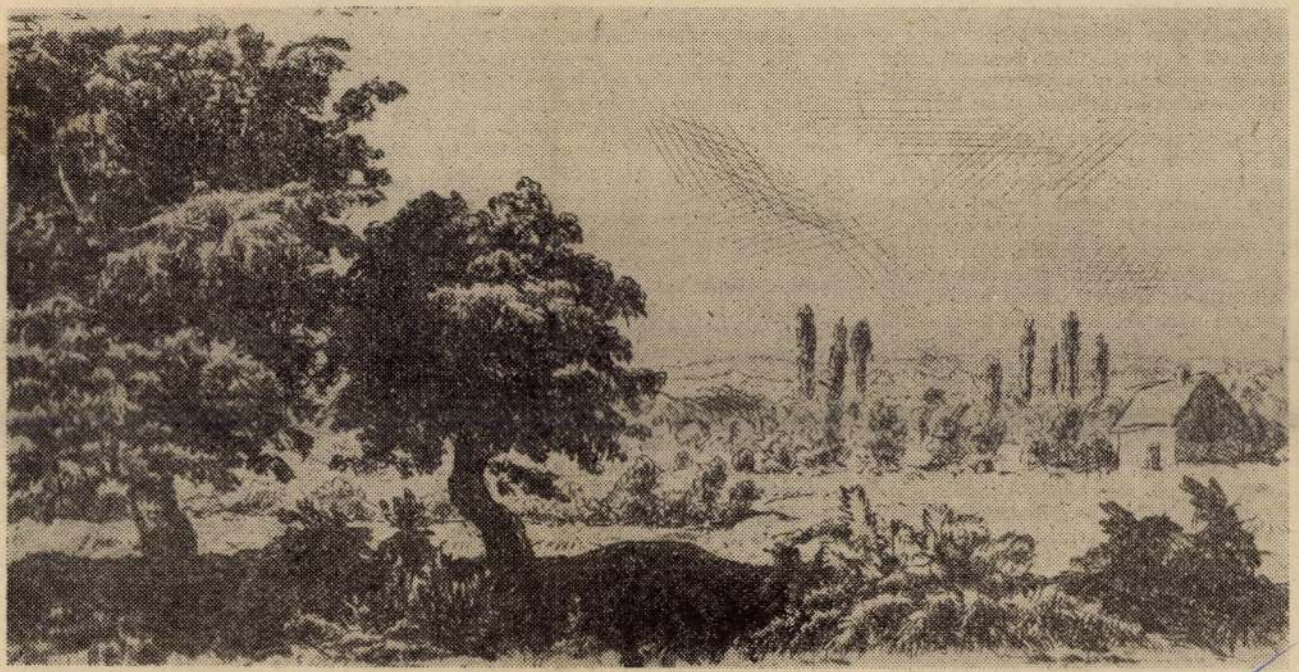

Táj

Tarjáni Jenő rézkarca

10

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Tarjáni Jenő

1965 MÁJ 11.

MAGYAR NEMZET

Tarjáni Jenő grafikusművész kiállítása

A Dürer-teremben kamarakiállításon mutatják be Tarjáni Jenő grafikusművész rézkarcait. Az anyagot a művész 70. születésnapja alkalmából válogatták, a kis tárlat a rézkarc-technika avatott művelőjeként állítja elénk az idős mestert.

Nagyrészt az 1920—40-es évekből való lapjait stílusuk a klasszikus, római iskolához sorolja. Tájképeket, figurális kompozíciókat, mitológiai és bibliai jeleneteket ábrázolnak. Alapvető vonásuk az árnyalt, finom megoldás, a mindig egyensúlyban levő szerkezeti felépítés. A klasszikus elrendezést, arányokat nem bontja meg semmi, ezeken a lapokon minden befejezett. Hűvös szépségükkel valami olyat közölnek, ami ma már egy kissé idegen a néző számára. Technikai kvalitásuk, egyenletes színvonaluk mégis helyet biztosít számukra a magyar grafikai művészetben.

(s. m.)

a kenerovi szakszervez[illegible]
nács titkára koszorúzta meg az emlékművet.

A magyar fegyveres erők nevében Czinege Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, *Benkei* András belügyminiszter és *Papp* Árpád, a Munkásőrség országos parancsnoka koszorúzott, míg a szovjet hadsereg koszorúját K. I. *Provalov* vezérezredes, az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok főparancsnoka, A. I. *Puskin* altábornagy és V. G. *Voszkreszenkij* altábornagy helyezte el az emlékműre.

A vidéki békedemonstrációk és koszorúzási ünnepségek egyben *a leszerelési hónap megnyitó ünnepségei* is voltak. Cegléden *Szatmári Nagy* Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára volt a béke-nagygyűlés ünnepi szónoka,

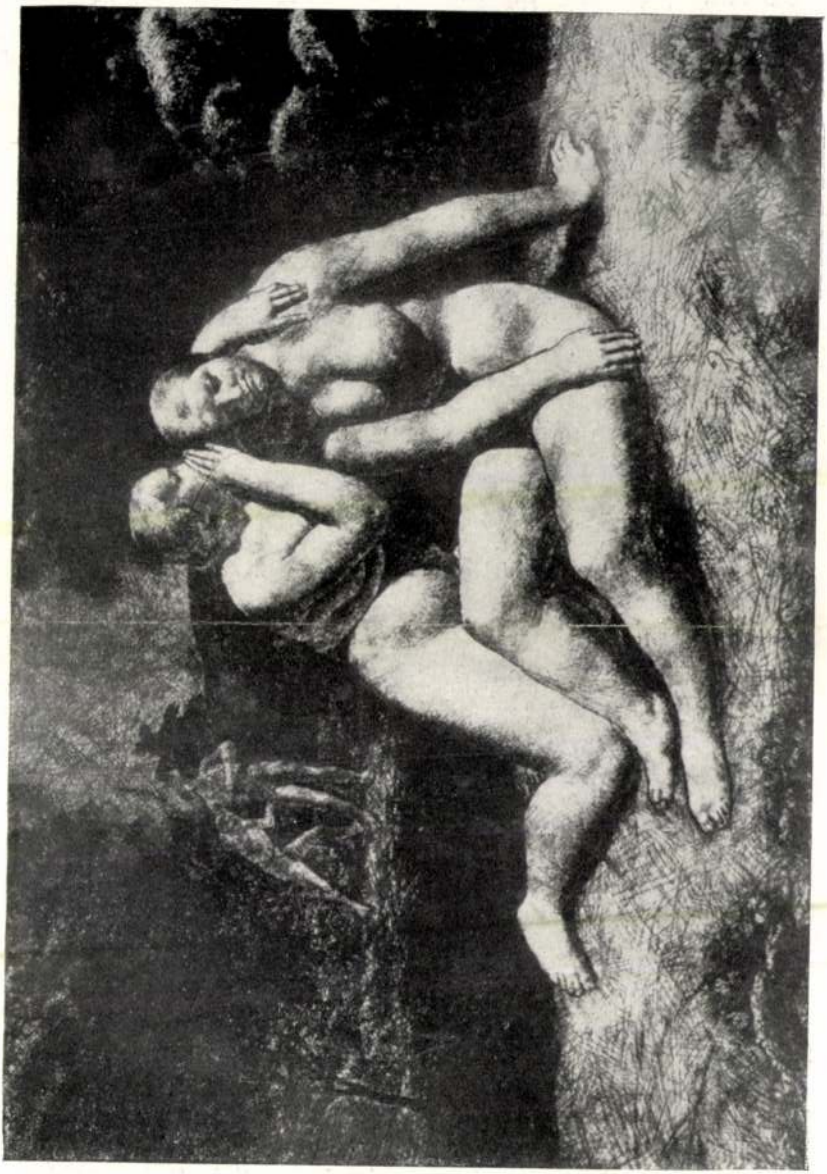

Tarjáni S. Jenő: Sugdosók.

Magyar művészet Európában
1942. jún. 6–22.

Udvary Pál: Halászat napnyugtakor.

XIII.

Farjáni S. Jenő

Szabad Művészet

1950. 10. 416. l.

összeszűkül. Csak a D felől a Szávába ömlő folyók széles nyílásaiban tágul ki a Száva völgye. E folyók: a *Vrbas*, a *Bosna* és a *Drina*. Völgyeikbe messze benyúlik a Kárpát-medence. A Száva alsó folyásának tengerszint feletti magassága 85 m körül van.

Mindkét folyó — a Dráva is, meg a Száva is — alacsony partok között kígyózik; sokszor elágazik, sokszor okoz áradásokat. Ezért a folyamközi kisebb vízválasztója is bizonytalan. A *Fruška-Gora* szigetszerűen emelkedik ki ebből a lapos térszínből.

A folyamközi síkságból emelkednek ki Ny-abbra a *Papuk*, a *Psunj* és a *Dilj* 500—900 m-es hátai. Kedves medencét zárnak be: a *Pozsgai*-medencét. A Papuk Ny-i folytatása az alacsonyabb *Bilo*-hátság. Tájképi tekintetben ez a rész folytatása a Dunántúl tájának.

De nem különbözik ez a táj az Alföld D-i és a Dunántúl D-i részeitől *éghajlatában* sem; a Bácskához, a Temesközhöz és a Drávaközhöz hasonlóan az évi középhőmérséklet itt is 11—12 fok, éppolyan szélsőségekkel, mint aminőkkel amott találkoztunk. Az évi csapadék-mennyiség is alig különbözik: átlag 6—700 mm. Ez az alapja a mezőgazdaságnak. A termékeny áradmányi talajon elsősorban *búzát* és *kukoricát* termelnek, de a kapás növényekkel való foglalkozás is el-

BB

A General Electric folytatja

A *General Electric Capital Services* amerikai bank szóvivője pénteken közölte az *MTI* washingtoni irodájával: a cég belső döntést hozott arra vonatkozóan, hogy *folytatják a tárgyalásokat a Budapest Bank Rt. többségi részvénycsomagjának esetleges megvételéről.*

Tájékoztatása szerint a döntés kifejezésre juttatja, hogy a GE Capital Services továbbra is érdekelt a magyar bank megvásárlását célzó tárgyalások sikeres befejezésében. Egyéb részletet nem volt hajlandó elárulni.

Hitelképessége a legjobb

Jön a Deutsche Bank?

Európa legnagyobb magánbankja, a *Deutsche Bank* elégedetten fogadta a hírt, hogy a budapesti kormány csütörtökön jóváhagyását adta a neves pénzintézetnek egy *magyarországi leánybank nyitására vonatkozó tervéhez.* A német bankóriás nagy jövőt lát a kelet-európai piac fejlődésében, ezért fontosnak tartja minél közvetlenebb jelenlétét a térségben.

A frankfurti székhelyű pénzintézet, amely évek óta fontos szerepet játszik a magyar–német kereskedelem finanszírozásában, száz százalékban saját tulajdonát képező majdani budapesti bankjával is elsősorban a két ország közötti üzletkötéseket kívánja segíteni – nyilatkozta a bank egyik illetékese az *MTI* érdeklődésére. Elmondta, hogy a Deutsche Bank az idén már leánybankot,

Az OTP-nél ta

Áttérés az új je

Az OTP Bank Rt. december folyamán tájékoztatja lakossági ügyfeleit arról, hogyan értinti őket a pénzforgalmi jelzőszámok változása. Részletezik a január 1-jétől kötelezően használandó készpénz-átutalási megbízás nyomtatványokat, amellyel hiteleiket befizethetik, illetve lakossági folyó-

szá
tés
OT
hi
az
m
eg
bi
ár

Börzel

Mol-nyitány a

A Budapesti Értéktőzsde elmúlt hete végül jóval kevésbé volt izgalmas, mint amilyennek az előjelek alapján ígérkezett. A pénzügyminiszter egy héttel korábban felajánlott lemondása még az előző hét végén visszavonásra került, *így a befektetők megnyugodhattak*: nem állt fenn már a veszélye a *Békesi* László februári lemondásához kapcsolódó, a tőzsdei árfolyamokat igen érzékenyen érintő kormányválságnak. Ennek megfelelően a piac ott folytatta, ahol az ominózus hír előtt abbahagyta: a hétfői korrekciót lassan morzsolódó árak és viszonylag alacsony érdeklődés jellemezte, így az összességében alig változó tőzsdeindex 1487,8 pontos értéken zárta a hetet. A részvénykereskedés végül 1,67 milliárd forintra rúgott, de az egygyel korábbi hetit meghaladó szám csak a tőzsdére újonnan érkezett *Mol*-részvények szereplésének volt köszönhető.

A múlt hét legfontosabb tőzsdei eseménye kétséget kizáróan a Magyar Olaj- és Gázipari Rt. részvényeinek bevezetése volt. A keddi esemény fontosságát leginkább az adja, hogy a csaknem százmilliárd forintos jegyzett tőkéjű társaság részvényeinek bevezetésével ugyanis a BÉT-en szereplő társaságok részvényeinek összesített piaci

Magyar Nemzet
HÉTFŐ, 1995. december 4.

In memoriam Tarjáni S. Jenő

Százegy éves korában elhunyt a magyar sokszorosítógrafika nagy öregje, *Tarjáni Simkovics* Jenő. Hosszú élete mintája a tisztességes, meg nem alkuvó, folyton munkálkodó művésznek.

1920-ban az *Akadémiára* kerülve *Olgyai* Viktor tanítvá-

Önportré

nya lesz. Itt jegyzi el magát a rézkarcolással. Az első világháború utáni gazdasági válság indokolja az olajfestménynél olcsóbb, több példányban sokszorosítható rézkarc, kőrajz, fametszet népszerűségét. Az Olgyai iskola növendékeit „rézkarcoló nemzedékként" értékeli a művészettörténet. *Aba-Novák* Vilmos, *Patkó* Károly, *Szőnyi* István, *Varga* Nándor Lajos, Tarjáni Jenő összetartozását a korabeli műkritika mindig hangsúlyozta. Kiállításaik a *Nemzeti Szalonban*, az *Ernst Múzeumban* eseménynek számítottak. Míg az első három mester később a festészethez pártolt, addig Tarjáni és Varga végig hű maradt választott műfajához, a rézkarchoz.

A pályakezdő Tarjáni fő erőssége a portré volt *(Önarckép, 1914, Leányportré, 1923, Édesanyám, Édesapám, 1926).* A huszas-harmincas évek új klasszicizmusának legfontosabb témája az árkádiai hangulatú tájakban elhelyezett bibliai-mitológiai aktkompozíció. Jelentős szerep jut itt a drámai fénykezelésnek, a felhőkön áttörő napfénynek, vagy a lombokon átszűrődő kontrafénynek. A konstruktív, erőteljes női aktok voltak Tarjáninál kiindulópontjai a későbbi csoportos bibliai tárgyú kompozícióknak *(Mózes megtalálása, Zsuzsanna, Kiűzetés 1924).*

A Somogy megyei Iglón 1926–27-ben töltött nyarak a tájkép felé fordítják érdeklődését. Erős napfény, mély árnyékok, házakkal, bokrokkal gazdagon tagolt karcok születnek itt. Fényben fürdő aktjai ezután már a természetben elhelyezve jelennek meg. Ezeken a lapokon változást észlelünk, a mozgalmasan összefonódó formák eltávolodnak a nyugodt klasszicizmustól, az Európa-szerte bontakozó avantgard művészettel való találkozást jelzik. Munkái sikerrel szerepelnek külföldi kiállításokon *(Velencei Biennálé, Zürich, Oslo, Stockholm, Göteborg, Amsterdam, London, New York, Chicago, Los Angeles, Cleveland 1924–30.).*

1927-ben a *Szinyei Merse Társaság Zichy* Mihály-grafikai díjával tüntetik ki. 1944-ben műhelyvezetőnek hívják meg a *Képzőművészeti Főiskolára.* A halk szavú mester *Rembrandt* karcait ajánlja példaképül növendékeinek. Keze alól kerül ki – többek között – *Kondor* Béla, *Gross* Arnold, *Stettner* Béla, *Csanády* András és jómagam is. 1954-ben elbocsátják a főiskoláról politikai passzivitása és vallásos meggyőződése miatt. 1990-ben rehabilitálják.

(Ma délután két órakor búcsúztatják a Farkasréti temető Hóvirág utcai ravatalozójában.)

TARJÁNI Simkovics Jenő

TARJÁNI Simkovics Jenő

Elhunyt Tarjáni Simkovics Jenő

Életének százegyedik évében – november 15-én – elhunyt Tarjáni Simkovics Jenő, aki a két világháború közötti korszakban a sokszorosított grafika megújítójaként vált ismertté. A magyar grafikusművészek doyenjének haláláról a család értesítette pénteken a távirati irodát.

MN 1995 nov. 18.

BÚCSÚ
Tarjáni Simkovics Jenőtől

Tarjáni Simkovics Jenő a két világháború közti sokszorosított grafika egyik megújítója. E rézkarcoló nemzedék közös jellemzője a rembrandti példára megmutatkozó erőteljes fény-árnyék hatás, szobrászi formálás, klasszikus kompozíció és tökéletes mesterségbeli tudás. A kortársi kritika Tarjáni Simkovics Jenő lapjait méltatva a plasztikus, festői felfogású alakjait, komponálókészségét és virtuóz technikai tudását emelte ki. Az 1920-as évektől sikeres hazai bemutatkozásai mellett a mester alkotásait külföldi tárlatokon is a legnagyobb elismeréssel méltatták: Clevelandben, Tokióban, Londonba, Stockholmban és másutt. A Szinyei Merse Társaságtól 1927-ben a legjelentősebb grafikai díjat nyerte, 1929-ben Barcelonában, 1930-ban Monzában jutalmazták, 1944-től a Képzőművészeti Főiskola oktatója, s összekötő kapocs az 1920-as rézkarcoló nemzedék és az 1950-es 60-as évek kiteljesedő grafikája között.

1995. áprilisában – mintegy századik születésnapi köszöntőként – Zsákovits Ferenc tollából több mint 70 képét is bemutató monográfikus összefoglaló jelent meg a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában. Ünnepi kézszorítása, kedves, érdeklődő, okos mondatai, novemberi jó egészségi állapotáról tudósító családi hírek nem sejtették, hogy december 4-én, **életének 101.-évében** búcsúznunk kell tőle. A fiatal pályatársak, a művészetbarátok emlékezetében a grafika nagy öregjének szelleme tovább él.

Tarjáni Simkovics Jenő: Visszanéző

Az Egyesület új tagjai

Bárdóczkyné György Gizella, Buday Mihály (Bogod), B. Tóth János (Hajdúnánás), Balogh György (Pécs), dr. Czinege Andrásné, Feketéné Karácsony Éva (Pécs), Jászai Joli (Pécs) Kálmánfi János, Késmárkiné Fürjes Piroska, dr. Királyné Venczák Marianna, Kövér András, Majercsik Sándor, Molnár József (Pécs), Németh Vincéné, dr. Simonné dr. Bernáth Erika (Pécs), Szabóné Nyírő Rózsa, Szilágyi Béla, Turi Istvánné, Vadász István (Pécs), és Vető Ferenc.

TÉL A FESTÉSZETBEN

címmel harmincegy tagtársunk képeiből látható kiállítás **a Művészetbarátok Galériájában.** B. Hajdú László, Bodon Mária, Csontos István, Dézsi Éva, Detzky Júlia (Gyömrő), Eszteró Rozália, Fekete Mária, Fenyves Mária Annunciáta, Göböly József, Heil Edit, Kovácsné Kaizler Gitta (Dunaújváros), Kaszner Margit, Kékes Pál, Komendák Éva, Körtvélyessy Magda, Kőszeghy Violetta, Laczy Pál (Dömsöd), Oláh Gyuláné (Berettyóújfalu), Orosz László, Pintér István, Pogány László, Simonné Hajós Ágnes (Győr), Szabadi Sándorné, Szemenyei Klára, Tábori Zsuzsánna (D.a.), Tömösváry Aranka, Varga Virág, Váraljai Imre és Váraljai Imréné munkái többségében évszakunk természeti szépségét idézik. Az értékesített képek bevételét a kiállítók az egyesület működési költségeinek fedezésére ajánlották föl.

A megnyitó ünnepség közönségét Kalmus Péter gitármuzsikája köszöntötte, majd Gomola György, Kanizsa József saját, Végh Gusztáv pedig a hangulathoz illő versek elmondásával szerepelt. Fenyves Mária Annunciáta, az egyesület alelnöke, a tél ihletet adó hangulata mellett a tárlat sokszínűségét említette. A programot záró tombolán Oláh Gyuláné, Váraljai Imre és B. Hajdú László ajándékképei és Bíró Endre nyomdaigazgató könyvei találtak gazdára. A kiállítás rendezéséért és a szép meghívók díjmentes elkészítéséért is köszönet jár Bíró Endrének. – A kiállítás képei január 5-ig tekinthetők meg.

KARÁCSONY A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

címmel **a Neumann János Számítástechnikai szakközépiskolában** rendeztünk kollektív kiállítást. Ahol 22 tagtársunk képe szerepelt. Berecz Antal (Németország), Bodon Mária, Bujáki József (Gyömrő), Darabán János (Kárpátalja), Detzky Júlia (Gyömrő), Eszteró Rozália, Fekete Mária, Heil Edit, Kassay Zoltán (Erdély), Kósa Bálint (Erdély), Majoros Zoltán (Szlovákia), Meiszter Kálmán, Mile-Bócsi Irén, Orosz László, Pintér Éva (Mosonmagyaróvár), Pintér István, Pogány László, Szabadi Sándorné, Tábori Zsuzsánna (D.a.), Tömösváry Aranka, Váraljai Imre és Váraljai Imréné.

A megnyitón szervezett tombolára Bodon Mária, Heil Edit, Meiszter Kálmán és Pintér István ajánlotta föl egy-egy festményét. A tombola bevételét és az értékesített képek árát az egyesület működési költségeinek fedezésére fordítjuk. A fődíjat: Pintér István 25 ezer forintos festményét Gergely András, az iskola igazgatója nyerte.

A szakközépiskolában a mostani volt a tizenötödik kiállítás, valamennyi szervezése **dr. Aranyi Attilánét** dícséri.

A karácsony hangulatát idéző tárlat megnyitását az Erkel Operastúdió tagjainak szereplése – Aszódi Mária, Bella Lajos, Bordás Klári, Demény BeátaTeodóra, Kaveczky Emilia, – Nagy József karnagy vezetésével tette ünnepélyessé.

KÖSZÖNET AZ EGYESÜLET TÁMOGATÁSÁÉRT

Május közepétől december 10-ig 64-en fizettek kisebb-nagyobb összeget az egyesület javára. Közülük **K.A. Vaszlovszky** (Groningen, Hollandia) 7600, **Michelle Katona** (California) 7.100, Vadkerti Olga 2.600., Simon Györgyné (Kiskőrös) 2.500., Heil Edit 1.500, Németh Tiborné (Székesfehérvár) 1.200, Betti Sasch (Németország), Bollányi László, B. Pál Margit, Detzky Júlia (Gyömrő) Határ János (Szilasliget), dr. Kalapáthy Karolina, Nagy Miklósné és Tiszttartó Edith 1000-1000, Szabó W. Hilda 600, Mató János (Németország) és dr. Soós Imre 500-500 forintal támogatta egyesületünket.

Geröly Tibor

Karácsony a Hargitán és a Csíki havasokon

Karácsonykor ünneplőbe öltözik a lélek Csíksomlyón. Ha december közepén a Csíki havasok és a Hargita tájain már havazni kezd, "fehér karácsonyunk lesz", mondogatják elégedetten a székelyek. Havazik, hát hóban, fehér tájban indulhat neki az ember a hegynek. Megkeresni azt a nem nagy, nem is kicsi, kiszemelt fenyőt, amely behavazva egy érintésre megremeg, és lehullajtja magáról a puha bundát. Hófehér gallérral, behavazott kucsmával, járatlan csapáson lehet most bandukolni az erdőben. Szarvasok és medvék, farkasok és őzek vágta ösvények vezetnek. Gyermekkoromban a Vas megyei Herényben, Kámonban a Jézuska és az angyalok hozták nekem a karácsonyfát, szüleim csilingeltek a szaloncukrok közt csüngő csengettyűvel. Jut eszembe, de azóta több évtized eltelt. Most azonban az erdélyi székelyre gondolok, ahogy lépdel a hóban, karácsonyfás emberként, hóna alatt viszi otthonába a kiszemelt fát, hazaviszi az örömet: a székelyföldi hóember vagy december.

A csíksomlyói kegyhely téli fénye messze világlik a decemberi, sötét éjszakába. Olyan szép múltja, történelmi és kulturális jelentősége volt és van a templomnak, a klastromnak, s a mindkettővel szoros kapcsolatban álló intézményeknek, szokásoknak, mozgalmaknak, hogy szinte külön fejezetet képeznek Csík vármegye történetében és az egész székely nép életében is.

Csíksomlyó ma általános és országos jellegű érdeklődés középpontjában áll. Az odalátogatók az egyszerű magyarázaton túl messzebbmenő megismerését is kívánják ennek a vallási és nemzeti szempontból annyira kimagasló középpontnak. (Most jelent meg Boros Fortunát: Csíksomlyó, a kegyhely. Pallas-Akadémia kiadásában, 190. old. ára: 550.-Ft.)

Karácsony szombatján ünneplőbe öltözik a lélek. Békesség költözik az otthonokba. Meggyújtják a gyertyákat. Mennyből az angyal . . . vagy Ó, gyönyörű szép titokzatos éj! Magyar egyházi népének áhitatát követi a karácsonyfa alá helyezett ajándékok megkeresése. Így van ez a legtöbb családban. Az ünnep szokásai hasonlóak a keresztény világban. (Az első egyházi karácsonyi népénekek irodalmi és zenei forrása a gregorián ének és a középkori európai nemzetközi katolikus nép-ének volt. Átgyúrva, átformálva az ősi magyar népzene ízlésével és hagyományaival. A pásztor-énekek közül Csíksomlyón is felcsendül legrégibb eredetű, magyar karácsonyi énekünk, a Csordapásztorok midőn Betlehemben, Csordát őrizének éjjel a mezőben . . . (A pásztorok imádásának csodálatosan egyszerű, nemes hangú megjelenítése. Hatása igazán csak teljes eléneklésekor bontakozik ki, főleg esti mise után, betlehemnél tartott ájtatosságokon. A Mária versszak az erdélyi néphagyományból származik: Elindulának és el is jutának, Szűz Máriának jó napot mondának.)

Székely Jula: Csíki betlehemes

A kegyhely-közeli Csíkszeredából éjféli zarándoklat indul a csíksomlyói ferencesrendi, Mária kegytemplomhoz. Százak meg százak kelnek útra gyalog vagy autóval az éjféli misére s még előtte a betlehemi játékra. A jászol a kis Jézussal a Szent Ferenc oltárnál áll. A gyerekekből és ifjakból összetevődő szereplők évszázados erdélyi rigmusokkal is köszöntik az újszülöttet.

A fehér lepelben pompázó búcsújáróhelyen karácsony ünnepén is sokan gondolnak arra, hogy a Kis-Somlyó lábánál álló ódon templom a katolikus székelység régi, szent helye. Egyben a nyugati kereszténység egyik legkeletibb őrhelye. Mily sokszor gyűltek itt össze évszázadokon át bemutatva hódulatukat Mária, Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk - előtt.

A szentélyben, a főoltáron most fényárban áll Mária kegyszobra. Felhangzik az ének a csodatevő Máriáért: Békét adj szívünknek, békét családunknak, békét nemzetünknek, békét a világnak . . . A hársfából faragott 2,27 m magasságú szobor Máriát ábrázolja, karján a kis Jézussal. Fejükön nehéz korona látható. Arca mosolygós.

Megenyhül a szorongó lélek, mintha csitulna a "népek harcának zúgó tengere". A hitükben erősödött lelkekben óhatatlanul is fölbuzdul a Székely himnusz – Ne hagyd el Erdélyt, Erdélyt, Istenünk – s tartsd meg e kis népet a félelmeit feledtető örömben.

Az éjféli szentmise után a lélek tisztultságával indul vissza otthonába a tömeg. A fiatalok egymásba kapaszkodnak. Csúszkálnak a havas, jeges úton. Vidám magyar szó, kacaj tölti meg az utcák hosszát. Hazatérve – régi szokás szerint – terített asztalhoz ülnek. Töltött káposzta párolgó illata kelti az étvágyat. Vége az ádventi böjtnek. Megeszik - miként a helyi tájszólás ejti a Mária-radináját.

Somlyó hegye most már sötétbe burkolózik. Komor fenség. Csupa titok és várakozás. Magasodó hegyoldalán friss hópelyhek szállnak. Őrzik az emberek örömét.

A legtartalmasabb magyar karácsonyi énekeink a született Gyermeket ünneplik, de a hívő nép szívesen nézi, átérzi a pásztorok hódolatát is. Erdély-szerte felzeng a legismertebb magyar karácsonyi dal:

Mennyből az angyal
lejött hozzátok,
pásztorok, pásztorok!
Hogy Betlehembe
sietve menvén
lássátok, lássátok .
Istennek fia,
aki született
jászolban, jászolban,
Ő leszen néktek
Üdvözítőtök
valóban, valóban.

Domonkos János

Hárs Ernő

Művésztúra az Appenninekben

Jó száz évvel ezelőtt, 1983. augusztusában nagyapám öccse, Strobl Alajos szobrászművész vezetésével tíz főből álló túristacsoport vágott neki Riminiból Itália vadregényes sűrűjének. A cél Firenze, illetve azon túl a carrarai márványbányák voltak. A mester, aki sohasem szűkölködött ötletekben, s aki szerencsés csillagzat jegyében álló művészpályáját szívesen tette – a reneszánsz ünnepi koszorúk mintájára – színes, teátrális elemek közbeiktatásával még emlékezetesebbé, azt találta ki, hogy a nagy elődök példáját követve, gyalogosan teszi meg a toszkán fővárosig vezető mintegy száz kilométeres hegyiutat. Viszonylag fiatal volt, harminchét éves, nőtlen, s ebben az évben aratta első igazán átütő, művészi sikerét. A főváros Zala Györggyel szemben őt bízta meg Arany János múzeumkerti szobrának elkészítésével. A győzelem hírére a Képzőművészeti Főiskola növendékei fáklyásmenettel ünnepelték tanárukat, aki a honoráriumból megengedhette magának, hogy hatot közülük magával vigyen a romantikus utazásra. A további résztvevők egy Antonio nevű tolmács és két hölgyvendég, a mester nővére, Strobl Zsófia festőművész és Jászai Mari voltak.

Strobl Zsófia különös, érzékeny, magányos művésztehetség volt, aki bálványozott öccse sikereinek árnyékában élte csendes, visszahúzódó, de belül annál tartalmasabb életét. Noha különböző tárlatokon önálló művekkel is fellépett, tehetségének legjavát a nagy mesterek alkotásainak másolására fordította. Nemcsak neki, műveinek is tragikus sors jutott osztályrészül. Öccse tátrai villájában, Őrtűzön kialakított műterme – valamennyi alkotásával együtt – 1929-ben tűzvész áldozata lett. 1941-ben a Kamaraerdei Szeretetotthonban hunyt el, nyocvannyolc éves korában. Életemben egyszer, nemsokkal a halála előtt találkoztam vele, és egy testileg megtört, de rendkívül élénk szellemű, mindenre odafigyelő, bölcs öregasszonyt ismertem meg benne. Ő örökítette meg naplójában a nevezetes hegyitúra emlékét.

Strobl Alajos: Önportré, 1880

Jászai Marit nem kell bemutatni. Részvétele a gyalogtúrán éppoly szenvedélyes körülmények között ment végbe, mint élete annyi más fontos vagy kevésbé fontos eseménye. A tervről modellülés közben értesült. A mester ugyanis, aki 1884, a király portréjának elkészítése óta az arisztokrata- és művészvilágban is divatba jött, éppen ebben az időben mintázta meg őt Medea szerepében. Arra való hivatkozással, hogy régóta vágyott valami hasonló kalandos utazásra, Jászai azonnal lelkesen csatlakozott a csoporthoz. Az alkalomra külön túracipőt csináltatva, Keglevich gróffal hegymászási gyakorlatokat végzett, és vállalta, hogy a többiekhez hasonlóan megelégszik egyetlen hátizsáknyi utipoggyásszal.

Riminiig kényelmes, polgári módon utazott a művésztársaság, itt azonban megkezdődött a gyaloglás. S ez Jászai számára már az első négy óra után végzetes lett. A San Marinóban fekvő Serravallo községbe érkezve, új túracipőjét dühös káromkodással vágta a sarokba, s féléjszakán át a feldagadt lábát borogatta. Miután a helyzet másnapra sem javult, a mester kénytelen volt a számára öszvéres kordét bérelni. A fiataloknak, tanárukat is beleértve, persze, meg sem kottyant a néhányórás gyaloglás. Az olasz tájtól, még inkább a szép olasz nőktől megmámorosodva egész éjjel ropták a táncot. Sikerült is felkelteniük a helybeli férjek féltékenységét, aminek az lett a következménye, hogy reggel futólépésben kellett odébbállniuk, a táncpartnerek szemében könnyeket, arcukon pedig pofonnyomokat hagyva maguk mögött. A kis incidens mindazonáltal nem befolyásolta a vállalkozás általános jóhangulatát. Jászai ugyan nem volt kifejezetten elragadtatva a rendelkezésére bocsátott utialkalmatosságtól: "Mester – kiáltotta – én azt reméltem, hogy egy szép fehér táltost szerez nekem majd Olaszországban, ezzel szemben ilyen spárgával befogott tetűvel kell utaznom!", de aztán hamar alkalmazkodott az új körülményekhez. Bordó színű, laza köpenyt öltött magára, derekát selyemzsinórral átkötve, s hollófekete haját magasan felfésülve, úgy ült a primitív járművön, mint egy görög istennő. A társaság tagjai körülvették a kordét, egyikük hegedűt cincogtatott, úgyhogy mindenki, aki szembejött velük, azt hitte, hogy vándor színtársulattal van dolga.

A napló, sajnos, nem adja meg az utazás pontos útvonalát. A topográfiai hűségnél sokkal inkább a hangulati mozzanatokat részesíti előnyben. Csak azt lehet tudni belőle, hogy átkeltek St. Leon, Cagliostro halálának feltételezett színhelyén, majd a Tiberis forrásvidékén egy Falconieri gróf látta őket vendégül. Az út egyre meredekebb, az idő egyre fülledtebb lett, úgyhogy általában csak késő délután vagy este felé indultak útnak és késő éjszakáig vándoroltak.

Nagy Ibolya

PALÓC MONDA
(a fafaragóról)

A Mátrában bolyong
Egy halovány asszony,
Táncoló kedvében
Kereng a pázsiton,
De ha megjön az ősz,
Zokog az avaron,
És könnyű léptekkel
A faluba oson.
Bezörget, bekopog
Lámpásos ablakon,
De az udvarokat
Félve reteszelik,
Arcukra, mellükre
A keresztet vetik.

A faragó pásztor
Az asszonyt szerette,
Mint a gyenge bárányt
Ölébe felvette.
Neki danolászott,
Kibontotta kontyát,
Aranyhaj sátorban
Fürösztötte ujját.
De a féltékenység!
Rettenetes átok,
Mindennap szenvedik
Asszonyok és lányok.
Jött-ment szél susogta,
Meg vénasszony szava –
Megvillant kezében,
A faragó bicska.

Az asszony sikoltva
Sírta hajfonatát,
Földre lezuhanó,
Arany-zuhatagát.

Arca tenyerében,
Támolygott, támolyult,
Minden fa törzsére,
Keserves könnye hullt.

Mondják, errefelé,
Egy szurdokban lelték,
Csipkés szemfödőjét
Harmadnap földelték.
Mondják, éjféltájban
Lerázza a földet,
Világos ablakon
Bekopog, bezörget,
Rimánkodva kérdi:
Mit tudnak felőle?
Talán elbújdosott?
Betyár lett belőle?
S a rosszabb aluvó
Hallani is véli,
Mikor sóhajtozik,
Sorsát így beszéli:
– Istenem! Teremtőm!
Ugye, megbocsájtod?
Életemnél jobban
Szerettem a pásztort.

1975.

Új tagtársunk balladáinak hamarosan megjelenő kötetéből

Tarjáni Simkovics Jenő száz éves

A múlt század kilencvenes éveiben született nemzedék mestere Tarjáni Simkovics Jenő, aki pályatársaival együtt a két világháború között a sokszorosított grafika egyik megújítója. Aba-Novák Vilmossal, Patkó Károllyal, Varga Nándor Lajossal és másokkal együtt az 1920-as évek elejétől a Képzőművészeti Főiskolán Olgyai Viktor osztályában sajátította el a rézkarcolás alapjait, technikai fogásait.

Mesterük példaképként Rembrandt grafikai lapjait állította eléjük. A fiatalok a nagy elől nyomán indultak, de rövid időn belül mindegyikük művészetének sajátos jegyei is kibontakoztak. Az erőteljes fény-árnyék hatás, a szobrászi formálás, klasszikus kompozíció és tökéletes mesterségbeli tudás a "rézkarcoló nemzedék" tagjainak közös jellemzői. A bibliai, mitológiai tárgyú kompozíciók mellett jelentős szerepük volt az önarcképsorozatoknak és klasszicizáló aktos kompozícióknak.

A korszak neoklasszicizmusának hatása érezhető Tarjáni Simkovics Jenő lapjain is, a kortárs kritika plasztikus, már-már festői felfogású alakjait, komponáló készségét és virtuóz technikai tudását emeli ki.

A Rézkarcolóművészek Egyesülete által az 1920-as évek közepétől szervezett külföldi kiállításokon is bemutatkozhattak az "ifjú magyar rézkarcolók". Cleveland, Stockholm, Tokió, Firenze, Philadelphia, Barcelona egy-egy állomása a magyar grafika diadalútjának. A nagysikerű hazai kiállítások mellett a mester alkotásait a külföldi bemutatókon is a legnagyobb elismeréssel méltatták, számos rézkarca jelentős közgyűjteményben találta meg végső helyét (Cleveland, London, Tokió stb.)

1926-tól számos kitűntetést, oklevelet nyert el munkáival – 1927-ben a legjelentősebb grafikai díjat, a Szinyei Merse Társaságtól, 1929-ben Barcelonában, 1930-ban Monzában jutalmazták. 1944-től a Képzőművészeti Főiskola Grafikai Osztályának oktatója, számos kitűnő grafikusunk az ő útmutatásával sajátította el a mesterség alapfogásait. Pedagógiai munkássága (Varga Nándor Lajossal együtt) összekötő kapocs az 1920-as évek "rézkarcoló nemzedéke" és az 1950-60-as évek kiteljesedő grafikája között. Az utóbbi esztendőkben rendezett kiállításai és a két világháború közötti neoklasszicizmus kutatása során művészete újra a figyelem középpontjába került.

Tarjáni Simkovics Jenő: Önarckép, 1923

Az 1920-as évek nagy nemzedékének grafikusai közül már csak Tarjáni Simkovics Jenő van közöttünk. Mint a "grafika nagy öregje" élvezi a fiatal nemzedék tiszteletét és megbecsülését.

Zsákovics Ferenc

Lakhelyén, a XVII. kerületi Erdős Renée-házban Kéri Imre Munkácsy-díjas grafikusművész és a mester volt tanítványa, Szinte Gábor festőművész köszöntötte. Április 11-én, születésnapján pedig a Magyar Nemzeti Galériában ünnepelték. Bemutatták a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában erre az alkalomra megjelentetett könyvet.

Tarjáni Simkovics Jenő műveiből a Csók István Galériában április 27-től rendeztek kiállítást.

Tarjáni Simkovics Jenő

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
Baráti Köre és Grafikai Osztálya
A MŰVÉSZETBARÁTOK EGYESÜLETE
A MAGYAR GRAFIKUSMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

szeretettel meghívják Önt és kedves családját

TARJÁNI SIMKOVICS JENŐ

100. születésnapját köszöntő estjükre

1995. április 11-én, kedden 17 órakor a
Budavári Palota B épület fsz. előadótermébe.
Előadást tart és erre az alkalomra írt könyvét bemutatja
ZSÁKOVICS FERENC

Kamara kiállítás, filmvetítés és műlapok megtekinthetők.

TARJÁNI SIMKOVITS Jenő

Tarjáni Simkovics Jenő: Leányfej, 1923, diófapác, toll, 316×237 mm, Magyar Nemzeti Galéria

nak, az újklasszicizmusnak egyik legfontosabb témája az árkádiai hangulatú, letűnt aranykort visszaidéző tájakban elhelyezett bibliai-mitológiai vagy szimbolikus — allegorikus tartalmú aktkompozíció.

Az „Árkádia"-téma az 1910-es évektől jelentkezik a Nyolcak (Kernstok, Pór, *Tihanyi, Márffy*) művészetében, az 1920-as évek elején Szőnyi István és *Korb Erzsébet* plaszticitásra törekvő monumentális stílusa nyomán válik az ifjú nemzedék témájává. Az aktos kompozíciókat előkészítő tanulmányok jelentős sorozata található Tarjáni Simkovics Jenő vázlatai között is. Az izmok szerkezetét hangsúlyozó robusztus női aktok (*Női akt, Női hátakt,* 1923 k.) rokonait Aba-Novák (*Női akttanulmány,* 1921; *Fürdőző nők,* 1922) és Patkó Károly (*Kettős akt,* 1922; *Niobidák,* 1924) hasonló alkotásain láthatjuk viszont.

Ezek voltak a kiindulópontjai a további csoportkompozícióknak. Az erőteljes női és férfi aktokból komponált bibliai-mitológiai jelenetek — a kortársaihoz hasonlóan — az aktstúdiumok eredményeinek összegzőivé váltak (*Mózes megtalálása, Zsuzsanna,* 1924; *Mulandóság,* 1925; *Három akt,* 1926). A monumentális formálás mellett a sokszorosított lapokon jelentős szerepe van a drámai fény-árnyék kezelésnek, az irracionális, természetfeletti fény átlényegítő erejének (*Kiűzetés,* 1924 k.; *Család,* 1925).

A húszas évek művészetének egyik legjelentősebb műfaja az önarckép (pl. Szőnyi, Varga Nándor Lajos, *Derkovits* önarcképsorozatai). Tarjáni Simkovics Jenő munkái között is jelentős helyet foglalnak el portrék, önarcképek. Ezekkel az alkotásaival járult hozzá igazán egyénien a korszak művészi eredményeihez.

Már diákkori vázlatfüzeteiben (1913—14) számtalan önportrét találunk, melyek között fontos csoportot alkotnak a pszichologizáló önarcképek, a vizsgálódó, nevető, grimaszoló beállítások. Ezek a Szőnyi és Derkovits művészetében is jelentős szerepet játszó „szerepjátszó" önarcképek folytatódnak az 1920-as években.

Kiemelkedik ebből a sorozatból az 1923-ban készült *Nagy önarckép,* melynek heroikus hangvétele, plasztikus-szobrászi formálásra törekvő stílusa az ifjú nemzedék magabiztosságát, jövőbe tekintését fejezi ki, valamint az a tollrajz önarckép (1923), melynek monumentális formálását és irracionális, misztikus fényárnyék-kezelését csak felerősíti a színes ceruza alkalmazása. Ez a rajz méltán idézi fel az 1910-es évek nagy hatású mesterének, Uitz Bélának a műveit.

Az erőteljes, a szerkezetet hangsúlyozó plasztikus megformálás mellett a festőiségre törekvő modellálás kerül előtérbe családtagjainak portréin (*Édesanyám, Édesapám,* 1926 k.). Hasonló törekvések jellemzik a feleségéről készült arcképeket is (*Leányfej,* 1924 k.; *Könyöklő leány,* 1926), közöttük is festői hatású *Leányarcképét* (1928) kell kiemelnünk, mellyel — az erőteljes árnyékok és felvillanó fények drámáját harmonikusan kiegyensúlyozva — egyik legszebb arcképét alkotta meg.

Tarjáni Simkovics Jenő monumentális szobrászi felfogású, klasszicizáló formanyelvű portréművészete szorosan kötődik Patkó Károly (*Önarckép,* 1922; *Székely fej,* 1925) és Aba-Novák Vilmos (*Bene Géza arcképe,* 1922; *Szakállas önarckép pipával,* 1923; *Harsányi Kálmán arcképe,* 1923) alkotásaihoz.

1926-ban a Magyar Rézkarcnyomó Műhelyben rendezett tárlaton Aba-Novák, Patkó és Szőnyi társaságban Tarjáni Simkovics Jenő is kiállította grafikai lapjait. Ezen a bemutatón az együttes indulás, a közös inspirációk ellenére inkább az egyéni stílusvonások domináltak. Aba-Novák Vilmost viharzó temperamentuma, heroizmusra, drámaiságra törekvő alkata különbözteti meg nemzedéktársaitól, míg Patkó Károly plasztikus, szobrászi megformálású, kiegyensúlyozott, re-

Tarjáni Simkovics Jenő

A „rézkarcoló nemzedék" egy elfeledett mestere

Zsákovics Ferenc

Tarjáni Simkovics Jenő: Önarckép, 1923, tus, toll, színes ceruza, papír, 345×210 mm, magántulajdon (Fotó Berényi Zsuzsa)

A XX. századi grafika egyik legjelentősebb fejezete kezdődik az első világháború után az 1920-as évek elején. Az ekkor induló fiatalokat, az 1890-es években született nemzedék mestereit méltán tarthatjuk a modern magyar grafika — különösen a sokszorosított grafika — megújítóinak.

Elek Artúr, a Magyar Művészetben (1925) megjelent írásában mutatta be az „Olgyai-iskola" legtehetségesebb grafikusait (*Szőnyi István, Aba-Novák Vilmos, Varga Nándor Lajos, Komjáti Wanyerka Gyula, Simkovics Jenő, Patkó Károly*), kiket „művészetük közös forrása, művészideáljuk hasonlatossága, neveltetésük azonos iránya (...) szerint egy csoportba tartozónak" határozott meg.

Az „ifjú magyar rézkarcolók" — Szőnyi István kivételével — mindannyian *Olgyai Viktor* tanítványai voltak a Képzőművészeti Főiskola Grafikai Osztályán, ott ismerkedtek meg a sokszorosított grafika technikáival, mesterségbeli fogásaival. Mesterük a „legnagyobb rézkarcoló", Rembrandt erőteljes fény-árnyék hatású grafikai lapjait állította tanítványai elé példaképül, s a bibliai — mitológiai témákat ajánlotta a fiatalok figyelmébe.

A tanítványok munkáival már 1923—24-ben az Ernst Múzeumban találkozhatott az érdeklődő közönség. Az ott bemutatott alkotások Rembrandt művészetének megtermékenyítő hatása mellett — mely elsősorban Szőnyi István (*Szakállas önarckép,* 1921; *Krisztus sírbatétele,* 1921; *Gémeskút,* 1922), Varga Nándor Lajos (*Ecce homo,* 1923; *Hinta,* 1924) és Komjáti Wanyerka Gyula művein jut hangsúlyos szerephez — feltűnik egy „modernebb hagyomány", az 1910-es évek magyarországi avantgárdjának, a Nyolcak és aktivisták művészi eredményeinek óvatos, „megszelídített" változatában való felhasználása.

A tömegek, a szerkezet hangsúlyozása, a kubisztikus formálás, a reneszánsz hagyományokhoz kapcsolódó kompozíciók azok a jellemzők, melyeket *Kernstok, Pór, Uitz, Nemes Lampérth* alkotásai közvetíthettek a fiatalok számára. Az 1919 után külföldre (Bécs, Berlin) távozott mesterek már csak közvetve hathattak a 20-as évek nemzedékére, közvetlenebb a kapcsolat az itthon alkotó és kiállító (Belvedere, Helikon), az avantgárdhoz kapcsolódó művészekkel: *Kmetty János, Szobotka Imre, Perlrott Csaba Vilmos, Schönberger Armand* művészetével, akik az 1910-es évek második felétől az avantgárd kevésbé progresszív, higgadtabb irányát képviselték.

Ebbe a művészi környezetbe illeszthető be *Tarjáni Simkovics Jenő* 1920-as években kibontakozó művészete. Kortársaihoz hasonlóan, Aba-Novák (*Önarckép kalapban,* 1920; *Keresztvitel,* 1921; *Akttanulmány,* 1921) és Patkó törekvéseivel párhuzamosan 1922—23 táján készült műveiben a háború utáni „megszelídített avantgárd" formai elemeit használta fel.

Kubisztikus, a szerkezetet hangsúlyozó, fény-árnyékhatások által modellált arcképei közül jelentős alkotása az 1923-ban készült szobrászi képzésű *Leányfeje.* Ebben a körbe sorolhatók férfiportréi is (*Férfiportré,* 1923 k.; *Öreg ember,* 1923), melyek a fejek erőteljes plaszticitását, már-már faragott szobrokra emlékeztető kompozícióját is (*Zsuzsanna és a két öreg, József és Putifárné,* 1923). Újszövetségi témájú rézkarcain (*Siratás,* 1923; *Hegyi beszéd,* 1924) hasonló törekvéseket találunk, a fény irracionális, misztikus hatása ezeken a lapokon válik a legjelentősebb kifejező eszközzé.

A „rézkarcoló nemzedék" mestereinek művészetében kibontakozó karakteres új stílus-

A grafikai művészetek mesterei
III. Nemzetközi Grafikai Biennále,
Győr

1995. szeptember 30—november 30.
Győr belvárosi múzeumaiban és galériáiban

Xántus János Múzeum — Amerikai grafikai kiállítás
Patkó Imre-gyűjtemény (Xántus János Múzeum)
Napóleon-ház — Jugoszláv grafikai kiállítás
Városi Művészeti Múzeum — Koreai grafikai kiállítás
VárArt Galéria — Egyiptomi grafikai kiállítás
Városi Műcsarnok — Gallusz Gyöngyi önálló tárlata
Lloyd-kiállítóterem — Lojze Logar önálló tárlata
Lakásgaléria — Magyar grafikai kiállítás
Ras Hajógaléria — Tolnay Imre győri grafikus kiállítása

mester[illegible]mű
GALÉRIA
• HEGYESHALMI•
8200 VESZPRÉM
KOSSUTH U. 17.
TELEFON:
(88) 406-318

KORTÁRS MAGYAR MŰVÉSZEK
alkotásai

MARTON LÁSZLÓ
festőművész
KIÁLLÍTÁSA
OKTÓBER 15—NOVEMBER 5.

A művek a galériában megvásárolhatók
„A jó műnek jövője van"
(Kassák)

TAMÁS GALÉRIA
1056 Budapest, Szabadsajtó u. 6.
T: (36-1) 118-3600

Antik bútorok, porcelánok
műtárgyak
klasszikus és kortárs festmények
kiállítása és értékesítése

H-P 10.00-18.00-ig. Szombat: 10.00-13.00 h-ig. Vasárnap zárva.

A galéria irányítója:
HORVÁTH & LUKÁCS
kép- és képkeret-, művészeti kellék-,
kereskedő és gyártó egyéni cég

Központi cím, nagykereskedés,
azonnali keretező szolgáltatás:
9485 Nagycenk, Kiscenki út 17/a.
Telefon: 00 36 99 360274
Fax: 00 36 99 360281

Budapesti képviselet és képkeret üzlet:
1132 Visegrádi utca 38/b., (Csanády utca 10.) saroképület
Telefon: 00 36 60 373049

Soproni kép- és képkeret üzlet:
9400 Sopron, Színház utca 1.
Telefon: 00 36 99 338182

art·éria galéria
2000 Szentendre, Városház tér 1.
Tel.: 00 36 26 310111 Fax: 00 36 99 360281

Horváth & Lukács

Tisztelt Ügyfelünk,
Partnerünk, Vásárlónk!

Galériánk az alábbi művészekkel működik együtt és forgalmazza az alkotásait:

AKNAY JÁNOS festőművész
ÁSZTAI CSABA festőművész
BAK IMRE festőművész — Munkácsy-díjas
BEREZNAI PÉTER festőművész
BUKTA IMRE festőművész — Munkácsy-díjas
CSORBA SIMON festőművész
DEIM PÁL festőművész — Kossuth-díjas, Munkácsi-díjas, Kiváló Művész
FARKAS ÁDÁM szobrászművész — Munkácsy-díjas, Érdemes Művész
GY. MOLNÁR ISTVÁN festőművész
HAJDÚ LÁSZLÓ festőművész
KÓTAI TAMÁS festőművész — Barcsay-díjas
fe LUGOSSY LÁSZLÓ festőművész — Munkácsy-díjas
MÉSZÁROS DEZSŐ szobrászművész — Munkácsy-díjas
+ PIRK JÁNOS festőművész — Munkácsy-díjas,
Munkaérdemrend Arany Fokozat, Kiváló Művész
PIRK LÁSZLÓ festőművész
RÁKOSY ANIKÓ festőművész
RÉNYI KRISZTINA festőművész
SZIRTES JÁNOS festőművész — Munkácsy-díjas
VINCZE OTTÓ festőművész — Barcsay-díjas
WAHORN ANDRÁS festőművész — Munkácsy-díjas
EF. ZÁMBÓ ISTVÁN festőművész

neszánsz szellemű kompozícióival talán a legtisztábban képviseli a korszak klasszicizáló törekvéseit.

Szőnyi István zebegényi letelepedése után a klasszicizáló kompozíciók helyett a falusi hétköznapok jeleneteit ábrázolja rézkarcain, Tarjáni Simkovics Jenő érdeklődésének középpontjába lírai, érzelmekkel telített portrék (*Totyó bácsi,* 1925) és az igali művésztelepen eltöltött nyarak emlékeként tájábrázolások (*Szérűskert,* 1926; *Faluvég,* 1926) kerülnek.

A „rézkarcoló nemzedék" tagjai 1923–24-től kezdődően számtalan kiállításon vettek részt. Lapjaik ekkor már ismertek voltak külföldön is. A Rézkarcolóművészek Egyesülete által szervezett kiállításokon (1924 — Zürich, Velence, 1925 — Cleveland, Stockholm, 1926—27 — amerikai körút, 1927 — Malmö, Tokio) jelentős sikereket arattak, több nemzetközi grafikai kiállításon díjakkal jutalmazták munkáikat (Firenze, 1927, Barcelona, 1929). A tárlatokat kísérő kritikák az „ifjú magyar rézkarcolók" stílusának egyediségét, technikai virtuozitását emelték ki.

A kiállításokon szereplő lapjaik látványos sikere után sorra megkapták a Szinyei Merse Társaság Zichy Mihály grafikai díját, Varga Nándor Lajos (1923, 1924), Aba-Novák Vilmos (1925), Komjáti Wanyerka Gyula (1926) után 1927-ben Tarjáni Simkovics Jenő nyerte el rézkarcaival a kitüntetést.

A klasszicizáló mesterek művészetében az 1920-as évek közepétől válságtünetek mutatkoztak. A „rézkarcoló nemzedék" tagjainál ez a váltás időszaka (1925—1929): Szőnyi a „fényfestészet" felé fordul, Aba-Novák és Patkó rövid átmeneti időszak után a római iskola keretein belül találnak rá a követendő irányra, míg Varga Nándor Lajos művészetében a manierisztikus-barokkos tendenciák érvényesülnek egyre nagyobb intenzitással.

Tarjáni Simkovics Jenő: Kiűzetés,
1924 körül, 88×119 mm,
Magyar Nemzeti Galéria

A váltás Tarjáni Simkovics Jenő művészetében is kitapintható, már az évtized közepétől — egyelőre még a monumentalitásra törekvő klasszicizáló formanyelv alkalmazásával — tudatos múltba fordulás figyelhető meg alkotásain. *Kinizsi* (1926), *Botond* (1926) vagy *Toldi* (*Repül a nehéz kő,* 1929) — a magyar történelem és mondakör jelentős személyiségei — lesznek rézkarcainak főszereplői.

Az 1920-as évek végével a magyar rézkarcolóművészet egy jelentős korszaka zárult le. Azok a törekvések, melyek a grafikai művészetek mind szélesebb körben való megismertetését, terjesztését tűzték ki célul, jelentős eredményeket mutathattak fel.

Az ismert mesterek (Szőnyi, Patkó, Aba-Novák) mellett számos kevésbé ismert alkotó (Varga Nándor Lajos, *Kaveczky Zoltán,* Komjáti Wanyerka Gyula, *Antal Elemér,* stb.), köztük Tarjáni Simkovics Jenő is fontos művészegyéniségei a korszaknak, nélkülük az első világháború után fellendülő sokszorosított grafika története nem lehet teljes számunkra.

Az 1920-as évek nagy nemzedéke grafikusai közül már csak Tarjáni Simkovics Jenő van közöttünk.

100. születésnapja alkalmából, mint a „grafika nagy öregjét" köszöntötték barátai és tisztelői április 11-én a Magyar Nemzeti Galéria Baráti Köre és Grafikai Osztálya által rendezett összejövetelen. Itt került sor a művész munkásságát méltató kismonográfia bemutatására, mely a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában jelent meg.

A Mester előtti tisztelgésként a két világháború között készült alkotásaiból a Vigyázó Ferenc Társaság a XVII. kerületi Erdős Renée-Házban (ápr. 8-tól), a Magyar Grafikusművészek Szövetsége a Csók Galériában (ápr. 27-től) rendezett kiállítást.

Tarjáni (Simkovits) Jenő

Magyar képírók kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepel.

..., *Nagy Nándor* székelységi linoleum metszetei, *Tarjáni* (Simkovits) *Jenő* magyar nemesei rézkarcokban, *Varga Nándor Lajos* balatoni lincleum metszetei.

PH. 934. III. 18.

Hárs Ernő

Művésztúra az Appenninekben

Jó száz évvel ezelőtt, 1983. augusztusában nagyapám öccse, Strobl Alajos szobrászművész vezetésével tíz főből álló túristacsoport vágott neki Riminiből Itália vadregényes sűrűjének. A cél Firenze, illetve azon túl a carrarai márványbányák voltak. A mester, aki sohasem szűkölködött ötletekben, s aki szerencsés csillagzat jegyében álló művészpályáját szívesen tette – a reneszánsz ünnepi koszorúk mintájára – színes, teátrális elemek közbeiktatásával még emlékezetesebbé, azt találta ki, hogy a nagy elődök példáját követve, gyalogosan teszi meg a toszkán fővárosig vezető mintegy száz kilométeres hegyiutat. Viszonylag fiatal volt, harminchét éves, nőtlen, s ebben az évben aratta első igazán átütő, művészi sikerét. A főváros Zala Györggyel szemben őt bízta meg Arany János múzeumkerti szobrának elkészítésével. A győzelem hírére a Képzőművészeti Főiskola növendékei fáklyásmenettel ünnepelték tanárukat, aki a honoráriumból megengedhette magának, hogy hatot közülük magával vigyen a romantikus utazásra. A további résztvevők egy Antonio nevű tolmács és két hölgyvendég, a mester nővére, Strobl Zsófia festőművész és Jászai Mari voltak.

Strobl Zsófia különös, érzékeny, magányos művésztehetség volt, aki bálványozott öccse sikereinek árnyékában élte csendes, visszahúzódó, de belül annál tartalmasabb életét. Noha különböző tárlatokon önálló művekkel is fellépett, tehetségének legjavát a nagy mesterek alkotásainak másolására fordította. Nemcsak neki, műveinek is tragikus sors jutott osztályrészül. Öccse tátrai villájában, Őrtűzön kialakított műterme – valamennyi alkotásával együtt – 1929-ben tűzvész áldozata lett. 1941-ben a Kamaraerdei Szeretetotthonban hunyt el, nyocvannyolc éves korában. Életemben egyszer, nemsokkal a halála előtt találkoztam vele, és egy testileg megtört, de rendkívül élénk szellemű, mindenre odafigyelő, bölcs öregasszonyt ismertem meg benne. Ő örökítette meg naplójában a nevezetes hegyitúra emlékét.

Strobl Alajos: Önportré, 1880

Jászai Marit nem kell bemutatni. Részvétele a gyalogtúrán éppoly szenvedélyes körülmények között ment végbe, mint élete annyi más fontos vagy kevésbé fontos eseménye. A tervről modellülés közben értesült. A mester ugyanis, aki 1884, a király portréjának elkészítése óta az arisztokrata- és művészvilágban is divatba jött, éppen ebben az időben mintázta meg őt Medea szerepében. Arra való hivatkozással, hogy régóta vágyott valami hasonló kalandos utazásra, Jászai azonnal lelkesen csatlakozott a csoporthoz. Az alkalomra külön túracipőt csináltatva, Keglevich gróffal hegymászási gyakorlatokat végzett, és vállalta, hogy a többiekhez hasonlóan megelégszik egyetlen hátizsáknyi utipoggyásszal.

Riminiig kényelmes, polgári módon utazott a művésztársaság, itt azonban megkezdődött a gyaloglás. S ez Jászai számára már az első négy óra után végzetes lett. A San Marinóban fekvő Serravallo községbe érkezve, új túracipőjét dühös káromkodással vágta a sarokba, s féléjszakán át a feldagadt lábát borogatta. Miután a helyzet másnapra sem javult, a mester kénytelen volt a számára öszvéres kordét bérelni. A fiataloknak, tanárukat is beleértve, persze, meg sem kottyant a néhányórás gyaloglás. Az olasz tájtól, még inkább a szép olasz nőktől megmámorosodva egész éjjel ropták a táncot. Sikerült is felkelteniük a helybeli férjek féltékenységét, aminek az lett a következménye, hogy reggel futólépésben kellett odébbállniuk, a táncpartnerek szemében könnyeket, arcukon pedig pofonnyomokat hagyva maguk mögött. A kis incidens mindazonáltal nem befolyásolta a vállalkozás általános jóhangulatát. Jászai ugyan nem volt kifejezetten elragadtatva a rendelkezésére bocsátott utialkalmatosságtól: "Mester – kiáltotta – én azt reméltem, hogy egy szép fehér táltost szerez nekem majd Olaszországban, ezzel szemben ilyen spárgával befogott tetűvel kell utaznom!", de aztán hamar alkalmazkodott az új körülményekhez. Bordó színű, laza köpenyt öltött magára, derekát selyemzsinórral átkötve, s hollófekete haját magasan felfésülve, úgy ült a primitív járművön, mint egy görög istennő. A társaság tagjai körülvették a kordét, egyikük hegedűt cincogtatott, úgyhogy mindenki, aki szembejött velük, azt hitte, hogy vándor színtársulattal van dolga.

A napló, sajnos, nem adja meg az utazás pontos útvonalát. A topográfiai hűségnél sokkal inkább a hangulati mozzanatokat részesíti előnyben. Csak azt lehet tudni belőle, hogy átkeltek St. Leon, Cagliostro halálának feltételezett színhelyén, majd a Tiberis forrásvidékén egy Falconieri gróf látta őket vendégül. Az út egyre meredekebb, az idő egyre fülledtebb lett, úgyhogy általában csak késő délután vagy este felé indultak útnak és késő éjszakáig vándoroltak.

Nagy Ibolya

PALÓC MONDA
(a fafaragóról)

A Mátrában bolyong
Egy halovány asszony,
Táncoló kedvében
Kereng a pázsiton,
De ha megjön az ősz,
Zokog az avaron,
És könnyű léptekkel
A faluba oson.
Bezörget, bekopog
Lámpásos ablakon,
De az udvarokat
Félve reteszelik,
Arcukra, mellükre
A keresztet vetik.

A faragó pásztor
Az asszonyt szerette,
Mint a gyenge bárányt
Ölébe felvette.
Neki danolászott,
Kibontotta kontyát,
Aranyhaj sátorban
Fürösztötte ujját.
De a féltékenység!
Rettenetes átok,
Mindennap szenvedik
Asszonyok és lányok.
Jött-ment szél susogta,
Meg vénasszony szava –
Megvillant kezében,
A faragó bicska.

Az asszony sikoltva
Sírta hajfonatát,
Földre lezuhanó,
Arany-zuhatagát.

Arca tenyerében,
Támolygott, támolyult,
Minden fa törzsére,
Keserves könnye hullt.

Mondják, errefelé,
Egy szurdokban lelték,
Csipkés szemfödőjét
Harmadnap földelték.
Mondják, éjféltájban
Lerázza a földet,
Világos ablakon
Bekopog, bezörget,
Rimánkodva kérdi:
Mit tudnak felőle?
Talán elbújdosott?
Betyár lett belőle?
S a rosszabb aluvó
Hallani is véli,
Mikor sóhajtozik,
Sorsát így beszéli:
– Istenem! Teremtőm!
Ugye, megbocsájtod?
Életemnél jobban
Szerettem a pásztort.

1975.

Új tagtársunk balladáinak hamarosan megjelenő kötetéből

Tarjáni Simkovics Jenő száz éves

A múlt század kilencvenes éveiben született nemzedék mestere Tarjáni Simkovics Jenő, aki pályatársaival együtt a két világháború között a sokszorosított grafika egyik megújítója. Aba-Novák Vilmossal, Patkó Károllyal, Varga Nándor Lajossal és másokkal együtt az 1920-as évek elejétől a Képzőművészeti Főiskolán Olgyai Viktor osztályában sajátította el a rézkarcolás alapjait, technikai fogásait.

Mesterük példaképként Rembrandt grafikai lapjait állította eléjük. A fiatalok a nagy elől nyomán indultak, de rövid időn belül mindegyikük művészetének sajátos jegyei is kibontakoztak. Az erőteljes fény-árnyék hatás, a szobrászi formálás, klasszikus kompozíció és tökéletes mesterségbeli tudás a "rézkarcoló nemzedék" tagjainak közös jellemzői. A bibliai, mitológiai tárgyú kompozíciók mellett jelentős szerepük volt az önarcképsorozatoknak és klasszicizáló aktos kompozícióknak.

A korszak neoklasszicizmusának hatása érezhető Tarjáni Simkovics Jenő lapjain is, a kortárs kritika plasztikus, már-már festői felfogású alakjait, komponáló készségét és virtuóz technikai tudását emeli ki.

A Rézkarcolóművészek Egyesülete által az 1920-as évek közepétől szervezett külföldi kiállításokon is bemutatkozhattak az "ifjú magyar rézkarcolók". Cleveland, Stockholm, Tokió, Firenze, Philadelphia, Barcelona egy-egy állomása a magyar grafika diadalútjának. A nagysikerű hazai kiállítások mellett a mester alkotásait a külföldi bemutatókon is a legnagyobb elismeréssel méltatták, számos rézkarca jelentős közgyűjteményben találta meg végső helyét (Cleveland, London, Tokió stb.)

1926-tól számos kitűntetést, oklevelet nyert el munkáival – 1927-ben a legjelentősebb grafikai díjat, a Szinyei Merse Társaságtól, 1929-ben Barcelonában, 1930-ban Monzában jutalmazták. 1944-től a Képzőművészeti Főiskola Grafikai Osztályának oktatója, számos kitűnő grafikusunk az ő útmutatásával sajátította el a mesterség alapfogásait. Pedagógiai munkássága (Varga Nándor Lajossal együtt) összekötő kapocs az 1920-as évek "rézkarcoló nemzedéke" és az 1950-60-as évek kiteljesedő grafikája között. Az utóbbi esztendőkben rendezett kiállításai és a két világháború közötti neoklasszicizmus kutatása során művészete újra a figyelem középpontjába került.

Tarjáni Simkovics Jenő: Önarckép, 1923

Az 1920-as évek nagy nemzedékének grafikusai közül már csak Tarjáni Simkovics Jenő van közöttünk. Mint a "grafika nagy öregje" élvezi a fiatal nemzedék tiszteletét és megbecsülését.

Zsákovics Ferenc

Lakhelyén, a XVII. kerületi Erdős Renée-házban Kéri Imre Munkácsy-díjas grafikusművész és a mester volt tanítványa, Szinte Gábor festőművész köszöntötte. Április 11-én, születésnapján pedig a Magyar Nemzeti Galériában ünnepelték. Bemutatták a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában erre az alkalomra megjelentetett könyvet.

Tarjáni Simkovics Jenő műveiből a Csók István Galériában április 27-től rendeztek kiállítást.

Tarjáni Simkovics Jenő

BÚCSÚ
Tarjáni Simkovics Jenőtől

Tarjáni Simkovics Jenő a két világháború közti sokszorosított grafika egyik megújítója. E rézkarcoló nemzedék közös jellemzője a rembrandti példára megmutatkozó erőteljes fény-árnyék hatás, szobrászi formálás, klasszikus kompozíció és tökéletes mesterségbeli tudás. A kortársi kritika Tarjáni Simkovics Jenő lapjait méltatva a plasztikus, festői felfogású alakjait, komponálókészségét és virtuóz technikai tudását emelte ki. Az 1920-as évektől sikeres hazai bemutatkozásai mellett a mester alkotásait külföldi tárlatokon is a legnagyobb elismeréssel méltatták: Clevelandben, Tokióban, Londonba, Stockholmban és másutt. A Szinyei Merse Társaságtól 1927-ben a legjelentősebb grafikai díjat nyerte, 1929-ben Barcelonában, 1930-ban Monzában jutalmazták, 1944-től a Képzőművészeti Főiskola oktatója, s összekötő kapocs az 1920-as rézkarcoló nemzedék és az 1950-es 60-as évek kiteljesedő grafikája között.

1995. áprilisában – mintegy századik születésnapi köszöntőként – Zsákovits Ferenc tollából több mint 70 képét is bemutató monográfikus összefoglaló jelent meg a Művészetbarátok Egyesülete kiadásában. Ünnepi kézszorítása, kedves, érdeklődő, okos mondatai, novemberi jó egészségi állapotáról tudósító családi hírek nem sejtették, hogy december 4-én, **életének 101.-évében** búcsúznunk kell tőle. A fiatal pályatársak, a művészetbarátok emlékezetében a grafika nagy öregjének szelleme tovább él.

Tarjáni Simkovics Jenő: Visszanéző

Az Egyesület új tagjai

Bárdóczkyné György Gizella, Buday Mihály (Bogod), B. Tóth János (Hajdúnánás), Balogh György (Pécs), dr. Czinege Andrásné, Feketéné Karácsony Éva (Pécs), Jászai Joli (Pécs) Kálmánfi János, Késmárkiné Fürjes Piroska, dr. Királyné Venczák Marianna, Kövér András, Majercsik Sándor, Molnár József (Pécs), Németh Vincéné, dr. Simonné dr. Bernáth Erika (Pécs), Szabóné Nyírő Rózsa, Szilágyi Béla, Turi Istvánné, Vadász István (Pécs), és Vető Ferenc.

TÉL A FESTÉSZETBEN

címmel harmincegy tagtársunk képeiből látható kiállítás **a Művészetbarátok Galériájában.** B. Hajdú László, Bodon Mária, Csontos István, Dézsi Éva, Detzky Júlia (Gyömrő), Eszteró Rozália, Fekete Mária, Fenyves Mária Annunciáta, Göböly József, Heil Edit, Kovácsné Kaizler Gitta (Dunaújváros), Kaszner Margit, Kékes Pál, Komendák Éva, Körtvélyessy Magda, Kőszeghy Violetta, Laczy Pál (Dömsöd), Oláh Gyuláné (Berettyóújfalu), Orosz László, Pintér István, Pogány László, Simonné Hajós Ágnes (Győr), Szabadi Sándorné, Szemenyei Klára, Tábori Zsuzsánna (D.a.), Tömösváry Aranka, Varga Virág, Váraljai Imre és Váraljai Imréné munkái többségében évszakunk természeti szépségét idézik. Az értékesített képek bevételét a kiállítók az egyesület működési költségeinek fedezésére ajánlották föl.

A megnyitó ünnepség közönségét Kalmus Péter gitármuzsikája köszöntötte, majd Gomola György, Kanizsa József saját, Végh Gusztáv pedig a hangulathoz illő versek elmondásával szerepelt. Fenyves Mária Annunciáta, az egyesület alelnöke, a tél ihletet adó hangulata mellett a tárlat sokszínűségét említette. A programot záró tombolán Oláh Gyuláné, Váraljai Imre és B. Hajdú László ajándékképei és Bíró Endre nyomdaigazgató könyvei találtak gazdára. A kiállítás rendezéséért és a szép meghívók díjmentes elkészítéséért is köszönet jár Bíró Endrének. – A kiállítás képei január 5-ig tekinthetők meg.

KARÁCSONY A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

címmel **a Neumann János Számítástechnikai szakközépiskolában** rendeztünk kollektív kiállítást. Ahol 22 tagtársunk képe szerepelt. Berecz Antal (Németország), Bodon Mária, Bujáki József (Gyömrő), Darabán János (Kárpátalja), Detzky Júlia (Gyömrő), Eszteró Rozália, Fekete Mária, Heil Edit, Kassay Zoltán (Erdély), Kósa Bálint (Erdély), Majoros Zoltán (Szlovákia), Meiszter Kálmán, Mile-Bócsi Irén, Orosz László, Pintér Éva (Mosonmagyaróvár), Pintér István, Pogány László, Szabadi Sándorné, Tábori Zsuzsánna (D.a.), Tömösváry Aranka, Váraljai Imre és Váraljai Imréné.

A megnyitón szervezett tombolára Bodon Mária, Heil Edit, Meiszter Kálmán és Pintér István ajánlotta föl egy-egy festményét. A tombola bevételét és az értékesített képek árát az egyesület működési költségeinek fedezésére fordítjuk. A fődíjat: Pintér István 25 ezer forintos festményét Gergely András, az iskola igazgatója nyerte.

A szakközépiskolában a mostani volt a tizenötödik kiállítás, valamennyi szervezése **dr. Aranyi Attilánét** dícséri.

A karácsony hangulatát idéző tárlat megnyitását az Erkel Operastúdió tagjainak szereplése – Aszódi Mária, Bella Lajos, Bordás Klári, Demény BeátaTeodóra, Kaveczky Emilia, – Nagy József karnagy vezetésével tette ünnepélyessé.

KÖSZÖNET AZ EGYESÜLET TÁMOGATÁSÁÉRT

Május közepétől december 10-ig 64-en fizettek kisebb-nagyobb összeget az egyesület javára. Közülük **K.A. Vaszlovszky** (Groningen, Hollandia) 7600, **Michelle Katona** (California) 7.100, Vadkerti Olga 2.600., Simon Györgyné (Kiskőrös) 2.500., Heil Edit 1.500, Németh Tiborné (Székesfehérvár) 1.200, Betti Sasch (Németország), Bollányi László, B. Pál Margit, Detzky Júlia (Gyömrő) Határ János (Szilasliget), dr. Kalapáthy Karolina, Nagy Miklósné és Tiszttartó Edith 1000-1000, Szabó W. Hilda 600, Mató János (Németország) és dr. Soós Imre 500-500 forintal támogatta egyesületünket.

Geröly Tibor

Karácsony a Hargitán és a Csíki havasokon

Karácsonykor ünneplőbe öltözik a lélek Csíksomlyón. Ha december közepén a Csíki havasok és a Hargita tájain már havazni kezd, "fehér karácsonyunk lesz", mondogatják elégedetten a székelyek. Havazik, hát hóban, fehér tájban indulhat neki az ember a hegynek. Megkeresni azt a nem nagy, nem is kicsi, kiszemelt fenyőt, amely behavazva egy érintésre megremeg, és lehullajtja magáról a puha bundát. Hófehér gallérral, behavazott kucsmával, járatlan csapáson lehet most bandukolni az erdőben. Szarvasok és medvék, farkasok és őzek vágta ösvények vezetnek. Gyermekkoromban a Vas megyei Herényben, Kámonban a Jézuska és az angyalok hozták nekem a karácsonyfát, szüleim csilingeltek a szaloncukrok közt csüngő csengettyűvel. Jut eszembe, de azóta több évtized eltelt. Most azonban az erdélyi székelyre gondolok, ahogy lépdel a hóban, karácsonyfás emberként, hóna alatt viszi otthonába a kiszemelt fát, hazaviszi az örömet: a székelyföldi hóember vagy december.

A csíksomlyói kegyhely téli fénye messze világlik a decemberi, sötét éjszakába. Olyan szép múltja, történelmi és kulturális jelentősége volt és van a templomnak, a klastromnak, s a mindkettővel szoros kapcsolatban álló intézményeknek, szokásoknak, mozgalmaknak, hogy szinte külön fejezetet képeznek Csík vármegye történetében és az egész székely nép életében is.

Csíksomlyó ma általános és országos jellegű érdeklődés középpontjában áll. Az odalátogatók az egyszerű magyarázaton túl messzebbmenő megismerését is kívánják ennek a vallási és nemzeti szempontból annyira kimagasló középpontnak. (Most jelent meg Boros Fortunát: Csíksomlyó, a kegyhely. Pallas-Akadémia kiadásában, 190. old. ára: 550.-Ft.)

Karácsony szombatján ünneplőbe öltözik a lélek. Békesség költözik az otthonokba. Meggyújtják a gyertyákat. Mennyből az angyal . . . vagy Ó, gyönyörű szép titokzatos éj! Magyar egyházi népének áhitatát követi a karácsonyfa alá helyezett ajándékok megkeresése. Így van ez a legtöbb családban. Az ünnep szokásai hasonlóak a keresztény világban. (Az első egyházi karácsonyi népénekek irodalmi és zenei forrása a gregorián ének és a középkori európai nemzetközi katolikus nép-ének volt. Átgyúrva, átformálva az ősi magyar népzene ízlésével és hagyományaival. A pásztor-énekek közül Csíksomlyón is felcsendül legrégibb eredetű, magyar karácsonyi énekünk, a Csordapásztorok midőn Betlehemben, Csordát őrizének éjjel a mezőben . . . (A pásztorok imádásának csodálatosan egyszerű, nemes hangú megjelenítése. Hatása igazán csak teljes eléneklésekor bontakozik ki, főleg esti mise után, betlehemnél tartott ájtatosságokon. A Mária versszak az erdélyi néphagyományból származik: Elindulának és el is jutának, Szűz Máriának jó napot mondának.)

Székely Jula: Csíki betlehemes

A kegyhely-közeli Csíkszeredából éjféli zarándoklat indul a csíksomlyói ferencesrendi, Mária kegytemplomhoz. Század meg század kelnek útra gyalog vagy autóval az éjféli misére s még előtte a betlehemi játékra. A jászol a kis Jézussal a Szent Ferenc oltárnál áll. A gyerekekből és ifjakból összetevődő szereplők évszázados erdélyi rigmusokkal is köszöntik az újszülöttet.

A fehér lepelben pompázó búcsújáróhelyen karácsony ünnepén is sokan gondolnak arra, hogy a Kis-Somlyó lábánál álló ódon templom a katolikus székelység régi, szent helye. Egyben a nyugati kereszténység egyik legkeletibb őrhelye. Mily sokszor gyűltek itt össze évszázadokon át bemutatva hódulatukat Mária, Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk - előtt.

A szentélyben, a főoltáron most fényárban áll Mária kegyszobra. Felhangzik az ének a csodatevő Máriáért: Békét adj szívünknek, békét családunknak, békét nemzetünknek, békét a világnak . . . A hársfából faragott 2,27 m magasságú szobor Máriát ábrázolja, karján a kis Jézussal. Fejükön nehéz korona látható. Arca mosolygós.

Megenyhül a szorongó lélek, mintha csitulna a "népek harcának zúgó tengere". A hitükben erősödött lelkekben óhatatlanul is fölbuzdul a Székely himnusz – Ne hagyd el Erdélyt, Erdélyt, Istenünk – s tartsd meg e kis népet a félelmeit feledtető örömben.

Az éjféli szentmise után a lélek tisztultságával indul vissza otthonába a tömeg. A fiatalok egymásba kapaszkodnak. Csúszkálnak a havas, jeges úton. Vidám magyar szó, kacaj tölti meg az utcák hosszát. Hazatérve – régi szokás szerint – terített asztalhoz ülnek. Töltött káposzta párolgó illata kelti az étvágyat. Vége az ádventi böjtnek. Megeszik - miként a helyi tájszólás ejti a Mária-radináját.

Somlyó hegye most már sötétbe burkolózik. Komor fenség. Csupa titok és várakozás. Magasodó hegyoldalán friss hópelyhek szállnak. Őrzik az emberek örömét.

A legtartalmasabb magyar karácsonyi énekeink a született Gyermeket ünneplik, de a hívő nép szívesen nézi, átérzi a pásztorok hódolatát is. Erdély-szerte felzeng a legismertebb magyar karácsonyi dal:

Mennyből az angyal
lejött hozzátok,
pásztorok, pásztorok!
Hogy Betlehembe
sietve menvén
lássátok, lássátok.
Istennek fia,
aki született
jászolban, jászolban,
Ő leszen néktek
Üdvözítőtök
valóban, valóban.

Domonkos János

VASÁRNAP
4
Kat. Fehérvas.
Prot. Izidor
N. k. 5 ó. 34 p. N. ny. 18 ó. 33 p.

HÉTFŐ
5
Kat. Gyo. B. A.
Prot. Vince
N. k. 5 ó. 32 p. N. ny. 18 ó. 34 p.

KEDD
6
Kat. Cölesztin p.
Prot. Cölesztin
N. k. 5 ó. 30 p. N. ny. 18 ó. 36 p.

SZERDA
7
Kat. H. József
Prot. Herman
N. k. 5 ó. 28 p. N. ny. 18 ó. 37 p.

CSÜTÖRT.
8
Kat. Dénes pk.
Prot. Lídia
N. k. 5 ó. 26 p. N. ny. 18 ó. 39 p.

PÉNTEK
9
Kat. Konrád
Prot. Erhardt
N. k. 5 ó. 24 p. N. ny. 18 ó. 40 p.

SZOMBAT
10
Kat. Ezekiel
Prot. Zsolt
N. k. 5 ó. 22 p. N. ny. 18 ó. 42 p.
Izr. 29. S. Semini 1 P.

Tarjáni (Simkovits) Jenő

TARJÁNI (SIMKOVITS) JENŐ

208	Cinea csokor	színes rajz	25.—	pengő
209	Vakgyógyitó Krisztus	„ „	25.—	„
210	Virágkép I.	„ „	25.—	„
211	Virágkép II.	„ „	25.—	„
212	Magyar Madonna	„ „	25.—	„
213	Kuruc huszártisztek	rézkarc á	15.—	„

Nemzeti Szalon.
M. Rézkarcoló Művészek Egyesülete
Kiáll. kat. 1935 jun. 7 - 24.

788

I
373.

788. Jusepe Martinez.

Sz. Saragossában 1612-ben. † 1682-ben.

Szt. Tamás.

Térdig látható, balra fordultan ül, kissé előrehajlik és jobb kezét maga elé tartja. Rövid haja és szemöldöke fekete, szeme barna, arcza beretvált. Bő ujjú köntöse kék, köpenye narancssárga. Mögötte dárda köti le figyelmünket vörös bojttal. A korláton innen papirost látunk e felírással: »S. THOMAS.«

Vászon, méretei 105 : 84·5 cm. — Mündler: XIV. 27.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VIII. 2. *A. Cano:* Der heilige Thomas. — 1844: VIII. 8. *A. Cano:* Der heilige Thomas. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 27. *A. Cano:* Szent Tamás.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 27. *A. Cano:* Szent Tamás. — 1873: XIV. 27. *A. Cano* (?): Der heilige Thomas.

Tarján Oszkár

l.

Fábián emlék templomok

5. l -

Tarján Oszkár

Thieme Becker
XXXII. 446. l.
(Lyka)

Balogh János
Hajdú János
Kőrösréti János
vitéz Sebő Jakab
Németh Lajos
Jávori János
Müllner Pál
id. Pap István
Borka János
ifj. Czékmány János
Németi Lajos
Szikorszky Kálmán
Káli János
Balog József
Sallay János
Kramberger Konrád

Kisegítő szolgák.

Mészáros Józsefné
Özv. Széman J.-né
Juhász József
Mészáros János
Galló András
Kuczi János
Sáros István
Kéri István
Süle Jenő
Polgár Géza
Boncidai Kálmán
Pasztula Ferenc
Czifra Ferenc
Nagy Bálint
Krasztina András
Nehiba Imre
Szőke Béla
Pintér János
Bőcs László
Hatás Gyula
Kovács Imre
Lelik József
Gyűrű József

Bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar.

Műszaki altisztek.

Czobor Miklós
Laszke Károly
Dankó István
Horváth István
Kató Balázs
Döme Károly
Tarnai Ferenc
Benyovits József

Tarján Oszkár

59931. DÍSZSERLEG. Aranyozott sárgaréz, áttört és domború díszítéssel, elefántcsont betéttel. Készítette: Tarján Oszkár iparművész 100.–

Árverési Közlöny

1938. 3. rk. sz.

ILLUSZTRÁCIÓK

		Kikiáltási ár pengőben
1188.	CIGARETTASZELENCE. Aranyozott ezüst, fedelén festett vadászjelenet. Prága, 1834. 105 gr	40.—
1189.	KOSÁR. Ezüst, sajtolt és áttört díszítéssel. 205 gram, Bécs, 1830.	45.—
1190.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Csiszolt üveg, ezüstlapzaton	55.—
1191.	VÁZA. Sárga üveg, kiköszörült díszítéssel. Ezüst talapzaton	42.—
1192.	OVÁLIS VÁZA. Csiszolt üveg, kiköszörült díszítéssel, ezüsttalapzaton	30.—
1193.	DÍSZTÁL. Zölddel festett üveg, kiköszörült díszítéssel, ezüsttalapzaton	32.—
1194.	VÁZA Csiszolt üveg, ezüstperemmel . . .	20.—
1195.	VÁZA. Csiszot üveg, ezüstperemmel . . .	20.—
1196.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Ezüst, csiszolt üvegtállal	30.—
1197.	NÉVJEGYTARTÓ. Ezüst filigrán	4.—
1198.	PERSELY. Ezüst filigrán. (Kulcsa hiányzik.)	6.—
1199.	GYERTYATARTÓ. Ezüst, empire stílus, villanyra alakítva. Egy pár	28.—
1200.	CUKORFOGÓ. Ezüst. Bécs, 1860	10.—
1201.	POHÁR. Ezüst ,kalapált domború díszítéssel. 68 gr. Orosz, 1775	35.—
1202.	POHÁR. Ezüst, vert díszítéssel. Augsburgi bélyeggel. régies modorban	120.—
1203.	SZÍVALAKÚ CUKORKATARTÓ. Ezüst, domború díszítéssel. 112 gr.	30.—
1204.	PORCUKORKANÁL. Ezüst, kagylóalakúan sajtolva, domború díszű nyéllel	15.—
1205.	DÍSZSERLEG. Ezüst, részben aranyozva, domború és áttört díszítéssel. 1350 gr. Készítette: Tarján Oszkár iparművész	300.—
1206.	CÁPÁSPOHÁRKA. Ezüst. Kopenhága, 1696 .	40.—
1207.	MELLTŰ. Arany, gyöngyökkel és gyémántokkal díszítve, szőlőfürt alakjában	350.—
1208.	GÖMBLÁBÚ POHÁR. Ezüst, vert díszítéssel. 125 gr. A 17. sz. stílusában	60.—
1209.	MELLTŰ. Arany, gyémántokkal díszítve. 19. század	18.—
1210.	GÖMBLÁBÚ POHÁRKA. Ezüst, domborított díszítéssel. Augsburg, 17—18. század	120.—
1211.	GYÖNGYSOR. Brilliánssal és gyémántokkal ékített aranycsattal	60.—
1212.	ILLATSZERTARTÓ PALACKOCSKA. Ezüst, XVI. Lajos stílusában	20.—
1213.	GYŰRŰ. Arany, onixxal	20.—

Árverési Közlöny

1938. 4. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
1214.	GÖMBLÁBÚ POHÁR FEDŐVEI. Ezüst, trébelt díszítéssel. A 17. sz. stílusában	110.—
1215.	MELLTŰ. Arany, gyémántokkal díszítve . .	100.—
1216.	TÁLCA. Vert ezüst. 721 gr. Barokk stílus . .	83.—
1217.	GYŰRŰ. Arany, két brilliánssal és 1 rekonstruált ubinnal. 7 gr	120.—
1218.	TÁLCA. Vert ezüst, 575 gr. Barokkstílus . .	66.—
1219.	GYŰRŰ. Arany, brilliánsokkal és smaragddal	30.—
1220.	FEDELES KÁVÉSKANNA. Ezüst, 354 gr . .	57.—
1221.	HOSSZÚKÁS TÁLCA. Ezüst. 528 gr . . .	58.—
1222.	MELLTŰ. Arany, gyémántokkal díszítve. 19. század	40.—
1223.	TÁLCA. Ezüst, áttört peremmel. 530 gr . .	58.—
1225.	ÍRÓKÉSZLET. Ezüst. 1995 gr. Barokk stílus. (5 drb.)	200.—
1227.	SÓTARTÓ. Ezüst. 2 drb, 290 gr. Barokk stílus	60.—
1228.	FÜLBEVALÓ. Arany, brilliánsokkal. Egy pár. Tokban	230.—
1229.	SÓTARTÓ. Ezüst. 2 drb. 290 gr. Barokk stílus	60.—
1230.	MELLKERESZT. Fehérarany, brilliánsokkal .	100.—
1231.	HOSSZÚKÁS FEDELES DOBOZ. Ezüst, domború díszítéssel. 74 gr.	20.—
1232.	GYŰRŰ. Arany, gyémántokkal	35.—
1233.	DÍSZKANÁL. Ezüst, domború díszítéssel . .	10.—
1234.	GYÖNGYSOR. Tenyésztett, gyémántokkal ékített arany csattal	40.—
1235.	TALPAS KOSÁR. Ezüst, domborított jelenetekkel és áttört díszítéssel. 274 gr. A 17. sz. stílusában	70.—
1236.	SZELENCE. Ezüst, trébelt díszítéssel. 1840 kör.	10.—
1237.	SÓTARTÓ. Ezüst, 2 darab, 72 gr. Barokk stílus	20.—
1238.	ILLATSZERTARTÓ PALACKOCSKA. Ezüst, táncoló férfi alakjában. 19. sz.	7.—
1239.	HOSSZÚ GYÖNGYSOR. Ametiszttel és gyöngyökkel ékített aranycsattal	200.—
1240.	CONFEKT-CSÉSZE. Ezüst, trébelt díszítéssel. A 17. sz. ízlésében	40.—
1241.	NŐI KARÓRA. Chromnikkel	40.—
1242.	CIGARETTASZELENCE. Ezüst zománccal borítva, 150 gr	35.—
1243.	KONFEKT-CSÉSZE. Ezüst, trébelt díszítéssel. A 17. század ízlésében	60.—
1244.	POHÁR FEDŐVEL. Ezüst, trébelt díszítéssel. A 17. század ízlésében. 198 gramm	90.—
1245.	ÉKSZER, DÍSZMAGYAR RUHÁHOZ. Ezüst, ékkövekkel díszítve. Tokban. (A sarkantyú nem ezüst, 5 gomb hiányzik.)	120.—

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.
Lap: Ujság
Megjelent: DEC. 20

A nagytárkányi hősök szobrát mintázta meg egy magyar igazgató-tanító

A közelharcos gránátdobó ma már Budapesten van Vignali híres mesteröntőnél

Kassa, december 18.

A tehetségkutatás felbecsülhetetlen jelentősége köztudattá kezd válni. Ez jutott eszünkbe, amikor Kassán találkoztunk Tárkányi József igazgató-tanitóval, aki nappal tanitó és a kis nebulókat oktatja Nagytárkányban, este pedig szobrászművész. Jelenleg Kassán teljesít katonai szolgálatot Tárkányi József, aki valamikor orvosnak kégában kezdte orvosi tanulmányait, és Prán sokáig járhatott az egyetemre, utólérte a kisebbségi magyar sors végzete, a nélkülözés lezárta előtte az egyetem kapuit. Meghallgatta tanitó édes apját és elment a kis magyar gyerekek közé, vissza szülőfalujába: Nagytárkányba.

A természetet járta, figyelte és rajzolta. Gyermekkora óta nagy kedvet érzett ehhez. Amikor pedig elült a padok között a lárma, maga elé hozta az ősök képeit és azokat rajzolgatta.

Egyik napról a másikra lett szobrász is. Ki akarta teljesen dolgozni és megeleveníteni azt, amit a képen csak síkban láthatott. Magakészítette eszközökkel fogott a holtanyag megszólaltatásához. Gyötrődött, tanult, dolgozott tovább; mintha megtört, csonka lett volna a művészet nélkül további élete. Nem volt pártfogója, máig sincs, kiállítást sem rendezett, faluja mégis felfedezte.

Hősökszobrát akart Nagytárkány felállítani. A szoborbizottsághoz is eljutott az igazgatótanitó tehetségének híre, megnézték kicsi műtermét és lelkesedve kérték fel: alkossa meg az ő szobrukat is. Örömmel vállalta.

A közelharcos gránátdobó ma már Budapesten van Vignali híres mesterönténél; a pénz is gyül... gyül, a jövő év májusára lobogni kell fölötte a nemzeti zászlónak. Maguk a leventék vették kezükbe a gyüjtést, színdarabot tanulnak, azzal akarják összehozni a szükséges 2000 pengőt.

Az egyik tanfolyamon találkoztam a 31 éves tehetséges igazgatótanitó szobrászművésszel. Éppen a hadseregszervezés könyvét tanulmányozta, amikor érdeklődéssel hozzáfordultam:

— Kedvet talál ebben az elméletben? Mit tenne, ha vágyait követhetné? — kérdeztem.

Komoly, mélyenülő szemei megenyhülve néztek vissza.

— Szeretem az előadó úr óráit — válaszolta. — Képzeletem elémhozza a turáni magyar lovasokat. Ott mozognak előttem a nagy fekete tábla felrajzolt seregtestei között és sajnálom az óra végét, mert rá kell ébrednem, hogy álmodoztam, egyelőre nem ülhetek le mintázó állványom mellé. De majd csak megsegít az Isten és elvisz oda, ahol formába önthetem sok-sok gondolatom. Nagyvárosba szeretnék jutni, ahol teret, levegőt kaphatok s talán sikerülne szakértővel is összejönnöm, kinek hatalom is van a kezében, hogy felemelje azokat, akik többre születtek.

Kezembevettem a tárkányi hősiszobor fényképét: a halálraszánt, keménynézésű gránátos magyart s arra gondoltam, bárcsak ezek a még ismeretlen magyar reménységek is szét tudnák vágni maguk körül a megnemértés, a nemtörődömség és egyéb bűneink ősi akadályait.

segítségével megalja helyét az [illegible]

gazdák versenyében is.

Ehhez a nagy tervhez nagyszámu gazdasági tanerőre volt szükség és ennek az elgondolásnak a szellemében rendezték meg a kassai m. kir. középfoku gazdasági tanintézetben 1942 január 1-i kezdettel az első gazdasági tanárképző szaktanfolyamot **dr. Devich László** miniszteri tanácsos, a szakoktatási főosztály vezetője, **Suhayda Tibor** m. kir. gazdasági főigazgató és **Kállay Béla** m. kir. gazdasági szakfelügyelő hivatott vezetése alatt. E tanfolyam működéséről a **Felvidéki Ujság** hasábjain annakidején már beszámoltunk.

Ez év julius 15-én a második gazdasági tanárképző szaktanfolyam nyilt meg hasonló szellemben és azzal a mellékcéllal, hogy az első tanfolyam tapasztalatai alapján a szakoktatás szempontjából megbecsülhetetlen el-

gondolásokat [illegible]

d[illegible]

sz[illegible]

sa[illegible]

d[illegible]

nok vezetésével újabb árdrágítókat ítélt el.

Hruba Andrásné rakamazi lakos [illegible]

Tárkányi Szroef nyomdász

KÁRPÁTI HIRADÓ

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

ZU DEN GEMÄLDEN STEFAN SZŐNYIS

In der malerisch durchaus europäisierten Erscheinung dieser Kunst tritt das östliche Seelenerbe des Ungarntums in klassischer Reinheit zutage, als eine Gefühlsweise, die grundverschieden ist von den westlichen Kulturen sowohl lateinischer wie germanischer Art. In der ungarischen Kunst nimmt der Mensch keinen Abstand von der Natur im Sinn der lateinischen Haltung. Andererseits trägt er auch keine Sehnsucht, in einer mystischen und chaotischen Verschmelzung mit der Natur unterzutauchen. Ihm erscheint die Natur nicht als jenes verderbnisvolle und verklärende Geheimnis, das der germanischen Phantasie so viel zu schaffen gibt. Im ungarischen Weltbild hat der Mensch keine betonte Sonderstellung, die ihn der Natur zur Seite stellen oder gar überordnen könnte. Der Mensch gleicht dem Tier und der Pflanze. Wie diese ist

AZ ÉLŐ ÉS VÁGOTT BAROMFI ÚJ ÁRA

A közellátási miniszter rendelete értelmében új ára van ismét a baromfiaknak. A baromfit helyben eladó gazdaság által felszámítható legmagasabb termelői ár a következő: Liba 3.40, kacsa 3.20, csirke 3, tyúk 2.60, pulyka 3, gyöngyös 3 pengő. Ezek az árak az egész ország területére érvényesek.

Élő baromfiárak piacon mindenütt, tehát Ungváron is: Kereskedő a viszonteladónak és termelő a fogyasztónak a libáért 3.60, kacsáért 3.40, csirkéért 3.20, tyúkért 2.75, pulykáért 3.20, gyöngyösért 3.20-at számíthat fel kilogramonkint.

A kereskedő a fogyasztónak libáért 3.80, kacsáért 3.60, csirkéért 3.40, tyúkért 2.90, pulykáért 3.40 és gyöngyösért 3.40-et számíthat kilogramonkint.

A vágott, kopasztott baromfit béllel, kereskedő viszonteladónak s termelő a fogyasztónak a következő áron adhatja:

Liba 4.20, kacsa 4, csirke 4, tyúk 3.40, pulyka 3.80, gyöngyös 3.80.

Kereskedő a fogyasztónak a libát 4.40, kacsát 4.20, csirkét 4.30, tyúkot 3.60, pulykát és gyöngyöst 4 pengős árban adhatja. Belezve történő eladásnál az árak 7 százalékkal emelhetők.

1942 OKT. 22

KÁRPÁTI HIRADÓ

HIREK

Nappal tanító, este szobrászművész

A készülő nagytárkányi hősökszobra Tárkányi József igazgató-tanító alkotása

A tehetségkutatás felbecsülhetetlen jelentősége köztudattá kezd válni; megerősítésére vetjük itt papírra egy tiszamenti tanító munkásságát, aki nappal a kis nebulókkal, este a múzsákkal társalog.

Orvosnak készült. Prágában indult meg sok reménnyel, vékonyka hazai támogatással, hogy az emberek jótevője legyen. De az anyag ereje erősebb volt ellene. Tárkányi József hiába tanulmányozta oly törekvéssel a karok és lábak izmait, a nélkülözés lezárta előtte az egyetem kapuit.

A természetet járta, figyelte és rajzolta. Gyermekkora óta nagy kedvet érzett ehhez s ha nem született volna magyarnak és szegénynek: élhetett volna művészi vágyainak. Így azonban meghallgatta tanító édesapját és elment a gyerekek közé, vissza szülőföldjére: Nagytárkányba.

Amikor pedig elült a padok között a lárma, maga elé hozta az ősök képeit, aztán kiült a folyó partjára és ceruzája, ecsetje végén pengette ki, amit a köznapi élet ki nem válthatott lelkéből.

Egyik napról a másikra lett szobrász is. Ki akarta teljesen dolgozni és megeleveníteni azt, amit a képen csak síkban láthatott. Magakészítette eszközökkel fogott a holtanyag megszólaltatásához. Gyötrődött, tanult, dolgozott tovább; mintha megtört, csonka lett volna a művészet nélkül további élete. Nem volt pártfogója; máig sincs, kiállítást sem rendezett, faluja mégis felfedezte.

Hősökszobrát akar Nagytárkány felállítani. A szoborbizottsághoz is eljutott az igazgatótanító tehetségének hí- [illegible] sedve kérték fel: alkossa meg az ő szobrukat is. Örömmel vállalta.

A közelharcos gránátdobó ma már Budapesten van Vignali híres mesteröntőnél; a pénz is gyül ... gyül, a jövő év májusára lobogni kell fölötte a nemzeti zászlónak. Maguk a leventék vették kezükbe a gyüjtést, színdarabot tanulnak, azzal akarják összehozni a szükséges 2000 pengőt.

Az egyik tanfolyamon találkoztam a 31 éves tehetséges igazgatótanító szobrászművésszel. Éppen a hadseregszervezés könyvét tanulmányozta, amikor érdeklődéssel hozzáfordultam:

— Kedvet talál ebben a száraz elméletben? Mit tenne, ha vágyait követhetné? — kérdeztem.

Komoly, mélyenülő szemei megenyhülve néztek vissza.

— Szeretem az előadó őrnagy úr óráit — válaszolta. Képzeletem elémhoza a turáni magyar lovasokat. Ott mozognak előttem a nagy fekete tábla felrajzolt seregtestei között és sajnálom az óra végét, mert rá kell ébrednem, hogy álmodoztam, egyelőre nem ülhetek le mintázó állványom mellé. De majd csak megsegít az Isten és elvisz oda, ahol formába önthetem soksok gondolatom. Városba szeretnék jutni, ahol teret, levegőt kaphatok s talán sikerülne szakértővel is összejönnöm, kinek hatalom is van a kezében, hogy felemelje azokat, akik többre születtek.

Kezembevettem a tárkányi hősiszobor fényképét: a halálraszánt, keménynézésű gránátos magyart s arra gondoltam, bárcsak ezek a még ismeretlen magyar reménységek is szét tudnák vágni maguk körül a megnemértés, a nemtörődömség és egyéb bűnei- [illegible] ősi akadályait.

Dr. Bálint Imre

Erdélyi fényképe

Follért Károly, a magyar posta, táviró és távbeszélő új vezérigazgatója

bornok leányának is már a halál szemébe kell nézni, csakhogy kicsikarja az apja beléegyezését. De amikor ez megtörténik, maga a tábornok is átformálódik egyszerre. Szeretni kezdi a magyarokat és már-már megérti a magyar lelket. A kis unoka aztán teljesen meghódítja a magyarságnak az ősz hadfit, aki garnizónjában meg is tanul magyarul és egyszerre magyar beszéddel lepi meg a kis családot, ott a székely havasok alján . . . Gagyi Dénes pompásan ért a meseszövéshez, története mindvégig leköti a figyelmet és amellett alakjai is igazi, élő, húsból-vérből való emberek. A szép kiállítású könyv a Singer és Wolfner cég kiadásában jelent meg és ára három korona.

A frigiai sipka. Pekár Gyula mindig különös szeretettel kereste fel a francia forradalom miliőjét és kétségkívül kitünően ismeri azt a kuszált anyagot, amelyben mindenki azt látja meg, amit meglátni akar. Most adják hasonlótárgyu darabját is az Urániában és a darabbal egyidőben jelent meg „A frigiai sipka". A könyv két részre oszlik. Farsang és hamvazószerda, az ancien regime utolsó mámoros évei és nyomukban a rémuralom véres kaleidoszkópja állnak egymással szemben. Mindkét részben író és történész együtt dolgoztak. Néhány kiszakított jelenet, naplótöredékek, egy-egy markánsul megrajzolt alak — és előttünk áll XV. Lajos udvara éppen úgy, mint a Conciergie udvara, amelyen halálra készülő arisztokraták mindvégig megőrzik dacos és mégis finom fölényüket. Sorsuk, szenvedésük, végzetük megilleti az író szivét. Amikor a versaillesi udvar romlott életét világítja, az ő lelkét is demokrata harag és gúny ingerli, de harag és gúny eltünnek a vérpad közelségében. A vérpad előtt csak egy pusztulásra szánt világ nagy lelki tulajdonságait látja, és ezek a tulajdonságok megilletik és meghatják. Mintha benne is dobogna valami az ancien regime büszkeségéből, amikor elmondja a rojalista katonatiszt történetét, akit a konvent biztosa hurcol őrjöngő dühvel a halálba. A szomoru menetet útközben megállitják a braunschweigi herceg csapatjai, akik átlépték a határt, hogy kiszabadítsák a királyt és segítsenek a régi renden. Ám a régi rend halálraszánt fia ebben a pillanatban nem érez mást, mint gyűlöletet az idegenek iránt, akik betörtek a szent francia területre. És a rojalista gróf maga vezeti a köztársaság rongyos csapatait a győzelemre. Azután újra a láncait kéri. De a konvent csapatai már nem forradalmárok többé, hanem katonák. A menet tovább vonul, de a vezér láncait a katonák viszik utána.

Pekár könyve mindenképpen érdekes olvasmány, hiszen író és tárgy egyaránt érdekelnek. Ajánljuk olvasóink meleg figyelmébe.

Farkas Imre új versei. „Tünő évek" cimen jelent meg most Farkas Imre új verskötete, aki gyorsan fejlődött költői pályájának érdekes fejezetéhez jutott. Mások legfiatalabb éveikben a kezdet idején esnek át a forrongások korszakán. Farkas Imre, akinek ma már, ezt eltagadni nem lehet, megállapitott poziciója van a romantikus magyar lirában és aki szinte készen, úgy látszott teljes megállapodottsággal jelent meg az irodalomban, most jut forrongásba. Helyesebben most éri el őt a forrongás. Uj könyvében vannak versek, melyekben a régi, szelid, borongó lelkü Farkas Imrének hangját halljuk, de vannak olyanok is, amelyekből egy önmagával vívódó férfi komorsága, a lemondásban is férfias ereje árad ki. Ez az új Farkas Imre, vagy pontosabban: Farkas Imre a nagy lelki meghasonlásban, az átalakulásban, a forrongásban. Egészen új horizontokat látott meg, a hangja többé már nem olyan fátyolozott, mint volt, szinte megtagadja régi énjét és nem a halk szavu költő többé, de az, ki nem akarja, hogy hangja ezután is elvesszen a többi nagy, erős hangu élet-harcos dacos kórusában. Ugy látszik, most még ő maga sincsen tisztában önmagával. Egyes verseiben, a jelszavak szerint is, már egészen modern. Máshol meg visszaborzad a modernektől és megtagad velük minden közösséget, pedig szemmel láthatólag ez a forrongása őt is oda üzi. Költészetében most észlelhetők talán a legnagyobb kilengések. A forrongás másoknál talán kevésbbé érdekelne bennünket, mert ez nem a művészi értékü produkciók ideje. De Farkas Imrénél, az ő egyéniségénél fogva, a forrongásban is mindig igazi értékeket kapunk és amellett megfigyelhetjük egy igazi poétaléleknek, önmagával, tehát a leghatalmasabb erővel való vívódását. Az izlésesen kiállított könyv Singer és Wolfner kiadásában jelent meg és ára 3 korona.

Jubiláris plakett zöld onixmárványból, ezüst- és zománc-dísszel. Tarján Oszkár műve

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Z. D. Hogy a flirt micsoda? Azt igen bajosan lehet néhány szóval meghatározni, de megkisértjük azért a fogalom tisztázását. A „flirt" tényleg angol szó, maga a fogalom azonban amerikai. Az európai társadalom csak a hetvenes évek alatt ismerkedett meg vele. A fiatalember és fiatal leány érintkezése addig a jó családokban igen szigoru és szertartásos volt. Közös séták, hosszabb beszélgetések már azt jelentették, hogy a fiatalember szándékai komolyak és a leány hajlandó tudomásul is venni őket. Gyöngéd kézszorítások és más bizalmasságok pedig egyenesen házasságot követeltek. Az amerikai leányok voltak az elsők, akik az érintkezésnek egy új, fesztelenebb és kevésbbé kötelező formáját találták ki és ezt a formát elnevezték „flirt"-nek. A flirt alapja az, hogy a fiatalok érdeklődnek egymás iránt, viselkedésükkel ezt az érdeklődést többé-kevésbbé kézzelfogható módon ki is fejezik, de azért a komoly szándék nem föltétlenül szükséges. Amerikában a flirt nemsokára annyira ment, hogy a leányok fiatalemberekkel egyedül tesznek kirándulásokat, mennek a színházba, sőt többnapos utazásokra is együtt tünnek el. Kisebb mértékben, de hasonló alapon, a flirt Angliában is meghonosult és onnan indult el diadalútjára a kontinensen. Igy jutott el hozzánk is. Nálunk azonban rendesen csak annyit jelent, hogy fiatal urak és fiatal leányok fölöttébb neveletlenül viselkednek és amikor igy cselekesznek, meg vannak győződve arról, hogy ők most igen modernek.

N. L. *A feminista.* Ön egy feminista „szörnyeteget" rajzol, aki reformruhában jár, cvikkert hord, igen csúnya és igen kellemetlen. Lehet, hogy vannak ilyen feministák is. Sőt bizonyos, hogy vannak. De a reformruhás, cvikkeres és csúnya nők azért igen jó és szép eszmékért küzdhetnek. De tegyük föl, hogy önnek van igaza és az ön „szörnyetegje" csakugyan egyéni stréberségből dolgozik. Higyje meg, hogy egyéni stréberség nélkül egy jó irány sem tudna előre jutni. Az egyéni stréberek talán igen kellemetlenek, de az ügy, amelyet szolgálnak, mégis előbbre viszi a fejlődést. Ne bántsuk tehát a „reformruhás, cvikkeres, öreg nőt". Talán kellemetlen látvány, de munkája azért hasznos.

U. M. *Cirmos cica temetése.* Nagyon gyerekes, kezdetleges munka. Bírálni sem lehet, mert legföljebb erkölcsös ifjusági

Uj Idők 1909. XV. 11.

elbeszélésnek tekinthetnők, azok megbírálásával pedig nem foglalkozunk.

P—i. Az a szerkesztői üzenet, amely arról értesítette, hogy a beküldött gondolatok nem váltak be, tényleg önnek szólt. Csak a kezdőbetüket szedték tévedésből rosszul.

N. S. *A végrendelet.* Kezdetleges, gyönge dolgozat. Tehetség nyomát nem tudtuk fölfedezni benne. Végtelenül szárazon, egyhangúan mondja el különben is száraz, egyhangu témáját. Nem ajánljuk a folytatást.

K. K. I. *Az élet apró komédiáiból.* Ezek most nem váltak be. Mindkettőnek témája meglehetősen banális, megírásából pedig hiányzik az erő és művészet.

P. G. *Gyalog János sora.* Alkalomadtán jönni fog.

Intlek. Nem használhatjuk.

F. K. *A gáncs nélküli lovag.* Nem vehetjük használt.

M. L. *Az utolsó tündér.* „Nos, — kérdé az öreg tündér megszünve eregetni a tündérfonalat.“ Attól tartunk, hogy ez a műfordítás nem adja vissza egészen híven az eredetinek szépségeit, amelyeket különben sem tudtunk fölfedezni.

P. G. *Sivatagi szempontok.* Elég jól van megírva mind a kettő és intelligencia is erősen meglátszik rajtuk. De a bennük alkalmazott bölcseségnek még meglehetősen útszéli jellege van. Majd ha jobban elmélyed valamilyen tárgyba, jobbat is fog alkotni.

Frésia. A beküldött szótagokat nem értjük. Sőt azt sem tudjuk, hogy milyen nyelven irattak meg.

F. G. A kérdezett verset nem ismerjük. A mai óriási verstermelés mellett nem kívánhatja tőlünk, hogy egy csupán címmel jelzett versről bővebbet tudjunk.

Hátha sikerül. 1. Az Erzsébet-nőiiskolával kapcsolatos. István-út 73. Igazgatónője Lázárné Kasztner Janka. 2. Keressen. 3. Várjon, amíg közelebb lesz.

Vili. 1. Meg kell várni, amíg megszólítja. 2. Ha nagyon jól ismerik egymást.

F. Vilmosné. Poste restante levelet nem írunk. Az egész eset különben rendkívül jelentéktelen, nem érdemli meg azt a hosszu levelet, amelyet ön írt és még kevésbbé érdemelne meg egy hosszu szerkesztői üzenetet. Mulatság alatt, jókedvü emberek nem gondolnak mindig az illemszabályok rideg alkalmazásával. Önök se vegyék szivükre azt a bormenti filozófiát.

Köszönet. 1. Már most elvetheti.. A föld javítására bármely magkereskedésben kap „virág-trágyát“. 2. Nem káros. 3. Tényleg kinyílik, ha a galyon van virágrügy is. 4. és 5. Erre bizony nem tudunk válaszolni.

Tizenötéves tacskó lehettem. Most sem lehet sokkal több. A beküldött kézirat legalább emellett tanúskodik.

Sz. J.-né. 1. Cégeket nem ajánlunk. 2. Örszállás.

Kolozsvári. 1. Levelét címezze: Budapest, IV., Károly-körút 15. II. — 2. Forduljon bármelyik budapesti gimnázium igazgatóságához. 3. Fogaras. 4. A fordítás csapnivalóan rossz.

V. F. *Virágok.* Ki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. Ez a két sor tetszik a versében. Csak az a baj, hogy ezt a két sort már minden iskolásgyerek ismeri Petőfi Sándor verseiből.

Nem közölhetők: Halál és nász. Tavaszi himnusz. Az örökvizen. Álom. Minek is nekem az élet! A „Talpra, magyar!“ Sötétben járók . . . Szoboravatás. Március tizenöt. Útvesztőben. Merengés. Versfaragás. Alkony. Leverten járkálok... Lehajtott fővel . . . Ugy-e sokat kértem . . . Kedvesemhez. Lemondás. Egyedül. Csalódás. A tárogató. Középúton. Haladj tovább! Tavasz felé. Eltünt a boldogság . . . Ne még, ne még!

TARTALOM:

Szöveg: *A királyné futárja.* Irta Herczeg Ferenc. — *Hallgatás.* Irta Martos Ferenc. — *A csúf leány.* Irta Szomaházy István. — *Sphinx.* Irta Lampérth Géza. — *A szegény Ibrahim basa.* Irta Keve. — *Szent Antal szőnyege.* Irta Kanizsay Ferenc. — *A cinquecento.* — *A kivándorló.* Irta Herczeg Ferenc. — *Rovatok:* Mindenféle. A szerkesztő üzenetei. — Fordított regény: *A szerencse katonái.* Irta Richard Harding Davis.

Képek: Benczúr Gyula: Petőfi Sándor. — Innocent Ferenc: A királyné futárja. — Mühlbeck Károly: A megrendszabályozott automobil. — Az aradi atletikai klubból. (Két kép.) — Mühlbeck Károly: A virágos főváros. Tavaszodik. — A párisi sétakocsizók veszedelme. — Téli temetés a Szent-Bernáthegyen. — Mühlbeck Károly: Anonimus. — Új balatoni jégsport. (Két kép.) — Ferdinánd bolgár király a cárnál. — Hiram Maxim új találmánya: a hangtalan lőfegyver. — Isadora Duncan. — Follért Károly. — Tarján Oszkár: Plakett. — Déryné emléktárgyai.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner.**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 10. szám.

Directoir-fűző az évad utolsó divatja. A modern princesse- és empire ruháknál nélkülözhetetlen. Utolérhetetlen tökéletességgel készíti a főváros egyik elismert előkelő fűzőkészítője: Gyovay Vilma, IV., Egyetem-utca 9. Hirdetésére fölhívjuk olvasónőink szíves figyelmét.

A tavaszi szezon kezdetén fölhívjuk a t. hölgyközönség figyelmét és érdeklődését: Faludi László cég, Budapest, Andrássy-út 48. divatáruháza, tavaszi ujdonságok óriási választékban. Bluzok, kosztümök, reformruhák, aljak és pongyolák mesés kiállításban. A cég legjobb angol és francia munkásokkal rendelkezik. Kényelmes próbatermek, vidékre divatlap ingyen.

Dal és zene századunkban. E címmel már a negyedik kötet hagyta el a sajtót. Századunk zenedarabjainak kitünően összeválogatott anthológiája, klasszikus és szalonművészet, opera, operett, tánc-, zene és művészi dal, összesen mintegy 100 darab van mindegyik a díszes kötetben. Korunk zenei termeléseit izléssel állította egybe a gyüjtemény szerzője: Strauss Oszkár, a Varázskeringő zeneszerzője. Ára díszkötésben 15 korona. Bizományosa Schenk Ferenc, Budapest, IV., Semmelweiss-utca 15.

Szálló igék: Rózsatej (arcbőrápoló), Osan (fogápoló), és Tanningene (hajfestőszer). A Czerny J. Antal cég legsikerültebb gyártmányai és minden más szer fölött előnyben részesülnek. Kaphatók minden gyógyszertárban, illatszerüzletben stb.

Karnevál Londonban. Nemrég az Olympia-csarnokban álarcos bál volt, melyen a legeredetibb jelmezre 1200 koronás dijat tüztek ki. Az idén az első dijat Mer. H. S. Nicky nyerte ki különleges alakításával tünt föl. Ő a „Penkala töltőceruza“ alakját, az ismert nagy kopasz fejet, az óriási fülekkel, melyen a ceruza nyugszik, utánozta, mint a nagy városi falragaszokon látható. Sem a magas gallér a pettyes nyakkendővel sem a fölfelé görbülő orr nem hiányzott. A szelid nevetés az arcnak kedélyes humort kölcsönzött, annyira, hogy még a legkomolyabb britet is nevetésre késztette.

MOST JELENT MEG!

KUTHY SÁNDOR
A FEHÉR HEGEDÜ
:: VERSEK ::
Ára :: 2 korona 50 fillér.
SINGER és WOLFNER kiadása
Budapesten, VI., Andrássy-út 10.

Most jelent meg!

Vénygyüjtemény
a magyar gyógyszerkönyv alapján tekintettel a legujabb gyógyszerekre s a gyermekgyakorlatra összeállitotta
Dr. Bókay Árpád
kilenceedik javitott és tetemesen bővitett kiadás.
Ára kötve 4 korona
Singer és Wolfner kiadása
Bpest, VI., Andrássy-út 10.

MOST JELENT MEG!

FARKAS IMRE
TÜNŐ ÉVEK...
:: VERSEK ::
Ára fűzve 3 K. Ára díszkötésben 5 K.
SINGER és WOLFNER kiadása
Budapesten, VI., Andrássy-út 10.

! Most jelent meg!

GARA ILLÉS (GARAS)
Bergengócia csillaga
és több más elbeszélés.
Ára 2 korona 50 fillér
Singer és Wolfner kiadása
Budapest, Andrássy-út 10.

Tarján Oszkár

HELYREIGAZÍTÁS. Ez évi első számunk 20. oldalán egy ezüst serleg ábráját közöltük, melyet Forgács és Kohut budapesti ezüstműves cég készített. Tévedésből Tarján Oszkár nevét írtuk, mint a serleg készítőjét.

Magyar Iparművészet
1911. 78. l.

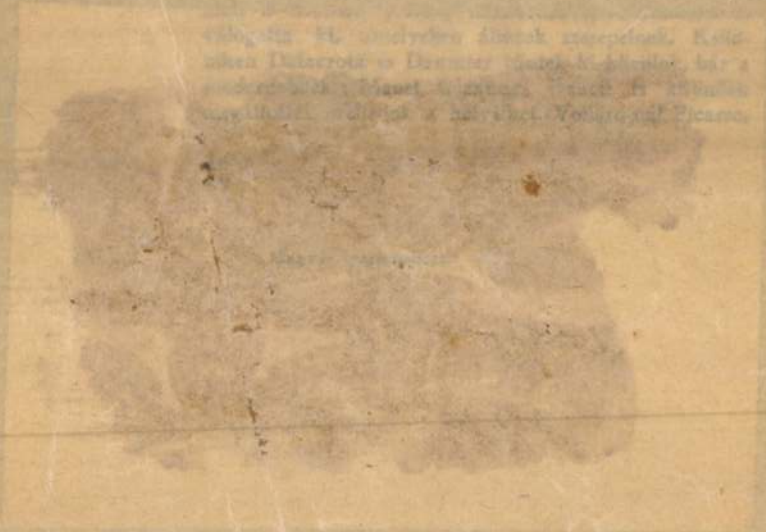

TARJÁN *Oszkár*, ötvös és szobrász, • Budapest 1875 márc. 5. A bpesti iparművészeti iskolában Lorántfi Antal volt a mestere, azután Münchenben és Párizsban Laliquenál képezte magát. 1902. Turinban aranyérmet nyert, 1905. pedig megkapta az állami iparművészeti nagy díjat. 1924. főképen egyházi szerelvényekből gyűjt. kiállítást rendezett a Nemzeti Szalónban, 1925. pedig, mint a Szövetség műv. egyesület tagja, ennek a kiállításán világi tárgyakból (serleg, ékszerdoboz, bonbonière stb.) állított ki kollekciót. 1929. az egri egyházművészeti kiállításon érseki nagydíjat kapott. Kisplasztikával és éremmintázással is foglalkozik.

1267

(1201-től 1401-ig.)

délután 3 órától!

Az árverési anyagot tartalmazó
„Árverési Közlöny"
a helyszínen 10 fillérért kapható

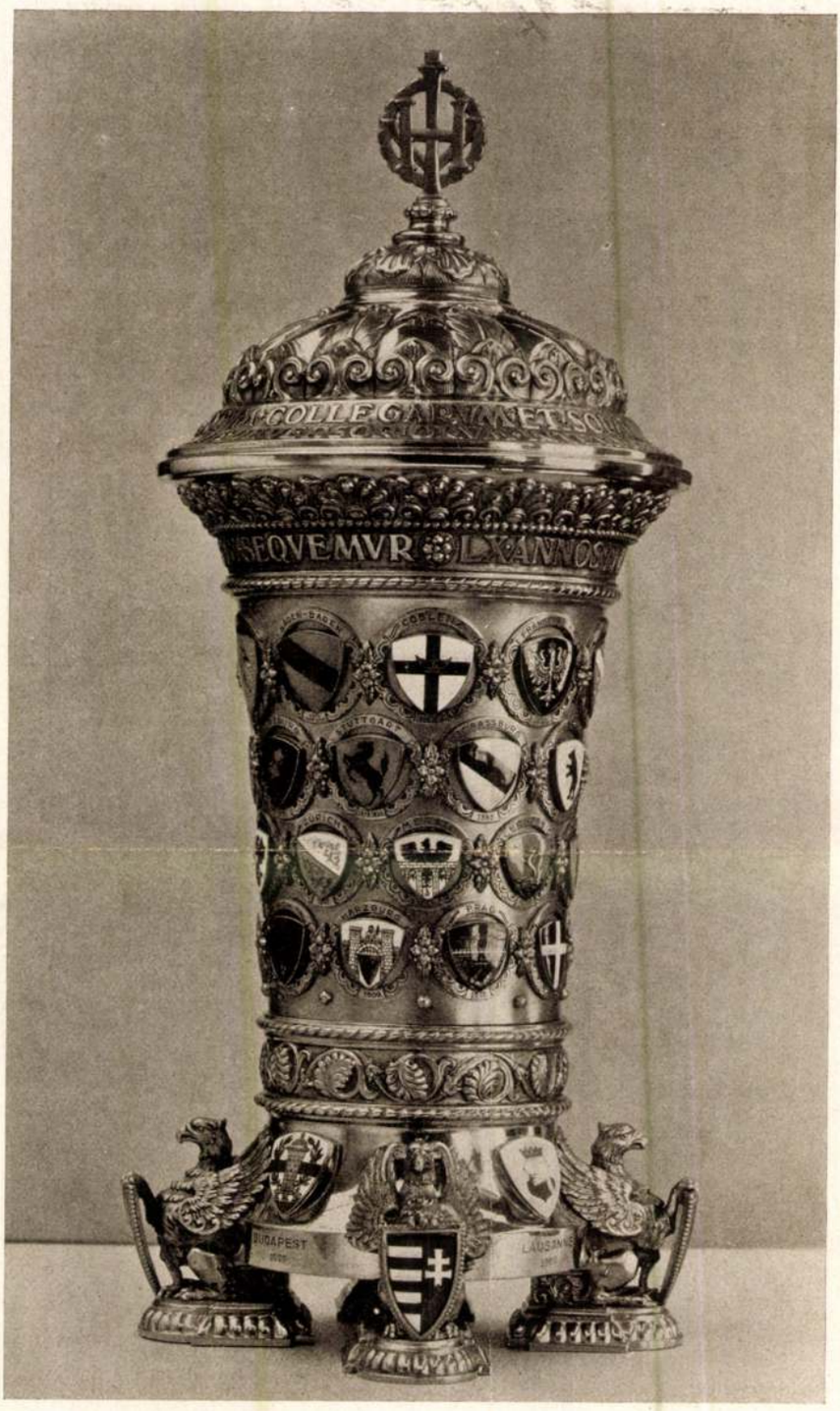

Tarján Oszkár: Emlékserleg aranyozott ezüstből, zománcművű címerekkel. A szállodások nemzetközi egyesületének 60-ik közgyűlése alkalmával ajánlotta fel az egyesület magyarországi csoportja. — Gedenkbecher. Anlässlich der 60. Generalversammlung des Internationalen Hotelbesitzer-Vereins. Gewidmet durch die ungarländische Gruppe des Vereins. — Bocal en argent doré et émaillé.

211

Magyar Iparművészet

1929.

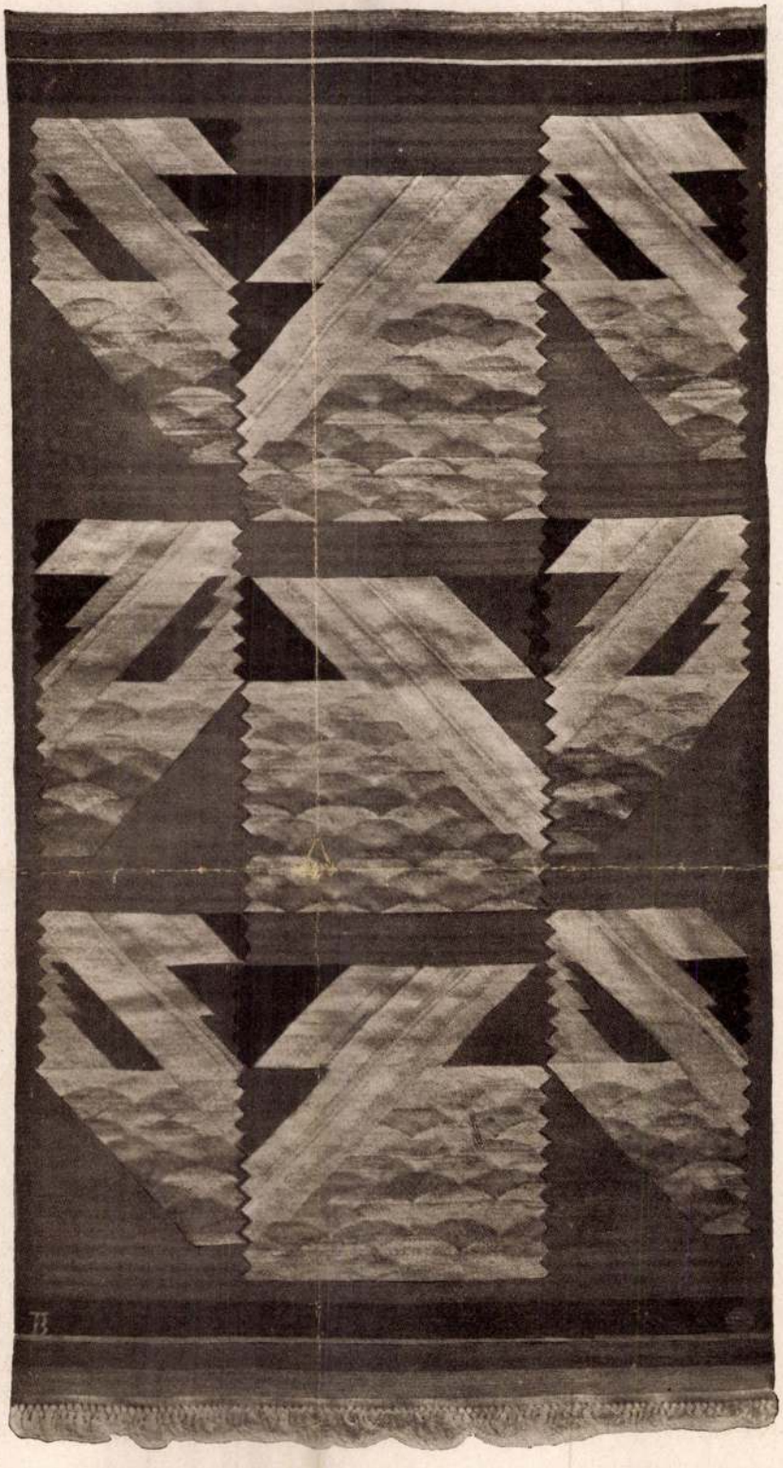

A pózeni kiállításból. Treter Bogdán »Kierdele« kilimje. Készitette a Polski Przemysl Kilimkarski »Kilim« Krakóban. — Polnischer »Kilim«. Gewebter Wandbehang. — »Kilim«, tapis polonais.

Hogy készül a legujabb divat

Mühlbeck Károly rajza

hegyes kányaorr alatt feküdt. A pipát visszatette a szájába és nagyot nyújtózkodott.

— No, most befogatok a kocsiba, — mondta ásítva, — mindjárt megyünk a vasúthoz.

— Hány órakor jön a vonat?

— Kilenckor. Csinálj jó levest ebédre. Hozass marhahúst a zsidóéktól.

— Jó, jó, — mondta Tomkáné és befordult a másik szobába, hogy egyedül maradjon a gondolataival. Leült harisnyát stoppolni az ablak mellé, miközben kívülről behallatszott, ahogy az udvarból kigördül a kocsi. A jegyzőné nagyot sóhajtott és a vendégre gondolt, aki most fog megérkezni a vasúttal. Mert ez az esemény nemcsak a gyerekeket, hanem magát Tomkánét is meglehetős izgalomba hozta. A vendég ugyanis egy nagyhírü, fővárosi mérnök volt, a jegyzőnek ifjukori barátja. A legszebb középületeket ő építette. A mérnök igen szép férfiu volt, a nőhódításairól híres, sőt valamikor — még leánykorában — a jegyzőnének is volt némi köze hozzá. A mérnök ugyanis valamelyik vidéki városban, egy majálison, három valcert és nyolc polkát táncolt végig a jegyzőnével. Az építész meg is csókolta ugyanakkor a szőkehaju leányzót, aki könynyek között, mosolyogva esküdött örök hűséget. A következő esztendőben azonban megjelent komoly kérőként a sörtebajuszu jegyző, a mérnök pedig lement a fővárosba, ahol csakhamar tekintélyes férfiúvá nőtte ki magát. Hatalmas befolyásu ember lett és rengeteg vagyonra tett szert. És most egyszerre eljön ide — éppen ide, — hogy kipihenje magát.

. . . Tomkáné, — aki ma a szokottnál is pirosabb volt, — izgatottan letette a stoppolást a kezéből. Kifutott a konyhába, mert a cseléd elégette a húst és a pörkölés szaga beáradt a szobába.

Borcsa két csattanós pofont kapott, a jegyzőné pedig levette a húst a tűzről, aztán fájdalmas arccal megkeverte a rántást és mély fölindulással suttogta magában:

— Istenem, el fogok sülyedni a szégyentől, ha észreveszi, hogy el van égetve a hús! . . .

II.

A jegyzőcsalád és a vendég bent ültek a terített asztal mellett. Az asztal fejénél ült a jegyző, aki épp most vette ki a pipát a szájából és türelmetlenül várakozott a levesre. Szemközt vele, a karosszékben ült a mérnök.

Most látszott meg különösen, hogy az építész milyen szép férfiú; egyszerü, szürke utiruhát viselt, de a gallérja olyan fehér volt, mint a hó. Az arcát komoly, barna szakáll körítette, mint Krisztusét, a haja fekete volt, amely érdekesen emelte arcának halványságát.

. . . Az asztal végén a gyerekek ültek, de ma kivételesen mind tiszták voltak, meg voltak mosdatva. A jegyző csendre intette őket, mivel a tót cselédleány éppen most hozta be — kövér karjaival magához szorítva — a párolgó levest.

Az asszony elosztotta tányérokba a levest, de különösen sokat adott a férjének, mivel a jegyző nagygyomru volt. A jegyző csakugyan hamar végzett a levessel, megtörülte a bajuszát és harsogó hangon mondta:

— Fölséges volt. A király is megnyalhatná utána a száját. Hamar, ide azzal a hússal! . . .

Borcsa behozta a húst is és Tomka János teli szájjal falta. A tésztát is változatlan nyugalommal habzsolta be, aztán fölállt és rákiabált a gyerekekre:

— Menjetek ki a kertbe! Mars, játszani . . .

A jegyző már kész volt az ebéddel, ennélfogva újból betette a pipát a szájába. Aztán bement a másik szobába, hogy a diványon végig aludja szokásos délutáni álmát.

A szobában egyedül maradt a mérnök az asszonnyal. Most voltak először egyedül egymással s Tomkánén piros izgatottság futott végig.

Álmos, ebédutáni idő volt; a nagy forróságban zümmögtek a legyek. Az ablakban keshedten lehajtotta fejét a muskátli. De a zöld zsalugáterek mögött, — a szalonban — hűvös homályosság uralkodott.

A mérnök csendesen bámulta a homályban az asszonyt.

— Milyen érdekes, — mondta, — hogy mi most megint összekerültünk. Tizenkét esztendeje nem láttam magát. Hogy érzi magát, boldog mostan?

— Hogyne — mondta a jegyzőné — nagyon jó itt falun. Mindenünk megvan, ami kell, csak társaság ritkán van . . .

— Nagyon unatkozik?

— Egy kicsit. Az ember egészen el van itt temetve falun. Néha idejön a kántor, a pap, a tanító, de ezek se beszélnek semmi újat; kártyáznak az urammal. Milyen jó lehet a fővárosban! . . .

— Bizony nem jó. Irigylem magát ezért az

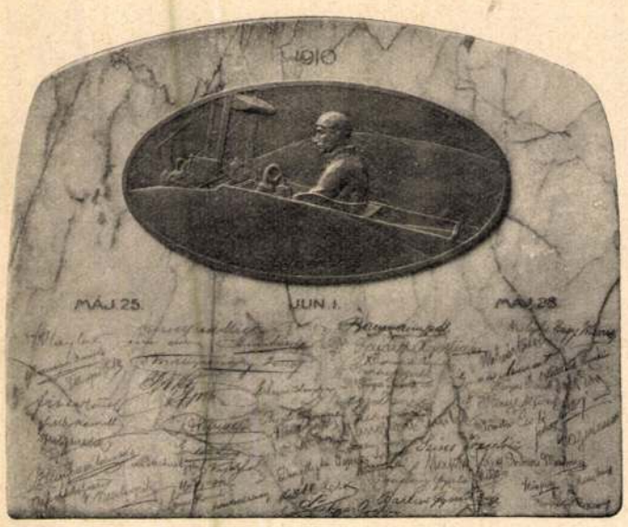

Tarján Oszkár műve

Zsélyi Aladár emlékplakettje, mellyel a magyar aviatikust barátai meglepték

Uj Idők 1910-11. XVII. 4 7

A sport és a korai sötétség

Mühlbeck Károly rajza

áldott csendért, ami itt van falun. Pesten folytonos lárma van, társzekerek dübörögnek, villamos csilingel, még aludni sem lehet nyugodtan. A társaság is úntat. Alig tudtam magam két hétre elszakasztani tőlük, hogy idejöjjek.

— Örül majd, ha visszamehet, — sóhajtotta kacérkodva a jegyzőné, mialatt titokban megigazította a frizuráját és megnyalta a szája szélét, hogy friss, piros legyen az ajka. A homályban csillogott a szeme és az egész alakja bájos volt a poétikus világításban.

— Milyen szép, érett asszony — gondolta magában hirtelen a mérnök, de már nem felelt semmit, mert a jegyző fölébredt délutáni álmából és bejött a szalónba.

A pipa most is a szájában füstölt, az orrán pedig egy fakó pápaszem rezgett, amelynek el volt hasadva a bal üvegje.

Tomka János nagyott ásított.

— De jót aludtam — mondta álmosan — a király se alhatik jobban . . . Most pedig gyerünk ozsonnázni . . .

III.

A mérnök már több mint tíz napja volt vendégségben a jegyzőéknél. Többnyire kerülte az asszonyt: eddig még nem történt közöttük semmi. A jegyzőné várta és rettegte azt a pillanatot, mikor egyedül kell maradniok.

. . . Egyszer — egy csillagos este — kint vacsoráztak az udvarban, az eperfa alatt. A gyerekek már aludtak, csak a jegyző volt kint a feleségével és a mérnök. Hárman megettek vacsorára egy csirkecombot, mert estére nem jó sokat enni. Később csendesen hallgatták a tücsök cirpelését, meg, ahogy az éjjeli bogarak kopogtak a falon. A hold kékesen sütött és az eperfa sötét árnyékot vetett az udvarra. A levegő langyos illattal volt tele . . .

A jegyző azonban nem soká merengett az estében. Fölkelt, hogy bemenjen aludni, mert általában álmos természetű volt. A pipát kivette a szájából és ásítva mondta:

— Bemegyek aludni. Ha akartok, ti kint maradhattok. Nekem korán kell fölkelni holnap.

A jegyző becammogott a házba, a mérnök pedig egyedül maradt az asszonnyal az udvaron.

— Milyen szép este! — mondta sóhajtva Tomkáné és közelebb húzta a székét a férfihoz. Majd melankólikusan hozzátette:

— Ah, egész éjjel elülnék így!

— Csakugyan, — suttogta a mérnök, — gyönyörü az este. Mily szép maga így a holdfényben . . .

A jegyzőné elpirult a sötétben egész a homlokáig. Nagyon melege lett, mert közel ült hozzá a mérnök és forró izgatottság futott végig a testén. Tomkáné csendesen pihegett és mikor a mérnök hozzáért a karjához, elkezdett reszketni. Az arca szinte sütött, perzselt, azonban a mérnöknek is melege volt. Megfogta a jegyzőné kezét és rekedten suttogta:

— Egész éjjel elülnék így!

— Én is.

— És mit szólna, ha most megcsókolnám! . . .

. . . Tomkáné nem válaszolt, csak a keze remegett meg a férfi kezében. A mérnök ekkor csendesen fölállt a székről, átölelte a jegyzőné derekát és a száját erősen megcsókolta.

— Hagyjon el! — rebegte bágyadtan az asszony, de nem bontakozott ki az ölelésből, mert két kemény kar erősen átfonta. Az égen gyémántfényü csillagok égtek, a falu végéről pedig halk furulyaszó hallatszott. Tomkáné nehezen lélegzett és mámorosan lehúnyta a szemét.

Végre is a mérnök, — aki józanabb volt, — megszólalt:

— Gyerünk be. Itt hüvös szél fujdogál. Ön meg fog hülni! . . .

IV.

A mérnök másnap hajnalban ébredt, még szürkület volt. A kondás durrogatott az ostorával és a disznók röfögtek az ablak alatt.

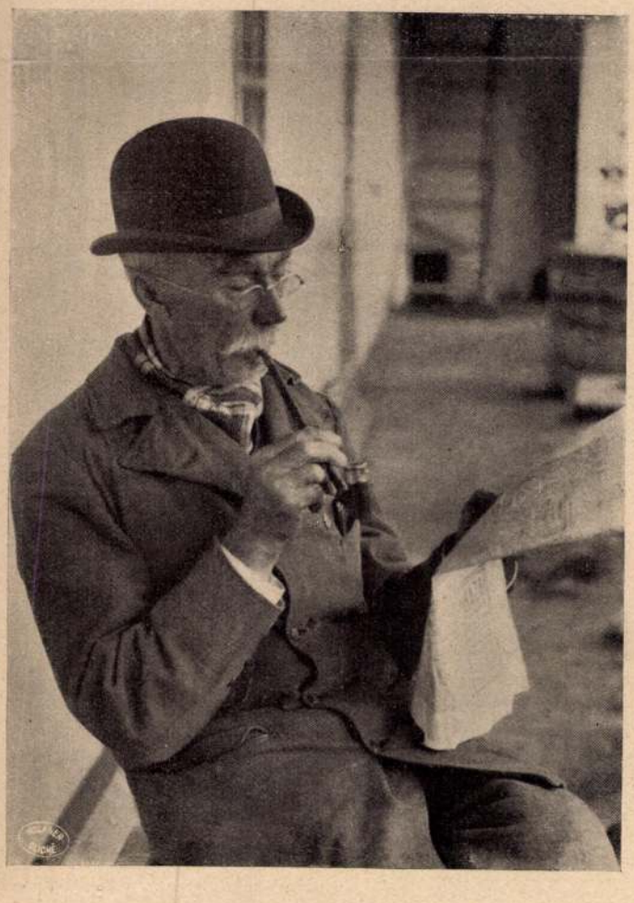

Pollák F. fényképe

A politika

hanem hallgatóit képesítenie kellene arra, hogy korunk eszméinek és érzéseinek architektonikus kifejezést tudjanak adni. Az építés technikai ismeretei csak az alap, amelynek tökéletes elsajátítása minden hallgatónál magától értetődik, csak ezután kellene hogy következzék a művészetnek, mint olyannak tanítása s illetve a hallgató részéről a művészi képességekről való számotadás. Seesselberg szerint az építési szakosztály legelőkelőbb feladata az kellene hogy legyen, hogy a kor összes törekvéseit a maguk technikai, képzőművészeti, államtudományi, vallásos és szociális elágazásaival a hallgatók öntudatába hozza és lépésről-lépésre megmutassa a gyakorlatban, hogy milyen szoros összefüggésben van mindezekkel az építőművészet. A hallgatónak tehát bizonyságot kellene tennie arról, hogy a konstruktiv és művészettörténeti ismeretek mellett tisztában van mindennel, ami a kor uralkodó eszméire vonatkozik s hogy ezen a műveltségi magaslaton állva, mindezeket az építőművészet nyelvére átültetni képes. Éppen e célból követeli Seesselberg, hogy a tanárok megválasztásában nagyobb vigyázat és óvatosság következzék, hogy a műegyetemek maguk választhassák meg tanáraikat, akik közé minél több aktív művészt kiván felvétetni. Seesselberg felszólalása különösen a porosz közmunkaügyi miniszter ismert konzervatív állásfoglalására való tekintettel érdekes, de azért elég megszívlelni való van benne a mi számunkra is. A mi műegyetemünkön is teljesen el van hanyagolva a művészi módon való építés és a belső architekturának kérdése és ennek meg is van a maga káros következménye. Ha az itt említett elvek az építészek oktatásában érvényesülnének, akkor nem csúfítanák el az utcáinkat azok az épületek, amelyek csak arról tanuskodnak, hogy sok hiányos képzettségű építészünk van, ki sem a régi építészetet, sem a modern törekvéseket nem képes megérteni. Nem nekünk szólt dr. Friedrich Seesselberg, de mi is érthetünk belőle.

AZ ÖTVÖSSÉG TANÍTÁSÁNAK REFORMJA. Az ötvösség a művészi iparnak az az ága, amely bennünket magyarokat elsősorban kell hogy érdekeljen, mert az ötvösiparnak Magyarországon olyan emlékezetes multja van, amelyhez foghatót alig találunk az iparművészet területének egyéb részein. Múzeumaink, külföldi gyüjtemények és a szakirodalom elég bizonyságot tesznek arról, hogy a magyar ötvösművészet hajdan vezető szerepet játszott a világ összes nemzeteinek hasonló irányú munkálkodásával szemben és a mult megmaradt emlékei teljesen meggyőznek arról, hogy azt a fényes poziciót a magyar ötvösipar ki is érdemelte. Csodálatosan finom és nemes művészi formát mutatnak a hajdani magyar ötvösipar alkotásai, amelyek úgy a művészi mestervetés, mint a technikai kivitel szempontjából utólérhetetlen magaslaton állanak. Az ember azt hinné és úgy is volna természetes, hogy azok az előkelő hagyományok, amelyeket az ötvösművészet a magyar iparnak örökül hagyott, megtették a maguk nevelő hatását a jelenre vonatkozólag is s a magyar ötvösművesek nem feledve a noblesse oblige elvét, a magyar ékszeripart megtartották azon a magaslaton, amelyre az a multban emelkedett, s amelynek féltékeny és erős védelmezésére a magyar ékszeripart a multja kötelezi.

S éppen azért csodálatos, de egyben elszomorító annak észrevevése, hogy a magyar ötvösművészet hajdani pompás virágai ma már teljesen elhervadtak s a multból felénk világító sugarak immár csak az ötvösipar megfakult, megkopott külső képét teszik annál siralmasabbá. A magyar ötvösség tengődik s a nivó, amelyet a jelenben elfoglal, alig-alig több a semminél. Aranyműveseink úgyszólván alig vannak s azok, akik ezzel a névvel nevezik magukat, rendesen csak ékszerkereskedők, akik a külföldi gyárak portékáját juttatják el a vevőközönséghez anélkül, hogy nekik maguknak a közvetítésnél egyéb szerep jutna. Gyáraink, amelyek a külföldiekkel versenyre kelhetnének, nincsenek s az a kevés produkció is, amivel a statisztika beszámol, a legegyszerübb aranyárúk készítésére szorítkozik, de a finomabb arany- és ezüstművességnek úgyszólván se híre, se hamva. Magyarország tehát ezen a téren elejtett egy olyan tradiciót, amely pedig fokozott munkára, elszánt buzgalomra kötelezte volna s melynek elejtése úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból a legnagyobb mértékben károsította. Anyagi szempontból elvesztett egy bőséges jövedelmi forrást s ennek helyébe a nagymérvű külföldi behozatal lépett, amely évenkint körülbelül 20 millió koronára rúg; de erkölcsi tekintetben a kár még nagyobb, mert a magyar művészi szellem hanyatlását jelzi egy oly területen, amelyen azelőtt ez a szellem uralkodó volt és kiváló eredményeket ért el.

A magyar ötvösségnek ez a szomorú helyzete bírta a Magyar Iparművészeti Társulatot arra, hogy hivatásának megfelelőleg akciót indítson a hanyatlott ékszeripar fellendítése érdekében s ennek az akciónak egy mozzanata volt az az ankét, amelyen a magyar ékszeripar legképzettebb szakerői leadták véleményüket a hanyatlás okaira és az újabb megerősödés lehetőségére vonatkozólag. Az ez irányban újabb megtett lépések közül pedig különösen Tarján Oszkár ötvösművészé nevezetes, aki az ötvösség fellendítése tárgyában terjedelmes memorandumot készített. Ebben a memorandumban épp úgy, mint a régebbi hozzászólásokban is egy általános nézet domborodott ki határozott biztossággal s ez a nézet az, hogy a magyar ötvösipar jelenlegi silány helyzetének legfőbb oka a szakképzettség hiánya. A közös vámterület és a bankhitel szükkeblüsége mellett ez okozza leginkább, hogy a magyar ötvösipar nem tud lábrakapni, mert ha minden feltétel megvolna is, képzett munkások nélkül eredményes működést nem lehet kifejteni. Már pedig a magyar ötvösmunkások száma minimálisan csekély, az egész országban a külföldről hozott munkásokat is beleszámítva, nem éri el az ezret s különösen a finomabb ötvösmunkákra kellőleg kinevelt munkások úgyszólván alig kaphatók. Ez az oka annak, hogy az ötvösipar nem tud új erőre kapni s így annak, aki ezt az erőt újból beléje akarja önteni, elsősorban szakképzett, minden tekintetben megfelelő ötvösmunkások nevelésére kell törekednie.

Ez a nevelő feladat a dolog természeténél fogva az Iparművészeti Iskolára tartozik, amely ezt a feladatot idáig nem teljesíthette kellő eredménnyel. Az a módszer, amellyel az Iparművészeti Iskola ötvös szakosztálya jelenleg működik, miként azt az említett memorandumban Tarján Oszkár meggyőzően kifejti, nem felel meg a modern elveknek és különösen nem

Magyar Iparművészet
1911.

Kiállítások

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA november hó 23-án nyílik meg a M. kir. Technológiai Múzeumban (József-körút 4.). A kiállításon bemutatásra kerül egy 5-szobás, egy 3-szobás, egy 2-szobás és egy 1-szobás teljesen berendezett lakás. A kiállítás hétköznapokon 9—1-ig, d. u. 3—7-ig, vasárnapokon 9—12-ig tekinthető meg. Belépő díj 30 fillér, hétfőn délután a közönség ingyen tekintheti meg a kiállítást. Az O. M. Iparművészeti Társulat tagjai ezidei tagsági jegyük felmutatása mellett mindig ingyen mehetnek a kiállításba. A lakásberendezéseken kívül karácsonyi ajándékoknak való apróbb tárgyakat állítanak ki, melyek megvásárolhatók és rögtön el is vihetők.

A Társulat a Technológiai Múzeumban rendezett kiállítása mellett fenntartja az Iparművészeti Múzeumban levő bazárját, amely — hétfő és péntek kivételével — délelőtt 9—1-ig nyitva van.

FELHÍVÁS A KISPLASZTIKAI KIÁLLITÁSON VALÓ RÉSZVÉTELRE. A Szent György Céh kisplasztikai szakosztálya ezennel felhívja hazánk összes szobrászművészeit, hogy az 1911. év január havában Budapesten az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban (Üllői-út 33—37.) rendezendő kisplasztikai kiállításon bármely anyagból készült (csak porcellánból, gipszből vagy plasztelinből készült tárgyak vétetnek ki) kisplasztikai eredeti műveikkel részt vegyenek (emberi és állati alakokkal).

A tárgyakról tudományos katalógus készül. A Szent György Céh kisplasztikai szakosztálya a kiállított tárgyakat a kiállítók által meghatározandó értékben, tűz és betörés ellen biztosítja és azonfelül azok őrzéséről megfelelően gondoskodik.

A kiállított tárgyak eladása esetén a vételár 5%-a közvetítési díj címén a Szent György Céhet illeti meg.

A beküldött művek felvétele fölött szakbeli zsüri határoz. A kiállítás iránt érdeklődők forduljanak Csányi Károlyhoz az Iparművészeti Múzeum igazgató őréhez, aki szívesen szolgál felvilágosítással.

ORSZÁGOS AMATŐR ÉS NÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS LESZ MISKOLCON 1912. év nyarán. Az amatőr-osztályban fényképek, festmények, iparművészeti tárgyak, női kézimunkák s az amatőrgyüjtőket érdeklő antik műtárgyak, bútorok, képek, ruhák; a háziipari osztályában a nép által készített ruhák, kézimunkák, dísztárgyák lesznek kiállítva. Az ethnográfiai osztály pedig festői csoportokat diorámák keretében mutatja be, különféle népfajok s elsősorban a felvidéki palócok, matyók stb. viseletét, életét és népszokásait. Az amatőrség s a háziipar terjesztése s a népipari termékek értékesítésének elősegítése céljából a rendezőség széleskörű mozgalmat indít s az ország és elsősorban a felvidék városaiban helyi bizottságokat szervez avégből, hogy azok vidékük amatőr- és háziipari tárgyait egybegyüjtve előzőleg, március hóban kisebb tárlatokat rendezzenek s a legértékesebb darabokat később kollektív csoportban a miskolci kiállításon is bemutassák. Ekként országos lesz a kiállítás, mely a szakemberekből álló zsürik által odaitélendő megfelelő számú arany-, ezüst- és bronzéremért s a dísz- és elismerő-oklevelekért, valamint a nagyobb összegű pénzjutalmakért folyik. A vezetőség dr. Bodor Antal igazgató szerkesztésében kéthetenkint illusztrált értesítőt is ad ki, melyet minden kiállító és közreműködő díjtalanul kap állandóan. A kiállítási iroda (Miskolcon, Széchényi-u. 35. sz. alatt) készséggel ad bárkinek bővebb felvilágosítást.

Iparművészeti oktatás

AZ ÉPÍTÉSZETI NEVELÉS KÉRDÉSÉHEZ. Soha még valamely művészet művészi jellege és mivolta a közfelfogásban annyira háttérbe nem szorult, mint az utóbbi évtizedekben az építészeté. Az architekturát az utóbbi időben úgyszólván teljesen kikapcsolták a művészetek köréből s a művészetek legnagyobbikának csak a csontváza maradt meg, csak a technikai fogalom, amely a tiszta gyakorlatiasság mellett teljesen elhanyagolta az artisztikus szempontokat. Az építészetről való vélekedés meghamisítását mi sem mutatja inkább, minthogy nemcsak a laikus felfogása hagyta ki a maga művészeti fogalomraktárából, hanem azok is, akik élethivatásszerüleg foglalkoztak vele. S ezek tulajdonképpen a főbűnösök. Azok, akik a műegyetemeken, az építészet tanításánál egészen megfeledkeztek a művészi szempontokról, okozták, hogy olyan kevés építőművész akad a modern építészek között s hogy a modern architektura oly nehezen tudott erőre kapni. Éppen ezért a modern felfogás, amely az építészetet ismét a művészet magasságába helyezi, elsősorban az iskolára kell hogy rátegye a kezét s itt érvényesítse először azokat az ideákat, amelyeknek megvalósulását kivánatosnak tartja. Ez a törekvés a mai műegyetemi tanítás teljes reformját követeli. Ennek a reformnak az érdekében szólalt meg a „Kunstwelt" hasábjain dr. Friedrich Seesselberg, a charlottenburgi műegyetem tanára s felszólalása teljesen fedi azt a véleményt, amelyet mi a magunk részéről a reformra vonatkozólag táplálunk s amelyet nálunk Magyarországon is teljes mértékben követendőnek tartunk. Seesselberg a maga véleményének velejét abban fejezi ki, hogy a műegyetemnek építőművészeket kell nevelnie, nem pedig építő-hivatalnokokat, mert a műegyetem építési szakosztálya egyenesen az építőművészet fejlesztésére van rendelve. Éppen ezért nem szabad hogy megelégedjen a technikai ismeretek közlésével,

érheti el azt a célt, amely jóravaló, a mesterségükhöz alaposan értő ötvösmunkások és mesterek tanításában csúcsosodik ki. Az Iparművészeti Iskola tanítási módszere ugyanis túlságosan akadémikus és nem a gyakorlati ipar érdekeit szolgálja. Megfeledkezik arról, hogy tulajdonképpeni feladata nem művészek, hanem szakképzett, művészi ízléssel bíró iparosok nevelése, nem pièce unique-k produkálása, hanem az ötvösség általános nivójának emelése lenne. Az iparművészet modern törekvései egészen szoros kapcsolatban vannak az iparral s végső céljuk az ipart és az iparművészetet teljesen eggyé tenni, magát a hétköznapi ipart annyira fejleszteni, hogy annak egész működése művészi principiumok szerint fogják le és így a legkezdetlegesebb darabokon elkezdve az iparművészeti programm végrehajtását a produkció csúcsán fejlessze ki a legnevezetesebb, művészi szempontból legkitünőbb működést. Ezt a célt azonban sohasem fogjuk elérni azáltal, ha művészcsemetéket nevelünk, akiknek legfőbb alkotása egyes darabok művészi előállítása, a cél eléréséhez sokkal közelebb visz egy erősen képzett, fejlett ízlésű, művelt iparososztály nevelése, amelynek a vérében vannak az iskolában látott és megtanult művészi elvek, s amely ezeket az elveket minden munkájában érvényesítve, végül is képes lesz olyan alkotásokra, amelyek az elszigetelt tervezésnek sohasem voltak módjában. Az Iparművészeti Iskola kötelessége, hogy egy személyben egyesítse az iparost és a művészt, a magyar ötvösség számára egy olyan gárdát neveljen, amely a gyakorlati életbe kilépve, alapos művészi képzettségével fel képes ezt ismét emelni a régi magaslatra.

Ez a kötelesség követeli az ötvösség tanításának reformját s egyszersmind megszabja az irányt is, amelyben a reform keresztülviendő. A reform tekintetében követendő szempontokat Tarján Oszkár igen helyesen és teljes igazsággal foglalta össze. Az ötvösség tanításának az akadémikus magaslatról le kell szállnia a gyakorlati életbe, hogy gyakorlati iparosokat nevelhessen. Éppen azért a tanítás módszere csakis a műhelyoktatás lehet. Az Iparművészeti Iskolán egy a műegyetemen létezőkhöz hasonló nagy műhely állítandó fel, amelyben a jelentkező növendékek az elemi tudnivalóktól egészen a legkomplikáltabb művészi feladatokig minden gyakorlati úton sajátítanak el — természetesen a kellő elméleti tudás hozzáadásával. A műhely munkaközben csakhamar napvilágra kerülne a növendékek tehetsége és intelligenciája s azután már eszerint lehetne megszabni további pályafutásukat. A kevésbbé tehetségesek, ha kellő kézügyességgel bírnak, egy-egy technikának tökéletes elsajátítására szoritandók, hogy ilyenképpen megfelelő ügyes szakmunkásokká válhassanak. Azok előtt pedig, akik nagyobb tehetséget mutatnak, nyitva állanának az iskola többi osztályai s minden alkalom megadatnék nekik ahhoz, hogy tervezőművészekké képezzék ki magukat. Ilyenképpen az iskola kellő számban képezne ki úgy vezető, mint segéd s illetve technikai munkásokat s egy olyan emberanyagot szolgáltatna a magyar ötvösségnek, amely hivatása magaslatán áll. S ha majdan egy ilyen képzett, intelligens munkásanyag szegődik ismét a magyar ötvösipar szolgálatába, akkor ismét eléri azt a hajdani magaslatot, amelyre mostani alacsonyságában büsan tekintget vissza.

MÚZEÁLIS ÜGYEK

A GERHARDT-GYÜJTEMÉNY AUKCIÓJA BERLINBEN. November hó 7. és 10-ike közt zajlott le a Gerhardt-gyüjteménynek árverése Berlinben, mely a nagy aukciók hazájában is nagy érdeklődést keltett. Megjelent néhány nagyobb német múzeum képviselője, (a berlini iparművészeti, a darmstadti hercegi, a lipcsei iparművészeti múzeum), ezeken kívül néhány ismertebb német gyüjtő és számos régiségkereskedő vett részt az árverésen. Magyarországot az Iparművészeti Múzeum igazgatója Radisics Jenő és Csányi Károly igazgatóőr, Hatvany József báró, Dirsztay báró és Delmár Emil dr. képviselték. A gyüjtemény színe-java (52 db tárgy), hála a magyar kormány áldozatkészségének, az Iparművészeti Múzeum tulajdonába került. Ezek közül húsz darab meisseni porcellánfigura, legszebb s legértékesebb köztük a majdnem negyven centiméter magas és Kaendler kezére való „Juno a pávával". Mind a mintázás tökéletességénél, mind kivételes nagyságánál fogva a porcellánkisplasztika egyik legértékesebb darabja ez. Igen szépek Erős Ágost udvari bolondjait, a magyar származású Schindlert és a német Fröhlichet ábrázoló porcellánok, a Harlekin a mopszlivel, valamint az Erő allegorikus alakja, mely utóbbi a Brühl gróf cukrászdaberendezésének leltárában van megemlítve a XVIII. század első felében. Három igen szép állatfigurát vettek, tizenhat különféle edényt, csészét, tányért, kupát, kannát, köztük három gyönyörű Böttger-művet. Miniatür-festményekkel diszített öt darab remekművű porcellánszelence is került a múzeum tulajdonába, az egyik, amely vérjaspishoz hasonló, aranybafoglalt kis remekmű, szintén Böttgert vallja mesterének. Külön megemlítést érdemel egy, a XVIII. századból származó, aranyból való remek utazókészlet. Hahn Sebestyén híres brassói ötvösmunkáiból egy nagy talpas csészét, egy zománcos kelyhet és egy aranyozott ezüst kupát vettek meg.

Említett gyüjtőink is, — főleg Hatvany József báró — a porcellángyüjtemény kiválóbb darabjait váltották magukhoz.

Élénk versenyt keltett a pompás ezüst tárgyak és a remek szelencék csoportja is.

A porcellánok közt legdrágábban a 64. számú krinolin-csoport kelt el: ez csókolódzó szerelmes párt ábrázol, kalitkával; 14.800 márkáért Hatvany József báró vásárolta meg.

A miniatürök közt Isabay: Comtesse de Noailles-t ábrázoló képe (365. szám) 8100 márkáért, a szelencék közül a 489. számú, gyöngyökkel és Mertens zománcképével ékesített arany szelence 11.800 márkáért kelt el. Ez utóbbit egy stockholmi kereskedő vásárolta meg.

Az iparművészeti tárgyak aukciója, melynek eredménye 694.800 koronára rugott, három napig tartott, negyedik napon a festmények kerültek sorra. A Szépművészeti Múzeum részéről Térey igazgató és Beer

konzervator, magyar gyüjtők közül csak Glück Frigyes vettek részt az árverésen.

Meg kell emlékeznünk arról a két kötetnyi, méltán díszműnek nevezhető katalógusról, mely a nagy lelkiismeretesség és a tudományos igényeket is mindenben kielégítő alapossággal ismertette a gyüjteményt. Az iparművészeti tárgyakat ismertető kötet előszavát Krüger, a Lepke-cég szakértője irta, megemlékezvén abban a „Magyar Iparművészet"-ről is, amely legelőször ismertette (1910. évf. 6. füzetében) Gerhardt-gyüjteményét. A pompás fénynyomatú képek méltóan egészitik ki a jeles szöveget. A képekkel foglalkozó második kötet előszavát dr. Térey Gábor a Szépművészeti Múzeumnak régi képosztályának jeles és külföldön is nagy tekintélynek örvendő igazgatója irta.

Az áldozat, melyet ez alkalommal a magyar nemzet hozott, bizonyára megtermi gyümölcsét.

Az Iparművészeti Múzeum az aukción vásárolt tárgyakat a többi újabb szerzeményekkel együtt még ez év folyamán külön kiállításon mutatja be a közönségnek. *π.*

Pályázatok.

CIMKE-PÁLYÁZATOT hirdetett az O. M. Iparművészeti Társulat közvetitésével a Dr. Bayer és Tsa szakolcai dobozárúgyár a képzőművészeti főiskola és az iparművészeti iskola volt és jelenlegi növendékei között. Mindössze 355 rajz pályázott a kitűzött 100 koronás díjra, melyet a biráló bizottság Pepera Károly iparművészeti iskolai növendéknek itélt oda. A pályázatot hirdető cég ezenkívül összesen 250 koronáért megvásárolta Töttösy Edith, Márkus Erzsi, Izay Károly, Mánczos Zoltán képzőművészeti iskolai növendékeknek és Tábori Taupert, Somfai István, Schober Béla, Mottl Román, Somos István iparművészeti iskolai növendékek pályamunkáit.

PÁLYÁZAT SZENT SZOBROKRA. A Szent István Társulat egy Jézus sz. Szive és egy Szűz Mária szoborra pályázatot hirdet abból a célból, hogy egyrészt a katholikus családoknak művészi kivitelű szobrok előnyös beszerzésére alkalmat nyujtson, másrészt, hogy igy a katholikus művészeket tehetségük érvényesülésében segitse.

A pályázati feltételek a következők:

A legjobb és a kivitelre legalkalmasabbnak talált szobrok pályadija: egy 500 (ötszáz) koronás pályadij a legjobb Szent Szív szobor díjazására; s ugyancsak egy 500 koronás pályadij a legjobb Szűz Mária szobor díjazására. — A pályadij kiutalásával a Szent István Társulat a szobrok sokszorositási jogát is megváltja. A pályadij csak az esetben lesz kiadva, ha kivitelre elfogadható pályamunka találtatik.

A Szent István Társulat kiköti, hogy amennyiben a pályadijat megnyert szobrokon kivül más alkalmas szobor is akadna még, azt vagy azokat megegyezés szerint a pályázóktól megvásárolhatja.

A pályadijnyertes és sokszorositásra alkalmas szobrokat a Szent István Társulat különböző nagyságban óhajtja reprodukáltatni, kiköti azonban, hogy a pályadijra csakis egyenlő — és pedig 60 cm. magasságú — szobrok pályázhatnak, miket pályázók vagy természethű színezésben kötelesek beadni, vagy a szobrokhoz színvázlatot mellékelni.

A pályázatra beküldött szobroknak minden részükben befejezetteknek s úgy a kerámiában, mint a formába öntött módon való sokszorositásra alkalmasaknak kell lenniök.

A szobrok beadásának határideje 1912 március 15.

A szobrok — a szerző nevét rejtő jeligés levéllel — az Iparművészeti Társulatnál nyujtandók be.

A biráló bizottság tagjai a következők lesznek: a kultuszminisztérium egyházművészeti referense, két szobrászművész, az Iparművészeti Társulat, az Iparművészeti Iskola, a Szent István Társulat s a Könyves Kálmán műkiadó intézet igazgatóságának egy-egy tagja.

Hogy a pályázatban résztvevő művészeket munkájukban irányitsa, s a szobrok elkészitésében szem előtt tartandó egyházi szempontokból tájékozást nyujtson: Fieber Henrik úr, egyházművészeti referens, kellő időben előre jelzett napon az Iparművészeti Társulatban ily irányban szemléltető előadást fog tartani.

Budapest, 1911 október 22.

A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
KÖNYVKIADÓHIVATALA ÉS KÖNYVKERESKEDÉSE
R.-T. IGAZGATÓSÁGA.

A MAGYAR ÉPITŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI RAJZOLÓK ORSZ. EGYESÜLETÉNEK épitőipari és épitőművészeti szakosztályai október hó 18-án együttes ülést tartottak, amelyen megállapitották a m. királyi kereskedelmi miniszter részéről engedélyezett 400 koronás utazási ösztöndijpályázat programmját. A budapesti Zsolnay-féle porcellán-fayence-gyár r.-t. szintén pályadijat ajánlott fel az egyesületnek modern reneszánsz stilusban megrajzolandó szegély megtervezésére.

azzal becsül meg, hogy a Szent István-Társulat közgyűlésén, 1879 márc. 20-án, ő mond felette emlékbeszédet.

Bartakovics érsek, ki 1872-ben a borsmonostori apáti címmel tüntette ki Tárkányit, a következő évben, 1873 május 30-án meghalt s a Társulat közgyűlésén a Tárkányi ajkai által ünnepelték hálás emlékét. A következő év meg jó anyja halálával szomorítja meg Tárkányit. Vigaszt keresve Rómába utazik, hol kivált a Szoldatits Ferenc meleg barátsága enyhíti fiúi fájdalmát. Alelnöki érdemeit nyomatékosan méltatja Cziráky János gróf az 1878-iki közgyűlésen s Tárkányi ekkor is 60 aranyat ajánl fel iskolai és más könyvek jutalmazására.

Az 1878-ik évben Rómába küldi őt a Társulat, hogy az új pápát, XIII. Leót, trónralépte alkalmából üdvözölje. A pápa kézírásos fényképével ajándékozza meg. A római Arkádia pedig tagjává választja és felkéri, hogy a pápának szánt soknyelvű emlékkönyvbe ő írjon valamit. Ekkor írta Exurgat Deus kezdetű költeményét, alapeszméjét a pápa arcképe alá írt mondatból merítve.

A Társulat 1880. évi közgyűlésén ismét 100 arany pályadíjat ajánl fel magyar egyháztörténeti műre. A következő évben Szabó Imre felett tart emlékbeszédet. 1884-ben korára hivatkozással lemondást emleget már, de Simor prímás ajánlatára újból alelnökké választják. Új érseke, Samassa József, mind nyomatékosabban kívánja Egerbe visszatérését. Tárkányi engedelmeskedett: 1885-ben végleg lemondott alelnöki tisztéről, Egerbe költözött, bár a Társulat ügyeit, érdekeit utolsó lehelletéig szívén viselte.

Nemcsak szerette, áldozatosan pártolta is a festőművészetet. Kovács Mihály, Szoldatits Ferenc, Vágó Pál és mások képeiből, külföldi műremekek másolataiból számottevő képtárat gyüjtött, amelynek javarészét végrendeletében a Magyar Nemzeti Múzeumnak hagyományozta. Méltán írhatta végrendeletében, hogy amije volt, azt irodalmi és művészeti célokra áldozta. Benczur Gyulát ő bírta rá, hogy külföldről hazatérve itthon termő babérok után törekedjék. A művészetben elve volt, hogy annak «hivatása szóban, színben, márványban az eszményítés» — mint Vadnay Károlynak írta.

Irodalmi, közcélú áldozatai közül, hogy csak egyet említsünk, báró Jósika Kálmán lapját, a Magyar Koronát, állandóan segélyezte. A Garay-családnak önként ajánlotta fel készségét Garay János költeményeinek összegyüjtésére és sajtó alá rendezésére. Őt kérik fel, hogy a Virág Benedek szülőházának emléktáblájára pár verset írjon. Három distichont küld s a második kerül véső alá . . .

Sokirányú szorgos tevékenységét élemedettebb korában betegeskedése meg-meglankasztja már. Gyógyulást legszívesebben Olaszország enyhe éghajlata alatt keresett. Tizenegyszer járt Rómában, olykor 4—5 hétig is időzvén az örök városban. A hetvenes évek vége felé mind gyakrabban szenved szívbaja miatt. Betegeskedése idején élénk vágya volt, hogy lakóházában kápolnát rendezhessen be és ott mutathassa be a szentmisét. Ez az óhaja azonban már nem teljesülhetett. 1886 febr. 16-án, 65 éves korában bekövetkezett halála percében egykori káplánja, Katinszky Gyula és orvosa, Kösztler József dr. voltak mellette. Hamvai Egerben, a székesegyház sírboltjában nyugosznak, érdemei pedig sok ezer szív emlékezetében élnek tovább.

Középtermetű, zömök, erélyes, de jóságos arckifejezésű férfiú volt. Gyors és heves taglejtéssel beszélt. Százkezű tevékenységében olykor szenvedélyes és kapkodó, de hamar felmelegedő, lelkes, derűs lélek, aki nagy eszmék hű szolgálatában égett el. «Vérét, Madarász Flóris szavai szerint, az a meggyőződés hozta pezsgésbe, hogy veszni indult nemzetünket elsősorban nyelvünk művelésével lehet megmenteni . . . Ő ezzel egy másik nemes eszményt is egyesített: a szívből fakadó, őszinte vallásosságot.»

A Káldi-féle magyar Szentírás átdolgozása, a katolikus hitélet közvetlen elősegítő eszközeinek, az ima- és énekkönyveinek közkeletűvé tétele, katolikus szellemtől áthatott költészete, irodalmi és művészeti célokra hozott áldozatai neve számára hosszú időre kivételes tiszteletet biztosítanak.

Tavasszal, esti panasszal

Akarok nagyon vidáman sétálni egyet.
Tavasz-este van. Lábam előtt sűrű sötétség
hullámot ver, ha belelépek és felrémlik a Kétség!
Azt gondolom, feneketlen árok átkozza utam
amerre járok s ki belelép, az veszve van.
Valahol a hajnal boldog lámpása ég,
de messze van . . . de messze van . . .

Akarok nagyon vidáman sétálni egyet.
Egy éj alatt száraz ágak virágot szültek.
Körülöttem jázminok, orgonák örültek.
De nyitott késsel ember bujik . . . Nincs irgalom!
Sok tisztatitkú gyerek-virág most bűnalkalom.
A Végtelennek sok furcsa terve van.
Valaki talán megmagyarázná,
de messze van . . . de messze van . . .

Akarok nagyon vidáman sétálni egyet.
A bokrok puha mélyén, külvárosból szabadultan,
parázna párok bujnak és örvénybe hulltan
meggyalázzák a tavasz tiszta titkát.
Uram, tavasszal ezt akartad, amit itt lát
rémült szemem? A tavasznak csak égő teste van?
A csillagok közt bujdosik a Lélek
és messze van . . . jaj, messze van . . .

Akarok nagyon vidáman sétálni egyet,
de mit tegyek, jaj, mit tegyek
mikor a tiszta orgona-illat
kerítő buja bűnszövetkezet,
Mikor a május kamaszos kése
minden béklyót kacagva elvág
s mint sátán-kígyó éden kertbe',
beteg vérünk habzsolva elrág
sok égő, élő hajszálgyökeret . . .
Hogy mondjam meg, és kinek?
Hogy soha tavaszt, ha ez az ára,
soha bimbót a szivükre, ha levágja
sziromnyitásra balga kés.

Akartam nagyon vidáman sétálni egyet.
Uram, ne haragudj e síró panaszért!
Látod, most minden bimbónál megállok
és ímádkozom minden tavaszért . . .

ifj. Dezsényi Béla

van a Tárkányi befolyásának, de maga Tárkányi is lelkesen áldoz az efféle célokra. Pl. Szabó Imrének, a későbbi szombathelyi püspöknek egyházi beszédeit saját költségén adatja ki, ő rendezi sajtó alá és ő ír előszót.

Élete nagy munkájára, a Káldi-féle magyar Szentírás-szövegnek átdolgozására, 1852-ben nyert érsekfőpásztorától megbizatást. Az Apostoli Szentszék négy főpapot bízott meg az ellenőrző birálattal: Lonovics József amasiai c. érseket, Fábry Ignác kassai, Szenczy Ferenc szombathelyi és Csajághy Sándor csanádi püspököt, s ez utóbbi halála után Véber Józsefet. A nagy türelmet, tudást, tapintatot, nyelvérzéket feltételező, évekig tartó nehéz munkát Tárkányi részint mint egri érseki titkár s nagyobb részben mint Egyek község plébánosa végezte el. Egy-egy szón, kitételen sokat vitatkozott magával az érsekkel és tudós barátaival. Káplánjai, Debreczeni János, Katinszky Gyula, készséggel segítették a leírásban. Debreczenitől magam is hallottam, mennyit eltöprengett olykor Tárkányi egy-egy alkalmasabb kifejezés megválasztásán.

Ezt a nagy munkáját 1861 októberében fejezte be s ekkor lelkiismerete szerint tehetett vallomást: «az egész Szentírásban egy szót sem írtam le azon meggyőződés nélkül, hogy az legjobban van a szerint, amint Isten tudnom adta». Bartakovics érsek ekkor elismerő iratot intéz hozzá. «A magyar egyházban szép nevet szerez magának», írja többek közt, pénzajándékkal is meglepi és kieszközli részére a pápai kamarási címet. (1865-ben.) A Tárkányi-féle magyar Szentírás-fordítást aztán Samassa érsek 1892-ben új kiadásban bocsátotta közre.

Egerből Egyekre jutásának körülményei a következők:

Költeményeit mindenfelé ismerték, szavalták az országban. Különös előszeretettel szavalta azokat Komlóssy Ida színművésznő. Szabó Imre pl. azt írta egyszer Tárkányinak: «Fülemben cseng most is egyik balladád, melyet Komlóssy Ida Pesten remekül szavalt». Komlóssy Ida 1856-ban Egerben is vendégszerepelt és játékával, Tárkányi verseinek szavalásával valósággal elragadta hallgatóságát. Az ekkor szintén ünnepelt költőt arra ösztökélte a hálás figyelem, hogy az Egerből távozó művésznőt, az érsek távollétében, több barátjával együtt érseki négyesfogaton kísérte ki a vasúti állomáshoz. A hálának ezen a megnyilatkozásán azonban többen megütköztek. Bartakovics érsek is értesülvén erről, «kedves barátomnak» szólítja ugyan, de tudatja vele, hogy «megbeszélvén Lévayval», Egyekre helyezi plébánosnak. Tagadhatatlanul fájt neki ez a váratlan fordulat, de igyekezett beletalálni magát az új helyzetbe. Egyik tudakozó barátjának azt írja pl.: «Mi furcsa van abban, ha 12 éves pap . . . jómódú, tiszta katolikus, egyes falujú, káplános parókiát kap?» De azért neki tulajdonítják azt a keserű vallomást is, hogy «elkocsikáztam a szerencsémet!» Mikor meg a kegyúr-főkáptalan az egyeki rozzant paplakot újjápítette, azt mondta volna erre: «Ha már eltemettek, legalább szép koporsóm legyen». De hamarosan megszokta a falusi életet. Anyjával, aki tréfás hajlamú, évődő természetű, jó anyóka volt, nem egyszer ült fel a kukoricás szekérre, úgy döcögtek végig a falun. Szvorényinek meg azt írja 1857 márc. 28-án: «Alig hinnéd, de úgy van, napjaim itt még sebesebb rohammal nyargalnak egymás után . . . a legbosszantóbb dolgokat oly hidegvérrel végzem, hogy magam is csodálkozom magamon, ki a lőpornál is lobbanékonyabb véralkattal bírtam . . . Barátom, én jobb népet soha nem kívánok. S én a népnek, önámítás nélkül mondva, már eddig is bálványa vagyok . . . Alig lesz valaki, akivel cseréljek. Folytonos izgatottságban töltött egri életem után a magány kimondhatatlanul jólesik». Különösen Pájer Antallal, a jónevű egyházi íróval látogatják egymást. Pájer tiszafüredi plébános volt akkor; derűs, kedélye Tárkányira szinte jótétemény. Volt azonban idő, amikor a tágabb munkatér gondolata foglalkoztatta Tárkányit. Régi barátjának, Szaniszló Ferenc nagyváradi püspöknek írván, megkérdezte tőle, nem juthatna-e neki a nagyváradi káptalanban egy irodalmi stallum?

Költeményeit összegyüjtve, a költő arcképével és Toldy Ferenc előszavával 1857-ben adta ki a Szent István-Társulat ötezres példányszámban. (Itt említjük meg, hogy Tárkányinak *azóta* megjelent költeményeit Benkóczy Emil gyüjtötte össze és az Egri Egyházmegyei Irodalmi Egyesület adta ki 1911-ben.

1858-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjává választja s 1860 május 2-án tartja székfoglalóját a vallási költészetről. Az elnyomatás nehéz napjai után újjáéledő Kisfaludy-Társaságnak is tagjává lesz, hol 1868 március 18-án mutatkozik be.

Tizenegyévi falusi élete után ismét Egerbe kerül: 1868 júniusában lett az egri főkáptalan kanonokja. E minőségében a tanítóképzőintézet igazgatója lesz és egyházmegyei tanfelügyelő. Újonnan épült, tágas helyiségekkel bővelkedő lakóházat juttat neki a főkáptalan, gyarapodó képtára elhelyezésére különösen alkalmasat. Márványtábla hirdeti, hogy «E házban lakott Tárkányi Béla, a hit és haza szent eszméinek lantosa».

A Szent István-Társulatnak Ipolyi Arnoldnak besztercebányai püspökké kineveztetése után alelnökre lévén szüksége, Tárkányi felé fordult a bizalom és 1872-től 1886-ig ő töltötte be ezt a fontos tisztet, szorgos munkában Ipolyi programmjának végrehajtása körül és főleg a nép irodalmi szükségleteinek kielégítését tartván szem előtt. A Házi Könyvtárral a tudományok népszerűsítését igyekszik előbbre vinni s a népiskolai tankönyvek fokozatos kibővítésével mind behatóbban szolgálni a katolikus tanügyet. A Katolikus Néplapból Katolikus Hetilap lett s tartalma körvonalozásával őt bízta meg a választmány. Mint ahogy egész életmunkájával, alelnöki tevékenységével is azon igyekszik, hogy főkép az egyszerű nép szükségleteinek megfelelő olvasmányok kiadását tegye lehetővé. E célból mindenek előtt alkalmas munkatársakat keres és kereső tekintete elsősorban Mindszentyn akad meg. Felkéri őt az *Őrangyal* című zsebkönyv «szárnyrabocsátására», egyben megküldi neki Messiás-fordítását, mert «joga van hozzá Mindszentynek is, mint magasabb röptű pályatársamnak, paplakodnak is, mint melynek falai között készült a mű fele».

Talán itt lesz helyénvaló megemlíteni, hogy Mindszentyvel különösen meleg baráti viszonyt tartott fenn. 1874 dec. 4-ről így ír neki Mindszenty Gedeon: «Midőn mindenki elhagyott, te vettél a legönzetlenebb szeretettel oltalmad alá». Pedig szigorú irodalmi kritikájában olykor meglepő igazságokat mond Mindszentynek, a kedves költőtársnak, akit halálában is

ján született, olyan család körében, ahol közösen szokták végezni az esti imát. Anyja, a hálás fiú naplója szerint «majdnem minden papot olyannak néz, amilyennek lennie kellene». «A Gondviselés munkája volt, hogy . . . középszerű classificatióm, ifjúkorom dacára . . . is bevettek papnak 1836 augusztus hóban.» De éppen a naplója miatt majd hogy el nem küldték a szemináriumból. Az elöljáróságról írt valami bíráló észrevételt, s ha a «rövidgondolkozású rektornak» jellemzett Roskoványi Ágoston szigorát Rajner Károly érseki helynök nem enyhíti, bizony máskép fordulhatott volna az életsora. Tanárai, elöljárói közül különben Kovalcsik József iránt van bensőbb bizalommal és becsüléssel. Sokat olvas és verselgetni kezd Tárkányi álnév alatt, mert kispaptársai e miatt évődnek vele. «Midőn a Kisfaludy-Társaság megdicsérte pályaballadámat, lerántám az álarcot; ezután nem csúfoltak többé.» Így lett eredeti nevéből, Viparina Józsefből Tárkányi Béla. Maga Toldy Ferenc írt neki és kérte, hogy Honáldozat című, dicséretet nyert balladáját Évkönyvükben közölhesse. Alkalma nyílt, hogy a fővárosba utazzék s ez útja benyomásait lelkesen írja le: miként hatott rá Buda vára, Ferenczy István műterme? Felkeresi Szaniszló Ferenc szerkesztőt, kitől zsoltárfordításai tiszteletdíjául 10 pengőforintot kap, amiből meg is veszi mindjárt Herder és Lessing költeményeit. Megismerkedik Fáy Andrással. Felkeresi Kossuth Lajost, kiről első benyomása kedvező, de később naplójában elszánt harcot vív a Kossuth Pesti Hírlapjának szellemével. — Szorgalmasan tanulja az olasz és német nyelvet. Indítványok című szatirájával pályázik és dicséretet nyer a Kisfaludy-Társaság pályázatán. Neve mind ismertebbé válik, kivált hogy egyik legjobb balladáját, a Coriolánt, a Nemzeti Almanachban sokfelé olvassák. Az 1841-iki vármegyei tisztújításkor Egerben megismerkedik Szemere Bertalannal. Toldytól buzdító felhívást kap, hogy fordítsa le Klopstock Messiását. Nemsokára részleteket küld már ebből a Religió és Nevelés szerkesztőjének.

Mint pályavégzett papnövendék tollnoki minőségben az egyházmegyei hivatalban nyert alkalmazást. Közben Petőfi Sándor 1844 februárjában Egerbe tér és egyenesen Tárkányit keresi a szemináriumban, de nem találván otthon, ír neki és arra kéri, szerezzen neki Pestig útravalót. Három szépemlékű napot töltött együtt a két ifjú költő s mint jóbarátok váltak el.

Melyik kispapnak jut ki ennyi mindenféle változatos tapasztalás?

Áldozópappá Rajner Károly segédpüspök, érseki helyettes szentelte fel Tárkányit az egri főszékesegyházban 1844 július 25-én. Első szentmiséjét augusztus 4-én Miskolcon mutatta be. Szenterzsébeten lesz káplán, ugyanott, ahol később Mindszenty Gedeon volt esperes-plébános. A falusi templom áhitata sürgeti, sarkalja, hogy a nép énekeit összegyűjtse. Faluról-falura jár ott a vidéken: jegyezget és tanulmányoz. Közben humoros elbeszéléseket, rajzokat küldözget Garaynak, Vachotnak a Pesti Divatlap részére Magánffy Salamon és más álnevek alatt. — Váratlanul beteg lesz az ifjú káplán. Epebaját előbb Egerben, majd szülei házánál, Miskolcon gyógyíttatja. Mikor szeptember elején Szenterzsébetre visszatér, jólesik neki, hogy a hívek örömmel fogadják. Rövidesen ritka vendég vetődik a plébániára: Bugáth Pál, a tudós pesti tanár, aki eredeti palócmondások gyüjtésében fáradozott. Híre jár, hogy Széchényi István gróf Egerbe jön. Tárkányi odasiet, hogy valamikép láthassa a legnagyobb magyart, de bizony késve érkezett. Két órával előbb eltávozott már a gróf. Mint naplójába jegyezte, Széchenyi megnézte a várat, a lyceumot, amelynek könyvtára kellemesen lepte meg, a főtemplomot, ahol keresztet vetett és térdet hajtott. (Olyan feltűnő volt ez akkor?)

Pyrker László patriarka-érsek 1846 július havában udvari papjává nevezi Tárkányit és mindjárt magával viszi őt külföldi útjára. Utközben Pesten alkalma volt Tárkányinak megnézni a Linda című daljátékot és büszkén jegyezte fel, hogy a színházban Vörösmarty Mihály és Czuczor Gergely kézfogással tüntették ki. Győrben a püspöknél szálltak meg. Bécs, Prága, Karlsbad, Salzburg, Gastein egész új világ a tudnivágyó ifjú apapnak. Karlsbadban augusztus 25-én kell megtudnia, hogy érseke gyógyíthatatlan betegségben szenved. Ezentúl még gyöngédebb figyelemmel van beteg főpásztora iránt. Október 15-én érkeznek vissza Egerbe. Egy év mulva ismét útra indul érsekével, ki nehéz betegsége mellett is folyton küldte látni, tapasztalni fiatal papját. Rendesen ő ajánlotta figyelmébe a megnéznivalókat. Pesten találkozik Tárkányi Vachot Imrével, Obernyik Károllyal, Jókai Mórral. Október végén Pyrker érsek baja ismét súlyosabbra fordul, felveszi a betegek szentségét, de jobban lesz ismét és elküldi Tárkányit Pozsonyba, hogy nov. 12-én az országgyűlés megnyitásán és István főherceg nádorrá választásán jelen lehessen. Pyrker újból rosszul lesz. Egy nehéz éjjelen tollba mondja 17 pontból álló pótvégrendeletét. Tárkányinak ekkor ezüstevőszert ajándékoz és végrendeleti hagyományul 100 aranyat. A nagynevű érsek jámbor előkészület után 1847. dec. 2-án éjjel 4 órakor adta ki lelkét. Tetemét Tárkányi elkísérte Lilienfeldre, szívét pedig Egerbe hozta, hol a Pyrker-épített főtemplom sírboltjában őrzi azt a hálás kegyelet.

Jött a szabadságharc esztendeje, 1848, és utána fájdalmas emlékű évek. 1849-ben Tárkányi ideiglenesen a székesegyházi hitszónoki tiszt betöltésére nyer megbízatást. Lévay Sándor az Ujépület foglya. 1850-től az új érseknek, Bartakovics Bélának lesz a titkára Tárkányi. A súlyos idők üldözöttjei nemritkán találnak jó menedéket az érseki lakban. Sírt örömében az ifjú titkár, mikor pl. a börtönből szabadult Czuczor Gergelyt ölelhette. Hivatali teendői mellett érseke megbízza Tárkányit a regensburgi káté rozsnyói fordításának átdolgozásával. Közben ABC-s könyvet és Olvasókönyvet ír «a magyar elemi néptanodák számára». Az Énektár előjeleként jelennek meg Tárkányi szorgalmas tollából az Énekek és Imák, majd a sok kiadást megért Lelki Manna.

Ezidőtájt fejlődik a barátsága Toldy Ferenccel, aki mind többet fordul meg Egerben. «Mulatni jövök — írja — mert egész életem csupa ülés-ülés». S ha Egerbe jön, sokat vannak együtt Szvorényi Józseffel és jókat nevetnek a «Kovács Miska piktor» mókáin.

Jó tíz év munkája után, 1855-ben adja ki Tárkányi a Katolikus Egyházi Énektárt a Zsasskovszky-testvérek által orgonakíséretre átírva, 330 hangjegyezett egyházi énekkel, amelyekből körülbelül 150 a Tárkányi énekszerzeménye. Az országszerte örömmel fogadott nagy munka rövidesen második kiadást ér. Bartakovics érsek irodalompártolásában nem kis része

Élet

XXVI. ÉVF. 12. SZ.
1935 MÁRCIUS 24.

EMLÉKEZZÜNK AZ ÚTTÖRŐKRŐL

TÁRKÁNYI BÉLÁRÓL

írja KRISTON ENDRE

Mikor jó édesanyámat eltemettem, első magányos órámban átlapoztam teljes asszonyéletén végigkísérő imádságoskönyvét, amelyet menyasszonykorában jó atyámtól, a vőlegényétől kapott ajándékba. A nyolcvanegyéves kezekből kihullott öreg könyvnek az a lapja volt a legmegviseltebb, amelyen ez a cím olvasható: «Az anya könyörgése gyermekeiért». A szövegben szebbnél-szebb mondatok! «Gondjaimra bízott tulajdonaid ők, Uram! Egykor az én kezemből fogod őket számonkérni . . . Adj belátást, hogy szelíden bánjak velük, amíg a jóság elégséges, szigorral, mikor az szükséges . . . Engedd, hogy egykor neked számot adva azt mondhassam: Uram, akiket nekem adtál, azokból senkit sem vesztettem el!» — *Vezércsillag* a címe ennek a meleg érzésektől áthatott, több mint félszázév óta ezer meg ezer magyar nő kezén forgó, lelküket éghez emelő imádságoskönyvnek. Erzsébet királynénknak is ez volt a magyarnyelvű imakönyve. Elgondoltam, hogy születésemtől hajlott koromig e könyv szerzője, Tárkányi Béla adta oly igen sokszor ajkára a szót, szívébe az érzést jó anyámnak, amikor érettem és testvéreimért Istenhez fohászkodott. Addig is tudtam a jeles papköltőről, a szentírásfordítóról, hogy édesanyja iránt ritka mélységű hálás szeretettel viseltetett. Tudtam, hogy Mindszenty a «gyermekhűség fönséges lantosának» jellemezte őt. Tudtam, hogy drága emlékül őrizgette pl. azt a fejkendőt, amely miskolci házuk leégése napján anyja fején tüzet fogott. De most, mikor ez a leghitelesebb okmány mutatott rá, hogy a jó Isten és érettem esengő anyám között egy egész életen át ki volt a tolmács, igen nagy hálára kötelezve éreztem magam Tárkányi iránt, amely hálámat buzgó imáim mellett némi részben azzal is törleszteni iparkodom, hogy az Élet olvasói számára papirra vetek róla egyet-mást.

Költői, irodalmi műveit méltassák a hivatottabbak. De talán az sem lesz érdektelen, ha e nem mindennapi ember életfolyásából emelek ki néhány jellemző, tevékenységét irányító mozzanatot. Laza összefüggésű olvasmány lesz ez, tudom; de mégis elég érdekes, mert amint ő maga jóval felül állott az átlagon, életfolyása sem volt szürkén egyhangú.

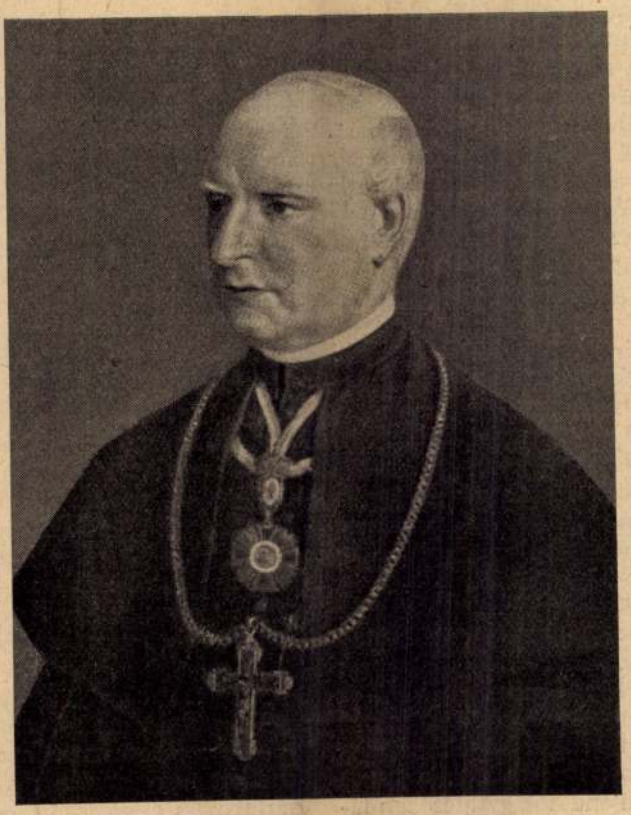

Tárkányi Béla (Kovács Mihály festménye. Egri Lyceum)

Hálás érzésem sürgetett, hogy előszeretettel olvasgassam a *Vezércsillag* szerzőjének költeményeit, és hogy főkép a Benkóczy Emil könyvéből behatóbban megismerjem a Tárkányi életét, amely könyv, Madarász Flóris előszava szerint «valóban egy érdemes, igazi költő emlékezetének gyujtott világot». Az így gyujtott világosságnak pedig csak egy szentjánosbogárnyi visszfénye óhajt lenni az itt következő szerény írás.

Szegény miskolci mesterember házából, Viparina családnévvel indult el az életbe.* Az 1821-ik év második nap-

* Benkóczy Viperinának írja, de Tárkányi Viparinának írta magát.

Élet. 1935. márc. 24. (12. sz.)

tervező elé a bútoroknak egyszerű nagy síkokkal való megoldása és azoknak beeresztett ornamensekkel való díszítése.

Sajnos azonban, tervezőink különösen az utóbbiból gyakran sokat is adnak a jóból. Egyesek úgyszólván egészen beborítják a bútort intarziákkal, amelyek sokszor élesen válnak ki az alapból s ezáltal kellemetlen, nyugtalan hatást keltenek. Fokozzák még e nyugtalan hatást a rendszerint pazarul alkalmazott bútorveretek, amelyekkel egyes tervezők valósággal visszaélnek. Derüre-borura alkalmazzák a vereteket oly helyeken is, ahol azoknak semmi szerepük, semmi céljuk nincs. Például láttunk ágyakat erős fémszegélyekkel, szekrényeket, melyeknek felső részét a szokott párkány helyett tenyérnyi széles fémveretekkel borították, szekrényajtókon minden összefüggés nélkül a forgókkal és a kulcspaizszsal óriási fémdíszítményeket stb.

A fémvereteknek effajta észszerűtlen alkalmazásától tervezőinknek tartózkodniok kellene, mert nemcsak oktalanul drágítják a bútort, de határozottan vétkeznek a jó ízlés ellen is. Még arra is kellene ügyelniök tervezőinknek, hogy a fémveretekkel kerüljék a hivalkodó, lármás hatásokat. Nem kell mulhatlanul csillognia a veretnek, lehet az tompa fényű barnás vagy szürke, anélkül, hogy ezzel a bútor értékéből veszítene. Mostani kiállításunkon általában fényes alpakka és ezüstözött vereteket láttunk, amelyek sokszor nagyon nyugtalanul hatottak a sötét faanyagon.

Az agyagipar terén a szokott módon a Zsolnay-gyár vezet irizáló eozin-díszedényeivel. Megszoktuk már, hogy a magyar iparművészetnek e remekeit szuperlativusokban magasztalják. Mi csak örömmel jegyezzük meg, hogy e jeles gyár újabb munkái visszanyerték a helyes keramiai jelleget s hogy azokon mérséklet és finomult ízlés érvényesül.

Érdekesek és Lakatos Artur tervei nyomán készült egy-két váza kivételével magyarosak Fischer Emilnek ugyancsak jeles tehnikával készült díszedényei, apróságai, amelyeken jobbára Pálinkás Bélánakszínesen festett magyar népies életképeit alkalmazza díszítésképpen. Óhajképpen említjük fel, hogy e képecskékkel együttesen szereplő díszítményeket jövőben szorosabb összhangzásba hozza amazokkal; ezzel munkáinak művészi becsét lényegesen emelheti. Úgy tudjuk, hogy e cikkeket különösen külföldön igen kedvelik s ezért is kívánatos lenne, hogy azok nemcsak tehnikai, de művészi szempontból tökéletesek legyenek.

Agyag, üveg, bőr, ötvösség.

Sovánka István, az egyesült magyarhoni üveggyárak új antalvölgyi gyárának derék maratómestere, ismét nagy szekrényt töltött meg finom színhatású üvegmunkáival. Kár, hogy egyéb elfoglaltsága miatt úgyszólván csak szabad óráiban készíthetí ezeket a valóban becses munkákat, amelyek itt-ott meg is közelítik Gallé és Daum világhírű üvegremekeit.

Üvegmozaik ablak csak kettő volt a kiállításon; mindkettő Mayböhm Károly műve, aki Pálinkás Bélának és Kölber Dezsőnek egy-egy magyaros dekorativ tájképét ízléssel alkalmazta üvegre.

A bőrdíszművesség terén Fischhof Jenő és Tull Viktor bevált mesterek mellett a Nádler tanár vezetése alatt álló (eddig még nem rendszeresített) női iparművészeti tanfolyam munkái kötik le figyelmünket. Készítőik: Gondos Emma, Fuchs Margit, Schedel Dóra, Kiss Ilona, Dörre Ida és Hellebronth Gizella, minden egyes darabot külön-külön tervezik s szín dolgában is nagy változatosságot érnek el. A Nagy Sándor—Belmonte-féle bőrmunkák ezuttal újabb mintákkal nem gyarapodtak.

Az ötvösművészet terén ezuttal Tarján Oszkáré az elsőség, aki részben már ismert ékszerei mellett néhány kelyhet, ékszerdobozt és ékszertartót állított ki és egyben mint díszítő szobrász is mutatkozik be, előcsarnokba való pávás kútnak mintájával. Mellette Wisinger Mór magyaros, Jerouschek K. és Móser József modern zománcos ékszerekkel, Mlinek Adolf pedig Horti Pál tanár rajza nyomán készült ezüst írókészlettel szerepel.

A Dékáni-féle halasi csipkevarróműhely szokott magas színvonalú munkákat állított ki, a

Magyar Iparművészet 1906. 13. l.

Csipke, bársonymunka, stb.

melyek hatása alól a hazai divatcikkek iránt annyira bizalmatlan magyar hölgyközönség sem tud ma már elzárkózni. Ennek örvendetes jele az, hogy az éveken át nehéz anyagi gondokkal küzködő műhelynek ma már annyi megrendelése van, hogy alig tud azoknak megfelelni.

A műkedvelő hölgyeink körében ujabban annyira felkarolt bársonyégetési munkák javát most is a technikai eljárásnak feltalálója: Mirkovszkyné hozta a kiállításra. Kivüle Rauscher Lujza, Mocsáry Ilona, Hengl Emma és Kovács Jenő tünnek ki izléses munkáikkal.

Bronzok, szőnyegek, csillárok, az Izabella-egyesület hímzései, népies majolikák, egy-egy kovácsolt vasmunka Forreider és Schillertől, Sárváry Jánostól, domborított rézmunkák Jancsuráktól, butorveretek Teichner Ádámtól, a máramarosi szövő- és hímzőműhelynek szőnyegjei és hímzései mindannyi derék munkák, melyek becsületére válnak készitőiknek. Újak (bár a karácsonyi ajándékokul kinálkozó tárgyak között szokatlanul hatnak) Gerenday kisméretű siremlék-mintái, melyekkel komoly törekvését mutatja a siremlékeknek művészi megoldására.

Somogyi népművészet. Játékszerek. Kriesch, Maróti.

A kiállításnak két érdekes csoportjáról kell még megemlékeznünk, értjük a gyermekjátékokat és a somogymegyei népművészeti munkák gyüjteményét.

Utóbbiak úgy kerültek a kiállításra, hogy a Magyar Iparművészeti Társulat a mult nyáron rendezett kaposvári kiállitása alkalmával megbizta Mihalik Gyula ottani gymnasiumi tanárt, hogy gyüjtse össze a megye területén még tt-ott található népművészeti munkáknak javát, hogy azok a kaposvári kiállitás kapcsán bemutathatók legyenek.

Az ekképpen gyüjtött munkák jó részét látjuk a kiállitás három szekrényében; főleg szőttesek, himzett és kivarrott ködmenek, bundák, kisebb faragványok, ú. n. pásztorművészeti tárgyak szarúból, csontból, stb. Üde, szingazdag formavilágot tárnak elénk a magyar nép diszitő kedvének e megnyilatkozásai, a magyar tervező művészeknek a dolga, hogy e munkák szellemébe belehatoljanak s azokból ihletet meritsenek a maguk tevékenységéhez.

A másik csoport, a melyet emlitettünk: a gyermekjátékszerek csoportja is sok örvendetes jelenséget mutat. Veszely Vilmos, aki hivatásszerűen foglalkozik a gyermekjátékszerek tervezésével, ismét újabb mintákkal örvendeztette meg a gyermekvilágot. Kivánatos, hogy a szülők hathatósan karolnák fel az immár jó ösvényen haladó magyar játékszeripart, melyet a kiállitáson három műhely képvisel: a hegybánya-szélaknai áll. játékszerkészitő tanműhely, Werther Hugó békéscsabai és Maugsch Róza és fia bártfai gyárai.

Ismertetésünk végére hagytuk a kiállitásnak művészi szempontból kétségtelenül legbecsesebb tárgyait: Kriesch-Belmonte gobelinjét és Maróthi R. Géza szoborműveit.

Kriesch Aladár egyike művészeink legerősebb, hajthatatlan egyéniségeinek. A cinquecento tisztult eszmekörében él; művészetében rokon a praerafaelitákkal, de nem szolgai utánzója azoknak, hanem művészete kifejezője lelkületének, amelyet a legnemesebb ideálok vezetnek. Szerencsére akadt rokonlelkü művészember, Belmonte Leó, aki gobelinjében tűvel és fonállal hiven valósitotta meg gyönyörű idilljét, amelyben a vonalak és szinek nyugodt összhangban egyesülnek.

Maróthi két hermája szilént és bachansnőt ábrázol, széles, erőteljes plasztikával. A részleteket mesterien rendeli alá, hogy az egységes hatást annál teljesebbé tegye. Ugyanez a törekvése érvényesül a mintegy négy méter magas, rézből domborított s az új zenepalota számára megrendelt geniusz szobrán, mely a milánói kiállitáson is bemutatásra kerül. Itt is ki kell emelnünk Steiner Ármin és Ferenc ércmügyárosok érdemét, akik a hatalmas szobrot aránylag rövid idő alatt kifogástalanul domborították rézbádogból, mely kiváló munkájukat a kereskedelemügyi minister állami érmének adományozásával jutalmazta.

Ezzel vázlatos képét adtuk karácsonyi kiállításunknak, mely ha nem is mutat fel sok nagyszabású alkotást és újdonságot, mindenesetre elég anyagot ad arra, hogy a ma-

Országos gyermekvédelem.

A magyar törvényhozás az 1901. évi VIII. és XXI. törvénycikkek megalkotásával, az eddig társadalmi úton, különösen a „Fehérkereszt egyesület“ által gyakorolt gyermekvédelmet, állami intézménynyé fejlesztette és ezen a téren jelenleg az összes kulturállamok között, mint első szerepel. Az ország különböző vidéken számos gyermekmenhely építése van folyamatban.

Messze terjedő és nem e szaklap keretébe tartozó az intézmény szervezetének ösmertetése, azért itt röviden csak az említett törvénycikkek végrehajtása tárgyában hozott: „Szabályzat az elhagyott gyermekek védelméről“ 1. §-ában kifejtett irányelvet közöljük:

„A talált, valamint a hatóságilag elhagyottá nyilvánított gyermeknek igénye van állami gyermekmenhelybe való felvételre. Elhagyottaknak kell nyilvánítani azokat a 15 évesnél fiatalabb vagyontalan gyermekeket, akiknek eltartásra és nevelésre köteles és képes hozzátartozói nincsenek (1877. XX. t.-c. 11. §.) és akiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótevők, jótékony intézetek vagy egyesületek kellően nem gondoskodnak. (1877. XX. t.-c. 112. §.; 1901. XXI. t.-c. 1. §.)“

Az ez elvekben kitejtett igaz és örök emberszeretethez nem kell bővebb commentár, sok-sok ezer gyermekeket mentenek így meg évenkint az elpusztulástól és az elzülléstől és nevelnek magyarrá. Őszinte hálával kell ezt a Széll Kálmán miniszterelnöksége idejében hozott és Magyarország népességének jövőjére igen fontos törvényt minden igaz magyarnak üdvözölni; poesis ez a rideg törvények paragrafusai között.

Az ország 18 állami gyermekmenhelyében jelenleg 24500 elhagyatott gyermeket gondoznak.

Az intézmény Magyarország összes területére kiterjedvén, az ország 15 városában, Aradon, Debrecenben, Kassán, Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Munkácson, Nagyváradon, Nagyszőllősön, Pécsett, Rimaszombaton, Szabadkán, Szegeden, Szombathelyen, Temesvárt és Veszprémben építettek az utolsó négy (1902—1905) évben állami gyermekmenhelyeket, melyekben az administratió lebonyolításán kívül, a menhely kerületében családokban elhelyezett, de folytonos gondozás és ellenőrzés alatt álló gyermekeket egészségileg is gondozzák. A gyermekmenhely-épületekben tehát csakis átmenetileg tartják benn a gyermekeket, különösen a beteg, gyenge fejlettségű, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekeket, a többieket pedig a felvétel után, az igazgató főorvos, a gyermekmenhelyhez tartozó kerület egyes községeiben nevelő szülőkhöz adja tartásdíj fizetése ellenében. Testvéreket lehetőleg egy családban vagy legalább is egy telepen helyezik el. A kiadott gyermekek az állam által fizetett és az igazgató főorvosoknak alárendelt teleporvosok állandó felügyelete alatt állanak.

Minden gyermekmenhely épület-csoportban az egyemeletes főépület, a földszintes beteg- és gondnoki pavillonok és egy kis ravatalozó és boncoló épület vannak.

A főépület magas alagsorában vannak a gazdasági helyiségek; földszintjén az administratió; első emeletén a gyermek- és gondozó szobák.

A betegpavillonban az elkülönítést igénylő beteg gyermekek részére még 4 szoba, továbbá az ápolónő és fürösztők részére 1—1 helyiség van. Vízvezeték, villamvilágítás és ipari légszesz-használat egészítik ki ezt, a modern hygienia követelményeinek szigorú szemmel tartásával létesített épületeket.

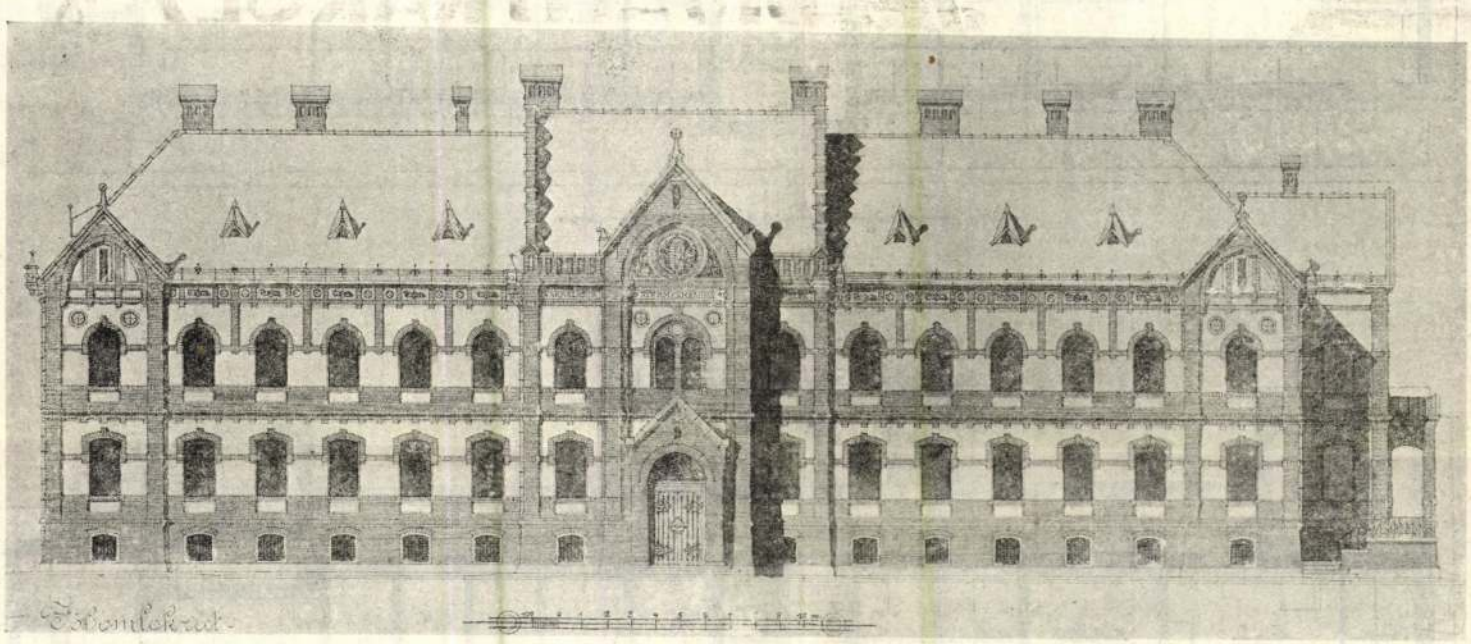

Állami gyermekmenhely Pécsett. — Főépület. Tervezte *Ybl* Lajos.

Egy-egy ily telep átlag 195.000 keronába került; az utolsót a budapestit, pár nap előtt vették munkába; ez kereken 800.000 koronába fog kerülni.

Szövegrajzainkban a menhely-épületek egyik typusát, a 208.700 koronába került *pécsi állami gyermekmenhely* épületeit mutatjuk be olvasóinknak (mai számunkban a főépület homlokzatát és két alaprajzát, a többit jövőre); s megjegyezzük, hogy az összes munkálatokat (a vízvezetéki berendezések kivételével) pécsi iparosok foganatosították. Névszerint: föld-, kőműves- és elhelyező munka: Pilch és Oscsodál építő vállalkozók; kőfaragó munka: ifj. Vogel János; vasmunka: Mestritz Jenő; ács: Himmel Ferenc; tetőfedő: Lamber Rezső; bádogos: Tichy Aladár; asztalos: Holly Mihály; lakatos: Mestritz Jenő; mázoló: Skrkanek és Lampetr; üveges: Wohlheim Mór; padozat: Parafakőgyár r.-t.; szobafestő: Marxreiter Viktor; kárpitos: Lederer Manó; kályhák: Anber Gyula; keramit járda: Magyar keramiai gyár r.-t.; felvonók: Mestritz Jenő; telefon és villanyos csengők: Kindl Ferenc; világító testek: Ganz-gyár; villanyvilágítási vezetékek: pécsi vill. r.-t.; vízvezeték, csatornázás és légszeszvezeték: Pöhlmann és Kurz.

Ybl Lajos.

Újabb építkezések Németországban.

(*Tőry* Emil fölolvasása a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben.)

X. Emlékcsarnok és Frigyes-császár-múzeum Görlitzben. Amidőn I. Vilmos német császár, a nagy német birodalom megalapitója, 1888. év márciusában meghalt, Görlitz város nagygyűlésre hívta össze polgárait abból a célból, hogy alkalmat nyújtson az elhunyt nagy császár dicső emléke megörökítése méltó módjának; ez alkalomkor három propositio megvitatása került fölszínre; ezek egyike a császárnak emléktemplomot, másika lovasszobrot, harmadika végül emlékcsarnokot kívánt létesíteni, mely a birodalom alapitását volna hivatva dicsőíteni s egyszersmind múzeummal is volna egybekötve. Ugyanaz év júniusában azonban az elhunyt császár utódja, III. Frigyes is elhalálozott, amely újabb alkalom azt a városi határozatot hozta létre, hogy a kérdéses emlékcsarnok mindkét császár emlékét örökítse meg s szolgáljon egyszersmind a képzőművészetnek is. Az azonnal megindított gyűjtésnek olyan kedvező volt az eredménye, hogy már 1897. évben lehetségessé vált nyilvános pályázatot hirdetni, a szükséges ideák és velük kapcsolatos tervek beszerzésére. A programm értelmében a létesítendő épületnek külső megjelenésében épp úgy, mint belső kiképzésében egyrészt azt a hódolatot kellett érvényre juttatnia, mely a nép szivében meggyökerezett s emlékében folyton élni fog; másrészt az épületnek alkalmas hajlékot kellett nyújtania azt a irányban is, hogy benne a városi iparművészeti, praehistoriai s festménygyűjtemények mellett, még a képzőművészeti kiállítások is elférhessenek. A beérkezett 47 pályamű közül az I. díjat egyhangúlag Behr Hugó terve nyerte el, nemcsak világos s egységes alaprajzi elrendezése által, hanem egyszersmind abból az okból is, mert a két császár szobrát az emlékcsarnok középtengelyébe, a főlépcső középső podestjén olyan előnyösen tudta elhelyezni, hogy azokat nemcsak a csarnokba lépők, hanem

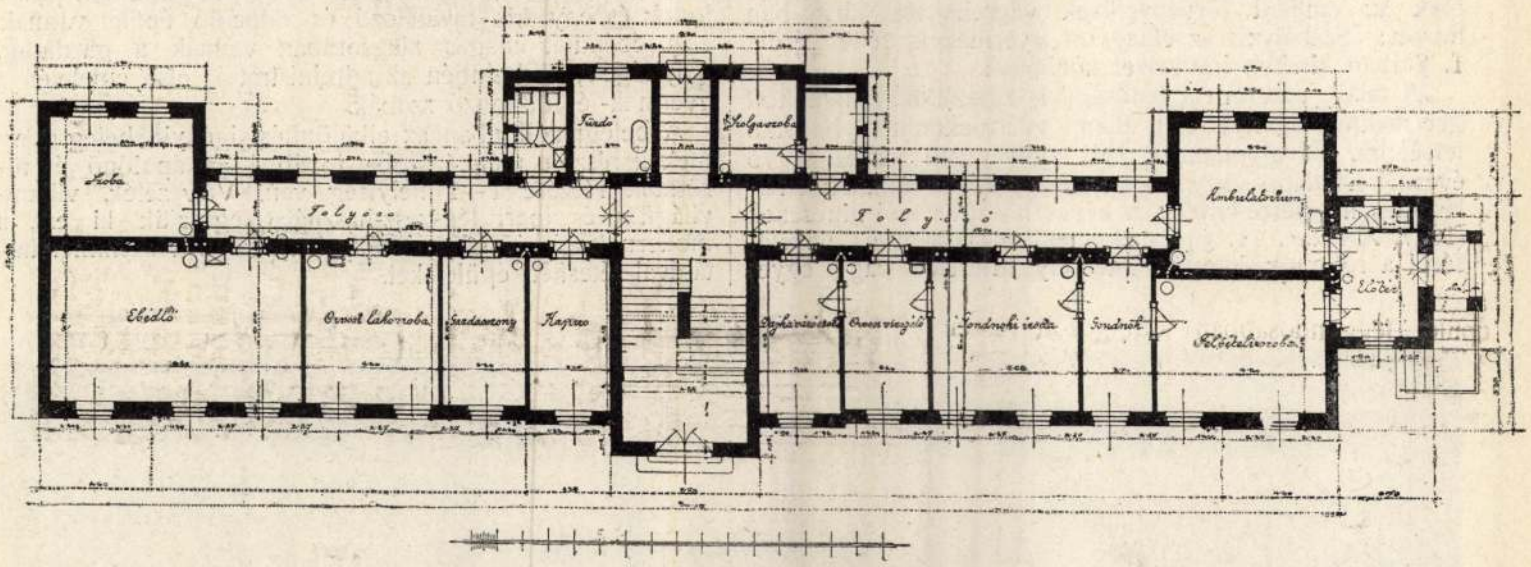

Földszint.

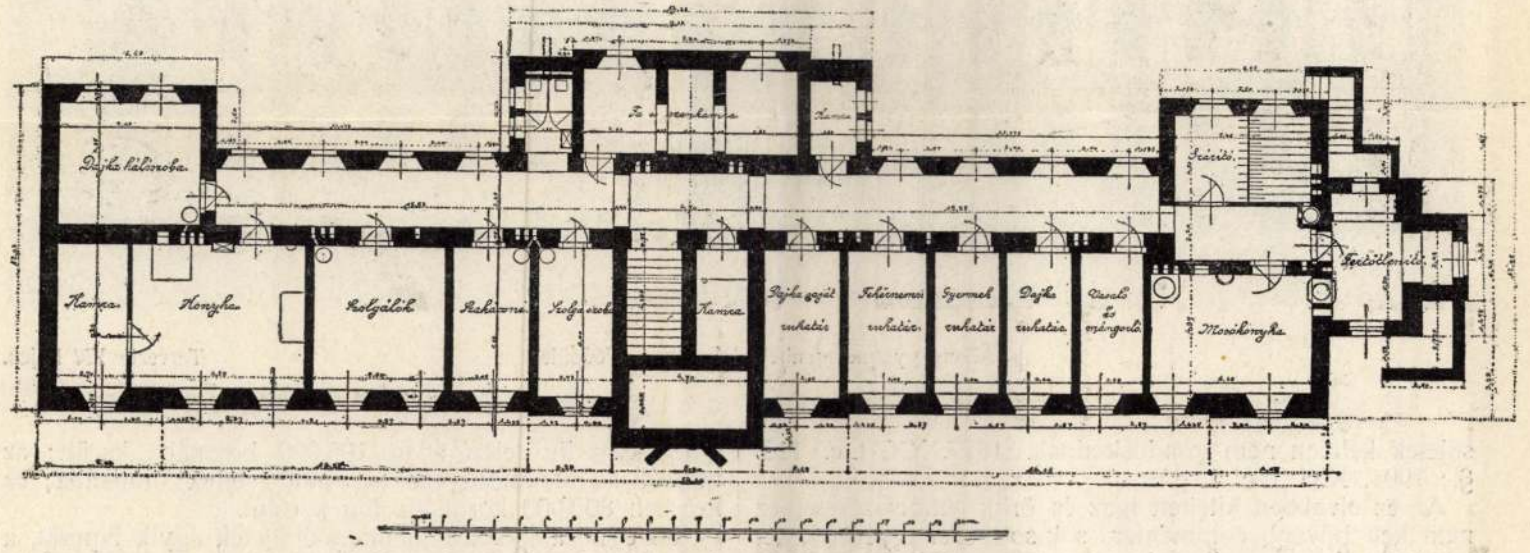

A pécsi állami gyermekmenhely alaprajzai. Alagsor.

A csaknem négyzetalakú alaprajzban a monumentális nagyság egyszerűsége nyilatkozik meg; főhelyisége a középen elhelyezett, felsővilágítással ellátott emlékcsarnok,

mely külsőleg kupolában jut kifejezésre; a centralis elrendezés az alaprajzban épp úgy, mint a felépítményben, szigorúan következetes. Az emlékcsarnok körül a földszinten és az emeleten az iparművészeti és a festménygyűjtemény termei sorakoznak egymás mellé. A homlokzat fődísze a joni, szabadon álló oszlopokon nyugvó porticus, melyet római tympanon föd be; az oldalnézeten a homlokzatokat ugyancsak szabadon álló kettős jon-oszlopok tagozzák. A homlokzat, az épület nyilvános jellegű céljának megfelelőleg, gazdagon láttatott el a szobrászmunka tetszetős részleteivel; a főbejáró portikusától jobbra a háború, balra pedig a béke hatalmas szoborcsoportja kötik le a figyelmet, fölöttük fries alakjában a háború rémségei s a béke áldásai vannak domborművekben feltüntetve; az oromzatokat Viktória, a győzelem istenasszonya díszíti. Az épület külseje sziléziai homokkővel burkoltatott. Az épület leggondosabban kidolgozott részeit a középpont, a tulajdonképpeni emlékcsarnok képezi, mely magasságát illetőleg az I. emeletet is magába foglalja s köríves boltövek által van határolva; a csarnok császárfülkéjéhez hatalmas lépcsőkar vezet fel; itt áll magas postamentumon az istenített két császár szoborműve: Pfuhl szobrásztanár sikerült alkotása; a világítás is, az elhelyezés is, mindenképpen megfelelőek; a csarnok földszintjén a falak mentében, a császároknak mintegy suite-jeképpen a német birodalmi Bund fejedelmeinek mellszobrai helyeztettek el. A körülbelül 21 *m* magas és 19 *m* széles csarnok anyagai közül a homokkő, fehér és színes márvány, stucco-márvány, bronz és mozaik említendők fel; monumentális falfestmények helyéül a kupola boltívei mögötti félkörösen határolt falmezők vannak fentartva. A múzeum termei a célnak megfelelő méltóságos, de amellett egyszerűbb kiállításban részesültek.

Emlékcsarnok és Frigyes-császár-muzeum Görlitzben.

A hazafias kegyeletet szolgáló épület költsége 587 ezer márkában összegeződött, az emlékcsarnokban és még a homlokzatokon is elhelyezett gazdag szobrászmunkák költségeinek hozzáadásával azonban összesen 752 ezer márkára rug. — — —

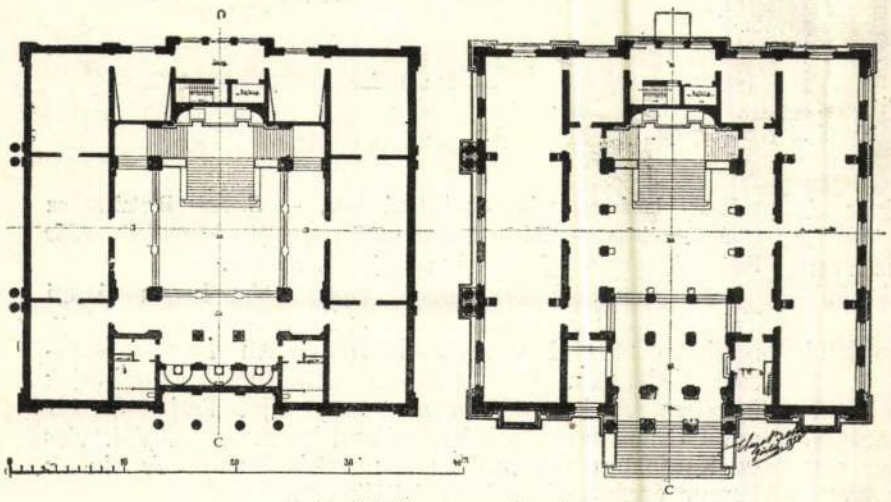

A görlitzi muzem alaprajzai.

Előadásaimban be akartam mutatni a mai kornak futólagos, Németország építészetére vonatkozó benyomásait. Az épületek tömege azonban oly nagy s a művészet jelen napjainkban annyira forrongó stádiumban van, hogy befejezett egységes művészi képet arról adni nem lehet; ha bizonyos nyugalom be fog következni, ha a művészi formák majdan némileg kiforrott állapotba jutottak, képesek leszünk tán összefonni azokat egyetlen egészszé, oly egészszé, mely valamelyik láncszemét fogja képezni, — ki tudná azt megmondani, mily módon — a műtörténet elkövetkezendő egyik szakaszának. (Vége.)

Néhány újabb völgyzáró gát.

II. A Nilus egyptomi völgyzáró gátja.

Egyptom esőtelen területét csak az öntözés teszi művelhetővé. A Nilus nyári vize azonban gyakran oly alacsony, hogy egyes területek vizet nem kapnak. Ezen a hiányon segítendő, Assuan város fölött (1899—1902) völgyzáró gátat építettek, melynek rendeltetése a Nilus téli árvízeinek fölösleges vizét a nyári hónapok számára raktározni.*)

A víztartó maximális tározó képessége 1065 milliom m^3; ebből azonban csak 763 milliom értékesíthető az öntözéskor. A gát Willcocks angol mérnök tervei szerint épült és 180 zsilipnyilása van, hogy a folyó árvize a mederben, a gát koronájának meghágása nélkül, folyjon le. 50 zsilip csupán az árvíz lebocsátására szolgál, ezért ezeket csúszó táblákkal szerelték fel, a többit pedig gördülőkkel.

Az építés művezetője Fitzmaurice Mór mérnök volt. Az építést Aird János és társai 36,000.000 koronáért vállalták el. Az anyagszállításra 35 *km* hosszú ideiglenes vasút szolgált. Az építésben felhasznált 75 ezer *t* cémentet és 28 ezer *t* szenet Alexandrián keresztül Angliából szerezték be, a gátfalazat építő köveit pedig a közelben nyitott gránit kőbányákból fejtették.

A gátépítést megelőzőleg a munkahely körülzárása végett a Nilus nyári medreiben 2 sor ideiglenes töltést (sudd) létesítettek. Az első építő évben (1899), a nyári alacsony vízálláshoz az alsó kőtöltés-vonalat készítették el. A víz tovaragadó ereje ellen akként igyekeztek védekezni, hogy apróbb szikladarabokat dróthálóval összefoglalva 2—4 *t*

*) Létay Lajos: A Nilus assuani víztartója (Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, 1905).

súlyú kőtömegeket alkottak. Midőn pedig az elzárás vége felé ez az eljárás felmondta a szolgálatot, két, kővel megtöltött vasúti teherkocsit buktattak le a mélységbe és ezek mögé dobták a köveket.

Az ily módon épített kőtöltések mögött nehéz gránithomokkal töltött zsákokból létesítették a felső töltéseket.

A körülzárt munkahely szárazzá tétele után végre 1900-ban hozzáfoghattak magának a völgyzáró gátnak építéséhez.

A gát két főrészből áll. Az egyik rész 550 *m* hosszú és tömör, koronaszélessége 5·42 *m*; a másik 1400 *m* hosszú és 180 zsilipnyilást tartalmaz, koronaszélessége 7·0 *m*. A legnagyobb magassák 27 *m*. Az alsó oldalon a rézsű hajsitésére a kapukon 3 sorban elrendezett 12 tiltó szolgál.

A gát a hajózást is rendszeresebbé tette; mert előbb a hajók csak a téli hónapokban közlekedhettek, jelenleg pedig a hajózás az egész éven át biztosított. Az első hajókat 1902 augusztus havában zsilipelték át. *K——n.*

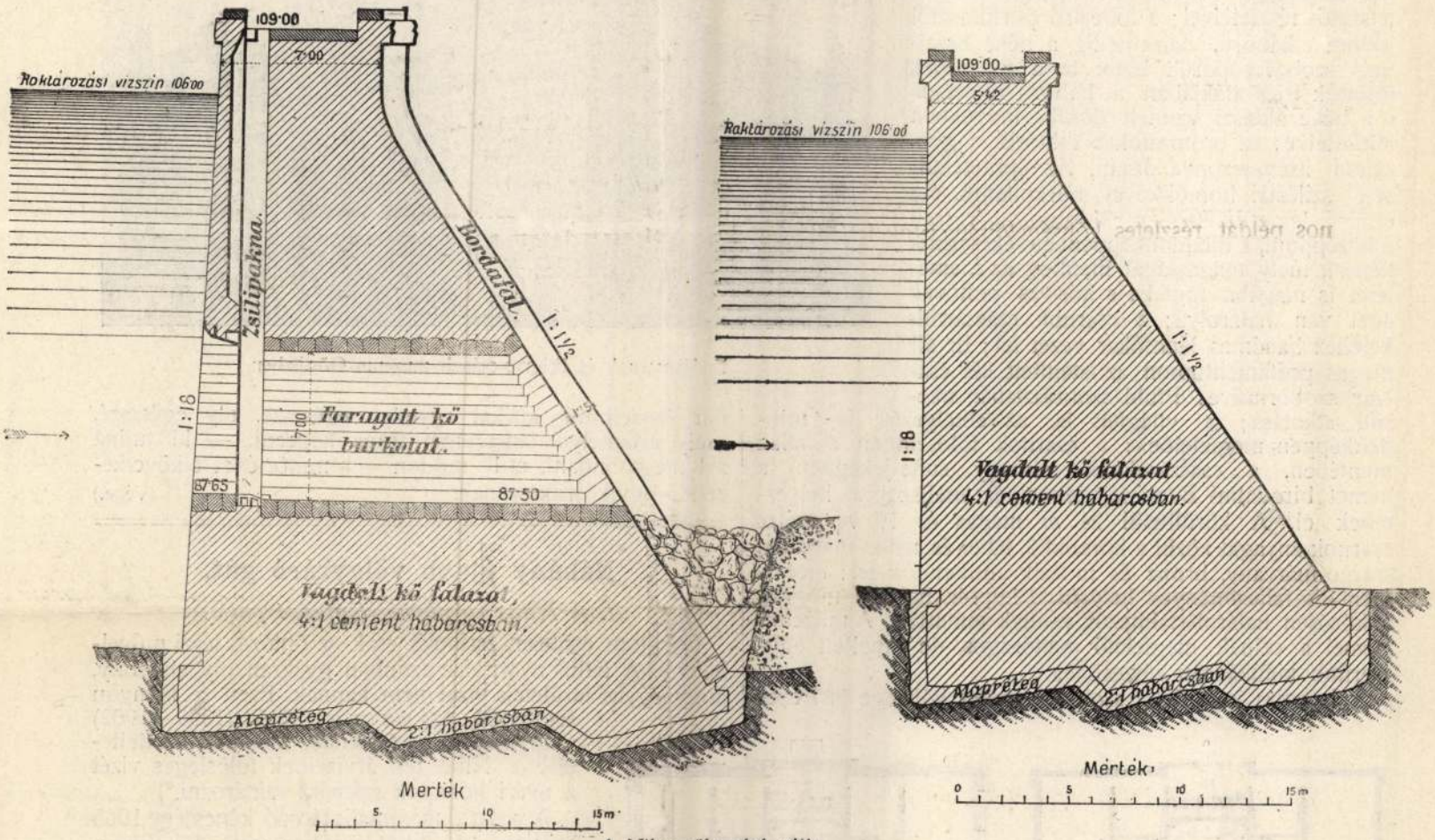

A Nilus völgyzáró gátja.

lása 1 : 1·5, a medence felé 1 : 18. A normális raktározás vízszín magassága 106·0 *m*, a koronáé 109·0 *m* a tenger szine fölött; a gáton alul a legalacsonyabb víz szine 86·0 *m*-re van a t. sz. f., tehát a maximális vízszinkülönbség 23 *m*.

A faragott kőburkolatban és az alaprétegben a portlandcément-habarcs keverés aránya 2 : 1, egyebütt 4 : 1.

A kikotrott anyag gyors eltávolítására és az építőanyag gyors odaszállítására erős gerendázatból összeácsolt munkaálláson 3 vágányú vaspályát fektettek le, ezen kívül még a homoktöltésen is létesitettek 2 vágányt. Az alapozással sok helyütt igen mélyre kellett lemenni, míg kifogástalan szilárd gránit sziklára értek. Az alapkiemelés 630.000 m^3, a falazat tömege pedig 538.000 m^3-re rugott. A nyári nagy melegben (átlag 40° *C*) az új falazatot 3 napon át vastag vitorlavászonnal takarták le és ezt gyakran locsolták, hogy a cément jól köthessen.

A hajózás számára a nyugati parton 2 *km* hosszú *hajozó csatornát* vájtak a sziklába, 16 *m* maximális mélységgel és 12 *m* fenékszélességgel. A rézsük hajlása 1 : 1¼. A felső és alsó csatornaszakasz közti 7 *m* fenékszíntkülönbséget 4 kapcsolt zsilipkamrára osztották el, melyeket 3 fenéklépcsővel és 5 kapuval létesítettek. A kamrahossz 80 *m* és kamraszélesség 9·5 *m*. A kamrák megtöltésére és kiüremüszaki tanácsost min. osztálytanácsossá, — *Székely* Bertalant az elhúnyt Lotz Károly Mesteriskolájának igazgatójává, Szinnyei *Merse* Pált pedig a mintarajziskola igazgatójává nevezte ki.

Az iparművészeti állami díjak. Az Iparművészeti Társulat zsűrijének javaslata alapján a kereskedelemügyi miniszter most döntött az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítása alkalmából kiosztásra kerülő állami díjak ügyében. A kétezer koronás nagy díjat Tarján Oszkár műötvösnek, az iparművészeti állami érmek egyikét Vukovics és Kaufmann műasztalosnak, másikát Steiner Ármin és Ferenc ércárugyárosoknak itélték oda.

Uj világitas a francia nyugoti vasúton. A francia nyugoti vasút igazgatósága többféle világítással kisérletezett az utóbbi időben. A megejtett kisérletek az mutatták, hogy a gázizzófény legalkalmasabb világító eszköz, mert ez világítással a kocsinak minden egyes része egyenletes világítást nyer. A francia nyugoti vasút most valamennyi kocsiját átalakítja gázizzófényre.

A szélroham erejének mérése. A badeni államvasútak Oppenweier állomásának környékén augusztus hó 10-én volt óriás szélvihar az állomás-épületek egy részét is romba döntötte. A vasútigazgatóság mérések és az épületek ellenálló erejének számbavételével megállapította, hogy a szélnyomás súlya négyzetméterenkint legalább 230 kilo-

VEGYESEK.

Kinevezések. A király dr. *Mentsik* Ferenc mérnököt a fiumei tengerészeti hatóságához miniszteri tanácsossá, *Hoszpotzky* Alajos mérnököt a keresk. miniszteriumban szintén miniszteri tanácsossá, *Szántó* Albert

A SZÁZ ÉVES TARJÁNI SIMKOVICS JENŐ KIÁLLÍTÁSA

Április 8. és május 4. között, az önkormányzat szervezésében és a Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság rendezésében, Tarjáni Simkovics Jenő grafikusművész kiállítása lesz látható Rákoshegyen, az Erdős Renée-házban. Ez a kiállítás csakúgy, mint az április 11-i ünnepség, és a hozzá kapcsolódó kamarakiállítás a Magyar Nemzeti Galériában, a 100. életévét április 11-én betöltő, nagy tudású, rákoscsabai művészt köszönti. A tiszteletet kiváltó életkor önmagában talán kevés lenne egy kiállítás megrendezéséhez, ha nem hitelesítené jelentős művek sora, számos szakmai elismerés, és a kiváló tanítványok tisztelete és szeretete.

E ritka jubileum alkalmából idézzük föl pályafutását.

A jól rajzoló, festőnek készülő gimnazista az áhított művészeti főiskola helyett az első világháború frontján találta magát. Súlyos sebesülés és látásának időleges elvesztése volt a „háború rá eső része". Visszatalálva a civil életbe, a Képzőművészeti Akadémián tanult Zemplényi Tivadar és Olgyai Viktor növendékeként. Szerencsére ez időben minden nehézség dacára a főiskola képes volt megteremteni azt a légkört, melyre az ifjú tehetségeknek szüksége volt a fejlődéshez. Erős csapat indult azokban az években. Néhány markáns egyéniség közül már kezdett kikristályosodni a húszas, harmincas évek magyarországi művészetének főbb jellemzője. Szőnyi, Patkó, Varga Nándor Lajos, Barcsay, Aba Novák, Nagy Imre, Paizs-Goebel, Komjáthy-Wanyerka és mások — ebbe a csapatba tartozott Tarjáni S. Jenő is, aki Olgyai Viktor tanársegéde lett a főiskolán.

Tarjáni S. Jenő 1923 óta kiállító művész, önálló tárlata az Ernst Múzeumban (1927, 1929 és 1932), a Nemzeti Szalonban (1930) volt. A nagy sikerű hazai kiállítások mellett a mester alkotásait külföldön is a legnagyobb elismeréssel méltatták. Sok rézkarca jelentős közgyűjteményekbe került (Tokió, Cleveland, London, Firenze, Barcelona, Stockholm). Ezekben az években hazai és külföldi díjakat, okleveleket szerzett.

A jó lendülettel indult pálya kezdettől fogva kiegészült a tanítással. A Képzőművészeti Főiskola grafikus műhelyvezetőjeként (Varga Nándor Lajos és Koffán Károly mellett) 1944 és 1954 között nemzedékeket segített vérbeli grafikussá tenni. Ugyanazzal a komoly, tiszta hivatástudattal lett nélkülözhetetlen pedagógus, amilyennel maga is indult a művészpályán — írja róla Aba Novák Judit. Pedagógiai munkássága összekötő kapocs a 20-as évek rézkarcoló nemzedéke és az 50-60-as évek kiteljesedő magyar grafikája között.

Politikai passzivitása és vallási meggyőződése miatt 1954-ben elbocsátották állásából. Az utóbbi négy évtizedben visszahúzódva, szerényen élt, de dolgozott, mert a rajzolás olyan elemi szükségletévé vált, mint a lélegzés, a fény és a csendes meditáció. Fénnyel átlényegülő, plasztikus megformálású, figurális vagy táji kompozícióiban megőrizte a békés emberi életbe vetett hitet, a művészeti „izmusok" gyors váltásai között a klaszszicizáló, látványon alapuló fogalmazásmódot. Országos kiállításokon egy-egy lappal szerepelve jelezte jelenlétét. 1965-ben a Dürer-teremben volt önálló rézkarckiállítása, 1977-ben a Pesterzsébeti Múzeum kiállításán első díjat kapott. 1985-ben a Képzőművészeti Főiskolán rendeztek reprezentatív kiállítást 90. születésnapja alkalmából. 1990-ben rehabilitálták, s a Magyar Képzőművészeti Főiskola címzetes egyetemi tanárává nevezték ki. Ez időtől a Magyar Grafikusművészek Szövetségének kiállításain is rendszeresen részt vesz. 1991-ben a Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság rendezett önálló kiállítást grafikai lapjaiból az Erdős Renée-házban.

Április 8-án 18 órakor kerületünk grafikusművész nagy öregjének kiállítását Szinte Gábor festőművész és Kéri Imre grafikusművész nyitja meg. Ők személyükben is bizonyítják, hogy Tarjáni Simkovics Jenő tudása, tehetsége, szakmai tisztessége átáramlott az új meg új fiatalokba, sikereikben ott van az ő élete is. A tanítványok nem felejtették el, hálával, szeretettel ünneplik mesterük 100. születésnapját.

ALBRECHT JÚLIA

RÁKOS VIDÉK 1995 ÁPR. 11. sz.

HAGYOMÁNY LESZ-E A CSABAI KERÉKPÁROS KÖRVERSENY?

Rákoscsaba természeti adottságai is nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy az itt élő iskoláskorú gyerekek fizikuma messze meghaladja a városi, vagy ha úgy tetszik a budapesti gyerekekét.

Azt hiszem, nem kell kibontani, hogy mit jelent az itt élőknek a sok grund, sportpálya, a patakpart.

A Rákoscsabai Polgári Kör sportkedvelő tagjai gondoltak egy merészet, és március 15. tiszteletére az általános iskolák közötti kerékpáros körversenyt hirdettek. Az ötlet megszületésének pillanatában továbbgondolkodtak, hogy minden évben megrendezik.

Paulik József csodálatos vándorserleget ajánlott fel a legeredményesebben szereplő iskolának. Molnár Gyuri (ki ne ismerné e nevet!) kerületi „sportminiszter" segítségével a kitűnően szervezett rendőrségi és mentőorvosi biztosítás mellett gyülekezhettek az idei versenyre a gyerekek, hogy tekerjenek egy jót a minden képzeletet felülmúló ajándéközön elnyeréséért, melyben a vállalkozók szinte egymást múlták felül. És még mondja valaki, hogy nemes célért nem nyílnak ki a pénztárcák.

A több tucatnyi ajándéktárgy zöme messze meghaladta az ezer forintos egyedi értéket, a két Mountain Bike bicikliről nem is beszélve.

Ajándékozók, szervezők izgatottan várták a rajtvonalhoz gyülekező ifjúságot. De hol vannak? Az előző évinek talán a fele, mintegy 45 fő, pedig a felhívás írásban, szóban kiment, több iskolában még a kerékpárok is ki voltak állítva.

Azt még csak megértem, akinek már van kerékpárja... De akinek reménye sincs arra, hogy szüleitől kapjon, miért hagy ki egy ilyen lehetőséget?

Kedves testnevelők, nem kellene egy icike-picikével többet tenni annál, mint amit becsöngetéstől kicsöngetésig nagyon muszáj? Az Önök példamutató jelenléte hiányzott a verseny ideje alatt és a másnapi díjkiosztó ünnepségről is. Még szerencse, hogy az igazgatók ott voltak, és nagy tapssal jutalmazták győztes tanítványaikat. Íme a győztesek: lányok: Paulik Kata (Zrínyi), Sinkovits Katalin (Diadal), Kele Ágnes (Zrínyi). Fiúk: Koltai Miklós (Diadal), Gorzsás Gábor (Jókai), Szabó Tamás (Diadal). A serleg egy évig a Diadal úti iskola vitrinjét díszíti.

A rendezvény támogatói: Rákoscsabai Polgári Kör, Rácz autósbolt, Ivanits József, Kerti Mihály, önkormányzati sporthivatal, Rép László, Tamás papír, Harányi János, Sport-műszaki-horgász szaküzlet, Zebras Kft.

V. M.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS: a kerületi önkormányzat 1,5 millió forint összegű pályázatot hirdet sportegyesületek és sportkörök verseny- és tömegsport-tevékenységének támogatására. A beküldés határideje: május 8., cím: Polgármesteri Hivatal sportcsoport, 1173 Bp., Bakancsos u. 5. Az elbírálás határideje: május 22. A pályázatnak tartalmaznia kell az egyesület adatait, a működő szakosztályok, csoportok felsorolását és létszámát, az egyesület létesítményeit, idei költségevetését, a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat és az igényelt támogatás összegét.

Piacvezető nemzetközi nagyvállalat keres

Bútorozott irodahelyiség telefonfővonallal

SZÁMOLHAT A SEGÍTSÉGGEL

A XVII. kerületi Nevelési Tanácsadó évek óta szervez fejlesztő foglalkozásokat a tanulási problémák leküzdésére. Munkánk kiterjed a számolási nehézséggel küzdő (dyscalkuliás) gyermekek megsegítésére is. Az általános iskolában jelentős a matematikatanulásban sikertelenek száma. A gyengén számoló tanulók között gyenge és átlagos képességű gyermekekkel egyaránt találkozhatunk. Ezek a gyermekek nehezen sajátítják el a matematikai fogalmakat, műveleteket (például kivonás, szorzás), illetve azokat nehezen alkalmazzák különböző feladatokban.

A matematikatanulási nehézségek egy része több odafigyeléssel, biztatással, rendszeres iskolai korrepetálással megszüntethető. Jelentősebb számolási gyengeség esetén mindezt speciális fejlesztéssel szükséges kiegészíteni. A matematikai képességek az agy bonyolult, összerendezett működésén alapulnak. Ezek közül az észlelés (látási, térbeli, akusztikus), a gondolkodási funkciók (analízis, szintézis, logikus gondolkodás stb.), a figyelem, az emlékezet szerepét emelném ki.

Fontos, hogy a számolási problémákat minél korábban felismerjük, és megfelelő szakemberhez forduljunk. Minél később kezdjük el a fejlesztést, annál nagyobb hiányosságokkal, kudarcokkal kell a gyermekeknek szembenézni. A gyengén teljesítő gyermekek helyzete nemcsak az iskolában, hanem a családban is megnehezül. A folyamatos kudarcok károsan hatnak a gyermek önértékelésére, szorongáshoz, gyakran magatartási problémákhoz vezetnek.

tapasztalatai alapján. A korrekciós foglalkozások célja a matematikai tanuláshoz szükséges képességek, jártasságok kialakításán, fejlesztésén kívül a tanulási kedv, a tanulási ambíció erősítése is. A fejlődés sikere a gyermek, a szülő, a pedagógus szoros együttműködésén alapuló, fárasztó, kitartó munka eredménye. Hely: XVII. kerületi Nevelési Tanácsadó—PSZK, Pesti út 82.

KOÓSNÉ VARGA MÁRIA
pszichopedagógus-pszichológus

Jótékonysági hangverseny a csabai baptista imaházban (Zrínyi u. 38.). December 30-án 17 órakor J. S. Bach Karácsonyi oratórium II. kantátáját adják elő Kiss Rózsa (szoprán), Pintér Gabriella (alt), Keönch Boldizsár (tenor), Zábó Gyula (basszus) és Beharka Pál (continuo) közreműködésével. Vezényel Tarnai Endre. Közreműködik a Rákoscsabai Baptista Gyülekezet énekkara. A bevételt a XVII. kerületi Gondozószolgálat javára fordítják.

REDŐNY ÉS RELUXA
javítás, felújítás

HIRDETNE?
CSAK EGY TELEFON:
257-7381

TARJÁNI SIMKOVICS JENŐ
(1895—1995)

November 17-én adta hírül a Magyar Távirati Iroda, hogy két nappal korábban, életének százegyedik évében elhunyt Tarjáni Simkovics Jenő, a magyar garfikusművészek doyenje.

Néhány hónappal korábban, április 11-én töltötte be 100. életévét, aminek alkalmából a kerület művészetszerető közönsége keresztmetszetet láthatott a grafikus életművéből az Erdős Renée-házban. A kiállításról és a rákoscsabai Jenő bácsiról lapunk két alkalommal is megemlékezett.

„A madarak már némán énekelnek" címmel köszöntöttük 100. születésnapján a művészt. „A tehetséges, képzőművészeti főiskoláról álmodó fiatalember az első világháborúban súlyos fejlövést kapott, látását időszakosan elvesztette. Az a szem nem fogadta be a fényt, amely nélkül képzelet van, de képzőművészet nincs, és amely meglátta a senki által nem kedvelt Rákospatak vizenyős, mocsaras területében a jövő szépségét, melyet otthonául választott. Teljes gyógyulása hitében megerősítette, Istennel való kapcsolatát életre szólóan rendezte. A több évtizedes csendes tisztesség ideje alatt a főiskolán grafikusgenerációk tanulták tőle a mesterséget, a földön megbúvó szépség és jóság felkutatásának titkát. Műveit szerte a világban elismeréssel méltatták, megalapozva a magyar grafika előkelő helyét és hírnevét. Csak éppen mi nem ismerjük.

Nem hallottuk a segélykiáltását a háború poklából. Soha nem kért savmarta kezére fájdalmát enyhítő balzsamot, és nem szólt 1954-ben, hogy egy ostoba kultúrpolitika megfosztotta növendékeitől, és mindannyiunkat — ha rövid időre is — művészetétől. Élettere mára leszűkült szobájára, ahol a nyitott ablakon át betóduló rózsaillat édesíti meg reggeli ébredését."

Jenő bácsi november közepe óta többé nem ébred fel. Nem keresheti a földön megbúvó szépséget és jóságot. A madarak elnémultak.

„Tarjáni Simkovics Jenő tudása, tehetsége, szakmai tisztessége átáramlott az új meg új fiatalokba, sikereikben ott van az ő élete is."

E havi keresztrejtvényünk megfejtésének (a megjelölt soroknak) beküldési határideje december 18., cím: Rákosvidék, 1656 Budapest, Pf. 161. A nyeremények (három értékes, karácsonyi asztali dísz) december 20. és 23. között vehetők át a rejtvényben megfejtendő helyen. A címet lapunk egyik hirdetésében találják meg. A múlt havi megfejtés: „Rákosvidék, Helyi közéleti újság". A sok helyes megfejtő közül a szerencsések: dr. Kissné Dohándi Rozália, Zrínyi u.; Kovács Edwárd, 501. u.; Lunk Bettina 525. tér. A nyereményeket (1000-1000 forintos könyvutalvány) a szerkesztőség eljuttatja címükre.

RÁKOSVIDÉK 1995 dec., 2. old.

BEMUTATKOZIK A RÁKOSMENTI KUTYAKIKÉPZŐ ISKOLA

Még 1977-ben történt, hogy 25 lelkes ember összefogásának eredményeként megalakulhatott a Rákosmenti Kutyakiképző Iskola. Minden kezdet nehéz — így szól a mondás, s az alapítótagok hamarosan rájöttek, hogy a folytatás sem sokkal könnyebb. De azért lelkesedésük nem csappant. Ezt mutatja az is, hogy az egyesület épp az idén ünnepli létezésének 18. évfordulóját. A „nagykorúvá válás" örömeiről és gondjairól mesél Szűcs Imre, a kutyaiskola részéről.

— Bizony, nem csak a kutyakiképzéssel foglalkoztunk az első időkben. A területünk akkor még egy nádas volt, melyet fel kellett tölteni, be kellett keríteni. Csak eztán következhetett a faültetés, a füvesítés, a klubház felépítése. Világításról is gondoskodnunk kellett, hogy a pályát a korán sötétedő téli napokon is használni tudjuk.

Segítséget kértünk az akkor itt dolgozó építővállalatoktól, ők bontott anyagokat adtak az építkezésünkhöz, mi pedig ezt kutyás szolgálattal háláltuk meg.

Persze a legnagyobb feladat az volt, hogy az építkezés közben a kutyakiképzést is magas színvonalon végezzük, hiszen 8-10 éves múltra visszatekintő kutyás iskolákkal versenyezni nem volt könnyű. A tagság társadalmi munkában dolgozott azért, hogy a kerületnek is legyen egy kulturált kutyaiskolája.

Már a kezdéskor is nagy lelkesedéssel készültünk a versenyekre. A kiképzés egy igen nehéz, de szép sport, amelyben nincs pihenő, mert aki megáll, az akár egy év alatt is elmaradhat az élvonaltól. De a sok munka meghozta gyümölcsét, s következhetett a „szüret". Megnyertük az ötfős ifjúsági csapatbajnokságot, s még ugyanabban az évben a felnőtt bajnokságot is. S aztán a többi: Alföld Kupa, Szent István K...

Budapest bajnokságokon. Részt vettünk Európa- és világbajnokságokon (a saját pénzünkön!). Németországban például 24 országból 360 kutya versenyzett két hétig, és az a csapat, amelynek a mi iskolánk adta a gerincét, igen előkelő helyen végzett. Talán ez volt a legnagyobb eredményünk eddig.

Lehet, hogy iskolánk nagyon csendben dolgozik, de a kutyás berkekben van tekintélyünk, és számolnak velünk. Mi pedig továbbra is nyitva állunk a fegyelmezettséget szerető és sportolni vágyó kutyás barátok előtt. Itt szeretném megemlíteni, hogy május 27-én évzáró bált tartunk a Dózsa Művelődési Házban este 8 órától hajnali négyig, melyre mindenkit várunk. A belépő a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete tagjainak 700 forint, egyébként 1000 forint (a vacsora ára is benne van). Ezzel a rendezvénnyel is azt szeretnénk elérni, hogy a kutyások felismerjék: a szakszerűen tanított, képzett kutyával könnyebb együtt élni, valamint a jelző és az őrkutyákat is állandóan szinten kell tartani. És reménykedünk abban, hogy talán olyanok is megtisztelik rendezvényünket, akik elismerik munkánk fontosságát, s ennek támogatására lehetőségük is van.

Végezetül engedjék meg, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik az elmúlt időben és jelenleg is segítik iskolánk munkáját, valamint a díjtalanul dolgozó vezetőségnek, a kiképzőknek, versenyzőinknek és nem utolsósorban az iskola tagságának.

Lejegyezte: **FARAGÓ KRISZTINA**

A Rákosmenti Kutyakiképző Iskola a Kelecsényi utcában található, a csabai állomással szemben. Kiképzés kedden és pénteken 16-

TARJÁNI SIMKOVICS JENŐ

A MADARAK MÁR NÉMÁN ÉNEKELNEK

A minden évben újraébredő természet, mint az életerőtől duzzadó bimbók rügye, csak fakadás után tárták fel kelyhük csodálatos színeit, hogy azután az illatuktól bódult művészekben érzelmi lavinát indítsanak el.

Tarjáni Simkovics Jenő grafikusművész szobája nyitott ablakán át nap mint nap részese e felemelő érzésnek, ám a mindent elsöprő lavina időközben nyugodt folyammá szelídült.

Jenő bácsi április 11-én betöltötte 100. életévét.

A tehetséges, képzőművészeti főiskoláról álmodó fiatalember az első világháborúban súlyos fejlövést kapott, látását időszakosan elvesztette.

Az a szem nem fogadta be a fényt, amely nélkül képzelet van, de képzőművészet nincs, és amely meglátta a senki által nem kedvelt Rákos-patak vizenyős, mocsaras területében a jövő szépségét, melyet otthonául választott.

Teljes gyógyulása hitében megerősítette, Istennel való kapcsolatát életre szólóan rendezte.

A több évtizedes csendes tisztesség ideje alatt a főiskolán grafikus generációk tanulták tőle a mesterséget, a földön megbúvó szépség és jóság felkutatásának titkát.

Műveit szerte a világban elismeréssel méltatták, megalapozva a magyar grafika előkelő helyét és hírnevét.

Csak éppen mi nem ismerjük.

Nem hallottuk a segélykiáltását a háború poklából. Soha nem kért savmarta kezére fájdalmát enyhítő balzsamot, és nem szólt 1954-ben, hogy egy ostoba kultúrpolitika megfosztotta növendékeitől, és mindannyiunkat — ha rövid időre is — művészetétől.

Élettere mára leszűkült szobájára, ahol a nyitott ablakon át betóduló rózsaillat édesíti meg reggeli ébredését.

A földön megbúvó szépség és jóság felkutatását közvetlen környezetünkben kell kezdeni, hátha kincset rejt.

Azt hiszem, ráleltünk.

Kép és szöveg: **VIRÁG MIHÁLY**

Jenő bácsi és a mellette 66 éve kitartó felesége

RÁKOSVIDÉK 1995 május 1, 9. old.

de több kép alatt talá
juk a „Mayer J." (*Mayer Jo
„Pauer" (** Pauer F.
„Orbán G.", Zabratzky,
jelréseket. Egyes rajzok
alatt francia jelrések
vannak, (* p. Reinkar
ami azt a föltevést kel
bennünk, hogy czeketa
rajzok at Párisból szerzet
credeti kövekről nyo
ták. Ezt a föltevést
~~valóm~~ megerősíti az
hogy a Könyvmdai
követ egyébként is
külföldről kellett be
szerezni; s így jutottak
leggyorsabban hozzá

Tarján Oszkár

A SZÁLLODÁSOK NEMZETKÖZI EGYESÜLETE. melynek székhelye Kölnben van, ezidei közgyűlésén ünnepelte meg alapításának hatvanadik évfordulóját. Ebből az alkalomból az egyesület magyarországi tagjai igen értékes, díszes emlékserleget ajánlottak fel az egyesületnek. A remekbe készült serleget — melynek képét e számunkban közöljük — Glück Frigyesnek, a finomízlésű, áldozatkész műbarátnak elgondolása szerint jeles ötvösmesterünk, Tarján Oszkár készítette. Fő díszei a serlegnek azoknak a városoknak a tűzzománcú címerei, ahol a lefolyt 60 év alatt az egyesület évi közgyűléseit tartotta. Alul griffek Magyarország, Budapest székesfőváros, az Anjou- és a Hunyadi-családok szintén zománcművű címereit tartják. A serlegen, amely méltó büszkesége a magyar iparművészetnek, következő felírások olvashatók: Votum — collegiarum et sodalium Hungaricorum et Budapestinensium — Societatis deversorium internationali — anno 60 vertente — 1869—1929 — 60 annos — Eras nobis dux — Perge praecedere — Nos Te sequemur.

Magyar Iparművészet

1929. 199. l.

eredményéről. Ügyvezető alelnök javaslatára elnök a választmány nevében jegyzőkönyvben mondott köszönetet Lakatos Arthurnak, Urbányi Vilmosnak, F. Kovács Erzsébetnek, Feyér Gyulának és a Reitzer Testvéreknek a kiállítás szervezése és rendezése ügyében kifejtett lelkes és nagy munkájukért, valamint Ordódy Jánosnak, a Technológia igazgatójának, amiért oly szíves házigazdája volt a társulatnak. Lakatos Arthur társai nevében is meleg szavakkal köszönte meg a megtiszteltetést, majd bejelentette, hogy a batáviai magyar konzul ottani kiállítás rendezésére kérte fel a társulatot és felhatalmazást kért, hogy ez ügyben tárgyalhasson. A választmány a felhatalmazást megadta, majd az 1934. évi lakásművészeti kiállítás ügyét tárgyalta le. Ügyvezető alelnök a gazdasági bizottság jelentésében a társulat jelenlegi anyagi helyzetét ismertette. A társulat ez év szeptember 1-ig több mint 18.000 pengőt fordított művészeti célokra. Az összes kiadások 25.747 pengőt tesznek ki. A költségvetéselőirányzat eddig betartatott. A választmány a gazdasági bizottság jelentését tudomásul vette. Ezekután ügyvezető alelnök javaslatot tett Deák István mérnök Derzsy Gergelyné műtáros és Breznitzky Alice gépírónő véglegesítéséről, amelyet a választmány elfogadott. Elnök, több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette.

1933 október 3-án az igazgatóság tartott ülést Ligeti Miklós elnöklete mellett, amelyen jelen voltak Lakatos Arthur, Ligeti Miklós, dr. Pacher Béla, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, Végh Gyula, valamint Helbing László titkár és Deák István mérnök.

Ligeti Miklós elnök üdvözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy a társulat tiszteletbeli alelnökét, Szablya Frischauf Ferencet a Kormányzó Úr Őfőméltósága m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. Ez alkalomból az igazgató-

Tarján Oszkár

• IN MEMORIAM •

TARJÁN OSZKÁR. Megint egy olyan erős iparművészegyéniség dőlt ki az élők sorából, kinek neve hallatára iparművészi életünk hőskorára kell gondolnunk. Ötvös volt Tarján Oszkár s büszke folytatója annak a nemes fémművességnek, mely évezredek óta százféle fortéllyal ékesíti az annyira csodálatos ezüstöt. Volt idő, mikor a régi magyar ötvösipar teljesen lehanyatlott s csak rossz utánzatokkal tartották mesterséges életét. Ez főleg a mult század utolsó negyedében történt, mikor az archeológusok szerelme a sodronyzománcot élesztette fel, néhány exportőr kapzsisága pedig a garasos magyar ötvösmunkák tömegével árasztotta el az európai piacokat. Ekkor indult el az ötvösmunkák modern technikáival néhány jeles magyar iparművész, köztük Hibján, Horti és Tarján Oszkár. Az 1900. évi párizsi iparművészet sugallta lelkesedésüket az ő pompás zománcos ékszereivel. Hittel és elmélyedéssel láttak neki a limogesi zománcos ékszerek tanulmányozásának, mert hiszen ezidőben iparművésznek lenni formai és technikai „újrafeltalálást" jelentett. Tarján Oszkár akkori ékszerei, násfái, boglárjai, diadémjei az ékköveknek és a translucid zománcoknak megejtő szépségeit mutatják. Az a mód, ahogyan valaki Limousin művészetét egy-egy kis zománcképen újraélesztette, az éppúgy az ő szellemi kincse volt, mint az ékszer fazónja. Tarján működésének súlypontja két korszakba esett bele : a szecessziós, majd a magyaros formák irányzatába. Az elsőt a franciák tűzimádó szenvedélyével, a másodikat a hajdani erdélyi ötvösök csodás színszeretetével szolgálta. Szerény és mégis öntudatos munkása volt négy évtizeden át ennek a gyönyörű iparművészetnek, megmutatva, hogyan lehet a nyugati ízlés új hajtásait a régi magyar műhelyek szellemével összeegyeztetni.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1933, 212. l.

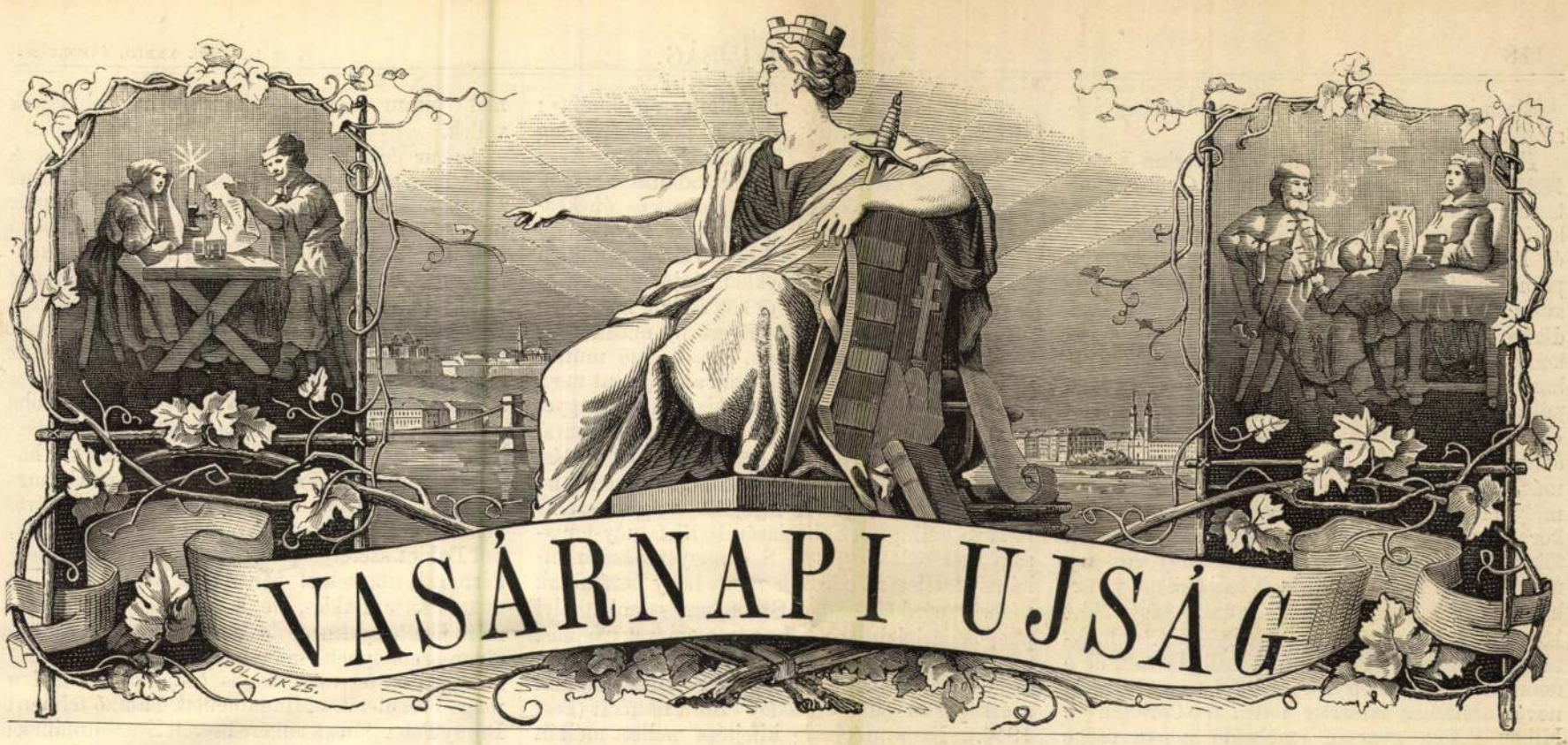

8-IK SZÁM. 1886. BUDAPEST, FEBRUÁR 21. XXXIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 «. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

TÁRKÁNYI BÉLA.

(1821—1886.)

A magyar irodalomnak ujra egy nemes és rokonszenves alakja dőlt ki Tárkányi Bélában, kinek folyó hó 16-ikán történt elhunytáról most veszszük a gyászhirt Egerből, hol ő mint az egri érseki székesegyház kanonokja lakott s már huzamosb idő óta betegeskedett. Betegségének — mely veszélyes szivbajban jelentkezett — aggasztó voltáról már egy idő óta érkeztek hirek; s legközelebbről a Kisfaludy-társaság nagy-gyülési lakomáján is szeretetteljes megemlékezés történt róla. E társaságnak is több mint husz év óta tagja volt; az akadémiának 1858 óta levelező, 1880 óta tiszteleti tagja, az I. (nyelv- és széptudományi) osztályban. Mint költő, még egri kispap korában, már 1841-ben föltünt a Kisfaludy-társaság egy költői versenyén, «Honáldozat» czimü költői beszélyével dicséretet aratva; hasonló sikerrel pályázott ugyanott a következő években «Inditványok» czimü szatirájával, az «Életből» czimü tanköltemenyével. «Coriolán» balladája, a Garay «Kont»-ja mellett, a legkedvesebb iskolai s szavalási darab volt évtizedeken át s még ma is tartja magát, bár Arany János a magyar balladának népies alapon egészen uj formát adott. De állása és lelkülete Tárkányit csakhamar a vallásos költészet és átalában az egyházi irodalom tere felé vonta s itt aratta ő legszebb koszorúit. A zsoltárok verses fordítása, régi magyar egyházi énekek új átdolgozása, tömérdek imádságos és ájtatossági könyv, a nép és a müveltebb osztályok s különösen nők számára, mindenekfölött pedig a teljes Szent Irásnak a Vulgáta s a Káldy fordítása alapján általa készített új fordítása, tartják fönn az ő nevét maradandólag irodalmunkban. Mint a Szent István-társulatnak évek hosszu során át igazgató alelnöke, e nagy tért foglaló társulat kiadványainak hazafias s egyszersmind mérsékelt irányára állandóan üdvös hatást gyakorolt. E társulat kiadványai közt jelent meg tőle a Klopstock Messiása tiz első énekének (a nagy költemény tulajdonképi egészének) tartalom- és formahü s minden tekintetben sikerült fordítása. Feltünő jelenség, hogy a világirodalom három nagy keresztény vallásos éposza közül a Dante Poklát — a nagy katholikus költeményt — egy protestáns, ellenben a Milton Paradicsomát és a Klopstock Messiását, e két protestáns époszt, katholikus egyházi férfiak fordításában birja irodalmunk. A vallási türelem és elfogulatlanság e ritka példájával Európában csak hazánk s irodalmunk dicsekedhetik.

Irodalmi munkássága érdemén kivül szép s dicséretes jellemvonása Tárkányinak a hazai müvészet s jelesen a festészet pártolása is, melyben ő főpapjaink sorában mindjárt Ipolyi után áll. Élete utolsó tizenöt évében csaknem évenként meglátogatta Rómát, a hajdankor s most a katholikus kereszténység e klasszikus fővárosát, melynek műkincstárai soha el nem fogyó táplálékot nyújtottak műszeretetének s finom izlésének. De mint lelkében mindent, úgy ezt is áthatotta benne a hazafias érzés az egyházi mellett, s ő tanácscsal és megrendelésekkel folyvást támogatta, pártfogolta és emelte hazai festőművészetünket; nevét e téren is áldásban hagyta hátra. Az irodalom terén is áldozatokkal jelölte nyomait. A Kisfaludy-társaságnak és a magyar irók segélyegyletének alapitványokat tett; az akadémianál 100 arany adománynyal segitette elő a magyar Dante megjelenését. Egyházi javadalmát nem hivalkodásra, nem önmaga kényelmére, hanem az egyházi és hazafias, az irodalmi és müvészeti s átalában közmüvelődési czélok előmozditására használta fel. Nemes kedélyétől s fenkölt gondolkozásmódjától távol volt minden szükkeblüség s a kikkel érintkezett, azoknak tiszteletét és rokonszenvét egyaránt meg tudta nyerni s állandóan meg is tudta tartani.

Halálának híre közrészvéttel találkozik országszerte s egyháza mellett méltán gyászolja őt irodalmunk is.

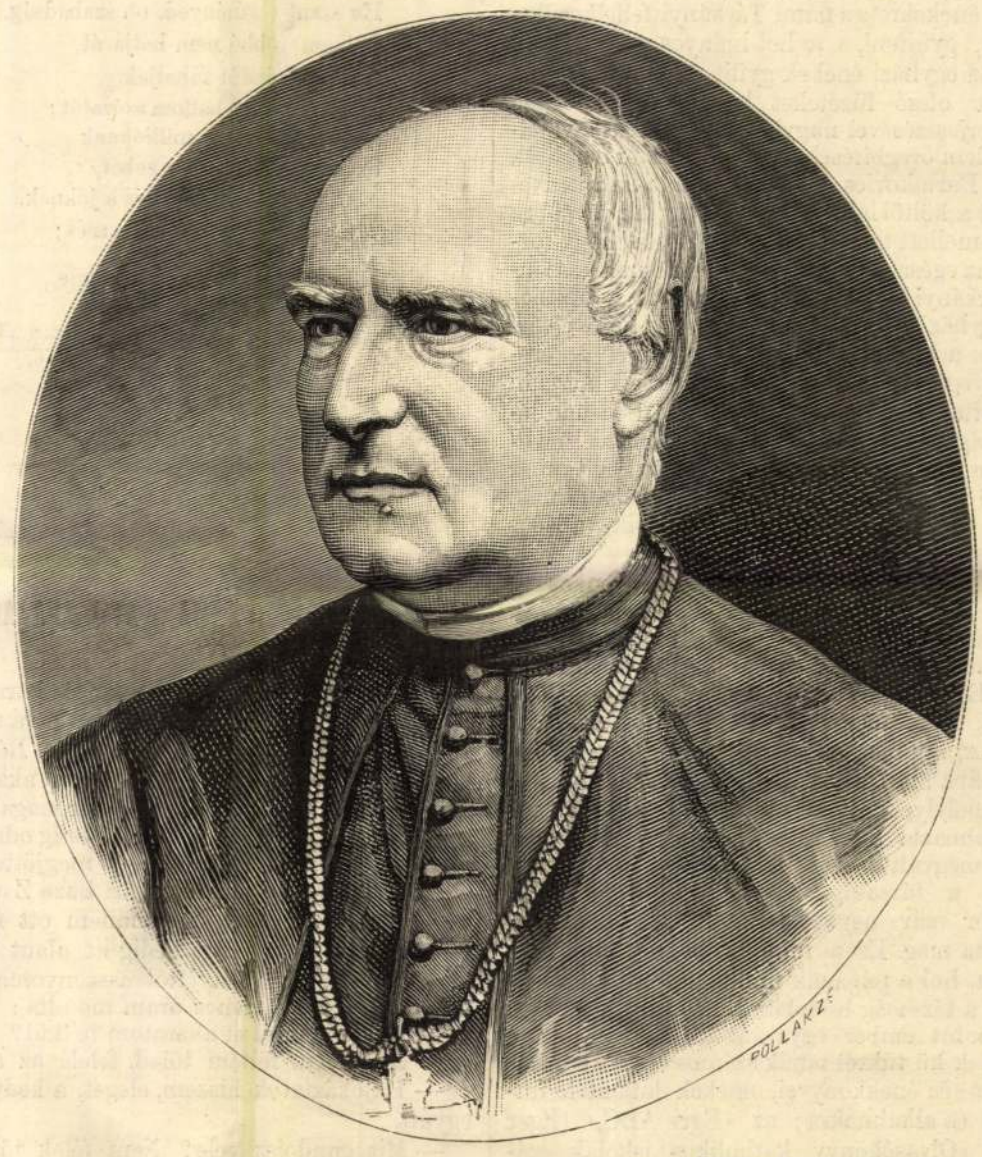

Ellinger Ede fényképe után.

TÁRKÁNYI BÉLA.

Életrajza főbb vonásait az alábbiakban közöljük:

Tárkányi Béla (családi néven Viperina József) 1821-ben született Miskolczon. Gymnáziumi tanulmányait szülővárosában és Lőcsén végezte, később Egerbe ment, hol mint kispap bölcsészeti és hittudományi tanulmányokat tett. Az egri papnöveldében ekkor egy virágzó magyar társulat volt s itt nyerte a fiatal kispap az első buzdítást, itt nyert tápot minden szép iránt fogékony lelke s az általános irodalmi ébredés korában titkon ő is irogatni kezdett. Már 1840-ben pályadíjat nyert a Kisfaludy-társaság pályázatán «Honáldozat» czimű balladájával, a következő évben egy szatirája ujra dicséretet nyert s ekkor már egyre sűrűbben jelentek meg a lapokban mély érzelmű vallásos költeményei. Abban a korban a mi költészetünk német minták után főleg a balladákat művelte, Kisfaludy, Kölcsey már részben megirták kedvelt balladáikat s Tárkányit szintén elragadta a siker utáni vágy. Mint láttuk, mindjárt első műve, melylyel a Kisfaludy-társaság versenyterén feltünt, ballada volt, de e nemben csak később irta meg azt a versét, mely nevét széltében ismertté tette: a «Coriolán»-t. Mikor Petőfi, gyorsan emelkedő népszerűsége első szakában, még mint fiatal poéta, ellátogatott Egerbe, az egri kispapok élén Tárkányi fogadta őt lelkesülten s ez első találkozásuk állandó barátság alapját vetette meg a két fiatal költő közt.

Első irodalmi sikerei ösztönül szolgáltak neki arra, hogy állandóul az irodalmi munkásság terén maradjon s már 1842-ben elkezdte fordítani a Klopstock «Messiás»-át, melyből két töredék a Szaniszló Ferencz egyetemi tanár (később nagyváradi püspök) által szerkesztett «*Religió*»-ban megjelenvén, ezek magokra vonták Toldy figyelmét, a ki őt az egész költemény, vagy legalább az első tiz ének lefordítására buzdította. A kivánt fordítás csak húsz év mulva készült el s Tárkányi azzal foglalta el székét 1867-ben a Kisfaludy-társaságban.

1844-ben felsőbb engedélylyel családi nevét Tárkányira változtatta s ugyanez év vége felé Sz.-Erzsébet palócz helységben lelkészszé neveztetett ki. Felső kiképzésére nagy befolyással volt érseke, Pyrker László, ki — maga is költő — rendkívül megszerette a fiatal papot s 1846-ban udvarába, az érseki kanczelláriába vette, majd később, mikor betegeskedése folytán külföldre volt kénytelen menni, ez utjában is magával vitte. Az érsek, terelte figyelmét a meglehetősen elhanyagolt egyházi énekekre s a fiatal Tárkányi fellelkesülve a czélon, gyüjteni, s a hol hiányos volt, pótolni kezdte az egyházi énekek gyüjteményét, melyből időnként olcsó füzeteket bocsátott ki s ezek buzgó terjesztésével nagyban hozzájárult a vallásos érzelem öregbítéséhez. Mikor Pyrker meghalt, utódja, Bartakovics érsek, ki már akkor kedvelője volt a költői lelkületü fiatal papnak, továbbra is maga mellett tartotta és felszólította, hogy fordítsa le az egész szentirást. E buzdításnak köszönhető Tárkányi két legnagyobb munkája, a «Katholikus egyházi énektár» és az «Ó és új szövetségi szentirás a Vulgáta szerint, figyelemmel az eredeti szövegre Káldi nyomán.» Ezeknek alapján választotta kebelébe az akadémia 1858-ban levelező tagjává, majd később a «Messiás» fordításáért a Kisfaludy-társaság is. Bartakovics már előbb, 1857-ben kinevezte egyeki plébánosnak, hol tiz évig működött. Ez időre esik vallásos költeményeinek legnagyobb része s — melyek nevének a vallásos költészetben mindenkor kiváló helyet biztosítanak — zsoltárfordításai. Összes költeményeit a Szent-István-társulat adta ki két vaskos kötetben. Egyeki magányából nemsokára Egerbe hivta 1868-ban a király kitüntető bizalma, hova főegyházi kanonoknak és borsmonostori apátnak neveztetett ki. E minőségben érte a pápa által tiszteletbeli kamarássá kinevezetése, melylyel ő szentsége szentirás-fordításaiért jutalmazta Tárkányit. Mikor pedig Ipolyi Arnold megvált a Szent-István-társulat alelnökségétől, a társaság helyére Tárkányi Bélát, az akkor már népszerű és hirneves egyházi irót hivta meg. Ezóta minden évben ellátogatott Rómába, hol a pápának mindig személyesen fejezte ki a társaság hódolatait. Mint iró, mint főpap és mint ember egyaránt kiváló volt. Mind háromnak hű tükrét adják számos elterjedt munkái: ima- és énekkönyvei, énekek különféle ünnepekre és alkalmakra; az «Egri ABC.» (Eger 1861); «Olvasókönyv katholikus iskolák számára»; «Vezérkönyv a proczessziókhoz»; «Jézus szent szivének imádása»; «Áhitatosság lilioma»; «Katholikus keresztény hittan»; «Vezércsillag az üdv elnyerésére»; «Hajadonok őrangyala»; «Ártatlanok öröme»; «Ifjuság kalauza az örök életre»; «Uj rózsakert»; «Imádságos és énekeskönyv»; «Lelki manna». Különösen kiemelendő «Katholikus egyházi énektár» czimü munkája 150 gyönyörü egyházi énekkel. Majd költői munkássága: «Költeményei» (2 köt. életr.), szentirásfordítása, melynek felét Egerben, másik felét egyeki magányában végezte. Ennek első mutatványa «Zsoltárok könyve» czím alatt jelent meg. Mikor az egész megjelent, több kiadást is ért, egyet pedig kiválólag a népiskolák számára átdolgozva. «Messiás»-fordítása, majd értekezései: «A vallási költészetről, különösen a népénekekről» (akadémiai székfoglalója), majd «A legujabb magyar szentirásról», «Klopstock Messiásáról» (Kisfaludy-társasági székfoglalója), stb. S e nagyszabású munkásság mellett még arra is ráért, hogy barátainak némely munkáit kiadja: Szabó Imre szombathelyi püspök egyházi beszédeit a nép számára, «Néphez alkalmazott egyházi beszédek» czím alatt (5 köt. Eger 1855.), valamint a «Toldy Ferencz irodalmi arczképei és ujabb beszéde» czimű munkát (Pest 1856.). Ily munkásság kifejtése mellett méltán megérdemelte azt a népszerűséget, tiszteletet és hirt, melyet már életében kivívott s mely most, mikor hosszas, kinos betegség után pihenni tér, igaz, mély részvét alakjában kiséri sírjába.

—á—r—

KÓR-ÁGYON.

Barátim, mért sirattok engem,
Hogy testem elhül, meghalok?
Hisz a mi örök vala bennem,
Örökre őrzik a dalok.
A szív hevét, az eszme lángját
A halál nem olthatja el,
S mig a rögöt siromra hányják,
Még tündöklőbb életre kel.

De hogyha jőne egykor oly nap,
Hogy szívem elfásúl, kiég,
Ha bennem már föl nem lobognak
Se szeretet, se büszkeség;
Ha csöndes nyári alkony-óra
Több ábrándba nem ringat el,
Ha a vihar zúgó szavára
Szivem visszhanggal nem felel;

Ha szent eszményed, oh szabadság,
Lelkem' többé nem hatja át,
A harczi riadót fúhatják,
Már meg nem hallom szózatát;
Ha nem érzem a millióknak
Száz nyomorát, ezer sebét,
Nem vágyom győzelmét a jóknak,
Mely a bün lánczát törje szét;

Ha a mi meghat, érzés, eszme,
Dallá többé nem olvad át,
Nem zöngök, mást soh'sem kérdezve,
Csupán önnön szivem szavát:
Akkor leszen ideje itt már,
Barátim, megsiratnotok,
Mert fenn tengődjem köztetek bár,
Rám mondhatjátok: Ő halott.

Inczédy László.

EGY HÁZASSÁGI DRÁMA A XVII. SZAZADBÓL.

(Vége.)

Egy alkalommal egy molnár a környékben nagy halászatot rendezett s meghivta rá mindkét Révayt családostól s Bakics Pétert is. Révay Ferencz nem ment, sőt feleségét sem akarta engedni. Midőn azonban Révay Péter maga is hivta sógornéját, ez el is ment s egész estig odamaradtak a halászaton. «Onnét hogy megjöttek, adja elő egy tanu, nem jött mindjárt haza Zsuzsánna asszony Ferencz uramhoz, hanem ott fenn vacsorállott. Ferencz uram pedig itt alant boszankodott és várja alá bátyjától asszonyomat. Hogy bejöve a házba, Ferencz uram mondta:

— Miért mentél el akaratom nélkül?

— Mert nem féltem tőled, felelé az asszony.

— Hajókáztatok, hiszem, eleget, a kedveseddel együtt.

— Mit gondolsz vele? Nem félek tőled, gonosz helyen nem voltam, bátyáddal és néném-mel voltam és ha ezután is hívnak, elmegyek véllek.

Az ur felkele és elkezdette verni, az asztalra hányta, döngette, és arczul ököllel ütötte. Én mondám az úrnak: Mit csinál Nsgod? immár megéri vele. Azonközben a leányka, Ujhelyi Frusina megvitte Révay Péternek, hogy verekednek, mert az asszony sem hagyta magát, Ferencz uramról még az inget is mind leszaggatta vala. Péter uram is hogy bejött, feddett igen Ferencz uramra, hogy csendességgel nem laknék és az asszonyt osztán oda felvitték.»

Most már Forgách Zsuzsánna nem akart többé férjéhez visszamenni. Ámde ez állapot nem tetszhetett Révay Péteréknek sem s azért irtak a hatalmas Thurzó Györgynek, anyáról Forgách Imre lányai testvérének, hogy jöjjön s tekintélyével békéltesse ki a feleket. Thurzó el is jött Holicsba, hol Bakics szerére szállt, s valószínű, hogy megkérte ezt, utazzék el pár napra akármerre. Ezt meg is tette Bakics, de hozzátette: «Tudom jól mért jött kegyelmed, de semmisem lesz belőle; olyan személynek ismerem én Forgách Zsuzsánnát, a ki ha felveszi, meg is tudja oltalmazni a maga becsületét.» Mindamellett Thurzó felment Révay Péterékhez s lelkére beszélt Zsuzsánnának: «Édes hugom, menj alá csak egy hétig, és ha csak egy kicsiny dolgot cselekszik is rajtad, ird meg, én magam szekeren érted jövök s elviszlek tőle magamhoz.» Körülvették nénje s a leányok is. Ő eleinte határozottan megtagadta, aztán *majd meglátja, majd meggondolja* szavakat mondott, de az esze már Pozsony felé járt, mert ekkor már aláirta volt folyamodványát, melyben a szentszéktől férjétől elválasztását kérte. Mikor a leányokhoz fordulva sírva mondá: «Majd meglátom édes gyermekim, mi lészen jobb, majd meggondolom!» Thurzó György is kiosont a szobából s lement, hogy Ferencz urammal is okosan beszéljen, s aztán felküldtek Zsuzsánnához, hogy jöjjön le. De csak halogatta: «mintsem a bolondhoz visszamenjek, inkább addig megyek, mig a két szememmel látok». Erre nénje azt mondja: «az kapun sem mehetsz ki». «Találok én afféle szerszámot, hogy kieresztenek.» Ekkor Borbályka elkiáltotta magát: «Imhol jön az bolond, talán Nsgodat akarja alá vinni.» Forgách Zsuzsánna csak úgy suba nélkül rohant le Bakics szerére Thurzóhoz s előtte térdre esve összetett kezekkel kérte, «hogy ne adja őt a hóhér kezébe, vigye magával, hű cselédje lesz, rabszolgálója lesz.» Thurzó ridegen csak annyit válaszolt: «annak meg kell lenni!» mire az asszony egy közelfekvő kést felkapva, magába akarta ütni, úgy hogy Thurzó alig tudta kezéből kicsavarni, mire aztán lecsendesedett.

De most már Thurzó is megelégelte a dolgot. Parancsot adott, hogy fogjanak be. Odagyült az egész személyzet s mindenki a visszamenést tanácsolta. «Nem megyek! nem megyek!» felelte az asszony. Végre mégis annyira biztatták a nemes asszonyok, hogy elment, de útközben is mind azt kiáltozta: «Nem urallak, nem urallak soha, jaj ime elvisznek, jaj ime elvisznek, hol vagyon az én lelkem, hol vagyon az én szerelmem?» Férje szépen szólott hozzá, s kérte, hogy inkább az Istent emlegesse. «Ne szólj hozzám, ne szólj hozzám!» Mikor pedig Thurzó szekerével kiment a kapun, ismét felkiáltott: «Nem hittem volna, hogy az én néném, s az én nemzetségem vérárulóm legyen. Jaj, átkozott nemzetség volt az a Révay-nemzetség!»

Mint mindig, ezt az izgalmas jelenetet is némi nyugalom követte, mely azonban csak a kimerültség nyugalma volt. Forgách Zsuzsánna most sem gondolt arra, hogy férjével kibéküljön, hanem csak hogy ujra fölvegye Bakicscsal a megszakadt levelezést s tőle pörének állásáról értesüljön. Bakics már ekkor maga is, mintha komoly szenvedélyt érzett volna támadni szívében. Legalább hívei s környezői állítják, hogy sokat epedezett és sohajtozott.

Folyt tehát a levelezés. Az asszony cselédjei a padláson vagy a zöld fűben helyezték el a levelet, melyeket aztán Bakics legénye elvitt s választ tett helyökbe. Így állapitották meg a kölcsönös teendőket s adtak hirt egymásnak. A dolog a hirhordókra nézve nagyon komoly volt, életökkel játsztak. Pár nap mulva el is tünt az asszony Dániel nevü inasa. Révay azonban természetesen előbb-utóbb mindenről értesült, s így a neje által kegyetlen bánás miatt indított válóperről is. Mint a villám csapott le, feltörte az asszony ládáit, szekrényeit, a sok férfiruhát megtalálta s dühösen ordított fel: ezt kerestem

Tarkhoff

festő"

Renne de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 468-469. l.

Pór és Tarkhoff Kányes Kálmánról.

10.35: Válaszolunk hallgatóinknak

Baleset érte a taszári Volán dolgozóját — Megbírságolták az orgoványi cipészmestert — Miért nem nézhet tévét az ilonaszállási özvegyasszony?...

Riporter: Dalia László és Sombor Judit
Szerkesztő: Kósa Judit

10.50: Népdalok

1. Baross Gábor feld.: Felsütött a nap a cserén (Mátlé Éva — ének, Szakály Ágnes — cimbalom), 2. Bartók: Magyar népdalok a Gyermekeknek sorozatból (Baranyai Zsolt — furulya, Herencsár Viktória — cimbalom), 3. Pászti Miklós feld.: Szebényi népdalok (Tihanyi József — ének, Kovalcsik János — fuvola, Halkovics János

Ismét egy hónapig várja olvasóit a

GABI-MAMI DIVATKUCKÓ!

A „+1 Szezon" egyedi szabadidő-ruháit 10%-kal olcsóbban vásárolják meg a Gabi-Mami olvasói július 30-ig Budapesten, a József krt. 29-ben megnyílt

GABI-MAMI DIVATKUCKÓBAN

Jonn —
duke Te
la, Bessy
gela, Ric
László, C
Kirby —
békebíró
lelkész -
Pump -
— Budai

Közremű
és a Föld

Zenei mu
Társrend

Dramatur

A Gyern

16.02: Rekl

16.05: Csaj VI. szim
(Bécsi
vez. Lori

16.49: KRI

Asztalos
Laczkó A
(Ism. szc

17.00: HÍR

17.05: Mag magyar
a világ n
M. Szabó
Aifesből

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tárkányiné Kun Anna festőművésznő

1983 JUL 24

RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ ÚJSÁG

1021

PÉNTEK TV1, 21.05: A HÉT MŰTÁRGYA

Észak-magyarországi festő: Tárkányiné Kun Anna epitáfiuma (Ajtós Éva)

hétfője, október 23-a piros betűs nemzeti ünnep, munkaszüneti nap.

Elhangzott: a Politikai Foglyok Országos Szövetsége a külföldről érkezettekkel együtt külön megemlékezéseket is szervez: 22-én közösen látogatják végig az 56-os emlékhelyeket; 23-án csoportosan keresik fel a 301-es parcellát, ahol a kivégzettek sírjai találhatók, s ökumenikus istentiszteletet tartanak az áldozatok lelki üdvéért; majd virágot helyeznek el a Kerepesi temető 21-es parcellájánál is, ahol az utcai harcok során elesettek nyugszanak. Szóba került a vörös csillag eltávolítása is a Parlament tetejéről, de a bizottság — lévén erre vonatkozóan már politikai határozat — egyelőre még vár a tiltakozással.

(kurcz)

KA-pályázat

jesztésének. Az OTKA-bizottság elképzelései alapján tervezik saját ösztöndíjrendszer kialakítását, vendégprofesszorok meghívását, nemzetközi kutatási programokhoz való csatlakozást, a külföldről hazatérő kutatók hazai munkafeltételeinek javítását, illetve a külföldi szakértők bevonását a pályázatok elbírálásába.

A következő OTKA-pályázat pénzügyi fedezetét még nem összegszerűsítették. A végleges összeget — a Pénzügyminisztébűnbánatra és jóvátételre indítsa az illetékeseket (miután a törvényes utak igénybevétele nem biztosította még csak az ügyek kivizsgálását sem), s másfelől, hogy Tőkés László temesvári lelkipásztort kiszabadítsa a méltánytalan és veszedelmes csapdából".

Egy másolatot elküldtek a temesvári Presbitériumnak, szolidaritásuk jeléül.

Az aláírók között számos, Magyarországon és a nagyvilágban jól ismert, jelentős személyiség, tudós, író, költő nevével találkozunk: *Ady* Béla ny. református lelkipásztor, *Bálint* Tibor író, szerkesztő, *dr. Bartha* Tibor sebészorvos, *Beke* György író, *Benkő* Samu tudományos kutató, *Cs. Gyimesi* Éva egyetemi előadó, *dr. Imreh* István ny. egyetemi előadó, *Jakab* Gábor római katolikus plébános, *dr. Jakó* Zsigmond ny. egyetemi professzor, *Kallós* Zoltán népzenekutató, *Kántor* Lajos író-szerkesztő, *Kányádi* Sándor író-szerkesztő, *Lászlóffy* Aladár író, szerkesztő, *Lászlóffy* Csaba, író, szerkesztő, *Sipos* Gábor levéltáros, *dr. Tőkés* István ny. teológiai professzor, *dr. Újvári* Ferenc ny. ügyvéd.

A nyilatkozat szövege:

Alulírottak mint Románia Szocialista Köztársaság lojális állampolgárai, lelkiismereti közös parancsnak engedünk, midőn a következő állásfoglalást nevünk aláírásával vállaljuk és nyilvánosság elé tárjuk:

nazi jenyegetéseivel.

Alulírottak nem szándékozunk beleavatkozni a református egyház sajátos kérdéseibe, de mivel sok káros és kóros következménnyel járó üggyé bokrosodott, az úgynevezett „Tőkés-ügy", a lelkiismereti szabadsággal élve, tiltakozunk az ellen, hogy bárkit is, miként ez idő szerint Tőkés Lászlót, előzetes törvényszabta kivizsgálási és bírósági-fegyelmi határozat nélkül zaklassanak, idegileg gyötörjenek, sőt: netaláni egyéni és családi nyomorba döntsenek. Már csak ezért is tiltakozunk a temesvári egyházközség akaratának a kerékbetörése ellen. Egyszersmind elítéljük mindazon „hivatalos egyházi" cselekedeteket, amelyek torzításaikkal egyfelől igyekeznek félrevezetni az ökumenikus közvéleményt (Bukaresttől Budapestig, Genftől Washingtonig stb.), s másfelől ártalmára vannak Románia hírnevének.

A sajnálatos adottságok között elkerülhetetlenek lévén a különféle hírverések (vádaskodások, megbélyegzettségek, végzetes tragédiák stb.), tiltakozunk ezeknek társadalomrombolása ellen. Tudomásunk szerint a román hatóságok Tőkés Lászlót nem bántalmazták. Amit tettek, például a működési engedély állítólagos visszavonása, a püspököknek tulajdonítható.

Végül nem hallgathatjuk el, hogy az évek óta nyilvános szó-

MN 1989. 21. 4.

TARNAI András

...televízios átdolgozójának — ez megkönnyíteni az általuk megfor-

története, amelyikre kerül. Ha évfordulók és gyászünnepek se indokolják a műsorszerkesztés döntését, végképp nekikeseredik a halandó: hát már kötelezettségek nélkül is szomorítja publikumát a *Magyar Televízió?*

Bartók Budapesttől Budapestig

A *Bartók* Béla amerikai végnapjait megidéző dokumentumfilm — a *Magyar Televízió* és a BBC közös munkája — bizonyosan több nézőt indított volna meg, ha a zeneszerző végső hazatérésének napjaiban tűzik műsorra, nem pedig most, a *budapesti művészeti hetek* rangos, ámde tulajdonképpeni apropó nélküli eseményeként. A legfontosabbat mondta el ugyanis az idegen földből végre hazaérkező Bartókról az angol—magyar munka, hontalanságának, árvaságának tragikus történetét. A kiszolgáltatottságát mutatta be utólag a beszélgetésekből, koncertfölvételekből összefűzött mű, az idegenségét az erkölcseihez és szellemi mércéihez mérten kicsinyke Amerikában. Ezekről a mozzanatokról — hogy, hogy nem — nemigen tájékoztatta Bartók Béla itthoni tisztelőit sem az életrajzi irodalom, sem a bőbeszédű ismeretterjesztés. Aminthogy arról a drámai harcról sem igen volt legtöbbünknek tudomása, amelyet betegségével folytatott a zenei teremtés

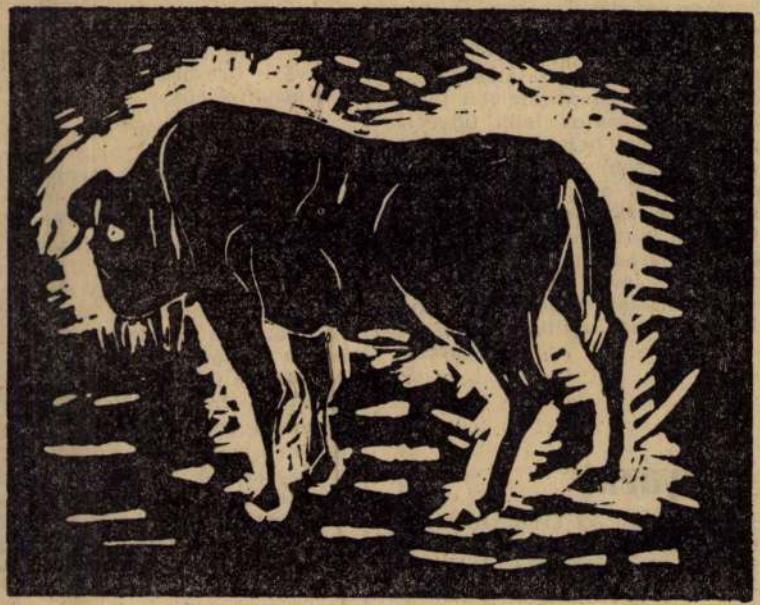

Tarnai András metszete. A művész október 27-ig a Hazafias Népfront XIII. kerület Váci út 50. szám alatti helyiségében megtekinthető kiállítását október 9-én délután fél 6-kor dr. Brestyánszky Ilona művészettörténész nyitja meg.

Magyar Nemzet

NIKA

émia Judaisztikai
a 1989. december
délután 4 órakor
Vilmos-emléküle-
Schweitzer József
s jelentősége a zsi-
yban" és Telegdi
magyar nyelvtaní-
s a héber gramma-
tartanak előadáso-
lezvény helye —
en érdeklődőt vár-
TE Szerb utcai ta-

m megy le egy kicsit

(Lehoczki István rajza)

rtfogadási és Lottó-
tájékoztatása szerint
tékhéten a nyeremé-
ték levonása után a
5 találatos nem volt,
szelvényekre egyen-
forintot, a 3 találа-
ekre egyenként 1598
2 találatos szelvé-
nként 51 forintot fi-
övetkező hétre átvitt
m összege 11 millió

— **HALÁLOZÁS: Dr. Makai László,** akadémikus temetése december 14-én, 13 órakor lesz a Farkasréti temető főbejáratánál. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy lányunk **Farkas Judith** hosszú szenvedés után, 37. évében elhunyt, 1989. dec. 13-án, 9 órakor temetjük Farkasréten. Gyászolják: szülei, öccse, rokonai, barátai és akik még szerették. Requiem dec. 21-én, 17.30 órakor a Lékay téri plébánián. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Tatár Péterné** sz. **Farkas Erzsébet** hősies türelemmel viselt, súlyos betegségben, 1989. november 29-én, 55 éves korában elhunyt. Temetése: 1989. december 15-én, 12.30 órakor lesz a Farkasréti temető Hóvirág utcai ravatalozójából. Emlékét forró szeretettel megőrzik férje, fia, menye, unokái, testvérei, rokonsága és a szerető ismerősök. Gyászoló család. ×

— Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy **dr. Jankovich Gyula** 1989. nov. 26-án, 78 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése 1989. dec. 15-én, 14 órakor, a miskolci rk. Szent Anna-temetőben lesz. Gyászolják: felesége sz. Majthényi Zsófia, fia, dr. Jankovich Mihály unokái és rokonai. ×

— Szomorú szívvel tudatom mindenkivel, aki szerette, hogy **Schmidkunz Margit**, 1989. december 5-én, örökre megpihent. 1989. december 18-án, 13 órakor kísérjük utolsó útjára az óbudai temető ravatalozójából. Lelki üdvéért a szentmiseáldozatot 1989. december 16-án, 17.30 órakor, a Szent Rókus-kápolnában mutattatom be. Szerető barátnője Csuhay Dénesné. ×

— **Dr. Sármási Lajos** ny. MÁV-főtanácsos, életének 76. évében elhunyt. Kérésére szerettei körében csendben eltemettük. ×

— Minden külön értesítés nélkül, fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, szerették, becsülték, hogy **id. dr. Antóny Miklós** érdemes és kiváló orvos, Jászdózsa község nyugalmazott körzeti orvosa, életének 88. évében elhunyt. Hamvait — kívánságának megfelelően — 1989. december 6-án helyeztük örök nyugalomba, Jászapáti a családi sírboltban. Ifj. dr. Antóny Miklós és felesége, dr. Antóny Péter Pál és felesége, unokái és a hozzátartozók. Részvétnyilvánítás mellőzését kérjük. Köszönjük! ×

— Szomorú szívvel tudatjuk, hogy **Hajnal Dezsőné (Mancika)** női fodrász türelemmel viselt hosszú szenvedés után 71 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1989. december 15-én, fél 10 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. A gyászoló család. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Feilner István** dipl. rajztanár, anyja neve Jiricsni Fanni, 68 éves korában, hosszú szenvedés után, 1989. XI. 28-án, elhunyt. Gyászolják Krisztina, István gyermekei, Dóra és Zita unokái, Kikki, Péter, menye és veje, rokonok, barátok, ismerősök. Temetése 1989. XII. 15-én, 10 órakor az újpesti Megyeri úti temetőben. ×

— **Köszönetnyilvánítás:** Hálás szív-

A televízió és a

SZOMBAT

TV 1

8.40: Az élővilág egysége 8.55: Asz 9.55: Életfogytiglan 10.45: Hol — mi? 10.45: Magazin cultural 12.55: Emlékezzen 13.50: Reklám 13.55: Öttusa világrandevú: lövészet 14.20: Reklám 14.25: TS '89. 15.20: Reklám 15.25: Képújság 15.30: Öttusa világrandevú: vívás 15.55: Reklám 16.00: TS-tusa 17.00: Reklám 17.10: Öttusa világrandevú: lovaglás 17.40: Itália 90, a labdarúgó-vb sorsolása Rómából 18.15: Reklám 18.25: Telesport 18.50: Öttusa világrandevú: futás 19.10: Reklám 19.15: Esti mese 19.30: Híradó 20.00: Telesport 20.35: „Jelöltetem magam". 21.40: Reklám + Játék 22.00: Ádáz hajsza 23.50: Reklám 24.00: Híradó.

TV 2

14.15: Tv2. 15.00: A sárkány szíve. 16.30: Ütkereső 17.15: Melyiket a 3 közül? 19.00: Kutyaélet 21.00: Híradó 2. 21.30: Az Öreg. Kb. 23.05: Tv2. Napzárta.

SZLOVÁK 1.

8.30: Ütlörök magazinja 10.40: Honvédelmi magazin 15.40: Csak nőknek 18.20: Receptek nem csak vasárnapra 22.20: A hetedik nagyhatalom.

SZLOVÁK 2.

10.00: A siker 15.00: Zenés szórakoztató műsor gyerekeknek 16.45: A nap percei 18.30: Tudományos magazin 20.00: Nyitott ablakok 22.45: Az NDK Televíziójának zenés szórakoztató műsora.

SZOVJET

4.30: 120 perc 7.00: Koncertfilm 7.33: Környezetvédelmi műsor 9.50: Egy klub élete 11.10: Dokumentumfilm 13.40: Népszerű tudományos film 17.40: Solaris. 19.40: Aktuális interjú 22.25: Andrej Rubljov 1.51: Nosztalgia.

OSZTRÁK 1.

9.01: Az idegölő albérlő 11.00: A Guldenburgok öröksége 11.45: Spectrum 13.45: Az állatok paradicsomai 15.55: Ha akarod, jó Isten 18.24: A kereszténység kérdései 20.15: Fogadjunk, hogy... 1.30: Ex libris.

OSZTRÁK 2.

15.20: Művészlexikon 15.25: Akkoriban 17.00: A kedves család 17.45: Kinek kellek? 18.00: Az idegölő albérlő 19.30: Tanúvallomás 22.15: Színvescském 23.10: Tűz és jég.

A SKY CHANNEL MŰSORÁBÓL

7.00: Visszaszámlálás 10.00: Ford hójelentés sízőknek 13.00: A világ sportja 17.00: A 90-es labdarúgó-vb sorsolása 18.30: Széllovas magazin 1.00: Műsorzárás.

A SZUPER CHENNEL MŰSORÁBÓL

11.00: Egyveleg 15.30: A nagy völgy 18.30: Ultrasport 20.30: Billárd 21.30: Fekete-fehér klasszikus filmek 2.00: Műsorzárás.

TARNAI András

1989. dec. 9.

Magyar Nemzet

Magyar száraz

értett a fegyverekhez, egyetlen napig se volt katona, de annyit sejtett, hogy efféle harci szerszámot utoljára tán a napóleoni háborúk idején használtak békétlen elődeink.

Honnét kerülhetett a pisztoly Kamilla néni hagyatékába — rejtély marad mindörökre. Mindenesetre nem teketóriázott, azonnal bevitte a bizományiba. Talán színpadi kelléknek még jó lesz valamilyen romantikus operában. Másfél havi fizetésének megfelelő összeget kínáltak érte, ha vevőre talál. Pénz helyett azonban rendőrségi idézés érkezett a címére. Állítólag használható lőfegyvernek minősült a karabély, és se neki, de még a kolumbáriumba települt Kamilla néninek se volt fegyvertartási engedélye.

tes, miközben Juditka csontos térdére függesztette tekintetét.

Többet harapófogóval se lehetett volna kihúzni Ménesiből, s rajta kívül senki se tudta elárulni, mi a csodának kellett ilyen korán bejönnie a szerkesztőségbe.

Odújába ment, s leroskadt asztala mellé. Úgy érezte magát, mint katonai sorozás előtt, amikor mindig kétszáz fölé szaladt a vérnyomása. Az eklektikus, század elején épült villa teremnyi szobáit Káplán apró karámokra szabdaltatta szét. Így minden munkatársnak jutott külön fülke, ám a papírvékony falakon minden szó áthallatszott. Lehet, hogy ez volt a cél: soha senki ne érezze magát egyedül a házban.

Káplán és Ménesi a fővárosi

ban járatos kollé
szemét bekötve,
szocialista realiz
vitorlását — s jó
mén.

Már odafenn is
gal gondolkoztak f
ték, egymás mell
árthatnak az irod
külön-külön. Ettől
osztottak lettek bo
olvasókról nem is
ki törődött velük?

Apránként bené
kesztőség. Minden
már valaki. A falo
tek egymással. Mi
ám kivételesen ne
társalgásban. Már
ges volt, hanem éh
mert kimenni a kö

Kollégái épp Ny
csik kiállításának
tatták. Szidták a b
zigazda argentino
győzelemhez a
nyitómérkőzésén.

— Valami készül
egy fojtott hang a
főnökség bezárkózo

— Jobb lesz elt
valaki harsányan.
fonos sohasem tud
pen a szerkeszt
győzte kimenteni a

Mikor fél tizeneg
nesi érte jött az o
se élő nem volt, se

— Izgulsz? — n
dán, míg a főszerke
te. — Nem érdeme
ügy — legyintett eg
tán némaságba burk

Párnázott ajtó m
T alakú asztal végén
lán. Jobbról Román
lében kanál titkárnó
vardi, az olvasószerk
oldalán. Az asztal
palack hideg pezsgő
felbontsák. Nem úg
egész, mintha fegyel
ra ültek volna össze

— Itt van a mi k
— foszlatta szét a p
ünnepélyességét R
nélkül semmi sem t
házban.

Ó, hát emiatt van
Hogy a fene vinné

A televízió és a rádió műsora

Óraigazítás

Jelentem, szombat este fontos teendőm lesz. Mielőtt elaludnék, még be kell állítanom a vekkert, hogy pontban éjjeli 3-kor csörögjön. Akkor aztán szépen fölkelek, és családom, lakásom összes óráját visszaállítom egy órával korábbra. Majd —, mint aki jól végezte dolgát — visszafekszem, és békésen durmolok reggelig, méghozzá hatvan kerek perccel tovább, mint a szokásos.

Így kell tennem, hiszen erre biztatnak mindenfelé. S miközben az óramutatókkal babrálgatok, eszembe jutnak az egy teljes órán át a sineken vesztegző vonatok. Merthogy a többi között épp az ő menetrendjük miatt nem éjfélkor, hanem hajnali 3-kor van az óraigazítás, ekkor lép életbe a téli időszámítás. Állítólag az átállás így okozza a legkisebb zavart a közlekedésben Európa-szerte. No, meg a széles körben elterjedt digitális órák miatt is eme szokatlan időpont: ilyenkor már kontinensünkön sehol nem kell a napot is átállítani, csak az órát a szerkezeteken.

Azt is tudom már, hogy visszaaludván, miről fogok álmodni. Arról, hogy csak az órákat igazítjuk vissza, de soha nem lesz visszarendeződés...

(gyulay)

— **A Magyar Demokrata Fórum** szeptember 23-án, szombaton már harmadik alkalommal szervezi meg a termelők és a fővárosi lakosság piaci találkozóját. Árusítanak a metró XIX. kerületi, Határ úti megállója melletti autóparkolóban, a XIX. kerületi, Határ úti megállója melletti autóparkolóban, a XI. kerületi Vahot utcai és a Komjádi uszoda előtti autóparkolókban, a III. kerületi Csobánka téren, a HÉV békásmegyeri megállója mellett, valamint a 13-as villamos X kerületi, Örs vezér téri végállomásánál. Ugyancsak olcsóbban kí-

SZOMBAT

TV1

9.05: Tévétorna gyerekeknek 9.10: Kapkodd a lábad! 10.40: A korona ékköve — angol tévéfilmsorozat XIV/4. (ism.) 11.30: Unser Bildschirm 16.00: Híd a jövőbe 16.55: Van benne valami 17.45: Jogi Esetek 18.35: Szomszédok (ism.) 19.10: Esti mese 19.25: Közlemények. Műsorajánlat 19.30: Híradó 20.10: Budapesti rapszódia 22.45: Súlyemelő világbajnokság 23.25: Híradó 3.

TV2

14.15: Tv2 Nyelvlecke — Movikrónika 15.00: Kölyökrádió 15.25: Tv2 Módi '89 15.55: Bp. Honvéd—Vasas — bajnoki labdarúgó-mérkőzés 17.50: Tv2 18.25: Gyerekeknek 18.49: Tv2 19.00: Don Quijote — angol rajzfilm 19.48: Tv2 20.00: Rockstúdió 20.40: Tv2 21.00: Híradó 2. 21.20: Tv2 21.25: Gyuszi ül a fűben... 22.00: Kellemes, halálos hétvége — amerikai bűnügyi tévékomédia 23.30: Tv2 Napzárta 24.00—kb. 3.00: Nyerhet egy órát! — rendkívüli éjszakai szórakoztató műsor.

SZLOVÁK/1.

8.30: Úttörők magazinja 10.00: A tudományról és a technikáról gyerekeknek 10.40: Honvédelmi magazin 10.55: Csak egy kicsit füttyenteni (cseh film) 12.15: Publicisztikai magazin (ism.) 12.55: Találkozás szovjet művészekkel 13.50: Csehszlovákia—Egyesült Államok férfi kézilabda-mérkőzés 15.10: Lóverseny 16.10: Tátra rali, autóverseny 16.55: A felkelés története (tévésorozat) 18.20: Tévémagazin 19.00: Esti mese 19.30: Híradó 20.00: Pheidiasz szobra (olasz film) 21.10: Zenés szórakoztató műsor 22.20: Sporthíradó 22.35: Menekülés a sorozatból 0.10: Folklórrevü.

SZLOVÁK/2.

8.55: Az utolsó lépés (feliratos szovjet film) 10.35: A siketek tévéklubja 10.45: Orosz nyelvtanfolyam 11.15: Német nyelvtanfolyam gyerekeknek 11.40: A napocska 12.00: Művelődési sorozat 15.25: Spanyol természetfilm 15.55: A nap percei 16.05: A pozsonyi nemzetközi tévéfesztivál műsorából 18.15: Zenés műsor 18.55: A híradó szerkesztőségében 19.10: Torna 19.30: Híradó 20.00: Nyitott ablakok (tévéfilm) utána: beszélgetés a tévéjátékról. 21.50: Jugoszláv dokumentumfilm 22.20: Szökés a gyermekkorból (angol film).

SZOVJET/1.

4.30: 120 perc 6.35: A mi kertünk

VASÁRNAP

TV1

8.40: Családi torna 8.45: sék 9.10: Aprónép — ar filmsorozat XII/10. Találk tóval 9.35: Cigánykerék kutya — tévéfilm (ism.) ház, avagy a mindentu 11.15: Hazanéző 15.10: Fr Zenith Színházban — fran Családi Vasárnap: A hű ne, táj, város: Győr 18.15 Esti mese 19.00: A Hét 20.15: Az „Üreg" — NSZI véfilmsorozat: Két gyilk dium 22.00: Telesport.

TV2

14.15: Tv Nyelvlecke 15.00: A Forsyte Saga — regény XXVI/12. Egy Fo se 16.51: Tv2 16.00: Szind utazása — tévéfilmsoroz Tv2 16.50: Álljunk me 17.00: Tv2 Wurlitzer — tiák 18.25: Gyerekekne 19.00: Premier 19.05: Ver gor József 19.30: Deficit 22.30: Las Vegas-show (ism.) 23.40: Tv2 Napzárt

SZLOVÁK

8.30: Gyerekeknek 9 magazinja 10.40: Verd 12.10: Objektív 12.40: A rosok magazinja (ism.) seny 15.00: Nemzetkö verseny 17.00: Vasárnap film) 18.20: Zenés szóra 19.00: Esti mese 19.30: Utak a vak térképekr 21.25: A nemzetközi tév nikája 21.40: Sporthíra cert.

SZLOVÁK

15.20: Érdekességek a 16.00: A pozsonyi nemze tivál műsorából 18.00: N keverseny 18.30: Találk nyővel 19.00: A mi ner Torna 19.30: Híradó 20.0 Pozsonyi Nemzetközi fesztivál 21.15: Híradó 2 ruhás hölgy (szovjet film

SZOVJET/

6.15: Aerobic 6.45: S Szórakoztató műsor gy A hazámat szolgálom 9.0 ta 9.30: Világjárók klul kor az ártatlanok bú Dokumentumfilmek 11 12.10: Az egészség 12.55 közi népművészeti tév Gyermek-tájékoztató 15 16.00: Nemzetközi pano

TARNAI András

Nemzet
Magyar

1989. szeptember 23.

RY ZSOLT

Holtbiztos megoldás

Weissner megtorpant, zzadó homlokát, és le- ldre. A turistacsoport közben már messze érfi nem foglalkozott már könnyedén visz- árosba.

elpillantott, tekintete tt azon a szobrocs- bb egyszerű kődarab- mint művészi alko- melyről az idegenve- ze néhány szót mon- csak futtában. Meg- gy a helybéliek nagy éznek rá, és valami- földi megnyilvánu- ák, gyakran elzarán- zzá, de megérinteni eri, mert aki hozzá- l meghal.

nost tehát kíváncsian becses tárgyat. Ész- hogy más is van a angol szóra kapta

ot nézi?

n bennszülött állt ócska volt, arca ba- alább százévesnek yan szélesen vigyor- inden foga kilátszott g van.

áradtam.

amit az idegenveze-

bennszülöttek isten- k? Miért ne hinném? épek sok mindent el-

a, hogy a primitív ása? Mégsem mer szoborhoz...

tud ilyen jól ango- zte Weissner, akit ez eg a legjobban.

koromban évekig él- an. Láttam ott sok naivságot, babonát; at, szentek lábszár- hiteles bizonyítékát ek — vagy akármely — nem.

bizonyíték? — mu- ően a férfi a szobor- egyetlen bator ember sem akadt? Pedig ehhez még különösebb bátorság sem kell...

— Uram, a helybéliek szeretnek élni...

— De a turisták...

— A turisták is... Meg aztán az idegenvezetők mindig gyorsan elszaladnak a szobor mellett, csak néhány üres szót vesztegetnek rá. Senki sem örülne, ha a csoportjából meghalna valaki...

— Nahát! Azt értem, hogy a helyiek hisznek ilyesmiben... De te éltél Európában...

— Éppen azért. Ott semmi sem mutatta meg nekem, hogy van isten. Itt igen.

Weissner hitetlenkedve rázta a fejét.

Mi történhetett?, Weissner maga sem értette. Nem mert közelebb lépni. Hosszas vívódás után elfordult a szobortól, és legyintett.

— Ostobaság!

Az öreg vigyorgott.

— Az. Hidd ezt, jobban jársz vele. És felejtsd el az egészet!

Megfordult, és kacsázó léptekkel eltűnt a falu irányában. A férfi hirtelen nagyon egyedül érezte magát. Futva indult a csoport után.

*

Manfred Weissner érezte, hogy már nem sok van hátra az életéből. Alaposan eljárt fölötte az idő, elmúlt nyolcvanéves, és bár

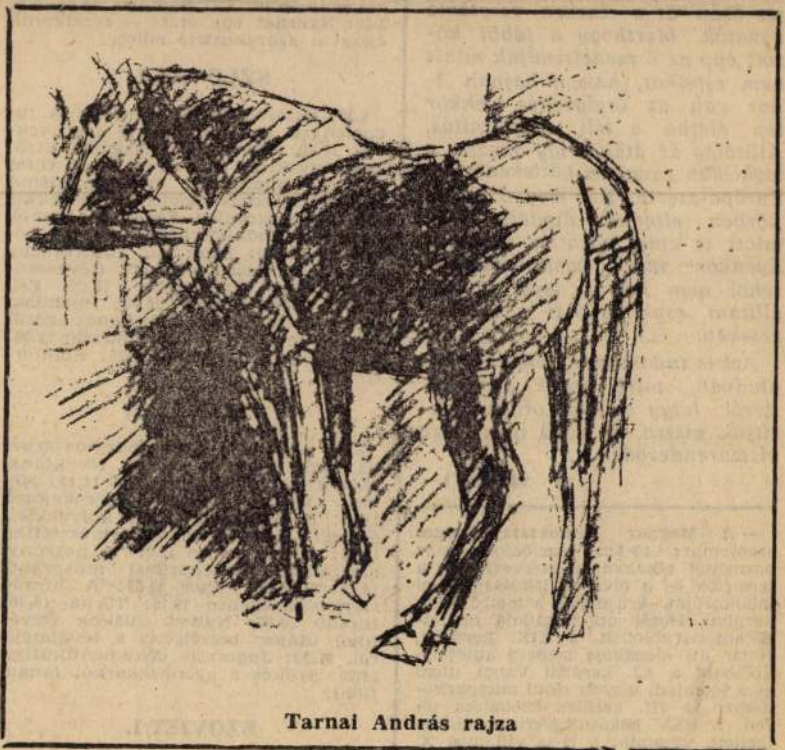

Tarnai András rajza

Magyar Nemzet

KRÓNIKA

ínius meg alka- loson k 50.

— **Nemzetközi növényvédelmi tanácskozás** kezdődött hétfőn Budapesten. Több mint 40 országból mintegy 300 kutató cserél véleményt az egyhetes rendezvényen.

ni?:

(Lehoczki István rajza)

Magyar kötvénykibocsátás Frankfurtban

(MTI) A Magyar Nemzeti Bank képviselői június 12-én Frankfurtban 200 millió nyugatnémet márka összegű kötvénykibocsátási megállapodást írtak alá a frankfurti Deutsche Genossenschaftsbank pénzintézet vezette bankcsoporttal. A csoportnak a szervező bankon kívül 23 nagy nemzetközi pénzintézet a tagja.

Az MNB által kibocsátott kötvények évi 8 százalékkal kamatoznak és ellenértékük a kibocsátástól számított 8 év múlva fizetendő egy összegben vissza. A kötvényt a bankok széles körben tudják a piacon elhelyezni, ami azt mutatja, hogy pozitív a reagálás a magyar kötvénykibocsátásra.

— **A honismereti mozgalom és a határon túli magyarság** címmel Halász Péter, a Honismeret szerkesztője tart előadást az Erdélyi Magyarok Egyesülete meghívására a Belvárosi Művelődési és Ifjúsági Házban június 17-én délelőtt 10 órakor. (Budapest V., Molnár u. 9.)

— **Fejtő Ferenc,** a harmincas évek óta Párizsban élő író, politológus, a Szép Szó című folyóirat egykori szerkesztője a Medvetánc

TARNAI András

Magyar Nemzet 1989. jún. 13

...nerések

...r nítványait, immáron történészek nemzedékeit szerencséltethette: szemlélete, széles látóköre, nyitottsága, hallatlan eleganciája és európaisága, amelytől a szakmában oly ritka humor, irónia sem idegen.

Az elmúlt év elején még úgy tetszett, hogy a „kilencvenes évtized rádiójának" milyenségén hivatalból munkálkodók az aktuális „réteg"-műsorok diszkrét visszaszorítására törekednek. Aztán változtak az idők, új szelek fújdogáltak, s a különböző

Keresz... — keresz...

Taná...

Pártok és egyesületek szerveződnek, színesedik a politikai élet hazánkban, az újonnan és újjáalakult szervezetek pedig keresik identitásukat: kutatják, hogy milyen hagyományokból és gyökerekből táplálkozhat mozgalmuk. Gyorsuló időnkben ezért egyre sürgetőbbé válik a közös múlt tisztázása, a bennünk élő huszadik század eseményeinek új... likus gyana mozg gyon te eg (szak ez ut ipari mekk gozól ez, a magy szaka zettő mét a mint land miat nem más Ez rend szoc aztá mok mok sike litik zisa hábo zai és n

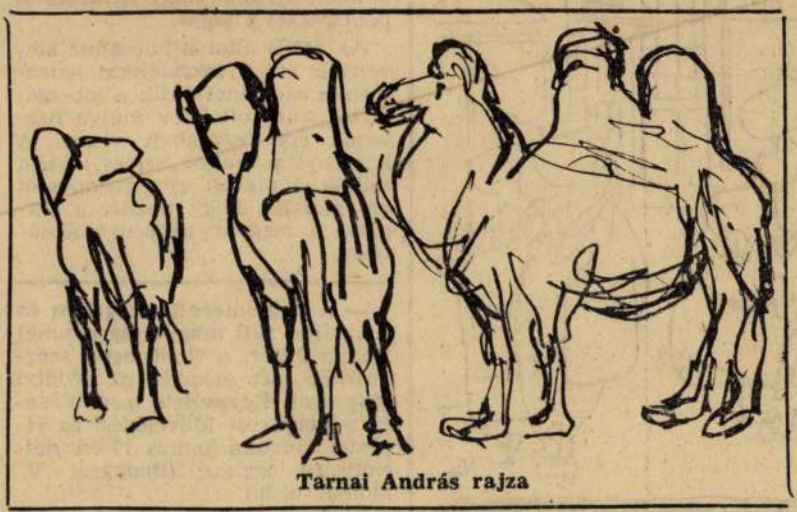

Tarnai András rajza

...ndokokkal igazolni kívánt kur...'tások lekerültek a napirendről. ...ít, a 168 óra néhány hétig nem

...raértékelése. Ehhez nagyban hozzájárulhatnak a rövidebb léleg-zetvételű tudományos ülések,

meg birt ügg

vétessék, a Bányavárosokon visszaindula. E hadjáratok röviden vázolt mozgalmai ismét érinték Forgách László lakhelyét és birtokait, azonban pártállását meg nem ingathatták.

A változó szerencsével folyt hadmüködés közben utóbb ismét nagyot fordított Rákóczy fejedelem ügyein Torstensonnak egy ujabb győzelme a császári hadak fölött és közeledése a cseh határok felé Ezek folytán Göcz császári tábornok a Magyarországban müködő seregek egy részével kirendeltetvén, Pucheim is visszavonult a Vágvonalra, de most ismét üzé öt Kemény János serege, ki azután a tél beálltával Gömörben és Turóczban, tehát, hol a Forgáchok ősi vára (Gimes) fekszik, foglalt téli szállást.

Ezalatt a békealkudozások változó sikerrel folytak, és miután a nagyszombati értekezés eredmény nélkül eloszlott, az erdélyi fejedelem hadai ismét elönyomultak, egyik osztálya Bakos vezérlette alatt Nyitra vidékén egyesült a svédek egyik osztályával, Kemény János hadosztálya pedig Torstenson segélyére Brünn ostromához sietett, maga Rákóczy a Morva folyamon tul Gödingnél ütött tábort. — Azonban a török udvar változott politikája sietteté Rákóczyt a béke megkötésére, mely végre főleg a protestáns vallás biztositására nézve Linzben 1645. september 16-kán szerencsésen létesült.

A következő 1646. évi aug. 24-re halasztólag kitüzött országgyülés, mely egyszersmind nádorválasztó is volt, a linczi békekötést V. törvényczikkelyébe foglalta. Ez országgyülésen jelen volt báró Forgách László is, miután e gyülés öt nemcsak a közügyeknél fogva, de azért is érdeklé, mert nem sokkal előbb elhunyt testvére Forgách Péter koronaör helyébe ott más választatván, annak örökösei a kulcsok átadása után jövöre minden felelösség alól föloldoztattak. Ez országgyülés alatt festeté le arczképét is b. Forgách László, mint azt a festész, Wideman, egykoru rézmetszvénye után képünk ábrázolja, és pedig azon kor szokása szerint: rövid hajjal, zsinórzat nélküli nagy ezüst gombos bő zekében, nyakában függő karddal. — Életfolyása, arczkifejezése összhangzásban állanak képe alá jegyzett jelszavával: „*in silentio et spe*“ (csendben és békében.)

Neje Károlyi Zsuzsanna volt, ettől egy fia maradt, szintén *László*, ki 1696-ban halt meg, és pedig — ugy látszik — később, mint fiai. Ágazata benne kihalt, de testvérétől, az emlitett Péter koronaörtől származott ivadékban a Forgáchok gimesi ága ma is virágzik.

Petőfi.

I.

Te a szabadságot megüdvözölted
Még bölcsejében. Az viszont neked
Utolsó bucsuzásakép megirta
Ágyudörgésekkel — sirversedet.

II.

Nem mondja kisded siri jel:
E zugban porlik tested el.
És jól van az; mert igy a sír —
Amelyen egy hon népe sír
S körül ragyogja szellemed —
Egész e honnak keble lett.

Madách Imre.

Falu szélén.

Falu szélén, hegy tövében,
Lengő szellő lágy ölében,
Ringatózó lombok alatt,
Kristálytiszta forrás fakad.

Nincs oly virág künn a réten,
A mi itt ne nyilnék szépen,
Fel a partját és mellette,
Sok szép leány beültette.

S a mint ide vizért járnak,
Hűs alkonyán forró nyárnak,
Egyik dalol — más-ik nevet —
Boldogságuk szivből eredt.

Holdsugáros est csöndében,
Halk danájok fölzeng szépen,
S midőn már a frisse járja,
Mindeniknek ott a párja.

* * *

Forrás felett, a domb alatt,
Fülemüle sem dalolgat,
Hervadoznak a virágok,
Nincs ki gonddal volna rájok.

Néma, csendes minden itten,
Kedv s örömnek nyoma sincsen,
Elhallgatott rég a nóta,
Ujonczozás volt azóta.

Zsigray István.

Tarkő és a Tárczayak. *)

Sárosmegyének északnyugati részén, kietlen kopár vidéken, hol a zord szél csak az itt ott felmeredező csodás sziklacsoportozatok elszigetelt tömegébe ütközik, s a rideg tájat szomoru süvöltéseivel tölti el, meredek, lombtalan hegytetön, *Tarkő* vára omladoz. Hire rég elenyészett falaival, s csak a regényes népköltészet koszoruzza danáival s távol utódok hálás emlékezete. — Pedig e komor fellegvár hajdan nevezetes szerepet játszott hazánk fénykorában s utóbb gyásztörténetében; egy dicső hös faj sasfészke volt az, melyből századokon át szakadatlan sorban hatalmas nemzedék szállt ki hazánk vérmezejére, hogy ott a szabadság s nemzeti függetlenség zászlói alatt küzdjön, s hös halált haljon. — A tarkői Tárczay egyike volt azon rég letünt nemzetségeknek, melyek a daliás kor szellemétől ragadtatva, hatalmukkal a közbátorság rovására gyakran visszaéltek, de azt a közveszély pillanatában annak elhárítására mindig sikeresen vetették közbe.

Tarkő várának, mint ókori emlékeink legnagyobb részének eredetét, a bizonytalanság homálya födi. — Hogy 1282-ben már fennállott, bizonyitja azon oklevél, melylyel Rutker fia Rikolf az emlitett évben III. László királytól pallosjogot nyert maga és utódai részére, Tarkő várának környékén összecsődült s a közbiztonságot veszélyeztető rablók, bitangok és gonosztevők megbüntetésére, mely oklevélben emlitett Rikolf már Tarkői Rikolfnak neveztetik.

Ezen Rikolfnak fiai, Kakas, János, Henrik, Markolf és II. Rikolf, 1306. évben megosztozván, Tarkő vára az ahhoz tartozó javakkal utóbb nevezett II. Rikolfnak jutott, ki 12 fia **) által megalapitója lett a Tarkői vagyis később Tárczay nemzetségnek.

Ezen Rikolfnak tetteit és érdemeit számos oklevél örökiti, melyekből kiderül, hogy trencséni Csák Máté hive Demeter által otalmazott Sáros várának ostrománál Róbert Károly király részén vitézül küzdött, s ezen alkalommal ledobott kövek által sulyosan megsebesittetett; ugy szintén az 1312-iki rozgonyi csatában a király szemeláttára bizonyitott hösies vitézsége által a Görgeyek ősével osztozott a nap dicsőségében, s a király részére döntötte el a diadalt. — Továbbá midőn Róbert Károly király, sógorának László lengyel királynak segitségére, ellene támadott számos ellenségei ellen, hadosztályt küldött nevezett Tarkői Rikolf főkapitánysága alatt, ez a vezérletére bizott sereggel férfiasan és eszélyesen hadakozván, László király, Isten és a magyar sereg segitségével ellenségeit kivánat szerint legyőzte. „Mely alkalommal, ugymond az oklevél, Tarkői Rikolf az egész magyar seregnek jó hirnevet szerzett.“

Ezen elősorolt érdemeinek némi jutalmául, Károly király 1312-ben a Keech nemzetségbeli Symontól, Langtól, Istvántól, Bekétől, Herbordtól, Jánostól, Mikótól és Herbordtól, mint szintén Csák Máté hiveitől elkobzott vörösalmai és tarkői jószágrészeket; továbbá ugyanazon évben három nagy kiterjedésü, a palochai és tarkői várak szomszédságában fekvő erdőséget adományozott Tarkői Rikolfnak; 1325 ben pedig öt, maradékait s bárhol fekvő jószágait s azokon találtató népeit és jobbágyait az ország bármineműtörvényhatóságai alól, örök időkre felmentette, öt magát a király saját biráskodásának, népeit és jobbágyait pedig magának Rikolf és maradékai itéletének tartván fenn, s egyuttal öt pallosjoggal s más mondhatni hallatlan szabadalmakkal ruházván fel.

Tarkői Rikolf 12 fiának vitéz tetteit már nem oly tántorithatlan hüség jelzi a törvényes fejedelem irányában, mint hös atyjukéit; s már már átlengi azokat ama hatalmaskodási szellem, mely oly természetes következménye volt az akkori kor viszonyainak, s mely ezen nemesség dicsőségére a 15-ik században homályt vetett, mig az Tárczay Miklós és fia György hös haláluk által tündöklöbben, mint valaha derült fel ismét.

Azon adomány-levélből, melyet Róbert Károly király a Hekule nemzetségbeli Péter, Jakab és Miklós részére Naatfeö vagyis Tótfalu jószágra nézve megerösitést adott 1323 ban, egyéb érdemeik között az is elősoroltatik, hogy midőn Rikolf fiai a király ellen támadván, vele megütköztek, nevezett Jakab a király részén küzdvén, halálos sebet kapott torkában stb. Hogy mily alkalommal történt légyen ez, s Rikolf fiai közül, kik vettek részt ezen támadásban, kinyomoznom nem sikerült. Némi tájékozásul szolgálhat e részben, hogy Tarkői Rikolf fia László, maga s fivérei részére, kik közül János, Kelemen és Lőrincz névleg megemlittetnek, a király iránt minden időben tanusitott hüségükért 1337. évben egy, Musinapatakafeu nevü terjedelmes erdőséget nyertek adományul Róbert Károly királytól, kinek udvaránál nevezett Tarkői László, mint vitéz hadfi szerzett érdemeket. 1339. évben pedig az akkor még élő Tarkői Rikolf maga, s László és Kelemen fiai kir. udvarnokok (aulae familiares) s többi fiai részére Hevesmegyében fekvő Kemlen helységet nyerték adományul Róbert Károly királytól Istvánnak, Illés fiának, Kenész fiának magszakadtánál, mely jószágba ugyanazon évben minden ellenmondás nélkül be is igtattattak.

1345. évben szintén Tarkői Rikolf fiai Kelemen és Lőrincz szabadalmat nyertek Nagy Lajos királytól, hogy jobbágyaik a a királynak s az ország zászlósainak a föld termékeitől járuló házaktól, ugyszintén, büneseteket kivéve, az ország birósági alól felmentessenek.

Bizonyára nagyrészt ezen kedvezményeknek tulajdonitható azon erőszakos és önkénykedő eljárás, mely Tarkői Rikolf fiainak eljárását jellemzi magán viszályaik elintézésénél.

Már 1343-ik évben Mykech bán fia, Loránd, a szepesi káptalan előtt óvást tett az-

*) *Kutfők*: A berzeviczei levéltár. — *Wagner*: Diplom. Cottus Sáros.; Analecta Scepus. — Bártfai levéltár. — *Teleki*: Hunyadiak kora. — *Budai*: Polgári lexicon. — *Fessler*: Gesch. d. Ungarn. — *Szirmay*: Notitia Cottus Zemplén

**) Ezek: István. Rikolf. János. Péter. Miklós. Kelemen. Gergely. Lőrincz. Jakab. Domonkos. Henrik és László.

22-ik szám. Tizenegyedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, május 29-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre :

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft

Hirdetési dijak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számittatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk szétmára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben : Oppelik Alajos, — és Pesten : a kertész-gazdaszati ügynökség is, Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Régi magyarok régi arczképei.

XIV. Báró Forgách László. *)

Báró Forgách László azon ős nemzetségből eredt, mely még Gejza fejedelem korában nyerte honfiusitását. Hunt és Pázmán lovagtestvérek Svécziából — mint Kézai irja — csapataikkal Magyarországon átsiettek a tenger felé, midőn őket Gejza fejedelem az országban marasztotta, és utóbb sz. István királyt a Garan folyamban német szokás szerint vitézzé ütötték. A két testvér elsőbbikétől vette Hont vára és azon nevü vármegye nevét. Első birtokaik is bizonyosan e vár környékén jutottak, mig végre utódokban elszaporodva, több, részint kihalt, részint máig virágzó ágazatoknak és családoknak törzseivé lettek, megtartva harmadfél századon, sőt tovább is, a közös eredetet igazoló elnevezést, az okmányokban használt „*de genere Hunt Pazman*“ kifejezést, mind addig, — mig a régi nemzetségi rendszer szétbomlásával az állandó családnevek léptek életbe.

A XIII. század első felében a Hunt Pázmán nemzetségnek egyik tagja *Iváncs*, (vagy Ivánka), 1226-ban II. András királytól hü szolgálatiért adományban kapta Nyitramegyében Gún földjét, melyen épült utóbb a család egyik ágának ősi fészke : Gimes vára. Ez Ivánka volt atyja a sajói ütközet után IV. Béla királynak nagy szolgálatot tett testvéreknek, és ő lön a több jeles családra oszlott nemzetségből különleges törzsatyja az egy század mulva már Forgách néven virágzott családnak, mely folytonosan történelmi szerepet viselvén, a XVII. század elején, — midőn két egy testvér: *Zsigmond* és *Ferencz*, amaz a nádori, emez országprimási székben ültek, a virágzás delelő pontját elérte. — Azonban a család már egy századdal előbb V. Jánosnak két fia *III. Péter* barsi, és *I. Gergely* nyitrai főispánok által két fővonalra oszlott, ez a *gácsi*, amaz a *gimesi* tulajdonképeni vonalnak lettek megkezdői.

Báró Forgách László, kit képünk ábrázol, a nagy nemzetség gimesi ágából származott. Szülői Forgách V. András, és Zeleméry Anna voltak. Noha atyja, mint tábornok, a hadi pályán növelte családja érdemeit, Forgách László mégis inkább a csendes családi élethez ragaszkodva, jelszavához hiven : „csendben és reményben,“ futotta meg élete pályáját. Pártállására nézve, mint átalában családja mindig, — az udvar hivei közé tartozott. Életének legderekabb szaka azon események keretébe nyulik be, melyek a XVII. század első fele végén Rákóczy Györgynek III. Feridnánd király elleni véres küzdelmeit tüntetik föl.

BÁRÓ FORGÁCH LÁSZLÓ.

1644-ben, midőn Rákóczy ismét fegyvert fogott — mint Kallóban kelt felhivásában maga irá : az ország alkotmányának és vallás-szabadságának védelmére, — a győzelmesen előre haladó sereg diadalai erős próbára tevék az udvari párt hűségét és Ferdinánd királynak febr. 23-án kelt körlevele a megyékhez, melyben inti az ország rendeit, hogy legyenek állhatatosak hűségökben, és kik megtántorodtak, térjenek vissza a kötelesség ösvényére, mutatja : hogy nem kevesen szegődtek az erdélyi fejedelem zászlójához és ezek között kevés kivétellel az egész felvidéki nemesség is. Forgách László azonban ezen kevés kivételek közé tartozott, és bárha márczius végén a fejedelem egy hadosztálya Kapronczay György alatt a felső Vágvölgyön Galgócz felé nyomult előre, és egyes portyázói Forgách László birtokaira is eljuthattak, ezek elől Forgách László annak idejében biztos helyre vonta magát.

Közbejött körülmények egy időre hátráltatták Rákóczy seregeit. Terv szerint Morva szélein a svéd hadak vezérével Torstensonnal kellett volna egyesülnie; de a dánok támadása a svéd vezért visszavonulásra kényszerité, minélfogva Ferdinánd tábornokai, Göcz és Pucheim, az erdélyi had ellen fordulhattak, és ennek visszavonulását eszközlék is. Időközben a bék-ealkudozás is megkisértetett. Mind ezek daczára, miután a királyi vezérek Sárosvár megvételéhez reményöket elvesztették, a felső Vágvölgyön visszavonultak. De Rákóczy tevékeny vezére Kemény János nyomban követte s fárasztotta a roszul fegyelmezett és roszul élelmezett hadat mindaddig, mig a Nyitra vizén tul Bajmócz mellett megerősitett tábori állást foglaltak, sőt egy ideig ott is szerencsésen csatározott ellenök, de hallva háta mögött Muránynak Szécsi Mária által feladását, nehogy körül-

*) Lásd Vasárnapi Ujság 1863. decz. 20. sz.

a szép szemü *nyakforgató;* a *fakúszók* többféle faja, a kicsi-piczi *ökörszem*, a *sárga rigó*, mind fütyül, dalol, ugrál, repdes, csiripel, örvendve életének, melynek ártatlan boldogságát itt nem zavarja ama durva vandalismus, mely csupán időtöltésből rontja a madarak fészkeit, s ezreket kipusztit.

A ki gyönyört talál a madarak dalaiban, az idejöjön, itt hallgassa meg öket, mily örömteljes édes hangokkal dicsérik a mindenható örök jóságát, megéneklik a szerelmet, a szabadságot, mert ez a természet szive s lelke; — higyétek el, ama szegény, kaliczkába zárt foglyok nem dalolnak — de sirnak, s panaszkodnak — siratják vesztett szabadságukat, panaszt emelnek azok ellen, kik töle megfosztották.

A természet-buvárok, s mások is, kik az állatok szeliditésével foglalkoznak, azt tapasztalták, hogy a fénykerülő, szárnyatlan állatok sokkal könyebben türik a fogságot, mint a madarak; miért is ne? — adjatok a vakandoknak, a földön csúszó féregnek bő élelmet, *ne sértsétek* gyönge szemét a *sugárzó nap fényével*, s örömest türi a rabságot; — de a madár, mely a szabadság jelképével — *szárnyakkal* bir, nincsen e földgöröngyhöz kötve, fel akar emelkedni a magasba, fürödni a tiszta veröfényes aetherben, szemét nem sérti a világosság, életének fötényezője a szabadság.

A *harkályok* többféle faja is tenyészik itt; ügyesen kúsznak fel s alá a fákon, erös kemény csórjaikkal fölhasitják a héjat s körös-körül megkopogtatják, hogy az alatta tenyésző rovarokat kikergessék, melyekből élnek. A *fekete-harkályt* méltán nevezik a fenyvesek papagályának; ez élénk, bátor, galambnagyságu madár, egész testét fényes fekete toll födi, kivéve feje tetejét, mely kiáltó-vörös. A zajos kopogásra fölébredett a kis *evet* is, kidugja fejét, s látván a körüle zsibongó életet, fürgén ugrik ki kényelmes, puha mohhal bélelt lakából, leül egy ágra, s tisztogatja magát, mire annyi gondot fordit, mint bármely hiu hölgy reggeli toilettejére; éles körmeit igen ügyesen fésü helyett használva.

Csillogó szinü pillangók ringatóznak a virágokon, oly sajátszerü, oly buja itt a fü, oly elevenzöld, s a virágok még egyszer oly szépek, mint másutt. Mily nyájasan mosolyog felénk a kék-*sisagvirág* (aconitum,) melynek oly fontos szerepe van a gyógyászatban, a *higviricz* (glycinhiza), a szende bérczi *sikkantyu* (scabiosa alpina), s az erdö legárnyasabb helyein nyiló *bérczi liliom;* ez az erdei virágok királynéja s egyedül ily százados fák árnyékában él; ha máshova átültetik, nem virit, s hamar meghal, levelei a gyöngyvirágéhoz hasonlók, virága a sárga liliomához, alakra nézve; szine sötét-lilaszin, barna pettyes; illata igen kellemes. Fantasztikus formáju *haraszt-bokrok* nyujtják felénk óriási leveleiket, melyek közül legszebb a *királyi páfrány* (osmunda regalis); ez ama hires fanagyságu pálma-haraszt fajrokona, mely a braziliai öserdök disze.

A *haraszt* (Farrenkraut) csupán nagy levelekből álló bokorszerü növény; törzse nincs, s nem virit soha; magva, levelei szárain képződik. Itt tenyésznek a *gombák* nagy mennyiségben, a fák tövében látunk 50—60-at is egy csoportban. Itt a *fodorgomba,* vagy *kecskeszakáll;* száraz lombok alól emelkedik a *czobák-* és *uri-gomba*; sárgás kupja, zöld moha között piroslik a szép szinü, fölötte mérges *légyvesztőgomba.* Az annyira kedvelt *kucsma-szömörcsök* és a ritka s fölötte jóizü vérvörös *királyi gomba* csak a fenyvesekben találtatik. A *vad komló* felfoly a fák tetejeig és lecsüggö vékony indái festöi füzéreket képeznek; az alacsony bokrokat néhol egészen befolyja a *piros-* és *fekete-málna,* az elsöbb zamatos gyümölcsét a medvék különösen szeretik, s megtörtént, hogy ugyanazon bokor egyik oldaláról csinos tót menyecske, másfelöl az erdök mogorva bozontos lakója egyszerre szedett málnát.

Nedves moha közt mászkál lomhán az élénk szinü, koromfekete- s aranysárga *tűzgyik* (salamander); verőfényes helyeken sütkéreznek fürge, barna és aranyzöld *gyikok,* kapkodva a fényes legyek után, melyek közelükben leülnek; s ott, ama kis patak mellett — mily szép bájos kép! — ott legel egy *anya-őz,* mellette két borjucskája játszik, hol átugrálva a patakon, hol elbujva a harasztok mögé. A gondos anya fölemeli ékes fejét, körülnéz szelid barna szemeivel, s nem látván magzatait, halk mekegést hallat, mire azok fölhagyva játékukkal, azonnal hozzá sietnek; az egyik fölkeresi emlöit, a másik gyöngéden hozzá simulva nyalogatja nyakát, meg-meg döfi negédesen fehérrel szegélyzett, koromfekete orrocskájával; oly szépek, oly kedvesek e kis állatocskák fehértarka gyermekkori mezökben!

Az erdö legmagasabb fáinak csucsában fészkel a nemes *sólyom,* s ott ama meredek egymásra halmozott köszirtek egyikén széditö magasságban ül a méltóságteljes komoly királyi *sas* (aquila fulva); hatalmas szárnycsattogásának vagy hangjának hallatára rögtön elnémulnak az erdő daloló madarai.

Nem oly magasan, de szintén hozzá férhetlen helyeken fészkel a szakállas *keselyü,* mely nemcsak hazánk, de Európa legnagyobb madara. A szakállas keselyü $4\frac{1}{2}$ lábnyi magas, kiterjesztett szárnyainak szélessége 10 lábnyi; ez óriási madár nemcsak bárányokat s özeket, de gyermeket is képes elragadni; alakja, s föleg fejének alkotása nem oly nemes, mint a sasé. Fészkét különféle csontok egész halmaza környezi, bérczeink aljában gyakran található.

(Vége következik.)

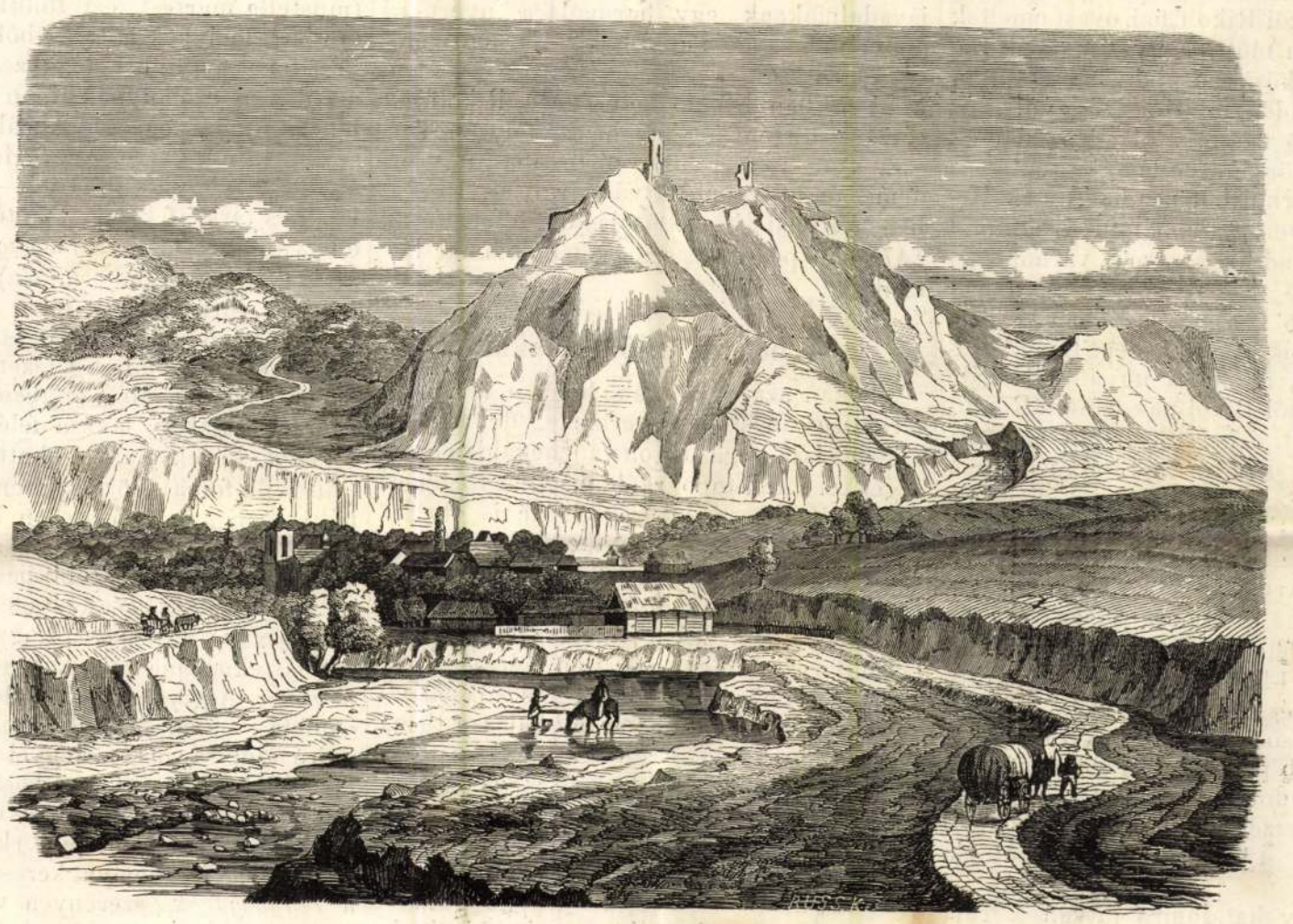

Tarkő| váromladéka. (Sárosmegyében).

London szinházai Shakspeare korában.

A piperkőcz s az előkelőbb osztályhoz tartozó ember, ki reggeli sétáit a Sz. Pál templomában szokta tartani, bizonyosan tudta azon darabok czimeit, melyek az nap London szinházaiban szinre kerültek, mert egyéb jámbor hirdetések között a szinlapok is ott függtek a székesegyház falain. A köznép és a nagy közönség számára azonban azon oszlopokra voltak fölfüggesztve, melyekhez itt ott az utczákon a lovakat is kötözni szokták. Ezeken hét szinlapot pillantunk meg London hét főszinházától, melyek közül a Rózsa-szinház, Hattyu-szinház, Veresökör, és Függöny hihetőleg egy-egy képtől, — a Gömb, Szerencse és a Remény egy-egy szobortól kapták nevöket, melyek az emlitett szinházak épületeinek szembeötlőbb helyein voltak kitéve. Az akkori szinlapokra csak a darab czime, a költőnek, a szintársulatnak és pártfogójának neve volt följegyezve, a szereplők nevei nem.

Shakspeare szintársulata, mely legelőkelőbb, legjelentékenyebb volt azon időben, két szinházban működött: a Blackfriars téli szinházban, s a Gömb (Globe) nevü szinkörben. A Blackfriars szinház, London legrégibb szinháza, melyben már 1576-ban folytak az előadások, a mostani Blackfriars-hid mellett állott. Épen azon a helyen, a hol jelenleg óriási gyorssajtók a „Times" óriási hasábjait nyomják, játszta egykor Shakspeare, Hamlet atyjának szellemét. A Blackfriars szinház csak magán szinház volt, vagyis kisebb mint a többi hét, melyek nyilvános szinház nevet viseltek; egészen be volt födve, s ülőhelyekkel birt a földszinten; válogatott közönség látogatta, s gyertyafénynél játsztak benne, mert a napvilág mesterségesen ki volt zárva.

A Gömb-szinház, a társulat szinköre, már nyilvános volt, s amazzal rézsut a Temze tulsó oldalán állott, s meglehetős kerülést kellett tenni, hogy a hidon át oda juthasson az ember; azért a közönség legnagyobb része csolnakokon kelt át. Az akkori London, a City, szorosan a viz partján feküdt, s kevés hid levén, a csolnakázás volt a leg-

iránt, hogy Tarkői Rikolf fia László, szállásán ok nélkül rajta ütött, viszont

1347-ik évben Nagy Lajos király compulsorium parancsa folytán Tarkői László és Lőrincz testvérek részére, birói vizsgálat tétetett folyamatba Mykech bán fia Loránd ellen, a miért ez a nevezett Tarkőiek szolgáját utfélen megtámadván, bizonyos reá bizott okiratoktól megfosztotta.

A budai káptalannak részbeni nyomozó irataiból kiderül, hogy ezen ellenségeskedés a Tarkőiek igénye miatt a Loránd által birtokolt Ujfalu helységre nézve, valamint egy, ezen helység és a Tarkőiek Vörösalma nevü falujok között fekvő földre vonatkozó határvillongásból eredett, mely előbb ugyan a váczi káptalan előtt kötött egyezség értelmében egészen Mykech bán fiai részére, majd azonban későbbi megállapodás folytán akkint intéztetett el, hogy ennek a Tarkői Lászlónak valószinüleg később, megitélt pörös földért, a Tapoly mentében fekvő Adrianvágása nevü falut engedték át Sárosmegyében 100 márka kötbér mellett.

1361-ben Péter ónodi prépost és Kelemen, mindketten Tarkői Rikolf fiai, óvást emeltek az egri káptalan előtt, hogy testvérük Lőrincz kevéssel közös atyjuk halála után, Tarkő várát minden okiratokkal együtt, sőt testvérük László magtalanul elhalt fiainak birtokrészeit is, önhatalmulag elfoglalta.

1398-ban Tarkői Lőrincz fia Tamás, Hening pusztát nyerte adományul Zsigmond királytól, mely addig a sárosi várhoz tartozott.

Nevezetesebb szerepet azonban a Tarkőiek csak a 15-ik század közepe táján kezdtek vinni ismét, a midőn ugyanis Borbála királyné, a Tarkői Rikolfnak szintén Rikolffiától származott, s azért ez után nevezett Tarkői Rikolffi Lászlót a Liptómegyében fekvő ujvári vár parancsnokává teszi 1435.

Majd Ulászló király ugyanezen Lászlónak Liptómegyében a nagyvári várat 16 helységgel és Árvamegyében két falut adományoz, s öt ama várnak ujrafelépitésére s megerősitésére felhatalmazza 1440-ben.

Majd ismét 1441-ben ugyanezen király ezen Lászlónak és testvérének Rikolffi máskép Fogas Jánosnak az ujvári várat, melynek László elébb parancsnokságát viselte, és nyolcz falut adományoz Liptómegyében, melynek ez egyszersmind főispánja volt, s mint ilyen, az 1441-diki országgyülésen résztvett.

Ekkért nagy hatalomra jutván a Tarkőiek ama háborgós időkben, az akkori féktelen olygarchák példáját követve, csakhamar szerte hatalmaskodtak váraikból, s e miatt már 1439-ben hütlenségi notával sujtattak, azonban ugy látszik sikertelenül, mig végre az akkor feltünt óriás, Hunyadi János, vaskezével öket is engedelmességre szoritotta.

1447-ik esztendőben ugyan a nevezett két testvér, Rikolffi László és János, az ország kormányzójától minden, a zavaros időkben elkövetett törvénytelen tetteikért teljes bünbocsánatot, ugyszintén a liptómegyei, ujvári és nagyvári várakra nézve pártfogást nyertek; azonban Rikolffi László szabadságát csak azon föltétel alatt nyerhette vissza, hogy ama várakat az ország rendeletéhez képest leromboltassa s oda hagyni kényszerült.

1464-ben ezen várakra és tartományaikra nézve Rikolffi László fia, Zsigmond, uj adományt nyert ugyan Mátyás királytól; de ezek már 1470. táján Komoróczi Péter lykavai várparancsnok kezére, s ennek megzabolása után Mátyás király hatalmába kerültek, s általa másoknak adományoztattak, ámbár Tarkői Rikolffi Zsigmond és fia István ezen várak eladományozása és szerzése ellen a szepesi és budai káptalanok előtt ismételve óvást tettek.

Mig az ezen ágbeli Tarkőiek, kik közől Rikolffi György 1450. táján erdélyi vajdaságot viselt, ily viszontagságokat szenvedtek, addig ősi fészkük, Tarkő vára, s az ahhoz tartozó uradalmak, több ágak kihaltával, örökösödés, adásvevés, zálog- és királyi adományozások által egészen a Tárczay ág birtokába került, mely Tarkői Rikolfnak László fiától származott, s Tárcza helysége után, melyet még első Rikolf szerzett, részint vétel, részint királyi adomány által, még az Árpád-ház uralma alatt vette melléknevét.

1455 ben ugyan még Tarkő várára s az ahhoz tartozó 26 sárosmegyei, 6 szepességi s Kömlő hevesmegyei falukra nézve, öt ágbeli Tarkői nemzedék uj adományt s királyi jogot nyert László királytól, s ezen javaknak további közös birtokára nézve Palóczy László országbiró közbenjöttével egyezséget kötött 1456-ban. De már 1468-ban Tárczay Tamás Tarkő várának s az ahhoz tartozó javadalmaknak egy harmadára nyert uj adományt s ahhoz csatolt királyi jogot Mátyás királytól.

1473-ban Kömlő helysége a Rikolffiak részéről történt jog átruházás folytán Tárczay Tamás kizárólagos birtokába jut, s érdemei tekintetéből Mátyás király által 1475-ben katonai beszállásolástól felmentetik, 1478-ban pedig vásári szabadalommal láttatik el.

(Vége következik.)

A bérczi erdő és lakói.

Sokan azt gondolják, hogy a felföld a természet mostoha gyermeke, de hazánk északi része is gazdagon van megáldva szépségekkel mind topographiai, mind történeti tekintetben. Legérdekesebb, s mégis oly kevéssé ismert tájainak egyike *Zólyommegye*.

Annyi való, hogy várkoronázott, magas hegyeinek lejtőin nem érik a szőlő, de keblökben nemes érczek rejlenek, számos gyógyerejü, forrás fakad ismeretlen mélységeiből, ezüst hullámos sebes folyók metszik át virányos völgyeit, hol az arany kalászu tiszta buza is megterem. Erdőinek zamatos füvében számos juhnyáj legel, ezeknek tejéből készitik ama jóizü turót, melynek országos hire van.

Szép erőteljes nép lakja e vidéket, mely tótajku, magyar érzelmü s hiven ragaszkodik a közös *hazához*. Zólyom északi részén magas bérczek emelkednek, melyek felhőbe burkolt tetőin nyár közepén is havat találunk, mig lábaiknál az erdők csodaszerü dusgazdag élete virít. Itt találunk oly erdőket is, melyek szentélyébe nem hatott még a nyerészkedés szelleme.

Talán nem lesz érdektelen, az ilyen ős bérczi erdő lakóival megismerkednünk, s hogy ezt megtehessük, lépjünk nyári időben kora reggel ama százados, vagy inkább ezredéves őserdőbe, mely Zólyom-megye legmagasabb hegyeinek egyikét, az ősz *Prasivát* födi.

A keleti égen uszó fehér fellegek piros szegélyt nyertek már; a hajnal eloltogatja rózsa ujjaival a csillagokat, rejtélyes homály uralg az erdői magányban. — „Uhú, húhú!“ hangzik egyszerre rémletesen az erdő mélyéből s nagy villogó szemü madár, melynek szarnycsattogását nem hallani, suhint elmelettünk; valami nagy fának odujába tünik el, honnan aztán guny kaczajhoz s kutyanyihogáshoz hasonló hangokat hallani. Ez volt Európa legnagyobb éjjeli madara, a *füles-bagoly* (bubo dux), az uhú! húhú! által tudtára adja családjának közeledését, mire ezek ama fülhasitó hangokkal felelnek. A nagy füles bagoly csupán az ily ős erdőket lakja, fölötte szép, sajátságos külsejü madár; nagyságára nézve a pulykához hasonló; tollai selyemszerük, fényesek; nagy kerek fejét két fülalaku fennálló tollcsomó disziti, felül sötét rozsdaszin, alul világosabb, ékszerü fekete vonalokkal. Eledelét csupán éjjel keresi, s az különféle kisebb állatok ból áll.

A bagoly szavára, mint adott jelre, haza sietnek az erdő fénykerülő lakói. Itt jön nesztelenül, lassan a *borz*, ovatosan körülnézve, mielőtt földalatti lakába eltün k, melyet nappal nem hagy el soha, ha csak a róka ravaszul ki nem kergeti, mely aztán kényelmes lakát elfoglalja. A *borz* (meles taxus) az erdő legcsendesebb lakója, hossza két lábnyi, felül szürkesárga, alúl fekete orrától kezdve szemén s fülén keresztül fekete csik vonul el, élelme szintén kisebb állatokból áll.

Ott szaladt fel egy fán valami fürge, fényes szörü állatocska, madártojással szájában; ez a ragadozó állatnemüek legkisebb képviselője, a *közönséges menyét* (mustella vulgaris), nem sokára követi öt a *nyuszt* (mustella martes), ezt fölötte üldözik szép bőréért. melynek hátrészéből drága prémet készitenek; a nyuszt legközelebbi fájrokona a sziberiai czobolynak. Igen szép élénk állat, ha ifjonta fogságba kerül. annyira megszelidül. mint a macska. Hosszu farkával együtt 2 lábnyi; szőre sötét — szürke-sárga, lábai és farka feketék. Szintén fölötte szép, de gyérebben található a *nagy menyét* vagy *hermelin* (mustella erminea), ennek szőre nyáron vörös-barna, télen hófehér, bőrét prémnek használják; az egész állat farkától, melynek hegye mindig fekete — csak másfél láb hosszu. Még a *nyest* is siet, kövér egérrel szájában, lakása felé, mely mint a *görényé*, kövek alatt szokott lenni. A nyest (mustella foina), böre szintén prémnek használtatik. S amott óvatosan körülnézve villogó fekete szemeivel, jön a tyukok gyilkosa, a *görény*, tiz s több békát visz éles fogai közt, ez legkedvesebb eledele, s ha lehet százat is fog egyszerre; hogy el ne szökhessenek, elharapja lábaikat, s aztán elhordja fészkébe. A görény, (mustella putoris,) mindenfelé, városok és faluk közelében található, szőre alól sárgás, s hegyei fényes szurokfeketék, böre csak festve használtatik.

Az éjjeli pillangók, melyek közt legszebb a *pávaszem*, (saturnia pyri,) körül zsibongják a virágokat, nyughelyet keresve leveleik alatt; a *fénybogarak*, szerényen vonulnak vissza moh-házaikba, s végre mind el vannak helyezve; eltüntek, hol a fák odvai, hol földalatti lakásaikban; az éjnek rejtélyes élete megszünt; mély csend uralkodik az erdőben, a természet e nagyszerü templomában.

Alig aranyozzák a terebély bikkfák zöld lombjait a felkelő nap első sugarai, már is tudtára adja ezt a madarak népének a *fekete rigó* éles fütytyel kezdődö reggeli dala, s nem sokára viszhangzik az imént még oly csendes erdő tollas lakóinak örömtelt dallamaitól, s mindezen százféle, egymástól annyira különböző hangok kellemes harmóniáju egygyé olvadnak össze.

A sürü, alacsony sövények közt turbékolnak szerelmes *gerle-párok*, melyek, mint szintén a fényes-nyaku nagyobb *örvesgalambok*, nyári lakásul választják ezen erdőket, de már septemberben elköltöznek melegebb hazájokba.

A *czinegék* különféle fajai, csiripelve röpdösnek ide s tova; a szép kékfejü kis kontyos czinege szorgalmasan keres eledelt fiainak, melyek száma néha 18-ra is megy; ott ringatózik, hosszu komló-indán, fejjel lefelé csüngve, a szép csintalan szén-czinege, az *arany-sármány*, a *kendericze*, a *selyemfark*

*

NIKA

törvényre
lási tör-
eti tör-
átmene-
etkezeti
eti és
Egye-
st Kö-
pénte-
az Or-
s.

szédék
rajza)

Lottó-
a 18.
— a
után
álatos
álatos
95 221
elvé-
intot,
t 39
ada-

A IS
szak-
Víz-
pol-
end-
nelő-
köz-
ak a
völ-
vo-
ntött
fő-
tér-
pa-
esz-
ez-
vis-
dta

— **Pluralizmus és nemzettudat** címmel rendezi nagygyűlését a Fidesz május 8-án, 18 órakor a Bem rakparton, az I. kerületi művelődési házban. Vitaindítót Szabó Miklós történész (SZDSZ) és Molnár Gusztáv filozófus (MDF) tart.

— **Menekült diákok támogatása.** Százezer forintos takarékbetétkönyvet adott át pénteken az UNICEF (ENSZ Gyermekalap) Magyar Nemzeti Bizottsága a budapesti Teleki Blanka Gimnázium igazgatójának az intézményben tanuló erdélyi áttelepültek támogatására.

— **A Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt** újpesti szervezete rendezésében, megbeszélést tartanak az Újpesti Ellenzéki Front és a Pártoktól Független Tanácstagok Újpesti Csoportja képviselőinek részvételével. Téma: az idén sorra kerülő tanácsi választásokra való felkészülés, tájékozódás, együttműködés. A rendezvényt 1989. május 10-én, délután 17 órakor tartják a Hazafias Népfront Újpest, Tito utca 3. szám alatti helyiségében.

— **Megalakult a MDF** budapesti környezetvédő csoportja. Május 8-án, 18 órakor, az Uránia Csillagvizsgáló (XII., Sánc u. 2.), földszinti előadóterében várja az egyes kerületek e témában érdekelt küldötteit.

— **A Fidesz Akadémia** soron következő előadása Zöld alternatíva II. címmel, május 9-én, 18 órakor lesz az ELTE Jogtudományi Karán (V., Egyetem tér 1—3., VIII-as előadó). A kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Ferencz Csaba, Kindler József, Vargha János.

— **Mindszenty Józsefről** tart előadást a Márton Áron Társaság szervezésében Gergely Jenő és Izsák Lajos történész, május 9-én, fél hatkor, a TIT Bocskay úti stúdiójában.

— **A Katona József Színház** igazgatósága közli, hogy a május 15-én esténre meghirdetett Haldoklik a király előadása helyett a Három nővér kerül színre. A megváltott jegyek érvényesek, vagy előadás kezdetéig a pénztárban visszaválthatók.

— **fe Lugossy László és Lois Viktor** kiállítása ma, szombaton délben nyílik a székesfehérvári Csók Képtárban. A két szentendrei művész Jégáldo-más címmel koncertet ad a kiállításon délután négy órakor.

— **A kispesti Deák Ferenc Gimnázium Öregdiák Baráti Körének** küldöttsége látogatást tett Deák Ferenc szülőfalujában, Söjtörön, és megkoszorúzta névadójának szülőházát. A kör május 27-től június 2-ig amatőr képzőművészeti kiállítást tart a kispesti HNF-ben. Június 2-án, 16 órakor emléktábla-avatás az egykori iskola homlokzatán (a Villanytelep mellett).

— **HALÁLOZÁS:** Szomorú szívvel tudatjuk, hogy özvegy **Ivanofszky Oszkárné** szül. **Schwartz Erzsébet**, május 3-án, életének 84. évében elhunyt. Temetése: f. hó 9-én, 11 órakor, a Farkasréti izraelita temetőben. Gyászolják: leánya Ági, veje Gilbert, unokája Roger [illegible]

A televízió és a

SZOMBAT

TV1

8.30: Tévétorna gyerekeknek 8.35: Kapkodd a lábad! XIII/5. 10.10: Lovak és lovasok — francia dokumentumfilm-sorozat VI/2. 11.05: A klinika — NSZK tévéfilmsorozat XI/2. (Ism.) 11.50: Unser Bildschirm 14.00: Herbie Hancock és Michael Brecker Quartet a „Pori Jazz" 1988 Fesztiválon 14.45: Csengetés 15.30: Az emberi test — angol rövidfilmsorozat XXVI/18. 16.00: Van benne valami 16.45: ... és még egymillió lépés XVIII/18. 17.40: A Manninger család 18.40: Szomszédok (Ism.) 19.10: Esti mese 19.25: Közlemények 20.05: Miért ölnek meg egy bírót? — olasz film 21.45: Férfi tornász Európa-bajnokság 22.45: Híradó 3.

TV2

14.15: Tv2 Nyelvlecke — Riportok — Időjárás — Zene 15.00: A táncos — angol dokumentumfilm-sorozat IV/4. 15.50: Tv2 Tűzkereső — Életmódmagazin 16.20: Tv2 Tévétorna — Reklám — Időjárás 18.00: Telesport 18.25: Gyerekeknek 18.48: Tv2 19.00: T. J. Hooker — amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat 19.47: Tv2 Vers mindenkinek 20.00: Szólítsatok Flickának! — portréfilm 21.00: Híradó 2. 21.00: Tv2 22.00: Eurovíziós dalverseny közvetítés Lausanne-ból 0.40: Tv2 Napzárta.

SZLOVÁK/1.

9.00: Bulman — angol tv-sorozat 9.50: Publicisztikai magazin 10.30: Találkozás szovjet művészekkel 15.15: Úttörők magazinja 16.45: Tudományról-technikáról gyerekeknek 17.25: Honvédelmi magazin 17.50: Angol tv-sorozat 18.30: Tv-magazin 19.30: Híradó 20.00: Természetfilm 20.30: Bulman 21.20: Diszkó idősebbeknek 22.10: Menj és nézz! — szovjet film.

SZLOVÁK/2.

15.40: Orosz nyelvtanfolyam 16.00: A nők és a családok magazinja 16.00: A nemzet családfája — tévéjáték 17.40: Természetfilm 18.30: Arabella — tv-sorozat 19.30: Híradó 20.00: A tv-képernyő 1988-ban 21.00: Az emberek és a történelem — magazin 21.30: Híradó 22.15: Ez is jó nap volt — két történet.

SZOVJET/1.

4.30: 120 perc 6.35: Ukrán zene 6.55: Tengerészkadétok, előre 4. rész 8.10: Rajzfilm 8.50: Nyilvánvaló, hihetetlen 13.40: Dokumentumfilm 14.10: Az élő szivárvány — film 15.20: Koncert 15.50: Dokumentumfilm 16.15: Az Izvesztyija fotóriportere 16.45: Világhíradó 17.00: Ifjúsági műsor 17.45: Tengerészkadétok, előre 4. rész 19.00: Híradó 19.40: Szombat este 20.15: Koncertfilm 20.45: Visszhang 21.00: Eurovíziós dalfesztivál 22.30: Tizenkét szék 3. rész 24.00: Szovjet—francia zenés műsor.

A SKY CHANNEL MŰSORÁBÓL:

12.00: Sportmagazin 13.00: A pankráció szuper sztárjai 1989-ben 14.00: Szombati filmmatiné 16.00: Majmok bolygója — tudományos-fantasztikus filmsorozat 18.00: Eurosport.

A SUPER CHANNEL MŰSORÁBÓL:

12.30: Egyveleg 15.00: Lányok a magasban — vígjátéksorozat 16.00: Élve vagy holtan — westernfilm 20.00: A magányos farkas 23.00: A lepkegyűjtő

A TV1 MŰSORÁBÓL:

TARNAI András

1989. máj. 6.

Magyar Nemzet

Virágárok

ben teleírták a falakat, aluljárókat krétával, festékkel: KEX! A mostani imádatot hirdető tömkelegben, mikor azt se tudom, ki kicsoda, egyedüli földalatti indulat voltak, fölvirradván az éjszaka titkaiból: KEX! Mi az a KEX? — kérhezhette a korai munkába menő. Mi meg az egész éjszakát végigvitatkoztuk Jancsival, ő a kihívó, s némi bor segített forgatni elmepengéimet, hogy aztán hajnalban, az utcavégi, aszfaltos téren futballozásban oldódjunk föl, s hazamenjünk az igazoltatás után. A fiatal-izgalmú, szelíd egzaltáltságú Altorjay Gábor, a főheppener az ki elment a fiatalokhoz szakkört vezetni, többen már kiváló művészek, a gyanútlan Ácsra emlékszem közülünk. Szénfekete manifesztációjuk után együtt lapátoltuk, zsákoltuk a szenet a kultúrházból, s mintha a terem a világnagy külszíni fejtés csücske lett volna. A munkához és az ifjúsághoz fiatalodtunk. Sokan divatból keresték társaságát, pontosan kiválogatta, ki több, egy kékharisnyánál. Ebben a csivitelésben közönségre lelt a Virágárok utcai házban. Tarthatták kedvesnek, érzelmesnek, nyersnek, fölényesnek, gonoszkodónak. Sose felejtem levegőt hasító

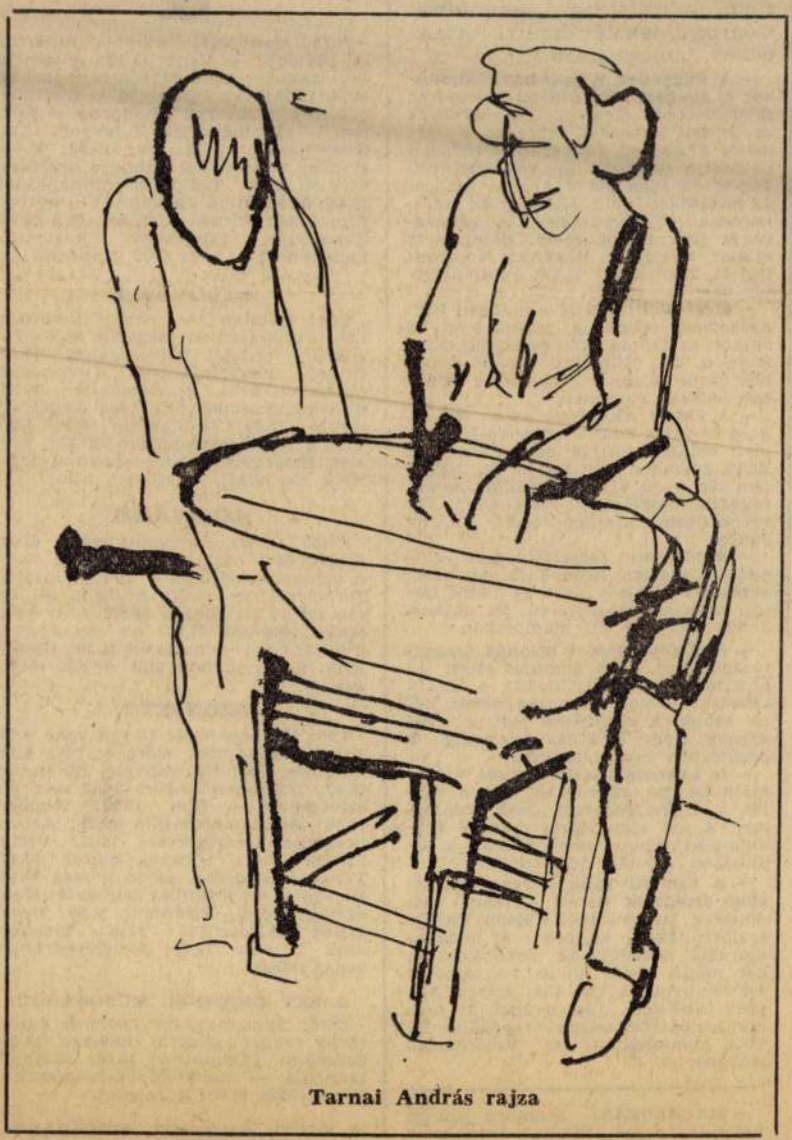

Tarnai András rajza

„Egész ú
gondolk
lítani
kám..
kán s
mes p
pótvár
valak
ról o
tan
ha s
lenn
Mi
téve,
bérlő
varja
mos
együ
kát
reszt
ta a
tottu
közé
látó,
délut
pa o
dig
tudor
sejte
tista
az
könyv
is fia
mény
Békal
szőke
neaka
Bella
ros sz
ösztön
tében
hozta
csékh
Altor
le é
belga
dott
Meny
a be
lyike
köra
kay
vé,
ba.
val,
nos.
szor
gig
ten.
vös
ni
l
ta
eg
na
ki
M
tü

23-ik szám. Tizenegyedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, junius 5-én 1864.

☛ Előfizetési föltételek 1864-dik évre. ☚

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

☛ Hirdetési dijak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számittatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetmények elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben : Oppelik Alajos, — és Pesten : a kertész-gazdászati ügynökség is. Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Geduly Lajos superintendens.

Geduly Lajos, a dunamelléki ev. egyházkerület köztiszteletben álló superintendense, Nyitra-Zerdahelyen 1815. évi mártius 17-én született. Atyja János, akkoriban ottani evang. lelkész, anyja Peténvi Krisztina, a volt nemzeti muzeum öre s hirneves ornithologgnak, néhai Peténvi Salamonnak testvérnénje.

Mind apai mind anyai ágon családja több kitünő férfiut adott az evang. egyháznak. Igy, például, egyik nagyatyja idősb Geduly János tamási lelkész, a nógrádi egyházmegyének 30 évig főesperese, ünnepelt egyházi szónok, másik nagyatyja Peténvi Gábor, abelovai lelkész, hires orientalista volt.

Iskolai tanulmányait Losonczon, Osgyánban, a gymnáziumiakat Selmeczen, a bölcselmi-theologiai tanfolyamot Pozsonyban végezte 1834. évben. Tanárai voltak az utóbbi helyen : Zsigmondy, Grósz, Kovács-Martinyi, Severlay, Bilnicza. Greguss Mihály tanár, mint a lyceumi magyar nyelvmüvelő-társulat elnöke alatt a titoknoki hivatalt viselé.

A hitjelölti vizsgát 1835-ben Szeberényi János superintendens előtt tevé le Selmeczen.

Pozsonyi tanulmányai végeztével egy évet mint magánnevelő töltött a szendrői Török róm. kath. családnál Podrecsányban Nógrádmegyében, nevendékei levén azon családnak két derék fia : Sándor, 1861. évben volt nógrádi alkotmányos alispán, és ennek testvéröcscse Béla.

Innen Losonczra hivatván meg az 1-sö grammatikai osztály nyilvános tanitójául, ott is egy évet töltött.

A németországi egyetemekre, melyeket meglátogathatni legfőbb vágya volt, akkor el levén zárva az ut, $183^{6}/_{7}$. évben a bécsi prot. facultáson folytatta s végezte be theologiai tanulmányait Wenrich, Simko, Kanka, Patay tanárok alatt.

Még Bécsben idözvén, a nógrádi esperességben kebelezett kálnói egyház, melyben egyszer podrecsányi nevelösködése idejében mint szónok fellépett volt, rendes lelkészévé választá meg. De akkor még csak 22 éves levén s a nem régen hivataloskodni kezdett superintendens Szeberényi János szoros, meg nem másitható utasitásul kapván, hogy senkit 24 éves kora előtt rendes papnak fel ne avasson, a nevezett egyház, noha egy egész évig állhatatosan megmaradt szándékánál, hogy Gedulyt lelkészeül óhajtja, czélját nem érheté el. Szeberényi superintendens maga szivélyes levelekben igyekezett megnyugtatni az ifjut ezen esemény felett s utóbbi években folyton atyai barátságára méltatá, miglen Gedulynak 1857. évben, mint ekkor már zólyomi főesperesnek azon szomoru megtiszteltetés is jutott, az érdemekben megöszült főpásztort eltemetni.

GEDULY LAJOS.

A tiszai superintendentiában nem létezvén a kiskoruságra vonatkozó fentebbi statutum, s Geduly pár héttel utóbb a kishonti esperességben kebelezett szkálnoki egyháztól papi meghivást kapván, 1838. évi aprilis 30-án Józéffy Pál superintendens által Tiszolczon ordinálva lön.

Ezen kis egyházban csak nyolcz hónapig maradván, 1839. év elején Ochtinára ment át a gömöri esperességbe. Itt 11 évig lelkészkedett, boldogitva látván magát ugy egyháza mint mások részéről a szeretet és bizalom számos bizonyitékával. Lelkészi hivatala mellett több esperességi hivatallal s gömörmegyei táblabiróssággal is feldiszittetett, 1847-ben pedig a tiszai egyházkerület egyházi jegyzőjévé választatott meg s mint ilyen, néhai Pákh Mihály superintendensnek Eperjesen történt ünnepélyes beigtatásánál a beigtató agg esperesnek, Schwarz Mihálynak assistált. Ochtináról több előkelő egyházba, például: Dobsinára, Eperjesre, kapott papi meghivásokat, anélkül, hogy azokat elfogadná. Végre 1850-ben elbucsuzott ochtinai szeretett nyájától. Itt kétségkivül még élni fog sokak emlékezetében azon megható jelenet, midön a távozónak kocsiját csaknem összes hivei majd félórányi távolságra, könyezve és zokogva kisérék.

Ochtináról Beszterczebányára hivatott meg, az onnan Bécsbe eltávozott Kuzmányi Károly helyébe. Meghivását oda már akkor azon párt, mely később oly ellenséges indulattal lépett fel ellene, minden módon megakadályoztatni törekedett. Czélját azonban nemcsak hogy el nem érte, sőt Geduly itt is hiveinek osztatlan bizalmával s szeretetével találkozott. 1855-ben a zólyomi egyházak főesperesöknek választák meg.

1858 óta Pozsonyban lelkészkedik. 1861-ben a dunáninenai ág. hitv. ev. egyházkerület superintendenseül választatott. Beigtatója Székács superintendens volt. (A beigtatási ünnepély leirását lásd az 1861. évi „Protestáns Lap“ augustusi számainak egyikében.)

A pesti közönség előtt kétszer lépett fel mint egyházi szónok, egy gyámintézeti istenitisztelet s báró Prónay Gábor egyetemes felügyelő beigtatása alkalmával. Mindkét

beszéde, azonkivül számos más egyházi beszéde nyomtatásban is megjelent.

Legujabb küzdelmei az evang. egyház terén ismeretesek, s azok előadása nem e sorok feladata.

De jutottak ezek közben örömek is osztályrészeül. 1862-ben a *pribóczi*, utóbb a *mijavai* egyházkerületi gyülések s mult évben a *trencsini* és *mosonyi* kánonszerü egyházlátogatások alkalmával nemcsak hitfelei, de más hitfelekezetbeliek is a rokonszenves kitüntetés legfényesb jeleivel fogadák s halmozák el.

1861-ben Pozsony szab. kir. városa választói 1000 szavazó közül 855 szóval a városi képviselő-testület tagjává választák.

1862. évi febr. 4-kén azon öröme lett, hogy midőn első szülött leányát egy derék fiatal lelkészhez nőül adá, ugyanazon órában még mindig életben levő agg szülői aranymenyegzőjöket ülék meg.

A jó gazda.

Le a kalappal a jó gazda előtt!
Bármi kis körbe állitá végzete.
Sárga kalászszal, nézzétek a mezőt,
Veritékivel ezt mind ő vetette.
Az erős munka csak edzi erejét.
Reménylve, bizva, munkált, mig más henyélt,
Későn fekszik le, s fölkél már hajnalba
A jó gazda.

A föld levonzza, leköti magához.
Hű kebelébe hinti el reményét.
S a hálás göröngy kizöldel, kalászt hoz,
S ezzel, kik sokra nem vágynak, beérik.
Nagy mezeje van a találó észnek:
De e mezőn legfőbb ur a természet . . .
Szivét és lelkét csak ehhez ragasztja
A jó gazda.

Az égtől, a nap sugarait kéri.
A fellegektől csöndes esőt kiván.
Szerény kivánság: mégis e két égi
Legszebb ajandék, meglátszik a csirán.
A kis magból kalásztenger támad.
Sugár az öröm, szép eső a bánat . . .
Ezt a jóságos égtől tanulhatja
A jó gazda.

Örömét buval szépen igy vegyiti
Nagyra nem vágyva: kétségbe nem esik.
Tudja, ki örül: annak kell is sirni!
Hol bánatot lát: kész-örömest segit.
Köny van szivünkben, lelkünkön ég az ész,
Mig a szív csügged: a lélek égre néz . . .
Örömben, búban, magát el nem hagyja
A jó gazda.

Megesik sokszor, hogy nem sok a termés.
Miért van ez igy? . . . tudja a jó Isten!
De ha másnak nincs: nem tudja mi kevés.
Megosztja felét, hogy rajta segitsen . . .
Elöl mindent a nagy szárazság, a fagy.
Elhagyja az ég, ki mást szenvedni hagy!
Fele falatját éhezőknek adja
A jó gazda.

„*Nemcsak kenyérrel él az ember!*“ igy szól
A szentirás: a jó gazda ezt érti.
Munka után gyült drága áldásiból
Hogy pénzt vegyen be: nemcsak ezért mér ki.
Lelkét se hagyja parlagon: de áldoz.
Üres kezekkel nem megy az oltárhoz.
Filléreit a szent oltárra rakja
A jó gazda.

Mit ér a szántóföld, ha míveletlen?
Vagy a jó mag, nem termi meg a munkát.
Nem érnek semmit, kik az ismeretben
Mily drága kincs van: nem érzik, nem tudják.
Az ész gyümölcse, a szív virága ad
Jóllétet s gyönyört szegénynek gazdagnak.
Mindkettőt hiven öntözi s szaggatja
A jó gazda.

Ez a drága föld az édes hazáé . . .
Ki szántja veti — ezt el ne feledje!
Csak ugy terem, ha a barázdák közé
Hull a legszebb mag: *a haza szerelme . . .*
Lehet termés: nincs Isten áldása rajt,
Ha a barázdán ez gyümölcsöt nem hajt!
Földe javát — a hazának aratja
A jó gazda.

Csepeli Sándor.

Tarkő és a Tárczayak.

(Vége.)

1475. körül Tárczay Tamás a Rikolffiak részét a szepességi és sárosi javakban zálogba veszi, s azokban közbejött bajok és villongások elháritása után be is igtattatik. 1477-ben, s igy ezen század vége felé az akkor számban már igen megfogyott Tarkőiek javainak legnagyobb részét hatalmába kerité.

Jól megérdemlett szerencsefordulat vala ez, mert Tárczay Tamás egyike volt azon hősöknek, kiknek közremüködése egy halhatatlan hirü nagy király alatt, országunkat hatalmának és fényének legmagasb polczára emelte.

Tárczay Tamás, miut számos mások kor társai közől, emelkedését Mátyás királynak köszönte, kinek udvaránál mint *aulae familiaris* kezdette pályáját, s mint ilyen, a királyi táborban tartózkodván, 1468. Kassa, Eperjes, Bártfa és Lőcse városok ellen királyi pártfogó levelet, s mint feljebb lát tuk, ugyanazon évben uj adományt nyert a Tarkői javaknak egy harmadára. — Hiven követte a királyt hadjárataiban, s általa 1474-ik évben 6000 fönyi sereg élén Lengyelország pusztitására küldetvén, Zmigród városát éjjeli rajtaütés által, a várat pedig ágyuztatás után megvette; onnan közel 200 falut felprédált, s több ezer rabot hozott Magyarországra. — Ezután négy évvel ismét Lengyelország ellen állitotta ki öt Mátyás király, de a közbejött fegyvernyugvás küldetését meghiusitotta. Ugyszintén nevezetes részt vett az ausztriai hadjáratokban, 1479-ben öt küldötte Mátyás király Karinthiába a salzburgi érsek és seckaui püspök várainak átvételére. 1480-ban pedig bevette Radkersburgot s Grátzot is ostromlotta. — Három évvel élte tul királyi kegyurát. Vörös márvány sirköve a héthársi templomban látható, következő fölirással: „*Hic sepultus est generosus ac strenuus miles Dominus Thomas Tárczay. Anno 1493.*“ Nem hagyhatom említés nélkül, hogy az ezen sirkövön látható két gyermekalakot, melyek elfordult arczczal tartják a hős halotti leplét, a népmonda Tárczay Tamás ikerfiainak állitja, kiket ez szerelemféltő gyanuból ölt volna meg; mely mondának azonban hitelességet alig tulajdonithatni, már csak azért sem, mert fel nem tehető, hogy az elhunytnak egy ily sötét tettét akarták volna megörökiteni sirkövén, melyen rendesen csak érdemeket szokás föltüntetni, ámbár másrészt az ikrek iránti bal vélemény ama korban elég közönséges volt, s ama zord tett Tárczay Tamásnak a lengyel hadjárat alatt tanusitott vad jellemével nem áll épen ellenkezésben. Egyetlen fiat hagyott maga után, a hős Miklóst, ki hazája és fejedelme iránti hüségét a mohácsi gyászmezőn vérével pecsételé.

Ezt már 1510. évben mint királyi kamarást, 1519-ben pedig mint királyi fökamarást és Sárosmegye főispánját találjuk Perényi Imre nádor halála után, II. Lajos királynak erre vonatkozó kinevező parancsában. Sokat perlekedett nővérével, Varkots Kristófnéval, s hajadoni jogainak kielégitéseül 1000 arany forintot s több szepességi javakat adott át neki. — Mohácsnál a második hadrendet, melyet a király kamarásai s bárók képeztek a magyar lovasság legnagyobb részével, s mely közvetlenül a király előtt volt felállitva három sorban, ő vezérlette. Ezeknek élén esett el, hősiesen küzdvén a szent szüz lobogói alatt, kihez azon gyászos sejtelmü szavakat intézte, melyeket ősei temetkező helyének, a héthársi templomnak 1513-ban történt kijavitásakor annak ajtaja fölé vésetett, s melyek ott mai nap is láthatók: *O mater Dei, memento mei, Nicolai Tárczay!*

Érdemei elismeréseül az özvegy királynő sajátkezüleg aláirt parancscsal hagyta meg Sárosmegye rendeinek, hogy hátrahagyott fiát szintugy főispáni tisztelettel illessék mint atyját.

Ezen fiu, György volt az utolsó Tárczay.

Mielőtt azonban ennek életére mennénk át, még egy más Tárczayról kell emlékeznünk, ki Miklóssal egykorulag élvén, szintén nevezetes szerepet vivott ki hazánk történetében.

Értem Tárczay Jánost, ki a 15-ik század végén, mint zempléni főispán müködött; résztvett Mátyás király ausztriai táborozásában, s a brukki várnak parancsnoka volt. Ezt Mátyás halála után vigyázatlanság által az ellenség kezére juttatá; ugyanis a városba menvén isteni tiszteletre, az összecsődült polgárok által elfogatott, s a vár átadására kényszerittetett. 1505-ben a székelyek grófja volt, s 12,000 ftnyi követelése fejében *Aldiód* városát kapta Ulászló királytól, mely később az ónodi uradalommal lett kicserélve. — Bethlen Sárától nemzett fiai, Ferencz, Lökös és György, ugylátszik, ifju korban halván el, terjedelmes javai leányaira, Podmaniczky Mihálynéra és Hagymássynéra jutottak, kiknek örökösei később a makoviczai várhoz való jogaikat 13 ezer forintért Rákóczi Zsigmondnak és Pálnak adták el 1611-ben. — Birta a többi között Vámos-Ujfalut Zemplénmegyében, melyet később Tárczay Miklós, Perényi Imre nádorral cserélt el a sárosmegyei ujvári várért és Ujfalu helységért, melyek Tarkő várával határosak, 1512-ben.

Térjünk át már most Tárczay Miklós boldogtalan fiára, Tárczay Györgyre. Ezen kalandos életü hős már atyja halála után sanyaru helyzetbe jutott. Anyja, Bánffy Dorottya, egy Lobotzky Mátyás nevü lengyel urhoz, ki Ferdinánd császár tanácsosa s kézsmárki kapitány volt, menvén másodszor nőül, ez Tarkő várát, melyet Zápolya hive, Lasky Jeromos 1532-ben hatalmába ejtett s csalárd módon Lobotzkyra ruházott, Tárczay Györgynek átengedni vonakodott, mig végre a Bánffyak közbenjárása folytán Ferdinánd császár parancsára Katzianer császári hadvezér által fogságra vettetvén, arra kényszerittetett 1535-ben.

Ekként visszanyervén javait, Tárczay György csakhamar Zápolya Izabella részére állott, kinek mindvégig egyik legbuzgóbb hive volt, sógoraival Homonnai Drugeth Györgygyel és Gáborral, a Bebekekkel és Perényiekkel, az özvegy királyné tiszthatósága alá hajtván a felső vidéket. Utóbb Izabella ügyének hanyatlásával, vele Lengyelországba ment uj hadak gyüjtése végett; hőslelkü nővérére Tárczay Annára, Drugeth György özvegyére bizván várai védelmét. Erre csakhamar szükség volt, mert Ferdinánd császár hadvezére Forgách Simon seregével a felső vidéken vonulván át, alvezéreit Puchaim Farkast és Dietrich Marcellt küldötte Tarkő és Ujvár ellen számos gyalogsággal s ötszáz nehéz lovassal, kik is az 1556-ik év nyarán a két szomszédvárat megszállották. Hogy miként fogadta őket a bátorlelkü asszony, kitünik az ellene később az egri káptalan előtt tett tanuvallomásokból. Ezek szerint Tárczay Anna, az ostromlást megelőzőleg, 14 puskást küldött ki lesbe a most történeti nevezetességü Branyiszko hegyre, kik az arra vezető országuton a királyi postát megtámadván, attól fontos császári sürgönyöket vettek el, Wernherr eperjesi parancsnokhoz szólókat, s álltala Gyulára, Nagy-Váradra s más helyekre

Vas. Ujs 1864.

gasságu, s az ablakok kellőleg biztositvák, aztán a foglyok lábukon vasat viselnek s a börtön előtt álló őrnek minden zörgést észre kell venni.

A börtönczellák világosak, téresek és tiszták. Messze ellátni belőlük a szép alsó Inn-völgybe, melyen keresztül a széles Inn-folyó kigyózik, és a gőzkocsivonatok vidám, szabad utasaikkal robognak. Észak felé, a vasrácsozaton keresztül, az élénk Kufstein városka, s a vasuti indóház mozgalma látható; távolabb halmok, hegyek és sikság meglepő tarka vegyületben. A kilátás oly szép, hogy a szabadság elvesztésének terhét mindenesetre inkább sulyositja, mint könnyiti. Ezen börtönökben ezelőtt lengyel államfoglyok és a prágai tanulók voltak, kik közől egyik buskomorság és kétségbeesés következtében véget vetett életének, a többi pedig kegyelem utján visszanyerte szabadságát.

Mig Rózsa Sándort szabad volt meglátogatni, több utazót odacsalt a kiváncsiság. Midőn a börtönőr zörgő kulcscsomagával a börtönt felnyitá, Rózsa Sándor szokás szerint egy kissé fölemelkedett a nyoszolyáról, melyen kinyujtózva feküdt, felső testét fölegyenesité s megvasalt meztelen lábát összevoná. Késő őszszel, a hideg daczára, nyitva tartá ablakait, s öltözete elárulta a puszták edzett fiát. Ha a látogató szivarral kinálta meg, azt rendesen elvette, és subája alá rejtette, melyet még pusztai kalandos életében viselt. Köszönete igen egyszerü fejbiczczentésből állott. Rózsa Sándor iránt nem tanusithatni nagyobb szivességet, mint ha az ember szivarral és dohánynyal ellátja, hiszen még csak a szivar és egy pipa dohány az egyetlen élvezet, melyet neki a világ adhat. Minden egyébtől elkeseredett szivvel fordul el. Arcza kevéssé szenvedőnek látszik, s szép haja egészen hátra van simitva arányos fején, melyre 10,000 forint dij volt kitűzve. — Kissé görbe orra fölött az éles, hideg és bizalmatlan szem néz elő a setét szemöldök alól. Német nyelven tett kérdésre soha sem felel : azt mondja, hogy nem tud németül, ámbár a német nyelv, mint a törvényszéki tárgyalásokból kitünt, nem egészen ismeretlen előtte. — Gyakran mélyen sohajt s átalában észrevehető rajta a levertség. Az élethosszig tartó fogság gondolatát nem tudja eltürni, s e tekintetben igen sürgetősen kérte azon folyamodványának benyujtását, melyben azért könyörög, hogy fogságát bizonyos számu esztendőkre szabják, habár számuk annyi lesz is, hogy valószinüleg élete hosszával fölér. Nem régiben azért folyamodott, hogy magyarországi börtönben tölthesse fogságát. — Rózsa Sándor ritkán használja föl azon egy órát, mely neki naponkint a szabadban való mozgásra van engedve, mert fogoly létére nem volna képes a szabad levegőt eltűrni. — Azért ritkán hagyja el börtönét, s rendesen subájába takarózva nyoszolyáján ül vagy fekszik, s kitalálhatatlan gondolataihoz szivarját vagy pipáját szivja, melylyel valamely könyörületes látogató megajándékozta.

(M. S.) *B. Z.*

Tárczay Tamás siremléke (a héthársi templomban).

A légy.

Közli Dr. *Bardocz Lajos.*

I.

Sohasem tapasztaltam oly szemteleneknek a legyeket, mint a mult nyáron. Talán onnan van, hogy máskor nem vettem szemtelenkedő arczátlanságukat oly érzékenyen, mint akkor. Mihelyt a nap melegebb sugárait lebocsátja, életre és szárnyra kel ezen dongó rovarsereg, otthagyja piszkos rejtekét és számtalan csapatokban rohan az emberekre és állatokra, mintha ezek kinzására volna teremtve. Sokan közölök szurásaik által kinoznak, telhetlen szivóormányukat vampyrmódra furják a bőr alá és valódi vérszopókká lesznek. Lovainkat elvaditják, a csordákat kinozzák és a különben oly türelmes tehenet csiklandós részein annyira csipdesik, hogy a fejő nő, ha különösen talpán nem áll, üresen hozza be a sajtárt. Sőt némelyek (mint az ökör-, juh- és lóbögölyök) elég vakmerők, fészköket a szegény állat bőrébe rakni és mi több, a homloknyilásokba és a gyomorba juttatni. Az ökörbögöly a vastagbőrü állatok bőrét szemeli ki a végre, hogy sarjadékát abban telepitse meg. A csipése által támadt seb genyedésbe megy és épen a genyedség képezi ezen rovar lárváinak elemét, életfeltételét. A szegény juhoknak, melyek különben is valódi kereszt-hordozók, minthogy egy sereg betegség és féreg vég nélküli kinzásainak vannak kitéve, még sokkal mostohább sorsuk van, mint a vastagbőrüeknek. Nálok a bőgöly nem elégszik meg a bőrrel, hanem az orrlyukakba mászik és pondrói az agyüregbe mennek fel! Mikép történik azonban, hogy a lóbögölynél a kukaczok a ló gyomrába jussanak, a felett sokat vitatkoztak jobbra és balra a természettudósok. Sokáig azt hitték, hogy a légy az állat alfelébe rakja tojásait és az azokból képződött kukaczok másznak azután a ló belébe és gyomrába. Az ujabb vizsgálók azonban azon véleményben vannak, hogy a légy tojásait odarakja, hol azt a ló szájával elérheti (mint előlábaira és vállaira), onnan azután lenyalja, lenyeli és igy fejlődnek ki gyomrában a kukaczok, melyek aztán a beleken keresztül jutnak, a ganajjal együtt az állatból kitakarodnak és abban átalakulásukat tovább folytatják.

Igaz, a *szobalégy* nem ily vérszopó, nem ily csipdeső mint a bögöly, sőt még nem is tud csipni. Azon légy, mely a szobában gyakran oly hevesen megcsip, nem a szobalégy, hanem a *csipőlégy* (conops calcitrans). — Ez majdnem azon alkotással bir, mint a szobalégy és ettől leginkább csipő ormánya által különbözik; mindazáltal nem annyira a szobában, mint inkább azonkivül az alsóbb légrétegekben tartózkodik. Ez főleg a lovakra nézve nagy ostor, melyek épen nem tudnak tőle nyugodni. A szobába leginkább csak akkor tódulnak, midőn esőre készül az idő, s innen mondják: hogy „eső lesz, mert a legyek nagyon csipnek.“

Ha ki kell is mentenünk a szobalegyeket azon gyanu alól, mintha minket csipésök által háborgatnának; milliókra és milliárdokra rugó légioikat mégis az emberiség valódi ostorának kell tekintenünk. E tolakodó vendégeket nem képes az ember elháritani magától. Napról napra uj seregekben tünnek elénk és kiállhatlan nyálfolyadékuk és ragadós nedvök által, melyet lábaik között kiizzadnak, ablakokat, tükröket, függönyöket, szőnyegeket, falakat, könyveket, papirost s több effélét a legszemtelenebbül beszennyeznek. — És miként mókáznak velünk — a teremtés hatodik napjának remekművével! Minden zsenirozás nélkül surrognak és babrálnak körülünk és rajtunk, és finom szőrrel benőtt körmeikkel az ide s tova mászkálás által kiállhatlanul csiklandozzák testünket. És e mellett oly nyakasok, hogy párjokat kell keresnünk. Még az ember ábrázata és annak kitünő disze az orr előtt (bármily hősi alkattal birjon is az) sem mutatnak legkevesebb illemet is! Az ember ijeszti, kergeti őket, felugrik, hogy a szemtelen csapodárokat megregulázza és mind hiába, boszuját nem töltheti rajtok, hosszu orral kell viszszatérnie. . . . Ily vakmerő, szemtelen állat nincs több a világon. A többiek mindnyájan félik és tisztelik az ember ábrázatát, — és talán a légy-söpredék volna arra rendelve, hogy az isteni mintakép büszkeségét megalázza?... Mennyi kellemetlenséget okoznak ezen tolakodó vendégek csak gazdasszonyainknak, kik oly gondosan kénytelenek készleteiket elrejteni előlök, mint tolvaj macskák elől. Hát még a szegény betegek mennyi nyugtalanságot szenvednek tőlök, kikre e kapzsi sereg oly könyörületlenül sovárog? De még a frisnek és egészségesnek is meggyül a baja, midőn a beretváskezű borbély

A tarkői régi kastély. (Sárosmegyében.)

keze alatt ül és e falánk állatok majd jobbról majd balról szemtelenkednek arczán, mintha a szappanhab czukros falat volna számukra.

Lehet, hogy undor és utálat tölt el sokat olvasóim között, ha ezen állat bölcsőjéhez vezetem. A légy, mely tökéletes állapotában királyokkal és herczegekkel eszik egy tálból és a gazdagok selyem és bársony párnáin pihen, lételét és első táplálékát a lovak, tehenek és disznók ganajából nyeri. Innen magyarázható meg, hogy a számnélküli sergek oly kiállhatlan tolakodással rohanják meg azon szobákat, melyek az emlitett állatok istállói közelében fekszenek.

A légy a tojásból kibuvása után nem szárnyas állat, hanem lábnélküli kukacz, mely fehéressárga szinnel és kúpalakkal bir, hosszusága 4—5 vonalnyi. A mozgatható fej két részből áll. Mindenik részen egy rövid két tagu tapogató csap van. A szemek egyszerüek. A felső állkapcsok nem egyenlő hosszuságuak, és egymáshoz oly közel fekszenek, hogy könnyen egynek lehetne a kettőt tartani. A kukaczok kevés nap mulva azután, hogy megnőttek, sötét-vörös szinü nymphákká vagy bábokká változnak át, melyek tojásdad alakkal birnak és egy hordócskához hasonlitanak. Az állat nemsokára ezen koporsóból is megszabadul, mert már 8—14 nap mulva kifeszíti annak fedelét, s mint a lepke, ugy a légy is a szárnyaknak csak helyeivel vagy kiindulásaival lép élete utolsó stádiumába. Ezek azonban rövid időn annyira megnőnek és megerősödnek, hogy az állat fiatalsága piszkos tartózkodási helyét elhagyhatja, hogy életmükörét jobb körülmények között felkeresse.

A legyek családja, mely mintegy 200 fajt számlál, rendkivül számos, és az egyes fajok nehezen különböztethetők meg egymástól. Légy alatt közönségesen a szoba-legyet (calyptera vagy creophila) szokták érteni, és minthogy különben is ez azon faj, melylyel leggyakoribbb érintkezésben állunk, melytől legtöbb alkalmatlanságot szenvedünk, főleg csak erre terjesztjük ki figyelmünket.

A légy fél golyó alaku, elől egy kissé összenyomott fejjel bir, melyen két barnavörös összetett szem látható. A fej tetején még három pont vagy mellékszem van. A három tagu barna tapogató csápok az ábrázat alsó részén vannak. A száj szivó szerkezettel bir, és a szivó ormányban foglaltatik. Az állat hátpaizsa hamvasszürkén és feketén csikozott, hátulsó teste barnásszürkén, feketén pettyezve, hasa sárgadtsárga, lábai feketék. A középső melldarab felső részén a sápadtszürke szárnyak vannak, melyek igen finom hártyából állanak, és nagyon finom szőrrel vannak benőve. A legyeknél a lábak, nevezetesen a talpak, a legcsudálatosabb szerkezettel birnak. Az állat ezeknélfogva ép ugy jár az asztalon, mint az ablakon vagy a gerendán. Sima tárgyakon, mint például üvegen, a szivacsos, mozgatható meghántott talpat egymástól szétválasztja, mint lapos táblát a tárgyra boritja s alatta ily módon a levegőt mintegy megritkitja, és ekképen a külső levegő nyomása által tapad a tárgyhoz. Ha tovább akar lépni, talpát összehuzza és ha megint odatapadni akar, ujra kiterjeszti és igy tovább.

A legyek élelme azon nedvekből áll, melyeket azok majd a gyümölcsökből majd a husból, majd a virágokból és más ételekből, majd az emberi és állati testek kihányt hulladékaiból, majd a mocsárokból gyüjtenek össze. Ennélfogva tojásaikat mindig oly helyekre rakják le, hol a kibuvó kukaczok a szükséges élelmet megtalálhatják. A legyek a meleget szeretik és főleg azon helyeket keresik, hol a melegen kivül kellemes édes nedvességet találnak. Ormányukat részint az édes nedvek felszivására, részint az állati vér kiszivására használják.

A legyek 4—6-szor szaporitanak évenkint, és innen magyarázható meg azok iszonyu száma, főleg őszszel. Nem lesz érdektelen számpéldával kimutatni, mily tömérdeket szaporitana egy nyáron át csak egy pár légy, ha a szaporodásnak akadályok nem állanának utjában. Egy nőstény légy tojásai számát 50—120-ra becsülik. Vegyük csak a kisebb közép számot a 80-at, és tegyük, hogy egy nyáron át csak 5 szaporodás történik. Az *áprilban* lerakott 80 tojásból májusban 80 légy fejlődik ki. Ezen 80 légy hasonló feltétel mellett *juniusban* 40-szer (mert csak a nőstények tojnak) 80=3200 nemzedéket fog számlálni. A 3200 légy *juliusban* 1600szor 80=128,000 fiut, — ezek *augustusban* 64,000-szer 80=5,120,000 fiut, — ezek végre *septemberben* 2,560,000-szer 80=2 4,800,000 fiut fognának előállitani. Ha már most ezen tételeket összeadjuk, az *egy pár légy egy évi összes nemzedéke 210,051,280 darabot fogna számitani.* Hát még, ha kedvező időjárásnál egy hatodik nemzedék is előáll, akkor az összes szaporodás 102,400,000-szer 80=8,192,000,000 darabra fogna rugni és igy az egy szülőpár egy éven át 8,000 millió főnél többet volna képes szaporitani. Ha pedig a tojások közép számát 100-ra kerekitjük ki, akkor az egy pár légytől származó nemzedék 30,000 millió darabra rugna. Hátha már most maguk a szülék is milliónként és milliárdonként vannak!

Szerencsénkre azonban a természet másként számit, mint mi a papiroson. A természet megadta a rendkivüli szaporodási erőt, de annak egy sereg háboritó és pusztitó akadályt tett utjába, miknek rövid életén át minden nemzedék alá van vetve és bölcsen van gondoskodva arról, hogy az egyensuly a legyek és a többi állatok között is fenntartassék, mert különben a legyek falnák fel azokat.

A legyeket nemcsak az ember üldözi, hanem azoknak az állatok között is számtalan ellenségei vannak és pedig a rovarok között ugy, mint a szárnyasállatok között, sőt még a többi állatok között is. Mily mesterségesen fonja csak a pók ellenük a hálót, és hány madárfaj nincs, melynek ezen alkalmatlan állatok képezik legjobb és legbőségesebb eledelét? mint erre a „Vas. Ujság mult évi folyamának 2-ik számában is olvastunk példát „A madarak és a mezei gazdaság“ czimü czikkben. Sőt mi több, mint a többi állatoknál, ugy a legyeknél is találkoznak élődi állatok, (mint a spalangia nigra lárvái,) melyek ezen alkalmatlan vendégek életén rágódnak. A légynek egyetlenegy állat sem kedvez, melylyel érintkezésbe jő, hanem majd mindenik pusztulásán működik.

Az emlitett rendkivüli szaporodási erőből tehát könnyen megmagyarázhatók azon töménytelen légy-seregek, melyek minket nyáron át házi állatainkkal együtt annyira nyugtalanitanak, hogy különféle eszközökről vagyunk kénytelenek gondoskodni, hogy az ő alkalmatlan tolakodásuktól megszabaduljunk. Ősz felé megritkul ugyan számuk önmagától, mert mihelyt a hidegebb napok beállanak, azonnal igyekeznek magukat egy-egy szögletben meghuzni; de mégis minden kellemesebb napsugár mindjárt az előtérbe csalogatja őket. Végre ha zordonabbá és hidegebbé válik az időjárás, ugy elgyengülnek, hogy kezünkkel is könnyen megfoghatjuk őket. Mint legyek, a hidegnek nem állhatnak ellen, noha lárva korukban a nagyobb foku hideget is könnyen kibirják; és azok, melyek meleg szállást keresni annak idejében elmulasztják, gondatlanságukat életökkel kénytelenek megfizetni. Őszszel a legtöbb légy elhull; de nagyon számosan mégis a szobákban, istálókban és a melegebb gazdasági épületekben keresnek menedéket, hol nagy tömegekben gyakran az egész telet kihuzzák. Ez főleg a lakházakban történik meg, hol élelmi szereket is könnyebben találván, legalább kicsiben télen is folytatják továbbszaporodásukat mindaddig, mig a tavasz megengedi, hogy ezen ösztönüket nagy kiterjedésben folytathassák.

(Folytatása követk.)

A magyar alföldi halmokról.

Biharmegye sikságán, kivált Derecske, Debreczen környékén, és az egész magyar alföldön láthatni halmokat, mikről némelyek azt állitják, hogy kun temetők, mások régi őr-, ismét mások határhalmokul tekintik azokat.

E véleményeket én nem osztom.

Nem lehetnek ugyanis temetők, mert bennök régi siroknak — embercsontoknak, s egyéb ezt igazolható jeleknek semmi nyoma nincs.

Azon dombok pedig, melyek össze rakott csontokat tartalmaznak, feltünően különböznek az alföldi sikságon szerteszét heverő kisebb nagyobb halmoktól.

Ilyen Sáránd mellett 7 szemlélhető, melyeknek közepe be van horpadva, s a nép által testhalmoknak nevezetnek; a herpályi pusztában 3, melyek közül midőn közelebb egyik domb alá pincze ásatott, abból embercsontok, ezek közt régi kard- s lándsadarabok, és egy ép ezüst lemezű aranyozott sisak, mely a nemzeti muzeumnak felküldetett — kerültek ki.

Nem lehetnek ezek eredetileg őr-, vagy határhalmok sem, mert közöttök semmi összefüggés nincs; néhol sürüen állanak egymás mellett, majd rend nélkül összevissza, mig néhol magánosan áll egykettő.

Az ugyan bizonyos, hogy némely halmok — mint a rájok ragadt név igazolja. „Őr-J Temető-Akasztó-Tábor- és Sátor“-helyekül használtattak; igy p. o. Szoboszlón a Kösü folyam bal partján lévő halom, — Debreczen alatt a már kiszáradt nagy Tóczó szélén álló „basahalom“ 1661 évben Szejdi basának szolgáltak táborhelyül, s a basa sátora e halmokon vonatott fel. — Az is bizonyos, hogy némely helységek közt több halom határvonalba esvén, határjelül szolgál, de ezen körülmények csak esetlegesek; s nem bizonyitják azt, hogy eredetileg emberi kezek által határjelül vagy őrhelyekül készittettek volna.

Nem is emberi kezek művei e halmok; nincs ezek körül ároknak vagy gödörnek semmi nyoma; holott akár a Csörsz árkát, akár Biharmegyében az Ördög árkát nézzük, melyek pedig sok század előtt készülhettek, a felhányt partok árkai kisebb nagyobb mérvben jelenben is láthatók.

Ezenkivül e halmokban a föld minősége, nedvessége egyezvén az alattok terülő lapálylyal; világos, hogy a hányt föld sajátságaival nem birnak.

Végre e halmok fekvése legtisztábban mutatja, ha kivált távolabbról veszszük szemügyre, hogy nem csinált halmok, mert menedékesen emelkednek fel, s ismét lejtősen lapulnak el.

Melyek után bizvást jöhetünk oly meggyőződésre, hogy e halmok a természet művei, s midőn e sikságot tenger boritá, a viz hullámzása által jöttek létre.

Miskolczy Károly.

Török-magyar utlevél 1675-ből.

Az alább következő régi török-magyar passzus Szentmiklóssy Györgynek, Gömörmegye azon időbeli másod alispánjának adatott Alÿ basa által, midőn az tudniillik egri fogságából jószágaiba szabadon bocsáttatott. — Az érdekes régi irat szóról szóra, betüről betüre következőleg hangzik:

Mÿaz Hatalmas és győzhetetlen Császárunk vág Gir (Győr) várának Tysza és Duna között való Helieinek és Hadainak gond viselő ura és parancsoloja Tekintetes és Ngos vitézlő vezir Alÿ pasa (P. H. és mpr.) Adyuk tuttokra és értésökre mindazoknak az kiknek illik ez levélünknek rendiben ugy mint az Hatalmas és győzhetetlen Tündöklő és virágzó Császárunknak birodalma s botja és keze alatt levő Tekintetes és Nsgos Pasáknak Bégöknek és olajbégöknek Agáknak és minden tisztben és méltóságban levő zászlós ur jó akaróinknak, mint a pusztát járó erdőn és utfélen serényön vigiázo lovas és gialog csatát probálo erős vitézöknek és azoknak előttök járó Fő Hadnagioknak. Hogi ez meg nevezött Ifiabik Szentmiklósi Györgi az felesége Mária az szolgája Toth Györgi az szolgálója Suska akarván is akarnak hódolatlan helien sajó Gyömörben lakni és Hatalmas Császárunknak hodolni és adózni. Melynek nagiobb bizonyságára mÿ is fogadyuk böcsületös vitézi uri Török hitünkre emböreségünkre, tisztösségünkre, illős és bizanyos maguuk pőtsétivel és országunk czimerével megbizanyitatott és meg erősitetett úri hit levelünket adyuk kezökben, hogi ez böcsületes úri hit levélünk ereje által hodolhassanak és adózhassanak és batran csendességben lakhassanak, sőt minden félelöm nélkül járhassanak és lakhassanak akár utan, akár utfélen akár erdőben akár micsoda helieken csak hogi nálok fegiver ne találtassék, hogi ha pedig igaz járatbeli dolgokban tudatlanul hodolt vagy hodolatlan heliekön valami bántások és fogságok esnék Hatalmas Császárunk erős vitézitől: Tehát illik ez levélünkben tőllünk megnevezött Nsgos Fő uraknak és erős vitézöknek nekik segitségel és oltalommal lenni és mellettök fogni, mivel Hatalmas Császárunknak szárnja alá ohajtottak — — — — békességnek és meg maradásnak okáért. Iratott vág Gir várában, die 5. mai. 1675. Idem qui et supra. —

Közli *Milesz Béla.*

Egyveleg.

* *(Spanyol müveltség.)* Mozart világhirü „*Don Juan*“-ját közelebbről adták először a madridi királyi szinházban, s a remek mü — *megbukott.* A bikaviadalok azonban ugyanott, s a többi nagyobb spanyol városokban, teljes diszben és erővel folynak, sőt uj meg uj részletekben merülnek fel. Igy pl. Valladolidban nem rég egy bikát és egy elefántot viaskodtattak roppant nézőtömeg előtt. A viadal sokáig tartott, de elvégre az elefánt lőn győztes.

23-ik szám. Tizenegyedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, junius 5-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre :

a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt** : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. **Csupán Vasárnapi Ujság** : Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — **Csupán Politikai Ujdonságok** : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési dijak, a **Vasárnapi Ujság** és **Politikai Ujdonságokat** illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számittatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetmények elfogad, **Hamburg** és **Altonában : Haasenstein** és **Vogler**. — **M. Frankfurtban : Otto Mollien** és **Jaeger** könyvkereskedése; **Bécsben : Oppelik Alajos**, — és **Pesten : a kertész-gazdászati ügynökség is**. Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Geduly Lajos superintendens.

Geduly Lajos, a dunamelléki ev. egyházkerület köztiszteletben álló superintendense, Nyitra-Zerdahelyen 1815. évi mártius 17-én született. Atyja János, akkoriban ottani evang. lelkész, anyja Peténvi Krisztina, a volt nemzeti muzeum őre s hirneves ornithologknak, néhai Peténvi Salamonnak testvérnénje.

Mind apai mind anyai ágon családja több kitünő férfiut adott az evang. egyháznak. Igy, például, egyik nagyatyja idősb Geduly János tamási lelkész, a nógrádi egyházmegyének 30 évig főesperese, ünnepelt egyházi szónok, másik nagyatyja Peténvi Gábor, abelovai lelkész, hires orientalista volt.

Iskolai tanulmányait Losonczon, Osgyánban, a gymnáziumiakat Selmeczen, a bölcselmitheologiai tanfolyamot Pozsonyban végezte 1834. évben. Tanárai voltak az utóbbi helyen : Zsigmondy, Grósz, Kovács-Martinyi, Severlay, Bilnicza. Greguss Mihály tanár, mint a lyceumi magyar nyelvmüvelő-társulat elnöke alatt a titoknoki hivatalt viselé.

A hitjelölti vizsgát 1835-ben Szeberényi János superintendens előtt tevé le Selmeczen.

Pozsonyi tanulmányai végeztével egy évet mint magánnevelő töltött a szendrői Török róm. kath. családnál Podrecsányban Nógrádmegyében, nevendékei levén azon családnak két derék fia : Sándor, 1861. évben volt nógrádi alkotmányos alispán, és ennek testvéröcscse Béla.

Innen Losonczra hivatván meg az 1-sö grammatikai osztály nyilvános tanitójául, ott is egy évet töltött.

A németországi egyetemekre, melyeket meglátogathatni legfőbb vágya volt, akkor el levén zárva az ut, $183^{6}/_{7}$. évben a bécsi prot. facultáson folytatta s végezte be theologiai tanulmányait Wenrich, Simko, Kanka, Patay tanárok alatt.

Még Bécsben időzvén, a nógrádi esperességben kebelezett kálnói egyház, melyben egyszer podrecsányi nevelösködése idejében mint szónok fellépett volt, rendes lelkészévé választá meg. De akkor még csak 22 éves levén s a nem régen hivataloskodni kezdett superintendens Szeberényi János szoros, meg nem másitható utasitásul kapván, hogy senkit 24 éves kora előtt rendes papnak fel ne avasson, a nevezett egyház, noha egy egész évig állhatatosan megmaradt szándékánál, hogy Gedulyt lelkészeül óhajtja, czélját nem érheté el. Szeberényi superintendens maga szivélyes levelekben igyekezett megnyugtatni az ifjut ezen esemény felett s utóbbi években folyton atyai barátságára méltatá, miglen Gedulynak 1857. évben, mint ekkor már zólyomi főesperesnek azon szomoru megtiszteltetés is jutott, az érdemekben megöszült föpásztort eltemetni.

GEDULY LAJOS.

A tiszai superintendentiában nem létezvén a kiskoruságra vonatkozó fentebbi statutum, s Geduly pár héttel utóbb a kishonti esperességben kebelezett szkálnoki egyháztól papi meghivást kapván, 1838. évi aprilis 30-án Józéffy Pál superintendens által Tiszolczon ordinálva lön.

Ezen kis egyházban csak nyolcz hónapig maradván, 1839. év elején Ochtinára ment át a gömöri esperességbe. Itt 11 évig lelkészkedett, boldogitva látván magát ugy egyháza mint mások részéről a szeretet és bizalom számos bizonyitékával. Lelkészi hivatala mellett több esperességi hivatallal s gömörmegyei táblabirósággal is feldiszittetett, 1847-ben pedig a tiszai egyházkerület egyházi jegyzőjévé választatott meg s mint ilyen, néhai Pákh Mihály superintendensnek Eperjesen történt ünnepélyes beigtatásánál a beigtató agg esperesnek, Schwarz Mihálynak assistált. Ochtináról több előkelő egyházba, például : Dobsinára, Eperjesre, kapott papi meghivásokat, anélkül, hogy azokat elfogadná. Végre 1850-ben elbucsuzott ochtinai szeretett nyájától. Itt kétségkivül még élni fog sokak emlékezetében azon megható jelenet, midön a távozónak kocsiját csaknem összes hivei majd félórányi távolságra, könyezve és zokogva kisérék.

Ochtináról Beszterczebányára hivatott meg, az onnan Bécsbe eltávozott Kuzmányi Károly helyébe. Meghivását oda már akkor azon párt, mely később oly ellenséges indulattal lépett fel ellene, minden módon megakadályoztatni törekedett. Czélját azonban nemcsak hogy el nem érte, söt Geduly itt is hiveinek osztatlan bizalmával s szeretetével találkozott. 1855-ben a zólyomi egyházak főesperesöknek választák meg.

1858 óta Pozsonyban lelkészkedik. 1861-ben a dunánineni ág. hitv. ev. egyházkerület superintendenseül választatott. Beigtatója Székács superintendens volt. (A beigtatási ünnepély leirását lásd az 1861. évi „Protestáns Lap“ augustusi számainak egyikében.)

A pesti közönség előtt kétszer lépett fel mint egyházi szónok, egy gyámintézeti istenitisztelet s báró Prónay Gábor egyetemes felügyelő beigtatása alkalmával. Mindkét

beszéde, azonkivül számos más egyházi beszéde nyomtatásban is megjelent.

Legujabb küzdelmei az evang. egyház terén ismeretesek, s azok előadása nem e sorok feladata.

De jutottak ezek közben örömek is osztályrészeül. 1862-ben a *pribóczi*, utóbb a *mijavai* egyházkerületi gyülések s mult évben a *trencsini* és *mosonyi* kánonszerü egyházlátogatások alkalmával nemcsak hitfelei, de más hitfelekezetbeliek is a rokonszenves kitüntetés legfényesb jeleivel fogadák s halmozák el.

1861-ben Pozsony szab. kir. városa választói 1000 szavazó közül 855 szóval a városi képviselő-testület tagjává választák.

1862. évi febr. 4-kén azon öröme lett, hogy midőn első szülött leányát egy derék fiatal lelkészhez nőül adá, ugyanazon órában még mindig életben levő agg szülői aranymenyegzőjöket ülék meg.

A jó gazda.

Le a kalappal a jó gazda előtt!
Bármi kis körbe állitá végzete.
Sárga kalászszal, nézzétek a mezőt,
Veritékivel ezt mind ő vetette.
Az erős munka csak edzi erejét.
Reménylve, bizva, munkált, mig más henyélt,
Későn fekszik le, s fölkél már hajnalba
A jó gazda.

A föld levonzza, leköti magához.
Hű kebelébe hinti el reményét.
S a hálás göröngy kizöldel, kalászt hoz,
S ezzel, kik sokra nem vágynak, beérik.
Nagy mezeje van a találó észnek:
De e mezőn legfőbb ur a természet . . .
Szivét és lelkét csak ehhez ragasztja
A jó gazda.

Az égtől, a nap sugarait kéri.
A fellegektől csöndes esőt kiván.
Szerény kivánság: mégis e két égi
Legszebb ajandék, meglátszik a csirán.
A kis magból kalásztenger támad.
Sugár az öröm, szép eső a bánat . . .
Ezt a jóságos égtől tanulhatja
A jó gazda.

Örömét buval szépen igy vegyiti
Nagyra nem vágyva: kétségbe nem esik.
Tudja, ki örül: annak kell is sirni!
Hol bánatot lát: kész-örömest segit.
Köny van szivünkben, lelkünkön ég az ész,
Mig a szív csügged: a lélek égre néz . . .
Örömben, búban, magát el nem hagyja
A jó gazda.

Megesik sokszor, hogy nem sok a termés.
Miért van ez igy? . . . tudja a jó Isten!
De ha másnak nincs: nem tudja mi kevés.
Megosztja felét, hogy rajta segitsen . . .
Elöl mindent a nagy szárazság, a fagy.
Elhagyja az ég, ki mást szenvedni hagy!
Fele falatját éhezőknek adja
A jó gazda.

„*Nemcsak kenyérrel él az ember!*“ igy szól
A szentirás: a jó gazda ezt érti.
Munka után gyült drága áldásiból
Hogy pénzt vegyen be: nemcsak ezért mér ki.
Lelkét se hagyja parlagon: de áldoz.
Üres kezekkel nem megy az oltárhoz.
Filléreit a szent oltárra rakja
A jó gazda.

Mit ér a szántóföld, ha míveletlen?
Vagy a jó mag, nem termi meg a munkát.
Nem érnek semmit, kik az ismeretben
Mily drága kincs van: nem érzik, nem tudják.
Az ész gyümölcse, a szív virága ad
Jóllétet s gyönyört szegénynek gazdagnak.
Mindkettőt hiven öntözi s szaggatja
A jó gazda.

Ez a drága föld az édes hazáé . . .
Ki szántja veti — ezt el ne feledje!
Csak ugy terem, ha a barázdák közé
Hull a legszebb mag: *a haza szerelme . . .*
Lehet termés: nincs Isten áldása rajt,
Ha a barázdán ez gyümölcsöt nem hajt!
Földe javát — a hazának aratja
A jó gazda.

Csepeli Sándor.

Tarkő és a Tárczayak.

(Vége.)

1475. körül Tárczay Tamás a Rikolffiak részét a szepességi és sárosi javakban zálogba veszi, s azokban közbejött bajok és villongások elháritása után be is igtattatik. 1477-ben, s igy ezen század vége felé az akkor számban már igen megfogyott Tarkőiek javainak legnagyobb részét hatalmába kerité.

Jól megérdemlett szerencsefordulat vala ez, mert Tárczay Tamás egyike volt azon hősöknek, kiknek közreműködése egy halhatatlan hirü nagy király alatt, országunkat hatalmának és fényének legmagasb polczára emelte.

Tárczay Tamás, mint számos mások kor társai közől, emelkedését Mátyás királynak köszönte, kinek udvaránál mint *aulae familiaris* kezdette pályáját, s mint ilyen, a királyi táborban tartózkodván, 1468. Kassa, Eperjes, Bártfa és Lőcse városok ellen királyi pártfogó levelet, s mint feljebb láttuk, ugyanazon évben uj adományt nyert a Tarkői javaknak egy harmadára. — Hiven követte a királyt hadjárataiban, s általa 1474-ik évben 6000 főnyi sereg élén Lengyelország pusztitására küldetvén, Zmigród városát éjjeli rajtaütés által, a várat pedig ágyuztatás után megvette; onnan közel 200 falut felprédált, s több ezer rabot hozott Magyarországra. — Ezután négy évvel ismét Lengyelország ellen állitotta ki öt Mátyás király, de a közbejött fegyvernyugvás küldetését meghiusitotta. Ugyszintén nevezetes részt vett az ausztriai hadjáratokban, 1479-ben őt küldötte Mátyás király Karinthiába a salzburgi érsek és seckaui püspök várainak átvételére. 1480-ban pedig bevette Radkersburgot s Grátzot is ostromlotta. — Három évvel élte tul királyi kegyurát. Vörös márvány sirköve a héthársi templomban látható, következő fölirással: „*Hic sepultus est generosus ac strenuus miles Dominus Thomas Tárczay. Anno 1493.*“ Nem hagyhatom emlités nélkül, hogy az ezen sirkövön látható két gyermekalakot, melyek elfordult arczczal tartják a hős halotti leplét, a népmonda Tárczay Tamás ikerfiainak állitja, kiket ez szerelemféltő gyanuból ölt volna meg; mely mondának azonban hitelességet alig tulajdonithatni, már csak azért sem, mert fel nem tehető, hogy az elhunytnak egy ily sötét tettét akarták volna megörökiteni sirkövén, melyen rendesen csak érdemeket szokás föltüntetni, ámbár másrészt az ikrek iránti bal vélemény ama korban elég közönséges volt, s ama zord tett Tárczay Tamásnak a lengyel hadjárat alatt tanusitott vad jellemével nem áll épen ellenkezésben. Egyetlen fiat hagyott maga után, a hős Miklóst, ki hazája és fejedelme iránti hüségét a mohácsi gyászmezőn vérével pecsételé.

Ezt már 1510. évben mint királyi kamarást, 1519-ben pedig mint királyi főkamarást és Sárosmegye főispánját találjuk Perényi Imre nádor halála után, II. Lajos királynak erre vonatkozó kinevező parancsában. Sokat perlekedett nővérével, Varkots Kristófnéval, s hajadoni jogainak kielégitéseül 1000 arany forintot s több szepességi javakat adott át neki. — Mohácsnál a második hadrendet, melyet a király kamarásai s bárók képeztek a magyar lovasság legnagyobb részével, s mely közvetlenül a király előtt volt felállitva három sorban, ő vezérlette. Ezeknek élén esett el, hősiesen küzdvén a szent szüz lobogói alatt, kihez azon gyászos sejtelmü szavakat intézte, melyeket ősei temetkező helyének, a héthársi templomnak 1513-ban történt kijavitásakor annak ajtaja fölé vésetett, s melyek ott mai nap is láthatók: *O mater Dei, memento mei, Nicolai Tárczay!*

Érdemei elismeréseül az özvegy királynő sajátkezüleg aláirt parancscsal hagyta meg Sárosmegye rendeinek, hogy hátrahagyott fiát szintugy főispáni tisztelettel illessék mint atyját.

Ezen fiu, György volt az utolsó Tárczay.

Mielőtt azonban ennek életére mennénk át, még egy más Tárczayról kell emlékeznünk, ki Miklóssal egykorulag élvén, szintén nevezetes szerepet vivott ki hazánk történetében.

Értem Tárczay Jánost, ki a 15-ik század végén, mint zempléni főispán müködött; résztvett Mátyás király ausztriai táborozásában, s a brukki várnak parancsnoka volt. Ezt Mátyás halála után vigyázatlanság által az ellenség kezére juttatá; ugyanis a városba menvén isteni tiszteletre, az összecsődült polgárok által elfogatott, s a vár átadására kényszerittetett. 1505-ben a székelyek grófja volt, s 12,000 ftnyi követelése fejében *Aldiód* városát kapta Ulászló királytól, mely később az ónodi uradalommal lett kicserélve. — Bethlen Sárától nemzett fiai, Ferencz, Lökös és György, ugylátszik, ifju korban halván el, terjedelmes javai leányaira, Podmaniczky Mihálynéra és Hagymássynéra jutottak, kiknek örökösei később a makoviczai várhoz való jogaikat 13 ezer forintért Rákóczi Zsigmondnak és Pálnak adták el 1611-ben. — Birta a többi között Vámos-Ujfalut Zemplénmegyében, melyet később Tárczay Miklós, Perényi Imre nádorral cserélt el a sárosmegyei ujvári várért és Ujfalu helységért, melyek Tarkő várával határosak, 1512-ben.

Térjünk át már most Tárczay Miklós boldogtalan fiára, Tárczay Györgyre. Ezen kalandos életü hős már atyja halála után sanyaru helyzetbe jutott. Anyja, Bánffy Dorottya, egy Lobotzky Mátyás nevü lengyel urhoz, ki Ferdinánd császár tanácsosa s kézsmárki kapitány volt, menvén másodszor nőül, ez Tarkő várát, melyet Zápolya hive, Lasky Jeromos 1532-ben hatalmába ejtett s csalárd módon Lobotzkyra ruházott, Tárczay Györgynek átengedni vonakodott, mig végre a Bánffyak közbenjárása folytán Ferdinánd császár parancsára Katzianer császári hadvezér által fogságra vettetvén, arra kényszerittetett 1535-ben.

Ekként visszanyervén javait, Tárczay György csakhamar Zápolya Izabella részére állott, kinek mindvégig egyik legbuzgóbb hive volt, sógoraival Homonnai Drugeth Györgygyel és Gáborral, a Bebekekkel és Perényiekkel, az özvegy királyné tiszthatósága alá hajtván a felső vidéket. Utóbb Izabella ügyének hanyatlásával, vele Lengyelországba ment uj hadak gyüjtése végett; hőslelkü nővérére Tárczay Annára, Drugeth György özvegyére bizván várai védelmét. Erre csakhamar szükség volt, mert Ferdinánd császár hadvezére Forgách Simon seregével a felső vidéken vonulván át, alvezéreit Puchaim Farkast és Dietrich Marcellt küldötte Tarkő és Ujvár ellen számos gyalogsággal s ötszáz nehéz lovassal, kik is az 1556-ik év nyarán a két szomszédvárat megszállották. Hogy miként fogadta őket a bátorlelkü asszony, kitünik az ellene később az egri káptalan előtt tett tanuvallomásokból. Ezek szerint Tárczay Anna, az ostromlást megelőzőleg, 14 puskást küldött ki lesbe a most történeti nevezetességü Branyiszko hegyre, kik az arra vezető országuton a királyi postát megtámadván, attól fontos császári sürgönyöket vettek el, Wernherr eperjesi parancsnokhoz szólókat, s álltala Gyulára, Nagy-Váradra s más helyekre

gyorsan tovább küldendöket. — Ezek közül a latinul irottakat Kékedy Gáspár által, a németeket pedig tanuskodó Mukk Bálint ujvári várnagy által megmagyaráztatván, viaszos vászonba boritotta, s Mislevicz János tarkői szabados által Lengyelországba, Izabella királynénál Velyhova városában tartózkodó fivérének Tárczay Györgynek küldötte, erélyesen szivére kötvén a hirnöknek gyors és gondos átszolgáltatásukat, s hat forintot adván neki utiköltségül. — Továbbá, hogy Tárczay Anna teljhatalommal volt ellátva a tarkői és ujvári várakban, s mindenkinek ő parancsolt; s a császári hadsereg közeledtéről értesülvén, tüstént hirnököket inditott Perényi Gáborhoz, Bebek Ferenczhez és Báthory Györgyhöz, segélcsapatokat kérvén tölök, s az utóbbitól 20 puskást csakugyan kapott is, kik a vár elestével, ott találtattak. Továbbá, hogy mindent elintézett a vár védelméhez, s tanuskodó Mukk Bálintnak 10 forintot adott lőpor vásárlására. — Hogy nagy fekete lobogót tüzött ki a vár ormaira, pártütésének s elszántságának nyilvános jeléül. — Hogy az ostrom első napján Tárczay Anna puskásokat küldött a császári sereg ellen, kik Tarkö alatt négy németet levágván, az egyiknek fejét elébe hozták, melyért nekik egy tallért adott. — Továbbá, hogy bizonyos cserneczi Kozy Pétert 50 latorral az ujvári várba küldött, hogy onnan a császárhoz szitó vidéket fosztogassa, kiket tanuskodó Mukk Bálint várnagy elfogadni vonakodván, Tárczay Anna ezért reá engesztelhetlenül megharagudott, s ismét három tizedest küldvén nyakára 30 zsoldossal, öt tisztétől megfosztatta s egész családjával fogságra vettette, minek bizonyságául tanu Tárczay Annának magyarul irt levelét mutatta fel, ez ügyre vonatkozót. — Továbbá hogy azon időben Tárczay Anna, bátyja György meghagyásából a körülfekvő vidéket Izabella kormánya alá hajtatni s minden telektől egy forintot venni parancsolt.

Nemes Therek Bálintnak, Tárczay György lovászmesterének vallomása szerint, őt Tárczay Anna az ostrom előtt bátyja lovaival Lengyelországba küldötte. — Negyedik tanu nemes Péchi Gergely, Tárczay György apródja s később Tárczay Anna udvarnoka, azt vallotta, hogy Izabella királynő egy bizonyos, Tárczay Györgytől Erdélyben kölcsön vett összegnek törlesztéseül, biharmegyei Széplak helység felét, más hat jószággal együtt átengedte Tárczay Annának, az adósság lerovása után visszatéritendöket; hogy azonban Tárczay Anna tanut ismét Erdélybe küldötte, hogy Izabellától több javakat kérjen, mely kivánatára azonban, minthogy Izabella véletlenül beteg volt, határozott feleletet nem nyert, s hogy Tárczay Anna ezen javak kezelöjéül Tárczay György hajdani szolgáját Horváth Jakabot nevezte ki. — Porkoláb Imre hethársi biró, Porkoláb Györgynek hajdan tarkői várnagynak fia azt vallotta, hogy Tárczay Anna Bebek Ferenczet azért, hogy a császár hiveit kötéllel fogdosta, megcsonkittatta, s Pelsőczön kinos halállal kivégeztette, nagyon megdicsérte, mondván: „Bebek a mit most tett, jámbor emberhez illöleg cselekedte.“ Végre, hogy Tárczay Anna száz lator megérkezésére várakozott.

Azonban a nöparancsnok hősies elszántsága daczára, az őrség a tulnyomó ellenséges erőnek ellen nem állhatott, 1556. julius 12-én szent Margit napján mindkét vár ostrommal bevétetett, s császári parancs következtében földig lerontatott. Tárczay Anna valószinüleg kimenekült, legalább a későbbi tanuvallatás, s egy pár utóbbi jogügylet arra látszik mutatni, hogy akkor még élt, bár a népmonda szerint Makovicza várába futván, ott megfogatott s feje vétetett volna. Bátyja, György pedig tovább követvén hősies, de sanyaru sorsát, váltig buzgón fáradozott királyi urnője ügyében. — 1557-ben Bebek Ferenczczel követségben járt Konstantinápolyban, onnan visszatérvén, még az évben Balassa Menyhárttal ostrom alá vette a nagy szöllösi várat, s ott puskagolyótól találva, hányatott éltét és fényes nevét kora sirba vitte. A Tárczayak roppant javai, melyekhez csupán Sárosmegyében a tarkői, ujvári és hertneki várak az azokhoz tartozó javadalmakkal s azokon kivül 25 falu és puszta, a Szepességen nyolcz, részint egész, részint részjószág, s ezen felül mint feljebb láttuk, a két testvérhaza különböző részein szerzett javadalmak tartoztak, elkoboztattak, a tarkői és ujvári várak tartozmányaikkal az akkor nagy tekintélyre emelkedett Dessewffy Jánosnak, továbbá a Péchy és Tahy családoknak, a hertneki uradalom a Forgácsoknak adományoztattak, mely utóbbi ezeknek kezéről nehány év előtt az Anhalt-Dessaui állam birtokába jutott, közel egy millió ftnyi áron. — Kékedy János, Tárczay György Zsófia nevü növérének fia, ugyan mindezen javakhoz való jogait a Berzeviczyekre, mint az ősiekre nézve osztályos atyafiakra ruházta át 1587-ben, azonban ezen jogátruházás ugylátszik, csak alaki maradt, s érvényre nem emelkedhetett.

A tarkői régi kastélyt, mely a várdomb alatt hasonnevü faluban fekszik, Dessewffy Ádám javittatta ki 1630. körül, jelenleg ismét romladozó félben van.

Tárczán is volt egy Tárczay-féle régi várlak, nagyobbszerü modorban, s erömüvekkel; de 1813-ban a Tárcza folyó rendkivül megáradván, a várdombot alámosta, s az egész épületet alapostól elseperte, ugy, hogy nyoma sem maradt.

Vegyünk búcsut e hös árnyaktól, melyeknek emléke oly megragadó képét varázsolja elénk hazánk viszontagságos történetének, s melyeknek szomoru letünte még századok után is részvétet költ bennünk. Nagy dolgokat vittek véghez, és semmivé lettek. — Sokat küzdöttek s vesztüket nyerték. Egy pár düledező falon kivül semmi sem jelzi már hajdani nagyságukat, s lehetetlen tetteik szinhelyére lépnünk, a nélkül, hogy annak sivar jellemében megragadó képét ne lássuk az emberi fáradalmak semmiségének, melyeken, mint a tájon a szélvész, a mulandóság hatalma diadalmaskodik.

Berzeviczy Edmund.

A bérczi erdő és lakói.

(Vége.)

A nap már magasan áll az égen s ha a bércznek csucsára akarunk érni, el kell bucsuznunk a szép bikkerdötől s ábrándos pompás növényeitől. Fölfelé haladva a mindig meredekebben emelkedő lejtön, melyet famentett helyeken piros zamatos szamóczából álló szönyeg föd, elhagyjuk a lomberdöt, s mintegy órányi járás után elértük a *fenyvesek* birodalmát. Eleinte még *bikk-*, *tölgy-* s *rekettye*-fákkal vegyest tünnek elö sugár *jegenyék* s terebély *tisza*-fák és *czirbolya-fenyök;* a virágok, s harasztok gyérülnek; sürü rövid fü födi a földet, itt-ott már afonya-bokrok, s gyalogfenyök is mutatkoznak, s minél magasabbra érünk, annál komolyabb arczot ölt a bérczi táj; a virágok s a lombfák végre eltünnek egészen.

A milyen változatos, zajos, élénk élettel teli a lomberdö, oly egyhangu, komoly a fenyves; a fák mind oly egyformák; sima sugár törzseit nem ölelik a folyondárok indái, sötét komor árnyékukban nem nyilik virág, a földet zöld fü helyett száraz barna tülevelek födik, s ezek oly simák, hogy alig lehet rajtok járni. E komor magasztos csend tollas lakóira is hat Itt nem hallani oly vig csattogó hangokat, csak a *havasi pinty* és a *keresztcsóru* halk méla dalait, a *harkályok* kopogását, s tavaszkor a *fajdtyuk-hím* éles rikácsoló kiáltozásait. A keresztcsóru legszebb madaraink egyike, tetötől lábaszáráig élénk piros, hanem e pompás ruhát csak éltének harmadik évében és csak szabadságában kapja; ha kalitkába zárják, mindig szürke marad, s legfeljebb barna lesz

E komoly, örökzöld fenyveseket lakják a fajdtyukok. A *siketfajd* (Tetrao urogallus, Auerhuhn), hime pulyka nagyságu; finom tollszakáll disziti; fekete tüzes szemeit kemény, vörös, meztelen bör környezi, mint a közönséges kakasét is; háta fekete, parányi szürke pettyekkel, s ép olyan, mint finom hamuval behintett fekete selyem szövet; nyaka fekete hamuszin habos, melle aczélzöld, hasa fekete-fehér tarka. A jércze kisebb, egészen rozsdaszinü fekete habos. Fészkének készitésével nem sokat törödik; a legközelebbi henye- vagy gyalogfenyö-bokor tövénél kapar egy lyukat, bele tesz nehány vékony galyat, s oda rakja 8—16 sárga, barna pettyes tojását, melyekből 30 nap mulva, a cochinchina-csibékhez hasonló, sárga-feketés-barna csikos fiai kikelnek, s alig hogy megszáradtak, fürgén futkosnak anyjuk után.

A *nyirfajd* (tetrao tetrix, Haselhuhn). Ritka szépségü madár; a him szint oly nagy, mint a siketfajd, egészen fekete, hol kék, hol lillaszinbe játszó aczélfénynyel, csak szárnyain van nehány fehér toll, melyek kerek foltot képeznek. Szemeit szintén vörös karimák veszik körül; villaalaku farkának két vége kifelé kanyarodik. A jércze kisebb, s nem jár oly fényes diszruhában; fészkét szintén a földön bokrok alatt készíti.

A *havasi fajd* (tetrao lagopus) bérczeink legmagasabb csúcsait lakja, még a fák regióján tul is; nyárban mindenféle erdei bogyókból él, télben a fenyvesek s különösen a vörös fenyü tüleveleivel is beéri; ekkor lejebbszáll az erdökbe, mély lyukakat kapar magának a hóba, s ott tartózkodik többnyire. Nyáron sárga-vörös-fekete vonalakkal bir, télen tiszta fehér, csak farka és szárnya első hat tollának szárai feketék; lába egész körmeig tollas. Nagyságára hasonló a közönséges házi tyukhoz. Husa fölötte izletes.

A fajdtyukok neméhez tartozik az ismeretes *császár-madár* is.

Hosszu, fárasztó utat kell tennünk a sötét fenyvesen keresztül, mig elhagyva a fák birodalmát, ismét zöld földre léphetünk, s már csak órányi távolságban vagyunk a bércz csucsától; honnan a messzire terjedő kilátást élvezendjük. Itt már csak törpe jegenyék, gyalog- és henyefenyök tengödnek, a földet sürü fekete és piros afonya-bokrok födik. A *fekete afonya* (Heidelbeere) borsó nagyságu, fekete, kékzománczos bogyóit nyersen és czukorban főtten eszik. A *piros afonya* (Preisselbeere) gyümölcse kellemetlen, összehuzó, fanyar izü, csak czukorba főtten ehető.

A *henyefenyő* tüleveleiből csinálják a fenyő-olajat; mely azelött fontos szerepet vitt a gyógyászatban s most is, mint hatásos hidegláz elleni háziszer, használtatik; fiatal sarjaiból tavaszkor terpentinszerü gyanta folyik, melyet a nép „kárpáti balzsam“ név alatt ismer s gyógyszerül használ.

A henyefenyö (pinus pumilius) 2—3 ölnyi hosszu ágai nem nönek egyenesen föl-

*

felé, de egészen a földön fekszenek, csak hegyei kanyarodnak föl.

A *gyalogfenyő* (juniperus communis) fekete kék-zománczos bogyói három évig érnek; ezeket a gyógyászatban is használják; a gazdasszonyok *boróka*, vagy *fenyőmag* név alatt ismerik. Ezen bogyókból égetik az erős fenyő-szeszt (borovicska). Ha e bozontos, szürke-zöld, legkevésbbé sem szép, alig 8—10 lábnyi magas bokorra nézünk, alig hinnők, hogy a súgár nemes cziprusfák fajrokona, melyeket a régiek isteneiknek szenteltek.

Bérczi erdőinkben az európai tülevelesek minden fajával találkozunk. Legnevezetesebbek :

A *tiszafa* (taxus baccata). E szép, 25—40 láb magas fát már nagyon meggyéritették hazánk erdeiben; azelőtt fölötte divatozott a franczia és hollandiai izlés szerint elferditett kertekben; most is látjuk a parkokban, de természetes alakjában, diszleni. Nagyon lassan nő s ezer évig élhet. Vörös-barna, habos, tömött fáját finom asztalos s esztergályos munkákra használják.

Az *erdei fenyő* (pinus sylvestris.) 80—100 láb magas, terebély, meszszire szétágazó fa. 100—120 évig nő, az ily koru fák épitésre és szénégetésre fölötte jók; törzséből fürészelnek deszkát sléczet, 3 hüvelyknyi hosszu tobozait tüzelőnek használják. Kékes-zöld, másfél hüvelyknyi hosszu tülevelei nem állnak két sorban a galy oldalán, de sürün össze-vissza ugy, hogy a galyat egészen elfödik. Az erdei fenyő különösen szép májusban, mikor virit. — A fiatal sarjak hegyein fejlődnek másfél hüvelyk hosszu hengerszerü, alól élénk-piros, felül aranysárga himporral födött virágtobozai, melyek idővel megbarnulnak s a fának magvát tartalmazzák.

Ezen fából nyerik ama, technikai és gyógyászáti tekintetben annyira fontos gyantát, melyből közönséges terpentint, terpentinolajat, hegedü-gyantát- (colophonium), fekete és fehér szurkot, kátrányt, fenyőkormot stb. készitenek.

A *czirbulya-fenyő*, (pinus cembra) 100 láb magas fa, mely csak azáltal különbözik az előbbitől, hogy tülevelei ötönkint egy csomóban állnak, tojásalaku tobozai hüvelyeiben fölötte jó izü, a mogyoróhoz hasonló magot találni.

A *jegenye-fenyő*, (pinus abies), 120—130 láb magas sugárfa ágai vizirányossan állnak el törzsétől s gulaalaku csucsot képeznek. Haszonra nézve hasonló az erdei fenyőhez, csak hogy a gyantájából készitett terpentin még finomabb; héját a timárok használják.

A *vörös-fenyő*, (pinus laxis). Ezen gyönyörü, 60—100 láb magas, gúlaalaku fát méltán mondhatni az európai tülevelesek legszebbikének. Keskeny világos-zöld tülevelei, 40—50-en együtt állnak egy csomóban, bizonyos távolságban; őszszel lehullatja; tavaszkor gyöngéd fehér pehely környezi a fejlödő levélcsomókat; magtobozai alig egy hüvelyk hosszuk.

Gyakran ültetik diszül a kertekbe, de a bérczek szabad levegőjéhez szokott fa itt csak szomoruan tengődik s alig ismernénk e vézna 10—15 láb magas fácskában bérczeink fenyveseinek királyára, mely ama

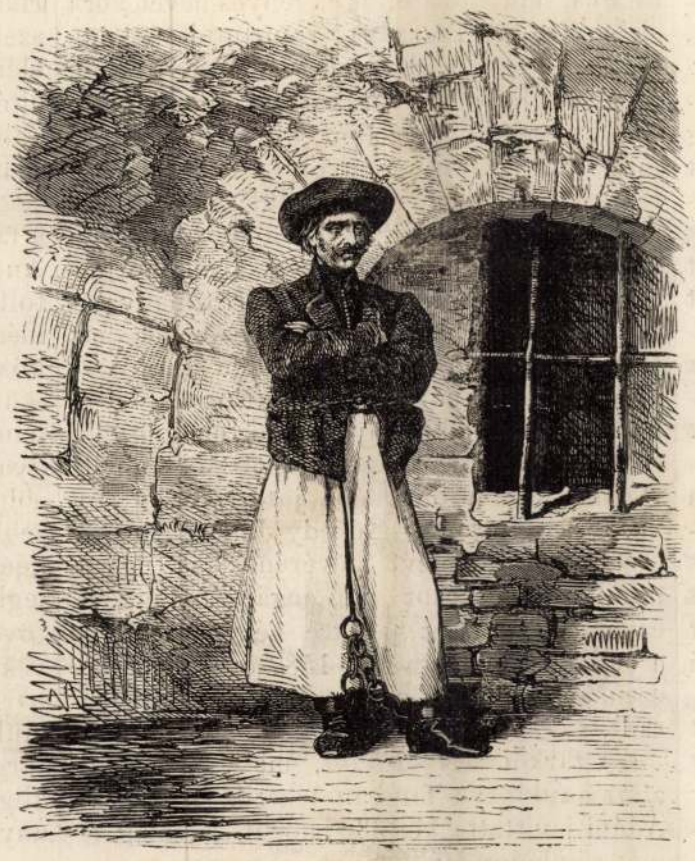

Rózsa Sándor a börtönben.

hires büszke libanoni czédrusok legközelebbi fajrokona.

Végre fölértünk a hegy csucsára, melyet a piros afonya örökzöld bokrai fednek; és ezen eleven zöld, piros bogyóval terhelt bokrok közt fehérlik egy-egy darab hó — s ime! a bérczek felhőt érő csucsán diszlik hazánk zászlajának szép hármas szine! — Legmagasabb ormára érve, két megyében állunk egyszerre, itt van Zólyom- és Liptómegyének határa. Nagyszerü látvány terül el szemeink előtt; az egész táj, melyet láthatunk, roppant hegytengerhez hasonlit, és mind azon, részint nagy hegyek is oly messze messze vannak alattunk, s ekkor veszszük csak észre, mily széditő magasságban álltunk.

De az öreg Prasiva szeszélye nem engedi a kilátás gyönyörét tovább is élveznünk. Talán rosz néven vette, hogy ős fején taposunk; éles fagyos szél támadt, s egyszerre sürü ködbe vagyunk burkolva. Hasztalan várjuk, hogy ismét kiderül, s búcsut kell mondanunk a bércznek, mely mélyen behuzza homlokába szürke fellegsüvegét. Midőn leérünk a szép bükkerdőbe, melynek lakóit reggel meglestük, csodálkozva látjuk, hogy itt nem változott az idő; a bucsuzó nap sugarai aranynyal hintik be a fák lombjait, a madarak halkabb esteli dala zeng a csendes erdői magányban.

Beniczky Irma.

Kufstein vára és Rózsa Sándor.

Aprilis 1-jén egy Insbruckba érkezett kufsteini utazó azt a tréfát gondolta ki, hogy az insbruckiakat aprilisba küldi, mi végből azon hirt terjesztette, hogy Rózsa Sándor, a rettegett csikós, fogságából megszökött. Bár a közönség aprilis 1-jén rendesen nehezebben hisz mint máskor, ezen hir mégis mindenfelé hitelre talált, miután a közönség már régen nem élvezett valami pikans hircsemegét. A ki azonban Rózsa Sándornak „tartózkodási helyét“ ismeri, szökése hirének még april 2-án sem adott volna hitelt, mert valóban egészen megfoghatatlan volna, hogy a kit oly „jól eltettek,“ miképen menekülhetett volna ki a kufsteini császártoronyból, porhüvelyének hátrahagyása nélkül. A vármüvekkel koronázott sziklának legmagasabb csucsán áll a magas, hengeralaku császártorony, melynek alsó emeleteit az őrizet legénysége lakja, legfelső része pedig sulyos állam- vagy közönséges foglyok befogadására van rendelve. A kit abba egyszer fölvesznek, arról igazán elmondhatni, hogy „ugyan jól el van téve.“

Nehány lépcső megmászása után egy köralaku s a toronynak egész átmérőjét elfoglaló terembe jutni, mely ölnyi vastag lőréseken keresztül nyer világosságot. A tágas teremben, melynek födelét egy középen álló oszlop tartja, egy század katonaság kényelmesen tanyázhat. — Ezen termen mindenkinek keresztül kell menni, ki Rózsa Sándor börtönébe akar jutni, mivel innen vezet egy, a falakba alkalmazott lépcső a legfelső emeletbe.

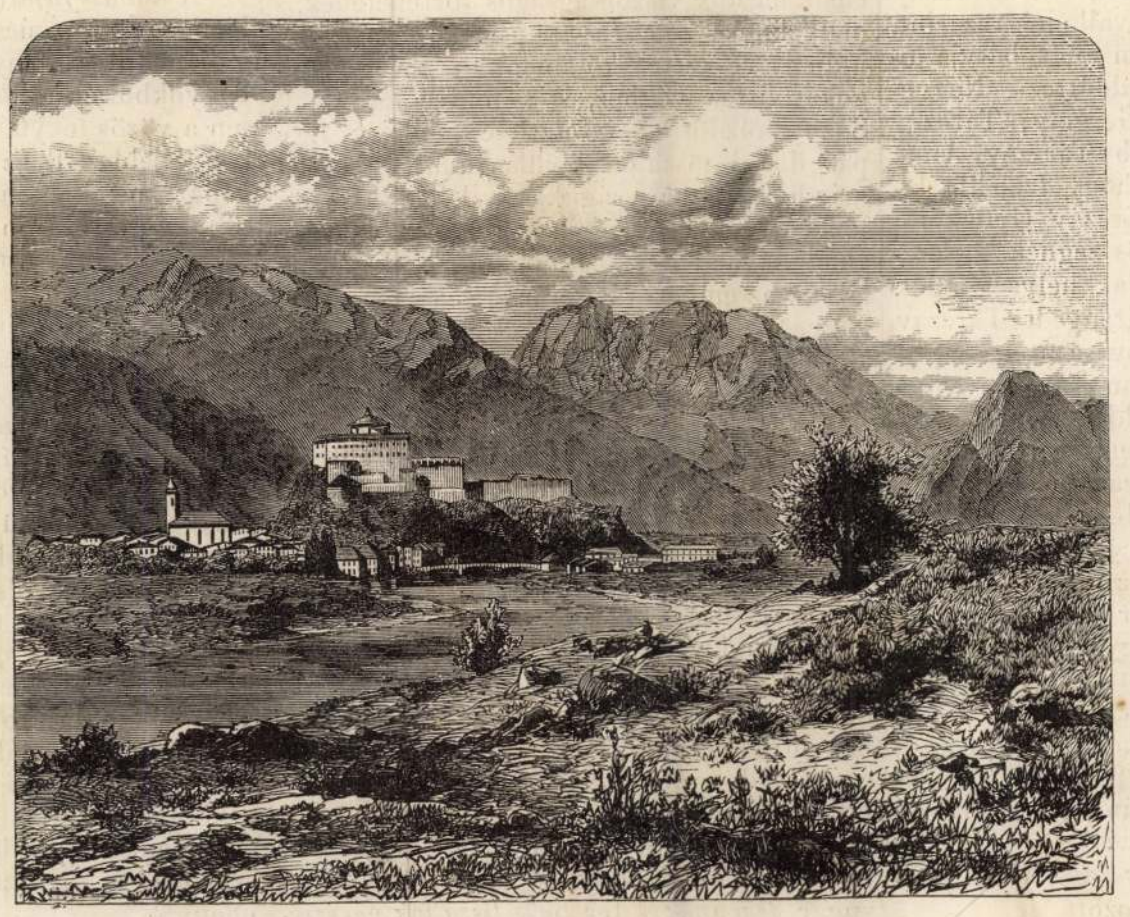

Kufstein vára Tyrolban.

Ezen, a falba egészen befoglalt lépcsőt alul a teremben egy vasajtó, a felső kimenetnél pedig nehéz vasrács zárja el. A legfelső emeleten félkörben 13 börtönczella van, egy nyolcz emberre való őrszoba és egy előcsarnok, hol éjjel-nappal őr áll, ki a foglyokat a börtönajtók nyilásain keresztül szemmel tarthatja. A börtön-őrség 24 óránkint váltakozik, s ez idő alatt a börtönemeletbe van bezárva, mert a fennemlitett lépcső rácsa és ajtaja mindig zárva van. — Azonban a börtönőrség szükség esetére egy harang meghuzása által mindig hivhat a várból segitséget. — Fogoly megszökéséről tehát szó sem lehet, miután ezt még a börtönőrség sem tehetné, mert ha a foglyokkal együtt ki akarna törni, s képes volna is a rácsot és ajtót kifeszitení, még azonkivül az alsó emeletek egész őrségét kellene legyőznie. A torony külső része felé pedig annál kevesebbé gondolhat valamely fogoly, részint mivel a hely széditő ma-

22-ik szám. Tizenegyedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, május 29-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre :

a Vasarnapi Ujsag és Politikai Ujdonsagok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujsag : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft

Hirdetési dijak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számittatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben : Oppelik Alajos, — és Pesten : a kertész-gazdaszati ügynökség is, Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Régi magyarok régi arczképei.

XIV. Báró Forgách László. *)

Báró Forgách László azon ös nemzetségből eredt, mely még Gejza fejedelem korában nyerte honfiusitását. Hunt és Pázmán lovagtestvérek Svécziából — mint Kézai irja — csapataikkal Magyarországon átsiettek a tenger felé, midőn őket Gejza fejedelem az országban marasztotta, és utóbb sz. István királyt a Garan folyamban német szokás szerint vitézzé ütötték. A két testvér elsőbbikétől vette Hont vára és azon nevü vármegye nevét. Első birtokaik is bizonyosan e vár környékén jutottak, mig végre utódokban elszaporodva, több, részint kihalt, részint máig virágzó ágazatoknak és családoknak törzseivé lettek, megtartva harmadfél századon, sőt tovább is, a közös eredetet igazoló elnevezést, az okmányokban használt *„de genere Hunt Pazman“* kifejezést, mind addig, — mig a régi nemzetségi rendszer szétbomlásával az állandó családnevek léptek életbe.

A XIII. század első felében a Hunt Pázmán nemzetségnek egyik tagja *Iváncs*, (vagy Ivánka), 1226-ban II. András királytól hü szolgálatiért adományban kapta Nyitramegyében Gún földjét, melyen épült utóbb a család egyik ágának ősi fészke : Gimes vára. Ez Ivánka volt atyja a sajói ütközet után IV. Béla királynak nagy szolgálatot tett testvéreknek, és ő lön a több jeles családra oszlott nemzetségből különleges törzsatyja az egy század mulva már Forgách néven virágzott családnak, mely folytonosan történelmi szerepet viselvén, a XVII. század elején, — midőn két egy testvér: *Zsigmond* és *Ferencz*, amaz a nádori, emez országprimási székben ültek, a virágzás delelő pontját elérte. — Azonban a család már egy századdal előbb V. Jánosnak két fia *III. Péter* barsi, és *I. Gergely* nyitrai főispánok által két fővonalra oszlott, ez a *gácsi*, amaz a *gimesi* tulajdonképeni vonalnak lettek megkezdői.

Báró Forgách László, kit képünk ábrázol, a nagy nemzetség gimesi ágából származott. Szülői Forgách V. András, és Zeleméry Anna voltak. Noha atyja, mint tábornok, a hadi pályán növelte családja érdemeit, Forgách László mégis inkább a csendes családi élethez ragaszkodva, jelszavához hiven : „csendben és reményben,“ futotta meg élete pályáját. Pártállására nézve, mint átalában családja mindig, — az udvar hivei közé tartozott. Életének legderekabb szaka azon események keretébe nyulik be, melyek a XVII. század első fele végén Rákóczy Györgynek III. Feridnánd király elleni véres küzdelmeit tüntetik föl.

BÁRÓ FORGÁCH LÁSZLÓ.

1644-ben, midőn Rákóczy ismét fegyvert fogott — mint Kallóban kelt felhivásában maga irá : az ország alkotmányának és vallás-szabadságának védelmére, — a győzelmesen előre haladó sereg diadalai erős próbára tevék az udvari párt hüségét és Ferdinánd királynak febr. 23-án kelt körlevele a megyékhez, melyben inti az ország rendeit, hogy legyenek állhatatosak hüségökben, és kik megtántorodtak, térjenek vissza a kötelesség ösvényére, mutatja : hogy nem kevesen szegődtek az erdélyi fejedelem zászlójához és ezek között kevés kivétellel az egész felvidéki nemesség is. Forgách László azonban ezen kevés kivételek közé tartozott, és bárha márczius végén a fejedelem egy hadosztálya Kapronczay György alatt a felső Vágvölgyön Galgócz felé nyomult előre, és egyes portyázói Forgách László birtokaira is eljuthattak, ezek elől Forgách László annak idejében biztos helyre vonta magát.

Közbejött körülmények egy időre hátráltatták Rákóczy seregeit. Terv szerint Morva szélein a svéd hadak vezérével Torstensonnal kellett volna egyesülnie; de a dánok támadása a svéd vezért visszavonulásra kényszerité, minélfogva Ferdinánd tábornokai, Göcz és Pucheim, az erdélyi had ellen fordulhattak, és ennek visszavonulását eszközlék is. Időközben a bék-ealkudozás is megkisértetett. Mind ezek daczára, miután a királyi vezérek Sárosvár megvételéhez reményöket elvesztették, a felső Vágvölgyön visszavonultak. De Rákóczy tevékeny vezére Kemény János nyomban követte s fárasztotta a roszul fegyelmezett és roszul élelmezett hadat mindaddig, mig a Nyitra vizén tul Bajmócz mellett megerösitett tábori állást foglaltak, sőt egy ideig ott is szerencsésen csatározott ellenök, de hallva háta mögött Muránynak Szécsi Mária által feladását, nehogy körül-

*) Lásd Vasárnapi Ujság 1863. decz. 20. sz.

vétessék, a Bányavárosokon visszaindula. E hadjáratok röviden vázolt mozgalmai ismét érinték Forgách László lakhelyét és birtokait, azonban pártállását meg nem ingathatták.

A változó szerencsével folyt hadmüködés közben utóbb ismét nagyot fordított Rákóczy fejedelem ügyein Torstensonnak egy ujabb győzelme a császári hadak fölött és közeledése a cseh határok felé Ezek folytán Göcz császári tábornok a Magyarországban müködő seregek egy részével kirendeltetvén, Pucheim is visszavonult a Vágvonalra, de most ismét üzé öt Kemény János serege, ki azután a tél beálltával Gömörben és Turóczban, tehát, hol a Forgáchok ösi vára (Gimes) fekszik, foglalt téli szállást.

Ezalatt a békealkudozások változó sikerrel folytak, és miután a nagyszombati értekezés eredmény nélkül elosztott, az erdélyi fejedelem hadai ismét előnyomultak, egyik osztálya Bakos vezérlette alatt Nyitra vidékén egyesült a svédek egyik osztályával, Kemény János hadosztálya pedig Torstenson segélyére Brünn ostromához sietett, maga Rákóczy a Morva folyamon tul Gödingnél ütött tábort. — Azonban a török udvar változott politikája sietteté Rákóczyt a béke megkötésére, mely végre főleg a protestáns vallás biztositására nézve Linzben 1645. september 16-kán szerencsésen létesült.

A következő 1646. évi aug. 24-re halasztólag kitüzött országgyülés, mely egyszersmind nádorválasztó is volt, a linczi békekötést V. törvényczikkelyébe foglalta. Ez országgyülésen jelen volt báró Forgách László is, miután e gyülés öt nemcsak a közügyeknél fogva, de azért is érdeklé, mert nem sokkal előbb elhunyt testvére Forgách Péter koronaőr helyébe ott más választatván, annak örökösei a kulcsok átadása után jövőre minden felelősség alól föloldoztattak. Ez országgyülés alatt festeté le arczképét is b. Forgách László, mint azt a festész, Wideman, egykoru rézmetszvénye után képünk ábrázolja, és pedig azon kor szokása szerint: rövid hajjal, zsinórzat nélküli nagy ezüst gombos bő zekében, nyakában függő karddal. — Életfolyása, arczkifejezése összhangzásban állanak képe alá jegyzett jelszavával: „*in silentio et spe*“ (csendben és békében.)

Neje Károlyi Zsuzsanna volt, ettől egy fia maradt, szintén *László*, ki 1696-ban halt meg, és pedig — ugy látszik — később, mint fiai. Ágazata benne kihalt, de testvérétől, az emlitett Péter koronaőrtől származott ivadékban a Forgáchok gimesi ága ma is virágzik.

Petőfi.

I.

Te a szabadságot megüdvözölted
Még bölcsejében. Az viszont neked
Utolsó bucsuzásakép megirta
Ágyudörgésekkel — sirversedet.

II.

Nem mondja kisded siri jel:
E zugban porlik tested el.
És jól van az; mert igy a sír —
Amelyen egy hon népe sír
S körül ragyogja szellemed —
Egész e honnak keble lett.

Madách Imre.

Falu szélén.

Falu szélén, hegy tövében,
Lengő szellő lágy ölében,
Ringatózó lombok alatt,
Kristálytiszta forrás fakad.

Nincs oly virág künn a réten,
A mi itt ne nyilnék szépen,
Fel a partját és mellette,
Sok szép leány beültette.

S a mint ide vizért járnak,
Hűs alkonyán forró nyárnak,
Egyik dalol — más-ik nevet —
Boldogságuk szivből eredt.

Holdsugáros est csöndében,
Halk danájok fölzeng szépen,
S midőn már a frisse járja,
Mindeniknek ott a párja.

* * *

Forrás felett, a domb alatt,
Fülemüle sem dalolgat,
Hervadoznak a virágok,
Nincs ki gonddal volna rájok.

Néma, csendes minden itten,
Kedv s örömnek nyoma sincsen,
Elhallgatott rég a nóta,
Ujonczozás volt azóta.

Zsigray István.

Tarkő és a Tárczayak. *)

Sárosmegyének északnyugati részén, kietlen kopár vidéken, hol a zord szél csak az itt ott felmeredező csodás sziklacsoportozatok elszigetelt tömegébe ütközik, s a rideg tájat szomoru süvöltéseivel tölti el, meredek, lombtalan hegytetőn, *Tarkő* vára omladoz. Hire rég elenyészett falaival, s csak a regényes népköltészet koszoruzza danáival s távol utódok hálás emlékezete. — Pedig e komor fellegvár hajdan nevezetes szerepet játszott hazánk fénykorában s utóbb gyásztörténetében; egy dicső hős faj sasfészke volt az, melyből századokon át szakadatlan sorban hatalmas nemzedék szállt ki hazánk vérmezejére, hogy ott a szabadság s nemzeti függetlenség zászlói alatt küzdjön, s hös halált haljon. — A tarkői Tárczay egyike volt azon rég letünt nemzetségeknek, melyek a daliás kor szellemétől ragadtatva, hatalmukkal a közbátorság rovására gyakran visszaéltek, de azt a közveszély pillanatában annak elhárítására mindig sikeresen vetették közbe.

Tarkő várának, mint ókori emlékeink legnagyobb részének eredetét, a bizonytalanság homálya födi. — Hogy 1282-ben már fennállott, bizonyitja azon oklevél, melylyel Rutker fia Rikolf az emlitett évben III. László királytól pallosjogot nyert maga és utódai részére, Tarkő várának környékén összecsődült s a közbiztonságot veszélyeztető rablók, bitangok és gonosztevők megbüntetésére, mely oklevélben emlitett Rikolf már Tarkői Rikolfnak neveztetik.

Ezen Rikolfnak fiai, Kakas, János, Henrik, Markolf és II. Rikolf, 1306. évben megosztozván, Tarkő vára az ahhoz tartozó javakkal utóbb nevezett II. Rikolfnak jutott, ki 12 fia **) által megalapitója lett a Tarkői vagyis később Tárczay nemzetségnek.

Ezen Rikolfnak tetteit és érdemeit számos oklevél örökiti, melyekből kiderül, hogy trencséni Csák Máté hive Demeter által otalmazott Sáros várának ostrománál Róbert Károly király részén vitézül küzdött, s ezen alkalommal ledobott kövek által sulyosan megsebesittetett; ugy szintén az 1312-iki rozgonyi csatában a király szemeláttára bizonyitott hősies vitézsége által a Görgeyek ősével osztozott a nap dicsőségében, s a király részére döntötte el a diadalt. — Továbbá midőn Róbert Károly király, sógorának László lengyel királynak segitségére, ellene támadott számos ellenségei ellen, hadosztályt küldött nevezett Tarkői Rikolf fökapitánysága alatt, ez a vezérletére bizott sereggel férfiasan és eszélyesen hadakozván, László király, Isten és a magyar sereg segitségével ellenségeit kivánat szerint legyőzte. „Mely alkalommal, ugymond az oklevél, Tarkői Rikolf az egész magyar seregnek jó hirnevet szerzett.“

Ezen elősorolt érdemeinek némi jutalmául, Károly király 1312-ben a Keech nemzetségbeli Symontól, Langtól, Istvántól, Bekétől, Herbordtól, Jánostól, Mikótól és Herbordtól, mint szintén Csák Máté hiveitől elkobzott vörösalmai és tarkői jószágrészeket; továbbá ugyanazon évben három nagy kiterjedésü, a palochai és tarkői várak szomszédságában fekvő erdőséget adományozott Tarkői Rikolfnak; 1325 ben pedig öt, maradékait s bárhol fekvő jószágait s azokon találtató népeit és jobbágyait az ország bárminemü törvényhatóságai alól, örök időkre felmentette, öt magát a király saját biráskodásának, népeit és jobbágyait pedig magának Rikolf és maradékai itéletének tartván fenn, s egyuttal öt pallosjoggal s más mondhatni hallatlan szabadalmakkal ruházván fel.

Tarkői Rikolf 12 fiának vitéz tetteit már nem oly tántorithatlan hűség jelzi a törvényes fejedelem irányában, mint hös atyjukéit; s már már átlengi azokat ama hatalmaskodási szellem, mely oly természetes következménye volt az akkori kor viszonyainak, s mely ezen nemesség dicsőségére a 15-ik században homályt vetett, mig az Tárczay Miklós és fia György hös haláluk által tündöklőbben, mint valaha derült fel ismét.

Azon adomány-levélből, melyet Róbert Károly király a Hekule nemzetségbeli Péter, Jakab és Miklós részére Naatfeő vagyis Tótfalu jószágra nézve megerősitést adott 1323 ban, egyéb érdemeik között az is elősoroltatik, hogy midőn Rikolf fiai a király ellen támadván, vele megütköztek, nevezett Jakab a király részén küzdvén, halálos sebet kapott torkában stb. Hogy mily alkalommal történt légyen ez, s Rikolf fiai közül, kik vettek részt ezen támadásban, kinyomozni nem sikerült. Némi tájékozásul szolgálhat e részben, hogy Tarkői Rikolf fia László, maga s fivérei részére, kik közül János, Kelemen és Lőrincz névleg megemlittetnek, a király iránt minden időben tanusitott hüségükért 1337. évben egy, Musinapatakafeu nevü terjedelmes erdőséget nyertek adományul Róbert Károly királytól, kinek udvaránál nevezett Tarkői László, mint vitéz hadfi szerzett érdemeket. 1339. évben pedig az akkor még élő Tarkői Rikolf maga, s László és Kelemen fiai kir. udvarnokok (aulae familiares) s többi fiai részére Hevesmegyében fekvő Kemlen helységet nyerték adományul Róbert Károly királytól Istvánnak, Illés fiának, Kenész fiának magszakadtánál, mely jószágba ugyanazon évben minden ellenmondás nélkül be is igtattattak.

1345. évben szintén Tarkői Rikolf fiai Kelemen és Lőrincz szabadalmat nyertek Nagy Lajos királytól, hogy jobbágyaik a a királynak s az ország zászlósainak a föld termékeitől járuló házaktól, ugyszintén, büneseteket kivéve, az ország birósági alól felmentessenek.

Bizonyára nagyrészt ezen kedvezményeknek tulajdonitható azon erőszakos és önkénykedő eljárás, mely Tarkői Rikolf fiainak eljárását jellemzi magán viszályaik elintézésénél.

Már 1343-ik évben Mykech bán fia, Loránd, a szepesi káptalan előtt óvást tett az-

---

*) *Kutfők*: A berzeviczei levéltár. — *Wagner*: Diplom. Cottus Sáros.; Analecta Scepus. — Bártfai levéltár. — *Teleki*: Hunyadiak kora. — *Budai*: Polgári lexicon. — *Fessler*: Gesch. d. Ungarn. — *Szirmay*: Notitia Cottus Zemplén

**) Ezek: István. Rikolf. János. Péter. Miklós. Kelemen. Gergely. Lőrincz. Jakab. Domonkos. Henrik és László.

iránt, hogy Tarkői Rikolf fia László, szállásán ok nélkül rajta ütött, viszont

1347-ik évben Nagy Lajos király compulsorium parancsa folytán Tarkői László és Lőrincz testvérek részére, birói vizsgálat tétetett folyamatba Mykech bán fia Loránd ellen, a miért ez a nevezett Tarkőiek szolgáját utfélen megtámadván, bizonyos reá bizott okiratoktól megfosztotta.

A budai káptalannak részbeni nyomozó irataiból kiderül, hogy ezen ellenségeskedés a Tarkőiek igénye miatt a Loránd által birtokolt Ujfalu helységre nézve, valamint egy, ezen helység és a Tarkőiek Vörösalma nevü falujok között fekvő földre vonatkozó határvillongásból eredett, mely előbb ugyan a váczi káptalan előtt kötött egyezség értelmében egészen Mykech bán fiai részére, majd azonban későbbi megállapodás folytán akkint intéztetett el, hogy ennek a Tarkői Lászlónak valószinüleg később, megitélt pörös földért, a Tapoly mentében fekvő Adrianvágása nevü falut engedték át Sárosmegyében 100 márka kötbér mellett.

1361-ben Péter ónodi prépost és Kelemen, mindketten Tarkői Rikolf fiai, óvást emeltek az egri káptalan előtt, hogy testvérük Lőrincz kevéssel közös atyjuk halála után, Tarkő várát minden okiratokkal együtt, söt testvérük László magtalanul elhalt fiainak birtokrészeit is, önhatalmulag elfoglalta.

1398-ban Tarkői Lőrincz fia Tamás, Hening pusztát nyerte adományul Zsigmond királytól, mely addig a sárosi várhoz tartozott.

Nevezetesebb szerepet azonban a Tarkőiek csak a 15-ik század közepe táján kezdtek vinni ismét, a midőn ugyanis Borbála királyné, a Tarkői Rikolfnak szintén Rikolffiától származott, s azért ez után nevezett Tarkői Rikolffi Lászlót a Liptómegyében fekvő ujvári vár parancsnokává teszi 1435.

Majd Ulászló király ugyanezen Lászlónak Liptómegyében a nagyvári várat 16 helységgel és Árvamegyében két falut adományoz, s öt ama várnak ujrafelépitésére s megerősitésére felhatalmazza 1440-ben.

Majd ismét 1441-ben ugyanezen király ezen Lászlónak és testvérének Rikolffi máskép Fogas Jánosnak az ujvári várat, melynek László elébb parancsnokságát viselte, és nyolcz falut adományoz Liptómegyében, melynek ez egyszersmind főispánja volt, s mint ilyen, az 1441-diki országgyülésen résztvett.

Ekként nagy hatalomra jutván a Tarkőiek ama háborgós időkben, az akkori féktelen olygarchák példáját követve, csakhamar szerte hatalmaskodtak váraikból, s e miatt már 1439-ben hütlenségi notával sujtattak, azonban ugy látszik sikertelenül, mig végre az akkor feltünt óriás, Hunyadi János, vaskezével öket is engedelmességre szoritotta.

1447-ik esztendöben ugyan a nevezett két testvér, Rikolffi László és János, az ország kormányzójától minden, a zavaros időkben elkövetett törvénytelen tetteikért teljes bünbocsánatot, ugyszintén a liptómegyei, ujvári és nagyvári várakra nézve pártfogást nyertek; azonban Rikolffi László szabadságát csak azon föltétel alatt nyerhette vissza, hogy ama várakat az ország rendeletéhez képest leromboltassa s oda hagyni kényszerült.

1464-ben ezen várakra és tartományaikra nézve Rikolffi László fia, Zsigmond, uj adományt nyert ugyan Mátyás királytól; de ezek már 1470. táján Komoróczi Péter lykavai várparancsnok kezére, s ennek megzabolása után Mátyás király hatalmába kerültek, s általa másoknak adományoztattak, ámbár Tarkői Rikolffi Zsigmond és fia István ezen várak eladományozása és szerzése ellen a szepesi és budai káptalanok előtt ismételve óvást tettek.

Mig az ezen ágbeli Tarkőiek, kik közöl Rikolffi György 1450. táján erdélyi vajdaságot viselt, ily viszontagságokat szenvedtek, addig ősi fészkük, Tarkő vára, s az ahhoz tartozó uradalmak, több ágak kihaltával, örökösödés, adásvevés, zálog- és királyi adományozások által egészen a Tárczay ág birtokába került, mely Tarkői Rikolfnak László fiától származott, s Tárcza helysége után, melyet még első Rikolf szerzett, részint vétel, részint királyi adomány által, még az Árpád-ház uralma alatt vette melléknevét.

1455 ben ugyan még Tarkő várára s az ahhoz tartozó 26 sárosmegyei, 6 szepességi s Kömlő hevesmegyei falukra nézve, öt ágbeli Tarkői nemzedék uj adományt s királyi jogot nyert László királytól, s ezen javaknak további közös birtokára nézve Palóczy László országbiró közbenjöttével egyezséget kötött 1456-ban. De már 1468-ban Tárczay Tamás Tarkö várának s az ahhoz tartozó javadalmaknak egy harmadára nyert uj adományt s ahhoz csatolt királyi jogot Mátyás királytól.

1473-ban Kömlö helysége a Rikolffiak részéröl történt jog átruházás folytán Tárczay Tamás kizárólagos birtokába jut, s érdemei tekintetéből Mátyás király által 1475-ben katonai beszállásolástól felmentetik, 1478-ban pedig vásári szabadalommal láttatik el.

(Vége következik.)

A bérczi erdő és lakói.

Sokan azt gondolják, hogy a felföld a természet mostoha gyermeke, de hazánk északi része is gazdagon van megáldva szépségekkel mind topographiai, mind történeti tekintetben. Legérdekesebb, s mégis oly kevéssé ismert tájainak egyike *Zólyommegye*.

Annyi való, hogy várkoronázott, magas hegyeinek lejtöin nem érik a szölö, de keblökben nemes érczek rejlenek, számos gyógyerejü, forrás fakad ismeretlen mélységeiből, ezüst hullámos sebes folyók metszik át viränyos völgyeit, hol az arany kalászu tiszta buza is megterem. Erdöinek zamatos füvében számos juhnyáj legel, ezeknek tejéből készitik ama jóizü turót, melynek országos hire van.

Szép eröteljes nép lakja e vidéket, mely tótajku, magyar érzelmü s hiven ragaszkodik a közös *házához*. Zólyom északi részén magas bérczek emelkednek, melyek felhöbe burkolt tetöin nyár közepén is havat találunk, mig lábaiknál az erdök csodaszerü dusgazdag élete virit. Itt találunk oly erdöket is, melyek szentélyébe nem hatott még a nyerészkedés szelleme.

Talán nem lesz érdektelen, az ilyen ös bérczi erdö lakóival megismerkednünk, s hogy ezt megtehessük, lépjünk nyári időben kora reggel ama százados, vagy inkább ezredéves öserdöbe, mely Zólyom-megye legmagasabb hegyeinek egyikét, az ösz *Prasivát* födi.

A keleti égen uszó fehér fellegek piros szegélyt nyertek már; a hajnal eloltogatja rózsa ujjaival a csillagokat, rejtélyes homály uralg az erdöi magányban. — „Uhú, húhú!“ hangzik egyszerre rémletesen az erdö mélyéből s nagy villogó szemü madár, melynek szarnycsattogását nem hallani, suhint elmelettünk; valami nagy fának odujába tünik el, honnan aztán guny kaczajhoz s kutyanyihogáshoz hasonló hangokat hallani. Ez volt Európa legnagyobb éjjeli madara, a *fülesbagoly* (bubo dux), az uhú! húhú! által tudtára adja családjának közeledését, mire ezek ama fülhasitó hangokkal felelnek. A nagy füles bagoly csupán az ily ös erdöket lakja, fölötte szép, sajátságos külsejü madár; nagyságára nézve a pulykához hasonló; tollai selyemszerük, fényesek; nagy kerek fejét két fülalaku fennálló tollcsomó disziti, felül sötét rozsdaszin, alul világosabb, ékszerü fekete vonalokkal. Eledelét csupán éjjel keresi, s az különféle kisebb állatok ból áll.

A bagoly szavára, mint adott jelre, haza sietnek az erdö fénykerülö lakói. Itt jön nesztelenül, lassan a *borz*, ovatosan körülnézve, mielött földalatti lakába eltün k, melyet nappal nem hagy el soha, ha csak a róka ravaszul ki nem kergeti, mely aztán kényelmes lakát elfoglalja. A *borz* (meles taxus) az erdö legcsendesebb lakója, hossza két lábnyi, felül szürkesárga, alúl fekete orrától kezdve szemén s fülén keresztül fekete csik vonul el, élelme szintén kisebb állatokból áll.

Ott szaladt fel egy fán valami fürge, fényes szörü állatocska, madártojással szájában; ez a ragadozó állatnemüek legkisebb képviselője, a *közönséges menyét* (mustella vulgaris), nem sokára követi öt a *nyuszt* (mustella martes), ezt fölötte üldözik szép böréért. melynek hátrészéből drága prémet készitenek; a nyuszt legközelebbi fájrokona a sziberiai czobolynak. Igen szép élénk állat, ha ifjonta fogságba kerül. annyira megszelidül, mint a macska. Hosszu farkával együtt 2 lábnyi; szöre sötét — szürke-sárga, lábai és farka feketék. Szintén fölötte szép, de gyérebben található a *nagy menyét* vagy *hermelin* (mustella erminea), ennek szöre nyáron vörös-barna, télen hófehér, börét prémnek használják; az egész állat farkától, melynek hegye mindig fekete — csak másfél láb hosszu. Még a *nyest* is siet, kövér egérrel szájában, lakása felé, mely mint a *görényé*, kövek alatt szokott lenni. A nyest (mustella foina), böre szintén prémnek használtatik. S amott óvatosan körülnézve villogó fekete szemeivel, jön a tyukok gyilkosa, a *görény*; tiz s több békát visz éles fogai közt, ez legkedvesebb eledele, s ha lehet százat is fog egyszerre; hogy el ne szökhessenek, elharapja lábaikat, s aztán elhordja fészkébe. A görény, (mustella putoris,) mindenfelé, városok és faluk közelében található, szöre alól sárgás, s hegyei fényes szurokfeketék, böre csak festve használtatik.

Az éjjeli pillangók, melyek közt legszebb a *pávaszem*, (saturnia pyri,) körül zsibongják a virágokat, nyughelyet keresve leveleik alatt; a *fénybogarak*, szerényen vonulnak vissza moh-házaikba, s végre mind el vannak helyezve; eltüntek, hol a fák odvai, hol földalatti lakásaikban; az éjnek rejtélyes élete megszünt; mély csend uralkodik az erdöben, a természet e nagyszerü templomában.

Alig aranyozzák a terebély bikkfák zöld lombjait a felkelö nap első sugarai, már is tudtára adja ezt a madarak népének a *fekete rigó* éles fütytyel kezdödö reggeli dala, s nem sokára viszhangzik az imént még oly csendes erdö tollas lakóinak örömtelt dallamaitól, s mindezen százféle, egymástól annyira különböző hangok kellemes harmóniáju egygyé olvadnak össze.

A sürü, alacsony sövények közt turbékolnak szerelmes *gerle-párok*, melyek, mint szintén a fényes-nyaku nagyobb *örvesgalambok*, nyári lakásul választják ezen erdöket, de már septemberben elköltöznek melegebb hazájokba.

A *czinegék* különféle fajai, csiripelve röpdösnek ide s tova; a szép kékfejü kis kontyos czinege szorgalmasan keres eledelt fiainak, melyek száma néha 18-ra is megy; ott ringatózik, hosszu komló-indán, fejjel lefelé csüngve, a szép csintalan szén-czinege, az *arany-sármány*, a *kendericze*, a *selyemfark*

a szép szemü *nyakforgató;* a *fakúszók* többféle faja, a kicsi-piczi *ökörszem*, a *sárga rigó*, mind fütyül, dalol, ugrál, repdes, csiripel, örvendve életének, melynek ártatlan boldogságát itt nem zavarja ama durva vandalismus, mely csupán időtöltésből rontja a madarak fészkeit, s ezreket kipusztit.

A ki gyönyört talál a madarak dalaiban, az idejöjön, itt hallgassa meg őket, mily örömteljes édes hangokkal dicsérik a mindenható örök jóságát, megéneklik a szerelmet, a szabadságot, mert ez a természet szive s lelke; — higyétek el, ama szegény, kaliczkába zárt foglyok nem dalolnak — de sirnak, s panaszkodnak — siratják vesztett szabadságukat, panaszt emelnek azok ellen, kik töle megfosztották.

A természet-buvárok, s mások is, kik az állatok szeliditésével foglalkoznak, azt tapasztalták, hogy a fénykerülő, szárnyatlan állatok sokkal könyebben türik a fogságot, mint a madarak; miért is ne? — adjatok a vakandoknak, a földön csúszó féregnek bő élelmet, *ne sértsétek* gyönge szemét a *sugárzó nap fényével*, s örömest türi a rabságot; — de a madár, mely a szabadság jelképével — *szárnyakkal* bir, nincsen e földgöröngyhöz kötve, fel akar emelkedni a magasba, fürödni a tiszta verőfényes aetherben, szemét nem sérti a világosság, életének fötényezője a szabadság.

A *harkályok* többféle faja is tenyészik itt; ügyesen kúsznak fel s alá a fákon, erős kemény csórjaikkal fölhasitják a héjat s körös-körül megkopogtatják, hogy az alatta tenyésző rovarokat kikergessék, melyekből élnek. A *fekete-harkályt* méltán nevezik a fenyvesek papagályának; ez élénk, bátor, galambnagyságu madár, egész testét fényes fekete toll födi, kivéve feje tetejét, mely kiáltó-vörös. A zajos kopogásra fölébredett a kis *evet* is, kidugja fejét, s látván a körüle zsibongó életet, fürgén ugrik ki kényelmes, puha mohhal bélelt lakából, leül egy ágra, s tisztogatja magát, mire annyi gondot fordit, mint bármely hiu hölgy reggeli toilettejére; éles körmeit igen ügyesen fésü helyett használva.

Csillogó szinü pillangók ringatóznak a virágokon, oly sajátszerü, oly buja itt a fü, oly elevenzöld, s a virágok még egyszer oly szépek, mint másutt. Mily nyájasan mosolyog felénk a kék-*sisagvirág* (aconitum,) melynek oly fontos szerepe van a gyógyászatban, a *higviricz* (glycinhiza), a szende bérczi *sikkantyu* (scabiosa alpina), s az erdő legárnyasabb helyein nyiló *bérczi liliom;* ez az erdei virágok királynéja s egyedül ily százados fák árnyékában él; ha máshova átültetik, nem virit, s hamar meghal, levelei a gyöngyvirágéhoz hasonlók, virága a sárga liliuméhoz, alakra nézve; szine sötét-lilaszin, barna pettyes; illata igen kellemes. Fantasztikus formáju *haraszt-bokrok* nyujtják felénk óriási leveleiket, melyek közül legszebb a *királyi páfrány* (osmunda regalis); ez ama hires fanagyságu pálma-haraszt fajrokona, mely a braziliai őserdők disze.

A *haraszt* (Farrenkraut) csupán nagy levelekből álló bokorszerü növény; törzse nincs, s nem virit soha; magva, levelei szárain képződik. Itt tenyésznek a *gombák* nagy mennyiségben, a fák tövében látunk 50—60-at is egy csoportban. Itt a *fodorgomba*, vagy *kecskeszakáll;* száraz lombok alól emelkedik a *czobák-* és *uri-gomba*; sárgás kupja, zöld moha között piroslik a szép szinü, fölötte mérges *légyvesztőgomba*. Az annyira kedvelt *kucsma-szömörcsök* és a ritka s fölötte jóizü vérvörös *királyi gomba* csak a fenyvesekben találtatik. A *vad komló* felfoly a fák tetejeig és lecsüggő vékony indái festői füzéreket képeznek; az alacsony

Tarkő-vár omladéka. (Sárosmegyében).

bokrokat néhol egészen befolyja a *piros-* és *fekete-málna*, az elsőbb zamatos gyümölcsét a medvék különösen szeretik, s megtörtént, hogy ugyanazon bokor egyik oldaláról csinos tót menyecske, másfelől az erdők mogorva bozontos lakója egyszerre szedett málnát.

Nedves moha közt mászkál lomhán az élénk szinü, koromfekete- s aranysárga *tűzgyik* (salamander); verőfényes helyeken sütkéreznek fürge, barna és aranyzöld *gyikok*, kapkodva a fényes legyek után, melyek közelükben leülnek; s ott, ama kis patak mellett — mily szép bájos kép! — ott legel egy *anya-őz*, mellette két borjucskája játszik, hol átugrálva a patakon, hol elbujva a harasztok mögé. A gondos anya fölemeli ékes fejét, körülnéz szelid barna szemeivel, s nem látván magzatait, halk mekegést hallat, mire azok fölhagyva játékukkal, azonnal hozzá sietnek; az egyik fölkeresi emlőit, a másik gyöngéden hozzá simulva nyalogatja nyakát, meg-meg döfi negédesen fehérrel szegélyzett, koromfekete orrocskájával; oly szépek, oly kedvesek e kis állatocskák fehértarka gyermekkori mezőkben!

Az erdő legmagasabb fáinak csucsában fészkel a nemes *sólyom*, s ott ama meredek egymásra halmozott köszirtek egyikén széditő magasságban ül a méltóságteljes komoly királyi *sas* (aquila fulva); hatalmas szárnycsattogásának vagy hangjának hallatára rögtön elnémulnak az erdő daloló madarai.

Nem oly magasan, de szintén hozzá férhetlen helyeken fészkel a szakállas *keselyü*, mely nemcsak hazánk, de Európa legnagyobb madara. A szakállas keselyü $4^1/_2$ lábnyi magas, kiterjesztett szárnyainak szélessége 10 lábnyi; ez óriási madár nemcsak bárányokat s özeket, de gyermeket is képes elragadni; alakja, s főleg fejének alkotása nem oly nemes, mint a sasé. Fészkét különféle csontok egész halmaza környezi, bérczeink aljában gyakran található.

(Vége következik.)

London szinházai Shakspeare korában.

A piperkőcz s az előkelőbb osztályhoz tartozó ember, ki reggeli sétáit a Sz. Pál templomában szokta tartani, bizonyosan tudta azon darabok czimeit, melyek az nap London szinházaiban szinre kerültek, mert egyéb jámbor hirdetések között a szinlapok is ott függtek a székesegyház falain. A köznép és a nagy közönség számára azonban azon oszlopokra voltak fölfüggesztve, melyekhez itt ott az utczákon a lovakat is kötözni szokták. Ezeken hét szinlapot pillantunk meg London hét főszinházától, melyek közül a Rózsa-szinház, Hattyu-szinház, Veresökör, és Függöny hihetőleg egy-egy képtől, — a Gömb, Szerencse és a Remény egy-egy szobortól kapták nevöket, melyek az emlitett szinházak épületeinek szembeötlőbb helyein voltak kitéve. Az akkori szinlapokra csak a darab czime, a költőnek, a szintársulatnak és pártfogójának neve volt följegyezve, a szereplők nevei nem.

Shakspeare szintársulata, mely legelőkelőbb, legjelentékenyebb volt azon időben, két szinházban működött: a Blackfriars téli szinházban, s a Gömb (Globe) nevü szinkörben. A Blackfriars szinház, London legrégibb szinháza, melyben már 1576-ban folytak az előadások, a mostani Blackfriars-hid mellett állott. Épen azon a helyen, a hol jelenleg óriási gyorssajtók a „Times" óriási hasábjait nyomják, játszta egykor Shakspeare, Hamlet atyjának szellemét. A Blackfriars szinház csak magán szinház volt, vagyis kisebb mint a többi hét, melyek nyilvános szinház nevet viseltek; egészen be volt födve, s ülőhelyekkel birt a földszinten; válogatott közönség látogatta, s gyertyafénynél játsztak benne, mert a napvilág mesterségesen ki volt zárva.

A Gömb-szinház, a társulat szinköre, már nyilvános volt, s amazzal rézsut a Temze tulsó oldalán állott, s meglehetős kerülést kellett tenni, hogy a hidon át oda juthasson az ember; azért a közönség legnagyobb része csolnakokon kelt át. Az akkori London, a City, szorosan a viz partján feküdt, s kevés hid levén, a csolnakázás volt a leg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 NOV 4

Tarnai István

— **Lenin-szobrot avatnak** holnap Szegeden. A városi tanács ünnepi ülésén pénteken kiosztották a város művészeti és műszaki díjait Vántus István zeneszerzőnek, Andrássy Lajos költőnek, Kovács Sándor kritikusnak és Tarnai István tervezőmérnöknek.

felé, de egészen a földön fekszenek, csak hegyei kanyarodnak föl.

A *gyalogfenyő* (juniperus communis) fekete kék-zománczos bogyói három évig érnek; ezeket a gyógyászatban is használják; a gazdasszonyok *boróka*, vagy *fenyőmag* név alatt ismerik. Ezen bogyókból égetik az erős fenyő-szeszt (borovicska). Ha e bozontos, szürke-zöld, legkevésbbé sem szép, alig 8—10 lábnyi magas bokorra nézünk, alig hinnők, hogy a súgár nemes cziprusfák fajrokona, melyeket a régiek isteneiknek szenteltek.

Bérczi erdőinkben az európai tülevelesek minden fajával találkozunk. Legnevezetesebbek:

A *tiszafa* (taxus baccata). E szép, 25—40 láb magas fát már nagyon meggyéritették hazánk erdeiben; azelőtt fölötte divatozott a franczia és hollandiai izlés szerint elferditett kertekben; most is látjuk a parkokban, de természetes alakjában, diszleni. Nagyon lassan nő s ezer évig élhet. Vörös-barna, habos, tömött fáját finom asztalos s esztergályos munkákra használják.

Az *erdei fenyő* (pinus sylvestris.) 80—100 láb magas, terebély, messzire szétágazó fa. 100—120 évig nő, az ily koru fák épitésre és szénégetésre fölötte jók; törzséből fürészelnek deszkát sléczet, 3 hüvelyknyi hosszu tobozait tüzelőnek használják. Kékes-zöld, másfél hüvelyknyi hosszu tülevelei nem állnak két sorban a galy oldalán, de sürün össze-vissza ugy, hogy a galyat egészen elfödik. Az erdei fenyő különösen szép májusban, mikor virit. — A fiatal sarjak hegyein fejlődnek másfél hüvelyk hosszu hengerszerü, alól élénk-piros, felül aranysárga himporral födött virágtobozai, melyek idővel megbarnulnak s a fának magvát tartalmazzák.

Ezen fából nyerik ama, technikai és gyógyászáti tekintetben annyira fontos gyantát, melyből közönséges terpentint, terpentinolajat, hegedü-gyantát- (colophonium), fekete és fehér szurkot, kátrányt, fenyőkormot stb. készitenek.

A *czirbulya-fenyő*, (pinus cembra) 100 láb magas fa, mely csak azáltal különbözik az előbbitől, hogy tülevelei ötönkint egy csomóban állnak, tojásalaku tobozai hüvelyeiben fölötte jó izü, a mogyoróhoz hasonló magot találni.

A *jegenye-fenyő*, (pinus abies), 120—130 láb magas sugárfa ágai virányossan állnak el törzsétől s gulaalaku csucsot képeznek. Haszonra nézve hasonló az erdei fenyőhez, csak hogy a gyantájából készitett terpentin még finomabb; héját a timárok használják.

A *vörös-fenyő*, (pinus laxis). Ezen gyönyörü, 60—100 láb magas, gúlaalaku fát méltán mondhatni az európai tülevelesek legszebbikének. Keskeny világos-zöld tülevelei, 40—50-en együtt állnak egy csomóban, bizonyos távolságban; őszszel lehullatja; tavaszkor gyöngéd fehér pehely környezi a fejlödő levélcsomókat; magtobozai alig egy hüvelyk hosszuk.

Gyakran ültetik diszül a kertekbe, de a bérczek szabad levegőjéhez szokott fa itt csak szomoruan tengődik s alig ismernénk e vézna 10—15 láb magas fácskában bérczeink fenyveseinek királyára, mely ama hires büszke libanoni czédrusok legközelebbi fajrokona.

Rózsa Sándor a börtönben.

Végre fölértünk a hegy csucsára, melyet a piros afonya örökzöld bokrai fednek; és ezen eleven zöld, piros bogyóval terhelt bokrok közt fehérlik egy-egy darab hó — s ime! a bérczek felhőt érő csucsán diszlik hazánk zászlajának szép hármas szine! — Legmagasabb ormára érve, két megyében állunk egyszerre, itt van Zólyom- és Liptómegyének határa. Nagyszerü látvány terül el szemeink előtt; az egész táj, melyet láthatunk, roppant hegytengerhez hasonlit, és mind azon, részint nagy hegyek is oly messze messze vannak alattunk, s ekkor veszszük csak észre, mily széditő magasságban álltunk.

De az öreg Prasiva szeszélye nem engedi a kilátás gyönyörét tovább is élveznünk. Talán rosz néven vette, hogy ős fején taposunk; éles fagyos szél támadt, s egyszerre sürü ködbe vagyunk burkolva. Hasztalan várjuk, hogy ismét kiderül, s búcsut kell mondanunk a bércznek, mely mélyen behuzza homlokába szürke fellegsüvegét. Midőn leérünk a szép bükkerdőbe, melynek lakóit reggel meglestük, csodálkozva látjuk, hogy itt nem változott az idő; a bucsuzó nap sugarai aranynyal hintik be a fák lombjait, a madarak halkabb esteli dala zeng a csendes erdői magányban.

Beniczky Irma.

Kufstein vára és Rózsa Sándor.

Aprilis 1-jén egy Insbruckba érkezett kufsteini utazó azt a tréfát gondolta ki, hogy az insbruckiakat aprilisba küldi, mi végből azon hirt terjesztette, hogy Rózsa Sándor, a rettegett csikós, fogságából megszökött. Bár a közönség aprilis 1-jén rendesen nehezebben hisz mint máskor, ezen hir mégis mindenfelé hitelre talált, miután a közönség már régen nem élvezett valami pikans hircsemegét. A ki azonban Rózsa Sándornak „tartózkodási helyét“ ismeri, szökése hirének még april 2-án sem adott volna hitelt, mert valóban egészen megfoghatatlan volna, hogy a kit oly „jól eltettek,“ miképen menekülhetett volna ki a kufsteini császártoronyból, porhüvelyének hátrahagyása nélkül. A vármüvekkel koronázott sziklának legmagasabb csucsán áll a magas, hengeralaku császártorony, melynek alsó emeleteit az őrizet legénysége lakja, legfelső része pedig sulyos állam- vagy közönséges foglyok befogadására van rendelve. A kit abba egyszer fölvesznek, arról igazán elmondhatni, hogy „ugyan jól el van téve.“

Nehány lépcső megmászása után egy köralaku s a toronynak egész átmérőjét elfoglaló terembe jutni, mely ölnyi vastag lőréseken keresztül nyer világosságot. A tágas teremben, melynek födelét egy középen álló oszlop tartja, egy század katonaság kényelmesen tanyázhat. — Ezen termen mindenkinek keresztül kell menni, ki Rózsa Sándor börtönébe akar jutni, mivel innen vezet egy, a falakba alkalmazott lépcső a legfelső emeletbe.

Kufstein vára Tyrolban.

Ezen, a falba egészen befoglalt lépcsőt alul a teremben egy vasajtó, a felső kimenetnél pedig nehéz vasrács zárja el. A legfelső emeleten félkörben 13 börtönczella van, egy nyolcz emberre való őrszoba és egy előcsarnok, hol éjjel-nappal őr áll, ki a foglyokat a börtönajtók nyilásain keresztül szemmel tarthatja. A börtön-őrség 24 óránkint váltakozik, s ez idő alatt a börtönemeletbe van bezárva, mert a fennemlitett lépcső rácsa és ajtaja mindig zárva van. — Azonban a börtönőrség szükség esetére egy harang meghuzása által mindig hivhat a várból segitséget. — Fogoly megszökéséről tehát szó sem lehet, miután ezt még a börtönőrség sem tehetné, mert ha a foglyokkal együtt ki akarna törni, s képes volna is a rácsot és ajtót kifesziteni, még azonkivül az alsó emeletek egész őrségét kellene legyőznie. A torony külső része felé pedig annál kevesebbé gondolhat valamely fogoly, részint mivel a hely széditő ma-

gyorsan tovább küldendőket. — Ezek közül a latinul irottakat Kékedy Gáspár által, a németeket pedig tanuskodó Mukk Bálint ujvári várnagy által megmagyaráztatván, viaszos vászonba boritotta, s Mislevicz János tarkői szabados által Lengyelországba, Izabella királynénál Velyhova városában tartózkodó fivérének Tárczay Györgynek küldötte, erélyesen szivére kötvén a hirnöknek gyors és gondos átszolgáltatásukat, s hat forintot adván neki utiköltségül. — Továbbá, hogy Tárczay Anna teljhatalommal volt ellátva a tarkői és ujvári várakban, s mindenkinek ő parancsolt; s a császári hadsereg közeledtéről értesülvén, tüstént hirnököket inditott Perényi Gáborhoz, Bebek Ferenczhez és Báthory Györgyhöz, segé lcsapatokat kérvén tölök, s az utóbbitól 20 puskást csakugyan kapott is, kik a vár elestével, ott találtattak. Továbbá, hogy mindent elintézett a vár védelméhez, s tanuskodó Mukk Bálintnak 10 forintot adott löpor vásárlására. — Hogy nagy fekete lobogót tüzött ki a vár ormaira, pártütésének s elszántságának nyilvános jeléül. — Hogy az ostrom első napján Tárczay Anna puskásokat küldött a császári sereg ellen, kik Tarkő alatt négy németet levágván, az egyiknek fejét elébe hozták, melyért nekik egy tallért adott. — Továbbá, hogy bizonyos cserneczi Kozy Pétert 50 latorral az ujvári várba küldött, hogy onnan a császárhoz szitó vidéket fosztogassa, kiket tanuskodó Mukk Bálint várnagy elfogadni vonakodván, Tárczay Anna ezért reá engesztelhetlenül megharagudott, s ismét három tizedest küldvén nyakára 30 zsoldossal, öt tisztétől megfosztatta s egész családjával fogságra vettette, minek bizonyságául tanu Tárczay Annának magyarul irt levelét mutatta fel, ez ügyre vonatkozót. — Továbbá hogy azon időben Tárczay Anna, bátyja György meghagyásából a körülfekvő vidéket Izabella kormánya alá hajtatni s minden telektől egy forintot venni parancsolt.

Nemes Therek Bálintnak, Tárczay György lovászmesterének vallomása szerint, öt Tárczay Anna az ostrom előtt bátyja lovaival Lengyelországba küldötte. — Negyedik tanu nemes Péchi Gergely, Tárczay György apródja s később Tárczay Anna udvarnoka, azt vallotta, hogy Izabella királynő egy bizonyos, Tárczay Györgytől Erdélyben kölcsön vett összegnek törlesztéseül, biharmegyei Széplak helység felét, más hat jószággal együtt átengedte Tárczay Annának, az adósság lerovása után visszatéritendőket; hogy azonban Tárczay Anna tanut ismét Erdélybe küldötte, hogy Izabellától több javakat kérjen, mely kivánatára azonban, minthogy Izabella véletlenül beteg volt, határozott feleletet nem nyert, s hogy Tárczay Anna ezen javak kezelőjéül Tárczay György hajdani szolgáját Horváth Jakabot nevezte ki. — Porkoláb Imre hétházi biró, Porkoláb Györgynek hajdan tarkői várnagynak fia azt vallotta, hogy Tárczay Anna Bebek Ferenczet azért, hogy a császár hiveit kötéllel fogdosta, megcsonkittatta, s Pelsőczön kinos halállal kivégeztette, nagyon megdicsérte, mondván: „Bebek a mit most tett, jámbor emberhez illőleg cselekedte.“ Végre, hogy Tárczay Anna száz lator megérkezésére várakozott.

Azonban a nöparancsnok hősies elszántsága daczára, az őrség a tulnyomó ellenséges erőnek ellen nem állhatott, 1556. julius 12-én szent Margit napján mindkét vár ostrommal bevétetett, s császári parancs következtében földig lerontatott. Tárczay Anna valószinüleg kimenekült, legalább a későbbi tanuvallatás, s egy pár utóbbi jogügylet arra látszik mutatni, hogy akkor még élt, bár a népmonda szerint Makovicza várába futván, ott megfogatott s feje vétetett volna. Bátyja, György pedig tovább követvén hősies, de sanyaru sorsát, váltig buzgón fáradozott királyi urnője ügyében. — 1557-ben Bebek Ferenczczel követségben járt Konstantinápolyban, onnan visszatérvén, még az évben Balassa Menyhárttal ostrom alá vette a nagy-szőllősi várat, s ott puskagolyótól találva, hányatott éltét és fényes nevét kora sirba vitte. A Tárczayak roppant javai, melyekhez csupán Sárosmegyében a tarkői, ujvári és hertneki várak az azokhoz tartozó javadalmakkal s azokon kivül 25 falu és puszta, a Szepességen nyolcz, részint egész, részint részjószág, s ezen felül mint feljebb láttuk, a két testvérhaza különböző részein szerzett javadalmak tartoztak, elkoboztattak, a tarkői és ujvári várak tartozmányaikkal az akkor nagy tekintélyre emelkedett Dessewffy Jánosnak, továbbá a Péchy és Tahy családoknak, a hertneki uradalom a Forgácsoknak adományoztattak, mely utóbbi ezeknek kezéről nehány év előtt az Anhalt-Dessaui állam birtokába jutott, közel egy millió ftnyi áron. — Kékedy János, Tárczay György Zsófia nevü növérének fia, ugyan mindezen javakhoz való jogait a Berzeviczyekre, mint az ősiekre nézve osztályos atyafiakra ruházta át 1587-ben, azonban ezen jogátruházás ugylátszik, csak alaki maradt, s érvényre nem emelkedhetett.

A tarkői régi kastélyt, mely a várdomb alatt hasonnevü faluban fekszik, Dessewffy Ádám javittatta ki 1630. körül, jelenleg ismét romladozó félben van.

Tárczán is volt egy Tárczay-féle régi várlak. nagyobbszerü modorban, s erőművekkel; de 1813-ban a Tárcza folyó rendkivül megáradván, a várdombot alámosta, s az egész épületet alapostól elseperte, ugy, hogy nyoma sem maradt.

Vegyünk búcsut e hős árnyaktól, melyeknek emléke oly megragadó képét varázsolja elénk hazánk viszontagságos történetének, s melyeknek szomoru letünte még századok után is részvétet költ bennünk. Nagy dolgokat vittek véghez, és semmivé lettek. — Sokat küzdöttek s vesztüket nyerték. Egy pár düledező falon kivül semmi sem jelzi már hajdani nagyságukat, s lehetetlen tetteik szinhelyére lépnünk, a nélkül, hogy annak sivar jellemében megragadó képét ne lássuk az emberi fáradalmak semmiségének, melyeken, mint a tájon a szélvész, a mulandóság hatalma diadalmaskodik.

Berzeviczy Edmund.

A bérczi erdő és lakói.

(Vége.)

A nap már magasan áll az égen s ha a bércznek csucsára akarunk érni, el kell bucsuznunk a szép bikkerdőtől s ábrándos pompás növényeitől. Fölfelé haladva a mindig meredekebben emelkedő lejtön, melyet famentett helyeken piros zamatos szamóczából álló szőnyeg föd, elhagyjuk a lomberdőt, s mintegy órányi járás után elértük a *fenyvesek* birodalmát. Eleinte még *bikk-*, *tölgy-* s *rekettye*-fákkal vegyest tünnek elő sugár *jegenyék* s terebély *tisza*-fák és *czirbolya-fenyők;* a virágok, s harasztok gyérülnek; sürü rövid fü födi a földet, itt-ott már afonya-bokrok, s gyalogfenyök is mutatkoznak, s minél magasabbra érünk, annál komolyabb arczot ölt a bérczi táj; a virágok s a lombfák végre eltünnek egészen.

A milyen változatos, zajos, élénk élettel teli a lomberdő, oly egyhangu, komoly a fenyves; a fák mind oly egyformák; sima sugár törzseit nem ölelik a folyondárok indái, sötét komor árnyékukban nem nyilik virág, a földet zöld fü helyett száraz barna tülevelek födik, s ezek oly simák, hogy alig lehet rajtok járni. E komor magasztos csend tollas lakóira is hat Itt nem hallani oly vig csattogó hangokat, csak a *havasi pinty* és a *keresztcsóru* halk méla dalait, a *harkályok* kopogását, s tavaszkor a *fajdtyuk-hím* éles rikácsoló kiáltozásait. A keresztcsóru legszebb madaraink egyike, tetőtől lábaszáráig élénk piros, hanem e pompás ruhát csak éltének harmadik évében és csak szabadságában kapja; ha kalitkába zárják, mindig szürke marad, s legfeljebb barna lesz

E komoly, örökzöld fenyveseket lakják a fajdtyukok. A *siketfajd* (Tetrao urogallus, Auerhuhn), híme pulyka nagyságu; finom tollszakáll disziti; fekete tüzes szemeit kemény, vörös, meztelen bőr környezi, mint a közönséges kakasét is; háta fekete, parányi szürke pettyekkel. s ép olyan, mint finom hamuval behintett fekete selyem szövet; nyaka fekete hamuszin habos, melle aczélzöld, hasa fekete-fehér tarka. A jércze kisebb, egészen rozsdaszinü fekete habos. Fészkének készitésével nem sokat törödik; a legközelebbi henye- vagy gyalogfenyö-bokor tövénél kapar egy lyukat, bele tesz nehány vékony galyat, s oda rakja 8—16 sárga, barna pettyes tojását, melyekből 30 nap mulva, a cochinchina-csibékhez hasonló, sárga-feketés-barna csíkos fiai kikelnek, s alig hogy megszáradtak, fürgén futkosnak anyjuk után.

A *nyirfajd* (tetrao tetrix, Haselhuhn). Ritka szépségü madár; a him szint oly nagy, mint a siketfajd, egészen fekete, hol kék, hol lillaszinbe játszó aczélfénynyel, csak szárnyain van nehány fehér toll, melyek kerek foltot képeznek. Szemeit szintén vörös karimák veszik körül; villaalaku farkának két vége kifelé kanyarodik. A jércze kisebb, s nem jár oly fényes diszruhában; fészkét szintén a földön bokrok alatt készíti.

A *havasi fajd* (tetrao lagopus) bérczeink legmagasabb csúcsait lakja, még a fák regióján tul is; nyárban mindenféle erdei bogyókból él, télben a fenyvesek s különösen a vörös fenyü tüleveleivel is beéri; ekkor lejebbszáll az erdőkbe, mély lyukakat kapar magának a hóba, s ott tartózkodik többnyire. Nyáron sárga-vörös-fekete vonalakkal bir, télen tiszta fehér, csak farka és szárnya első hat tollának szárai feketék; lába egész körmeig tollas. Nagyságára hasonló a közönséges házi tyukhoz. Husa fölötte izletes.

A fajdtyukok neméhez tartozik az ismeretes *császár-madár* is.

Hosszu, fárasztó utat kell tennünk a sötét fenyvesen keresztül, mig elhagyva a fák birodalmát, ismét zöld földre léphetünk, s már csak órányi távolságban vagyunk a bércz csucsától; honnan a messzire terjedő kilátást élvezendjük. Itt már csak törpe jegenyék, gyalog- és henyefenyök tengödnek, a földet sürü fekete és piros afonya-bokrok födik. A *fekete afonya* (Heidelbeere) borsó nagyságu, fekete, kékzománczos bogyóit nyersen és czukorban főtten eszik. A *piros afonya* (Preisselbeere) gyümölcse kellemetlen, összehuzó, fanyar izü, csak czukorba főtten ehető.

A *henyefenyő* tüleveleiből csinálják a fenyö-olajat; mely azelőtt fontos szerepet vitt a gyógyászatban s most is, mint hatásos hidegláz elleni háziszer, használtatik; fiatal sarjaiból tavaszkor terpentinszerü gyanta folyik, melyet a nép „kárpáti balzsam“ név alatt ismer s gyógyszerül használ.

A henyefenyő (pinus pumilius) 2—3 ölnyi hosszu ágai nem nőnek egyenesen föl-

*

Apróhirdetések

Elcserélném nyíregyházi kettőszoba, összkomfortos, gázfűtéses lakásomat vásárosnaményiért. Kertes házak előnyben jeligére ajánlatokat a Kiadóba. (1701)

Német gáztűzhely palackkal, 70 literes hűtőszekrény, modern szobabútor és egyéb bútorok sürgősen eladók. Érdeklődni bármikor. Belsőkörút 33. (71084)

10 hónapos gyermek mellé gondozónőt keresek. Érdeklődni: Zenta u. 10. (71082)

Jó karban lévő 1200-as Volkswagen eladó. Ófehértó, Uttörő u. 23. (1741)

A Nyíregyházi Közgazdasági Szakközépiskola pénzügyi tagozata

2 fő hivatalsegédet keres

(lehetőleg házaspárt). Cserelakás szükséges.

Jelentkezés: az iskola igazgatóságánál, Nyíregyháza, Báthori utca 30. (347)

Kétszoba összkomfortos családi ház beköltözhetően eladó. Munkácsy Mihály utca 30. (1751)

FELVÉTELRE KERESÜNK! 3 műszakos munkára, 16 életévet betöltött, VIII. általános iskolai végzettséggel rendelkező NŐI MUNKAERŐT! FONÓ ÁTKÉPZŐS TANULÓNAK, továbbá szintén 3 műszakba NŐI SEGÉDMUNKÁSOKAT. Szükség esetén vidékiek részére lakást is tudunk biztosítani. Bővebb felvilágosítást levélben adunk. Pamuttextilművek Fonógyára, Budapest, XI., Bocskai u. 90. Munkaügyi osztály. (Bp. 3722)

Fürdőszoba berendezés, nagyméretű káddal és egy fürdőszobaajtó, valamint bontott tégla eladó. Északi körút 52. IV/19. (1766)

VAGÉP VÁLLALAT Nyíregyháza,

RÁKÓCZI u. 100.

FELVESZ

nyíregyházi telephelyre

ESZTERGÁLYOS, MARÓS, FÚRÓS SZAKMÁBAN JÁRTAS, SZAK- ÉS BETANÍTOTT

férfi és női munkaerőt, továbbá nagy gyakorlattal

LAKATOS SZAKMUNKÁSOKAT, AKKUMULÁTOR-JAVÍTÁSBAN JÁRTAS AUTÓVILLAMOSSÁGI SZERELŐT, KAROSSZÉRIALAKATOST, BALKÁNYI TELEPHELYRE LAKATOS SZAKMUNKÁSOKAT.

Kéthetenként

szabad szombat, fizetés megegyezés szerint.

Azonnal kiváltható 850-es FIAT-utalvány eladó, vagy Wartburg TUORISTÉRT cserélem. Kisteleki ut-

Szakma nélküli férfidolgozókat felveszünk öntödei munkára alumínium öntödébe. Jelentkezést írásban kérjük: Kisbán Miklós Budapest, V., Néphadsereg u. 13. címre. (Bp. 4788)

A Szabolcs-Szatmár megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat

felvételre keres férfi munkaerőt

1 FŐ BERUHÁZÁSI MUNKAKÖRBEN JÁRTAS TECHNIKUST,

1 FŐ FOGYÓESZKÖZRAKTÁROST,

valamint

LAKATOS SZAKMUNKÁSOKAT.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezni lehet a vállalat munkaügyi osztályán, Nyíregyháza, Bethlen Gábor u. 86. sz. alatt. (71103)

Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat nyíregyházi főépítésvezetősége felvételre keres mély- és vízépítésben jártas mérnököket, technikusokat, valamint kőműveseket, vízvezetékszerelőket és kubikos brigádokat. Jelentkezés: Nyíregyháza, Eletó dűlő (AGROKER mellett). 70891)

A Nyíregyházi Tejüzem, kereskedelmi áruraktárába állandó jellegű munkára lehetőleg érettségizett, vagy raktári gyakorlattal rendelkező, helybeli lakos

RAKTÁROST KERES

Nyíregyháza, Tejüzem. Moszkva út 9. sz. (353)

Szép hálószobabútor, kombinált szekrény eladó. Érdeklődni: egész nap. Szarvas u. 55. III/3.

Kifogástalan állapotú tangóharmonika sürgősen eladó. Győrki, Tompa M. u. 30. (1714)

Felvételre keresünk **16 éven** felüli betanuló munkást szövőnek, leányszállással. Kedvezményes étkeztetés, kéthetenként szabad szombat, vasúti költségtérítés és textiljuttatás. Jelentkezés: Szalag és Zsinórgyár Hevedergyára Budapest, XIII., Mauthner S. u. 4/a. (Bp. 4691)

Príma állapotban lévő NYSA 501-es mikrobusz eladó. Érdeklődni lehet: Öregcserkő Petőfi Mg. Tsz. (Bács-Kiskun megye) irodáján. Telefon: 6. (K. 97059)

Pusztadoboson, Rákóczi utca 52. sz. alatti gyümölcsös, házas belsőség eladó.

Önállóan dolgozó épületasztalos segédet állandó munkára felveszek. Víz u. 18. (1780)

8. sz. óvoda, Malom u. 30. keres 4 órás férfi munkaerőt azonnali

Keresek megvételre 4 ajtós kelet márkájú személy gépkocsit 20—30 00 km-rel (Moszkvic 408, Volga, Polsk Fiat), vagy nyugat márkájú személygépkocsit 40—80 00 km-rel. Érdeklődők keressenek munkahelyemen: Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat, nyíregyházi főépítésvezetőség Nyíregyháza, Eletó dűlő (AGROKER MELLETT). Telefon: 19—01, Klénai László gépészeti építésvezető.

Figyelem!

ÁPRILISBAN még leszállított áron vásárolhat

tüzifát

Április végéig q-ként 2,50 Ft-tal olcsóbb a tüzifa. Iparvágányos telepeken: 36,20 Ft/q. Belterületi telepeken: 40,50 Ft/q.

BRIKETTNÉL ÉS SZENNÉL IS ÁRLESZÁLLÍTÁS VAN. HITELAKCIÓS UTALVÁNYOKRA IS VONATKOZIK.

Kérje vállalatánál a HITELAKCIÓS utalvány kiadását és még áprilisban szerezze be tüzelőjét.

TÜZÉP VÁLLALAT

(70871)

Egyszoba, konyhás házrész beköltözhetően eladó Gyöngyvirág utca 6 Simai út mellett. (71061)

Ház beköltözhetően 600 négyszögöl telekkel eladó Szerén u. 7/a. (7111(

407-es MOSZKVICS vizsgázott eladó. Árpád utca 1. sz. 17 óra után. (71109

Keltetőgép eladó Tokaj, Achim út 1 Szabados. (1763

KETTŐSZOBÁS családi ház melléképületekkel eladó Cipőgyárhoz közel Kopogó utca 56. (71113

Külön bejáratú albérleti üres szoba kiadó. Kereszt utca 3. (71105

Felvételre keresünk **állandó** munkakörbe pályagondnokot. Lakáscserével jelentkezők előnyben. Jelentkezni lehet a vasutas sportkör gazdasági vezetőjénél. MÁV-ÁLLOMÁS.

ELCSERÉLNÉM EZ ÉVI POLSKI Fiat 1300 gépkocsikiutalásomat ez évi Skoda-kiutalásért értékkülönbözettel. Sóstói út 13. (71107)

Német hálószobabútor, kombinált szobabútor igényesnek eladó. SOLTÉSZ MIHÁLY utca 79. délután 5 órától. (71106)

250 köbcentis új csónak farmotor eladó. DEBRECENI ÚT 12. (71101)

Világos ágyneműtartós heverő új állapotban eladó. Zója utca 16. (71096)

601-es TRABANT

SAJTÓFIGY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐ
Telefon: 138-068, 337-748, 340-...

Tarnai Gyula

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970 MAJ

1021

A vas művésze

Nem közönséges festőtársai vannak Tarnai Gyulának, akit nyugodtan nevezhetünk a vas művészének. Évek óta a mások számára rideg, az ő számára nagyon is sokarcú és titokzatos anyag, a vas a „festő vászna", amin teremtő fantáziával és nem kevés izomerővel megelevenednek élményei, érzései, gondolatai.

S ezen az acélos „vásznon" tovább munkálkodnak az elemek, a napfény, az eső, a korrózió.

A 37 éves technológus formatervező a Tiszavasvári Gépjavító Állomás dolgozója.

Tarnai Gyula, néhány éve újabb erős kötéssel erősítette meg barátságát és régi küzdelmét a vassal. Hosszú ideig számára is megmunkálandó fémet jelentett csupán. Elsősorban a vas belső világa, technológiája érdekelte. Ezért is iratkozott be annak idején a műszaki egyetemre. Két évet hallgatott az egyetemen, de valami belső tűz nem hagyta nyugton. Elment dolgozni, hogy „személyesen" találkozzon mindazzal, amit a könyvek lapjain látott. Évekig dolgozott a fővárosi erőműgép vállalatnál. Öt éve jött haza Tiszavasvárba, ahol idős szülei élnek.

— Úgy kezdődött az a bizonyos másfajta ismerkedés a vassal, hogy még Pesten az egyik művész egyszer meglátta a rajzaimat, és majdnem felkiáltott: hisz ez vasból van...

Mintha ez a szikra világosította volna meg az útkeresését, hisz gyermekkora óta érzett magában valamilyen művészi kifejező hajlamot, tehetséget. Nyári szabadiskolákon, képzőművészeti szakkörökben, stúdiókban töltötte szabad idejét. De arra hosszú ideig nem gondolt, hogy művészetének anyaga a vas lesz. Egészen sajátos, új úton elindulva, vasveretekkel portrét, kompozíciót alkot, ami egyben festészet, szobrászat, iparművészet és egyik sem, hanem egy új műfaj, új kísérlet.

— Talán a festészethez áll a legközelebb. — jellemzi portréit, több figurás és nagyméretű vasveretű alkotásait.

— Én rabszolgája vagyok a vasnak. Azt csinálom, amit az anyag belső törvényei diktálnak. Én csak kibontom, amit az anyag rejt... Tarnai Gyula vasvereteinek atmoszférája — szinte sugallja az őszinte alázatot, ahogy anyagához a művész közeledett. A vas nemes egyszerűsége, keménysége és a művész kezének nehezen engedelmeskedő tulajdonsága is megköveteli az alázatot. Abban viszont egy kis túlzás is lehet, hogy csupán rabszolgája a holt anyagnak. Hisz érzéseit gondolatait, komponáló tehetségét éppen az acélos anyag feszítő, makacs erejét megtörve fejezi ki. Szülei, nagyszülei, munkás és munkásmozgalmi témájú kompozíciói, az a több, mint harminc vasveret, s újabban kisplasztikái is arról tanúskodnak, hogy van „hatalma" a holt anyag fölött. Bár ma még munkáit, — néhány középület belső falát díszítő vasveretén kívül — jórészt alig ismerik — lesz ereje, tehetsége a folytatáshoz.

Szerény körülmények között, de segítő kollektívában, megértéssel egyengetik munkahelyén, a gépjavító állomáson a vas művészének munkásságát. Egy régi műhelyt is kapott, ahová elhúzódhat ráérő idejében, amikor elcsendesednek az elektromos kemencék, formázók, a napi munka zaja. Tarnai Gyula technológus és formatervező a milliméterek századrészében is kifejeződő precízlós művészetét felcseréli egy másfajta alkotással. Kalapácsütései nyomán a munkásélet ezernyi árnyalata tükröződik; öröm, bánat, mementó, líra és dráma, múlt és jelen, örök emberi és aktuális, amilyenek életünk építőkövei.

Páll Géza

Tarnai István, Ybl-díjas építész

13. Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatási épülete, Szeged, 1979. (vegy.)

13. Tarnai István: Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatási épülete, Szeged 1979

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 31-old.

LÁTOGASSA

AZ „ÁRVERÉSI CSARNOK“

NAPI ÁRVERÉSEIT!

Az árverések naponta

TARNAI *Dezső*, festő, • Mohács 1888 ápr. 29. A budapesti képzőmüv. főiskolán Baló Ede növendéke volt. 1913-tól akvarell tájképeket állított ki a Nemzeti Szalonban.

IV.

KELETÁZSIA

Tarnai István, Jobdíjas építész

1981. július 22. Televizió 2. 21,15 vgné

1021

TV-Híradó 2.

- Nincsen szerencséje a szegedi vízkedvelőknek. Hol a magas vízállás teszi lehetetlenné a strandolást, néghozzá hetekre, ha egyszer kilegel a folyó a partra, ahogy errefelé mondják. Máskor meg a rossz idő veszi el az ember kedvét a fürdéstől. Azaz hát vette, a mult idő a helyénvaló, mert a legujabb fürdő thermálvize és hatalmas kupolája, megóvja az uszniikedvelőket a széltől, hidegtől. Négy medencét foglal magába a csarnok, van pancsoló a kisebbeknek, uszómedence a nagyobbaknak. Aztán gyógyfürdő és az időseknek 4o fokos ülőfürdő. A félgömb formáju, faszerkezeti csarnok, Tarnai István vbl -díjas tervező munkája, egyszerre ezer embert fogad be. Az uj létesitmény része annak a távlati programnak,

amely szerint Szeged nemcsak a napfény, hanem a vizek, fürdők városa is lesz. Az uj thermálfürdő mellé a SZOT gyógyszálló épitését tervezik.

nevükhöz, köztük éppen az Otello is, Placido *Domingóval* a címszerepben. És felejthetetlen a nálunk sajnos eddig még nem vetített korábbi *Traviata*, amelyben a látvány és az érzelem, a dráma és a kotta harmonikusan kiegészíti egymást, egyike volt a legtökéletesebb operafilmeknek, még *Losey Don Giovannijával* is vetekedett.

Akkor vajon miért ez a zseniális félresiklás? Úgy látszik, mintha Zeffirelli nem bízott volna a késői Verdi minden korábbit összefoglaló magvas zenéjében, a befejező nagy korszak csúcsában, és látvánnyal kívánta pótolni a kevésbé fülbemászó, „slágereket" nélkülöző, de annál lenyűgözőbben áradó muzsikát. Monumentális tablókat rendezett, festményeket fényképeztetett, minden és mindenütt mozog, kétségtelenül finoman kidolgozott apró részletekkel, a statisztéria koreografált beállításával. Van, ahol *telitalálat*, mint a csakugyan nyüzsgő nyitó viharjelenetben, vagy a velencei dózse követének az érkezésekor, másutt azonban szinte el-

Olyan ez a film, hogy nem lehet tőle megszabadulni. Először csak ül az ember a moziban és egyre jobban feszeng a székén. Amit ugyanis a vásznon lát, az valami iszonyú, csapongó, asszociációk vezérelte, rendezetlen képzuhatag; meghatározatlan és meghatározhatatlan helyszíneken mozgó emberek meghatározhatatlan és irracionális dolgokat művelnek, egy olyan nyomasztó és veszélyekkel fenyegető világban, amilyenhez hasonlatos először talán *Tarkovszkijjal* bukkant föl a filmvásznon. Sárba tipornak itt Caravaggio-képet, terroristák végeznek ki túszokat, egy tengerparti tűz mellett az alkonyatban fiatal menyasszony szaggatja magáról az esküvői ruhát, narkós fiú ad be injekciót magának, egy amatőrfilm-képsoron szögesdróttal körülvett, idilli kertben gyerekek labdáznak, meztelen punkgyerek habzsol egy nyers karfiolt valamilyen olajos hordóban gyújtott tűz mellett, atomerőmű kéménye pipál az égre ... és így tovább, vízió vízió után. Egy szétesső, szétrohadó, veszélyes és meg-

Cavaraggio-ból ez ugy
derült ki, ám az iger
teljes képzőművészet
rendelkezik, szinte
gon keresztül" lát a
dent. (Máskülönben v
zőművészetet tanult,
díszlet- és jelmezter
lönböző színházakban
tett videoklipeket i
például a Pet Shop Bo
című számához.)

Persze nem tartozi
sikeres emberek közé
je például, amelyet
kamerával, s megdöb
csony költségvetéssel
fontból — készített,
fölhasznált többek kö
amatőrfilm-felvételek
részleteket is — össz
hétig tudott műsoro
Londonban. Tehát ép
réteghez — a fiatalok
tal értelmiségiekhez —
el, amely igazán érté
az ehhez hasonló mu
ga Jarman ezt azzal
za, hogy a magas m
miatt e filmek épp
számára lettek az utó

MN
1989. I.
26.

mintát elfogadva) — igen nagy
ára volt!

Tarnai András rajza

A továbblépéshez először az alapkérdéseket kellene eldönteni (a vezetésnek). El kellene pél-

szükséges, hogy általánossá váljon az adásvételi folyamat — a valós gazdasági tartalommal bíró bérleti viszonyokból is levezethető a földár-földérték.

Piacgazdasághoz természetesen szektor- és szervezet- azaz: versenysemleges szabályozórendszer „illik", ügyelve arra, hogy a kisvállalkozások — éppen a kis méretek miatt — ne legyenek hátrányban a nagyvállalkozásokkal szemben (hitelek, beszerzés, értékesítés stb.). Azt is végig kell gondolnunk: hogyan és milyen mértékben tudunk igazodni a világpiaci árakhoz. Ha viszont hozzájuk igazodunk, akkor a következményeket is vállalnunk kell.

Vannak persze további végiggondolandó kérdések is. A támogatási, az elvonási és az árrendszernek csak az együttes kezelése lehet hatékony. A gazdálkodók nagy része ugyanis éppen azért szorul támogatásra, vagy adókedvezményre, mert az adott árak mellett túlzottak az adók. Illúziókat kergetünk tehát, amikor attól várunk megoldást, hogy először csökkentjük, illetve meg-

Magyar Nemzet

...adalom" gondjai

...alapra he-
...olat termé-
...zánkban is
...en elveken
...sítási rend-

... célú meg-
... országban
...nak, abból
...gy taka-
... az idősko-
... számláját
...kban.

...az a szem-
... a társa-
...er átszer-
...udatosítá-
...sítás nem
...belüli új-
...lajdonosi
..., a társa-
...yzó gaz-
...sát segít-
...eríti há-
... Törődik
...e működ-
...al, mert
...: létalap-

... egymás-
...intézmé-
...nak, ak-
... választ
...gyancsak
...pénzügyi
... lehető-
...beruházó
...hát meg-
...rlegelés-
... — be-
...A tár-
...nossá vá-
...erves ré-
...kat átszö-
...melyek a
... vagyoná-
...ló érde-
... „bizton-
...ez az ér-
...hiszen a
...etők egy-
...függenek
... — döntés-

...és tehát
...adalom-
...ezett re-
...ó azon-
...ben re-
...étszintű
...n) ame-
... sem áll
...fedezet-
...harmin-
...térniük

alázza az a fogalmazás, hogy eltartják őket. A nyugdíjas abban a meggyőződésben élt eddig, hogy akár ő fizette, akár a vállalat, az általa termelt jövedelem az ő nyugdíjalapját is gyarapítja. Nehezen veszi tudomásul, hogy az egykori nyugdíj-hozzájárulást — amelyet jórészt nem is kapott kézhez — elnyelte a Danaidák hordója, nem tőkésedett, hanem elköltődött! Éppúgy nem fogadja el e puszta tényt, mint ahogy a felvett külföldi hitelek „elolvadását" sem érti. Itt látszik csak igazán, hogy felemás volt a mi „társadalmi tulajdonosságunk!" Ha az a tulajdonos, aki „elviszi a balhét", akkor valóban „miénk az ország", magunknak építettük (romboltuk...). Csakhogy a tulajdon stratégiai rendelkezési jogot is jelent, s annak idején meg sem kérdezték, hogy mit szólunk a döntésekhez?

Szeretjük leegyszerűsíteni a képleteket. Minek az a bonyolult megoldás, hogy a társadalombiztosítás begyűjti, majd kölcsönadja a jövedelmeket... ha egyszer úgyis összemosódnak a költségvetésben az egyéb bevételekkel és az egyéb kiadásokkal?

Éppen *itt botlottunk nagyot!* Az állam a társadalombiztosítási célú befizetéseket adóként kezelte, nem kölcsönként. Mindenképpen elköltötte; de ily módon számításon kívül hagyta, hogy a termelt jövedelmeknek fedezniök kell, el kell bírniuk a „láthatatlan tulajdonosok", a nyugdíjmegtakarítók hozamigényét is! Talán túl primitív a megfogalmazás, de azt állíthatjuk: leszállítottuk a jövedelmezőségi mércét... *Végleges jövedelemnek tekintettük, ami csak kölcsönben volt nálunk.* Csodálkozva állunk most kudarcunk előtt, amikor ott akarnánk aratni, ahol nem vetettünk...

A társadalombiztosítási rendszerből fakadó gondok rejtett hibák. Nem jönnek napvilágra mindaddig, amíg az általános konjunkturális helyzet kedvező, s amíg a jövedelmek viszonylagos bősége elfedi a rendszer működésének veszteségeit. Az elhúzódó válság, a pangó gazdaság időszakában kerül napvilágra a tény: *itt vagyonfelélés történt.* Amikor leromlott az állami kezelésbe vett ingatlanok állaga: feléltük vagyonunkat. Amikor szennyeztük a környezetet, kizsaroltuk a természetet, kiállítottuk

A vesszőfutástól a párb

A legnagy... a szegér...

Beszélgetőpartnerem *Solt* Ottilia szociológus kutató; neve alig ismert a közvélemény előtt. Politikai nézetei miatt nem adatott meg neki a közszereplés lehetősége. Egy monolitikus hatalom szemében akkor vált végleg kegyvesztetté, amikor szűk tíz esztendeje egyik alapítója volt a Szegényeket Támogató Alapnak (SZETA). A hatalom csúcsain akkor még úgy gondolták, hogy társadalmi berendezkedésünkkel összeegyeztethetetlen a szegénység. Solt Ottilia talán neves és elismert szociológus lenne, ha akkor engedett volna. Napjainkban félnapos állásban óvónőként dolgozik.

— Mitől ez az elszántság?

— A valóság és az igazság szeretetét bizonyára örököltem — feleli —, és azt hiszem, hogy amikor valamikor a hatvanas évek végén elindultam ezen az úton *Kemény* István kutatói stábjában, az a boldog újrafelismerés időszaka volt az életemben. Hiszen akkor jöttem rá: ezek a fogalmak akkor is érvényesek, ha hosszú évtizedeken át igyekeztek kiverni a fejemből őket. Úgy vélem, többé-kevésbé az egész nemzedékemre igaz, hogy mi még az évezredek óta elismert keresztényi erények jegyében nevelkedtünk. Olyan erények jegyében, mint igazságosság és felebaráti szeretet. *És szerencsés is a mi nemzedékünk, hiszen igazán nagy egyéniségek hatottak, hathattak ránk.* Ilyen volt a reform-marxistáknak *Márkus* György, nekünk pedig Kemény István. Pótolhatatlan vesztesége a magyar társadalomnak, hogy ezek az óriások eltűntek a magyar szellemi életből.

Szorongásból táplálkozott...

— Másodszor említi nemzedéküket, holott a mai negyveneseknek nemigen jutott szerep a közéletben.

— Valóban *nem válhattunk*

...érdek
...posan
...Ahogy
...láltak
...tett k
...az elv
...engem
...rendőr
...sítette
...a *meg*
...beszeg
...képess
...ezzel
...amíg
...megsz
...szert.
...formá
...Egy ú
...dási
...nélkü
...morál
...hatok
...nedi
...című
...keszt
...tam
...dape
...mat.
...ban
...lálta
...sa u
...gozt
...mer
...tem
...ban
...ber

...hán

...gya
...nég
...hogy
...tóké
...szűn
...Egye
...reke
...tanít
...gyom
...kórhá
...seimn
...tai i
...szünte
...giai
...hogy
...dolgoz
...még i
...kísérle
...karék
...lást s

TARNAI András

Magyar Nemzet 1989. III. 7

NAPLÓ

A politikai intézményrendszer reformlehetőségei címmel kerekasztal-beszélgetést tartanak Bruszt Lászlóval a Kossuth Klubban, március kilencedikén, csütörtökön este hat órakor.

◆

A Magyar Tudományos Akadémia magyar—amerikai posztgraduális oktató és tudományos kutató részvénytársaság alapítását kezdeményezte. Az előterjesztett javaslat szerint a nemzetközi posztgraduális és posztdoktorális képzésre, illetve továbbképzésre közös intézményt alapítanak, 50 százalékban magyar, 50 százalékban amerikai tőkével. A magyar egyetemek és az amerikai kutatóintézetek összefogással alkalmassá tehetők a magas nemzetközi követelményeknek is megfelelő posztgraduális képzésre, ha a legerősebb tudományos iskolákra támaszkodva sikerül előteremteni az ehhez szükséges anyagi erőforrásokat — állapította meg az MTA elnöksége.

⊙

Ruttka Ferenc festőművésznek a Szovjet Kultúra és Tudomány Házába a hét végére meghirdetett kiállítását — a művész betegsége miatt — későbbi időpontra halasztották.

Rekviem

Van egy sziget a Dunán Esztergom és Pilismarót között: a hatalmas folyó gyöngéd ölelésében egy csöppnyi Éden. Amíg nem láttam, hittem is, nem is, hogy *Jókai* Mór az *Aranyember* álomszigetéről a valóságot írta meg. Azóta tudom, hogy minden szava igaz.

A vén fűzfákkal szegélyezett, kúszónövények szövevényével elfüggönyözött lakatlan *Helembasziget*, amely manapság a vízen járók kedves pihenőhelye, a történelem folyamán időről időre emberi közösségeknek kínált biztonságos szállást. Az elbűvölő természeti környezetet az ember jelenléte tette igazán otthonossá. A sziget magasabb területeit soha nem öntötte el víz, erről tanúskodnak az évszázadokon keresztül itt létező őskori település maradványai. A felszínen is bőségesen található leletekről már az 1920-as évek óta tud a magyar régészet.

Történelmünknek is különleges helyszíne a sziget. A 30-as években egy kis templom kőfalai kerültek itt

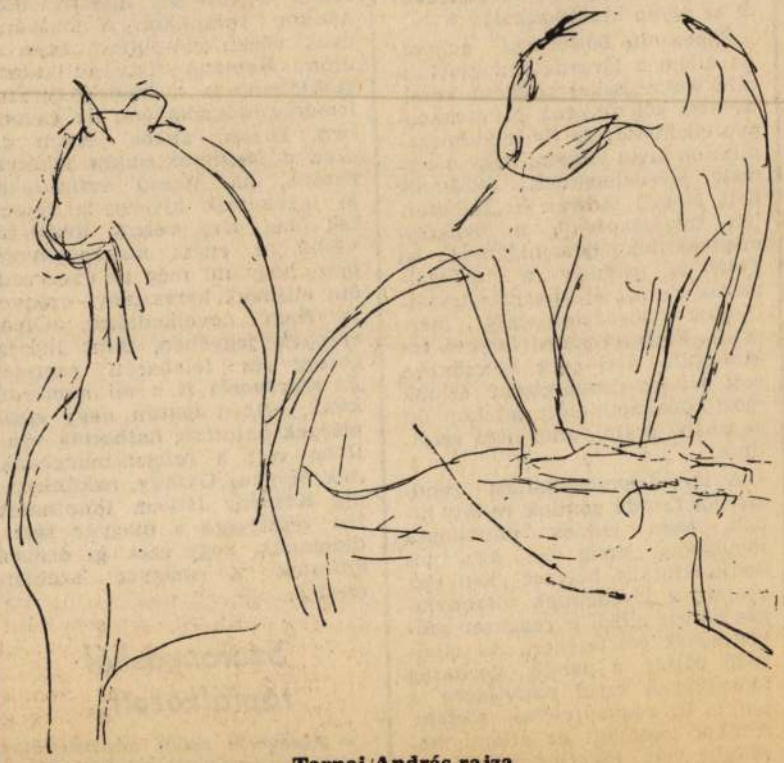

Tarnai András rajza

1

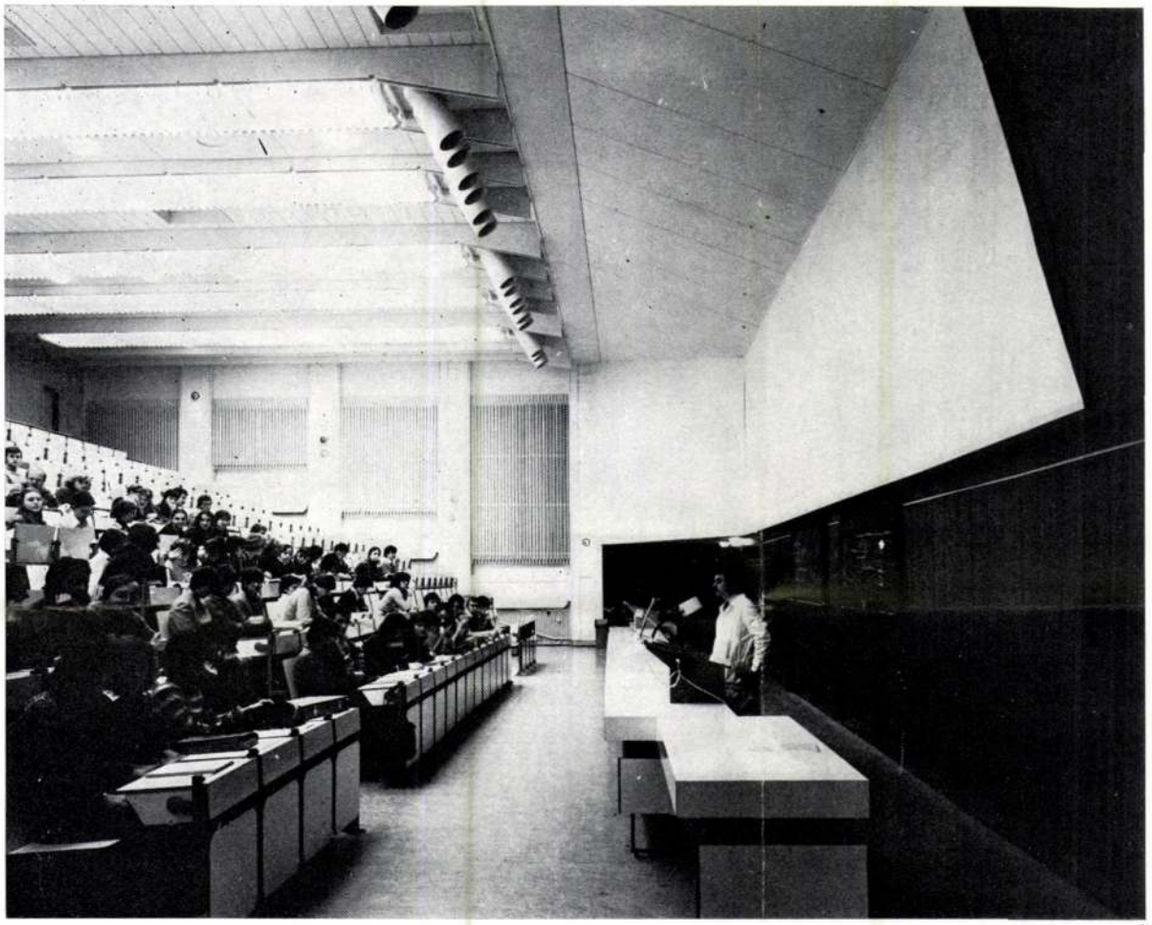

2

3

3

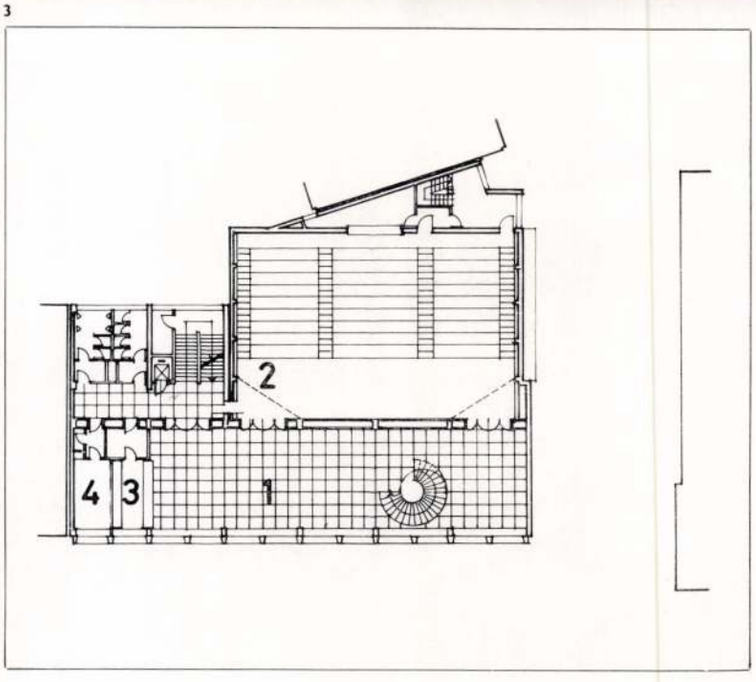

4

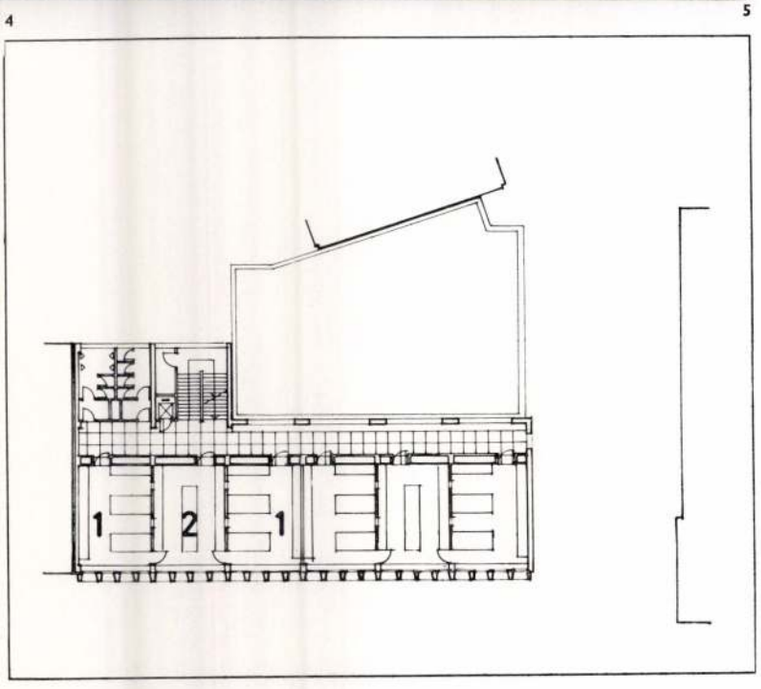

5

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen a 70-es évek második felében lendületes fejlődés indult el a megnövekedett hallgatói létszám oktatása, a betegellátás és a kutatás fejlesztése következtében. A fejlesztés egyik jelentős objektuma a Dóm téren létesült oktatási épület, amely az elméleti és a laboratóriumi képzést szolgálja.

A Rerrich Béla tervezte teret határoló klinker architektúra építése a 30-as években megszakadt. A Dóm tér Tisza felőli oldalán fennmaradt foghíjban az elméleti intézetek folytatásaként kínálkozott a lehetőség az épület elhelyezésére, ezzel is hangsúlyozva a létesítménynek az egyetem és a város tudományos életében betöltendő szerepét.

A megbízás szerint tudományos rendezvények befogadására is alkalmas 300 férőhelyes előadótermet, kis, csoportos foglalkozásra szolgáló tantermeket, hallgatói laboratóriumokat, a szakdidaktikai csoport helyiségeit és a Szegedi Szabadtéri Játékok mintegy 400 m²-es díszletműhelyét kellett a rendelkezésre álló szűk területen elhelyezni.

A program alapján az épület megfogalmazásának alapelve volt, hogy a létesítmény vegye át a környezetének építészeti ritmusát, törésmentesen illeszkedjék a magastetős lakóépületekhez, és architektúrája utaljon az igényes tartalomra.

A létesítmény két tömegből áll: a tér felőli fszt.+4 emeletes, magastetős, valamint a mögötte elhelyezkedő — alsó szintjén a díszletműhelyt, felette az előadótermet befogadó — lapostetős épületrészből. Az épület szintenkénti elrendezése a következő:

Földszint: bejárati előcsarnok ruhatárral, kapcsolódva az oktatási évben ifjúsági klubként használható díszletműhelyhez.

I. emelet: előadóterem és zsibongó büfével, tanári felkészülő.

II. emelet: kiscsoportos foglalkozás tantermei.

III. emelet: két blokk szertárakra fűzött hallgatói laboratórium.

IV. emelet: egy blokk szertárra fűzött hallgatói laboratórium, valamint a szakdidaktikai csoport stúdiója és irodái.

Tetőtér: gázkazánház és központi szellőzőgépház.

A Dóm térre néző földszinti és I. emeleti előcsarnokokat körlépcső köti össze, biztosítva azok együttes használatát mind az előadóterem, mind az ifjúsági klub közönsége számára. Az előcsarnokok időszaki kiállítások, műszerbemutatók céljait is szolgálhatják. A díszletműhely és az előadóterem térigényét a szűk területen nehéz volt biztosítani. Az alsófeltöltésű, nagy lejtésű, tíz széksoros, színes tv-lánccal felszerelt előadóterem ennek ellenére jó látási és akusztikai adottságokkal rendelkezik. Az épület vertikális közlekedő blokkja és a szintenként egységesen kialakított vizes helyiségek a belső traktusban helyezkednek el.

Az épület harántpillér-vázas, segédüzemi előre gyártású vasbeton váz- és födémelemek felhasználásával készült, monolit merevítő falakkal.

A külső térelhatárolást a Dóm térre nézően acélsablonban zsaluzott, festett vasbeton ablakelemek, ill. B—30-as tégla kitöltő falak alkotják.

A falak és pillérek burkolása anyagában színezett pirogránit lap. Az előcsarnokok nagy méretű portáljai acélszerkezetűek, a felső három szint ablakai Xyladecor pácolású faablakok. A nyeregtetős fedélszék gépházi rendeltetésével összhangban acélszerkezetű, a héjalás anyaga békéscsabai barnamázas sajtolt cserép. A tetőablakok burkolata és a csatornalefolyó anyaga vörösréz lemez.

Az üvegfelületek Fassolar fóliázásúak, ami a hővédelmen kívül az építészeti környezet tükröződését is eredményezi és fokozza a látvány attraktivitását.

T. I.

1. Helyszínrajz
   1. Oktatási épület. 2. Meglevő lakóépület. 3. Vérellátó alközpont. 4. Egyetemi Intézetek
2. Földszinti alaprajz
   1. Előcsarnok. 2. Díszletműhely, ill. ifjúsági klub
3. I. emeleti alaprajz
   1. Előcsarnok. 2. 300 fős előadóterem. 3. Büfé. 4. Tanári felkészülő
4. III. emeleti alaprajz
   1. Hallgatói laboratórium. 2. Szertár
5. Homlokzati részlet

1. Plan des lieux
2. Schéma du rez-de-chaussée
3. Schéma du premier étage
4. Schéma du troisième étage
5. Détail de la façade

1

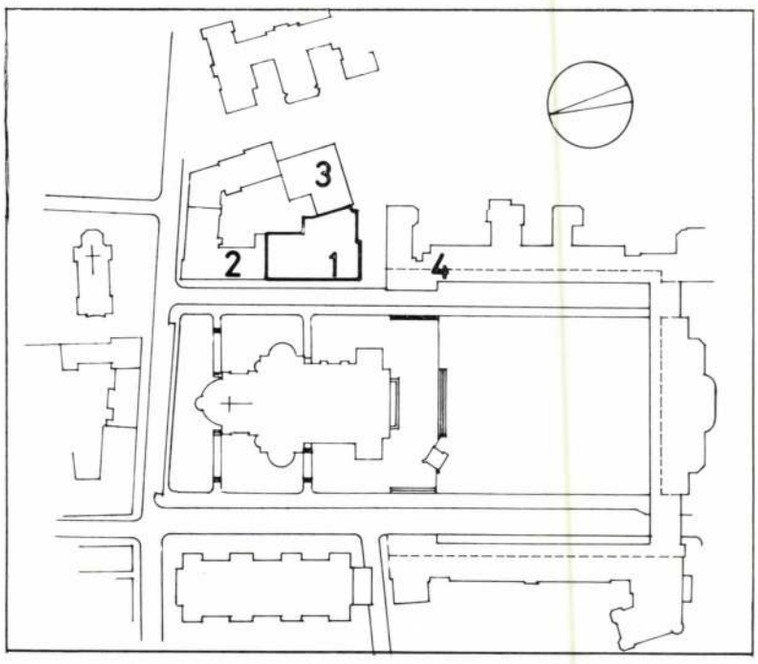

2

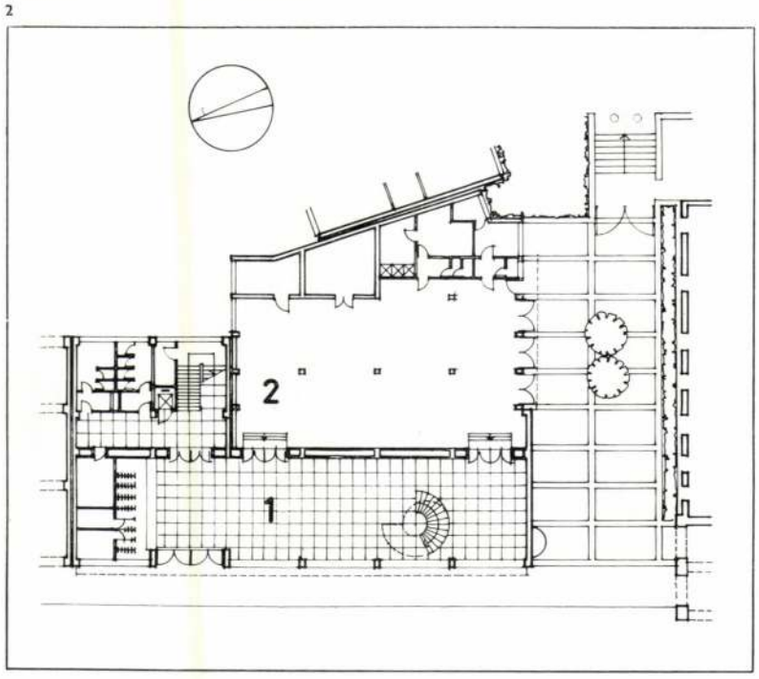

TARNAI ISTVÁN

Szegedi Orvostudományi Egyetem Dóm téri oktatási épülete

Építész: Tarnai István (DÉLTERV)

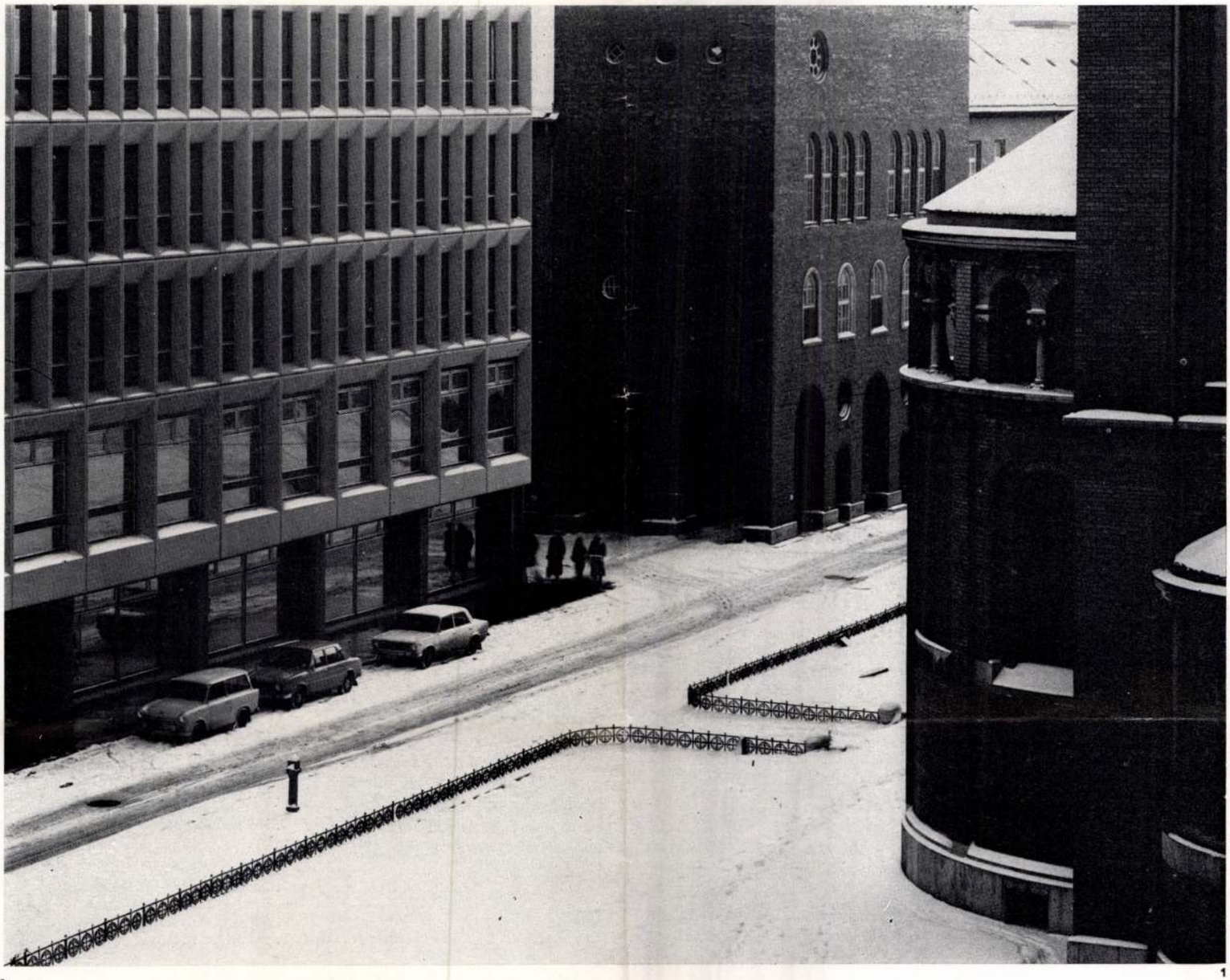

1

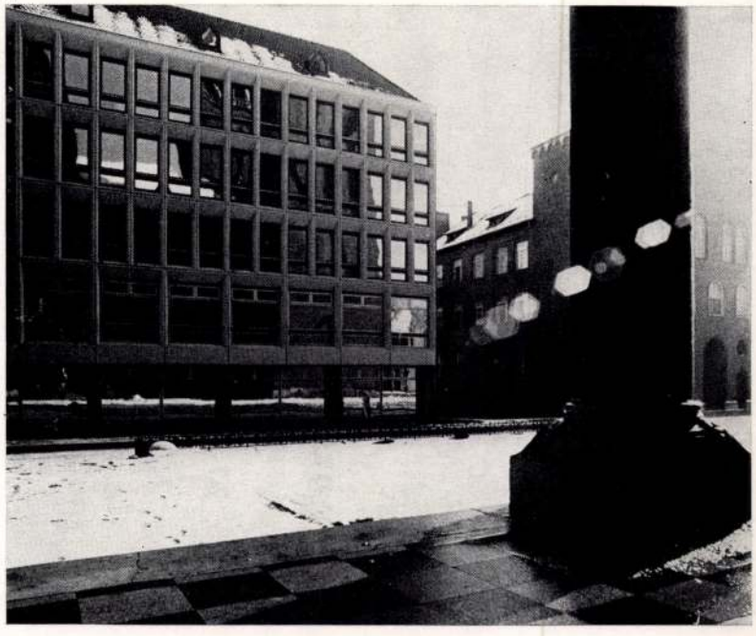

2

Belsőépítész:	Sági József
Statikus:	Tihanyi László, Bencsik Pál
Fűtés:	Nemes Imre
Légtechnika:	Csonka Zoltán
Víz, csatorna, gáz:	Török János
Elektromos:	Pap Károlyné
Akusztikus:	Józsa Gusztáv
Közmű:	Dobó Imre
Beruházó:	EÜBER
Kivitelező:	DÉLÉP
Tervezés éve:	1976
Kivitelezés éve:	1977—1979
Beruházás költsége:	61 000 mFt
Beépített légtér:	14 824 lm³
Hasznos terület:	3422 m²
Fotó:	Győző Molnár Ferenc

1. Homlokzati részlet az egyetemi intézetekkel és a Dómmal
2. A környezet tükörképe a homlokzaton

1. Détail de façade avec les instituts universitaires et le Dôme
2. L'envers (image réfléchie) du milieu sur la façade

Magyar Építőművészet 1980/2

1

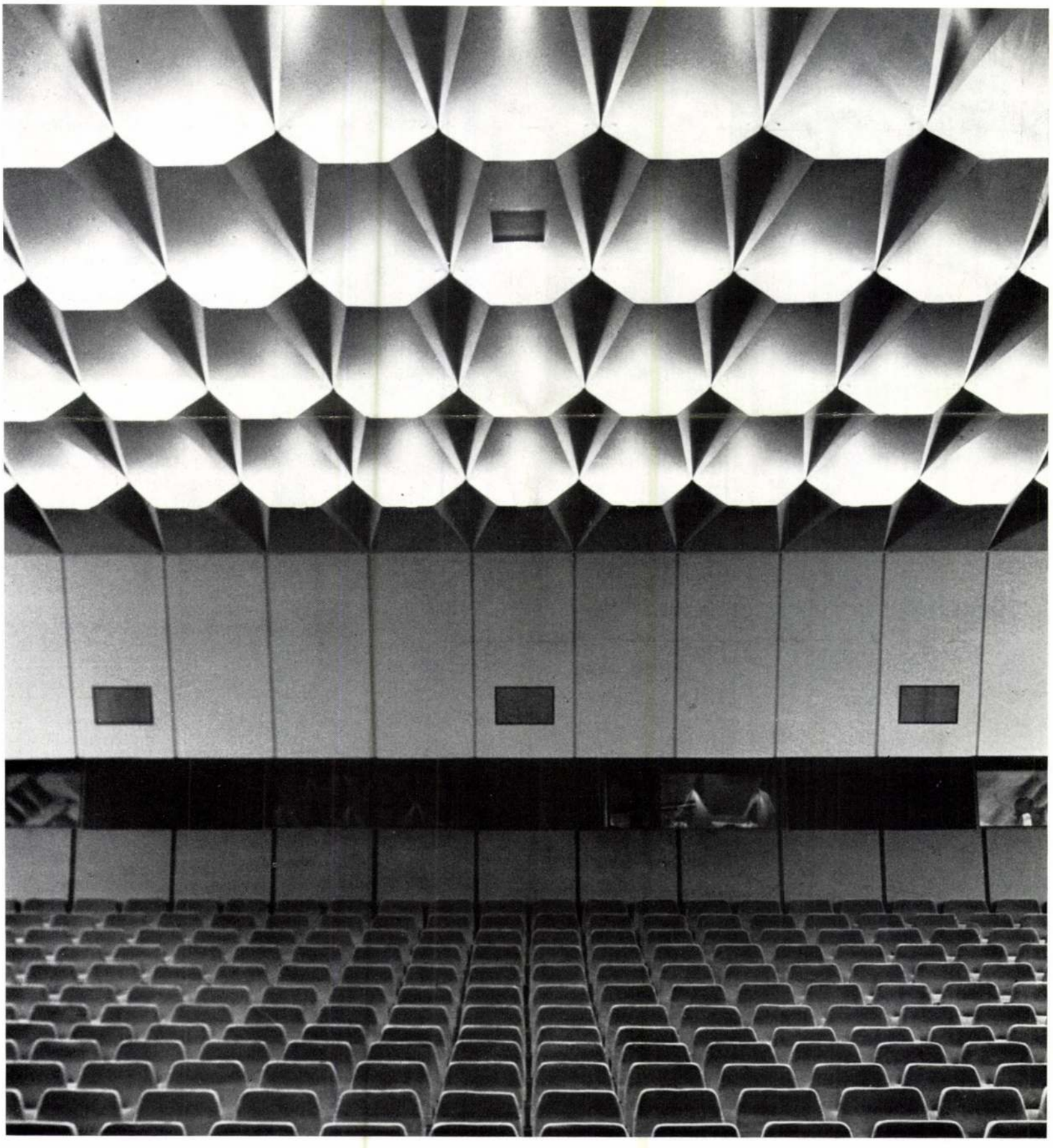

3

4

1. Nézet a színháztermi főbejárat felől
2. A kultúrház oldalhomlokzata. Előtérben Várady Sándor Szabadság című szobra
3. A színháztermi ruhatár az I. emeleti foyer-ban
4. A színháztermi Leonardo-lépcső

Az állomástól a központba vezető, terebélyes vadgesztenyefákkal szegélyezett, hangulatos kisvárosi „főutca" mellett elterülő Népkert már a múlt században otthont adott az egykori „Faszínház"-nak, melyet az 1950-es évek első felében — avultság miatt — le kellett bontani. Több mint 20 évi várakozás után — a régi szomszédságában — végre sikerült a gyulaiak nagyszabású összefogásával felépíteni az új művelődési központot, mely megfelelő keretet biztosít a város művelődni vágyó és kultúrát kedvelő lakossága ilyen irányú igényeinek.

A tervező arra törekedett, hogy a rendelkezésre álló korlátozott anyagi lehetőségek és az épület terjedelmével kapcsolatos túlzott követelmények közötti ellentmondást gazdaságos alaprajzi szervezéssel, egyszerű tömegképzéssel és racionális szerkezeti kialakítással, a változó igényekhez igazodó funkcionális elrendezéssel oldja fel.

A tervezett költségek a szűkebbre fogott terjedelem mellett is túlhaladták a pénzügyi lehetőségeket, az építkezés elhúzódásával még kevésbé gyarapodott a fedezet, ezért építés közben több módosítást kellett végrehajtani a használati és esztétikai értéket meghatározó nemes anyagú belső fal- és padlóburkolatok igényszintjének csökkentésével.

Az épület funkcionálisan három fő részre — a színház-igényű előadóteremre, kultúrházi traktusra és kiszolgáló helyiségekre — oszlik anélkül, hogy a kivitelező vállalat által kikötött teljes segédüzemi előregyártás (teherhordó szerkezet és térelhatárolás) diktálta egységes szerkezeti elrendezést e tagozódás megbontaná.

A művelődési központ Béke sugárútról megközelíthető leg-

1

2

1. Helyszínrajz, M=1 : 1500

2. Földszinti alaprajz, M=1 : 600
   1. Szélfogó
   2. Előcsarnok
   3. Ruhatár
   4. Elektromos kapcsoló
   5. Porta
   6. Iroda
   7. Pénztár
   8. Műsorhirdető
   9. Női WC
   10. Férfi WC
   11. Szeméttároló
   12. Szellőző gépház
   13. Díszletraktár
   14. Kelléktár
   15. Tirisztor
   16. Közlekedő
   17. Zenekari árok
   18. Zenekari tartózkodó (képzőművész szakkör)
   19. Hangszerraktár
   20. Zenekari öltöző, mosdó
   21. Előtér, WC
   22. Takarítószerkamra
   23. Akkumulátor
   24. Személyzeti öltöző, zuhanyozó
   25. Hőközpont
   26. Gázmérő helyiség
   27. Kazánház

3. I. emeleti alaprajz, M=1 : 600
   1. Előcsarnok
   2. Ruhatár
   3. Közlekedő
   4. 500 fős mézőtér
   5. Zenekari árok
   6. Színpad
   7. Női WC
   8. Férfi WC
   9. Orvos, nézőtéri felügyelő
   10. Oldalszínpad (próbaterem)
   11. Színész-tartózkodó (folyóirat olvasó)
   12. Közlekedő
   13. 5 fős öltöző
   14. Előtérzuhanyozó-WC
   15. Fotó világos-sötét
   16. Modellező szakkör
   17. Fotó- és filmszakkör
   18. Raktár
   19. Mezőgazdasági szakkör
   20. Általános szakkör
   21. Kis előadó
   22. Szertár, vetítőgépház
   23. Takarítószerkamra

4. II. emeleti alaprajz, M=1 : 600
   1. Előcsarnok
   2. 500 fős nézőtér
   3. Színpad légtere
   4. Fejgépkamra
   5. Fényvezérlő
   6. Hangvezérlő
   7. Férfi WC
   8. Női WC
   9. Világítóeszköz raktár
   10. Oldalszínpad légtere
   11. Színésztartózkodó (nyelvi laboratórium)
   12. Közlekedő
   13. 5 fős öltöző
   14. Előtér, zuhanyozó, WC
   15. Játékszoba, TV
   16. Gépészeti helyiség
   17. Klubszoba
   18. Raktár
   19. Büfé
   20. Büféraktár
   21. Személyzeti öltöző, mosdó
   22. Előtér
   23. Székraktár

5. Metszet, M=1 : 600

6. Színháztermi homlokzat, előtérben vízmedencék

6

A H_0 jelenleg kialakított tervállománya 8 lakásszelettervet, 9 lépcsőházi és 8 tetőszelettervet tartalmaz és ezek tükörképeit. Ezek az egységek a különböző tájolási és telepítési feltételekhez alkalmazkodnak.

A típus figyelembe tudja venni a terepadottságokat is azáltal, hogy a lépcsőházi szelettervek szinteltolásos rendszerben készültek. Így a fogadószint kialakításnál alternatív megoldások alakultak ki, a telepítés pedig egyaránt tervezhető lejtős, illetőleg sík terepre (ez utóbbi esetben) az alacsony belmagasságú pincét szerelőpinceként — a belső légteret takarékosan — lehet kialakítani.

A kialakult rendszer alkalmas arra, hogy a településtervezői koncepcióba illeszkedjen, az „adaptált" terv egyéni arculatot kapjon, amely a konkrét beépítési és terepadottságok függvénye, és tartalmában egyedi.

Annak érdekében, hogy a variabilitás minél kevesebb kényszerű szerkezeti alternatívát hozzon létre, felülvizsgáltuk a szerkezeti kialakítást. Az épület szabadabb vonalvezetéséből korábban adódó gyakori falkettőzéseket kiküszöböltük azáltal, hogy az épületmozgásokat a rúgó elv alapján vettük fel. A belső teherhordó szerkezeti falakat tovább redukáltuk, miután a manipulációra méretezett elemek teherbírását gazdaságosan csak így lehet jól kihasználni, és ez a lakás belső kialakítására is előnyös hatással van, kedvezőbb térkihasználást biztosít, jobb térkapcsolatokkal.

Végül a szerkezet gazdaságosabb konstrukciója érdekében a lépcsőket beakasztott szerkezetté alakítottuk a két tömeg között, csuklós kapcsolattal, ez a megoldás az alapozást és a szerelőszintet gazdaságosabbá tette.

A lakások belső kialakítása megtartotta variabilis jellegét, 67,7 m² alapterületével a Ágazati Szabvány előírásaival összhangban egyaránt alkalmas 5, illetve 6 F-változat részére, így az alternatívák egy része a családnagyság változását is követni tudja. Belső elrendezése rugalmasan „alakra igazítható". A lakóteret megosztó válaszfalak szerelt jellegűek, (Prem-I-Sol, ill. szerelhető szekrényválaszfal), a szerkezetépítő technológia merevségének feloldását azonban csak így tartjuk lehetségesnek. Tudomásul kell azonban vennünk, hogy a szerelhető válaszfalakból és egyéb térelválasztó szerkezetekből távolról sem áll jelenleg megfelelő választék a rendelkezésre.

Az öt lakószintes elrendezést a megbízó a gazdaságosság érdekében igényelte, mivel a felvonó nélkül tervezhető maximális lakásszám költségcsökkentő tényezőnek igérkezett. Miután azonban a Fővárosi Tanács építési előírásai, illetve az övezeti rendszer bizonyos esetekben csak 3, illetve 4 szerelt szintet enged meg, a rendszert úgy határoztuk meg, hogy alternatív lépcsőházak alkalmazásával alacsonyabb beépítést is lehessen belőle tervezni.

Összefoglalva az elmondottakat, a lakásépítés jelenlegi helyzetében a H_0 olyan többcélúan alkalmazható típus, amely egyaránt felhasználható célcsoportos, vagy szövetkezeti — esetleg magánlakás építés céljaira.

Bemutatott tervezési módszerünk ezt a variabilitást segíti elő. Az alkalmazott szerkezeti megoldások pedig kihasználják a többszintes megoldás lehetőségeit, gazdaságosabbá téve a szerkezetet, másrészt kiküszöbölik a telepítés szabad vonalvezetésből adódó többletköltségeket.

A belső variabilitás pedig lehetővé teszi, hogy a lakó is saját és családja igényeit figyelembe vehesse, a saját környezetét „alakjára igazíthassa". *Cs. Z.*

1. Újpesti lakótelep a 204. jelű épület homlokzati részlete
2. Újpesti városközpont
   Telepítés: LAKÓTERV
   Felépítmény: Kruppa István, Baranyai Attila
3. Ujpesti városközpont 205. jelű épülete
4—5. Kerepesi úti H_0 épületek
   Beépítés: Mester Árpád
   Épület: TTI
6. Kerepesi úti épület lépcsőháza

4

5

6

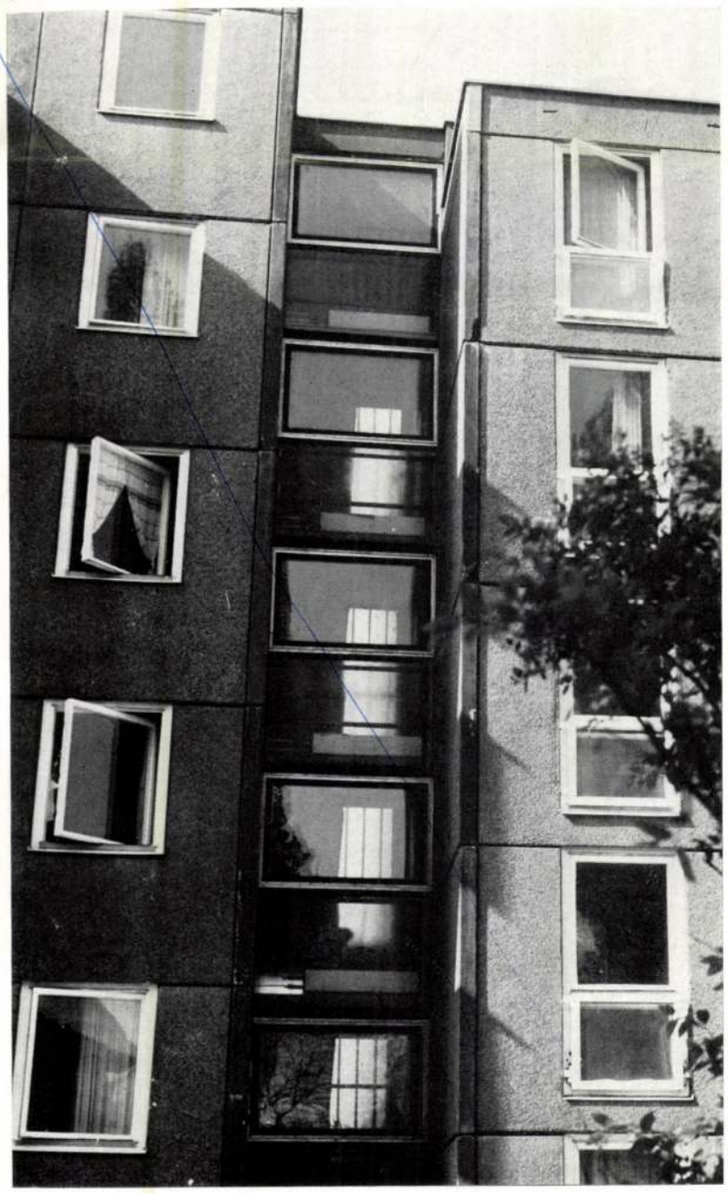

TARNAI LÁSZLÓ

Erkel Ferenc Művelődési Központ, Gyula

Építész: Tarnai László (Szegedi Tervező Vállalat)

Belsőépítész:	Sági József
Statikus:	Libor Rajmund
Gépészek:	Csonka Zoltán Nagy László Török János
Elektromos berendezés:	Vörös Imre
Kertészet:	Mátyás Sándor
Út-, terep-rendezés:	Csapó László
Közmű:	Csanádi Józsefné
Színház-technika:	KÖZTI Auditorológiai Szakosztály Vajda Ferenc
Világítás-technika:	Szabó Jilek Iván
Elektro-akusztika:	dr. Lohr Ferenc
Akusztika:	dr. Karsai Elekné
Kivitelező:	Békés megyei Állami Építőipari Vállalat
Építésvez.:	Svecz János
Művezető:	Nagy Imre
Színháztechnikai szakkivitelezők	
Színpad-gépészet:	Fővárosi Felvonójavító Vállalat
Függönyök:	Épületasztalos-ipari Vállalat Redőnygyára
Nézőtéri székek:	Gyulai Fa- és Fémbútor-ipari Szövetkezet
Fényszabályozó:	EIVRT Konverta Egyenirányító Gyár
Beépített térfogat:	24 402 lm³
Beruházási összköltség:	51,5 millió Ft
Beruházó:	Békés megyei Beruházási Vállalat
Műszaki ellenőr:	Szmola Imre
Tervezési év:	1969—1970
Építés éve:	1971—1975
Fényképek:	Buzsáky Ferenc

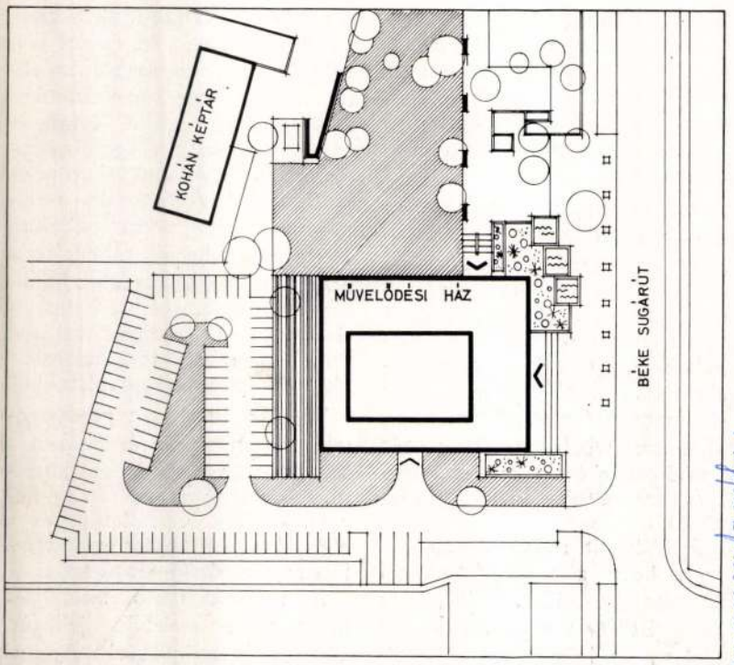

1

Magyar Építőművészet 1977/6.

2

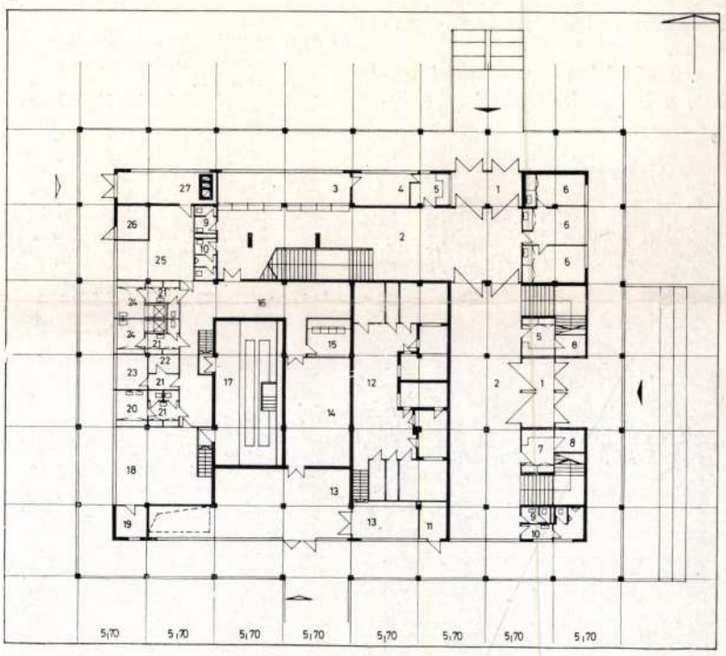

3

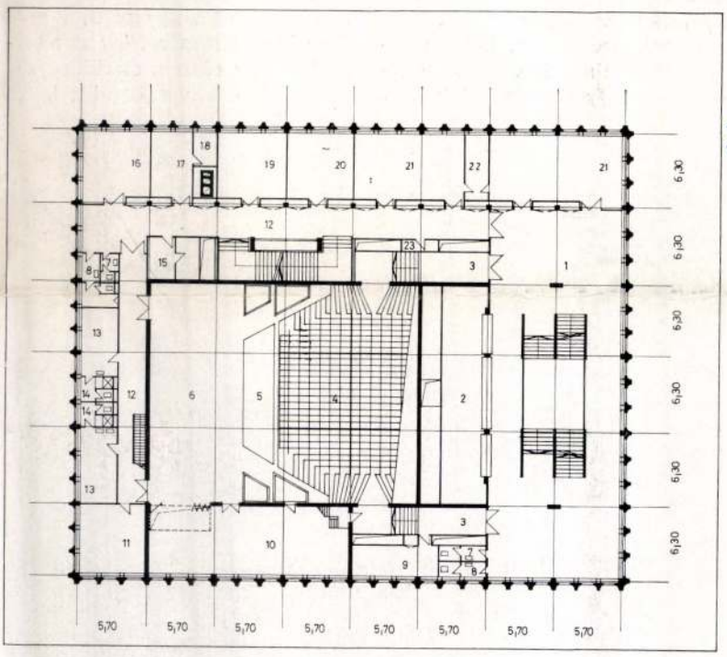

4

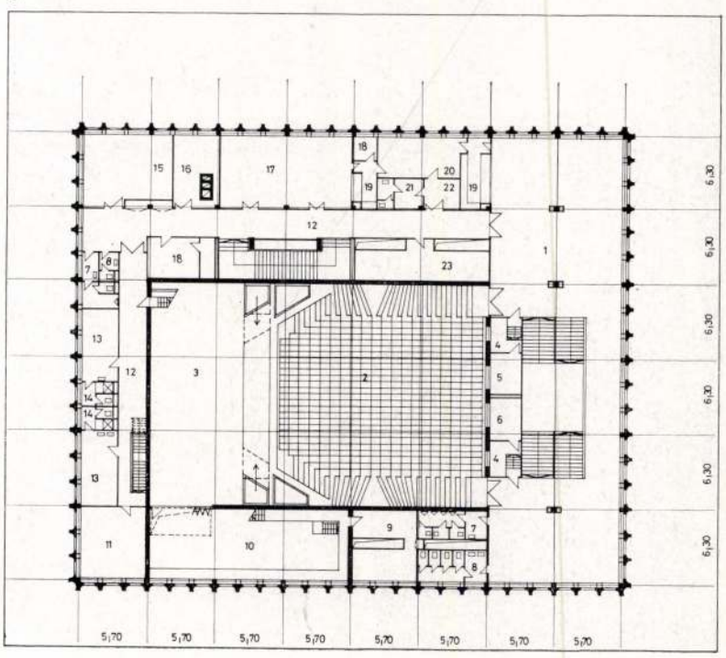

5

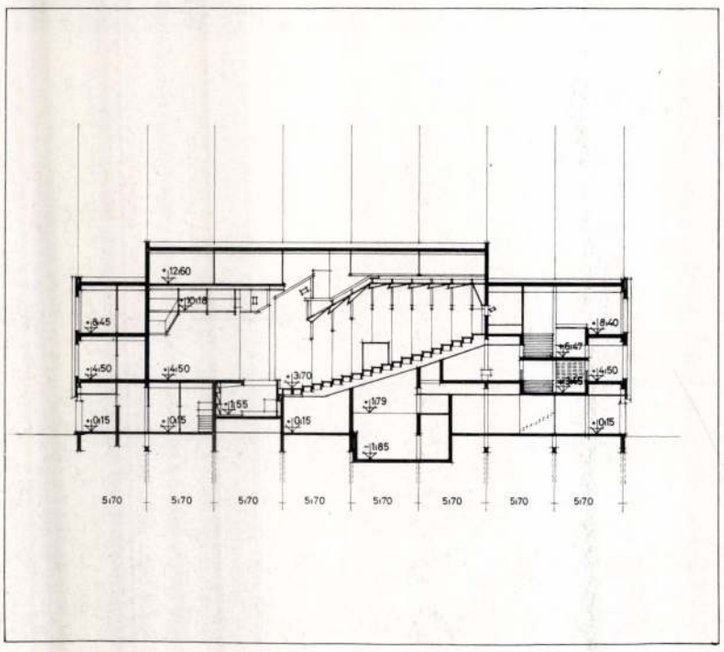

A korszerű egészségügyi ellátás szükségessé tette a differenciált szervezés bevezetését. Ennek alapelve, hogy minden beteget állapotának megfelelő szintű ellátásban kell részesíteni. A progresszív ellátás aktív, viszonylag rövid ápolási idejű szintjén belül ezen belgyógyászati intenzív terápiás osztálynak az a feladata, hogy a mindenkori hagyományos ellátáshoz képest többet és jobbat nyújtson és ezzel eredményesebbé tegye a beteggyógyítást.

Az orvostudomány és a technika rohamos fejlődése lehetővé tette olyan betegségek szervezett és korszerű kezelését és gyógyítását, amelyek még röviddel ezelőtt reménytelennek minősültek. A kritikusan súlyos állapotban levő betegek szervezett ellátásához azonban sajátos kezelési és ápolási feltételeket kell teremteni. E feltételek merőben különböznek azoktól a lehetőségektől, amelyek a hagyományos osztályok keretei között adottak. Az intenzív ellátásra szoruló betegek a nap 24 órájában egyenlő szintű, meg nem osztott ellátást: ápolást, megfigyelést és kezelést igényelnek. Ilyen jellegű ellátásra akkor szorul a beteg, amikor a szervezet élettani funkciói — légzés, keringés, anyagcsere, kiválasztás, hőszabályozás stb. — betegség következtében elégtelenekké váltak, vagy az elégtelenség kialakulásának veszélye fenyeget. E kritikus állapotban az eddig alkalmazott hagyományos terápiás eljárásoktól már nem várható eredmény.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem 1920-as években épült I. és II. számú Belgyógyászati Klinikái időközben túlzsúfolttá váltak. Falaikon belül már nem volt lehetséges az előzőekben vázolt magas szintű ellátást biztosító osztály kialakítása. Ezért olyan döntés született, hogy a két klinika bütüje közötti viszonylag szűk területen kell a mindkét klinikát kiszolgáló Intenzív Osztályt felépíteni.

A tervező arra törekedett, hogy az épület külső megjelenésében utaljon az újszerű, igényes tartalomra, számottevően ne csökkentse a meglevő két épület idenéző helyiségeinek természetes bevilágítását és szellőzését, egyenrangú módon kapcsolódjon mindkét klinika belső forgalmi rendszeréhez és feleljen meg az osztállyal szemben — ma és a belátható jövőben — támasztható alábbi követelményeknek:

— a napszaktól és a munkaidő jellegétől független, egyenletes szintű betegellátás;
— a nagyobb létszámú és különlegesen képzett személyzet folyamatos jelenlétének biztosítása;
— sajátos funkcionális szempontok érvényesítése (mint pl. beteg-, orvos-, látogató forgalom szeparálásának, hallgatók oktatásának, szeptikus-aszeptikus részek elkülönítésének, a kórtermek zsilipelésének, a betegek centrális helyről történő figyelési igényének, nyugalmának, a helyiségek optimális légállapotának stb. biztosítása);
— diagnosztikus, terápiás és megfigyelő műszerek, egyéb gépi berendezések megfelelő mennyiségben való koncentrálása, szükséges mozgatási feltételeinek biztosítása,
— különleges kezelési és ápolási feladatok elvégzéséhez szükséges eszközök elhelyezhetősége.

Az épületegyüttes két, hasonló tömegű, hengeres lábakon álló, 3, illetve 4 szintes elrendezésű, monolit, ill. részben előregyártott vasbeton teherhordó szerkezetű. A klinikákhoz egy-egy folyosó kapcsolja azok I. emeleteinek magasságában. A Tisza-parti (Korányi rakpart) tömbben az intenzív kórtermek helyezkednek el, alatta lépcsősen visszaugró külön gépészeti szinttel. A Klinika kert felőli tömbbe a kiszolgáló helyiségek kerültek, középen betegfelvonóval és íveskarú lépcsőházzal. A funkcionális szint alatt ugyancsak visszaugró gépészeti tér helyezkedik el, különböző épületgépészeti berendezésekkel.

Az épület ezzel az elrendezéssel

— egyenrangúan és minimális úthosszal csatlakozik a szubintenzív osztályok szerepét is betöltő két belklinika épületéhez;
— vizuális kapcsolatot biztosít a Tisza-parti sétány és a Klinika kert között;
— karakteres tömegével gyarapítja Szeged főutcáját, a Tisza-partot.

Az épület földszinti teherhordó „lábai" gesztenyebarna PYROGRÁNIT, a térelhatároló monolit vasbeton falak törtfehér DRYVIT hőszigetelő vakolatú, a homlokzatok felső lezárása pedig — a szomszédos épületek jobb bevilágítása érdekében — megtört vonalú korcolt rézlemez burkolatot kapott.

T. L.

2 1

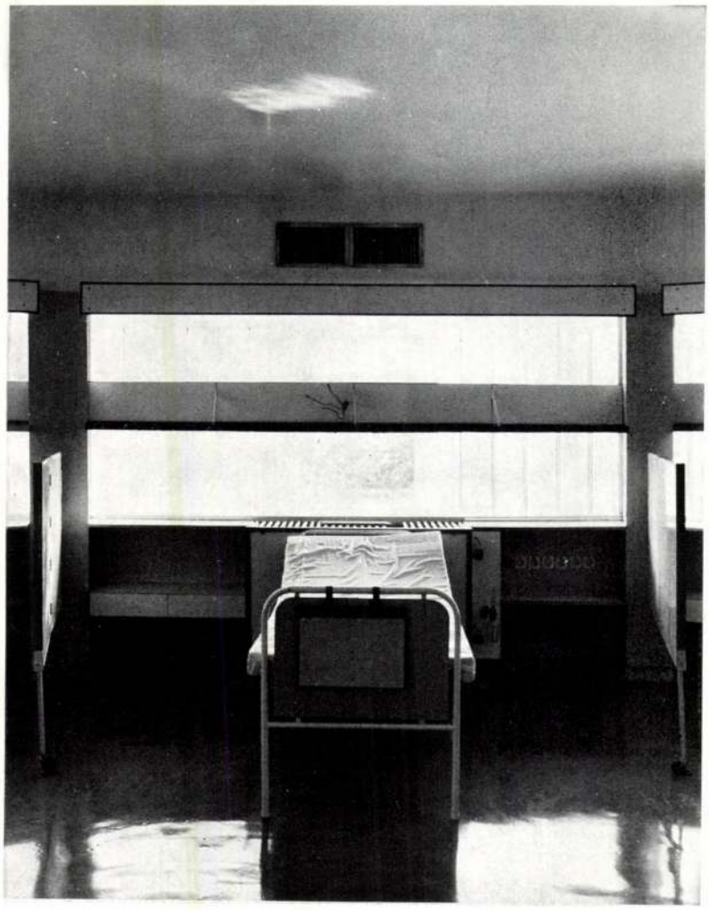

1. A Belklinika Intenzív Osztályának 12 ágyas kórterme a kiemelt nővérfigyelővel
2. Betegágy a nővérfigyelő felől
3. A kórtermi tömb a Korányi rakpart felől
4. Betekintés a Korányi rakpart felől a Klinika kert felé az Intenzív Osztály épülete alatt
5. II. sz. Belklinika csatlakozása a Korányi rakpart felől

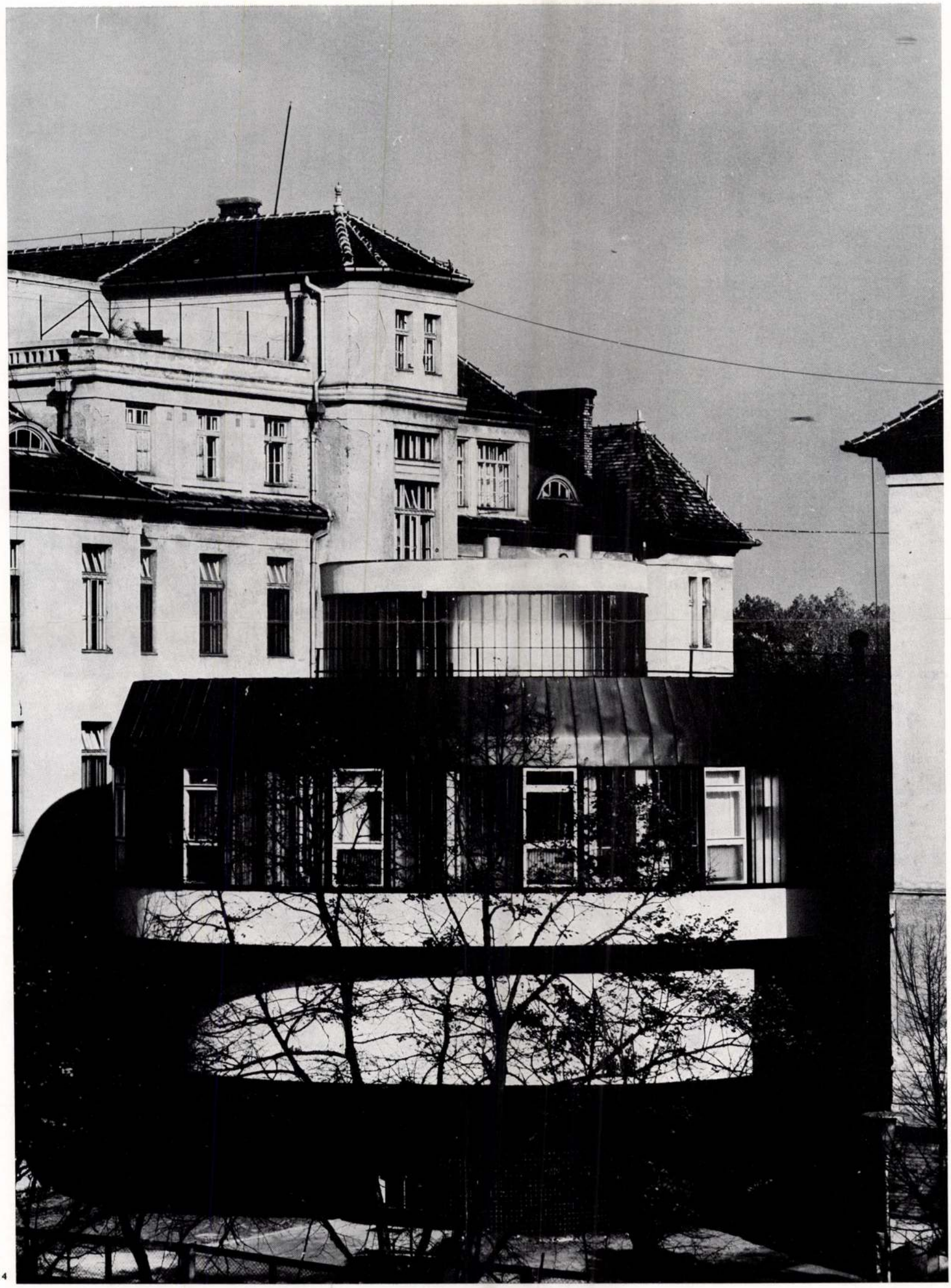

4

5

4

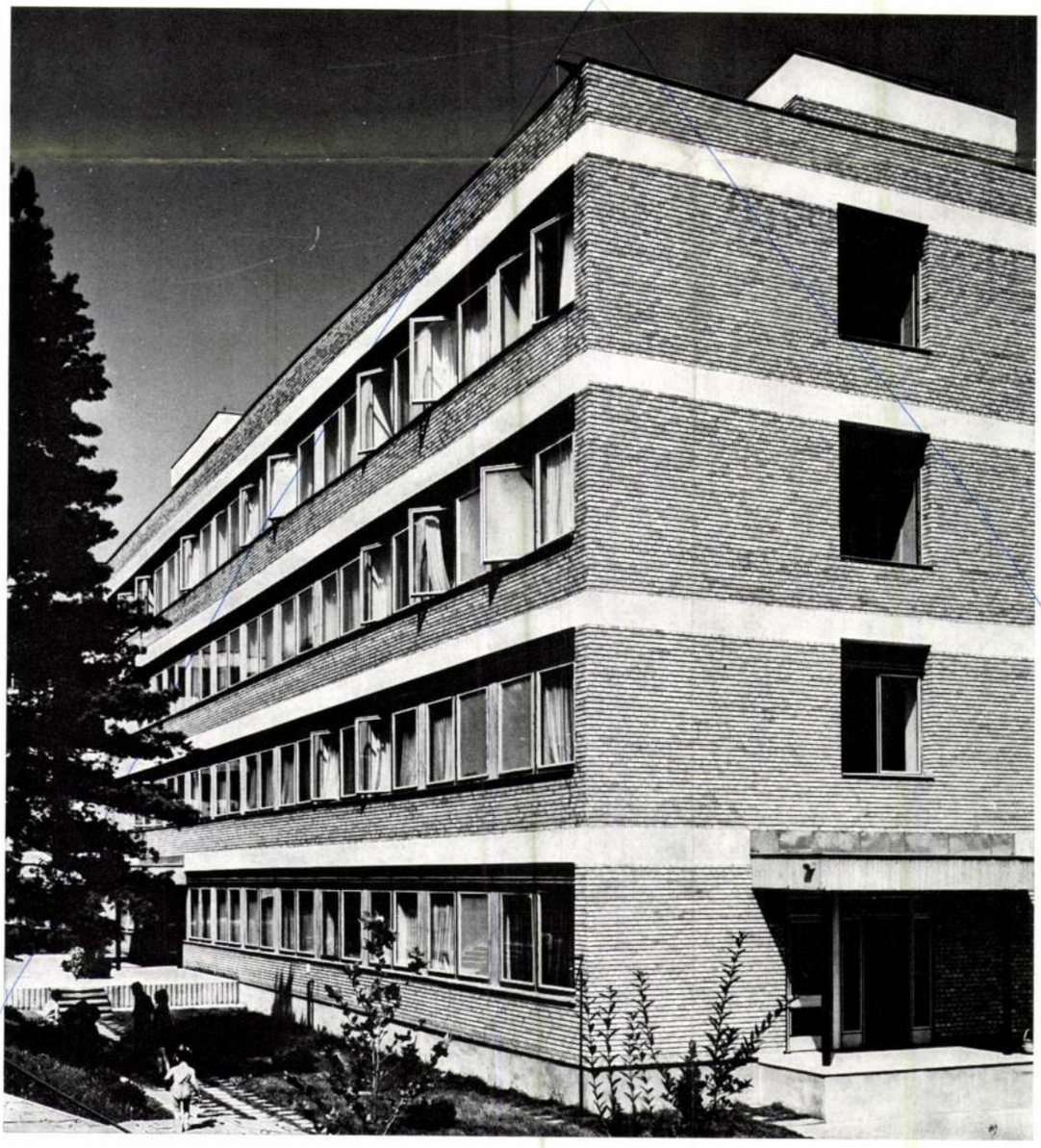

Szegedi Orvostudományi Egyetem I—II. számú Belgyógyászati Klinikák intenzív terápiás osztálya

Építész: Tarnai László (Szegedi Tervező Vállalat)

TARNAI LÁSZLÓ

Magyar Építőművészet 1977/5

Belsőépítész: Rédai Ferenc
Statikus: Bencsik Pál
Elektromos berendezés: Vörös Imre
Gépészek: Nagy László, Török János
Közmű: Csanádi Józsefné
Út, járda, tereprendezés: Csapó László
Kivitelező: DÉLÉP
Építésvezető: Madurka György
Beruházó: Szegedi Orvostudományi Egyetem
Tervezés éve: 1972
Kivitelezés éve: 1973—1976

1. Helyszínrajz, M=1 : 3000
2. Gépészeti szint alaprajza, M=1 : 600
   1. Betegszállító felvonó
   2. Gépészeti tér
   3. Közlekedő
3. I. emeleti alaprajza, M=1 : 600
   1. Betegszállító felvonó
   2. Műszerszoba
   3. Technikai szoba
   4. Laboratórium
   5. Tálaló
   6. Orvosi szoba
   7. Zuhanyozó és előtere
   8. Nővérszoba
   9. Nővérek öltözője
   10. Szennyesruha-tároló
   11. Lemosó
   12. Ágytálmosó
   13. W. C.-csoport
   14. Közlekedő
   15. Oldattár
   16. Autókláv
   17. Szeptikus szoba
   18. Aszeptikus szoba
   19. Nővérállomás
4. Az Intenzív Osztály épülete a Klinika kert felől

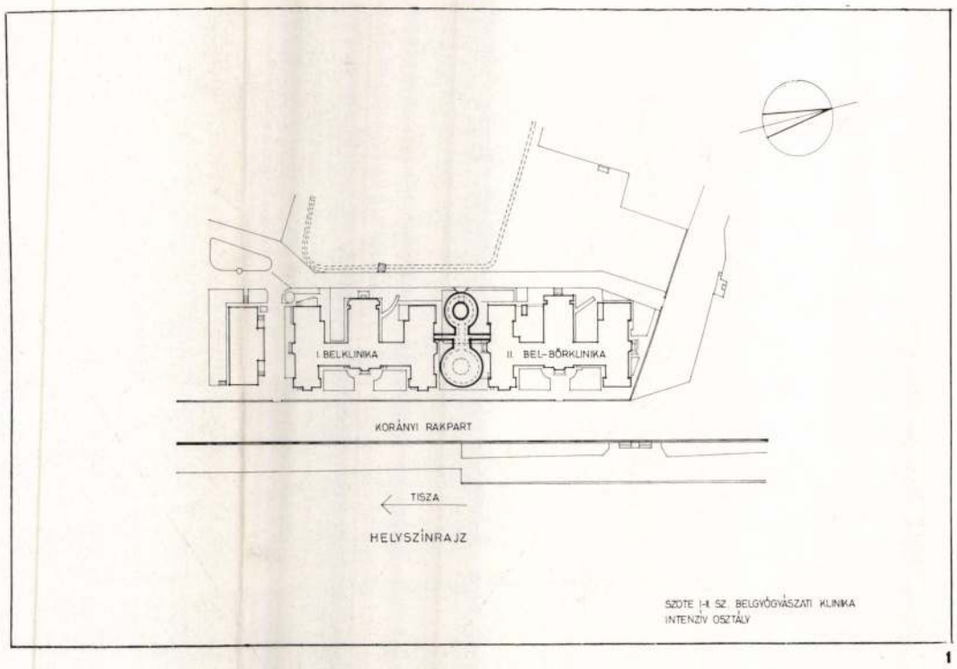

HELYSZÍNRAJZ

SZOTE I-II. SZ. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA
INTENZÍV OSZTÁLY

1

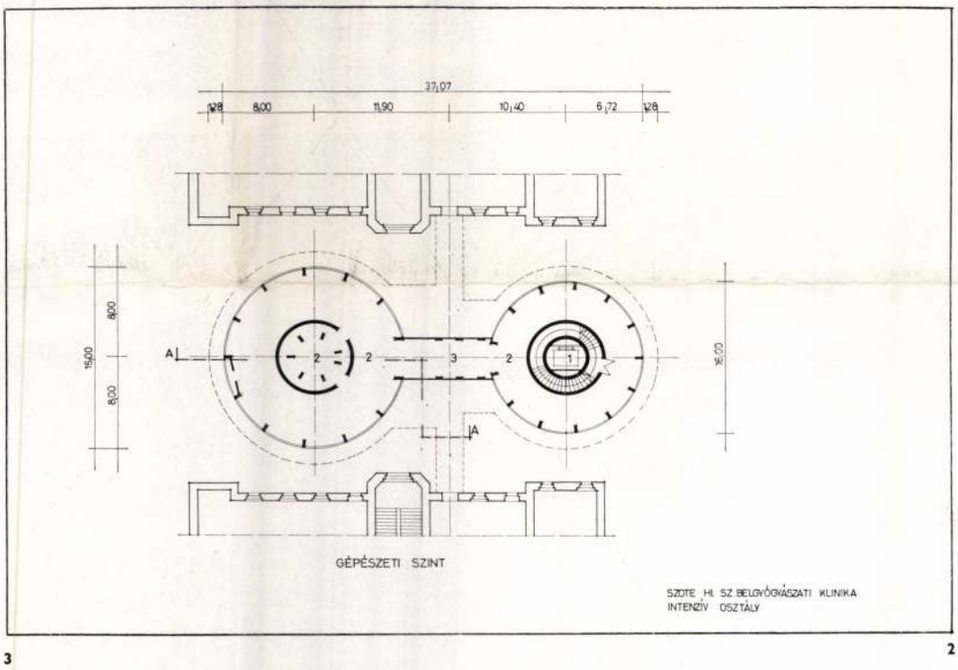

GÉPÉSZETI SZINT

SZOTE II. SZ. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA
INTENZÍV OSZTÁLY

3 2

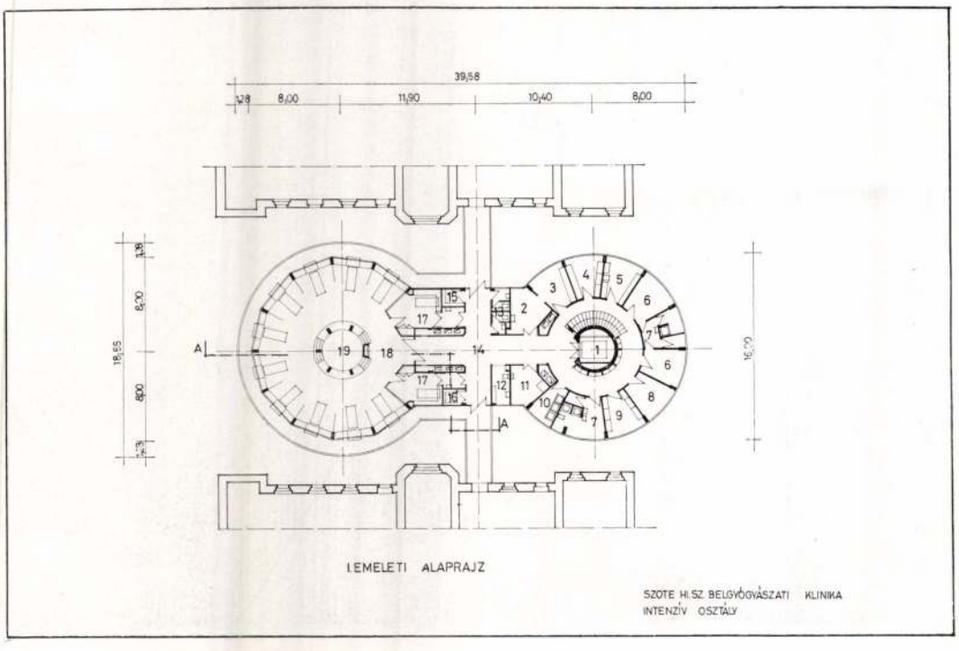

I. EMELETI ALAPRAJZ

SZOTE II. SZ. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA
INTENZÍV OSZTÁLY

1975. november 6. Kossuth 12,00 /11/ Kügyné

Déli krónika

- Régi hagyomány már, hogy november 7-e tiszteletére, uj létesitménye-ke.t, gyárakat, üzemeket, müvelődési házakat adnak át. Pfeifer Julia egy müvelődési otthon történetéről szól.

- Mi van abban különös, ha valahol egy müvelődési házat avatnak? A hallgató joggal tesszi fel ezt a kérdést, főleg ilyenkor, amikor egy-egy ünnep tiszteletére, avatnak,átadnak országszerte. Nos, ezuttal a gyulai Erkel Ferenc Müvelődési Központ elkészülte, mai avatása mégis többet érdemel, mint egy hagyományos tudósitás.

Nem azért, mert négy évig épült és nem azért, mert többe került,mint a tervezett. Még csak nem is azért, mert a kész tipusterv helyett Tarnai László Ybl - dijas épitőművész elképzeléseit valósitották meg. A kezdet hogyanja érdemel szót. 1969-ben a városi párthizottság döntött, uj ház kell a kultuszunk. De, igen, de miből? Aztán melyik vállalat vállalja? Ki lesz a kivitelező? Ha még csak ezután jött a kérdések kérdése, hogyan? Hiszen akkor lépett érvénybe a beruházási stop, azaz éppen a müvelődési intézmények és az irodaházak épitésének korlátozása. De a társadalmi összefogásnak Gyulán már hagyománya van. Legenda szól arról, hogy 1959-ben, amikor a gyógyfürdőt kezdték épiteni a tanácselnökkel és a párttitkárral az élen lapátoltak, területet rendestek a gyulaiak. A fürdő azóta világhirü.

Második közös akciójuk eredményeképpen mindem házba bevezették a vizet megoldották a város csatornázását. Ha a harmadik nekirugaszkodással felépitették az uj müvelődési házat.

1021

1975. november 6. Kossuth 12,00 /11/ KGyné

Déli krónika

- Régi hagyomány már, hogy november 7-e tiszteletére, uj létesitményeket, gyárakat, üzemeket, müvelődési házakat adnak át. Pfeifer Julia egy müvelődési otthon történetéről szól.

- Mi van abban különös, ha valahol egy müvelődési házat avatnak? A hallgató joggal teszi fel ezt a kérdést, főleg ilyenkor, amikor egy-egy ünnep tiszteletére, avatnak,átadnak országszerte. Nos, ezuttal a gyulai Erkel Ferenc Müvelődési Központ elkészülte, mai avatása mégis többet érdemel, mint egy hagyományos tudósitás.

Nem azért, mert négy évig épült és nem azért, mert többe került,mint a tervezett. Még csak nem is azért, mert a kész tipusterv helyett Tarnai László Ybl - dijas épitőmüvész elképzeléseit valósitották meg.

A kezdet hogyanja érdemel szót. 1969-ben a városi pártbizottság döntött, uj ház kell a kultúrának. Na, igen, de miből? Aztán melyik vállalat vállalja? Ki lesz a kivitelező? És még csak ezután jött a kérdések kérdése, hogyan? Hiszen akkor lépett érvénybe a beruházási stop, azaz éppen a müvelődési intézmények és az irodaházak épitésének korlátozása De a társadalmi összefogásnak Gyulán már hagyománya van. Legenda szól arról, hogy 1959-ben, amikor a gyógyfürdőt kezdték épiteni a tanácselnökkel és a párttitkárral az élen lapátoltak, területet rendeztek a gyulaiak. A fürdő azóta világhirü.

Második közös akciójuk eredményeképpen minden házba bevezették a vizet megoldották a város csatornázását. És a harmadik nekirugaszkodással felépitették az uj müvelődési házat.

Kommunista szombatokon dolgoztak,saját zsebből tégla hegyet vásároltak. Munkájuk eredményét ma es 6 órakor avatják. A Gyulai Erkel Ferenc Müvelődési Ház programjával és szépségével éppen olyan hirre érdemes, mint a nemzetközi gyógyürdők.

MAGYAR NEMZET

Tarnai László

...tották a szegedi tanács művészeti díjait

...gedi városi tanács az ... megrendezte hagyomá... felszabadulási pályázatát, ...melynek díjait szerdán osztották ki. Az irodalmi pályázaton *Lukács* Imre Föld és emberek című elbeszéléséért és *Bistey* András Öt nap a hegyen című kisregényéért kapott díjat. A zenei pályázaton *Joó* Ete Hirosima és *Vántus* István Három viharének című kórusművét díjazták. Fotó- művészeti alkotásaikért a főbb díjakat dr. *Kosztolányi* Gyula, *Tóth* Béla és *Kovács* László kapta.

Ez alkalommal adták át a tanács idei 4000—4000 forintos ösztöndíjait is. A képzőművészeti ösztöndíjat *Pinter* József festőművésznek idei gyűjteményes kiállításáért, az irodalmit *Fenákel* Juditnak Az élet vidám dolog című elbeszélés-kötetéért, a műszaki ösztöndíjat pedig megosztva *Tarnai* László építészmérnök és *Károlyi* István építésztervezőnek ítélték oda.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

nek ettől a 1
barna hajú,
ifjú színészi
hogyan is in
Nevet, vá
dést:
— A mi c
csen színész,
tól kezdve
arra vágyik
legyen. Így volt-am en is eb-
ben a korban. S mindent meg-
tettem, hogy ez az ábránd va-
lóra váljék.
— Örömmel látjuk, hogy
valóra is vált.
Mosolyogva int nemet:
— Dehogy. Amikor Tallin-
ban elvégeztem a középisko-
lát, jelentkeztem a

követtem el — teszi hozzá
kis mosollyal —, ma még nem
lehet tudni. Meggyőződésem
egyébként, hogy Luzsinával
még gyakran találkozunk fil-
men. Ki tudja, talán egyszer
éppen én rendezem a Sirályt?
— Szaván fogom. — Luzsi-
na a jegyzegető újságíróra te-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tarnai László

62 DEC. 31.

MAGYAR NEMZET

*

Vasárnap kiosztották a szegedi városi tanács ösztöndíjait. Az irodalmi ösztöndíjat Lődi Ferenc, gyári munkásból lett költő kapta Lepketánc című kötetéért; a képzőművészeti ösztöndíjat Szelesi Zoltán művészettörténész kapta, elsősorban a nyári tárlat megrendezéséért; a műszaki ösztöndíjat épülettervezési munkáiért Tarnai Lászlónak ítélték.

L
25
26
27
31
32
33
34
35
40
41
48
49

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tarnai László

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1962 DEC. 29

— **SZELESI ZOLTÁN** művészettörténésznek, Lődi Ferenc költőnek és Tarnai László építészmérnöknek ítélték oda tegnap a szegedi városi tanács egyenként négyezer forintos összegű képzőművészeti, irodalmi és műszaki ösztöndíját.

Löcse. (Vizvezeték bővite

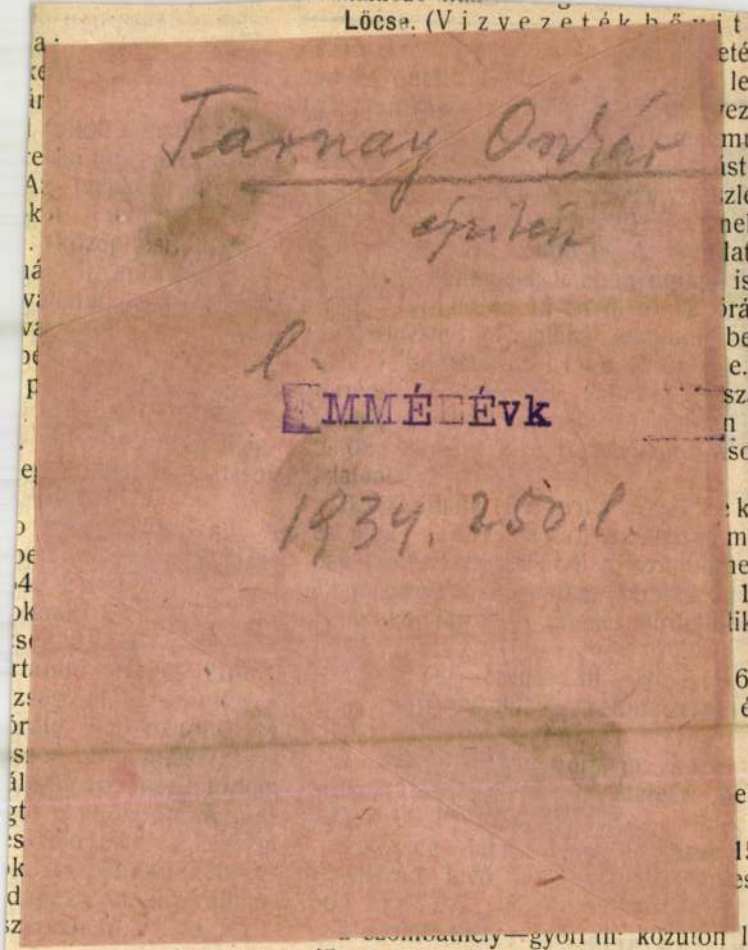

Tarnay Ondár
épitész

l.

MMÉ Évk

1934. 250. l.

rpalota épités.)
Egylet épitő bizottsága
ődési ház céljaira eme-
épület felépitése alkal-
ási, föld, kőmüves, el-

szombathely—győri th. közuton l
45. sz., a répcelak—répceszemerei t
levő 1. sz. és a celldömölk—vámos
közuton levő 30. sz. betonáteresz
1622 k előirányzattal.

Az ajánlathoz az ajánlati összeg
megfelelő bánatpénznek az állam

CR Kartelen kivüli ajtó és ablak redőnyzárás BUDAPEST,

STERNBERG I.

szobrász

Budapest, VIII., Nap-u. 18.

Elvállal mindenféle szobrász munkát művészi és tiszta kivitelben.

Műkő, cement, gipsz, fehér rabic és műmárvány munkákat.

Specialista stuckmenyezetek és stukolin készitésében.

RTING B. és E.

és iroda: Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 11.

onti fütési és szellőző berendezések.

berendezések gyárak részére. Injectorok, Pulsométerek rkezetek, stb. Bordáscsövek és radiátorok. Motor-gázesztő telepek és motorok. Gáz- és benzinmotorok. :: :

OCCO L. BUDAPEST.

41—03. CEMENTGYÁR. TELEFON 41—03

iroda: III. ker., Ürömi-utca 24—32. sz

KITUNÓ MINŐSÉGŰ LASSAN ÉS GYORSAN DMÁNCEMENTET ÉS MÜPORTLANDCEMENMELY VASUTVAGY HAJÓÁLLOMÁSRA SZÁLGEN JUTÁNYOSÁRON és JÓTÁLLÁS MELLETT

---

vállalja: Beton- és vasbeton födémek, hidak

b hordszerkezeteknek továbbá szinházak,

180 m² beépitett te
épület magasépitm
a költségvetés, az
tételek nevezett va
fentartási osztályáb
a társaság székesfe
dijtalanul átvehetők
szab. déli vaspálya
iktatóhivatalánál j u
tandók be. Bánatpe
a budapesti Magya
teendő. (A h i v a
d e t é s e k k ö z ö

Budapest. (É p ü
szab. déli vaspálya
árlejtést hirdet az I. I
utcák sarkán fekvő
földszintes épület le
gok értékesitésére.
pálya-társaság bud
(Déli vasuti indóha
10-én déli 12 óráig
ajánlati minta átvel
k ö z ö t t.)

Budapest. (K a z
A máv. budapest-b
senyt hirdet az Isv
kiskazánház bővité
végrehajtására. A te
ződési tervezet, az
munkák végrehajtás
a balparti üzletvez
(Teréz-körut 62. sz
pest-terézvárosi oszt
hetők. Az ajánlatok
óráig nyujtandók
általános osztályában
kanemekre, valamir

≡ KEM

Takarmánykeverő épület, Mohács

Építész: Ménes János (ÉLTERV)

Technológiai tervező:	Buránszki Sándor (ÉLGÉP)
Statikus tervezők:	Prószéki István Kézdi Miklósné
Gépész tervező:	Skorka Lajos
Elektromos tervező:	Kusztos Ferenc
Beruházó:	Baranya megyei Gabona Felvásárló Vállalat
Kivitelező:	Baranya megyei Tanács Magas- és Mélyépítő Vállalat
Beépített alapterület:	358 m²
Beépített légköbméter:	9 350 lm³
Fényképek:	Németh Tamás (MTI) Ménes János

1. I. emeleti alaprajz, M=1 : 500
   1. Raktár
   2. Technológiai tér
   3. Diszpécser
   4. Acélsilók
   5. Előkészítő
2. IV. emeleti alaprajz, M=1 : 500
   6. Technológiai tér
3. Metszet, M=1 : 500

4—6. Építés közbeni képek

7—8. A takarmánykeverő

1. Schéma du premier étage
2. Schéma du IV. étage
3. Section

4—6. Images pendant la construction

7—8. Mélangeur de fourrage

A Gabona Tröszt megbízása alapján egy több helyre adaptálható 240 to/ó kapacitású keverőüzem kialakítása volt a feladat. A technológiai igények bonyolultsága (eltérő belmagasságok, szintenkénti különböző födémáttörések, rendkívüli terhelések) ellentmond az előregyártás lehetőségének: az ömlesztett anyagot tároló acélsilók tervét a sorozattervek előregyártott gerendái nem képesek viselni, az épület állékonyságát a toronyszerű kiképzés, a nagy terhelések és a dinamikus tényezők miatt csak költséges szerkezetekkel lehet biztosítani.

A technológia és a forgalom

A feldolgozandó szemes terméket tehergépkocsin hozzák és szállítják el. A feltöltést a rámpáknál elhelyezett két garaton vagy a raktárépület első szintjén (nyersanyagraktár) végzik. Innen az anyag az előkeverőbe, majd függőleges szállítással a IV. szintre jut. Ezután lényegében a gravitáció elve alapján különböző folyamatokon (osztályozás, őrlés, darálás, keverés) megy át. Az elszállítása ömlesztve (a két épületet összekötő hídról) vagy zsákos formában (a raktárépület második szintjéről) a késztápraktáron keresztül történhet. A mérlegelést a telep be- és kijáratánál végzik el.

Telepítés

Az épület a Baranya megyei GFV mohácsi telepén nyert elhelyezést, ahol egyebek közt a fejlesztés során egy kétszintes raktár, a szociális épület és a kazánház is felépült.

A Budapesti Műszaki Egyetem talajmechanikai szakvéleménye a laza feltöltésű talajra lemezlapozást javasolt.

A 60 cm vtg alaplemezben rejtett gerendák épültek be.

1

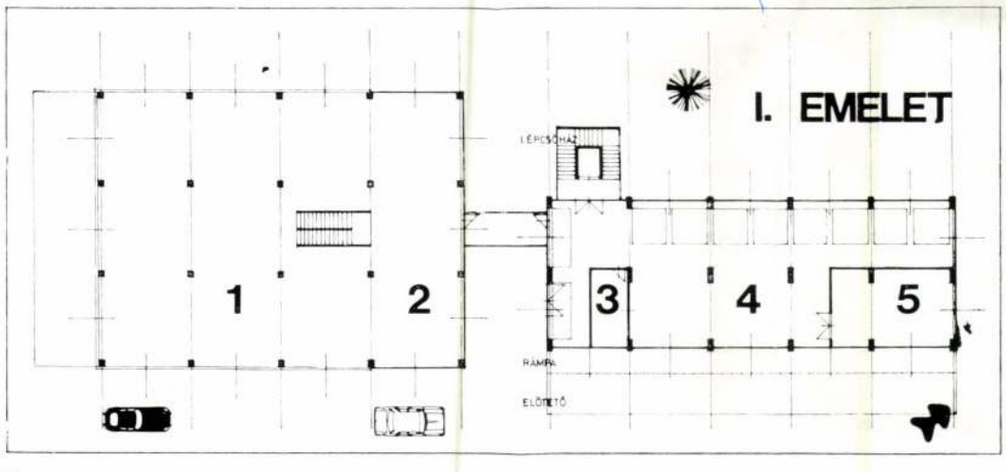

2

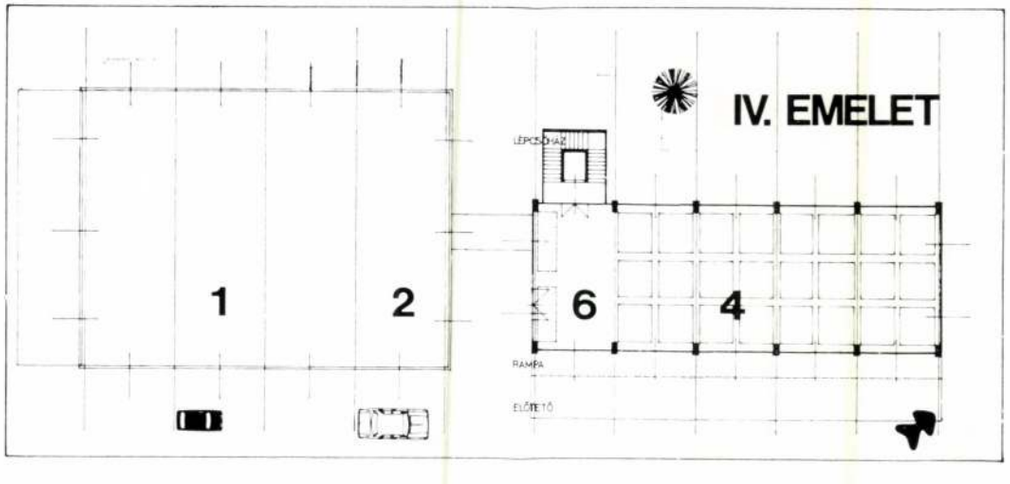

3

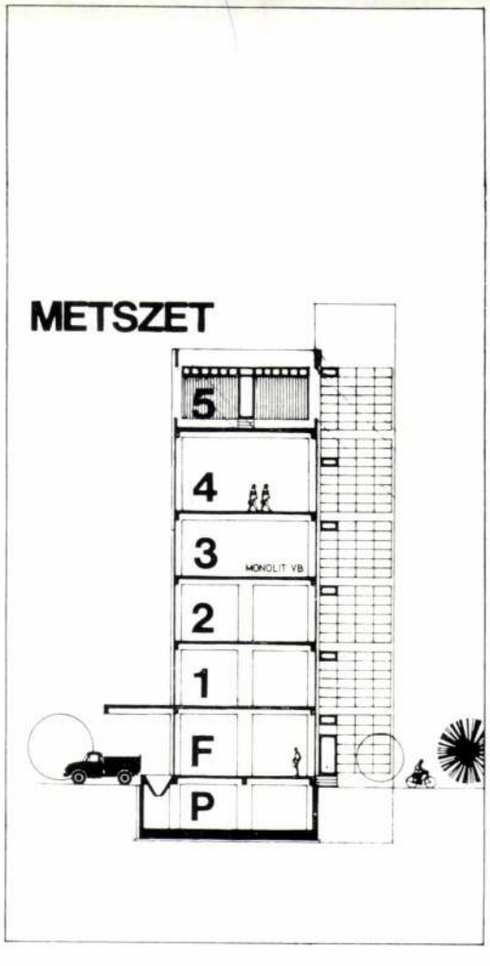

jén levő csomagolóban készítik elő a szállításra, ahonnan az árut közvetlenül hűtővagonokba juttatják.

A nagy tömegű termék gyártási folyamata optimális elrendezést követelt. A keresztezésmentes és minimális anyagmozgatási úthosszak mellett valamennyi szállítás részben, vagy teljesen gépesített.

A szalámiüzem VFV (variábilis feszítőcsavaros váz) szerkezettel, égetett üreges tégla kifalazással és mezőtúri téglaburkolattal készült.

A térelválasztó és térelhatároló szendvics-szerkezeteket az export szállításokra előírt magas követelményeknek megfelelő módon kellett kialakítani úgy, hogy azok ellenálljanak +82 és —15° C között változó hőmérsékleti igénybevételnek, víznek, zsírsavaknak stb.

Az országban itt alkalmazták először a svéd gyártmányú Höganäs csúszásmentes és fagyálló padló-, illetve falburkolatokat igen kedvező eredménnyel.

A szalámiérlelő klímatorony korszerű acéllemez zsaluzatú monolit vasbetonszerkezettel épült, a klímakamrák külső hőterhelésének csökkentésére hézagosan, így folyamatos szellőzést biztosító fehér színű Luxalon burkolja. A „PICK" felirat betűi vörösbarna elemek bepattintásával készültek.

T. L.

1. Az üzemudvar
2. A sertésvágócsarnokot a szalámi üzemmel összekötő konveyor folyosó
3. Füstölőkamrák előtti szállító folyosó
4. A szalámiérlelő klimatorony, a szalámi feldolgozó füstölő közötti híd
5. A szalámi üzem és füstölő, háttérben a szalámi érlelő klimatorony

1. Cour de l'usine
2. Couloir convoyeur reliant le hall et l'usine
3. Couloir transporteur
4. Tour de climatisation, pont entre celle-ci et la préparation du salami
5. Usine et fumage de salami, au fond la tour de climatisation

3

4

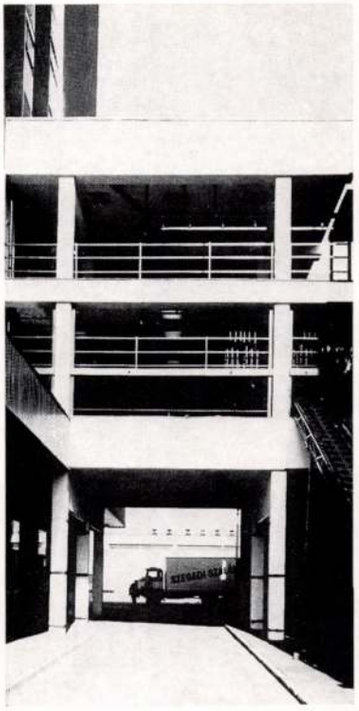

5

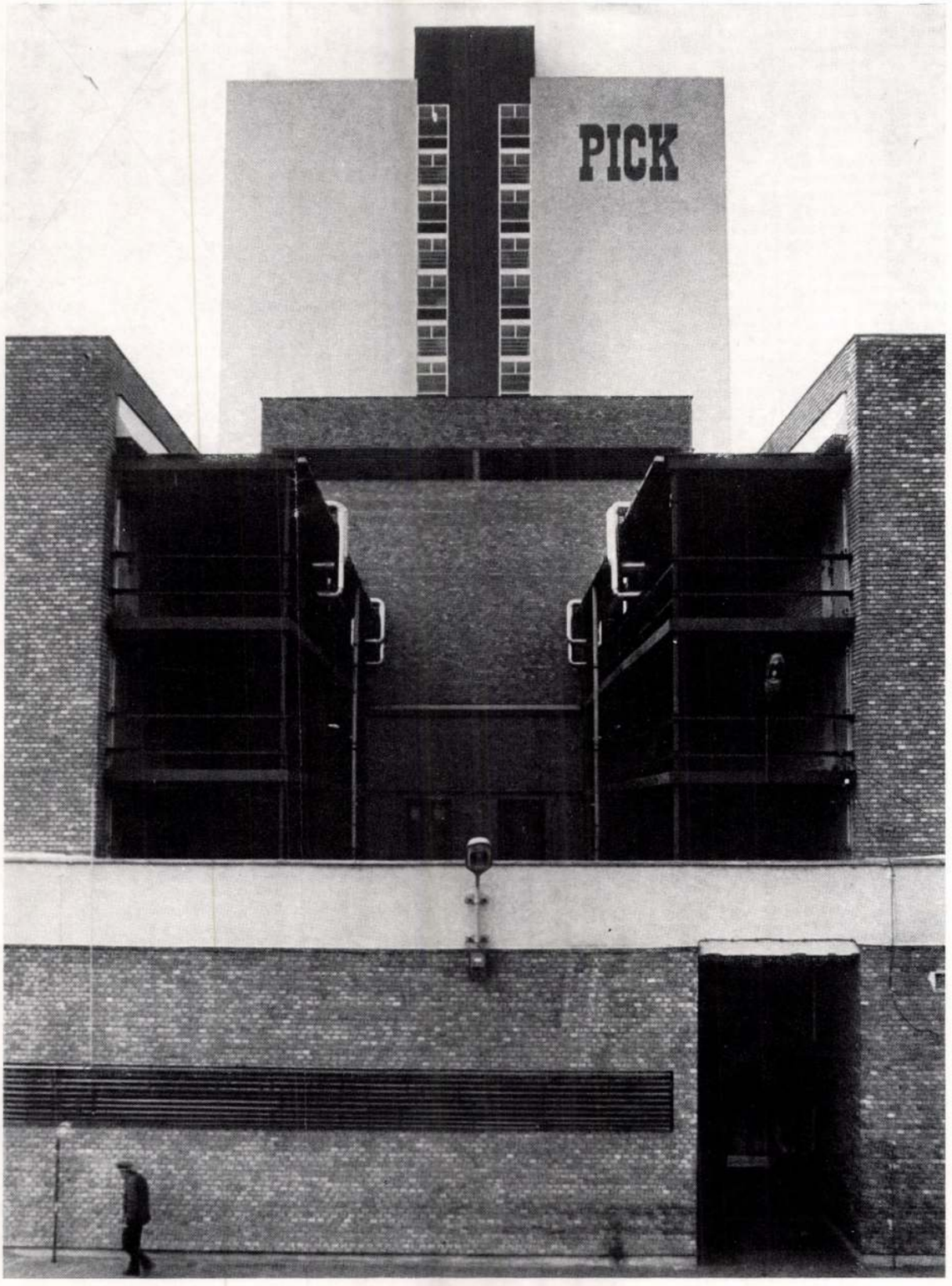

A Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat régi, Tisza-parti szalámigyárának termelését kiemelt és gyorsított nagyberuházás keretében rekonstrukciós építéssel kétszeresére kellett növelni. A kapacitás ezen nagy mérvű bővítését a régi Szabadkai úti vágóhíd területén hajtották végre. Az elavult üzemi és szociális épületeket — fokozatos átépítéssel — majdnem kivétel nélkül új épületekkel és új technológiával váltották fel. Az átépítés során biztosítani kellett az üzem folyamatos működését és a régi szalámigyár zökkenőmentes alapanyag ellátását is.

Ez a körülmény tette mind az épület tervezését, mind pedig annak kivitelezését az átlagosnál bonyolultabbá. Emellett — a rekonstrukciós jellegből fakadóan — a korszerű ipartelepítési elveket sem lehetett következetesen megvalósítani. (Tömbösítés, ideális technológiai sorrend követése stb.) A beruházás kiemelkedő fontosságú építménye a tömbösített szalámigyártó épületkomplexum, mely 1050 vagon/év kapacitású szalámi húsüzemből, 510 vagon/év kapacitású szalámi füstölőből és az ugyanilyen volument termelő szalámi érlelő klimatoronyból tevődik össze. A háromszintes szalámi üzem földszintjén dolgozzák fel a közút és az iparvágány felett érkező félsertést és negyedelt marhahúst, valamint ipari szalonnát szalámi töltelékké. A készítmény felét a Maros utcai meglevő üzembe szállítják, másik felét pedig itt töltik, majd az épület két emeletén füstöléssel tartósítják és ízesítik. Ezt követően kerül az áru a szalámiérlelő klímatorony kamráiba, ahol automatikus szabályozású klímarendszerek biztosítják az érleléshez szükséges optimális légállapotokat. A kész szalámit a toronyépület földszint-

1

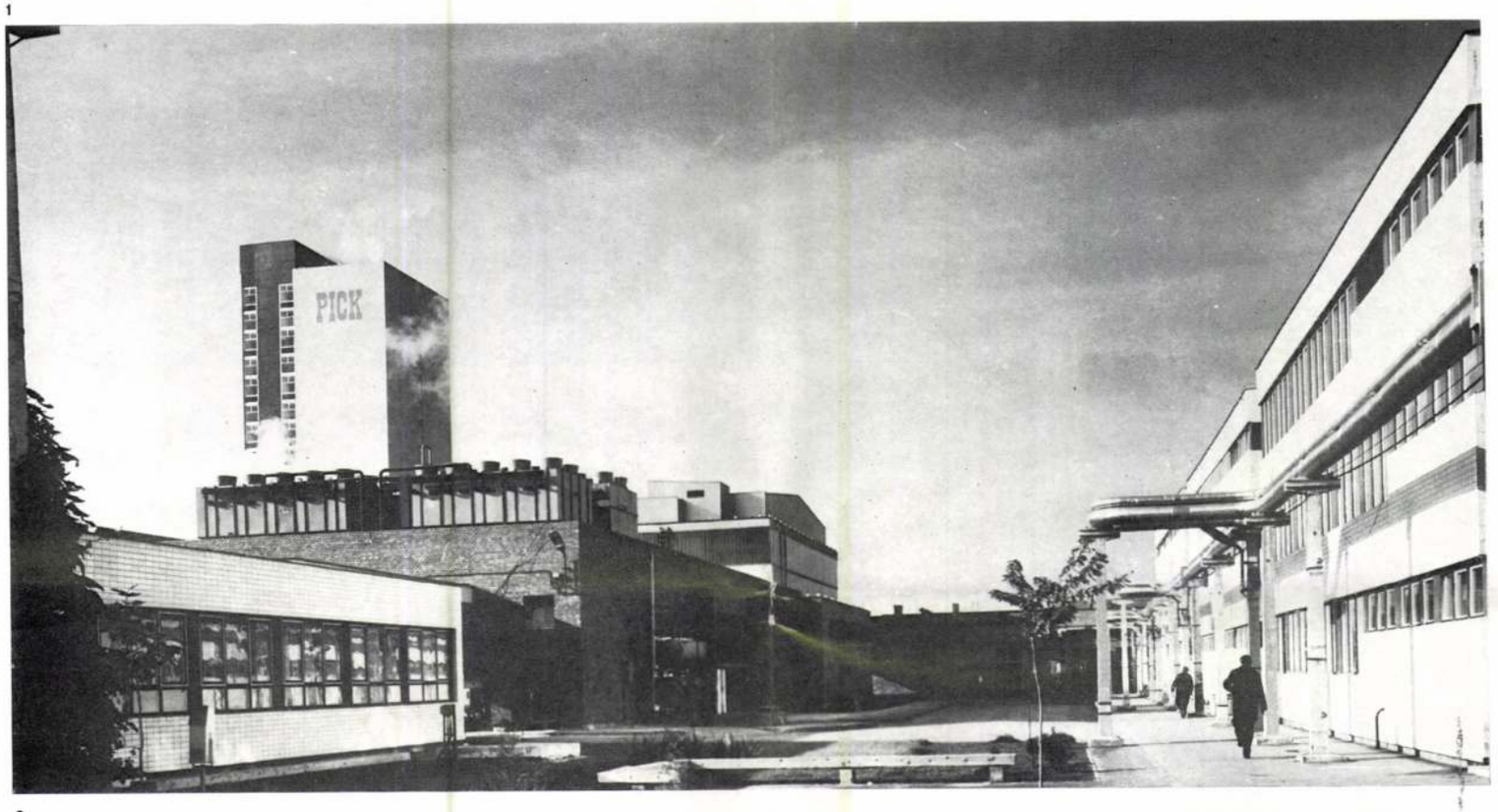

2

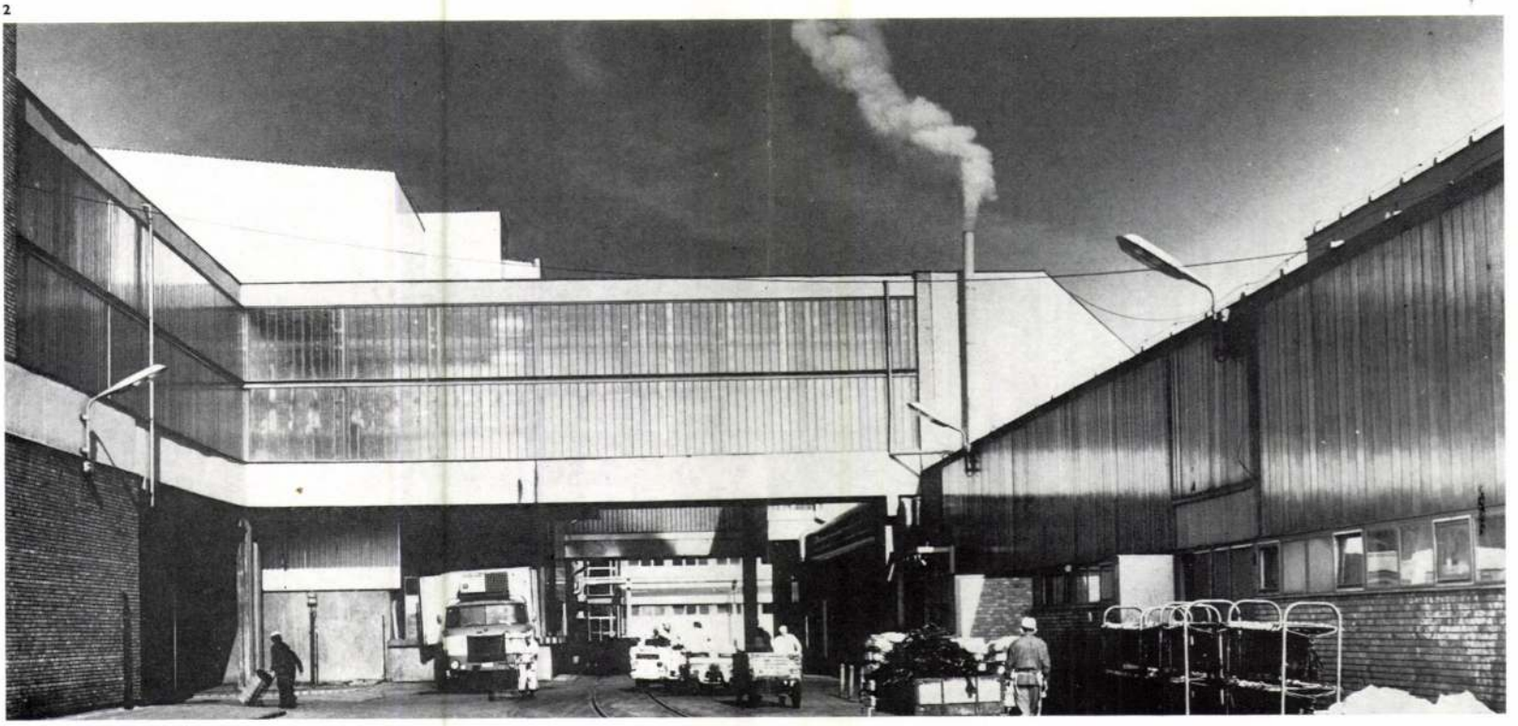

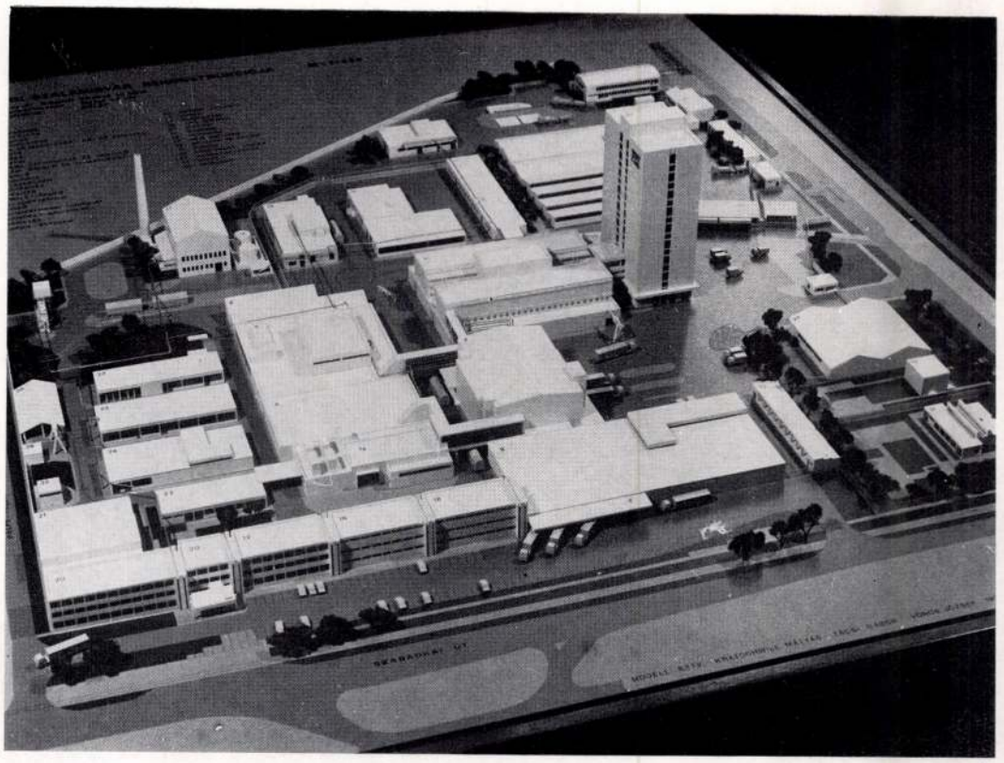

6

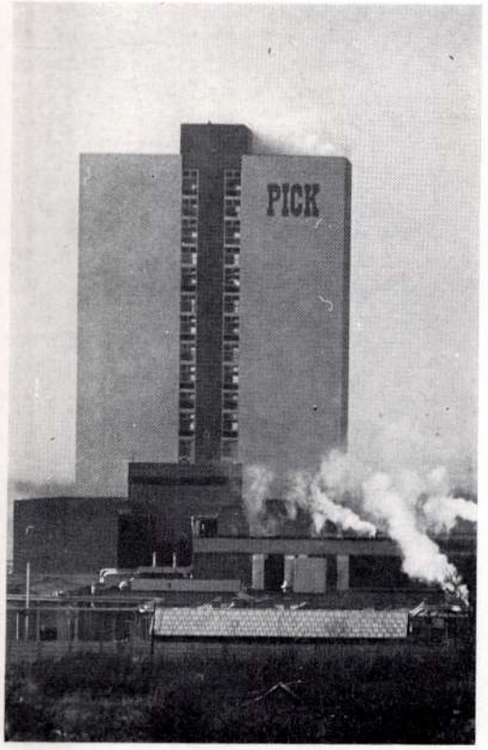

4

5

Építés — tapasztalatok

A típus lakóépületek valójában az Újpalotán épült lakóépületek egy része, mivel a gyártás beindulásánál a DHK sablonozása ennek figyelembevételével készült. (KP—1, KP—3, F—6, F—7, F—9, F—10.) Egyetlen lakóépület készült egyedi tervezéssel, az ún. „minigarzon"-ház. A tervezés, ill. építés időszakában a kivitelező vállalat még nem vállalkozott anyagában színezett homlokzati elemek gyártására, a javasolt színezési megoldások viszont nem voltak kielégítő minőségűek sem tartósságban, sem színekben, ezért a panelek színezéséről le kellett mondani.

Mivel a kiviteli tervekben előírt színezés az építés során szinte sehol sem valósult meg, és a földszintekre tervezett jobb minőségű burkoló anyagok egy része is elmaradt, helyszíni bejárással történt a színezhető felületek színkiválasztása. Sajnos ez időpontra már a lakóépületek színezhető felülete a lábazatokra korlátozódott csupán. A közintézmények színeinek összehangoltságát színdinamikai tervezéssel lehetett volna biztosítani.

E tapasztalatok alapján a most épülő Újkert lakótelep színezését már színdinamikai tervezés előzi meg. A túlzott egyszerűsítési és „gazdaságossági" igények, melyek a lakótelep tervezését és kivitelezését az építtető részéről egyaránt presszionálták, különösen a lakóépületek külső megjelenését kedvezőtlenül befolyásolták. A silány, plasztika nélküli 11 szintes épülettömbök megjelenése jogosan erős kritikát váltott ki a lakosság körében. Mivel ilyen szintszámú házgyári lakóépületek tömeges alkalmazásával a továbbiakban is számolni kell, (mint a leggazdaságosabb szintszám) ezért a tömegképzésre, homlokzatok változatosabb kialakítására még bizonyos „gazdaságossági" szempontok rovására is nagyobb gondot kell fordítani a jövőben. A homlokzatképző elemek változatosságát, esetleg cseresz abatos elemek alkalmazását, tetőfelépítmények, lábazatok, előtetők stb. gondos körültekintő tervezésével kell biztosítani. A homlokzatképző elemek nem lehetnek minden lakótelepen azonosak. Egy-egy körzeti házgyár 3—4 féle „épületválasztékából" aligha lehet „változatos tömegképzésű" 6—8000 lakásos lakónegyedeket építeni. A várostervezés sem lehet ennek a néhány típus épületfajtának a dominójátéka.

A lakóterületek jelenlegi tervezési, építési módszerei és beruházási rendszere nem eredményezhet változatos környezetet, csupán újabb lakótelepeket szül.

B. B.

7

8

9

1. F9 épülettípus erkélyes változata (az épületek zöménél „megtakarítás" céljából az erkélyeket elhagyták)
2. Részlet a Böszörményi út felől
3. F10 jelű épülettípus. Általános emeleti alaprajz
4. F6 jelű épülettípus a tömbbelső felől
5. Minigarzon általános emeleti alaprajza
6. 24 tantermes ált. iskola és az északi tömbbelső
7. A minigarzon és az üzletház
8. Részlet az Új élet Park felől
9. 24 tantermes ált. iskola, háttérben az épülő Újkert lakótelep

1. Variation à balcon du type de bâtiment F9 (dans la plupart des bâtiment les balcons étaient éliminés par «économie»)
2. Détail du côté de la rue Böszörményi
3. Type de bâtiment F10. Schéma général de l'étage
4. Type de bâtiment F6 de l'intérieur du bloc
5. Schéma général d'étage du «minigarçonnière»
6. Ecole élémentaire à 24 salles de classe et intérieur du bloc du nord
7. «Mini-garçonnière» et maison de vente
8. Détail du côté du parc «Új Élet»
9. Ecole élémentaire à 24 salles de classe, au fond le centre d'habitation de Újkert en construction

Magyar Építőművészet 1978/4

Szalámi üzem és érlelő klímatorony, Szeged

Építész: Tarnai László (Szegedi Tervező Vállalat)

TARNAI LÁSZLÓ

Statikus:	Libor Rajmund
Elektromos berendezés:	Vörös Imre
Gépészek:	Csonka Zoltán Gyuris Vince Török János
Külső közmű:	Bukovinszky Tamás †Müller Vilmos Takács Máténé
Út, vasút, járda, térburkolat:	Hopka János Prágai János
Hústechnológia:	Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat
Hűtéstechnológia:	Energiagazdálkodási Intézet
Generálkivitelező:	Délmagyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat
Építésvezető:	Balázsfi József Movik Ferenc
Beruházó:	Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat
A teljes vágóhídi rekonstrukció költsége:	1,1 milliárd Ft
Tervezés ideje:	1970—1973
Kivitelezés ideje:	1971—1976

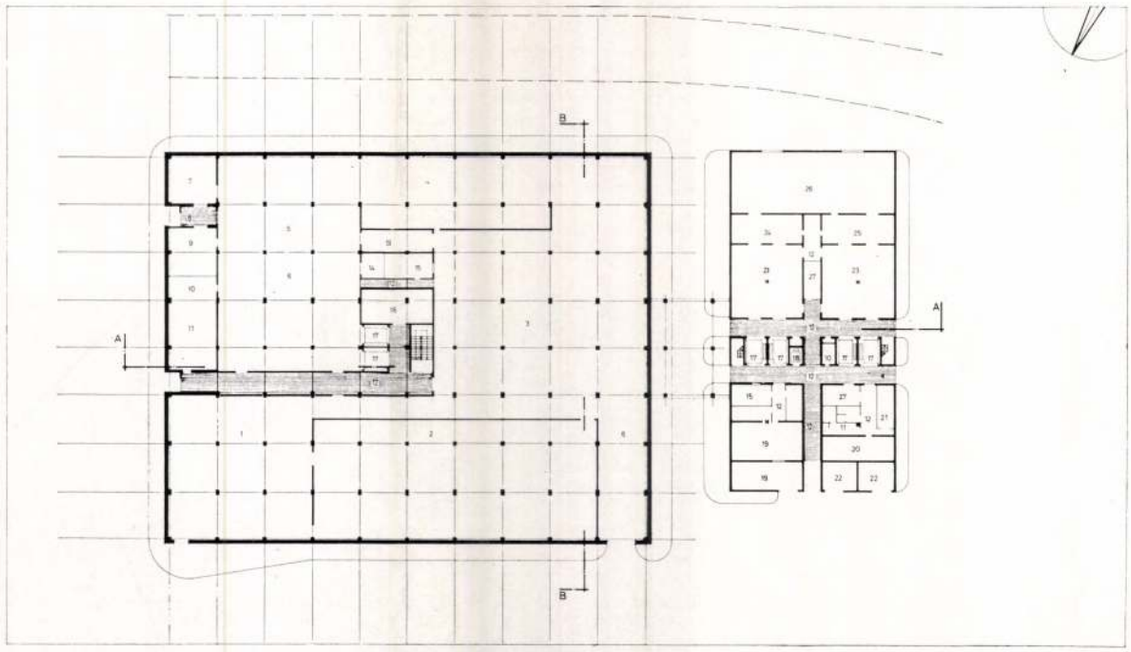

2

1

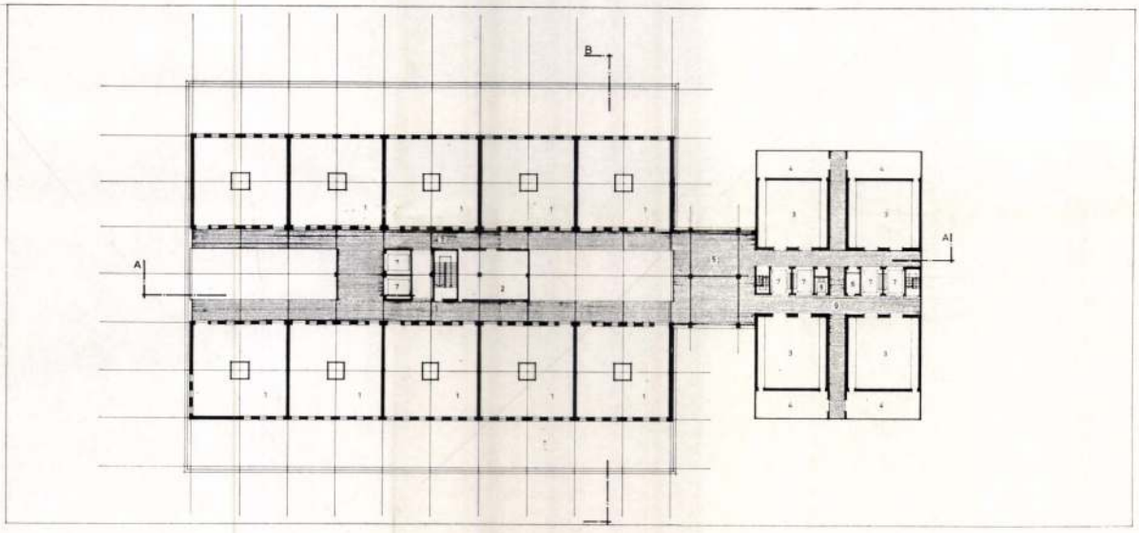

3

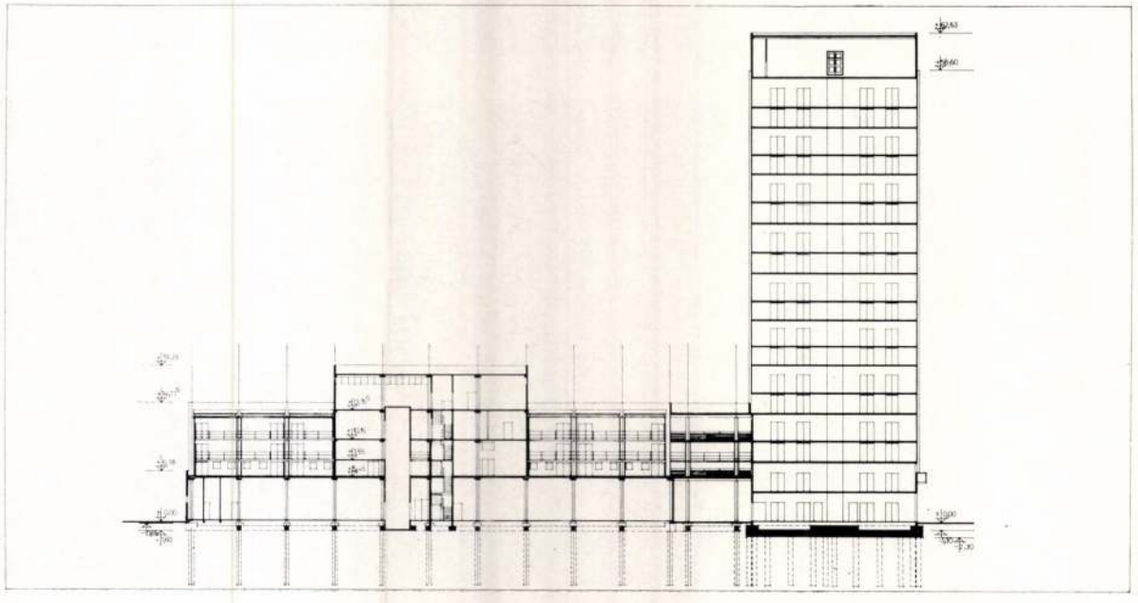

1. Szalámi üzem alaprajza, M=1 : 900
   1. Előfeldolgozó
   2. Előhűtő
   3. Húsfeldolgozó
   4. Kifagyasztó alagút
   5. Finomvágó
   6. Töltő
   7. Fűszertároló
   8. Átvevő
   9. Bélelőkészítő
   10. Elektromos kapcsoló
   11. WC-blokk
   13. Tálcakocsi-mosó
   14. Gépészeti tér
   15. Művezető
   16. Hűtőberendezés
   17. Teherfelvonó
   18. Személyfelvonó
   19. Gépház
   20. Kisfeszültségű kapcsoló
   21. Akkumulátor
   22. Trafó
   23. Csomagoló
   24. Dobozgyártó
   26. Készáru raktár
   27. Kéziraktár
2. Szalámi üzem, érlelő, klimatorony alaprajza, M-1:900
   1. Füstölő
   2. Gépészeti helyiség
   3. Szalámiszárító klimakamra
   4. Klimagépház
   6. W. C.
   7. Teherfelvonó
   8. Személyfelvonó
3. A—A metszet, M=1 : 900
4. Modellkép

5—6. Üzemi kép

1. Fabrique de salami, plan
2. Tour de climatisation pour le séchage du salami, plan
3. Section A—A,
4. Vue de modèle

5—6. Vue de l'usine

Tarnóczy Berta

Tájkép c. művének tollrajza repr.

1885. orsz. kiáll. Lat.

Tarnóczy Berta

festő

zród

z

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. k. 4. f. 752. l.

24090 Községi nyomda Budapest

Tarnóczy Berta

A mucsanak kiáll itáson: Orgona virág, nagy bokrétu sárgarez edényben.

Kerék a mut. Képzőm. szle. 1880. 1741

TARNÓCZY *Berta*, festő, * 1860 körül. Budapesten, Münchenben és Bécsben végezte tanulmányait. 1881—94-ig táj-, genre- és csendéletképeket állított ki a bpesti Műcsarnokban. Innsbruckban élt. Főbb művei: Idill, Hajnal, Erdő tavaszkor, Részlet Felsőbajorországból, Az öreg dada stb.

E-G II 523 l

		Kikiáltási ár pengőben
1187.	JÁNOS BRAUNSCHWEIGI HG. emlékérme 1674-ből. Bronzöntvény	4
1188.	PLAKETTEK: Párisi kiállítás osztrák pavillonja, 1900. Nemzetközi cukrászkiállítás, Bpest, 1907. (József fhg.) — Gelléri Mór, 1910. — Nemzetközi szakácskiállítás, Bécs, 1912. 4 drb. Bronz	7
1189.	SZEMÉLYI EMLÉKÉRMEK: Dumba Miklós, 1900. — Khuen-Héderváry Károly, 1912. — Diderot, 1812. — Ottó görög király, 1832. — Stifft András báró, 1834. 5 drb. Bronz	6
1190.	SZEMÉLYI EMLÉKÉRMEK: Garlieb Márton, 1833. — Prosper Balbus, 1837. — II. Ferenc császár. (Egyoldalú érem.) — Ferenc császár és Karolina császárné. — III. Frigyes Vilmos, 1822. 5 drb. Bronz	5
1191.	OSZTRÁK EMLÉKÉRMEK: bécsi mezőgazdasági kiállítás, 1890. — Hasonló 1895-ből. — Bécsi iparkiállítás, 1888. — Gráci gazdakongresszus, 1846. 4 drb	5
1192.	VEGYES EMLÉKÉRMEK: Franciscus Testa érsek, 1771. — X. Károly francia király, 1824. — XVIII. Lajos, 1817. — Dumba Miklós, 1900. — Jubiláris iparkiállítás, Bécs, 1888. — Berlini iparkiállítás, 1844. — Ferdinánd-vaspálya megnyitása, 1837. Összesen hét darab. Bronz	5
1193.	MIGAZZI KRISTÓF bíbornok-érsek, váci püspök emlékérme, 1761. — Salzburgi érsekség jubileuma,	

Tarnóczy Berta

1887. 729. l.

44. SZÁM. 1887. XXXIV. ÉVFOLYAM. VASÁRNAPI UJSÁG.

TARNÓCZY BERTA. TAVASZKOR.

szabad utjok nyilt, mert az
evéltárakban és magán em-
véresebbek voltak, hogysem
lök. Íme mik történtek csak
képviselő előadása szerint.
os legforradalomellenesebb
ltek angol hajókra. Miután
den jó polgárnak, halálbün-
gy a Marsmezőn összegyül-
ágyúit és katonáit, egy
t alakitott arra, hogy vá-
özül a kiket akarnak. Az ál-
z támasztották és lelőtték.
és harmadnap is. Rövid idő
vettek agyon, s 1800-an ke-
köztük egy 94 éves öreg
n kellett halálra vinni.
ló módon egy 80 éves öreg
i, a ki már évek óta meg volt
n. Toulon lakossága három
kevesebb, mint hétszázra
a konvent elrendelte, hogy
oltassék, ne hagyjanak be-
a fegyvergyárakat s a mun-
rkétszáz kőmivest rendel-
szomszédos vidékekről, s
ét is el akarták törülni. A
szt ezentúl Port-a-Montagne

Tarnóczy Bęta f.

1881. tavaszi kiáltás:
Idyll és Hajnal c. képei.
Képzőművészeti szemle 1881. 60 l.

Tarnóczy Berta

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1881. tavaszi kiáll.: Idyll, olajf., 200 ft. — Hajnal, olajf., 200 ft.

1882. őszi kiáll.: Erdő tavaszkor, olajf., 400 ft.

1883. őszi kiáll. II. sor.: Részlet Felső-Bajorországból, olajf., 600 márka.

1886. orsz. ált. kiáll.: Tájkép, olajf., 200 ft. — Virágfestmény, kályhaellenzőnek alkalmazva, 200 ft.

1886. őszi kiáll. II. sor.: Tavaszi táj, olajf., 200 ft. — Káposztás kertben, olajf., 100 ft.

1887. őszi kiáll.: Őszkor, olajf., 250 ft. — Junius havában, olajf., 250 ft. — Tavaszkor, olajf., 230 ft.

1888. őszi kiáll.: A kútnál, olajf., 60 ft.

Zrebernar Mikula Tarnekovicz

ötvös.

Varasd. 1628.

Privilegium cehale Ferdinandi II. Imp. et R. Aurifabris Varasdiensibus an. 1628. collatum. A m. nemz. muz. kiviratt.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyvl. Bpest, 1884. 20. l.

Tarnekonicz Zrebernar

Varasd. 1613.

Romer Flórist. A harai ötvös céhek szabályai. Váradok. 1877 évf

807 l

VASÁRNAP

5

Kath. F. 5. Rogate
Prot. F. 5. Gotthard

HÉTFŐ

6

Kath. János ap. ev.
Prot. Frída

KEDD

7

Kath. Gizella, Szan. vt.
Prot. Napoleon

SZERDA

8

tét fényegetik és viszont hangos, munkás szövetséget ajándékozni mindama jegyeinek, melyek a kisebbségi sorson önkénytelen segíthetnek. Ha a románság bizonyos mértékig jogos bizalmatlansággal viseltetik, ezt minden eszközzel kell tompítani, csak újabb kihívással és talpnyalással nem; ha a román társadalom a nemzeti állam felnarkotizált új ábrándjába kapaszkodik, akkor ezzel a kisebbség védőnacionalizmusát kell gerincesen szembeállítani és pedig a nemzetközi nagy eszmekapcsolatok, vallási, emberiességi, páneurópai, demokratikus gondolatok különös könnyen atleng a nyugvóponton; többször megfordul és hosszan lebeg ő a látszatok felett is. Az inga sajnos a relativitás metaforája lehetne.

Most, mikor meg kéne vizsgálni: mi fenyeget jobban és kit; most, amikor Erdély „menekül" s tisztábban kéne látni, hogy végveszélyből vagy kalandvágy és kényelemvágy keverékéből áll az, amivel magát keveri az igazi etnikai „végveszélybe", — egyesek itt is, ott is a megértésre és nagylelkűségre hivatkoznak — mármint a kivándorlókat illetően, a dolog libikóka természetéből következően: a honnmaradók hátrányára.

vagy felelem, akkor nincs erkölcs, nincs irgalom sem, nincs haza, összetartás és összetartozás, egyáltalán: nincs emberi kötelesség, csak „emberi jog". Kedves jó inga, azért ezt mégse! Bármennyire megkínoztak a kötelezéssel, a felszabadulás eufóriája se zavarhatja meg annyira az ítélőképességet, hogy ezután már csak a kedvezményeket legyen hajlandó elfogadni.

Azt, hogy nincs „helyes" vagy „igazságos" álláspont például a kivándorlás kérdésében, nevezzük bár azt hosszútávon nemzetpolitikának is, melyet egy anyazal támasztják alá, hogy ugyebár egyik fél így vélekedik, a másik amúgy, ez azt erősíti, amaz meg az ellenkezőjét, s milyen szép és demokratikus ez, egyik se bölcsebb és nagyobb súlyú mint a másik.

A tények és igazságok súlyát ide amputálni mindig kedvenc fogása azoknak, akik akár csúsztatások árán, itt és most, diadalra szeretnék vinni a magukét, holmi „társadalmi relativitáselmélet" nevében. Ilyen természetű pörökben többnyire az utókor szokott ítélkezni, rendszerint sajnos mindössze melankolikus, mitikus érvénnyel. De itt és most átgondolni a dolgot mindenkinek joga és kötelessége.

---

zaka

tépdesni a tóparti fák lombját. Elhaladtak a Halbiológiai Intézet, majd a móló mellett; valahol messze szárazvillám cikázott. Az út itt már teljesen sötét volt, Miklóssynak nagyon kellett ügyelnie a kanyarokra, ezért csak félszavakban beszélgettek.

Hirtelen az éjszaka sűrűjéből kiugrott egy alak, kézzel-lábbal hadonászva a közelgő kocsi fénysugarában. Miklóssy fékezett; akkor látták, hogy egy orosz katona állította le őket. Alighogy megálltak, elkezdett valamit magyarázni, minduntalan hátrafelé mutogatva.

— Te beszélsz oroszul? — fordult Miklóssy Gáborhoz. — Mert én nem.

Gábor már elég régen nem használta a középiskolában úgy-ahogy felszedett oroszt, de azért a kiskatona szavaiból és gesztusaiból ki tudta venni, miről van szó. Kikászálódtak a kocsiból és követték. Pár lépésnyire, az országút átelleni felén egy oldalára fordult személyautó feküdt, alatta egy, alighanem eszméletlen utassal. A kocsi mellett civilruhás férfi ült vérző fejjel, s egy nő hajolt föléje, aki benedvesített zsebkendővel törölgette a férfi fejét. Távolabb, vagy húsz-harminc lépésnyire, szovjet jelzésű katonai teherautó állt, lehúzott ponyvával, nem lehetett tudni, ül-e benne valaki. A rémült katona, aki Gáborékat leállította, ennek lehetett sofőrje, s bár nem tudták biztosan, az volt az érzésük, hogy ez az orosz az ellenkező irányból hajtott Tihany felé, s éppen itt karambolozott a személyautóval. A személykocsi utasai ugyancsak oroszok voltak: az ülő férfi most nyögdécselni kezdett és a nő monoton hangon, suttogva vigasztalta. Persze lehet, hogy a sofőr és a személyautó együvé tartoztak, de akkor hogy kerülhetett a felfordult kocsi a katonai teherautóval ellentétes menetirányba? Erre a talányra Miklóssyék sohasem kaptak választ; mindenesetre ők érkeztek először a baleset színhelyére.

— Ne nyúlj hozzá, elvérezhet — mondta rekedten Miklóssy és a személyautó alatt heverő mozdulatlan alakra bökött a fejével —, gyere gyorsan, telefonáljunk mentőkért.

Gáborné, kicsit ijedten, visszaült a kocsiba, Miklóssy és Gábor pedig futólépésben elindultak az úton Füred felé. Miklóssy, aki jól ismerte a környéket, tudta, van itt valahol egy vállalati üdülő, onnan lehet telefonálni. Pár perces trappolás után világosságot láttak az út bal oldalán, Miklóssy határozottan állította, hogy ez az az üdülő. Egyedül ment be, megtalálta a gondnokot, fölhívták a rendőrséget és a mentőket. Gábor türelmetlenül várta, de visszafelé már nem siettek, ráérősen poroszkáltak. Miklóssy elmondta, hogy a Bakonyban nagyobb szovjet egységek állomásoznak, rakétakilövő támaszpontok vannak, biztos azokhoz tartozik a kiskatona. A civilek? Veszprém közelében egy egész város van, amit nemrégiben építettek a szovjet tiszteknek és családjaiknak (a térképen ez a város nem szerepel), a civilruhások talán odavalósiak. De az egész epizódban volt valami, ami bosszúsággal töltötte el Miklóssyt — ezt Gábor jól kiérezte a hangjából —, mintha csak eddig nem vette volna tudomásul a guberniumlétet, illetve azt, hogy Magyarországon meghatározhatatlan ideig, meghatározhatatlan mennyiségű szovjet katona állomásozik. Itt, a Balaton fölött is...

Mire visszaértek a baleset színhelyére, a felfordult autó alól már kihúzták az időközben magához tért második számú orosz férfit, már álltak mind a hárman, így egyikük sérülése sem lehetett különösen súlyos. Az autó alól kihúzott egyén kicsit imbolygott a lábán, de azért megmaradt függőleges helyzetben. Akkor ért oda a kis motorbiciklis rendőr. Nagyon gyorsan riaszthatták, alighanem Füredről jött lóhalálban, még lihegett is egy kicsit; nem sokkal később a szovjet jelzésű teherautó mögé beállt a mentőautó is. Egyébként nem volt forgalom az úton, csak a tóparti sétányon álltak hárman-négyen, akik nézték a jelenetet és várták, hogy mi lesz. A motoros rendőr odalépett a vérző fejű oroszhoz (amennyire Gábor a sötétben kivehette, már nem vérzett nagyon), zseblámpájával integetni kezdett, a mentőautóra mutatva. Nyilvánvaló volt, mit akar, de a véresfejű megvető mozdulattal utasította el a nógatást.

— Szájjon be — mondta komoran a motorbiciklis. — Szájjon be, érti? Beviszszük a kórházba.

Amikor az orosz erre még mindig nem reagált, a kis rendőr Gáborékhoz fordult:

— Tudnak oroszul? Mongyák már meg neki, hogy kórházba kell vinnünk, oda megyünk, csak gyorsan már... pasli!

Gábor fordított. A véresfejű, aki a gesztusokból amúgy is jól értette, miről van szó, csökönyösen rázta a fejét.

— Nye mózsno.

— Azt mondja, nem szükséges, nem akar menni.

— Mi az, hogy nem akar? — emelte föl hangját az apró termetű rendőr. — Megy és kész, hajja? — azzal megrángatta az orosz porlepte kabátujját. Amaz undorral lökte félre a rendőr kezét:

— Ggye vlaszty? Ja — general!

— Azt mondja, hogy tábornok — közölte Gábor.

— Tá-á-bornok? — üvöltött föl a motoros — tábornok??? Tőlem lehet maga az atyaúristen, akkor is beszáll. Hajja, maga: Egy-kettő, pasli, beszállás! — és már szinte toporzékolt.

A véresfejű visszahőkölt, de még mielőtt bármit mondhatott volna, az orosz nő, aki eddig oldalt állva hallgatta a vitát, közbelépett és kérlelni kezdte. Odasántikált a másik orosz is, izgatottan tárgyaltak. Közben a sétány homályából kivált egy teljesen részeg magyar és zamatos hangon helyeselni kezdett a rendőrnek:

— A zelvtársnak van igaza! Mert kérem, vagy érvényes a KREESZ mindenkire, vagy nem érvényes. Ha pedig érvényes... rendőr elvtárs, magának van igaza... mert a KREESZ az mindenkire érvényes, aki köz...közlekedik...

— Nana, Jóska, te csak ne avatkozz bele, gyere szépen — a részeget visszahúzták a sötétbe, de még egy darabig lehetett hallani, ahogy akadozó nyelvvel bizonygatja a közlekedési rendszabályok egyetemes érvényét.

Az apró rendőr feltolta sisakját és zsebkendőjével izzadt arcát kezdte törölgetni, de közben a szemét nem vette le az oroszról. A tábornokot időközben társai rábeszélték az együttműködésre; bólintott és némi segítséggel bekecmergett a mentőkocsiba. Ezzel mintha vége is lett volna az alkalmi dramolettnak: az ácsorgók szétoszlottak, de a motoros rendőr még fölírta Miklóssy nevét és címét a noteszába — végül is ők voltak az elsők a helyszínen és az ő telefonjuk riasztotta a mentőket.

Visszaültek az autóba és elindultak Füred felé. Gáborné csöndesen vacogott a hátsó ülésen; bár Gábor mellett már tapasztalt egyet és mást, ilyen kalandja még nem volt életében, és eléggé meg volt ijedve.

Gábor, aki mindeddig teljesen nyugodt volt, ekkor az öltönye zsebébe nyúlt és megdermedt. Most vette észre, hogy Füreden hagyta az útlevelét. Elképzelte, mi lehetett volna az egészből, ha a rendőr úgy dönt, tanúkra (és rá, az alkalmi tolmácsra) van szüksége. Nem gyanús, hogy éppen egy 56 óta máshol élő nyugati állampolgár érkezik elsőnek két szovjet kocsi karamboljának a színhelyére? Aztán a tábornokra gondolt. Miért volt civilruhában? Hátha nem is a hadseregnél volt tábornok, hanem egy másik, hol három, hol négybetűs, de jól ismert cégnél? Amit mássalhangzóval rövidítenek? S ha be voltak rúgva ezek a fontos elvtársak, érthető, miért nem akartak beszállni a mentőkocsiba — ezt aligha úsznám meg szárazon. Ki is csúszott a száján:

— Mit gondolsz, elküldik ezért a hapsit Szibériába?

Miklóssy szórakozott oldalpillantást vetett Gáborra, aztán visszatekintett az útra; már közel jártak a füredi kikötőhöz.

— Tudod... néha irigyellek benneteket, akik kinn éltek. Viszont vannak élmények, amik másfelé nem igen fordulnak elő... mint ez a ma éjszakai.

Aztán még hozzátette:

— Fene tudja, mi lesz a tábornokkal. De a kis rendőrt nem fogják megdicsérni.

rebbenés nélkül szaladtak el a rettegett tiszt mellett; civilben egyszerűen nem ismerték föl. Csak akkor, amikor üvöltve rájuk dörgött:

— Honvéd elvtárs, nem tud tisztelegni?!

Ilyenkor kelletlenül felemelték jobb kezüket — inkább volt ez a mozdulat sértő, mint az aktus elmaradása —, Tóth azonban megnyugodott tőle, s aprócska lábain baktatott tovább a közért irányába, ahová az asszonyi önkény űzte.

Szabó és Bokor, az I., illetőleg III. század parancsnokai kissé elkésve estek be. Együtt jöttek, így a dörgedelem megoszlik kettejük között.

A főhadnagy nem kiabált, alsó ajkát kissé beharapta, szemöldökét összehúzta (ezt néha a tükör előtt is elpróbálta), és cinikus hangon kérdezte:

— Merre jártak, uraim? Úgy emlékszem, magamhoz rendeltem a századparancsnokokat, s ennek már — szertartásosan az órájára nézett — három perce. Ennyi idő alatt el lehet veszíteni egy háborút! Ez katonaság, elvtársak... — tette hozzá kioktatóan. — Na, üljenek le!

A századparancsnokok körbeülték az asztalt, elővették kis jegyzetfüzetüket, tollukat, s kíváncsian — kissé talán izgulva — várták, mit fog mondani a főhadnagy.

— Mivel Farkas százados elvtárs szabadságra távozott, így az elkövetkező két hétben én leszek a zászlóalj megbízott parancsnoka. Szeretném, ha rendben mennének a dolgok, nem akarom, hogy szégyenben maradjunk. Ugye, értenek? Mostantól kezdve minden reggel hét órakor az összes parancsnok jelentkezik nálam, újra egyeztetjük az aznapi tennivalókat, kiképzési feladatokat. Jövő hétfőn a zászlóalj dandárszintű szolgálatba lép, tehát holnap reggelre kérem a névsorokat! Az őrséget az első század adja, kiegészítve a harmadikkal. Hadtápmunka és kapu: második század. Telephely: harmadik század. Szeretném, ha holnap ezt már pontosan tudnánk egyeztetni.

A nyakigláb hadnagy, a második század frissen kinevezett parancsnoka, bizonytalanul felemelte a kezét.

— Tessék, Molnár elvtárs!

— Jelentem, nem biztos, hogy ki tudjuk adni a szolgálatot...

Tóth felvonta az egyik szemöldökét.

— Ezt hogy értsem?

— Előtte lesz a hétvége, és többeknek engedélyeztem szabadságot hétfő estig...

— Akkor nem mennek haza!

állat ellátása [illegible].

Kutyám talán gyanít valamit (ámbár kötve hiszem, hogy kitelnék egy ebtől ekkora intelligencia), felettébb ragaszkodik hozzám. Nyáron, amikor vidéki mostohatestvéreivel komoly nézeteltérése támadt, súlyos sebeivel hozzám sántikált, csalódottságot panaszkodni. Holott tudhatta, nem fogom megdicsérni.

Minap reggelén éktelen csaholás a kertből. Kinézek, hátha valami mamlasz szeretne bejönni, aki nem ismeri a csöngőt. Kutyám két lábon áll a kerítésnél (szokása), ugat, vicsorít kifelé. Az utcán ugyancsak a kerítésnél, egy idegen kutya, ugyancsak két lábon: acsarog befelé.

Hallani véltem beszélgetésüket.

— Mit acsarogsz, te idétlen, úgysem tudsz bejönni.

— Kuss azzal a bősz hanggal; a kerítésen nem juthatsz át az utcára.

Gondolom azonban, csupán képzeltem ezt a párbeszédet, a két állat rendíthetetlenül kitartott szerzett pozíciójában. Még csak szégyenérzetük sem támadt.

A kerítést — a legjobb esetben is (kutyafilozófiailag) — a gyűlölség transzcendenciájaképpen értelmezhették.

A másik eset talán még lehangolóbb — kutyakonzekvenciában.

Kisfiammal ballagok a keskeny mellékutcán.

Még be sem fordultunk az utcába, mikor már hallottuk az eszement kutyaribilliót. Nem igazán foglalkoztunk vele; kertes házak, a kutya dolga végül is az ugatás. Ez pedig teszi, engesztelhetetlenül.

Messziről azt láttuk, tarkás foxi remeg minden megfeszült izmában az egyik kerítés előtt, mintha ugrani készülne.

A kerítés — drótháló.

Közelebbről: benn, a kertben, gondosan fölpócolt deszkarakás, egyik, hosszabban kilógó deszka csaknem a drótháló ig ér. És azon a végén (mekkora pimaszság!) egy fekete-fehér kandúr ül. Rezzenetlen. Még csak nem is nézi a támadót.

A foxinak a maga módján igaza van. húsz-harminc centiméter közelségben nem tűrhet el macskát.

A kandúr pedig tud valamit.

És ez dühítő. Ahogyan dühíti is a kutyát. A macska számára azonban a kikezdhetetlen béke. A fenyegetőzés bumfordi karikatúrája.

Mivel a politikában is létezik/létezhet hepiending, ez a történet pozitív.

Béla (akkor még nem volt Béla, ezt a nevet már csak pártfogójától, új tulajdonosától kapta) gaz-

rájött, hogy a mezők csak minimális zsákmányt kínálnak, ah-

szőre ismét feketén fénylett.

Béla azonban ebből a biztonság-

Tarnay József rajza

hoz semmiképpen sem elegendőt, hogy vörösre fakult, fénytelen szőre ismét antracitként csillogjon. Aztán ráakadt a kastély szeméttárolójára. Ez egy hatalmas vasedény volt, oldalán éppen akkora lyukkal, hogy a kutya orra befért rajta. Azazhogy be tudta erőltetni, miközben az éles fém minduntalan föltépte az orr kényes bőrét. A fájdalom után azonban táplálék következett, amit — igaz — a kihúzásnál újabb fájdalom követett. De az éhség csil-

ból is rendre portyára indul, földerít minden elérhető étket, pocok, vakond jó még mindig. nyomban elfogyasztja. Tudja, minden ehetőt azonnal meg kell enni, a jövő beláthatatlan.

Csak a kastély szemeteséhez nem tér vissza.

Ha léteznék számomra és szememben rokonszenves eb, kétségkívül Béla lehetne az. Szívem viszont tántoríthatatlanul a macskáké.

Magyar Nemzet 1990. június 18. 8.p.

TARNAY József

Tapróczki M. Adél

Recenzor

(kijító sm.).

Épült 1820

k.

Dűtelődni

154. l.

és Morvaor-
szág lőszle-
leletei

típikus
leletei

annak fejlődéses sorozatát újabb szakaszokkal kellett kibővíteni. A fejlődéses sorozat, amelyet a Penck által adott táblázaton *Chelléen, Moustérien, Solutré* vagy *Eburnéen, Magdalénien* vagy *Tarandien* elnevezések alatt láttunk felsorolva, az ujabb kutatások folytán jóval kibővült. A kutatás mai állapota ismeri a *Strepyen, Chelléen, Acheuléen I.* és *Acheuléen II. Moustérien, Aurignacien, Solutréen* és *Magdalénien* - szakaszokat. Ezek közül pedig az első négyet mint az idősb paleolithkorhoz tartozót foglalja össze, míg ellenben a többit felső vagy újabb peleolithszakaszok elnevezése alatt ismerteti.

Ez intenzivebb kutatás nemcsak a fejlődéses sorozatnak a tüzetesebb képét állapította meg, de egyúttal a paleolithkori kulturák lelőhelyeinek számát is jóval szaporította. A classikusnak maradt franczia területen kívül Belgium, Anglia, továbbá Németország, Svájcz, Ausztria, Lengyelország és Magyarország is szolgáltattak paleolithleleteket. Sőt e lelő-

[1] «Die alpinen Eiszeitbildungen und der prähistorische Mensch» Arch. f. Anthropologie N. F. Bnd. I. 1903. Pag. 78—90.

Debrecen, Kossuth u. 3. Tel.: (52) 451-244

S.-dagadó
S.-oldalas
M.-comb
M.-lapocka
M.-rostélyc

lémet érdekeltségű vegyes vállalat keres

gazdasági vezető,
humánpolitikai vezető,
hites könyvvizsgáló munkakörökbe legalább
5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező,
németül tudó munkatársakat.

Jelentkezéseket rövid önéletrajzzal
és szakmai pályafutással, német és magyar nyelven
a fizetési igény megjelölésével
Debrecen és környéke 520054" jeligére kérjük szeptember
20-ig leadni a kiadóba.

*520054/1H

Vá
Hajd

Hajc
KÖS

AMÍTÓGÉP HITELAKCIÓ ISKOLAKEZDÉSRE

00.000 Ft HITEL. HELYSZINI ÜGYINTÉZÉSSEL !

PENTIUM 200 MHz SZÁMÍTÓGÉP

16 MB RAM, 1,3 GB HDD, 1.44 FDD,S3 V2/DX 1 MB VGA,
105 . G. BILLENTYŰZET, 14 "COLOR SVGA LR. NI. MONITOR
MINI TORONY HÁZ, EGÉR

82.000 + ÁFA

MÁR 31.000 FT BEFIZETÉSSEL ELVIHETŐ !

ATERIÁLTESZT SZÁMÍTÁSTECHNIKA

DEBRECEN, SZÉCHENYI U.10 SZ. ☎ 52 430-468 FAX 52 412-633

520142/1H

MT

MTZ–8
MTZ–9
Egyéb m
3

T

ETŐSÉGEK HAJDÚ

ma/Állás	Fő	Hol?	Érd. (Tel.)	Szakma/Állás
ros, karbantartó	1 ffi	Debrecen	411-368	Gyógypedagógiai tanár
apénztáros	5 nő	Debrecen	420-220/112	Napközis tanító
nő	1 nő	Debrecen	346-349	Rézfúvós
nő	9 nő	Debrecen	419-534	Zongoratanár
nő	7 nő	Debrecen	427-653	Eladó
nő	10 f/n	Debrecen	368-936	**MMK-kirendeltség, H**
nő	5 nő	Debrecen	30/635-884	
nő	5 nő	Debrecen	20/609-524	
nő (bedolgozó is)	5 nő	Debrecen	441-291	Helyi képviselő
ó	2 nő	Debrecen	427-653	Esztergályos
églátóbüfé-elárusító	1 nő	Debrecen	419-973	Géplakatos
lyeshulladék-kezelő	10 ffi	Debrecen	412-403	Köszörűs
yszerelő, elektroműszerész	5 ffi	Debrecen	500-921	Szerszámkészítő
yszerelő	2 ffi	Debrecen	30/283-353	Óvodapedagógus
olti eladó	1 nő	Debrecen	20/337-385	Animátor
ız-, központfűtés-szer.	2 ffi	Debrecen	30/430-481	Gépszerelő
ros	3 ffi	Debrecen	450-861	Kotrógépkezelő
ti villanyszerelő	1 ffi	Debrecen	432-078	Manikűrös, pedikűrös
llványozó	3 ffi	Debrecen	30/358-057	Traktoros
nos iskolai tanító	1 f/n	Debrecen	311-813	

TARNÓCZI JÓZSEF - festő

Nyugtalan, kavargó világ

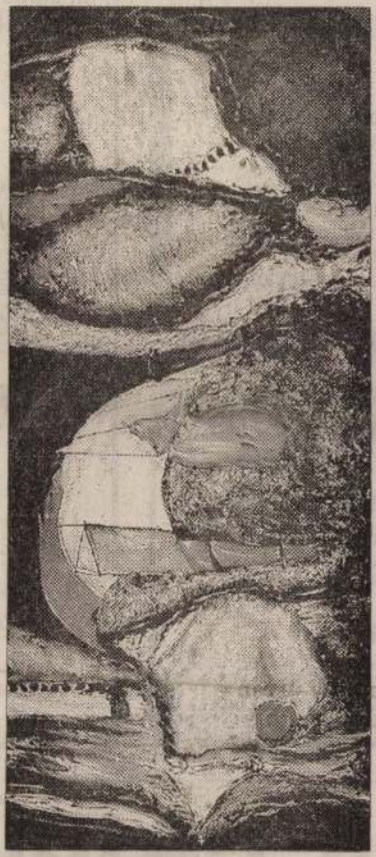

Cím nélkül (olaj, vászon)

Tarnóczi József (27 éves, hivatásos, debreceni festőművész) vissza akarja adni a műalkotás régi becsületét, jelentését, tiszta műfajokban, műegészekben gondolkodik. Mindenekelőtt a formatörténések érdeklik, s habár a tárgyi világ indítja munkára, alaposan eltávolodik attól, gondolatkalandokban teszi próbára ecsetét, tehetségét.

Idegenkedik az elbeszélő piktúrától, az izgatja, ami a dolgok mögött van. A tárgyi világot illetékesen, megérintetten átkölti, továbbgondolja. Témái olykor műveltségélmények, egy-egy jeles műalkotást értelmez át, dolgoz fel. Mesterségbeli tudása megsüvegelendő, szinei-formái eszméltető képzeteket keltenek bennünk, világa alakul, születik, forrong, egy-egy képének hatása mellbevágó. Felületei nyugtalanok, burjánzó, kavargó világ fogalmazódik itt meg, ami mozog festménybe merítve-merevítve is. Örvénylenek a formák, vöröslenek a felületek, mint a sebek, a vérző hús, feltépett test belsejére emlékeztetnek, néha pedig a föld forrongó mélyére. S persze halljuk hozzá a teremtődés zaját, a bugyor infernális hangját. Sejtéseket, borzongásokat keltenek a nézőben ezek a karakterisztikus látványok. A valóság keveredik a fikcióval, a tapasztalt a képzeletbelivel, a realitás a vízióval.

Van valami sötét pompájuk ezeknek a képeknek, mint ahogyan szakrális jellegük is – valami idők előtti hangulatuk, atmoszférájuk. Az ő képeit lehet szeretni, lehet nem szeretni, egyvalamit nem lehet: érdektelenül elmenni mellettük.

(E. S.)

(Tarnóczi József kiállítása szeptember 30-ig látható a debreceni Mű-Terem Galériában – Kossuth utca 3.)

1998.09.10

veganyag állandó tökéletes
szottak a XVII.századvégi
ben felülmulják Caspar Leh
A sziléziai Hirschberg-i v
Nagyszerü bizonyiték az an
tett sor a magasmetszés el
ta üveg majd később az ang
vált. Nagy jelentőségü Fri
ziai Petersdorfban vizierő
"az üvegköszörülés müvésze
hesse". Nem kétséges, hogy
latos módon meghajtott erő

TARNÓCZY BALÁZS
GRAFIKÁI

Nyíregyháza,
Jósa András Múzeum

„Renegát" alkalmazott grafikus létemre érthető: szinte meg vagyok hatva attól, hogy egy tehetséges művész grafikai munkái múzeumban kerülnek a nyilvánosság elé. Valamilyen kisebbrendűségi érzés dolgozna bennem? Mi az oka, hogy rossz az alkalmazott grafikusok szakmai közérzete?

A KKI kiállítótermében jó ideje

T 3

grafikuscsoport, más-más
·dekelteket".Maguknak
ıfika, bélyeg, stb)hogy azt
.nyomon követhetjük az
tikusabbakép rajzolódik
ögött az alkotó ember.
ott láthatók azok a
Hilton, a Thermál és a Fórum
hotel, a Gundel étterem számára tervezett.
... (repr.A Thermál hotel egyik italla pja)

Muray Róbert:T.B. grafikái.Nyiregyháza,Jósa András Muzeum
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/25.sz.3-4.o.

A TARNÓCZI KASTÉLY. (A „Gróf Butler János története" czimű közleményhez.)

háziúr huszárja s jelenti a grófnak, hogy a méltóságos grófné érkezett meg. A gróf nem érti a dolgot; a szolga ismétli mondókáját.

Ekkor odafurakodik a háziúrhoz az uradalmi ügyvéd, az öreg Haraszty, s előadja, hogy biz az úgy van, a mint a szolga mondja: gróf Butler Jánosnénak mondja magát az épen megérkezett dáma, a ki azonban nem is jött egyedül, hanem hozott magával egy bábát is; mert hát nagyon az utolsó időben van a méltóságos asszony, — úgy hogy egyenesen be kellett vezetni a legközelebbi vendégszobába. No hát erre aztán általános lett a megfutamodás. Kocsisok! Fogjatok szaporán! Kiki menekült a házból, a hova tudott; maga a házigazda is. Kárba veszett a nagy vacsora. Üres lett a kastély, melyben a cselédeken kívül csakis a grófné maradt, a ki reggelre, — épen hat hónappal az olaszii nász után — egy egészséges leánygyermeknek adott életet. *Butler* pár napig Tarnóczon időzött, aztán erdőtelki birtokára utazott el s vissza sem tért Bozosra mindaddig, míg azt a hirt nem kapta, hogy a grófné már teljesen fölépülve elhagyta Bozost.

Ebben az évben augusztus 25-ikén nyilt meg Pozsonyban a diéta, melyre azonban gróf *Butler* János személyesen nem ment el; bántotta és röstellette azt, a mi vele történt, — s miután barátjának, Bernáth Zsigmondnak báró Podmaniczky János adott az országgyűlésre ablegatusi megbizást, Butler maga helyett Fodor István ungmegyei ügyvédet küldötte, a kit különben válóperének vitelével is megbizott.

Harminczhat esztendeig folyt azután ez a válópör, és Butler János gróf halálával ért csak véget. Pedig Butler ezalatt mindent elkövetett, minden követ megmozgatott; fejedelmi ajándékokkal halmozta el báró Fischer és később Pyrker egri érsekeket, de mindez nem használt semmit. — Később 1824-ben megismerkedett egy kaszonyi szüret alkalmával bölsei Buday Zsigmondnak akkor még csak 17 éves, ragyogó szépségű leányával, *Buday* Máriával; belé szeretett a művelt és szép leányba, szerette volna nejévé tenni s ezért fokozott hévvel szorgalmazta válópörét; sőt 1825-ben maga is Rómába utazott, hogy ott a házasság felbontásának akadályait bőkezűségével hárítsa el. De ez sem sikerült; másfél évet töltött Olaszországban s mire onnan sok tapasztalással és egy nagy csomó műkincscsel megrakodva haza jött, akkorra a szép leány már *Rácz* Sámuel kaszonyi földbirtokos nejévé lett.

Rácz Sámuel igen ifjan halt el, és *Buday* Mária már 1828-ban özvegygyé lett. Ismét találkoztak. *Butler* érzelmei időközben mit sem változtak, s hogy érintkezésüket megkönnyitse, meghivta az özvegyet, töltse a nyarat *Szobráncz* fürdőben, mely akkor szintén a Butler János gróf birtoka volt, és hogy jól is érezhesse ott magát a szép asszony, az ő kedvéért építtette a fürdőben a *Burg*nak nevezett épületet, mely a szobránczi fürdőnek ma is fő dísze, s melyben aztán 1830-ban és 1831-ben egymást érték a szives házi gazda által adott fényes bálok és pazar ünnepélyek, melyek Felső-Magyarország nyolcz keleti megyéjének minden előkelőségét összehozták Szobránczon és többször vendégül látta ott magánál Butler Eger érsekeit is.

De *Butler* János e mellett nem pazarolt; sőt nagyon gondos gazda volt, vagyonát rendben tartotta s bevételei mindig felülmúlták kiadásait. Párdányi uradalmának nagy részét bérlők által kezeltette s onnan a 30-as évek alatt 50 ezer ezüst tallér bért kapott. Heves-, szabolcs- és ungmegyei birtokait házilag kezelte. Uradalmaiban nagy buzgalommal szaporíttatta az eperfa-ültetvényeket és párdányi ménese híres volt a 30-as években. Fényes ünnepélyeinél szerette a fényt és nem kímélte a pénzt, de különben takarékosan élt s ámbár válópere évről-évre óriási összegeket emésztett fel, mégis tetemes tőkepénzeket gyűjtött.

Az 1832-ik évi országgyülésen gróf *Butler* már személyesen vett részt a főrendek tábláján, ott a liberális zászló alá gyülekező kis csapathoz csatlakozott és ezen tábornak lelkes hive maradt haláláig. Befolyásával és anyagi támogatásával segítette törekvéseiket s kivette részét munkájokból.

A legutolsó insurrectiónak és a győri ütközetnek tanulságaiból okulva, a nemzet legfőbb vágyainak egyike volt az, hogy egy a kor kivánalmainak megfelelő *katonai tisztképző intézettel* birhasson. *Butler* János első volt azok között, a kik e nagy nemzeti czélra áldozatot hoztak, és aztán, mikor 1833-ban helyét a főrendiházban elfoglalta, összes addigi megtakarításait odaajándékozta a nemzetnek erre a czélra. Külön törvényben az 1836: XL. t.-cz. köszönte meg a nemzet ezt a fejedelmi adományt, melylyel — a törvény szavai szerint — «*évente összesen 20 ifjaknak az intézetbe leendő felvételekre és neveltetésekre, országos végzés szerint megkivántató tőkét alapitott meg; felosztván az ezekre nézve minden vallás-különbsége nélkül leendő bemutatási just a következő vármegyék között, oly módon, hogy: Heves, Ung, Pest, Nógrád, Bihar, Borsod és Szabolcs megyék két-két, Gömör, Zemplén, Abauj, Torna, Bereg és Ugocsa megyék egy-egy ifjakat mutathassanak be.*»

Legfőbb gondját mégis ezen egész idő alatt válóperének szorgalmazására fordította; különösen, miután 1829-ben gróf *Dőry* József is meghalt, bizton reménylette, hogy czélt fog érni. Sokat időzött Egerben és hevesmegyei erdőteleki uradalmában; minden módot megkisérlett, hogy a szentszéket a házasság semmisnek nyilvánítására rábirja. Párdányi ménesének legszebb négy évesei rendesen az egri érseki és a káptalani tagok istállóiba kerültek. Sőt, hogy *Pyrker* érseknek kedveskedjék, megtette azt, hogy egy zivataros éjjelen embereivel kiemeltette *Dobó* István síremlékét a dobóruszkai róm. kath. templom falából s elküldötte ajándékúl Pyrkernek, a ki azt aztán Egerben állíttatta fel. Azt beszélték akkor, hogy a tetemeket is elvitették; de ez nem igaz. Dobó István vörös márványkoporsója ma is érintetlenül nyugszik a dobó-ruszkai templom kriptájában.

Mindezzel nem ért czélt. Szíve választottja, a szép özvegy *Ráczné*, végre is megunta a hosszú és hasztalan várakozást s 1836-ban Butler János szörnyű fájdalmára ismét férjhez ment és bacskói báró *Fischerné* lett. *Butler* János ekkor aztán teljesen elveszítette önuralmát, és már ekkor kezdtek jelentkezni nála azon szívbajnak tünetei, mely később halálát okozta.

(Vége következik.) *Bernálh Dezső.*

AZ ANYA ÁLMA.*

Szól az anya bölcső mellett:
«Hadd ringassam fiacskámat!»
Künn, az utczán vihar nyargal,
Zöld lámpásra zúgva támad;
Meg-megcsörren üveg-lapja,
Ha a vihar oldalt kapja.

Benn, az enyhe, kis szobában
Mécses gyönge lángja pislog,
És az anya várja, hogy már
Kis fia aludni is fog;
Altában is enyhébb hanggal,
Egyre szól a ringató dal:

«Kicsiny fiam, aludjál!
Minden pihen, alszik már;
Csillagszemű égi angyal
Ablakon át kukucskál.
Oh, mily szégyen lenne rám,
Gőgicsélő tubiczám,
Ha megsúgnák Jézuskának,
Hogy nem alszik fiacskám,
Nem alszik a fiacskám!»

És elalvék szelid-szépen:
Félig nyitott picziny szája
Olyan, mint a feslő bimbó,
Nyári esőt hogyha várja.
Nézi-nézi édes anyja,
Jövő sorsát elgondolja.

Nép közé be nem vegyűlve
Ártatlan lesz és erényes,
Istent félő, hazát védő,

* Felolvasta a szerző a Kisfaludy-Társaság ez évi nagygyűlésén.

értek, de egyet sehogy sem foghatok fel: mért kellett önöknek az egyházi téren való működésükben pártokra szakadniok, holott önöknek a püsköki karral egyetértőleg meg kell egyezniök a magyar szabadelvű kormánynyal egy végleges egyház-iskolai szervezetben. Ferencz József Ő Felsége, az önök jóságos királya, mindig melegen szivén hordta a szerbeknek az egyházi és közoktatási téren való haladását. Ezen királyi kegynek legújabb bizonyítéka az is, hogy Ő Felsége oly gyorsan és oly atyai jóindulattal megerősítette Brankovics patriárkának megválasztását, nem tekintve, hogy a választást kongresszus nem a szokásos egyhangú szavazással ejtette meg.»

Tudakozódott aztán Milán király báró Nikolics Fedor, a kongresszus királyi biztosa és neki kedves rokona hogylétéről és működéséről is.

dóbbat életemben nem hallottam. A szerb szó úgy folyt ajkairól, mint valami tiszta, friss, de sebes hegyi patak. A szellemes, többször költői és szónoki lendülettel elmondott hosszabb mondatokat egy-egy könnyen kilehelt «*he*» szócskával szakította félbe; a hallgatónak úgy tetszett, mintha a király lélekzetet venni, egy kissé pihenni akarna, mielőtt további új gondolatainak előadásához kezdene.

Ezen egész idő alatt, míg Milán király hosszan beszélt, a bejáró szolga «szlatkó»-val (édességgel) és három kis csésze erős és illatos forró fekete kávéval szolgált ki bennünket. A király vagy 30 szivarkára rágyújtott, mindegyiket szopóka nélkül félig elszívta és aztán eldobta. Engem is ép annyi szivarkával kínált meg, vagyis inkább annyit rakott elémbe.

Egy óra már régen letelt, midőn Milán

király Ő Felségének szeretett hazám iránt ily ünnepélyesen és igazi baráti szeretettel tanúsított elismerését. *Popovics Vazul István.*

A GRÓF BUTLER JÁNOS TÖRTÉNETE.

(Folytatás.)

A következő telet a gróf *Dőry*-család Bécsben töltötte. *Butler* János ekkor nagykorúsíttatta magát és mert párdányi kastélyával s az ottani környezettel nem rokonszenvezett, megvette muraneczi báró Horváth Józseftől ennek Ungvár mellett fekvő bozosi birtokát és kastélyát s ott rendezett be magának háztartást, egészen közel barátjának, *Bernáth* Zsigmondnak tarnóczi lakóhelyéhez. Bernáth Zsigmond a telet Pesten gróf Vay oldala mellett töltötte.

Végre megjött a tavasz. Nagy volt a felhábo-

A KIRÁLYI CSALÁD TAGJAI A WINDSORI GYÁSZMENETBEN.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE.

Majd hamarosan áttért Szerbia újabb politikai eseményeire.

— Ön, mint iró ember, tudom, gyakrabban megfordúl Belgrádban. Ismeri a mi közállapotainkat és embereinket, s tudhatja, hogy nálunk is az a főbaj, hogy mindenki csak a saját pártját szolgálja. A haza és az állam nálunk már majdnem felejtett fogalom! Nincs fegyelem, nincs tekintély; mindenki mindenhez ért és mindenre képesnek érzi magát; csak egyre nem, hogy maga magát megismerje, mérsékelje s hogy önérdekét megtagadja, feláldozza a közjóért. Ez a mi nagy bajunk; egy rákseb ez, mely megmételyezheti egész állami létünket!»

Így beszélt Milán király Szerbia akkori politikai állapotairól. Kemény szavakkal kikelt a haladópártiak és a radikálisok politikai működése ellen.

S így folytatta beszédét, majdnem egy egész órán át és olyan ékesszólással, melynél elragadóbbat életemben nem hallottam.

király a legszivesebb módon elbúcsúzott tőlem, felkérvén, hogy nevében legszivesebben üdvözöljem Brankovics patriárkát és rokonát, báró Nikolicsot.

Másnap ott maradtam s megjelentem a belgrádi «elhagyott gyermekek» nevelőintézetében rendezett ünnepies vizsgálaton. Az intézet növendékeinek kézimunkáiból rendezett csinos kiállításon délfelé Milán király is megjelent és a nézők között megpillantván engem is, kegyesen magához intett és hangosan így szólt nagy környezetéhez:

«Ime, kérdezzétek meg Popovics urat, hogy miképen támogatják és fejlesztik a magyarok a honi ipart. Magyarországra küldjétek a fiaitokat az ottani kitűnő ipariskolákba tanonczoknak; majd ott megtanúlják a mesterségen kívül még a — hazafiságot is, melyben a vitéz magyar nemzet első e kerek világon!»

Mély meghajtással köszöntem meg Milán

rodás az egész országban és Ungmegyében is a devalvatio miatt, mely a közkézen forgó fizetési eszközöket, a papir- és váltópénzt egy tollvonással előbbeni értékének egy harmadára szállította le. A megyék mindenütt erősen remonstráltak, s nagy érdeklődéssel várták Ungban is a quartalis gyűlés napját, melyre már *Bernáth* Zsigmond is haza utazott Pestről. A megyegyűlés nagyon népes volt, melyen nem kis érdeklődés tárgya volt a fiatal *Butler* János gróf megjelenése, a ki ezúttal először vett részt a megyegyűlésen. A gyűlés után a fiatal gróf a megye legelőkelőbb birtokosait meghívta magához vendégül a székvároshoz, Ungvárhoz nagyon közel eső bozosi kastélyába.

Este nagy társaság volt már összegyűlve *Bozoson* s a konyhában épen tálalni készültek a vacsorát, mikor ismét kocsirobogás hallatszott; mindenki azt hitte, hogy még valami elkésett vendég érkezik. Egyszerre csak jön a

42. Magyar nemesi pecsét a XVI-ik századból.

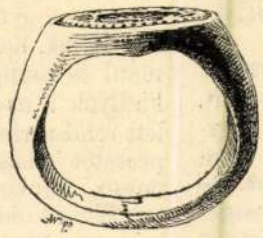

43. Arany pecsétgyürü a XVI-ik századból.

45. Zománczos olasz gyürü a XV-ik századból.

44. Rákóczy György pecsétgyürüje 1648-ból.

46. Zománczos gyürü a XVI-ik századból.

47. Zománczos jegygyürü a XVI-ik századból.

48. Zománczos aranygyürü, rubinttal és gyémántokkal a XVII-ik századból.

49. Zománczos gyürü a XVIII-ik századból.

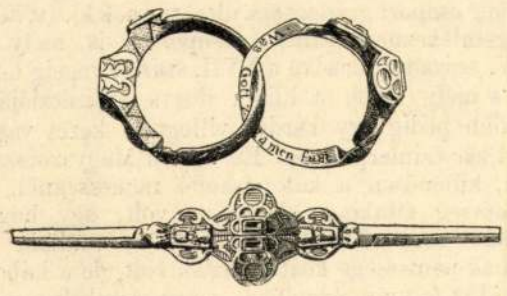

50. Szétnyitható jegygyürü a XVI-ik századból.

53 Zománczos gyürü 1587-ből.

54. Zománczos gyürü zaphirral a XVII-ik századból.

55. Babonagyürü a XVI-ik századból.

56. Zománczos gyürü a XVIII-ik századból. Franczia munka.

51. Méregtartó gyürü.

52. Zománczos gyürü a XVII-ik századból.

57. Aranygyürü kristálylyal a XV-ik századból.

58. Aranygyürü kristályokkal.

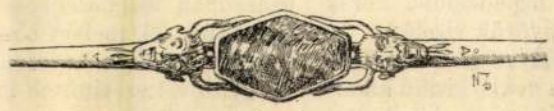

Középkori aranygyürü ékkövel.

60. Zománczos gyürü a XVII-ik századból.

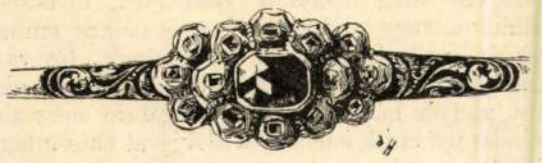

61. Zománczos gyürü zaphirral és gyémántokkal a XVIII-ik századból.

62. Aranygyürü a Balkán-félszigetről, gyöngyökkel.

63. Aranygyürü zaphirral, gyémántokkal és zománczos pápai czimerrel.

64. Aranygyürü gordiusi csomóval.

65. Aranygyürü mozgó alakkal.

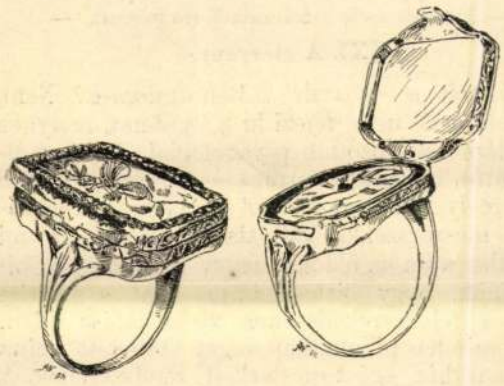

66. Aranygyürü órával.

69. Jegygyürü ezüstből a XV-ik századból.

67. I. Napoleon emlékére készült zománczos aranygyürü.

70. Izraelita szertartásos gyürü.

68. Keleti gyürü türkisekkel kirakva.

71. Kigyós gyürü aranyból és platinából.

72. Szétnyitható gyürü cyprusi etrusk stylban, szerpentin és aranyból.

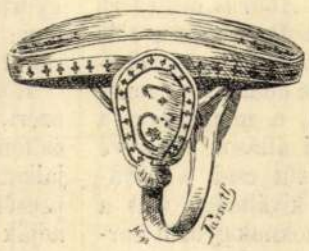

73. Arabs-török pecsétgyürü.

GYÜRÜK TARNÓCZY GUSZTÁVNÉ GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

megtalálja és visszaadja a királynak. A bölcs ily végtelen szerencse láttára némulva menekül a király udvarából.

Legérdekesebb reánk nézve, hogy a nevezetes gyűrű pontos leírását is birjuk. E pecsétgyűrűt *Theodoros*, korának egyik legnevezetesebb ötvösmestere és vésnöke készite. Polykrates halála után, 522-ben Kr. előtt Rómába került, a hol *Plinius* is látta és leirta. E szerint a gyűrű köve igen nagy s hosszukás négyszegletü volt, s rendkivül művészi véseteket mutatott, melyek egy babér-ágaktól övedzett lyrát, jobbról egy delphint és balról egy bika fejét ábrázolták. E gyűrű oly nagy becsben tartatott Rómában is, hogy Augustus császár egy külön arany szekrénybe tétette és Concordia templomában őriztette. E gyűrű történetével *Herodotos* is foglalkozott, s 1568-ban *Hans Sachs* is földolgozta. Legklasszikusabban azonban *Schiller* «Der Ring des Polykrates» czimü költeménye örökitette meg.

Már a *bibliában* is találunk emlékezést a gyűrűkről és pedig nem csupán a jegygyűrűről, hanem az úgynevezett fő- vagy győzelmi gyűrűről is (*Chotham*). Az ily gyűrűk azonban nem csupán a jobb kézen, hanem zsinórra fűzve a mellre akasztva is hordattak.

Nem tekintve az arany boglárokat és karpereczeket, melyeket Ábrahám jövendőbeli menyének, Rebekának ad kétezer évvel Krisztus előtt; ugyanott találjuk emlitve: «És Pháraó lehúzá gyűrűjét és adá azt József kezére». Ez az álomfejtés után történt, midőn a gyűrűátadás Pháraó részéről azt jelentette, hogy Józsefet hatalma részesévé teszi, megengedvén neki, nevében parancsokat osztogatni. Hasonlóképen említtetik a gyűrű Ahasverusnál, ki midőn Hámánt kegyeibe fogadja, azt gyűrűjének átadásával fejezi ki. A bibliából ösmert személyek közül még bölcs Salamon említendő, kinek oly gyűrűje lett volna, melynek kövében mindazt meglátta, a mi vele történendő volt.

A régi araboknál és a persáknál szintén megkülönböztették a gyűrűviselésben az egyes osztályokat. Az utóbbiaknál a legelőkelőbb körök kiváltsága volt a smaragdos gyűrűk viselése.

Az ázsiai népek között a *khinaiak* is viseltek ős időktől fogva gyűrűt, mire nekik kiváló alkalmat szolgáltatott ezredéveken át kifejlődött czimerviselésük. A khinai császár régi pecsétgyűrűjén, mely Yüen-men Yüen nevet visel, az állam czimere a felhők között repülő sárkány s körülte e körirat van bevésve «Meghallgatom a tanácsot, azután gondosan megvizsgálom az embert, a ki azt nekem adta».

Egyiptomban szintén ezredévek óta divatban volt a gyűrűviselés. Kezdete minden valószinüség szerint a scarabeus bogárra vezethető vissza, melyről azt tartották, hogy maga magát nemzi újra, miért is a halhatatlanság jelvénye volt. A Ramses dinasztia korában eltemetett mumiák ujjain már zöld pasztából készült s hieroglyphekkel bevésett scarabeusok találhatók gyűrűbe foglalva. Ezután kezdték ők is viselni a pecsétgyűrűket bevésett istenalakok és hieroglyphekkel.

A *görögök* szintén régtől fogva viseltek gyűrűket, jóllehet nem fektettek arra oly nagy súlyt, mint például a rómaiak. Lykurgus száműzte az aranyat Spártából s a gyűrű mint fényüzési czikk nem terjedt el annyira. Solon alatt az athéneieknél már gyakoribb volt, mikor is a nők főleg borostyángyűrűket viseltek. Lakedaemoniában ellenben még mindig csak vas gyűrűket hordtak.

Később, midőn a hódításokkal lábra kapott a fényüzés, a görögök is mindinkább bele jönnek a gyűrűviselés divatjába, főleg a persáktól tanulván azt el. Hogy azonban náluk is jelentőségteljes volt a gyűrű és annak ajándékozása, bizonyítja, hogy a midőn *Nagy Sándor* haldoklik, pecsétgyűrűjét barátjára, Perdikkasra bízza, miért is sokan hitték, hogy őt kivánta utódjául.

A *rómaiaknál* már mindezeknél nyilvánvalóbb és fontosabb volt a gyűrű szerepe, mit az is bizonyit, hogy annak viselését utóbb törvény szabályozza. Némelyek szerint *Abarus* nevü férfi hordott volna először gyűrűt Rómában s tőle vették volna át e szokást. Valószinü, hogy keletről és Görögországból jutott az oda. Utóbb rendkivül fontos szerepet játszik, a mennyiben a gyűrű a különböző társadalmi állások jelzőjévé vált. Igy eleinte arany gyűrűt csak a lovagok viselhettek, a senatorok kiváltsága volt a vasgyűrüviselés, míg a plebejusoknak gyűrűt hordani egyáltalán tiltva volt. Azonban ez nem sokáig maradt igy. Tacitus korában szokásba jött a csatákban kitünt legionáriusoknak kitüntetés gyanánt gyűrűt adni. Több ily gyűrűt nyert legionárius utóbb egy diszesebbet kapott, melybe föliratok vésettek.

A császárság korában azután a császárok kegyeiből a gyűrűviselés általában elterjedt. *Justinián* alatt a felszabaditott rabszolgák (libertinusok) csak ugy viselhettek gyűrűt, ha arra nézve a császártól külön engedélyt nyertek. — Miután azonban ily kérvényekkel tömegesen kezdték a császárt ostromolni, egyszer s mindenkorra megengedte a gyűrű szabad viselését. De leginkább elterjedt a rómaiaknál a gyűrű, miután a nőknek is megengedték annak viselését. Ezek azután, mint mindenben, úgy ebben is hallatlan fényt fejtettek ki. Épúgy, mint a keleten, Rómában is a szépséghez tartozott a szép kis láb s még inkább a szép kéz, melynek látványát az arany és drágaköves gyűrű emelni volt hivatva.

Ovid a szerelem művészetéről irott könyvében már tanácsul adja, hogy hosszú nagy ujjakkal s durva körmökkel biró kézzel nem illik folytonosan gestikulálni. Ugyanazért a kéz és láb ujjainak gondozása gazdagoknál külön rabszolga feladata volt. A gyűrűviselés divatja egyébként annyira ment, hogy mint *Juvenal* szatiráiban megjegyzi, télen és nyáron külön gyűrűket viseltek. A téli nehezebb, a nyári könnyebb és diszesebb volt.

Érdekes adat még, hogy később mennyire el volt Rómában terjedve a gyűrű, az, hogy a cannaei csata után Hannibál egy hordónyi arany gyűrűt szedetett össze a csatatéren és küldetett haza a karthagói tanácsnak.

A gyűrűk különböző fajai közül különösen a *méreg-gyűrű* az, mely már a klasszikus népeknél is el van terjedve. Regi történetekben és regékben gyakran olvassuk, hogy legyőzött hősök, csalódott szerelmesek a gyűrűjökbe rejtett méreggel ölik meg magukat. Igy Hannibál karthágói vezér, midőn magát 183-ban Kr. e. a rómaiaktól legyőzetve látja, nehogy ellenségei kezébe jusson, megmérgezi magát. A XV-ik században Velenczében a mérgezett gyűrűk egy faja tünik fel, melyet bosszuállásból használnak. A gyűrűnek finom mérgezett tüskéi voltak. A kivel ily gyűrűvel szoritottak kezet, el volt veszve.

A *középkorban* az egész kontinensen rohamosan emelkedik a gyűrűk szerepe és fontossága. Ennek a keresztes hadjáratok után főleg két oka volt. Az egyik az, hogy a szent földről temérdek ereklye került Európába, melynek bármi parányi részét megszerezni s akár amulette gyanánt, akár gyűrűbe foglalva viselni, minden keresztény egyik fővágya vala.

A második ok a czimerek elterjedésére és viselésére vezethető vissza. A lovag, a ki czimert nyert, a ki nemességgel ruháztatott föl, czimerét mindennemü ingóságán és ruházatán is viselhette. A czimerlevelek, armálisok szövegében egész a mai napig benne maradt, hogy az illető feljogosittatik czimerét kivésetni s azzal pecsételni. Sokszorosan kifejlődött e divat a középkor kulturális viszonyainál fogva, midőn a nép nagy tömege egyáltalán nem tudott olvasni és irni, midőn a fejedelmek közül is igen sok csak épen hogy a nevét tudta aláirni. Ily körülmények közt az okiratok hitelességének egyik fő kritériuma mindig a pecsét volt. A ki nem tudott olvasni, ösmerte a király, a fejedelem, hűbér-urai vagy az országos főméltóságok czimereit, pecséteit. Tudta, hogy kié az oroszlán, a sas vagy egyszarvu mint czimer, a pecsétet vizsgálta meg s csak úgy hitt annak előtte fölolvasott tartalmában. Innen van, hogy a középkorban a birói idézés is csupán abban áll, hogy pecsétjét egy darab hártyára, vagy papirra nyomja le s azt küldi el a megidézendő félnek. Ez az úgynevezett «Sigillum mittere», mely a magyar magánjogban is oly sokáig fentartotta magát, hogy még a XVIII-ik században is szokásban volt, hogy a megyei, birói joghatáskörrel biró tisztviselő, mint az alispán (vice-comes) és szolgabiró, csak gyűrűpecsétjét nyomta le egy papirlapra, fölibe irta: «Sigillum citatoria» s alá a megidézendő fél nevét jegyezte.

Középkori történetekben gyakran olvassuk azért, hogy fejedelmek és hadvezérek ha titkos és fontos küldetéssel bízzák meg bizalmas lovagjaikat vagy szolgáikat, levonják ujjaikról czimeres pecsétgyűrűjöket és küldetésük igazolásául azt adják át nekik.

A czimereknek gyűrűben való viselése főleg azért terjedt el annyira, mert igy volt ezt legkönnyebb a tulajdonosnak folytonosan magával hordani és megőrizni. — Ez emeli egyszersmind a pecsétes gyűrűk fontosságát is, miért nem ritkán látjuk, hogy tornákon nyert győzelem jutalmául is osztogattattak. — Innen van, hogy a királyok a nagy királyi vagy állami pecsét mellett rendszerint úgynevezett titkos, vagy gyűrűpecsétet is használnak, melynek gyűrűjét folytonosan ujjukon hordják s a legbizalmasabb természetű okiratokat pecsételik vele. Sőt Francziа- és Németországban arra is többször volt eset, hogy a kanczelláriában elkövetett visszaélések folytán forgalomba jött hamisitott okiratok ellenőrzése végett a több éven át kiadott összes okiratok beszedettek s azokon a valódi okiratok nagy pecsétjei a királyi titkos gyűrűpecséttel felülbélyegeztettek, illetőleg contrasignáltattak. Magyarországon *Nagy Lajos*, *Zsigmond*, *I. Mátyás* stb. királyoktól számos ily gyűrűpecsét alatt kiadott okirat ösmeretes.

A *Tarnóczy*-féle gyűjtemények (melyről már egyszer a mult évi 22-ik számban megemlékezett lapunk), mely jelenleg a kontinens legnagyobb gyűrűgyüjteménye, másfél ezret meghaladó czimeres és pecsétgyűrűi számos fejedelmi, herczegi, grófi, bárói czimereken kivül különösen a magyar nemesi családok czimereit magukban foglaló csoport gazdagsága által tünnek ki. Itt kell megemlékeznem arról a csoportról is, mely a XIV. századtól kezdve a XVII. század végeig terjed s mely előbb a liliom durva stilizációját, később pedig egy kardot villogtató kezet vagy kart zár czimerpaizsba. Ez utóbbi Magyarországon, különösen a katonáskodó nemességnél, a nemesség általános jelvénye volt, úgy hogy azután nem ritkán olyanok is használták, a kiknek nemessége köztudomásu volt, de a háborus idők folytán ármálisuk megsemmisült s czimerük feledésbe ment; — viszont arra is volt eset, hogy ösmert czimerü nemes e mellett még a kardot tartó kart is használta, holott czimerében ez alak egyáltalán elő nem fordul. Ily czimeres gyűrűkkel pecsételnek a katonaságnál különösen a hadnagyok. A m. orsz. levéltárban igen számos ily gyűrűpecséttel ellátott oklevelet találunk. Hasonló pecsétgyűrűk vannak a nemzeti muzeumban Budapesten és gróf *Andrássy Manó* gyüjteményében szintén Budapesten.

A renaissance hatása folytán föléledvén az antik iránti érdeklődés, és az antik művészet tanulmánya és becsülése, a régi görög és római gyűrűk is rendkivül divatossá és keresetté váltak. Igy Magyarországon, a régi Pannonia területén is, hol a számos római leletben nem volt ritkaság a szép gemmákkal foglalt antik gyűrű sem. A XV. századtól kezdve a XVII. század közepéig még hivatalos személyek, hivatalos aktáikon, vagy különben czimeres nemes emberek is antik intagliókkal pecsételnek. Igy van a magyar országos levéltárban 1620-ból egy okirat, melyen hat vármegyei szolgabiró neve alá mindannyi antik istenségek alakjával ékes intaglióval pecsétel.

Dr. Szendrey János.

SZÁZ ÉV ELŐTT.

— Emlékezések a franczia forradalomra. —

XXI. A «terreur.»

Mi volt a «terreur»? Rémuralom-e? Nem, mert e szó nem fejezi ki a fogalmat, melynek jelentése határozottan psychologiai. Nem az elrettentés, hanem a «terror» — a *rémület* uralma volt, mely Franciaországot egyik végétől a másikig mészárszékké változtatta. Ez volt, a mi kezökbe adta az öldöklő fegyvert a hatalom bitorlóinak, hogy biztosítsák magokat a legitim eszmék felülkerekedésének visszahatása ellen, mely minden pillanatban véget vethetett volna az anarkhia egész mesterkélt rendszerének. A kik csak a politikai kormányzat zsarnoki eszközét látják az önkény eme hallatlan erőszakosságában, mely vérfürdőbe fulasztotta Franciaországot, azok beszélhetnek elrettentésről, de ha mélyebben látnak az emberi lélek erkölcsi természetébe, ha nem tévesztik szem elől az események benső logikáját, világos kell hogy legyen előttük, hogy a bünös lelkiismeret nyughatatlan ösztönének még sokkal több része volt abban, hogy szövetségesévé tegye a guillottinet. Egy végzetes lejtő volt ez, melyen ellenállhatlanul mind mélyebbre gurultak azok, kik az első követ lehengerítették rajta. A büntett büntetése is ujabb büntettnek szolgált zsámolyául, s az iszony orvoslása még nagyobb iszony árán volt

lanul eltünt. A kabyl felhasználta a zavart s a töltényt czipelő öszvért a nádason át biztos helyre vezette. A kiküldött őrjáratok a veszett öszvérnek hült helyét találták. Volt ugyan fejenként még 30 töltényünk a patrontáskában, de ez csak a rövid támadásra volt szánva, ezzel állandóan a szabadban nem védekezhettünk. A legközelebbi állomás, honnan élelmünket és töltényünket kaptuk, nehány napnyira volt innen, mindig a legnagyobb közlekedési akadályoknak kitéve.

Parancs adatott, hogy a khasbába vonuljunk be. Itt volt még élelem elég. Csak a puskapor dolgában álltunk kicsit szüken.

A kabylok a rablott puskapor birtokában lévén, a támadással nem soká késtek. Hajnali homályban a khasba falán belül járó őr a lőrésen át gyanus fehér alakokat látott a hegy különböző helyein. Először egyet, aztán kettőt, hármat, többet. Eleinte az összeguggolt, szennyes burnuszba burkolt alakokat megannyi kőrakásoknak hitte. De midőn látta, hogy a képzelt kőrakások lassan a hegyről lefelé mintegy gurulva mozdulnak, figyelmeztette az inspekcziós *Schneeberger* zuáv őrmestert. Kürtjel nem adatott. Ezáltal elárultuk volna magunkat, de nehány percz mulva a zuávok és a legió gránátosai fegyverben állottak, a tiz spahi pedig nyeregbe ült. Gyönyör volt nézni a magas szálu, nyeregben ülő, vörös burnuszos, piros csizmás, napbarnította legényeket, kezükben karabélylyal, a kard hüvelye magára a nyeregre csatolva. Valamennyi a legjobban fegyelmezett, jól felfegyverzett, harczedzett bátor katona. Benszülött mórok ugyan, de a kabylok és a nomád beduinok halálos ellenségei. A spahi a legnagyobb vágtatás közben tölt, lő és biztosan talál. Jó lovas, majd nem a ló hátán születik, hamarabb tanul lovagolni, mint járni, lovával együtt nő fel. Az egész életét vagy annak hátán, vagy mellette tölti el, még az utolsó falat kenyerét vagy kuszkuszát * is vele osztja meg.

Általános lett a bátorság, a midőn a világ első lovasait, a spahikat láttuk a khasba kapuja előtt állást foglalni. Alig hogy pitymallott, már is az egész hegy hemzsegett a fehér burnuszos és fehér leples alakoktól.

Férfiak, nők, gyermekek, vegyest — ki hosszu, ki rövid puskával, bottal, lándzsával, rozsdás karddal, nyárssal, gömbölyü, élesre köszörült karikákkal, melyeket ügyesen szoktak dobni s velök veszedelmes sebet ejtenek, felfegyverkezve.

A kabylok lefelé jöve, midőn látták, hogy a nádas mögül eltakarodtunk, éktelen ordításba törtek ki, és a khasba előtt lévő nyolcz kolonista ház kapuját verték be és a házak kifosztásához láttak. A gyarmatosok családjaikkal még idejében nyertek bebocsájtást a khasbába, de egy fiatal gyarmatos alig 18 éves nejével künn rekedt.

A künn rekedt gyarmatost egy házból kiczepelvén, előttünk nyakazták le, feleségét pedig összekötve egy lóra tették. Ekkor parancs adatott a khasba kinyitására. A tiz spahi a karabélyt a meglepett kabylokra sütötte el s egy pillanat alatt a nyereghez erősített hüvelyből a majdnem tenyérnyi széles kardot rántotta ki és a felkelők közé rohant. Az egyik spahi a kabylok által a lováról lerántatott és nyomtalanul eltünt, a többi oly hatalmas vágásokat osztogatott, hogy a kabylok a rohamos támadásnak ellent nem birván állni, hátrálni kezdettek, mire a spahik egy pillanat alatt félre vonultak. Ekkor már a kapun kivül gránátosaink fel voltak állítva, s midőn a spahik félre vonultak, a gránátosok sortüzet adtak és szuronytámadást intéztek. A hirtelen támadásra elő nem készült, máskülönben is rosszul felfegyverkezett felkelők eszeveszetten futásnak eredtek, s általunk, valamint a zuávok által üzőbe vétettek. A felkelők egy része egy hegyszorosnak tartott, minket oda akartak csalni, mi azonban hátulról hatalmas tüzelést intéztünk és igy jó részök ott maradt. Két órai csata után a csőcselék népség elszéledt. A felkelők közt 80 halott és sebesült volt. 4 sejket és 120 kabylt fogtunk el. A mi részünkről egy spahin kivül veszteségünk nem volt. Sebesültünk 20 volt, de nagy részt könnyü sebbel; magam is csekély golyó-horzsolást kaptam a balczombomon. A gyarmatosok házait a felperzseléstől megmentettük ugyan, de a lenyakazott kolonista 18 éves feleségét harmadnapra találtuk meg a legborzasztóbb állapotban, ruhájától megfosztva, szemei kiszurvák, körmei alá töviskék szurva; igy feküdt az uton a szerencsétlen nő. A legnagyobb kinszenvedések között még aznap meghalt. Meg is adták a kabylok az árát. A négy elfogott sejk és 60 fogoly kivégeztetett egy nap.

Az elrettentő példa hatott. Egy hét mulva minden csendes lett, mi pedig a bordjbouareridji khasbába vonultunk vissza. Innen nem sokára *Bunsadába*, a Szahara sivatagtól nem messze eső helyre vezényeltettünk. *Bunsada* kis város, 1000 olasz és svájczi gyarmatos és 500 benszülött lakossal. Itt rendes kaszárnyában szállásoltak el két század turkóval (bennszülött gyalogosok.)

VOLECZ SÁNDOR.

(Folyt. köv.)

* A kuszkusz lehámozott árpából készített eledel, mely megfőzetik és olajjal öntetik le.

A GYŰRŰ.

Történelmi és műtörténelmi szempontból.

I.

A gyűrű nem csupán ékszer, hanem első sorban jelvény, symbolum.

Rendszerint két főrészből áll. — Az egyik a karika, a másik a fej, mely utóbbiba vagy ékkő, esetleg valamely emléktárgy van befoglalva, vagy föliratokat és diszítményeket tartalmaz. Mindkét alkatrész szempontjából világos, hogy a gyűrű mindig jelenteni akar valamit.

A *karika*, a *kör* már ősidőktől fogva s a legkülönbözőbb népeknél mysztikus alakzat volt. — Már az egyptomi hieroglyphekben az örökkévalóságot jelzé. A köralakú gyűrű tehát átvitt értelemben azon érzelmek, pl. szerelem, barátság, hűség végtelenségét példázta — melyek jeléül adatott.

Nem túlozunk tehát, ha azt mondjuk, hogy a gyűrűnek, mint ilyennek keletkezési ideje összeesik az emberi kultura legrégibb korszakával, s épen azért senki sem tudja megmondani pontosan, ki, hol és mikor használt először gyűrűt.

A gyűrűk elterjedésének egy másik főindoka a babona volt. A mondák és történeti följegyzések homályában vész el az a hit és szokás eredete, hogy a drágakövek titkos és bűbájos erővel birnak, sokféle betegséget gyógyitanak, harczban és szerencsétlenségben mentő talizmánul szolgálnak. Mindenki igyekezett tehát ilyesmit magával hordani, s ennek legalkalmasabb módja volt, ha karikába foglalta s mint gyűrűt ujján viselte. — Innen már csak egy lépés volt odáig, hogy az amúgy is hathatós kövekbe bűbájos jelek, mondatok, föliratok, majd istenségek alakjai, — később pedig, a keresztes hadjáratok után, czímerek vésettessenek.

Az ókorban is, a klaszikus népeknél, a görögöknél és rómaiaknál egyaránt, a drágakövek gyógyító ereje adta meg az impulzust gyűrűk viselésére. *Aristoteles* és *Plinius* terjedelmesen értekeznek a drágakövek gyógyító erejéről, s midőn a renaissance hatása alatt újolag föléledt műveik tanulmánya, az azokban elhintett mag is új életre kelt. *Albertus Magnus* és *Stella Razmán* már egész könyveket irtak a drágakövek gyógyító erejéről, és ezek és efféle tudományos munkák hatása egészen a XVIII. század végéig meglátszik mindenfelé s igy Magyarországon is. Élénk példája ennek épen *Kecskeméti Péter* erdélyi ötvösnek 1644-ben mesterségéről irt könyve, hol még komolyan tárgyalja az ékkövek hasznait.

Maga a nagy *Corvin Mátyás* király szintén hitt az effélében, s V. *Károly* császár utazásai közben egész szekrény orvosságos követ s amulettet vitt magával, — ezek között négy gazdagon foglalt bezoárkő volt pestis ellen s kilencz angolgyűrű görcs ellen.

A XVII. századból ránk maradt *Bornemissza Anna* házi patikájának jegyzéke s ebből is megtanulhatjuk, hogy orvosság gyanánt széltibenhosszában porrá tört drágaköveket, sőt gyöngy- és vereskláris (korall)-port is használtak. A kelet népeinél a legrégibb időtől fogva állván fenn s a legtovább tartván e szokások és hiedelmek, onnan származtak át hozzánk is és azért tartották fönn magokat oly erősen épen a törökkel való érintkezés ideje alatt Magyarországon is. — A gyűrűbe foglalt ékkövek közül *Plinius* könyvei után *Kecskeméti Péter*, hogy csak nehányat idézzek, a calcedonról azt mondja, hogy jó az álomban való rettegés ellen, de sőt minden félelem és perpatvar ellen is, a gyémánt a gonosz ördögi incselkedések ellen biztos szer, az achat meggyógyítja a skorpió marását s eszessé és kedvessé teszen, a smaragd mérgezés ellen, de a mi még ennél is több, a kopaszodás ellen biztos szer; a zaphir bánat ellen hasznos, a topáz lecsillapítja a haragot, a gyöngy nem csak ragyogó széppé teszi a szemet, de a fekete hályogot is meggyógyítja, a sárkánykővel az ember minden ellenségét meggyőzi, a ki porrá tört ametisztet vesz be, ha még oly részeg is, kijózanodik, de a mi még ennél is több, ez a kő az embert a főemberek előtt kedvessé teszi, de mindannyin túl tesz a chelidonius, vagy fecske-kő, mert az egyáltalán minden ellen jó, és minden dolognak jó kimenetelét adja.

Egy XVII. századbeli bűbájos könyvben a következőket találjuk:

«Áprilisban és májusban önts forró vizet a hangyazsombékra, mondd ez igéket «Parancsolom tinéktek, hogy azokat a köveket, mellyek ti közöttetek vagynak, el ne vegyétek». — Akkor aztán kell keresni a köveket a hangyák közt; fehér, fekete és veres köveket. Ha a fehéret a szádba teszed, meg nem látnak, ha a feketét, a zárd kinyithatod s ha a veres, vagy *chelidonium* követ, szeretnek a lányok».

Az ily köveket Magyarországon «orvosságos kövek»-nek hivták, mely a pharmakolithos szó fordítása. Előfordul számos régi leltárban, igy *Bocskay István* fejedelem kincsei között is olvassuk 1612-ből: «szem fájástól való laposkő aranyba foglalva, kézre való orvosságos kövek» stb.

Ime, már ezek is eléggé megmagyarázzák, hogy ily hiedelmek folytán miért terjedt el annyira a gyűrű viselete, — mikor hiszen minden embernek volt valami baja, a mi ellen orvosságot keresett.

Az úgynevezett történelem előtti őskorban s nevezetesen a bronz-korban már találkozunk a gyűrűvel. Egyszerű agyag karikából, leggyakrabban azonban bronz sodronyból áll az s a csontvázak ujjain vagy a hamvvedrekben fordul elő.

Ezentúl kezdődik azután a gyűrű használata, mint emlék és kitüntetés is. Minden nép hitregéi, krónikái, balladái és dalai telve vannak a gyűrűre való emlékezéssel. Görög mondák szerint Zeus készité az első gyűrűt emlék gyanánt Prometheus nak, azon láncz vasából, melyen fogva tartatott. Fémből való s kövekkel ékesített bűvös gyűrűket használtak a zsidók, az arabok, a lidiaiak. Ezen ősnépeknél azonban épügy, mint a mai vad népeknél is, a karperecz és a fülbevaló is egyik válfajának tekinthető. A négerek pl. ajkukban és orrukban is viselnek gyűrűket. — A kar- és lábperecz viselete pedig az őskor férfiainál is rendes viselet volt s ma is van még népfaj, mely lába ujjain is ily ékszereket visel.

A bűvös gyűrűk soraiban említésre méltó az, melyről *Plato* útján értesülünk. — Ez a Gyges, lidiai királyé volt, melyet ő mint pásztor földalatti barlangban talált s melynek az a tulajdonsága volt, hogy láthatatlanná tette.

Ilyen híres gyűrű az, melyet a *Niebelungok* regéje szerint Siegfried vont le Brunhild ujjáról s ez által őt legyőzé.

Számos ily bűvös gyűrűről emlékeznek a keleti regék, az ezeregy éj meséi s csaknem valamennyi közép-európai nép meséi.

Mintegy a valódi történelem s a rege határán állva, bizonyára egyike marad mégis a legérdekesebb gyűrűknek a *Polykrates* gyűrűje, melylyel a világirodalom legkiválóbb költői ősidőktől fogva annyit foglalkoztak. — Polykrates samosi király (540—523) rendkivül szerencsés volt, hogy tehát az istenek ezért való netaláni irigységét vagy haragját kikerülje, egy bölcs tanácsára legkedvesebb és legdrágább kincsét, mindig ujján hordott gyűrűjét a tengerbe dobja. Egy másnap kihalászott hal gyomrában azonban egy halász

1. Őskori aranygyürü.

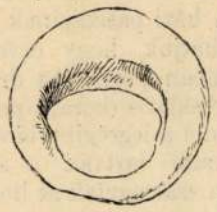

2. Őskori bronzgyürü.

3. Népvándorláskori ezüstgyürü.

4. Népvándorláskori ezüstgyürü.

5. Népvándorláskori ezüstgyürü.

6. Népvándorláskori aranygyürü.

7. Népvándorláskori aranygyürü.

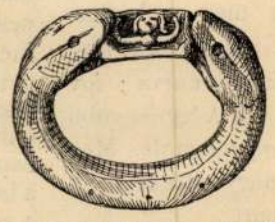

8. Népvándorláskori ezüstgyürü.

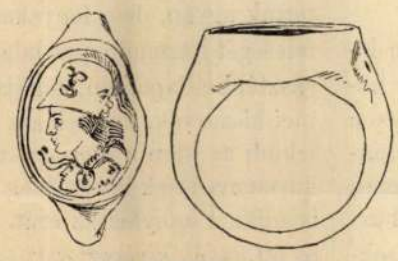

9. Antik görög aranygyürü.

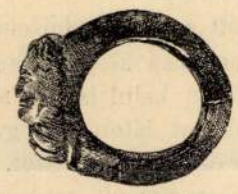

10. Antik gyürü borostyánból.

11. Antik aranygyürü cameával.

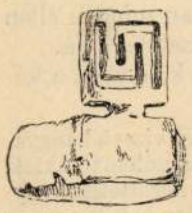

12. Római kulcsgyürü bronzból.

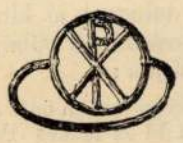

13. Ős keresztény gyürü bronzból.

14. Phöniciai gyürü pasztából.

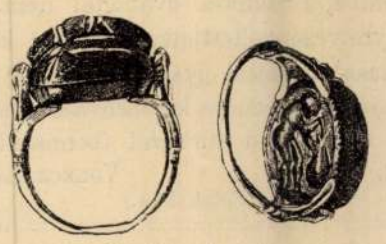

15. Egyiptomi gyürü scarabeussal.

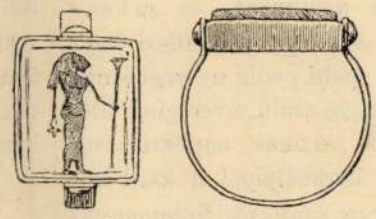

16. Egyiptomi gyürü.

17. Antik gyürü cameával.

18. Antik gyürü cameával.

19. Renaissance stylü gyürü.

20. Antik gyürü Medusát ábrázoló cameával.

21. XVI-ik századbeli német gyürü cameával, arányból.

22. Antik stylü gyürü, cameával, Pichlertől.

23. Gyürü, antik cameával.

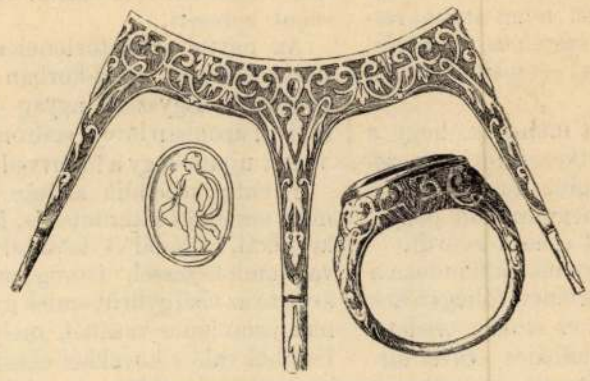

24. Renaissance gyürü, antik intaglióval.

25. Antik intaglió.

26. Antik intaglió.

27. Antik intaglió.

28. Antik gyürü, intaglióval.

29. Aranygyürü, Bethlen Gábor czimerével.

30. Pecsétnyomó gyürü.

31. Aranygyürü, Bocskay István czimerével.

32. A Báthoryak czimere gyürübe vésve.

33. Károlyi Zsófia pecsétje.

34. Rákóczy czimere 1654-ből.

35. Egy ötvös pecsétgyürüje.

36. Zománczos pecsétgyürü.

37. Ezüst pecsétgyürü a XV-ik századból.

39. Ezüstgyürü Magyarországból a XIV-ik századból.

38. Ezüstgyürü Magyarországból a XIV-ik századból.

40. Középkori ezüstgyürü.

41. Pecsétgyürü a XVI-ik századból.

GYÜRŰK TARNÓCZY GUSZTÁVNÉ GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

bert vitt áldozatul. Az orvosi segély nem sokat segíthetett a borzasztó katasztrófával szemben. Végre is jobbra fordult a sors, megszünt a halálozás, megmaradt betegeink lábadozni kezdtek. Én, Strasser és Mayer még mindig a legnagyobb önfeláldozással lápoltuk beteg bajtársainkat. Megjött a kapitányunk által két hét óta zaklatott négy orvos, és a betegápoló kiküldöttség. Sőt az alezredes és kijött arra a hirre, hogy a legió gyöngy katonái, a gránátosok pusztuló félben vannak, de már eső után való köpenyeg volt, derék pfalczi és württembergi ficzkóink már talpra kerekedtek. Kapitányom engem, Mayert és Strassert bemutatott az alezredesnek és elmondta feláldozó működésünket. Az alezredes megveregette a vállunkat és azt mondta «Braves soldats de la legion». Ez volt az egész, de megmentett bajtársaink érzelmei pótolták a többit.

Engem a sárgaláztól egy különös esemény mentett meg. A bunsadai nyilvános kutnál egyszer őrsön állottam. Feladatom az volt, hogy ne hagyjak többet egynél a kutmedenczéből meríteni, a vizes tömlőket pedig ne engedjem a kutmedencze párkányára tenni. Gondolatokba voltam elmerülve, egy neszre feltekintvén, előttem egy csodaszép, alig 15 éves arabs zsidólányt pillantottam meg. A könnyedén feltüzött fehér lepel alatt a legszebb lábakat pillantottam meg, meztelen karjai oly formásak voltak, hogy a festői képzelet sem tudna különbet alkotni. Igéző fekete szemei oly szeliden és esdőleg néztek reám, mintegy kérve, hogy engedjem meg a nehéz tömlőt a kut párkányára tenni. Magam segédkezésére álltam a szegény kis zsidólánynak. A páriának tekintett zsidóleány oly annyira elérzékenyült, hogy ruhámat csókolta meg. Ezután könnyü lépésekkel futott el. Egy óra mulva egy kosár datolyával és egy kis csomó sárgás levelü füvel jelent meg. A fü jelentőségét egy francziául értő arabstól megkérdezve tudtam meg, hogy ha a sárgaláz előjelét érzem, a fü főztét igyam meg. A láz előtüneteit érezve, Mayerral megittuk a fü főztét és igy menekedtünk meg. A midőn társaim feküdtek, kerestem a kis zsidó leányt, de nem akadtam reá. A fü a Szahara sivatag legkopárabb helyén nő, ott, a hol semmi más vegetáczió nincsen.

Századunk rövid idő alatt egészen felgyógyult, mindazonáltal rekonvalescenteknek tekintettek és minden nehezebb szolgálattétel alól felmentettek. Kisegitőül a Borjbonareridjben hagyott elszászi zuáv pajtások jöttek meg. Nagy volt tehát az öröm és vigasság a sok derék landsmann között. Gránátosaink a kiállott szenvedést mihamar elfeledték. Igy multak el az őszi napok és jött a tél a néhány hétig tartó szakadatlan esőzéssel, de már februárban tavaszi pompában ragyogott minden, a vadon termő oleander és fügekaktuszok, pálmafák mindenütt zöldeltek. Én több izben levelet kaptam atyámtól, a melyben kitartásra intett. Irta, hogy a mit hazámért szenvedtem, kárpótolva lesz, szabad visszaérkezésem biztosítva van. De még majdnem másfél keserves év volt hátra.

Gyorsan multak el a tavaszi napok és ismét beállott a forró nyári időszak. De a Szahara forró szelei s égető homoka már nem fogott ki rajtunk, átesve a tüzpróbán, fitytyet hánytunk a Szaharának és homokos szelének.

De jött egy új rém, ez előttünk még ösmeretlen volt, ennek nem hánytunk fitytyet. Constantin és Oran határán nagyrészt nomád életet folytató beduinok laknak s ezek pásztorkodásból élnek. Az egész vagyonuk juh- és kecske-nyájakból áll. A legnagyobb ellenségük, kivel örökké tartó élethalálharczot küzdenek a berber oroszlán. A franczia kormány mindent megtesz a fenevad kiirtására. Állandó vadászokat tart s vadászatokat rendez s nagy dijakat tüz ki minden elejtett oroszlán bőrére. Az oroszlánvadászat kalandorjait nemcsak szivesen fogadja, de segitséget is ád nekik. Rendesen egy detachement zuávot vagy legionistát bocsátott a vadászok rendelkezésére.

Ez évben a legióra került a sor, egy részét a bunsadai gránátosok, másik részét a setifi voltigeurök adták. Bunsadából két vadász vezetése alatt nyolcz-nyolcz gránátos volt a vadászatra vezényelve. A strapáczot kibiró bátor katonákat szemelték ki. A detachement már össze volt állítva, a midőn Setier kapitány parancsára rögtön eléhivattam. Setier az egyik vadásznak e szavakkal mutatott be: «Ime a legjobb, legkitartóbb és legmegbizhatóbb katonám, tessék tehát őt vinni Merkl gránátos helyett. Merkl a századnál marad.» Ellenmondást nem ösmertünk, minden parancsnak vakon kellett engedelmeskedni. Vont csövü jó fegyverrel s 60 tölténynyel, nyolcz napra való kétszersülttel és besózott szalonnával láttattunk el. Ruházatunkból a vászon bugyogót, a rövid spenczert és két inget vittünk magunkkal. Kaptunk fejenként ezenfelül egy-egy ponchót. Ez egy nagy pokrócz, közepén egy hasítással, melyen a fejet ki lehet dugni, eső ellen köpönyegnek, éjjel pedig takarónak használják. Mexikóban tudják a poncho hasznát becsülni.

A bunsadai egyik oroszlán-vadász a Szaharának tartott, mi pedig *Tisserand* vadászszal az oráni határ felé indultunk. A két sátor és tartalék-élelem czipelésére szükséges öszvért két arabs hajtotta. *Tisserand* születésre nézve provencei s fiatal korában tengerész volt. Oroszlánvadászattal hat év óta foglalkozott. Rendkivüli higgadt, kitartó és bátor férfiu; oroszlánvadásznak született. Körülbelül 40—42 éves lehetett. A lövésben oly ügyességet tanusított, hogy a felvetett pénzdarabot is eltalálta.

Elindulásunk reggeli 3 órakor történt. Nyolcz órányi erőltetett mars után egy nagyrészt sátorból álló beduin faluba érkeztünk. Az utat a borzasztó hőség miatt folytatni nem lehetett, a beduinok sátorában kerestünk menedéket. A beduinok szivesen láttak, kuszkuszszal és a bőrében forró hamu közt megsült báránynyal vendégeltek meg.

Ezután a hüvös sátorban lefeküdtünk. Tisserand a törzsfőnököt a szükséges vezető és hajtók előteremtésével bizta meg. Esti 6 órakor nyolcz arabs jelent meg néhány kuvasz kiséretében. Hirül hozták azt is, hogy az oroszlán a nem messze lévő hegyszoros egyik barlangjában tartózkodik. Napok óta pusztít, nehány kecske és juh esett már áldozatul, tegnap egy öszvért csapott le. A nyolcz arabs lándzsával felfegyverkezve várta a parancsot.

Tisserand a cartouchièret (patrontáskát) magára vette, egy kis üveg rumot tett a zsebébe, s fegyverét megvizsgálva, parancsot adott az indulásra. A lándzsás arabok a kuvaszokkal elől mentek, utána Tisserand és mi nyolczan. A kuvaszok közönséges fajta juhász-kutyák voltak, de szaglási tehetségök a legkifejlettebb és sokkal éberebbek, mint a mi ebeink. Az oroszlánt nemcsak hiréből ismerik, de látásból is, és bátran állanak előtte. Kitünő szaglási tehetségök folytán biztosan a nyomára is vezetnek.

(Folyt. követk.)

VOLECZ SÁNDOR.

A GYŰRŰ.

Történelmi és műtörténelmi szempontból.

II.

A pecsétgyűrűkről szólva, feltünnek még a kereskedelmi czimerekkel ellátott pecsétgyűrűk. Ezek közül a legrégiebbekbe rendesen valamely jegy van középen bevésve s két oldalt a birtokos nevének kezdő betüi.

E jegyek sokban hasonlítanak a középkori gótn kőfaragók, lapicidák jegyeihez. Azok, a melyek horgony alakot mutatnak, hollandi és hanza eredetüek, a melyeknek szárán egyes vagy kettős kereszt van s két oldalt görög betük — görög kereskedők házi jegyei. Ilyen a XVI. század végéről s a XVII. elejéről különösen sok van Magyarországon, hol a törökök révén keleti árukkal kereskedni számos maczedon görög kereskedő vándorolt be. Utóbb a magyar városokba telepednek meg s a borkereskedést s a katonai szállítást csaknem kizárólag üzik, nem ritkán a municzipiumokkal rendes szerződéses viszonyban, mire mutat a Tarnóczy-gyüjteményben levő s 1647-ből való egyik pecsétgyűrű is, melynek paizsában az egyik mezőben görög kereskedő házi jegye s a másikban Bártfa város czimere látható.

Feltünő nagy számban fordulnak még elő a Tarnóczy-gyüjteményben oly pecsétgyűrük, melyekben tengeren, globuson lebegő Fortuna, jobbról világító torony, balról hajó látható. Két oldalt a tulajdonos nevének kezdő betüi, melyek leggyakrabban görög betük. Ezek is kétségtelenül kereskedelmi eredetüek s miután a legkülönbözőbb helyről, különböző kezdő betükkel, de mindig ugyanazon előállitásu képpel s a XVI. század végétől kezdve a XVIII. elejéig szerepelnek, valamely nagyobb hanzaszerü kereskedelmi szövetkezet jelvényének kell tekintenünk.

A pecséteknek a gyűrűvel való szoros összefüggésére s a pecsétgyűrük fontosságára nézve még csak annyit jegyzünk meg, hogy már a római jog is kikötötte, hogy a végrendeleti tanuk a végrendeletet gyűrűjökkel és ne másféle pecsétnyomóval pecsételjék meg.

A magyar történeti vonatkozású gyűrük közül első helyen kell felemlítenem azt, melyet a *Hunyadiak* czimerében levő holló szájában tart. Erről az az érdekes rege maradt fenn, hogy *Zsigmond* király kedvesének egy gyűrűt adott oly czélból, hogy azt fölmutatván, őt elébe bocsássák, ha udvarába jön. Midőn a leánynak a királytól fia született, ki nem volt más, mint *Hunyadi János, az utóbb világhirű törökverő hős*, bátyja kiséretében utnak indult, hogy a gyermeket királyi atyjához Budára vigye. Utközben erdőbe értek, hol pihenni ülvén le, a gyűrűt a gyermeknek adták játszani. A csillogó tárgy felköltvén egy a fán ülő holló figyelmét, hirtelen elragadta a gyűrűt s azzal elrepült. A leány bátyja azonban egy jól irányzott nyíllövéssel megölte a hollót s igy a gyűrű meg volt mentve. Ez esemény emlékére került a holló, szájában a gyűrűvel, a Hunyadiak czimerébe.

Később még egy másik gyűrű is szerepet játszott a Hunyadiak történetében. *Cillei* ugyanis folytonosan fondorkodván *Hunyadi László* ellen, midőn ez egy alkalommal ezt neki szemére vetette, a felbőszült Cillei kardot rántott és Hunyadi felé vágott. Ez a halálos csapást úgy kerülte ki, hogy azt a feje fölé emelt kezén levő nagy kövesgyűrű fölfogta.

A XVI. és XVII. században általában nagy szerepet játszottak a gyűrük Magyarországon is. Fejedelmi személyek gyakran adnak saját arczképeikkel diszített drága gyűrűket kegyeltjeiknek ajándékba. *Rákóczi, Apaffy, Bethlen* erdélyi fejedelmek arczképeivel több ily példány van a Tarnóczy-gyüjteményben.

Összeesküvések, szabadságharczok alkalmával nem ritkán használnak titkos föliratú gyűrűket ösmertető jelül. Ilyen a gróf *Andrássy Manó* gyüjteményében Budapesten levő «Petrus» föliratu gyűrű is, melynek minden betüje egy mondatot jelent, s a *Tököly*-féle fölkelésre vonatkozik.

E sorozathoz számithatók Napoleonnak első számüzetése után hívei között Francziaországban elterjedt azon gyűrük, melyeknek teteje egy koporsót ábrázolt, mely azonban fölnyilott s egy rugó nyomására Napoleon alakja állt föl abból.

Hogy egyes gyűrük gyakran mily becsben tartattak, a magyar történelemből vett két példa is eléggé igazolja. *Báthory István* országbiró 1603 február hó 28-án kelt végrendeletében *Báthory István* volt hős lengyel király és erdélyi fejedelemtől örökölt azon gyűrüjét, melyet ez a török ellen vivott kenyérmezei híres és diadalmas ütközetben viselt, *Báthory Gáborra*, utóbb szintén erdélyi fejedelemre hagyja. Ő, úgymond, nem viselte, mert nem tartotta reá magát méltónak, szálljon firól-fira — «meglássa, ki lészen majd méltó ujjába tenni és viselni.»

Báthory Gábortól *Bethlen Gábor*, Erdély egyik legnagyobb nemzeti fejedelme örökölte és

Előnyomuló gyalogság.

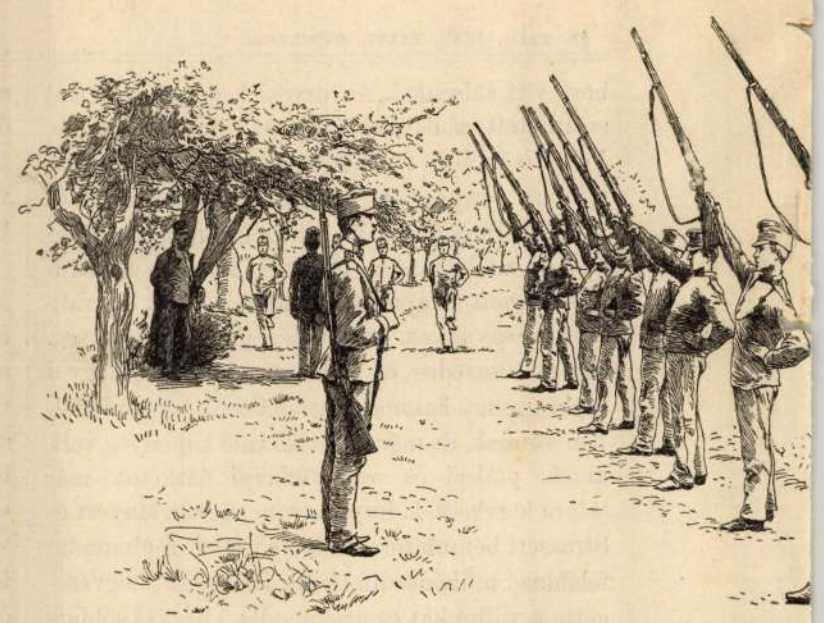

Fegyverforgatási gyakorlatok. «Fegyvert jobbra és balra sülyeszteni.

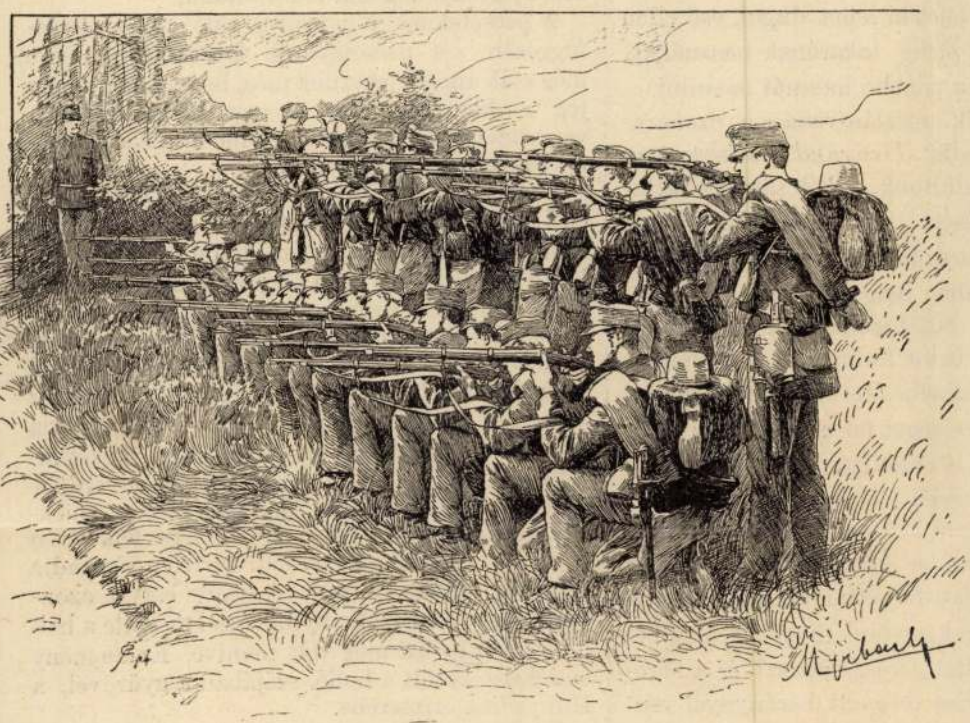

«Szakasz-össztűz», térdelő első sorral.

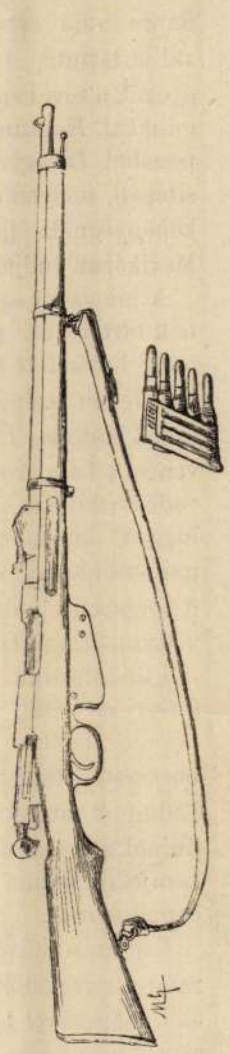

Nyitva és feszitve. Lövés után zárva.
8 mm.-es ismétlőfegyver (Mannlicher).

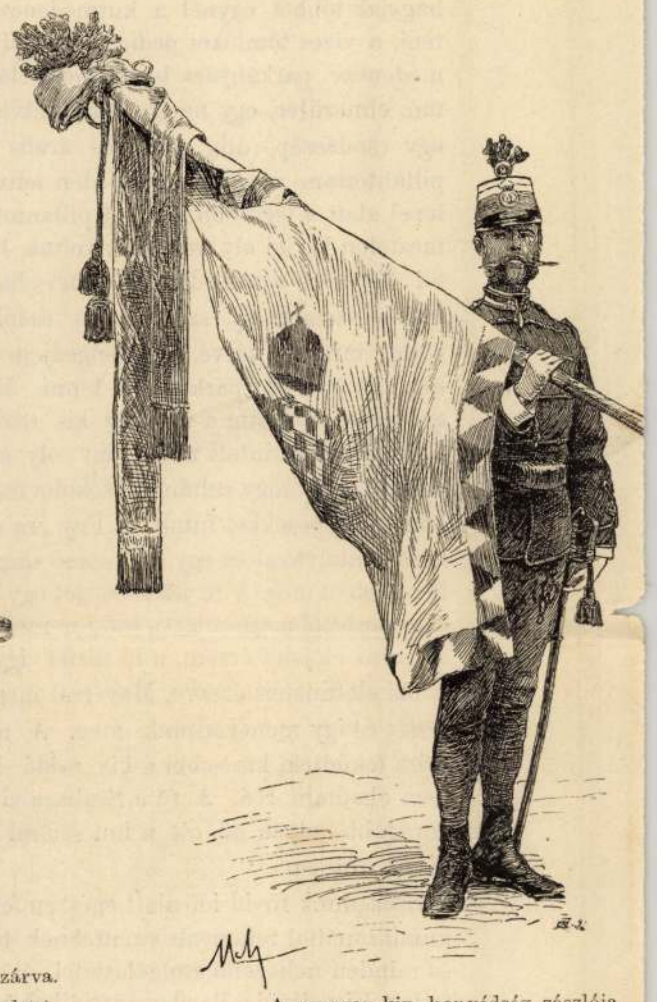

A magyar kir. honvédség zászlója.

Ezred-zene.

«Hurrah! — Rajta!»

«Menet! Indulj — egy!...

RAJZOK «A MI HADSEREGÜNK

Beteg katonák orvosi vizsgálata.

Hadi-hid.

Elesett...

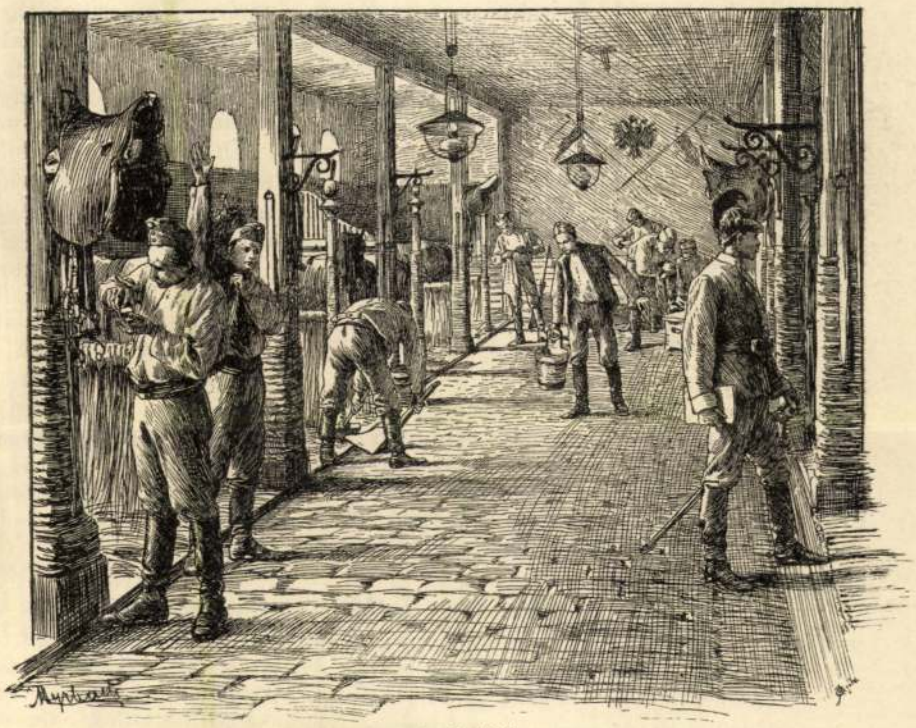

Az istállóban.

A kantin.

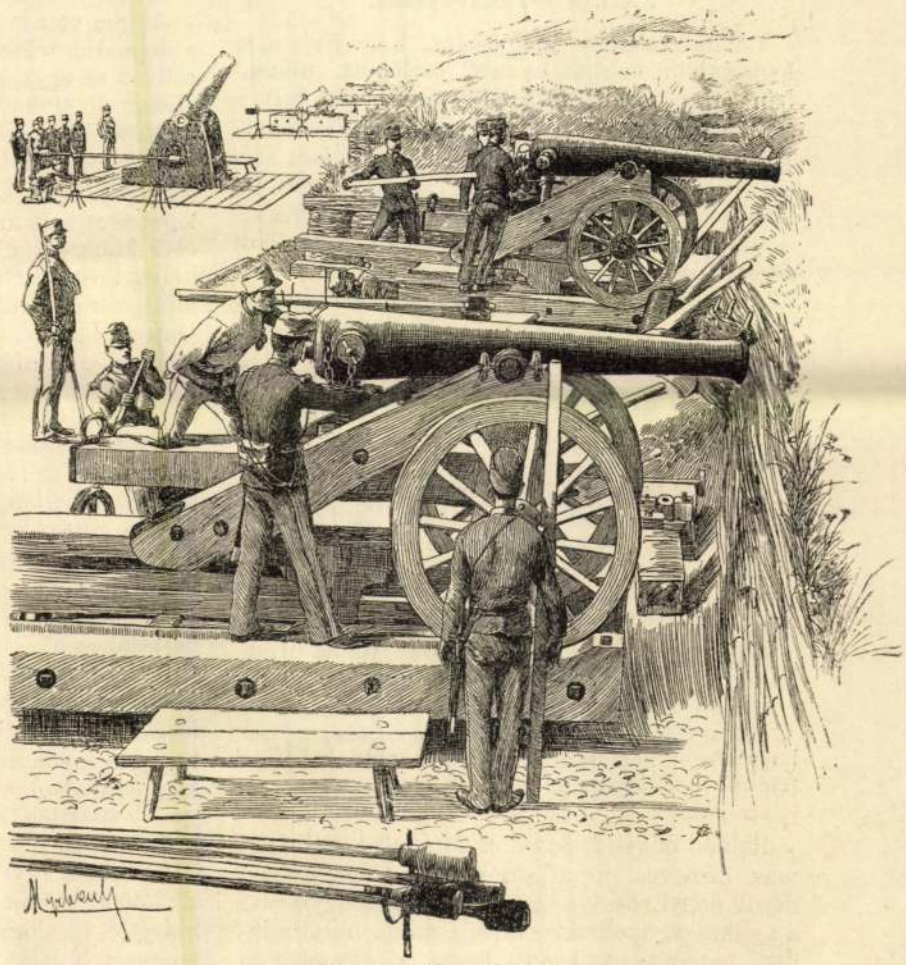

A várparancsnok «szócsövei».

A rajok előnyomulása.

IMEL MOST MEGJELENT KÖNYVBŐL.

viselte e gyürüt, mely kő nélküli volt, bele vésve Báthory István czímere, és 20 aranyat nyomott. Teljesedett tehát a boldogult országbiró óhaja, mert oly férfiu viselte azt, ki arra méltó volt. Utóbb egy 1635 nov. 6-án kelt okirat szerint Bethlen Gábor özvegye, *Brandenburgi Katalin* birtokába került e becses ereklye. A másik ily nagy értékü gyürü volt az, melyet *Mogilla Gábor* oláh vajda küldött volt Bethlen Gábornak ajándékul, hogy őt vajdaságában oltalmazza meg. Később azután Brandenburgi Katalintól visszakövetelte a gyürüt. Vissza is kapta azt, de a benne volt roppant értékü gyémánt ki volt benne cserélve. Ezért azután 1632—36-ig per folyt a vajda s a fejedelemnő között.

Nagy jelentősége volt s részben még ma is van a gyürünek a papi osztályra nézve. Már az őskorban áldozatok bemutatásakor s a keleten is ilyet hordtak a papok. A kereszténységnél a pápa viseli az úgynevezett halászgyürüt, melyen Szent Péter alakja van bevésve, s melylyel a pápa az egyház hajóját kormányozza. Az alsóbb rendü papságnak tiltva van gyürüt viselnie. A katholikus egyház szabályai szerint a gyürüviselés mindenkor a magasabb hivatalokat megillető jog s a prælatusságnál kezdődik. A püspök már pásztorgyürüt visel. A befoglalt kő rendszerint ametiszt vagy zafir, emlékeztetőül a józan, tiszta látásra és szelidségre, melylyel híveit kormányozni kell, általában véve pedig a papi gyürü jelképezi a papnak az éggel kötött házasságát.

A papi gyürükbe különben rendszerint vallásos symbolumok, kereszt, Krisztus monogrammja, Krisztus. Mária és a szentek alakjai, a bibliából vett föliratok, az isten báránya a zászlócskával és I. H. S. (Jesus Homo Salvator) betük vannak bevésve. Gyakori egy S. betü is. (Signum vagy Signavi.)

A gyürükben való fényüzés és tekhnikai kivitelükben a művészet tetőpontját a XV. századtól a XVII. század végéig érte el. Az ötvösmesterség, mint művészet, Európában ekkor éri virágkorát, s igy természetes, hogy e föllendülés a gyürü, e kicsiny, de épen azért figyelmes munkát igénylő műtárgy művészi kivitelében is nyilvánul.

És valóban az e korból fenmaradt gyürük egyaránt bámulatra ragadnak bennünket az anyag gazdagsága és drágasága, mint az izlés nemessége és a tekhnika művészi volta által. Innen van, hogy értékük és áruk is nem ritkán oly nagy volt e gyürüknek, hogy szinte mesésen hangzik.

Dr. Szendrei János.

SZÁZ ÉV ELŐTT.

— Emlékezések a franczia forradalomra. —

XXII. A vértörvényszék.

Roland asszony megjósolta, hogy férje nem fogja tulélni halálát, és nem csalódott. Rouenban érte a volt minisztert neje halála hire, s azonnal elhatározta, hogy véget vet életének. Előbb Párisba akart menni, hogy utoljára szemébe mondja a konventnek az igazságot. De leánya érdeke visszatartotta; tudta, hogy ha elitéltetik, javait is lefoglalják. Mást határozott tehát. Távozott a városból s négy mérföldre attól, egy fasor szélén leülve, szivébe döfte tőrét.

Hullája feltalálásakor e levélkét találták nála:

«Bárki légy, a ki itt fekve találsz, tartsd tiszteletben földi maradványaimat; oly emberéi azok, ki a mint élt, ugy halt meg: erényesen, becsületben.

«Jönni fog egy nap, s ez nincs már messze, a mikor borzasztó itéletet kell mondanod. Várd be e napot, akkor az ügy teljes ismerete szerint fogsz cselekedni s meg fogod érteni ez intés okát is.

«Vajha visszaborzadna hazám végre ennyi büntől, s viszanyerné emberies érzelmeit.»

Egy más czédulán e szavak voltak olvashatók:

«*Nem a félelem, de a harag.*

«Elhagytam menhelyemet, midőn megtudtam, hogy nőmet megölték; nem akarok többé ily bűnnel tetézett földön maradni.»

— — — — — — — — — —

Roland öngyilkosságát csakhamar követte egy más hirneves girondista, a nagy bölcsész *Condorcet* öngyilkossága. A forradalom paroxyzmusa a gyilkosság mellett az önválasztotta halál minden nemét is napirendre hozta. A «Progrès de l'esprit humain» nagynevü szerzője a girondisták ellen hozott végzés idejében szerencsésen ki tudta játszani a kémek figyelmét s eltünve a nyilvánosság elől, a Servandon utczában egy özvegynél vonta meg magát s ott irta meg fent érintett művét.

Talán tovább is elrejtőzve maradhatott volna, ha nem tartott volna attól, hogy kompromittálja a nemeslelkü nőt, ki neki menedéket adott. Nem hallgatva intéseire, távozott lakásáról 1794-ben márczius 26-án s Fontenay-aux-Roses-ba menve egy barátja ajtaján kopogtatott, de a ki nem volt honn, vagy nem akarta fogadni. Két napon át bolygott ezután a clamarti erdőben, végre az éhség egy fogadóba vetette. Különös kérdései, feltünő modora, hamar gyanut ébresztettek, s letartóztatva a község házára kisérték, hol álnevet, Pierre Simont mondott be. Ennek daczára mégis fogságba tették ideiglenesen. Midőn másnap felnyitották börtöne ajtaját, hogy kihallgatásra kisérjék, halva találták. A gyürüjébe rejtett méreg vetett véget életének.

A Vergniaud-ok, Rolandok, Louvet-ek, Petionok gárdájából ki volt még hátra, hogy teljessé tegye az áldozatok sorát?

Szeptember 8-án Melunben egy gyámoltalan öreg embert tartóztattak le mint gyanusat, a ki három nappal azelőtt költözött a községbe egy beteg és agg nő oldalán, hogy szerény visszavonultságban, senkivel nem érintkezve engedje ősz feje fölött elvonulni a forradalom viharát.

Ki ismerne rá benne *Bailly*-ra, Párisnak az alkotmány első éveiben bálványzott polgármesterére, Francziaország egykor legnépszerübb emberére, kinek az időbeli röpke szavát, melylyel hivatalát elfoglalta, hogy: «egy szabad népnek nincs szüksége rendőrségre» — lelkesedéssel fogadta egy egész nemzet?

De a rémuralom Molochjának áldozatra volt szüksége, s a sirja szélén álló öreg embert előhurczolták magányából, hogy számon kérjék tőle a hatalmat, melyet egykor gyakorolt.

Csak két napig tartott pöre, melyben azzal vádolták, hogy 1791 jul. 17-én, a marsmezei vérengzések idejében ő adta ki a parancsot a katonákat kővel hajigáló népre lövetni s ebben eszköze volt az udvar boszujának, mely a varennesi szökés meghiusítását akarta megtorolni. Előkészítésével vádolták továbbá a varennesi szökésnek is, s még a közügyektől megrongált egészsége miatti visszavonulásából is tőkét faragtak arra, hogy forradalomellenes érzületeket tulajdonitsanak neki.

Bailly azt felelte, hogy ha vér folyt a mondott napon, ugy az az alkotmányozó gyülés rendeletéből történt; sem az udvarral, sem Lafayette-tel nem volt más, mint hivatalos érintkezésben; egyébiránt, tette hozzá: «mindig a törvényt hajtottam végre, alá is fogom tudni adni magamat annak.»

Az itélet halálra szólt.

Aligha volt még rettenetesebb útja elitéltnek a népharag féktelenebb kitörése közt, mint a milyen az egykor ünnepelt forradalmárt kisérte. Hideg eső szakadt s a mint az elitélt kilépett az utczára, egy pillanat alatt sár borította el. A menet hol siettette útját, hol meg lassította a tömeg szeszélyei szerint. Bailly stoikus nyugalommal nézett maga elé. Másfélóra mulva érték el a Marsmezőn felállitott vérpadot, s már a hóhér meg akarta ragadni, mikor eszökbe jutott a vörös zászló elégetése, melynek jelvénye alatt a Marsmezőn a nép gyilkoltatása történt, s mely czeremóniát a törvényszék itélete különös hangsulyozással rendelte el. Tüzet gyujtottak s egy törvényszéki kiküldött, kezében tartva a lángban égő zászlót, azt Bailly arczához legyintette, mire ez önkénytelen fájdalomkiáltásban tört ki. A barbár eljárást az ingerült tömeg még megtapsolta.

A kegyetlen szertartás megnyujtotta a halálra vágyó gyötrelmeit. De még ez nem volt minden. Mikor már másodszor akartak az itélet végrehajtásához hozzáfogni, valaki felkiáltott, hogy a federáczió szent tere nem szabad, hogy ily nagy bünös vérével szennyeztessék be. Nosza hozzáfogtak a vérpad szétszedéséhez s a Marsmező térségén kivül, a Szajna mentén egy árokban, szemétdombon való felállitásához. Bailly, kit gyalog vezettek az uj kivégző helyhez, végig kellett hogy nézze a halálához tett előkészületeket. Ekkor egyik hóhér arczába köpött, a másik letépte ruháit. A boldogtalan ember átázva, hidegtől, izgalomtól remegve várta három óra hoszszat halálát, mely valóban megváltás lehetett rá nézve. Valaki meg is szólitotta: «Bailly, te reszketsz! . . .» «Mert fázom, barátom.»

Végre elérkezett a várva várt pillanat, s a halálig üldözött és meggyalázott nem is várta, hogy a bakó vegye kezébe, maga rohant a kés alá, hogy elfogadja a végső megváltó csapást.

*

Mig a vér patakzott Párisban és a vidéken, a konvent sem hagyta szünetelni merész reformjait. A felforgatás nem lett volna teljes, ha érintetlen hagyta volna a vallásos kultusz régi formáját. *Clootz Anacharzis*, a milliomos porosz báró, az egyetemes köztársaság eszméjének buzgó hirdetője, volt az első, a ki megpendítette a köztársasági vallás, az *Ész* vallása megalapításának szükségét. «Nincs más isten, mint a természet — mondá — nincs más úr, mint az emberi nem. A természet nem térdel önmaga előtt.» E tulzó eszméket főleg *Chaumette* karolta fel lelkesedéssel, s miután *Gobel* párisi érsek, kezében a mitrával, a kereszttel és pásztorbottal ünnepélyesen letette főpásztori hivatalát s megtagadta a keresztény kultuszt, a konvent, a szekcziók ösztönzésére, hivatalos vallásnak proklamálta az *Ész* vallását. A Notre Dame templom lőn kiszemelve az *Ész templomá*-nak, hol a decade minden napján ünnepélyek csődítették össze az uj vallás hiveit. Egy szónok erkölcsi felolvasást tartott, majd zenedarabok és köztársasági hymnuszok következtek s két tribünt állitottak fel az öregek és áldott állapotu nők számára, e feliratokkal: «Tisztelet az aggkornak! Tisztelet az áldottságnak!»

Az Ész istennője első ünnepélye nov. 10-én volt. Momoro nyomdász ifju neje, fehér lepelben, égszinkék köpenynyel vállán, kibontott hajjal s fején phrygiai sapkával jelképezte az Ész istennőjét antik széken ülve, melyet négy polgár hordozott. Előtte és utána fehérbe öltözött, s rózsakoszorus leánykák lépdeltek zene hangjai mellett. De e különös vallásos szertartások mysticismusa alatt ugyanakkor a legelfajultabb orgiák folytak, melyeket lehetetlen közelebbről részletezni. Feslett erkölcsü nők, a legkihivóbb jelmezekben vették át az Ész istennője szerepét s érzéki és világias tombolás foglalta el a vallásos áhitat helyét.

Még iszonyubb garázdaságok szinhelye a vidék, a konvent által teljhatalommal kiküldött biztosaival, kik megannyi apró zsarnokokként élődnek a rémületében teljesen passziv lakosság testén. A klikk teremtményei elözönlik egész Francziaországot s minden lelkiismeret és felelősség-érzet nélkül rabolnak, gyilkoltatnak hű köztársasági érzületük óvpajzsa alatt. Picardia királya és szultánja egy «fehér néger,» a cynikus André *Dumont*, ki azt akarta, hogy tánczoljanak egész megyéjében; a ki nem tánczolt, gyanussá tette magát; azonkivül szigoruan megtartatta az Ész istennője ünnepélyét; előkelő hölgyek szakácsnőkkel és varrónőkkel kellett hogy a templomban az ugynevezett «egyenlőség láncába» fogózzanak össze.

Auchnak elvetemült zsarnoka *Dartigoyte*, ki egy orgia után a szinházbanf elvonásközben válogatott gorombaságokat mond oda a nőknek. De mindannyiát felülmulja a hires *Lebon*, a ki két évvel előbb még egyszerü falusi plébános volt. Képviselői egyenruhájában, IV. Henrik-kalappal fején, vállán trikolor, oldalán csörgő kard, igy csődítette össze népét a templomba, melynek szószékén egykor kopott ruhában szónokolt. «Ki hitte volna — ugymond — hogy mint népképviselő, korlátlan hatalommal térek valaha ide vissza?» Ettől fogva jaj volt annak, a ki neki nem köszönt, vele beszélve, szemeit le nem sütötte, vagy kérdésére kurtán válaszolt. »Több vagyok, mint király» — ez volt szavajárása, s egy este, midőn a szinházban páholyába lépve, a nők nem emelkedtek fel előtte, dühösen rontott ki, s kivont karddal a szinpadra rohanva, őrült módra kezdett hadonázni s fenyegetőzni, ugy, hogy sok nő rosszul lett az ijedtségtől. Máskor Arras utczáin egy ifju lányt látott anyjával, kik flamand nyelven társalogtak. Gyanusnak tetszett előtte a dolog, s kérdést intézett a leányhoz: «Hova mégy?» «Mi közöd hozzá?» válaszolt a gyermek, ki nem ismeré. Ennél sem kellett több; rögtön börtönre vettette mindkettőt. Egyszer meg a bástyán látott egy lányt anyjával sétálni; a lánynak kezében könyv volt, melyből békésen olvasgatott «Add ide a könyvet» — mondja Lebon. A lány utána nyujtja kezét, hogy visszavegye, miközben mosolyogva mondja: «Ez nem gyanus.» Lebon azonnal ököl-

gy *a*
t, fo-
eres-
szti-
ma-
, jó-
Mint
Igaz,
llyés
iban.
iájú"
fel-
záját,
jövő,
letve
uká-
enne
ortos
még
abjá-
akik-
cide-
da-
iszen
pang
ál is
n jó
l ki-
nber,
egít-
meg
eg a
övet-

vígjátéknak elkereszte
amelynek legfőbb „mon
miniszoknyában vagy fo
elropott finálé, ámelybe
végül is megtérő öregek
lódnak.

***Hiányzik egy nemzedé
színpadokról, szerző
ként is, sajnos.*** Drá
könnyű mesterség, vígjáté
nehezebb. Olyan vígjátéko
a sablonokat követi, hanem formájá-
ban, gondolataiban, figuráiban úgy mu-
latságos, hogy egyben tanulságos is,
valós is — ez igazi írót, szakmáját értő
dramaturgot, tehetséges rendezőt és szí-
nészgárdát igényel. Ami a dolog szín-
házi oldalát illeti, arról Miskolcon meg-
győzött a sok jó, jó humorú és inven-
ciózus fiatal színész *(Szolnok, Pécs, Miskolc* színházaiból), meg a rendezők is (szintén fiatalok többnyire), hogy ezen az oldalon bőven akad matéria a mérleg serpenyőjében. Arra lenne szük-ség, hogy az írók egyensúlyba hozzák ezt a szellemi mérleget. Főként az if-jabb írónemzedék, mert elsősorban tő-lük lehet elvárni, hogy korukat és kor-osztályukat a vidámság, a szatíra, a gyógyító csipkelődés és nevetés szem-üvegén át nézve és láttatva ábrázolják — a színpadon is.

Takács István

Izgalmas kártyacsata . . . Jelen
ból. Előadják: a veresegyház
tes" tagjai

FILM TV

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 JUN 18

1021

Tarnóczy Zoltán

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

BUDA ÉS PEST A G
NÉZVE, A DUNÁN
SZENTGYÖRGYI JÁ
AZ

kolera kórokozóját nem ismerték, s így kellőképpen védekezni sem tudtak. 1831-ben Zemplén, Abaúj, Szepes, Gömör és Sáros megyében kitört a kolerajárvány. A hatóságok — mint láttuk — egészségügyi záróövezetek létesítésével, továbbá bizmutporos vízfertőtlenítéssel próbálták elejét venni a járvány terjedésének. Csakhogy a záróövezetekkel megakadályozták, hogy a felvidéki zsellérek az Alföldre menjenek aratást vállalni és így keressék meg a télire való kenyeret. Másrészt: hozzá nem értő tisztviselők sok helyen túl sok bizmutport adtak a betegeknek, és azok mérgezés következtében — mintegy 200 000-en — meghaltak. „Az urak meg akarják mérgezni a népet!" — terjedt a hír az éhezés miatt egyébként is feszült hangulatban levő vidéken. Az eredmény a „koleralázadásnak" is nevezett 1831. évi parasztfelkelés, amelyet kegyetlenül levertek és megtoroltak.

lyek egy csaknem
mindennapi életét
gyan egy nemes lá

MAI SZEMMEL . . .

Talán kissé hosszasan is idéztünk a „Splény-napló" első kötetéből ahhoz, hogy most bármiféle magyarázatot, „értékelést" fűzzünk hozzá. Nem is ez a célunk, csupán érzékeltetni akartuk: miként látja, hogyan értékeli a körülötte változó világot egy jómódú birtokos nemes, akinek osztályára történelmi szerep várt akkor: a reformkor, de még inkább az 1848—49-es forradalom és szabadságharc Magyarországán. Érdekes tehát maga az a tény, hogy mit jegyzett fel és mi kerülte el a figyelmét. *Splény Béla* írásának történeti értékét éppen az adja meg, hogy szerzőjét típusnak tekinthetjük.

Tirolból származó elődei a XVI. században még protestáns lelkészek voltak. Később a család férfitagjai

ÁTKELÉS A DUNA

„Az 1831/2-ki tél
mény tél volt; kor
— ezen kiszedés,
első napjaiban es
esemény volt akkor
míveletet mindig n
Régebben — mint
tudták a hajóhidat
nán keresztül beak
hold alakjában.

A be- és kiakasz
ba került mostani
bérlő eszközölt. Ez
télyesebb ácsmeste
polgár, katona, deá
ni, miután diplomá
te, —úgy történt, h
fizetni, aki rossz öl

Mikor híd nem
két város közt a kö

Örömes esemény
a jég megállapodo
mondták németül.
utat egyengetni, he
tött vízzel is mege

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN 25

Magyar Ifjúság

Tarnóczy Zoltán
1021

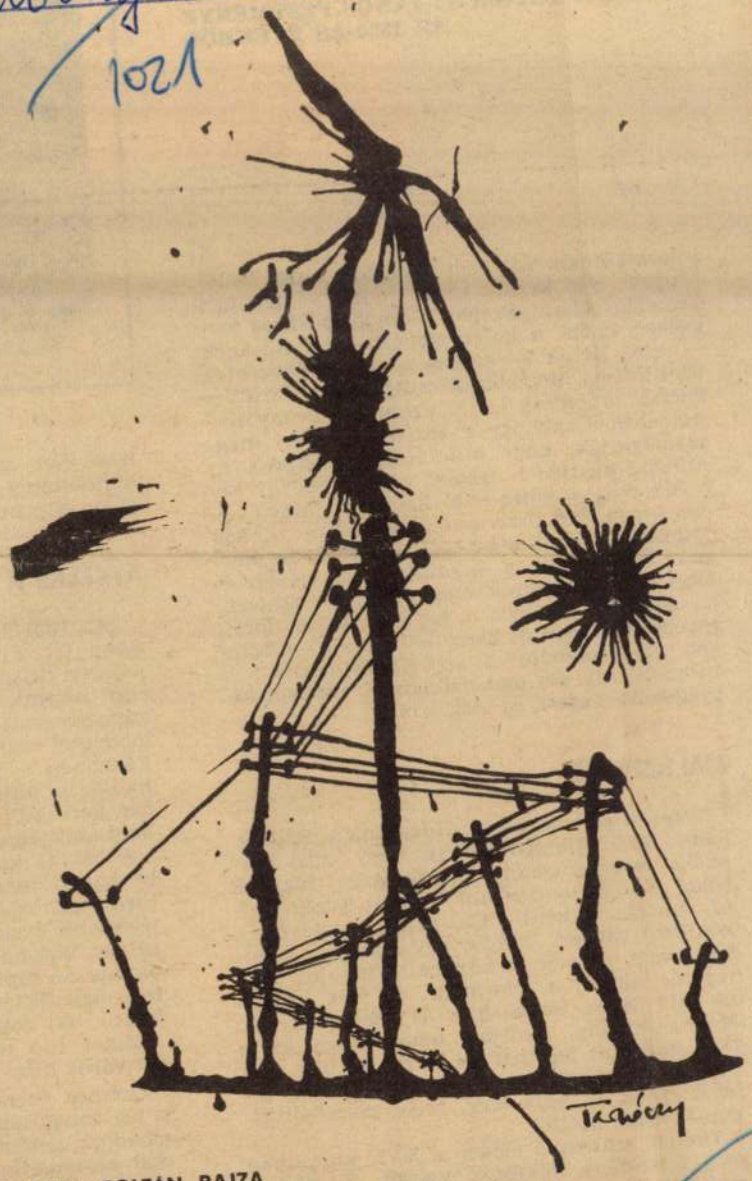

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

sem kellenek. „Szellemi integritásunkon és
Ha van eszköz a szoborrombolás megakadá
annál sokkal súlyosabb sérelem meggátlás
itt Petőfit, az irodalom épségét? Akad köz
nesen hozzá intézett beadványnak. Egy hi
hibájából nyilvános közérték-csonkítás tört
is beszélt: Ó, szent költészet, mint le vagy alázva, ...
Az ostobák... *A költészet* című versében mondja ezt, melyet, mintegy tárgyi bizonyítékul szintén betiltottak."

Természetesen Petőfi csak kevesek számára lett a forradalmi magatartás, illetve egy lehetséges oppozíció példája. Költészetének jelentősége azonban izgató kérdéseket jelentett a Nyugat humanista szárnya számára is. *Hevesi András* tanulmánya szinte összefoglalja a Nyugat teljes Petőfi-képét, s egy új portré vonásain munkál, melyet a Babits-csal vitázó, az ő felfogását módosítani kész fiatalabb nemzedék rajzolt a maga számára a nagy költőelődről. Szerinte Petőfi a magyar irodalom egyik legnagyobb teljesítménye volt, az ötvenes évek azonban már szakítottak az általa képviselt eszménnyel és magatartással, s inkább az aranyjánosi töprengő költő típusát állították ideálul. A magyar klasszicizmus e korszaka a józan ésszel mérte a költészetet. A Petőfi Társaság sorozatot szentelt a kutatásnak, ám „előállt az a képtelen helyzet, hogy Petőfi a szellemi törekvések titkos, be nem vallott, de könyörtelen összeesküvése következtében hazátlanná vált a magyar irodalomban". Petőfi és Arany között választani kellett. Két nemzedék Aranyt választotta. „A mai nemzedék minden jel szerint Petőfit választja." Egyszerre három — más-más töltésű és előjelű — könyv is bizonyítja ezt az ízlés- és magatartásváltozást: Illyés *Petőfije*, Cs. Szabó László *Egy gondolat bánt engemet...*-je és Kornis Gyula tanulmánya: *Petőfi pesszimizmusa.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VIGILIA
Budapest

Tarnóczy Zoltán

annak a napnak üdvösségéből élünk."

1973 JAN 2-7

Tarnóczy Zoltán: *T é l*
(tusrajz)

Meghívó

Az ELTE BTK Művészettörténeti Intézet és az MTA-ELTE Egyetemes Művészettörténeti Kutatóhely munkatársai tisztelettel meghívják

Dr. DUŠAN BURAN

előadására, melyet

2004. május 19-én 10 órakor

az ELTE BTK Művészettörténeti Intézetben
(1088 Budapest Múzeum krt. 6-8)
tart.

Dr. Dušan Buran a Slovenska Narodna Galéria (Pozsony) munkatársa. Meghívásának aktualitást ad az általa 2003. november 21. - 2004. március 21. között Pozsonyban a Slovenska Narodna Galéria-ban és a Metské Múzeum-ban megrendezett "Gotika" kiállítás és az ahhoz kapcsolódó, a meghívott által kiadott kézikönyvszerű katalógus. A Szlovákia területén fennmaradt, illetve onnan származó, a kiállításon bemutatott gótikus műtárgyak (kőszobrászati munkák, építészeti tervrajzok, oltárok, faszobrok, táblaképek, könyvfestészeti emlékek, oklevelek, liturgikus tárgyak) 1937 óta nem voltak ilyen nagy számban együttesen láthatók. A kiállítás és a katalógus külön érdeme, hogy mindkettő - a bemutatott anyagot tágabb közép-európai kontextusba helyezve - nemzetközi részvétellel jött létre. Az előadás a kiállítás rendezési szempontjairól, illetve a közép-európai gótika kutatás problémáiról, változó megközelítési módszereiről, új eredményeiről szól.

Dr. Kelényi György
Tanszékvezető egyetemi tanár

Budapest, 2004. május 6.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUTATÓINTÉZET
1014 Budapest, Úri u. 49. 1250 Bp. 1, Pf. 27
tel: 3759-011, 3750-493, fax: 3561-849
arthist@arthist.mta.hu; www.arthist.mta.hu

RESEARCH INSTITUTE FOR ART HISTORY
OF THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
H-1014 Budapest, Úri u. 49. H-1250 Bp. 1. p. o. box 27
phone: +36-1-3759-011, +36-1-3750-493, fax: +36-1-3561-849
arthist@arthist.mta.hu; www.arthist.mta.hu

Tarnóczy Sándor

„Opus mirabile" meghívó

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BIZOTTSÁG

Beke László, Bibó István, Buzási Enikő, Czére Andrea, Dávid Ferenc, Eörsi Anna, Farbaky Péter (titkár), Galavics Géza (elnök), Garas Klára, Gerszi Teréz, Jávor Anna, Kelényi György, Komárik Dénes, Kovalovszky Márta, Lővei Pál (alelnök), Marosi Ernő, Mikó Árpád, Néray Katalin, Passuth Krisztina, Pataki Gábor, Prokopp Mária, Rózsa György, Sisa József, Szabó Júlia, Szilágyi András
Timár Árpád, Urbach Zsuzsa

Cím: MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, 1014 Budapest I. Úri u. 49. Telefon: 375-90-11, fax: 375-0493

MEGHÍVÓ

a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Bizottsága

2004. május 21-én, pénteken 14,30 órakor

az MTA Székházában (V.Roosevelt tér), a III. emeleti Akadémiai Képtárban
adja át az "OPUS MIRABILE 2003" művészettörténeti díjait.

A Művészettörténeti Bizottság a díjat tíz évvel ezelőtt alapította, s évente adja ki az előző év művészettörténeti munkáiból titkos szavazással kiválasztott munkákért. A díj egy-egy, erre az alkalomra készített plakett (Csikszentmihályi Róbert munkája), az idén a Hauser Arnold Alapítvány támogatásával.

A 2003. évi OPUS MIRABILE díjat az idén

a Magyar Nemzeti Galéria MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ kiállítása kapja
(rendezők: Bakó Zsuzsanna, Hessky Orsolya és Markója Csilla)
és
DÁVID FERENC: A fertődi Esterházy kastély történeti helyiségkönyve: funkciók és falburkolatok
című tanulmánya (megjelent az Ars Hungarica 2002/2. számában)

Őket - s mellettük a legtöbb szavazatot kapott kollégákat - köszöntjük az ünnepélyes díjátadáson, amelyre a Művészettörténeti Bizottság nevében ezúton invitálom.
A meghívóhoz mellékelem az Opus mirabile eddigi díjazottjairól készült áttekintést is.

Galavics Géza s.k.
az MTA Művészettörténeti Bizottság
elnöke

Budapest, 2004. május 10-én

OPUS MIRABILE DÍJAZOTTAK 1994-2003

1994 *kiállítás*: Pannonia Regia. Művészet a Dunántúlon 1000 – 1541 c. kiállítás, MNG, 1994.okt. – 995. febr. Rendezte és a katalógust szer.: Mikó Árpád, Takács Imre.
tanulmány: Timár Árpád: Vita Ferenczy István Mátyás-emlékmű tervéről; AH, 1993/2.

1995 *kiállítás:* "Aranyérmek,ezüstkoszorúk". Művészkultusz és műpártolás Magyarországon a 19. században c. kiáll. és kat., MNG, 1995. jún.-nov. (Sinkó Katalin és munkatársai)
tanulmány: Újvári Péter:"Wilhelm Tischbein: Goethe in der römischen Campagna" in: Acta Historiae Artium, 1993

1996 *kiállítás:* MONS SACER 996-1996. Pannonhalma 1000 éve I-III. c. kiállítás és katalógus (szerkesztője és szervezője Takács Imre), Pannonhalmi Apátság
tanulmány: Gábor Eszter: Schikedanz Albert építőművész, megj. a Schikedanz Albert 1846-1915 c. kiállítás (Szépművészeti Múzeum, 1966) katalógusában

1997 *kiállítás:* "Magnificat anima mea Dominum". MS mester Vizitáció-képe és egykori selmecbányai főoltára c. kiáll. és kat.,MNG (Rendezte Mikó Árpád, Poszler Györgyi)
tanulmány: Szentesi Edit: Josef Daniel Böhm Parthenon-fríze. in: Pulszky Ferenc (1814-1897) emlékére c. kiállítás (MTA Művészeti Gyűjtemény, 1997) katalógusa

1998 *kiállítás:* Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása, MNG (Rendezték Bernáth Mária, Földes Mária, Plesznivy Edit; kat.szerk: Bernáth Mária, Nagy Ildikó)
tanulmány: Endrődi Gábor: Fejezetek a „Galgóci Betlehem" történetéből in: Művészettörténeti Értesítő 1998/1-2. sz.

1999 *kiállítás:* A "szentek fuvarosa", Divald Kornél felső-magyarországi topográfiája és fényképei 1900-1919 c. kiáll. és kat., OMvH (rendezte Plank Ibolya)
tanulmány: Szőke Anikó Székely Bertalan elméleti írásaival foglalkozó tanulmánya az MNG Székely Bertalan kiállítás (1999. szept.-2000.jan.) katalógusában

2000 *kiállítás:* Történelem – kép. Szemelvények a múlt és művészet kapcsolatából Magyarországon c. kiáll. és kat., MNG (Rend. és szerk.Mikó Árpád, Sinkó Katalin)
tanulmány: Markója Csilla: Egy másik Mednyánszky (A Mednyánszky-kutatás új forrásai) in: Művészettörténeti Értesítő, 2000/1-2.

2001 *kiállítás:* Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918-1928 c. kiállítás és katalógus, MNG (Rendezték: Szücs György, Zwickl András, Zsákovics Ferenc)
tanulmány:Tóth Sándor: A 11-12. századi Magyarország Benedek-rendi templomainak maradványai. in: Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon katalógus, Pannonhalma, 2001. 229-266.

2002 *kiállítás:* Jankovich Miklós (1773-1846) gyűjteményei c. kiállítás és katalógus, Magyar Nemzeti Galéria (Rendező: Mikó Árpád)
tanulmány: Ujvári Péter: Giotto doktrinája, avagy miért lett a művészetnek elmélete c. tanulmánya. in. A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve, 1997-2001, 15-30.

2003 *kiállítás*: Mednyánszky László kiállítás, Magyar Nemzeti Galéria (rendezők: Bakó Zsuzsanna, Hessky Orsolya, Markója Csilla)
tanulmány: Dávid Ferenc: A fertődi Esterházy kastély történeti helyiségkönyve: funkciók és falburkolatok. in: Ars Hungarica 2002/2.

i el egy idős, fekete öltönyös paraszt - olyan, aki szó szerint veszi a „kiert kutya" metafóráját, öreg kutyának mondja magát, s úgy is jár-kel, élőhalálasan, mintha megannyi kőobástól származó seb borítaná a estét és megannyi bogáncs — a maa történetét. Azt, hogy előző nap negvolt a tárgyalás, most már minlenéből kiforgatták őt. És hogy jó igy, hiszen ha már egyszer semmi, iát legyen teljesen semmi.

Egy agyonékszerezett — agyonaraiyozott és ezüstözött — matróna pedig — csuklóján a legdivatosabb kvarcórát hordja — éppen akkor dicsekszik el a fiával, aki mindent megküld neki, amit csak kíván, és éppen akkor hívja oda magához édesgető-könyörgő hangon azt a törpe embert, aki úgy látszik a szociális otthon mindenese. Aki hallgat is a hívásra, odamegy egy percre, és noha nem ér rá — hangoztatja, hogy mennyi dolga van —, gyakorolja az rgalmasságot: érzelmek Dáriusza, ajándékozza annak a nagy múltú nagyasszonynak a szeretetet.

És az országutak, ahol száguldunk néha autóbuszon vagy személykocsin! Extrémnél extrémebb esetek ott is minden negyed- vagy legalábbis minden félórában. Emitt, mint egy látomás, pucérra vetkezett exhibicionista fiatalember robog el mellettünk motoron, nyomában két riasztott-riadt rendőrrel, akiknek az arcán egyszerre látni a „megállj, te büdös" indulatát és egyszerre a zavart, merthogy nem tudják, mit is üldöznek voltaképpen: magát a száguldó bűnt-e, vagy csak egy elemi erővel kitörő betegséget. Amott meg — megint egy látomás — egy harmadfű csikó tör ki odaérkezésünkre a rétről. Mellénk szegődik és ott nyargal mellettünk, lobogtatva kékes-fekete sörényét, és követve minket — már a fák között — még akkor is, amikor

A dolog persze csalóka. Ha nem jutok be a centrumba, mint ahogy bejuttatott oda a sorsom majdnem minden városban, ahol eddig éltem, minden bizonnyal megmarad bennem az a másik irányú törekvés, a befelé vágyakozás. De miután az teljesült, miután mindennapi lett az azelőtt nem-mindennapiból, akkor már a perifériikus lett az ünnepi, a pihentető, az élénkítő, az ajándékozó, az érdekes.

Szellemiekben is így lehet ez. A „centripetális" erők, amelyek bizonyos műfajokban és bizonyos alkatoknál a fenségesen emberi közelébe visznek, egyszer csak, amikor az az irány már nagyon tartós, átfordulnak „centrifugálisba".

Alkotáslélektanilag sok egyéb között talán ezzel magyarázható, hogy a leginkább centrális, szüntelen a magas léttitok közelében tartózkodó, miután elérte vagy elérni vélte célját, keresni kezdi a nyerset, a tarkát, az „összevisszát". Hogy kitör az a „perifériák" felé, áttör a költőiből a prózaiba. A műfaji határsértések, határhelyzetek, határesetek jó részben így keletkezhetnek. De hát mi lesz perifériikus ilyenkor? Csak a külső: a téma, a tárgy. És még az is csak akkor, ha kiszakítják őket az összefüggéseikből. Mivelhogy a formáló erő és indulat, a világgal szemben támasztott emberi-művészi követelés ugyanaz marad. A maga mivoltában az nyer ilyenkor attól, hogy új, másfajta anyagon próbálja ki magát, érdesebb matériából építkezik.

Héra Zoltán

Tarnóczy Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

NÉPSZABADSÁG
1982 JAN 9

T

1021

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

Immár harminc éve — am
tanári és kórusvezetői dipl
zett a Zeneművészeti Fő
végzi ezt a fajta zenei
munkát. Hogyan is kezdő

— Az ifjúsági hangv
még a háború előtt, a harmincas évek
végén, a negyvenes évek elején kez-
deményezte a Kodály-tanítványok
gárdája. Ádám Jenő, Bárdos Lajos,
Kerényi György — utóbbi mint ve-
zére és sajtóreferense ennek a moz-
galomnak — olyan koncerteket szer-
veztek a Zeneakadémián, ahol kikö-
tötték, hogy az első 15 sor csak a gye-
rekeké lehet. A szülők, a kísérők hát-
rább foglalhattak helyet. A látoga-
tóknak azután kis műsorfüzeteket ad-
tak ki, azokban benne volt az egyes
zeneművek témája, a közös énekek
kottája, s ezt az egészet később *kis*
filharmóniának nevezték el. És va-
lóban — mert a görög szó ezt jelenti
magyarul — sok barátot szereztek
így a komolymuzsikának. Hozzásegí-
tett ehhez a kiváló előadói gárda is.
Egy alkalommal például Bartók Béla
zongorázott a gyerekeknek. De em-
líthetem Fischer Annie nevét vagy
Sándor Frigyesét, aki női kamaraze-
nekarával lépett fel. Lelkes hívekre
találtak a rendezők a fiatal karvezető-
ték között — Forrai Miklós nemegy-
szer vezetett itt közös éneklést, vagy
vezényelte kamarakórusát. Fölléptek
a legkiválóbb fővárosi iskolai ének-
karok is — hogy csak egyet említsek:
a Szilágyi Erzsébet gimnáziumé a
nagyszerű Sztojanovits Adrienne ve-
zetésével. E hangversenyeknek na-
[illegible]
ismertetni, hanem koncertélményt
nyújtani a gyerekeknek. Végül aztán
az ötvenes évek elején, ha jól emlék-
szem, 1954-ben, az Országos Filhar-
mónia fölelevenítette a korábbi szép
hagyományt, és megkezdődtek a
rendszeres ifjúsági előadások. Azóta
szombat délutánjaimat a Zeneakadé-
mián töltöm . . .

— *Hogyan jellemezné e hangver-*
senymozgalom mai állapotát?

— Ma már a koncerteknek a szá-
ma évente — Budapestet és a vidéki
nagyvárosokat is beleszámítva —
mintegy kétezer. Akár a kezdetekkor,
ma is kiváló előadóművészek — fia-
talok és idősebbek egyaránt — mű-
ködnek közre, szívesen vállalnak fel-
lépést a legjobb amatőr és hivatásos
kórusok, zenekarok. Bővült a hallga-
tóság: a hatévesektől az egyetemistá-
kig minden korosztálynak szervezünk
előadásokat. A kis filharmóniából így
lett mára valóban *nagy, országos fil-*
harmónia. Meggyőződésem szerint
ezek a hangversenyek sokat tesznek
azért, hogy hallgatóik életében — Ko-
dály szavával élve — a zene mint
boldogító hatalom lehessen jelen.

— *Úgy tetszik azonban, hogy az if-*
júság zenei nevelésének nem minden
területén lehetünk ilyen elégedettek.

TARNÓCZY ZOLTÁN

MH SAJTÓFIGYELŐ
MANDA
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
1982 FEB 20.

Tarnóczy Zoltán

utak mentén rekszik — a Bois de Es.....

1021

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

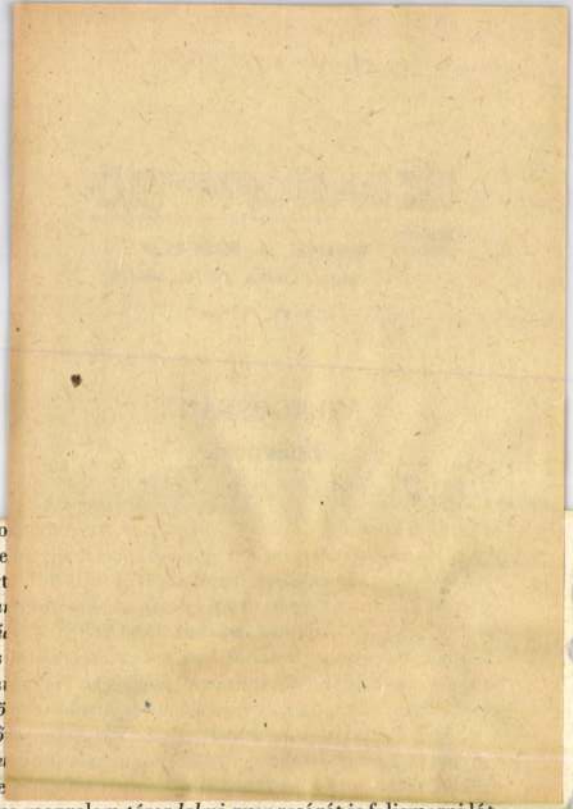

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 SEP

VILÁGOSSÁG
Budapest

Tatnóczy Zoltán
1021

Taraőczy Zoltán: A Mester és Margarita. Illusztráció

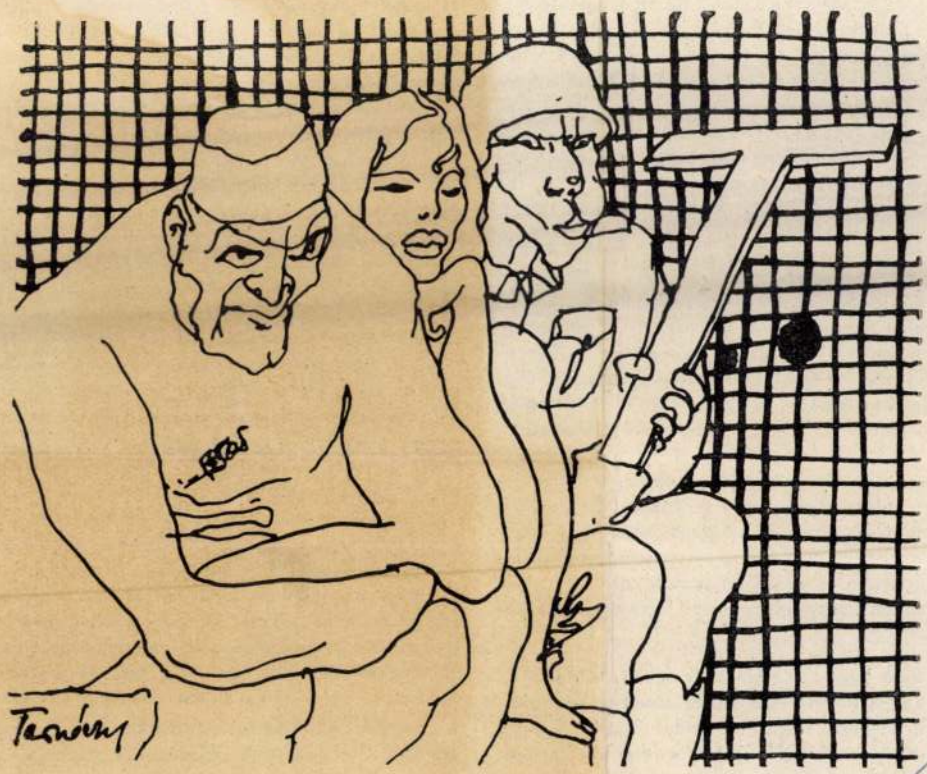

A NYL

AZ
ÉS S

ha

FEH
HABSELYI

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

Tarnóczy Zoltán

1973 JAN 26

1021

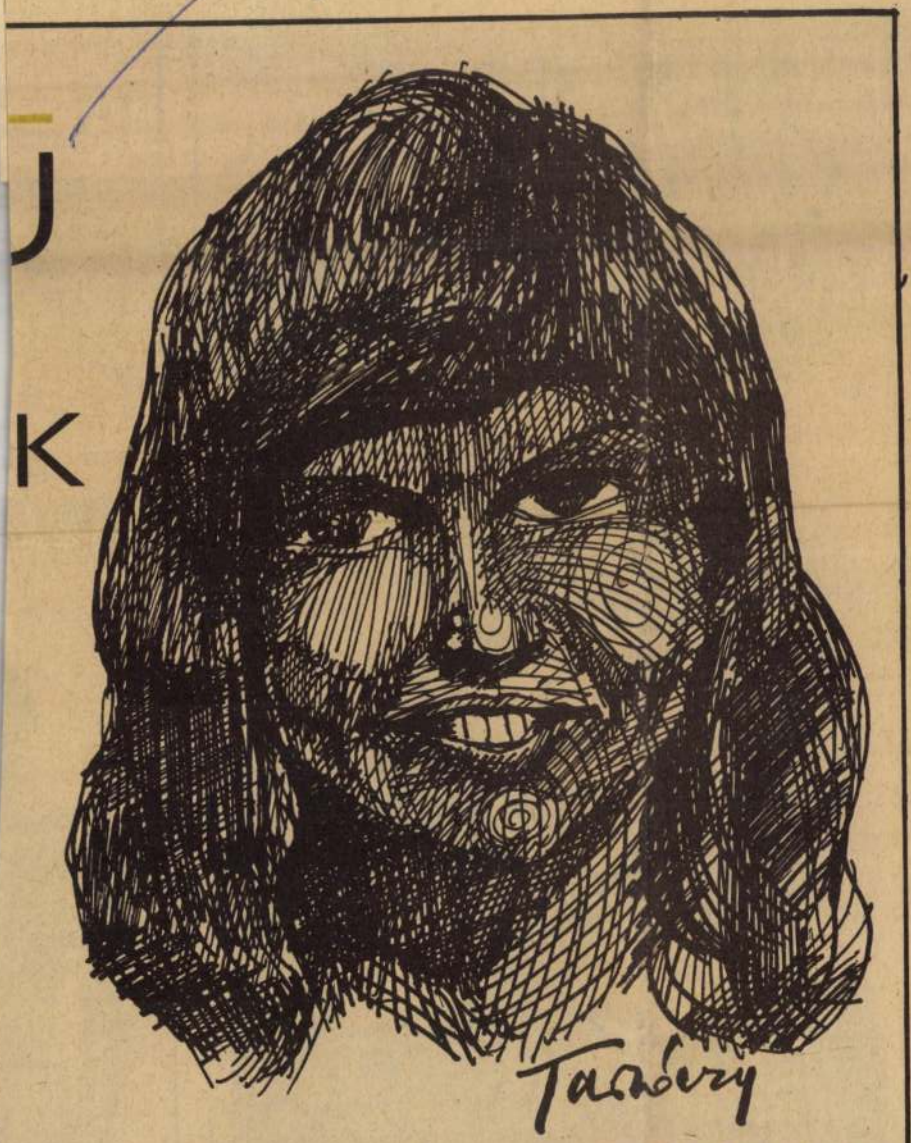

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tarnóczy Z.

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 MÁJ 5

MENJEK VAGY MARADJAK?

1021

Menjek vagy maradjak? – fojtott el egy ásítást, az álmot dörzsölgette a szeméből Ficzere az ünnep reggelén. Menjek, vagy maradjak? – latolgatta a kétélű kérdést és gondolatban egy pillanatra elidőzött a tíz-egynéhány évvel ezelőtti május elsejéknél, amikor nemcsak hogy választani, dönteni nem kellett, de még csak fel sem vetődhetett a kérdés, annyira nyilvánvaló volt a válasz. Ment, méghozzá szaporán, hogy az elsők között érjen a gyülekezőhelyre, hátha megjegyzi ezt a Béltelki, a személyzetis, azaz, hogy a káderes, aki – magunk közt szólva – adott is ám az ilyesmire. Cipelte a vége felé mázsányi súlyúnak érzett transzparenseket, fújta-fújta a ritmusokat, és igyekezett fiatalosan, délcegen lépkedni, még mosolygott is, de valahol legbelül, szürke agysejtjeiben komoran érlelődött az elhatározás: jövőre, jövőre otthon marad. Gondoljon Béltelki amit akar, ő ágyban fog reggelizni, és délig sütteti a hasát a nappal – az tuti.

Azután elszaladt 12 hónap és Ficzere kartárs ismét felkerekedett. Hiába no, hatott a nyomatékos figyelmeztetés: majd meglátjuk, hogy ki lesz ott a találkozón!

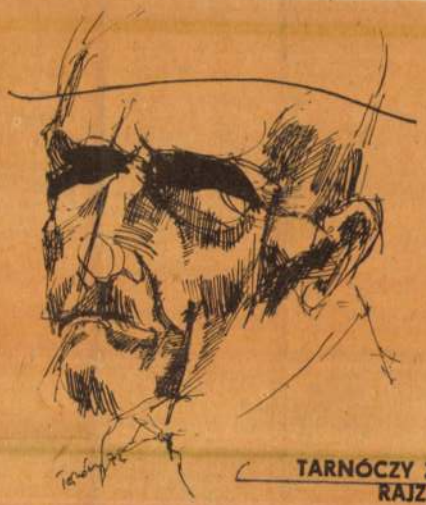

TARNÓCZY Z. RAJZA

Az este úgy döntött, hogy marad. Otthon marad, mert néhány esztendeje, úgy 58–59 óta mintha egy kissé mellőznék, kihagynák a dologból. Nem mennek oda hozzá egyszer, kétszer, sőt esetleg harmadszor is, hogy okvetlenül számítanak rá, hanem csak úgy általában, a többiekkel együtt hívják meg a seregszemlékre, s neki is csak úgy elmondják, hogy mikor és hol gyülekeznek, no meg, hogy valamennyiüket szívesen látják. Mintha teljesen mindegy lenne, hogy ott lesz-e vagy sem – zsörtölődött Ficzere, és eszébe jutott, hogy tavaly egy kissé meg is haragudott ezért. Megmakacsolta magát és csak azért sem ment el a vállalati találkozóra.

Itt tartott a meditációban, amikor a vekkere tűnt a szemébe. Egek, még elkések! – kapott rémülten a fejéhez, és mintha rugóra járna, rohant a fürdőszobába. „Hát te?" – nyitotta rá az ajtót az asszony, aki már a reggelit készítette a konyhában. „Készülök a felvonulásra" – vágta ki nagykeményen, aztán szórta, csapkodta, fröcskölte magára a vizet.

– D. –

Zsákba-macskák

Nem mintha újra zsákruha lenne a tavaszi divat! Ám a képen látható két hölgy semmi esetre sem állíthatja, hogy nem árul zsákbamacskát. Úgy tűnik viszont: ők ketten élő illusztrációi annak a régi mondásnak, miszerint a divat mit sem számít, aki csinos, az akár egy zsákot is magára húzhat, az is jól illik neki.
Miután modern korban élünk, kézenfekvő, hogy a szóban forgó zsákok rugalmas műszálból készültek!

A veszprémi
egyetem ásványo
széntechnológiai t
komáromi kőolajip
lattal közösen új
adalékok gyártás
gozott ki eljárást
szabadalom is
ezekből az együtt
szítésekből.

A gépiparnak, a
üzemeltetőinek e
tosabb, hogy hos
használható, nagy
kai és hőstabilit
olajak álljanak
zésre. Az egyetemen végzett laboratóriumi kísérletekkel sikerült olyan olajadalékokat előállítani, amelyekkel az említett követelmények kielégíthetők.

A komáromi kőolajipari vállalatnál megkezdték az új kenőolajak kísérleti gyártását, amelyek lényegesen olcsóbbak lesznek a korábban hazánkban előállítottaknál, s jelentős kenőolaj-importot is feleslegessé tesznek.

Százötven esztendővel ezelőtt, 1822-ben született Selmecen Péch Antal bányászati szakíró. A bányászati és kohászati szakterületek nagy ismerőjének komoly szerepe volt a diósgyőri vasgyár megalakításában. Életútjáról és érdemeiről emlékezik meg az Öntödei Múzeum újonnan megnyílt kiállítása. (Budapest II., Bem József utca 20.)

A GYŰRŰ.

Történelmi és műtörténelmi szempontból.

III.

Hogy Magyarországon az előbbi századokban a fényüzés a főurak körében mily rendkivüli nagy volt, bő alkalmunk van tanulmányozni:

Erdődy Erzsébet 1670 február 13-án némely ingóságait, melyek között egy 1800 szemből álló gyöngyfüzér is volt, 14,290 frton zálogba veti Bécsbe. A tárgyak közt két kis gyűrű is említtetik, melyekre a hitelező 1500 frtot adott.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem fényes udvart tartott s bevásárlásait Velenczében, Prágában, Bécsben, Konstantinápolyban, Nándor-Fehérvártt, Danczigban, Krakkóban, Budán, Kassán, Kolozsvártt, Brassóban és Szebenben eszközöltette.

Az ezen vásárlásokról vezetett becses számadási könyvekben, melyek az 1615-dik évtől 1627-ig terjednek, olvassuk, hogy egy szép gyémántos gyűrűt 3500 tallérért, egy nagy gyémántos gyűrűt 2200 forintért, egy másikat 1050 frtért, egy harmadikat 600 frtért, egy táblás gyémánt gyűrűt 900 frtért, három dupla gyémánt gyűrűt 114 tallérért, egy gyűrűt, két gyűrűt 7 rubintosat, 16 rubintos és 2 gyémántos, 4 hármas kék, 4 egyforma rubintos, egy rostás (áttört) 38 drb gyémántos, 21 drb rubintos, egy gránát, két koczkás, egy fekete zománczos, három karikás egy gyémántu, egy I. H. S. betüs, egy sokféle betüs gyémántos, négy kék zománczu, gyémántos, hat rubintos stb. stb. gyűrűt.

Mint fentebb is emlitém, az ékszerekkel való fényüzés rendkivüli lendületet adott az ötvös művészetnek s különösebben a zománczozásnak is. De ez volt a dolog természetes fejleménye már az ős korban is. Theodorus, ki Polykrates gyűrűjét készité, kora legkitünőbb művészei közé soroltatott. Az aranyművesek patronusa *Szt. Dusztán*, canterburyi érsek, eredetileg maga is ötvös volt. E mesterséget mint főpap is folytatta. Egy normandiai legenda szerint épen kedvencz mesterségével foglalkozva egy gyűrűt forrasztott össze, midőn megjelent előtte az ördög s kisérteni kezdte. Dusztán eleresztette a gyűrűt és a tüzes fogóval a sátán orrát ragadta meg, s azt addig el nem ereszté, mig meg nem igérte, hogy az aranyműveseket többé kisérteni nem fogja. Igéretét azonban ugy látszik nem igen tartotta meg, mert széltibe hallatszott a panasz a későbbi ötvösök ellen, hogy noha a czéhszabályok szigoruan tiltják, a feldolgozás végett reájok bizott nemes fémekből tott gyűrű, mely a folyó évi bécsi ötvösműkiállításon volt látható.

A mint a zománczozás tehnikája mindinkább kifejlik, a különböző zománczfajok a gyűrűk diszitésében is alkalmazást találnak. Igy egyaránt előfordul ezentul gyűrűkön a festett, a vésett alju (Emaille-champ-levée), valamint az áttetsző zománcz is. (Emaille translucide.) Erdélyben a brassói, szebeni és kolozsvári ötvösök körében új zománcztehnika tünik fel. ez az erdélyi zománcz, mig Magyarországon a sodrony-zománcz (Emaille filigrane) lép föl. Mindezek a XVI-ik század közepétől kezdve gyűrűkön is sürün alkalmaztatnak.

A gyűrük készitése általában s különösen a drágaköveknek és gemmáknak ezekbe való befoglalása nagy mű-ügyességet kivánván, szintén igen érdekes fejlődésen megy át. A foglalás legrégibb formája a zárt foglalat, olyképen, hogy a gyűrű fémjébe a kőnek megfelelő mélyedést vájtak, ebbe a követ bele szorították s köröskörül a fémrészeket reá nitelték vagy forrasztották, esetleg körülöntötték. A szabad foglalás, midőn a követ a gyűrűre, valamely virágdisz, vagy állati alak fogja reá, már későbbi s a középkoron át tartja fenn magát, kifejlődésének tetőpontját pedig a renaissance korában éri el a sas és madárkörmökkel, majd az eperviráng módra foglalt

74. Ékköves gyürü ezüstből a XVII. századból.

75. Zománczos gyürü rubintokkal a XVIII. századból.

76. Franczia gyürü, baráti emlék a XVIII. századból.

77. Zománczos gyürü gyémántokkal a XVIII. századból.

78. Franczia gyürü, arczképpel és gyémántokkal.

79. Görög kereskedő arany pecsétgyürüje.

80. Zománczos aranygyürü a XVII. századból.

81. Magyar jegygyürü a XVI. századból.

77 a) Zománczos gyürü gyémántokkal a XVIII. századból.

82. Zománczos gyürü, egyiptomi diszitményekkel, ujabb franczia munka.

83. Ékköves gyürü a mult századból.

84. Török gyürü türkiszszel.

85. Franczia gyürük. Szerelmi emlék a XVIII. századból.

86. Ezüstgyürü a XVII. századból.

87. Franczia gyürü a XVIII. századból.

88. Magyar jegygyürü, rubintokkal és gyémánttal a XVI. századból.

89. Kereskedelmi pecsétgyürü.

90. Ujabbkori Intaglio. («A szerelem és hüség».)

91. Zománczos gyürü amorettel a XVIII. századból.

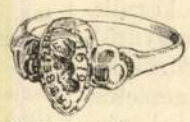

92. Bethlen Gábor emlékgyürüje.

93. Görög kereskedő pecsétgyürüje, Bártfa város czimerével.

94. Gyürü arczképpel a XVIII. századból.

GYŰRŰK TARNÓCZY GUSZTÁVNÉ GYÜJTEMÉNYÉBEN.

tábla gyémántosat 100 tallérért vettek. 1626 márczius 9-én pedig ugyancsak a fejedelem részére Kassán egyetlen, hegyes gyémánttal diszített gyűrűt 6000 frton vásároltak, mikor a pénznek olyan értéke volt, hogy mint ugyancsak e számadáskönyvből kitünik, a fejedelem két kiküldött embere két lóval hat hétig Krakkóban tartózkodván, összesen 66 frtot költött.

A zománczozás mellett az ékkövekkel való kirakásban fejtettek ki e korban nagy pazarlást. Igy *Brandenburgi Katalin* fejedelem-asszony ékszereinek jegyzékében olvassuk, hogy van nyolcz gyűrűje, mindenik egy nagy gyémánttal, egy gyűrű, melyben 37, egy 14, egy 27, egy 20, majd egy 7 nagy gyémánttal, továbbá egy csillag alaku, 7 gyémánttal, egy nagy gyűrű 5 gyémánttal, 3 gyűrű 5—5 gyémánttal, két gyűrű 7—7 rubinttal és egy opálokkal stb.

A fentebb említett vásárlások számadásaiból általában azt látjuk, hogy *Bethlen Gábor* fejedelem, bizonyosan a kor divatjához képest, a gyűrűk egész özönével árasztja el udvarát:

A már emlitetteken kívül a vásárlott ékszerek között látunk följegyezve: 5 egyforma rubintos gyűrűt, 2 három rubintos és egy gyémántos gyűrűt, 4 gyűrűt 5—5 gyémánttal, 1 gyémántos és egy rubintos gyűrűt, 1 rózsa gyémánt gyűrűt, 5 tábla gyémántos, 2 körül rubintos, 2 passio, 8 rubintos és egy gyémántu, 12 apró, 1 rubintos és egy gyémántu, 1 almadinos, 26 drb rubintos, 15 gyémántos, 12 rubintos, 8 gyémántos, ismét négy gyémántosat 750 tallér értékben, továbbá 9 rubintos sokat elsikkasztanak. *Rákóczy* György fejedelemnek pere is volt e végett a kolozsvári ötvösökkel.

Szent Dusztán különben már 878-ban, tehát több mint ezer éve meghalt, de emléke és legendája tartja magát.

Az ötvös mesterség tehát a művészetig emelkedett s épugy megkivánta a korrekt rajzot, mint a modellirozásban és vésésben a szobrász ügyességét, a zománczozásnál pedig a festő izlését. Mindez a gyűrű készitésénél is kifejezésre jut.

A vésés tehnikáját illetőleg ismét a czimerek adnak nagyobb lendületet e művészetnek. A czimerek a középkorban rendkivül egyszerüek. Később különösen a czimert körülfogó sisaktakarók vagy foszladékok gazdag akanthus levelekké és lombokká fejlődnek ki. Ez okozta, hogy utóbb ezek vésése művészi tehnikát igényel. Innen van azután, hogy e féle dolgokkal *Benvenuto Cellini-k* és *Dürer-ek* is foglalkoznak.

A zománczozás művészetének külön fejlődési története van. A gyűrűkön a zománczfajok csaknem mindegyike előfordul. Már népvándorláskori gyűrűkön feltünik a niello alkalmazása. Bizanczból a mozaik mintájára alkotott sejtes zománcztehnika terjed el, az ugynevezett rekeszes zománcz, *emaille cloisonnée*. Ez különböző arányokban, de tért hódit kelet, nyugat és észak felé egyaránt. Északfelé 988 óta, a XVI-ik század utolsó évtizedéig a konstantinápolyi pátriárkha alatt állván az orosz, görög-katholikus egyház, az egyházi művészetet befolyásolja különösebben. A gyűrűket illetőleg e korszak legszebb emlékei közé tartozik két, szentek alakjával ellágyűrűkben. A legújabb tehnika a nyitott foglalás, midőn a kő közbe van fogva, ugy hogy alulról is szabadon van s igy a fény teljesen áthatolhatván rajta, azok fényjátékát fokozza; ez az u. n. á jour foglalás. Általában a művészi izlés, a teremtő képesség és a formákban való eszmegazdagság a gyűrű-tehnika terén főleg a foglalásban érvényesülhet.

Az ujabb korban a gyűrük divatja mind szélesebb körökre terjed ki, mind általánosabbá válik s mindinkább többféle jelentőségre tesz szert. A legkülönbözőbb alkalomra vonatkozó emlékjelvényekkel, arczképekkel látattnak el, sőt parányi albumot is alkalmaznak reá 3—4 arczkép számára, újra felelevenedik a régi divat is jou-jou módjára apró lefüggő diszitményeket alkalmazni reá. A mi a készités módját s különböző időkben a gyűrűkért az ötvösnek fizetett bért illeti, miután már a gyűrük árviszonyait *Bethlen Gábor* udvarában a XVII. században, a fentebb elmondottakból ösmerjük, nem lesz érdektelen ugyancsak az ő számadáskönyveiből megállapitanunk, hogy a gyűrük készitéséhez való anyagot, különösen pedig a drágaköveket, mindig a csináltató maga vette meg s adta át, megrendelésével együtt az ötvösnek.

Hatvani István, a fejedelem megbizottja, 1622-ben 106 mázsa kénesőt és 50 mázsa viaszkot visz Velenczébe eladni, miből 10208 ft 28 denárt vesz be. E pénzből azután kristály üvegedényeket, keleti füszereket, drága szöveteket, aranygyűrűket vásárol, s

ugyancsak Velenczében gyűrűket csináltat, s ezekre nézve a többek közt ugymond: «40 apró gyémántokat vettem, kikből gyűrűket csináltattam, egyet két forint 5 denárjával, teszen 83 forint. 34 gyémántos gyűrűket csináltattam, fizettem a harminczától, egyet 86 denárral számitva 25 forint 80 denárt. Négyétől fizettem, kikben 3, 4, 5, és 7 gyémántok vannak egytől 2 ft 20, összesen 8 ft 80 denárt, 28 rubintot vöttem, kikből 22 rubintos gyűrűket csináltattam, kikben vagyon 2 uncia és 12 karakta arany, teszen 46 frt 30 krt. Az ötvösnek fizettem csinálásától egytől 88 denárt, összesen 17 ft 60 denárt, 6 öreg rubintos gyűrűket csináltattam, kikben vagyon egy fél uncia, 26 karakta arany és 3 grana 14 ft 74 denár. Csinálásától ez 6 gyűrűnek fizettem, egytől 1 ft 40 denárt, összesen 8 ft 40 denárt.»

Mint említők, régtől fogva divatban volt, hogy fejedelmek, kitüntetésül gyűrűket ajándékoztak. E divat az újabb korban még jobban kifejlődött. Francziaországban, különösen XIV. és XVI. Lajos korában élte fénykorát. Az emberek egész képgyüjteményt viseltek a gyűrűkön. Mindenféle diszítmények, nem ritkán arczképek, a politikai párt jelvényei vagy monogrammok voltak részint vésve, részint zománczozva e gyűrűkre. XIV. Lajos, valóban elárasztotta udvarát és kegyencznőit ez ékszerekkel, s a gyöngéd női ujjak nem ritkán be voltak egészen borítva ez ékszerekkel.

Ekkor kezdték viselni a kisujjon, sőt később a hüvelykujjon is. A párisi gyüjteményekben ma is láthatók a nevezetesebb asszonyok barokk izlésü gyűrűi.

III. Napoleon udvarában is ismét szerepelt a gyűrű. Eugénia is gyűrűvel tüntette ki udvara kegyeltjeit és maiglan is fennmaradt az a szokás, hogy uralkodók a személyes jellegü kitüntetéseket gyűrük vagy tük alakjában adományozzák.

A franczia forradalom alatt, majd I. Napoleon korában terjed el mindenfelé a divat, a gyűrűkön csaknem kizárólag arczképeket, nevezetesebb államférfiak, költők, vagy családtagok arczképeit viselni. Ezek rendszerint arany alapból kikarczolt fekete, ugynevezett árnyképek (schattenbild, silhuette) voltak, kristály alá foglalva.

Ezek mellett a babona-gyűrűk is folyton fönntartják magukat. Ereklye gyanánt mindenféle képzelhető tárgy foglaltatik gyűrűkbe, szentek ereklyéi, hajfürtök, bűvös föliratok, stb.

Mindezekre nézve az ismert nagyobb gyűrű-gyüjtemények bőven szolgáltatnak példákat. Ily gyüjtemények a *British* muzeum, a *South Kensington* muzeum, az *Eremitage*, a *berlini*, a *párisi*, a *bécsi*, a *budapesti* magyar nemzeti muzeum, továbbá a *Pichon* báró, a *Strauss*, a *Spitzer*, a *Massin*, a *Rothschild* báró, a gróf *Andrássy Manó*-féle magángyüjtemények és végül mindannyi között legnagyobb a *Tarnóczy*-féle gyüjtemény.

Nem érdektelen még végül a gyűrük sulyáról és nagyságáról, illetőleg átmérőjéről is szólani.

A mi a súlyt illeti, alig van mit mondanunk, mert hiszen arra semmiféle rendszer, vagy szabály nem alkalmazható. Függött mindenkor a gyűrű nagyságától, a fémből, melyből készült, stb. s épen azért 2—3 grammtól fél fontos gyűrük is vannak. Sokkal érdekesebb már a gyűrük átmérője, illetőleg átlagos nagysága. Természetes, hogy a mint mindig különböző nagyságu és kövérségű emberek is voltak, a mint a gyűrűket gyermekek, nők, vagy férfiak viselték, azok nagysága is rendkivül változó volt. Voltak azután monstruozus, rendkivüli nagyságu és kövérségű emberek is. Természetes ismét, hogy ezek csak kivétel számba mehettek.

Igy II. *Maximius* római császárról tudjuk, hogy oly kövér ember volt, hogy csak két és fél méter fonállal lehetett a derekát körül érni; de még inkább kitünik ebbeli állapota abból, hogy balkezének középső ujján, gyűrü gyanánt, feleségének, a ki különben szintén nem volt sovány asszony, karpereczét viselte.

Érdekes azonban az, hogy az általam megmért négy ezer darab gyűrű pontos méreteiből megállapitható, miszerint az ős kortól kezdve a legújabb korig, van bizonyos átlagos átmérője az összes gyűrűknek és pedig annyira egyforma, hogy egész korszakokon keresztül alig mutatkozik egy két milliméternyi eltérés. És ez arra a nem kevésbbé érdekes anatomiai tényre enged következtetnünk, hogy ezredéveken keresztül az emberi kéz és igy az emberi testalkat egyforma méretekkel, egyforma nagysággal és arányokkal birt. A rendkivüli nagyságu gyűrük, rendszerint emléktárgyak vagy pecsételésre használtattak s vagy sinoron és lánczon a nyakban, vagy á la jou-jou viseltettek, ujjon azonban a legritkábban hordattak.

A gyűrük emlitettem átlagos, illetőleg leggyakoribb átmérője: férfi gyűrűknél 2·02 c. m.

*

Készakarva szólók legvégül a gyűrük legérdekesebb fajáról: a *jegygyűrűről*. Legérdekesebb már csak azért is, mert kétségtelennek látszik, hogy ezredéveken keresztül a jegygyűrű volt az, mely a gyűrű szimbólikus jelentőségét megőrizte, mely azt minden népnél, bizonyos bűvös erővel biró kegyelet tárgyává tette.

A jegygyűrű divatja, mint említők, egész az őskorba nyulik fel s eleinte azon barbárnak látszó szokás emelte jelentőségre, hogy a vőlegény menyasszonyát szüleitől megvette. Az eljegyzés mindenütt megelőzte a házasságot s ekkor adta a vőlegény a foglalót (arrha), mely pénz vagy egyéb ajándék, utóbb pedig rendszerint a gyűrű volt. *Sanchez* szerint a foglaló zálog és jelvény, mely annak jeléül adatik a jegyesek közt, hogy ők a házasság végleges megkötésére köteleze t-séget vállaltak. Ezen minősités jelenleg is bir alappal, a mennyiben a modern kánonjog, mely e tekintetben a justiniani római jog álláspontján áll, ugy a foglalót, mint a zálogot azon szerződés biztositékainak tekinti, melynek kapcsolatában adattak.

A rómaiaknál is eredetileg nőrablás és adásvevés utján kötötték a házasságot, miert hasonló szerepben ott is fellép a gyűrű. A gyűrűnek az eljegyzésnél való szerepére nézve a bibliában Mózes 1-ső könyvének 38., 18 és 2-ik könyvének 35. és 22-ik verseiben találunk feljegyzéseket.

Miután a foglaló, tulajdonképen csak a vételár-fizetés helyettesitője volt, azt eleinte csak a vevő, a vőlegény adott az eljegyzésnél. Innen a magyar elnevezés is vőlegény = vevő legény és eladó leány. A kölcsönös foglalóadás, vagyis, hogy a menyasszony is adott gyűrűt vőlegényének, csak későbbi szokás. Még a XVI. században is nem egyszer vitatkoztak felette, vajjon mind a két félnek kell-e foglalót adnia.

A foglaló különben eleinte, mint fentebb is mondók, nem volt gyűrű. Később csak jelképileg kivánták adatni, s e jelkép volt a gyűrű.

Kálmán magyar király (1095—1114) törvénye is jelképet kiván, midőn azt mondja: «A szent zsinatnak (tridenti) tetszett, hogy minden házasságkötés az egyház szine előtt, a lelkész jelenlétében, alkalmas tanuk előtt az eljegyzési foglaló-adás valamely jelképével, mindkét félnek beleegyezéséből történjék, máskülönben az nem házasságnak, hanem paráználkodásnak tartassék.»

Szokás volt régebben foglalóul, mint többször említők, egyéb értéktárgyat is adni. Igy *Roszner* a régi magyar házassági jogról irott művében 1687-ből említ egy esetet, midőn aranyláncz adatott gyűrű helyett. Azt hiszem azonban Roszner itt tévedett s a jegygyűrűt helyettesitő ajándékot itt összetévesztette a jegyajándékkal, mely egészen más volt már a XVII. században s a jegygyűrűn felül is adatni szokott.

A rómaiak a gyűrűnek mystikus erőt tulajdonitottak. Ez volt a «fides annuli», melynél fogva azt eljegyzésre is ősidőktől fogva használták.

A kereszténységgel a gyűrű divatja még jobban terjed. Midőn 866-ban a bolgárok I. Miklós pápához több, a házassági jogra vonatkozó kérdést intéznek, az eljegyzésre vonatkozólag a pápa ezeket irja nekik: «Et postquam arrhis sponsam tibi sponsus *per digitum fidei a se annulo insignitum* desponderit . . . ambo ad nuntialia foedera perducuntur.»

A jegygyűrű használata végre oly általánossá vált, hogy «subarrhatio» alatt rendesen már csak gyűrű általi eljegyzést értettek.

A vőlegény, menyasszonyának rendszerint csak egy gyűrűt adott, de esetleg adhatott többet is, mint már ezt Szt. Izidor is mondja, megjegyezvén azonban, hogy két gyűrűnél nő nem viselhet többet.

A XIV. és XV. században szokásba jött Magyarországon is, hogy a vőlegény két gyűrűt adott. Ugy látszik innen ered az a mai napig is legtöbb helyt fennálló szokás, hogy a vőlegény veszi meg és adja azt a gyűrűt is, melyet menyasszonya az ő ujjára huz. Egyébként már *Bernardus Papiensis* mondja, hogy a gyűrű ujjra tétele a már megkötött eljegyzés bizonyitékául szolgál.

Mindamellett bizonyos marad, hogy a gyűrű régebben szerződéskötési eszköz volt. Innen van a régi germánoktól eredő közmondás: «Ist der Finger beringt, ist die Jungfer bedingt.» Ugyancsak ott a házasságkötés másik érdekes szertartása volt, hogy a menyasszony vőlegénye oldalára kardot kötött, jeléül annak, hogy hatalmát elismeri.

Egy a Codex Victorinusból való s *Marténe* által közölt XIII. századbeli rituale szerint, a miséző pap teszi a menyasszony ujjára a jegygyűrűt s midőn ez megtörtént, azt mondja a vőlegény menyasszonyához: «De isto annulo te sponso», s ugyanazt kell mondani más ritualék szerint francziául. Mint látjuk tehát, itt a gyűrű erejénél fogva köttetik a házasság.

A jegygyűrű nagy szerepe már ősidőktől fogva annyival inkább megérthető, mert a legkülönbözőbb népeknél a gyűrűváltás már feltétlen jogot biztositott a házasságra, illetőleg arra kötelezett is. Igy a magyar régi házassági jogban, igy Spanyolországban, igy a lex Saxonumban stb.

Az eljegyzésnél ősidőktől fogva különös sulyt helyeztek arra, hogy melyik ujjra tétessék a gyűrű. A balkéz negyedik, vagyis a kis ujj szomszédságában levő ujjról ugyanis azt tartották, hogy abban egy viszér van, mely egyenesen a szivhez vezet. E mesét már a régi görögök és rómaiak is hitték s ők is ez ujjon hordták a jegygyűrűt. Ez anatómiai tévtan az ó-korból a középkorra átszármazott s nemcsak egyes ritualékba került bele, hanem még a corpus juris Canoniciba is fölvétetett. Ez tehát az ugynevezett gyűrűsujj (Digitus annularis, Ringfinger.)

Egy XII-ik századbeli spanyol szerkönyv (rituale) a gyűrűnek a balkézre való tételét határozottan követeli, mert csak a püspöknek van joga gyűrűt nyilvánosan jobb kezén hordani. A régi germánok «Vingerlin» név alatt már a jegygyűrűt értették s mint becses ereklyét a halottal el is temették. Az őskori sirokban gyakran találni ily egyszerü bronzgyűrűket.

Angliában Erzsébet királynő korában a gyűrűt a hüvelykujjon viselték a hölgyek. I. György uralkodása idején az eljegyzési vagy jegygyűrűt ugyan a negyedik ujjra tették, de az eljegyzés után mindjárt áttették a hüvelykujjra.

Görögországban a házassági szertartásnál a pap a következő szavakkal vonja a gyűrűt a vőlegény és menyasszony ujjára.» N. az Isten szolgája egybeköti magát az ur szolgálójával, N-nel, az atya fiu és szent lélek isten nevében.»

Orosz egyházi szertartás szerint a felek háromszor cserélik föl a gyűrűket.

Spanyolországban épugy, mint a régi magyar jogban, a gyűrűvel való eljegyzés a házasságra jogot adott.

IX. vagy *Szent Lajosról* tudjuk, hogy mily nagy kegyelettel őrizte gyűrűjét, melylyel feleségét, provenci Margitot, 1231-ben eljegyezte. Liliomok és hadi jelvények voltak az arany karikába bevésve, melyet haldokló ágyán sirjába tétetni rendelt.

Érdekesek még azok a kis jegygyűrűk, melyekkel politikai okokból, csecsemő fejedelmi ivadékokat jegyeztek el. Ilyen az a parányi gyűrű, melylyel 1518 október 5-én a franczia követ, Bonnivet admiralis, mint I. Ferencz király kis fiának képviselője, VIII. Henrik leányát, a két éves Mária herczegnőt, Greenwichben eljegyezte.

Ily érdekes eljegyzés emlékét őrzik a bibliai történetek, midőn a kis Jézus szent Katalint eljegyzi, melyet a renaissance művészeinek halhatatlan ecsete számos képen örökített meg. Ilyen tárgyu *Raphael* remek képe a «Spozalitio» is.

Érdekes még, hogy az eljegyzési szertartás, a gyűrű átadáson kivül, ősidők óta a kézadásban is állott. Az eljegyzett felek kezet fogtak egymással, mintegy ezzel állva jót a megkötött szerződésszerü fogadás megtartásáért. Szokás volt már ez Rómában is, s «dextrarum coniunctio»-nak nevezték.

De legnagyobb elterjedésnek, a középkortól fogva ugylátszik Magyarországon örvendett ez a szokás, III. Miklós pápa azt legalább egyenesen magyar szokásnak nevezi, s az eljegyzést régidőktől fogva Magyarországon «kézfogónak» nevezik. De még ennél is fényesebb bizonyiték az, hogy magok az eljegyzési gyűrük, vagy jegygyűrük a XIII. és XIV. századtól kezdve Magyarországon, rendszerint két egymást fogó kezet ábrázolnak s ezek a régi leltárainkban ugynevezett *alaskám* gyűrük. A *Tarnóczy*-gyüjtemény egyik legérdekesebb és leggazdagabb sorozata a jegygyűrűké, s itt az említett kortól kezdve a XVIII. század elejéig jönnek elő az egymást fogó két kezet ábrázoló jegygyűrük. A XVII. század elejéig pusztán a két kéz képezi a gyűrű fejét, ez időtől fogva azonban a művészet új eszmét visz be a gyakorlatba s a két kéz egyszerü vagy néha lángoló szivet tart. Van azután olyan, a melyen már a két kéz elmaradt s csak két lángoló sziv képezi a fejét. A XVII. század végén és a XVIII. elején azután a szentimentálizmus ismét új emblémákat keres s ezentul a jegygyűrűn két csókolódzó galamb, vagy gerlepár példázza a jegyesek szerelmét.

Ilyenekről tétetik említés *Bethlen Gábor* többször említett vásárlásai között. «Egy gyémántos *kézfogásos* gyűrű vétetett 35 frtért, egy gyémántos gyűrű, kétfelől görliczével, 16 forintért.»

Mindezekre bronzból, rézből, aranyból és ezüstből készitve számos érdekes példa van a Tarnóczy gyüjteményben.

Ilyen például az a jegygyűrű, mely két fatör-

zset és két egymást fogó kezet ábrázol. A házasságban a két család törzsének egyesülését kivánván példázni. A különböző typusok közül különösen figyelemre méltó még az a ketté nyitható s fejében ékkövekkel diszített jegygyűrű, melynek belső oldalain a házasságra vonatkozó következő föliratok olvasható: Vas Gott zusamenngefügt, sollen Menschen nicht trennen.

Egyik hasonlóképen érdekes és régi formája még különböző közép-európai népeknél, a jegygyűrűnek, az, melybe a két szivet és azok tisztaságát példázva, két egyéves szarvas foga van foglalva, alól pedig egy lakat és két oldalt parányi kulcsok lógnak, jeléül, hogy a szerelem hatalmával minden zár megnyitható. Később a XVI. és XVII. században ez babonagyűrű gyanánt is szerepel, melyről komolyan hitték, hogy vélə minden zár kinyitható.

Ismeretes eljegyzési gyűrű még *Luther Márton* és *Bora Katalin* jegygyűrűje 1525-ből. Krisztust ábrázolja ez a keresztfán, mellette és körülte a kinszenvedés eszközeivel és jelvényeivel.

Számos példányban másolták utóbb, s a *Tarnóczy*-féle gyüjteményben is van belőle két példány.

A nevezetesebb typusok közül különösebb érdekük s ma már ritkábbak is a héber eljegyzési gyűrűk. Ezeket maga az egyház, illetőleg a pap tartotta s a házassági szertartásnál a felek ujjára huzta. Utóbb a házasulandók hoztak gyűrűt, de ilyenkor a pap mindig megkérdezte, hogy aranyból van-e, a minek jelentősége az volt, hogy szeretetök is oly tiszta, oly nemes legyen, mint az arany. A héber jegygyűrűk tetején rendesen a frigyszekrény formájára alkotott kis házacska, vagy háztető látható. Belül a karikába föliratok vannak vésve, a talmudból, vagy jókivánságok a házasságra vonatkozólag. Például «Légy boldog», «Ez legyen jó csillagzatod» stb. Ösmeretesek egyes példányok nálunk már a XIV. századból.

A jegygyűrükre nézve általában s a magyar jegygyűrűkre nézve különösen is meg kell jegyeznünk, hogy régente korántsem voltak oly egyszerűek, mint ma. Ma sima, minden disznélküli aranykarikát képeznek. A XV. századtól kezdve számos adatunk van reá, hogy a jegygyűrűk, mint fentebb is említők, egymást fogó kezeket, szivet, csókolódzó galambokat stb. ábrázolnak, s hogy ezek drágakövekkel, leginkább gyémánttal s zománczczal voltak diszitve. A gyüjteményekben is számos ily példány maradt fenn, Magyarországra nézve azonban azt hiszszük, hogy e divat Olaszországból származott be.

Mátyás királyról tudjuk, hogy Beatrixtől jegygyűrű gyanánt 1476-ban nagyértékű gyémánt gyűrűt kapott s *Bethlen Gábor* fejedelem vásárlásai jegyzékében Velenczéből vannak jelezve a drágakövek és zománczos jegygyűrűk, illetőleg kézfogásos gyűrük.

Balassa Bálint, a XVI. századi lánglelkű magyar költő, jegyeséhez irott versében leirja jegygyűrűjét, mely szerint az gyémántokkal és fekete zománczczal volt ékes.

A mai egyszerű karikagyűrűk divatja a XVIII. század végén lesz általánossá.

Hogy különben a jegygyűrű a házassági frigykötésnek mindig mily fontos kelléke volt, elég bizonysága, hogy ha az eljegyzés, vagy maga a már megkötött házassági frigy felbontatott, az első sorban a gyűrű visszaadása által fejeztetett ki.

Mint már csak névleg a jegygyűrűk sorozatába tartozót, megemlítem végül a dozsék ama gyűrűit, melyeket trónralépésük alkalmával a tengerbe dobtak, eljegyezve azzal az Adriát, kereskedelmi hatalmuk főtényezőjét, Velenczének.

A gyürű és különösen a jegygyűrű ennyire át meg át szövődvén az emberi élet viszonyain és eszmekörén, ennyire kapcsolatba lévén az ember legmagasztosabb érzelmeivel, természetes, hogy maga a költészet is sok század óta és mindig a legbensőbb érzelmek hangján foglalkozik vele.

Lessing «Bölcs Náthán»-jának 4-ik fölvonásában van egy szép parabola a három gyűrűről. Neki forrásul *Boccaccio* Decameronjának egyik elbeszélése szolgált. *Tobler* tanár azonban kimutatta, hogy ennek viszont legrégibb forrása egy XIII. századbeli ó-franczia költemény: Si dis duo vrai aniél, — a két igazi gyűrűről.

Chamisso Albert gyönyörű költemény-ciklusának «Frauenliebe und Leben» 4-ik költeményében az ifju menyasszony örömét igy ecseteli:

«A MÉHEK.» — VÁGÓ PÁL RAJZA.

«Du Ring an meinem Finger,
Mein goldnes Ringelein,
Ich drücke dich fromm an die Lippen,
Dich fromm an das Herze mein» stb.

Kis gyűrű, arany gyűrű,
Gyűrűcském ujjamon,
Hol ajkaimra nyomlak,
Hol szivemre, boldogon.

Heine dalaiban hasonló bensőséggel szól a gyűrűről s *Petőfi* «Augusztus 5-én» czimű költeményében igy ir:

«Itt a gyűrű, itt a gyűrű,
Itt van végre ujjamon;
Itt van ajka, itt van ajka,
Itt van végre ajkamon.»

Igy ezredéveken át követve a gyűrűt, tagadhatatlan, hogy az emberiség kulturájának és érzelmei fejlődésének történetében szerepe van. S ha e mellett azután nem pusztán magát a gyűrűt keressük, de gondolataink a holt fém s a csillogó drágakő mellett visszaszállanak az elmult időkbe s megelevenedik előttünk a kor, életet és alakot ölt az ember, kinek szeretete és emlékei e karikához füződtek: a tudomány rideg kritikája utján is bizonyítanunk kell, hogy a gyűrű a legbecsesebb ékszer, mert hiszen már *Balassa Bálint* is a következő magyarázatot füzi a jegyesének küldött gyűrűhöz.

«Mihelyt ez győrőt foglalták jól öszve
Nincsen sehul vége,
Légyen igy vég nélkül én hozzám szerelme.»

Évekkel ezelőtt Nagy-Kőrös határában egy sok száz éves sirt ásattam föl. Kis gyermekével együtt egy anya nyugodott abban, s a csontváz bal kezének negyedik ujján vékony bronz sodronyból készült egyszerű karikagyűrű volt. —

Valóban igy kell lenni, a gyűrű mindig azt akarta jelenteni, hogy valamint a körnek vége nincs, ugy az ember érzelmei is végtelenek, halhatatlanok.

Dr. Szendrei János.

«A MÉHEK.»

Bartók Lajos új vigjátékát egyre fokozódó sikerrel adják a nemzeti szinházban. Mig az első előadáson, melynek közönsége talán több mozgalmasságot várt az új darabtól, a tetszés az utolsó felvonásban lankadni kezdett: a második és harmadik előadás publikuma már egyre intenzivebb érdeklődéssel és tetszéssel hallgatta a «Méhek» szerelmi perpatvarait. És ez természetes. Bartók új vígjátékának legmagasabbik erénye egy olyan jó tulajdonság, melynek méltánylása időt kiván. A «Méhek» formai szépségét értjük. Mint a hogy a finom muzsikát nem az első hallásra szereti meg a közönség, hanem akkor, mikor már kissé szokva van hozzá: ama képzelmi műveknek is, melyeknek szerzői a detailokba dugdossák el termelésük szin-mézét, csak később jön meg igazi közönségök, az a közönség, melyet talán előbb figyelmeztetni kell a részletekbe rejtett erőre, s a mely, meglehet, lassu és vonakodó szeretetének oda-ajándékozásában, de a melynek viszont van annyi helyes érzéke és meleg műszeretete, hogy sem könnyen meghódítni, sem könnyen elhódítni nem lehet. Csak a formailag is értékes munkáknak van hű és állandó közönségük, de ez a közönség, ha lassan jár is, megtalálja a neki szánt produkcziót. Mig azok a darabok, melyek a lehető legtheatralisabb helyzetekkel és a szinpadi ravaszkodások mindennemű fogásaival lepik és kapják meg legelső nézőiket, csakhamar üresek-

nek és avultaknak tünnek fel, mihelyt élre állított helyzeteik és meglepetéseik ismertekké és átlátszóakká válnak: az egyszerűbb s tán kezdetlegesebb eszközökkel ható, de művészi lélekkel irt szinművek vonzó ereje a haladó idővel csak gyarapodik, mert az új megismerkedés a részleteknek új csinját-binját deríti ki, s ugyanekkor a már ismert részletek hatása — a forma erejénél fogva — változatlan marad. Művészetben csak a forma ad életet. Azok a régibb eredeti darabok, melyek ma is állandóan műsoron vannak («Aesopus», a Dóczi darabjai, stb.) kivétel nélkül formai kiválóságuknak köszönhetik tartós sikereiket.

A «Méhek»-re, úgy látszik, hasonló sors vár. És méltán. Az a költői frisseség és erő, mely Bartók új darabjának minden kiemelkedő jelenetében nyilvánul — mert ha első felvonása a legjobb, nem bánt el mostohán Bartók a másik kettővel sem, — tehát az a poétikus, üde levegő, mely az új vigjáték egészének karakterisztikonja, egymagában is megérdemli a tartós elismerést. Ajánljuk is levegő-kura gyanánt e méhes látogatását mindazoknak, a kiket az ujabb, úgynevezett társadalmi darabok szemenszedett nyomorúság-kiállításai a szinháztól elidegenítettek.

Üdvözöljük a «Méhek»-et, mert vele ismét beköszöntött a nemzeti szinházba a *stil*. Örülünk, hogy megint akad egy szerző, a ki formát talál annak, a mit gondol, a ki a képzelmünkhöz szól s nem teszi próbára az idegeinket, a ki a rózsaszin baraczkfákról beszél és nem váltó-hamisításról.

Bizony méltó volna egy meleg «fogadj Isten»-re akkor is, ha darabjának minden érdeme első felvonásában volna. (Pedig a másik két felvonás is bővelkedik a szép részletekben.) Mert ez az első felvonás valóságos bijou.

Egy fiatal emberről van szó, a ki elvesztette a hitét az asszonyban. Az asszonyban és a leányban egyaránt, mert amazt nagyon ravasznak, ezt nagyon együgyünek tartja. Nem hisz bennök, mert sokat szeretett. Nagyon közelről látta a perfidiát, s azóta halluczinál vele. Mindenütt ott látja, olyan helyütt is, a hol nem járnak kisértetek. Ez az átka, az árnyéka a hitvány szerelmeknek. Szkeptikus, mert szivének csak rossz tapasztalatai voltak; azok közül való, a kik, a franczia mondás szerint, mindig megőrzik arczukon vagy szivükön az első kedves körmének nyomát.

E szkeptikusnak a megtérítése a «Méhek» alap-thémája. Az első felvonásban már megkezdődik a térités műve. A térítő, a ki nem is sejti, mily missziónáriusi feladatot teljesít, egy gyermek-leány, maga az ártatlanság. Ezt a bájos alakot Bartók kedvesen mutatja be szkeptikusának fumigáló szavaival:

> Süldőlány, félgyerek még,
> A kamaszévek áprilisát járva,
> Esetlen csinytevő, vihogni kész,
> S egy «oh kisasszony!»-on fülig piruló,
> Nagy csontokkal, mint a kölyök-kopó . . .

És ezt a csúfolkodó rajzot finoman egészíti ki pár szó, melyet egy más mond, az, a ki már szerelmes a lányba:

> Ugy tünt előmbe, mint a hajnal, a mely
> Még maga is álomba van merülve.

Viola nem szereti hősünket, hanem a másikat. És fogalma sincs róla, mily gyorsan megejti a szkeptikust szüziességének, öntudatlanságának a bája, mikor méheiről csacsog neki. Ez a jelenet csupa szin és kellem. Ime, a hogy Viola méheinek ellenségeiről kezd beszélni:

> A lepkék nem hiába *parvenük*,
> Csuszó-mászó hernyóbul lesznek, annál
> Fennhéjázóbbak. Ők csak hivalognak,
> Pompáznak tarkabarka köntösükben,
> S szállnak virágról virágra egész nap.
> De van köztök egy rosszabb éji czinkos,
> A pillangók közt Góliáth, arany
> Pánczéllal födve háta, potroha,
> Melyről fulánk is kártalan lesiklik,
> Zománcos nagy szárnyát ha szétfeszíti,
> Mint négy szivárvány fénylik, vagy mint drága-
> Kővel kihimzett bársony legyezők,
> S velök leveri apró elleneit,
> Mint könnyü pelyhet. Nyalka bajsza van,
> S orrmánya is e szárnyas elefántnak,
> Felgombolyítva, hogy mézet szivandó
> Kiöltse hosszan. Villog nagy szeme.
> Mint a kárbunkulus, fényes szarúval
> Bevonva szintén, itt se sérthető!
> Pompás rablólovag diszöltönyében,
> Aranyos, fényes, hímes, bársonyos;
> De tarkójára bélyeget nyomott a
> Természet, s ezzel szépségit letörlé:
> Egy csúf halálfő, hogy ránézni rossz;
> A feje búbján, itt, itt hordja. De
> Ni, kedves Aurél, ön kopaszodik? . . .

Majd odább, hol Viola a méhes ostromát beszéli el, mennyi gyöngédség és kedvesség van a leirásban! Ime:

> A mint álomra hajtják
> Fejök', szegénykék, s elcsitul a méhes:
> Egyszerre csak előcsap a halálfős,
> A félhomályban nesztelen suhan,
> Kerülgető a várat messziről,
> Mind közelebb jön, s mint az inga, elkezd —
> Egy-kettő, egy-kettő, — félkört leirni
> A méhes előtt, mind kisebb félkörökben,
> Mig végre topp! leszáll a kiszemelt kas
> Szájára. Mint egy bástya áll a kas,
> Kapuja előtt, mint kis felvonóhid,
> Fenyü pallócska, rajta száll be a méh,
> Most az orvrabló szállta meg, bejutni;
> De már az éji őrök a kason künn
> Körülfutosva, megzavarva vészjelt
> Adának mint picziny ezüst sipocskán
> Vékony hm-hmgetéssel. Zugni kezd
> Benn a lakosság, nagy forradalom van.
> Egyszerre csönd, — a királyné vezényel
> A felriasztott szuronyos helyőrség
> Felülről rajzik a nyilás felé,
> Elzárni azt s az ellent visszavetni.
> Zümmögve rázudulnak, ellepik,
> S testének millió szuronyt szegeznek.
> Mit ér! fulánk nem fogja, mind lehányja
> Magárul, és az elfoglalt erődbe
> Bevonul. Fájdalmasan némulnak el most,
> Hogy a zsarnok befészkelé magát;
> Egy hang sir olykor: a szegény királyné.
> Ah! megalázta, országát tiporja,
> S kincstárát lopja meg a szivtelen!
> Jól teli szivja szinmézzel magát,
> Gyüszünyi elfér a pókos hasába. —
> Azzal indul ki, visszavonulása
> Vonalát ujra jelzi a zugás,
> Szidva, csipkedve kisérik határig,
> Most már ott nyomnák őt a küszöbön, de
> Keresztül tör, — s lomhán tovább repülne
> Az éjszakába, mely szülé a tolvajt, —
> Igen, ha ott nem volna már kezem,
> S meg nem csipik kinyujtott ujjaim! De
> Csapdába jut, reszketve bűntudattól,
> Nagy czinczogással. Megvagy, jó madár!
> Megvagy, gazember!

Aurél nincs tisztában vele: nem játék-e ez? De csakhamar rájön, hogy a kis méhész nem is álmodik arról, a mire ő gondolt. Ez a jelenet a legbájosabb része a darabnak (a leányt Bartók mindvégig ily képekben gazdag nyelven beszélteti), de Viola a következő felvonásokban sem veszít érdekességéből.

Gyula, a kibe Viola szerelmes, az Aurél kedvésének kezd udvarolni, de csak szinből. Először is azért, mert felbontani igyekszik e viszonyt, az Aurél érdekében, a kit meg akar házasítani; másodszor, mert szabadon akarja hagyni az utat Aurélnak Viola mellett, a kiről bizonyos, hogy Aurélt ki fogja gyógyítani filozofiájából. Violában föltámad a féltékenység, s a szeget szeggel elvénél fogva kaczérkodni kezd Auréllal. Ez a bonyodalom. Egy pillanatra ugy tetszik, mintha Gyulán is megboszulná magát a renaissance-izü fogadkozás, de Viola nem tagadja meg magát és szerelmét, Aurélnak észre kell térnie: filozófiája csődöt mondott.

A kompoziczióban vannak egyenetlenségek, de a darab tonusa végig ugyanaz, a milyen az első felvonásban. A dialog véges-végig ötletekkel teli, szines, poétikus, elmés.

S azért nem csodálnók, ha az első felvonásbeli méh-kasokra ép olyan szereplés várna, mint a milyen hosszu szereplése van a «Csók» almafájának.

A. Z.

*

A «Méhek» hangulatához igen jól talál mai képünk, melyet *Vágó Pál* rajzolt, könnyed finomsággal csoportosítván az új vigjáték költői jelképeit: a napraforgót és marguerite-et, a méztolvaj halálfős lepkét, s a méheket, melyek grafikus érzékeltetéssel alakulnak át a magasban csillagokká, a miről szintén szó van a darabban:

Viola: «. . . S fönn az ég is, elgondoltam olykor,
Nem más: egy roppant kék kas, egy üveg kas,
S a csillagocskák
Aurél: Méhecskék a kasban,
Viola: Arany bogárkák, legszebb raj, — az Úré!

S a kép fő alakja Violát ábrázolja, a darab eszményi hősnőjét, a ki *Csillag Teréz* művészi alakításában ép ugy hatott külső bájosságával, mint a poétikus lény hévteljes ragyogtatásával. A képen épen a veszedelmes pillangó után nyujtja ki kezét a leányka, (a mint az orvvadász elcsipését elő is adja a darabban.) A másik arczkép Leonáé, a «szép marquisnéé», kit *Hegyesi Mari* reprezentált méltó szépséggel. Megemlítjük, hogy a szerző és hősnő mellett a többi szereplők is zajos tapsokat arattak, s Prielle Korneliát, Vizvárynét, Nádayt, Ujházyt, Mihályfit, Heténytit többször hivták a lámpák elé.

A PISKII HONVÉDEMLÉK.

Példátlan a harczok történetében, a mit Piski alatt Bem, és az ő vezérlete alatt vitéz tisztjei között különösen Czecz tábornok megtett; többször voltak kénytelenek hátrálni, de ujra meg ujra elkezdtek harczolni a szintén vitézül küzdő osztrákok ellenében, és végre is kicsikarták a diadalt. A hol egy hadsereg megbomlik, ott többé a fegyelmet helyreállítani, a csüggedők szivébe ismét bátorságot önteni lehetetlen, — tudja azt minden katona. S Bem meg ezt a lehetetlenséget is megtette. A mikor Bem csapatai átnyomultak a történelmi nevezetességü hidon, s már nyomták az osztrákokat visszafelé, lovasságunk egy része olyan sortüzet kapott, hogy eszeveszetten futott visszafelé, s magával ragadta az egész sereget. Ekkor Bem, bár őt magát is elsodorták a futók, azt a hallatlan erőfeszitést volt képes végbevinni, hogy a hid mögött összeszedte az egész futó hadat, s nemcsak tűzbe vitte ujra, de elfoglalta a hidat, kimondván ama nevezetessé vált szavakat: «Brücke verloren. Siebenbürgen verloren.»

Az osztrákok mintegy 2000, mi körülbelől 5—700 halottat vesztettünk azon a napon. De Erdély meg volt nyerve, és a történelem egy fényes lappal gazdagabbá vált.

Ennek a csatának emlékét örökíti meg az az obeliszk, melynek rajzát jelen számunkban veszi az olvasó. Pogány József főispán, Szathmáry György képviselő, Barcsay Gábor és Jó József, Schuller Frigyes, Papp Pál nyugdijazott ezredes, Jancsó Ernő plébános, Nagy Gusztáv s többen — valamennyit lehetetlen fölsorolnunk — buzgólkodtak leginkább azon, hogy a piskii csata emlékét kőben is megörökíttessék.

Az obeliszk arra az emelkedett pontra van emelve, a honnan Bem a már elveszettnek hitt csatát vezénylé és csapatait győzelembe vitte; az obeliszk szemcsés szürke gránitból készült, s magassága 9·05 méter, alapterülete 25 négyzetméter. Az oszlop keleti oldalán van egy cserkoszorú s alatta e fölirat van:

Az 1849-ik évi február 9-iki győzelmes csata és ott elhullott dicső honvédeink emlékére a nemzet kegyeletes közadakozásából, a hunyadmegyei honvéd-egyesület támogatása mellett, emelte Piskitelep lakossága, MDCCCLXXXIX.

A Piskitelep felé néző oldalon e fölirás olvasható:

E dombról döntő el Bem apó a csatát azon emlékezetes kijelentés után: «Ist die Brücke verloren, ist Siebenbürgen verloren!»

A déli oldalon pedig ez:

«Vérzettek és elhaltak ők,
De győzedelmesen;
Tettök sugára átragyog
Időn s enyészeten.»

A SZERB PARLAMENT ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSA.

Az az élénk összeköttetés, melyet a szerb királyi udvarral, a szerb kormánynyal és a szerb főváros tudományos és művészi köreivel már évek óta fentartok, ugy hozza magával, hogy időnként meg kell fordulnom Belgrádon is.

Az őszszel is meglátogattam belgrádi barátaimat épen akkor, midőn az ujonan választott szerb szkupstinának (parlamentnek) össze kellett jönnie.

Szerbiának 1888. évi deczember hó 22-étől fogva igen szabadelvü alkotmánya van. Ez alkotmány alapján kellett az ujonan választandó szkupstinának ez év október hó 13-ára rendkivüli ülésbe gyülnie, hogy az új alkotmányt, ugy szólván, kiépitse.

Az állami költségvetés megszavazásán kivül az alkotmány a jelenlegi szerb országgyüléstől még számos nagyfontosságu törvény megalkotá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT - 8

Magyar Ifjúság

Tarnóczy Zoltán

1021

Tarnóczy Zoltán rajza

ernazio-
— Az új
éje) azt
zó más,
esztivál.
bál más
ra való-

sősorban
lönbözni
lepetései
cozásúak
i, tizen-

találko-
korábbi
n érté-
cozások-
1976-os

galmaz-
al az a
következ-
idei ta-
át meg-

tette ki az a vetítéssorozat, l
lyet az NSZK-beli *Alexan*
Kluge rövidfilmjeiből állító
össze, s főként az a hat-hét
kumentum- és játékfilm, an
Chilével foglalkozott. Lényegé
tehát a *Mostra napjaink po*
kailag legizgalmasabb térsé
nek és problémáinak filmmi
szeti vetületét igyekezett adn
ez az, ami az Adria-parti o
kisváros filmszemléjét egyet
tette, hiszen ezeket az alkot
kat, ilyen csoportosításban, il
közegben és ilyen összefüggés
ben sehol másutt nem látha
volna. S ha részkérdésekben
is volt minden sikeres és kiel
tő vagy vitathatatlan, az ala
gondolások mindenképpen P
ro életképességét, fontoss
igazolták.

Nézzük már most közelebb
milyenek is voltak az arab
mek? Vegyük először a s
szerint legtöbb filmet

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1976 MAR 26

Magyar Ifjúság

Tarnóczy

1021

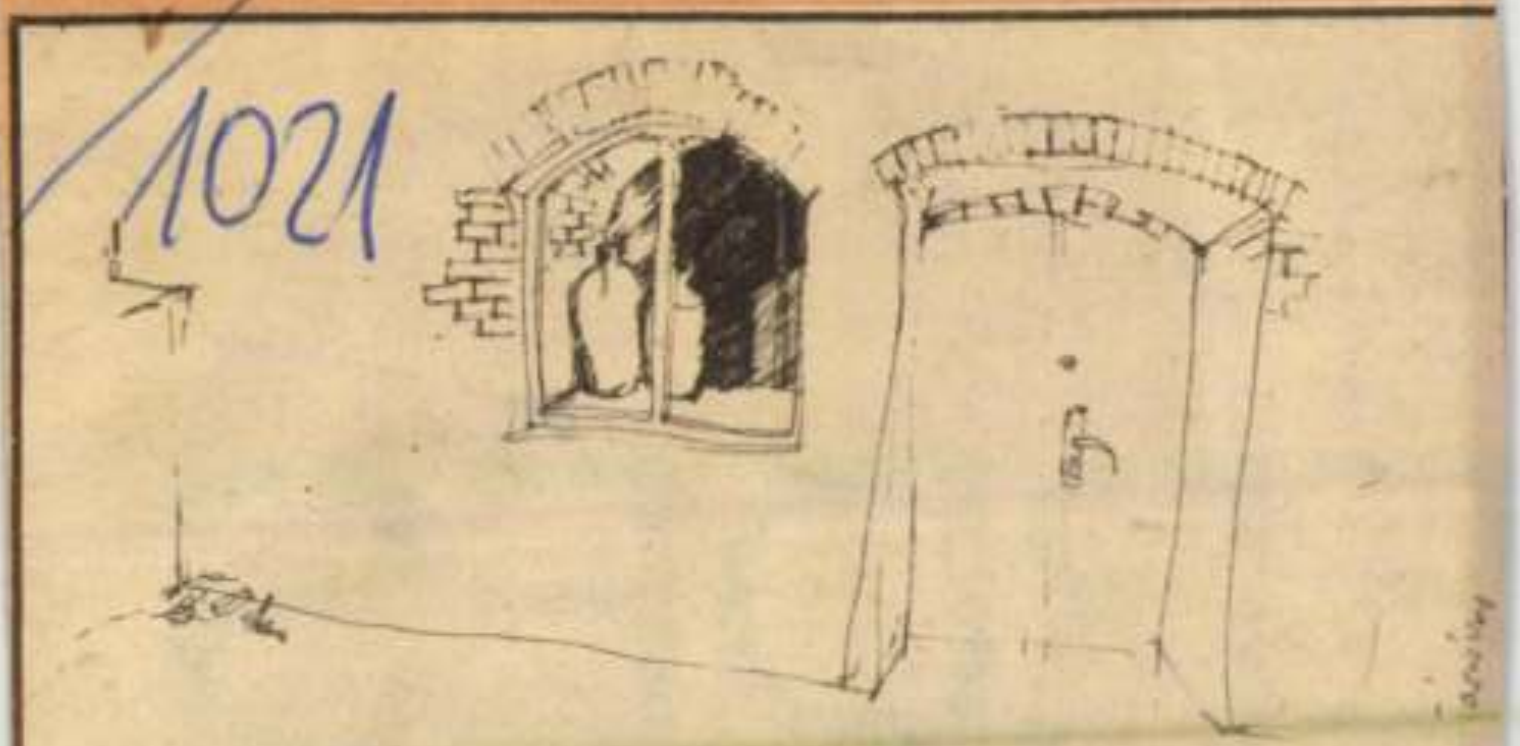

Tarnóczy rajza

ÉRDES

Tarnóczy Zoltán, grafikus

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

13.

akartunk
ztunk
:kel írtuk
levettük
zé tettük
atlan dala
diadalra.

A jövő mögöttem, előttem a múltam
több börtön, mint öröm. Mit üzen a jelen?
Vezérlő csillagom, tudom, még nem kelt fel
mosolyoghatok hát nem-hegedt sebekkel?
Nem sokat mozdulok, élni így is lehet
mozdulnak helyettem árnnyá vált emberek
megmaradt napjaim sorsukba vegyülnek
egy hang még, kevés tett s szavaim elülnek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Zoltan Tarnoczy

1980 FEB 18

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

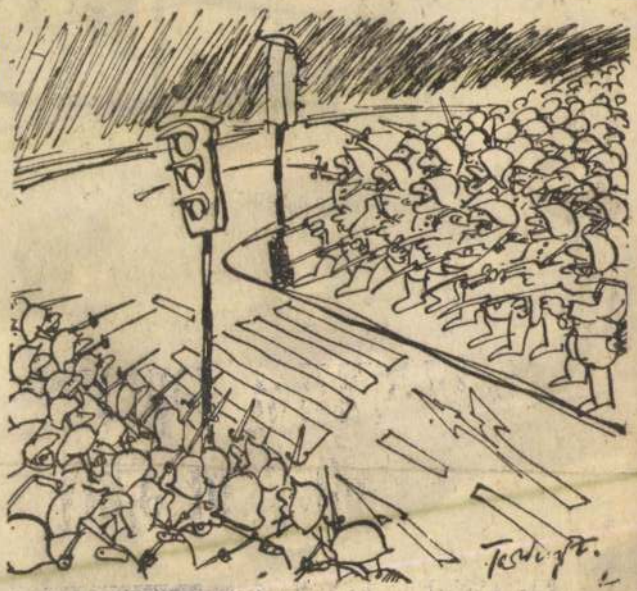

In dieser Nummer bringen wir einige der jüngsten Zeichnungen ungarischer Karikaturisten, die Sie hoffentlich zum Lachen und Schmunzeln reizen. Bild oben: Zoltán Tarnóczy: Disziplin

Tarnóczy Zoltán grafikus

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

néha autóbuszon vagy személykocsin! Extrémnél extrémebb esetek ott is minden negyed- vagy legalábbis minden félórában. Emitt, mint egy látomás, pucérra vetkezett exhibicionista fiatalember robog el mellettünk motoron, nyomában két riasztottriadt rendőrrel, akiknek az arcán egyszerre látni a „megállj, te büdös" indulatát és egyszerre a zavart, merthogy nem tudják, mit is üldöznek voltaképpen: magát a száguldó bűnt-e, vagy csak egy elemi erővel kitörő betegséget. Amott meg — megint egy látomás — egy harmadfű csikó tör ki odaérkezésünkre a rétről. Mellénk szegődik és ott nyargal mellettünk, lobogtatva kékes-fekete sörényét, és követve minket — már a fák között — még akkor is, amikor a leginkább centrális, szüntelen a magas léttitok közelében tartózkodó, miután elérte vagy elérni vélte célját, keresni kezdi a nyerset, a tarkát, az „összevisszát". Hogy kitör az a „perifériák" felé, áttör a költőiből a prózaiba. A műfaji határsértések, határhelyzetek, határesetek jó részben így keletkezhetnek. De hát mi lesz periférikus ilyenkor? Csak a külső: a téma, a tárgy. És még az is csak akkor, ha kiszakítják őket az összefüggéseikből. Mivelhogy a formáló erő és indulat, a világgal szemben támasztott emberi-művészi követelés ugyanaz marad. A maga mivoltában az nyer ilyenkor attól, hogy új, másfajta anyagon próbálja ki magát, érdesebb matériából építkezik.

Héra Zoltán

TÁRNOK László festő

Pénteken Szél Agnes fotóművész Emlékképek a szülőföldről című kiállítását Mohácson a városi könyvtárban nyitják meg. — Tárnok László festőművész kiállítása a szolnoki Pelikán Galériában nyílik. — Juan Gyenes fotóművész kiállítását Siófokon, a délbalatoni kulturális központban nyitják meg.

Vasárnapi Hírek
1993. jún. 10

ték (42. jegyzet). A középmező centrumában levő ovális med
fölött és alatt egy-egy nagyobb, mellette jobbra és balra egy
kisebb virágtő. Itt olvasható az évszám is:

I⁵ (virág) 5 (medalion) 8 (virág) 5

A medalion fölött és alatt egy-egy felirat:

PLATONIS OPERVM

(medalion)

TOMVS SECVNDVS

A medalionban Krisztus-mellkép, profilban (heraldikailag balra
forduló), mögötte sugárkoszorú. A medalion keretén belül, belülről
olvasható, antikvabetűs körirat:

IESVS · CHRISTVS · FILIVS · DEI · VIVI · SALVATOR · MVNDI
REX · REGVM · ET · DOMINVS · DOMINANTI:

A háttábla kompozíciója megegyezik az előtábláéval, de nincs rajta
sem felirat, sem évszám, s a medalion keretelése is más: külső keretében gyümölcsök, a manierista kartus visszahajló szélei közé szoritva,
belső keretében belülről olvasható, antikvabetűs körirat:

ALCIORA · TE · NE · SCRVTATVS · FVERIS · SED · QVAE
PRAECIPIT · TIBI . DOMINVS · COGITA · ECCLESIASTI : 3

(Bibliai idézet változata: vö. Sir 3,22)

(Ez megegyezik a sárospataki Heidenstein-kötet medalion-keretévé
bár itt fordítva nyomták a bélyegzőt, mert a körirat lent balra ke
ződik, nem úgy, mint ott, fent jobbra). A medalion közepén
Báthoryak farkasfogas címere. (Ez a bélyegző is megegyezik a sáro
pataki példányéval.)

A kötet rendkívül rossz állapotban van. A kötés bőre mindenü
elvált a kartontól, s maga a karton is leveleire esett szét. A geri
alsó rekesze leszakadt; itt, a bal alsó sarokban még a könyv lapjai
mállanak. Irodalom: *Vásárhelyi Judit* i. m. 231, 234.

2. Platon: Opera omnia ex . . . J. Serrani interpretation
tomus tertius. Paris: H. Stephanus, 1578. (416 + 140 lap, 390 × 260
64 mm) Győr, Székesegyházi Könyvtár, jelzete: I.X. I. 20. Bátho
Zsigmond fejedelem possessor-bejegyzése a címlapon, fölül:

Sig: Bath: Ill^mi Princ Trans

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-718, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Tarnóczy Zoltán, grafikus

1981 DEC 1 3

1021

TARNÓCZY ZOLTÁN

...em vagyunk nagype...
...e kellett húznunk ...
...eg itt egy szemü...
...lyen koszos, le...
...s, de utolsó mu...
... középiskolai ta...
...esen ki van szo...
... egy lelkiismeretlen
...t tanultak az egye-
...fi a tanulást abba-
...salta a lányunkat.
...ejébe még el is ide-

gezte a tekintetét.

Enyhe köd pólyálta be a környéket, lekerekítve az éleket. Kedvesebb lett tőle a ház, az utca, a járda. Az ősz. De a hiányérzetet nem tudta eloszlatni.

LÓ SZAVAK

Mindig ön-véremmel írtam verseimet
így fogy el cseppenként, de a sorok nőnek
titkukat megfejtik, csóváit széthordják
eljövendő korok, boldogabb legények.

Egyszer meg kell állni, tanácsolja sok bölcs
ők el sem indultak, hitet sem cseréltek
hitük sohasem volt; könnyen s jól beszélnek.
Titkomra gondolok és nem válaszolok
álomtalan éjek, kenyértelen évek
izzanak lelkemben, ez a feleletem.

A jövő mögöttem, előttem a múltam
több börtön, mint öröm. Mit üzen a jelen?
Vezérlő csillagom, tudom, még nem kelt fel
mosolyoghatok hát nem-hegedt sebekkel?
Nem sokat mozdulok, élni így is lehet
mozdulnak helyettem árnnyá vált emberek
megmaradt napjaim sorsukba vegyülnek
egy hang még, kevés tett s szavaim elülnek.

...RAJZA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 NOV 29
Magyar Ifjúság
Tarnóczy Zoltán
1021

TARNÓCZY ZOLTÁN RAJZA

egy atomerőmű épül... akkor mi van? — kérdezny, aztán a volán fölé hamegcsókolta Varjú száját. i jobb kézzel átölelte a és magához húzta. Összetaszájuk. s a kocsi imbolyogdt tovább az úton. A lányró, nedves és üde volt a Varjú megszerette a száját, érezte, hogy a lányt is szeudná. Lassan elengedte a a kocsit egyenesbe hozta. ra lassított. Pakstól már -hat kilométerre lehettek. vagy nálam.

Jó napokat lehetne , ha mi ketten most elk Boglárra...

negyvenre lassította a csit, s az út menti fákat te. Gondolkodott. A magassan forgott a szalag. Led nék a Kinn a tetőn-t játVarjú erőlködött. Végig gondolni a dolgokat, de nem jutott az eszébe. ánta a lányt. Nem tudta, it csináljon. „Legjobb lenndani róla" — erőltette a tot. De alig jutott el idáig, tovább romlott a helyzetlenül a lányra pillantott, vette, hogy az orrcimpái ak. Tágulnak, apadnak. A rcimpái finoman, lágyan ak, mint egy fiatal, kéthetes vadnyúlé. Ez a vad, noccanás elkábította Varint. Úgy érezte, nemcsak a lányt, hanem szereti is. ahogy az ember a vad, en dolgokat, szagokat, tesereti.

kapcsolt, és harmincra tette a sebességet. Az utat kellett néznie. Pillantása dt a Camel-reklámon. Sore a figurákat. Moe Menjon elvinné a lányt Bog-Úgy gondolta, hogy el, oe Mentum szeretné ki-, hogy valóban impotens gy csak a whisky hatása . Deious, a néger biztosan a lányt. Gimmick is ellányt. A pincér egyébként ogy bigamista. Ahogy néz, van valami furcsa. És ord piros szegfűt a gombn? Nyilván oka van. S k egyébként is olyan figutálalás közben tapogatja lányokat a konyhában. illanatban még a lányok an matat, aztán kézmosás kenyeret szeletel. S a fellegáns fiatalember? Ő is a lányt Boglárra. EgyébBoglárra utazna. Az ilyen nyarat a víz mellett töl-

Nem lehet összerázni a dolgok

— És mi lenne, ha a 65-ös elágazásáig elvinnél?

— Nem viszlek el. Pakson v ják a Z-elemeket.

— Te tényleg egy kengu vagy.

— Azt hiszem, kenguruvá v toztam.

— Kár... Nehezen kapok majd kocsit.

— Te kapsz kocsit.

— Nem, én sem kapok kocsit. Szigetvár óta nem állnak meg a mókusok. Adj még egy cigit.

Varjú megkínálta a lányt, és maga is rágyújtott. Hallgattak. Hirtelen felbukkant a Duna nagy kanyarral, s egészen az országútig benyomult. Varjú befordult a halászcsárda elé.

— Itt könnyen kapsz kocsit — mondta.

Hazament, megmosakodott, tiszta trikót és nadrágot húzott, aztán gyalogosan indult a közeli Pillangó felé. Szombat volt, késő délután. Kőbánya kezdett magához térni a bizonytalanul lengedező alkonyi szélben.

Amikor Varjú megjelent a Pillangó teraszán, az alkalmi vendégek összerezzentek, mert a két éve megnyílt jó hírű szórakozóhely hirtelen őszi erdővé változott. A terasz jobb sarkában három összetolt asztal mellett két rövid hajú lány és tizenegy hosszú hajú fiú vad károgásba kezdett.

— Kár... Kár... Kár...

Bent a teremben elhallgatott a wurlitzer, s a bárpult mögül előrontott egy ötven körüli kontyos asszony.

— Gyerekek, kezditek megint?!

— Manci néni, itt a Varjú — mondták a lányok, s a lépcső felé mutogattak. Az üzletvezetőnő hátranézett, aztán elmosolyodott.

— Te vagy az, Varjú?

— Én — mondta Varjú szerényen.

— Már azt hittem, kitört a gyerekeken valamilyen hisztéria.

— Ááá! Csak szombat van.

— Gyere, Varjú, keverek neked egy száraz Martinit.

— Kösz, Manci néni.

Varjú követte a kontyos asszonyságot, s közben, mint egy landoló államfő, integetett a haverjainak a sarokba. Azok újra rákezdtek a károgásra:

— Kár... Kár... Kár...

Varjú felmászott a középső bárszékre. A kontyos asszony ginl és

nek.

— Ez attól van, hogy kissé hervadt vagyok.

— Megvolt neked az Olgi, nem? — csicsergett a lány a válla fölé hajolva.

— Nem volt meg.

— Cso... Cso... És amikor bezárkóztatok a raktárba? Az Olgi elmesélte az egészet...

— Csüccs, Pötyike, csüccs — mondta Varjú a lánynak, és könnyedén a fenekére csapott. A lány visszament a helyére. A fiúk közben nyakalták a sört, és újra és újra megszólaltak:

— Na, mi van Kánya?

— Lehervadtam, srácok.

A legények letették a poharukat, és közelebb hajoltak Varjúhoz: volt köztük négy sofőr, egy szerelő, egy gyógyszergyári technikus és néhány sörgyári munkás.

— Bedöglött a kocsid? — kérdezték.

— Rosszabb — mondta Varjú. — Kenguruvá változtam.

Az asztalnál kitört a röhögés. A hangzavar közepén befutott Mari és Cica. Szájon csókolták Varjút, és melléje ültek.

— Mesélj, Kánya — biztatták Varjút a barátai. Varjú beleivott valakinek a sörébe, aztán a két lány között az asztal fölé hajolt.

— Felszedtem egy stopos lányt Dunaföldvárnál. Jó csaj volt, nagyon jó csaj.

— A lényeget, Kánya, a lényeget!

— Nem volt semmi lényeg. Z-elemeket vittem Paksra. A falu alatt kitettem a csajt a kocsiból.

— És?...

— Aztán semmi. Felszívódott. A csaj azt akarta, hogy vigyem el Boglárra. Kicsit meginogtam, de aztán rámutattam a Camel-reklámra: „Mit gondolsz, ezek közül melyik nem vinne el téged Balatonboglárra?" A csaj egyenként megvizsgálta a fejeket. Moe Mentum, Deious, a néger, Gimmick, a pincér, Right, a selyemfiú ahogy következnek, aztán rábökött kengurura. „Akkor én egy kenguru vagyok" — mondtam neki. Aztán két nap múlva kezdtem érezni, hogy tényleg kengu-

ruvá változtam.

A gyerekek egész életé
felelősség és a jó szándék
nem lett volna elég a t
előtt álló feladatok meg
a gyerekek komolyan ve
mányzata nélkül. Nyom
hetjük a könyvben enn
megszervezését, tanúi
legfőbb vezető szerve, a parancs-
nokok tanácsa nem egy felelős
ítélethozatalának:

„...Vagy itt volt például Kázmér. Már nem emlékszem a vezetéknevére. Nagy, tohonya gyerek volt, azt hihette volna az ember — hittük is egy darabig — hogy ébren alszik, lefüggönyözött agya mélyén még mécsesnyi világ sem pislákolt.

Kázmér egy időben elfelejtett bejárni az iskolába. Az anyjával élt — beteges, épphogy a létezés szintjén fuldokló asszony volt —, aki nem bírt ezzel a nagy darab kölyökkel. Azt sem tudta szegény, hol kódorog a fia délutánonként.

Mi sem tudtuk. Kérdeztük, de Kázmér csak hallgatott. A parancsnokok tanácsa elé állítottuk. Eleven banda gyűlt ott egybe abban az évben. Volt köztük egy csuda jó eszű, intellektuális érzékenységű, koromfekete kölyök, Bréder Pista. Addig nyúzta a kör közepén málladozó Kázmért, míg az kibökte.

— Hát etetni járok, ha ennyire birizgál, tudd meg, etetni.

A társaság elhűlt.

— Hova a fenébe jársz te etetni?

— Az állatorvosira. A kísérleti állatokat. Laci bácsinak segítek.

— Pénzért?

— Egy túrót.

— Hát?

— Mert érdekel.

— Mi a franc érdekel?

— Hát az állatok.

Fene nagy vita kerekedett. Én azt javasoltam, kötelezze Kázmért a tanács arra, hogy a biológia szakkörbe beiratkozzék. De Bréder vezetésével lehurrogtak.

— Az nem jó — érvelt Bréder egy pszichológus jó érzékével —, akkor nem érzi, hogy ő tesz valamit, legfeljebb azt, hogy engedelmeskedik. Inkább dumáljuk rá, hogy járjon.

Rádumáltuk."

A gyermeki önkormányzat mellett a tantestület másik fő segítője és szövetségese a Telefongyár volt. A gyerekek ugyanis délelőttönként valamennyien itt dolgoztak.

„...Sok olyan munkással, csoportvezetővel, művezetővel ismerkedtem meg, akiket szívesen láttam volna a tantestületben.

Közülük Borbás bácsi magasomunkaasztal közepén ült, mint Leonardo Utolsó vacsorájának Krisztusa, és mesél a tanítványainak. Azoknak közben jár a kezük, illesztgetik a bigyókat szaporán, az Öreg meg mondja komótosan, kiteregeti hosszú munkáséletének tarka szőttesét. Hogy mi mindenről mesél, az iskolában derül ki, néha a történelemórán. Amikor az 1930. szeptember 1-i tüntetést tanítottam, megszólalt a csibészpofájú kis Tamási, akivel idebent senki sem bírt, csintalan, játékos természete és mérhetetlen iskolaundora miatt:

— Ezt már ismerjük.

— Honnan?

— Az Öreg mesélte.

Mindenki tudja, aki nem is a keze alatt dolgozik, hogy az Öreg — ez Borbás bácsi.

— Hát akkor mesélj, mit mondott az Öreg.

És Tamási, akiből máskor alig lehet kihúzni egy valamirevaló feleletet, most elmondta, hogyan kardlapoztak a zsaruk, hogyan iszkolt az Öreg is a mellékutcába, be egy kapu alá, épp egy jóképű csajjal. S addig lapultak ott, míg végül meg is fogdosta az Öreg. De azt is tudja Tamási, miért ment ki az akkor még sihedernyi Borbás az utcára tüntetni.

— Válság volt, ott szotyolázott a sok éhes melós a gyárak előtt, nem volt munka. Az Öreg is egyszer evett napjában, valami levesfélét, amit úgy osztottak a munkanélkülieknek.

Ha mindezt én mondanám, leckévé züllene az egész. De így, maga az élet.

Tanév vége felé felhív az Öreg telefonon. Igaz-e, hogy Tamási meg fog bukni fizikából?

— Könnyen megeshet — mondom.

— Ejnye-ejnye — mondja nekem is —, nem lehetne csinálni valamit? Tudja az igazgató úr, hogyan él ez a gyerek?

És éneklő hangján meséli nekem Tamási hányatott életét, visszeres lábú, beteg anyját, megesett nővérét, aki a szomszédok elől vidékre költözött, úgy utazik le hozzá az anyja havonta, hogy lássa néha az unokáját.

Már tudom, hogy Tamásit nem fogjuk megbuktatni. Ezt nem tehetjük meg az Öreggel.

Egyszer izgatottan jönnek a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Ifjúság

1975 AUG 29

Tarnóczy Zoltán

1021

lyödő hasával az iskolába. A gye- her eskuvoi ruhat, megsze...

TARNÓCZI ZOLTÁN RAJZA

sabb főszereplő egyben jelkép is lehetett volna annak, amit a művészettől elvárnak.

Az epikai keretként feldolgozott tényanyag azonban teljesen elhalványítja a konfliktuson alapuló alkotásszerkesztést. Sokszor beigazolódott már, hogy a dokumentum nem tűr meg maga körül semmiféle más közeget, mert a valóság közelségében minden mesterséges megoldás lelepleződik. Minden más eljáráshoz prekoncepciók szükségesek, s ezért csak közvetve tartalmazhatják az igazat, olyankor, ha az előítéletek között szerencsés véletlen folytán nem vesznek el a tények. *Zolnay* két főszereplője fokról fokra a háttérbe szorul. Ha valaki nagyon figyel, némi dramaturgiai gyakorlattal még észreveheti ugyan az ellentétet, de a valóság, mely elénk tárul, s amelyet retusálni kellene, hogy az elvárások teljesüljenek, annyira fontos (mert annyira igaz dokumentatív teljességében), hogy ez az ellentét mindegy.

Módszerében is „nyílt" film a *Fotográfia*. Vetítése közben mindvégig érezhető, hogy itt filmezés folyik, nem pedig játékfilmgyártás. Főszereplői a falvakat járják, és valódi házakban, valódi emberekkel beszélgetnek, készítenek fényképeket, ahogy ma sok hivatásos fényképész is teszi. A harmadik szereplő, *Sebő* Ferenc látszatra kilóg a a sorból. Gitárját pengetve énekel, sírós vagy gunyoros archaikus magyar népdalokat, *Nagy* László, *Szécsi* Margit,

élők jelle

De hiáb
beállítások
családi ké
ket csóvál
tusált, pir
terű portr
tőinek és
az eszmén
élmény a
ben a fé
gukról. Olyan őszinték, hogy nincs színészi alakítás, amely ezt természetességben utolérné. Akár a lovát futtató tsz-dolgozó, a lányát otthoni szolgálatra savanyító öregasszony, a cigány-házasság miatt kitagadott, szülőket verő fiú, vagy akár a gyermekeit kiírtó anya történetéről van szó, a megélt valóság és a között az igény között, amellyel az emberek ezt a valóságot látni kívánják, feszül a film igazi ellentéte, de most már szereplőhöz és helyzethez nem kötötten, mintegy egyetemes érvénnyel. Mintha csak azt mondaná, hogy felesleges az összeütközést előre megtervezni, megmutatkozik az a valóságban magától is.

Mivel a két főszereplőt a feldolgozott anyag megfosztotta eredeti feladatától, kis híján megsemmisültek. Szerepük ugyanis az elbeszélő *én* szerepére korlátozódott, amely az irodalomban egyes szám első személyben szokott megnyilatkozni. A filmben azonban ilyesmi nehézkesebben fest: az első személyt egy

1973 MÁR

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VIGILIA

Budapest

Tarnóczy Zoltán

1021

Tarnóczy Zoltán: Istentisztelet

Tárnok Róbert

96. I. 13

Fényre fordulók

Kedves, csendes fiatalemberek. Főként a Széchenyi téri képzőművészeti szakkörből ismerem őket. Szinte sohasem hiányoztak: lehetett rájuk számítani. Ahogyan tanulmányrajzaikat, festményeiket is a szakmai igényesség és a kísérletezés izgalma jellemezte. Igaz, az utóbbi esztendőben valahogy hűtlen lettem e szakkörhöz. Ők viszont kitartóan haladtak a maguk rögös, autodidakta útján. Majd mostanában gondoltak egy merészet és nagyot, hogy a szélesebb nyilvánosság előtt is bemutatják munkáikat. Ennek köszönhető, hogy a szegedi Bartók Művelődési Központ B Galériájában ezúttal *Huszár Imre* és *Tárnok Róbert* műveit láthatjuk.

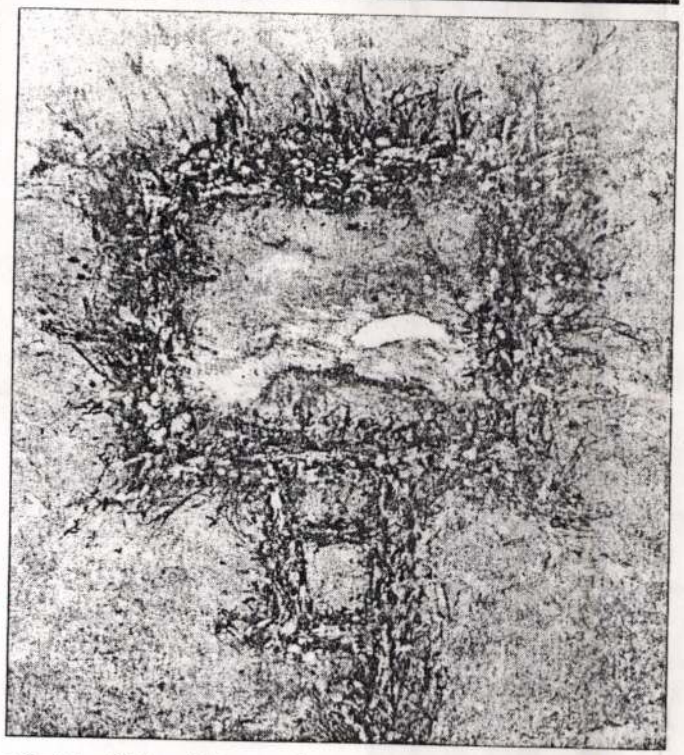

Színes, eleven, már-már meglepően változatos képanyag fogadja a látogatót. Akadnak itt parányi akvarellek és méretes olajkompozíciók, puritán fotómunkák és színrobbanásos festmények, nem is szólva a természetelvű és absztrakt felfogás lüktető váltakozásáról. Így az első pillanatokban nem is gondolnánk, hogy itt csupán ketten szerepelnek. Más kérdés, hogy a bemutatott művek aránybeli megosztása is meglepetést kelthet. Elvégre Huszár Imre legalább háromszor annyi képet vonultat fel, mint kiállító társa. Hogy mi ez az aránytalanság? Annyi bizonyos: korántsem valami öntetszelgő, diktatórikus egoizmusról van szó. Inkább egy kollegiális, baráti megegyezés eredményéről. Ebben pedig az alulmaradó okos önismerete dokumentálódik.

Mert hát Huszár Imre jóval vitálisabb, tehetségesebb egyéniség, mint Tárnok Róbert.

Az utóbbi fiatalember jobbára csak szelíd, tanulmány jellegű akvarell munkákat mutat be. Találunk itt hamvas, ropogós csendéleteket, omlékony portrékat és egészalakos figurákat. Mi több: egy-egy produkción az elvontabb, korszerűbb formaképzés jegyei is feltűnnek. Nem is túlságosan rosszul, s nem ízléstelenül. Ennek ellenére Tárnoknak még sokat kell gyakorolni, érlelődni, hogy igazában túllépjen a jó értelemben vett amatőr színvonalon. És itt a jó értelem annyit tesz, hogy munkái lényegében korrektek, gusztusosak és szépek. Ám ennél semmivel sem jelentenek többet.

Huszár Imre művei között viszont alkalmanként felvillanyozódik a néző. Mert olyan művek, olyanféle szín- és energiakoncentrátumok kerülnek a szeme elé, amelyek úgyszólván magukhoz szippantják és egy jókora ideig el sem engedik a kémlelő tekintetet. Ez pediglen biztató jel. Annál is inkább, mivel az érdemi alkotó munka valahol ott kezdődik, ahol túl bírunk lépni a hagyományos, szokványos képzeteken.

De ne vágjunk a dolgok elébe! Huszár művei ugyanis lehetőséget adnak, hogy mi is végigjárjuk azt a folyamatot, amely a természetelvű, realista formálástól egészen a szürreális, absztrakt komponálásig vezet. Látható például: az alkotó az utóbbi időben mintegy hátat fordít a figurális témáknak. Helyettük inkább a természet misztériumát vizsgálja. A füvek alázatos gazdagságát, a fák időtlen bölcsességét vagy az égbolt távlatos melegségét. Mindezt azonban nem csupán azért teszi, mivel szemlátomást imádja a természetet. Hanem leginkább azért, mivel e sajátos témakör szinte magától kínálja a kötetlenebb, elvontabb kifejezési módszereket.

Már a fotóknál is felbukkan e törekvés. A mezei gyomnövények párosán mindenesetre furcsa, összekötő gézfonat világol, miként a naturális képzetű téglatestben is keresztek sötétlenek (Együtt sem könnyebb, Jel). Kiderül itt: Huszár Imre azért mégsem bízik teljesen a véletlenekben. Innen adódik, hogy leleményes módon a kamera objektív szigorát is beépíti munkamódszerébe. Közben a részletek igazságát, eredetiségét és formagazdagságát forszírozza.

Persze más dolog a fotó, s megint más a festészet. Mégis azt látjuk: a formai alázat és érzékenység a képfelületeiről sem hiányzik. Már csak azért sem, mert Huszár a mértéktartó, szolid elvonatkoztatás alternatíváit is kipróbálja (Életfa, Forrás). Aztán egyre–másra felszabadultabb, ösztönesebb lesz előadása. Ami a programadó őspalettán vagy A történet kezdetén még zárt, szerkezeti kötöttségű színlátomás, az a Nyár kompozícióján már egy hallhatatlanul oldott lírai improvizációvá válik. A Tükör és a Hajnal pedig a legmegkapóbb csúcsokat jelenti. Mert a színbeli expressziók hátterében tartalmas formai és szerkezeti meggondolások munkálnak. Talán épp erre kellene vigyáznia Huszár Imrének a legjobban a következőkben. Hogy bármennyire is absztrahál, de azért biztonságos szakmai, érlelési tapasztalat legyen a lába alatt.

Nincs mese, jönnek a fiatalok, Palikám – mondta pataki Ferenc festőművész, amikor befejeztük e tárlat anyagának zsűrizését. Most se tudok mást válaszolni csak azt, hogy jöjjenek csak nyugodtan, ez a világ rendje. Minthogy érdemi utánpótlásra a művészetben is eleve szükség van.

SZUROMI PÁL

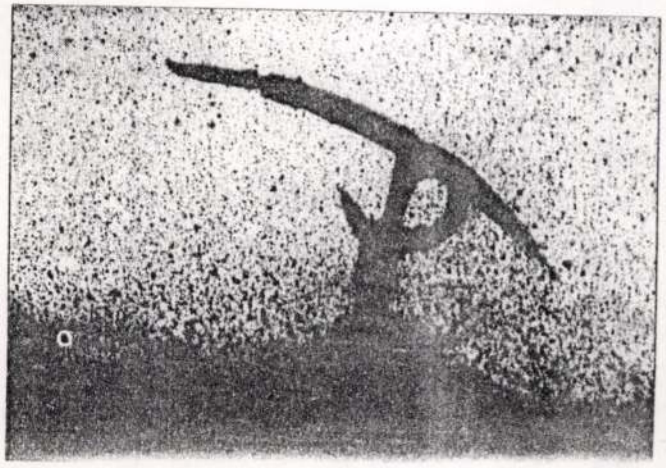

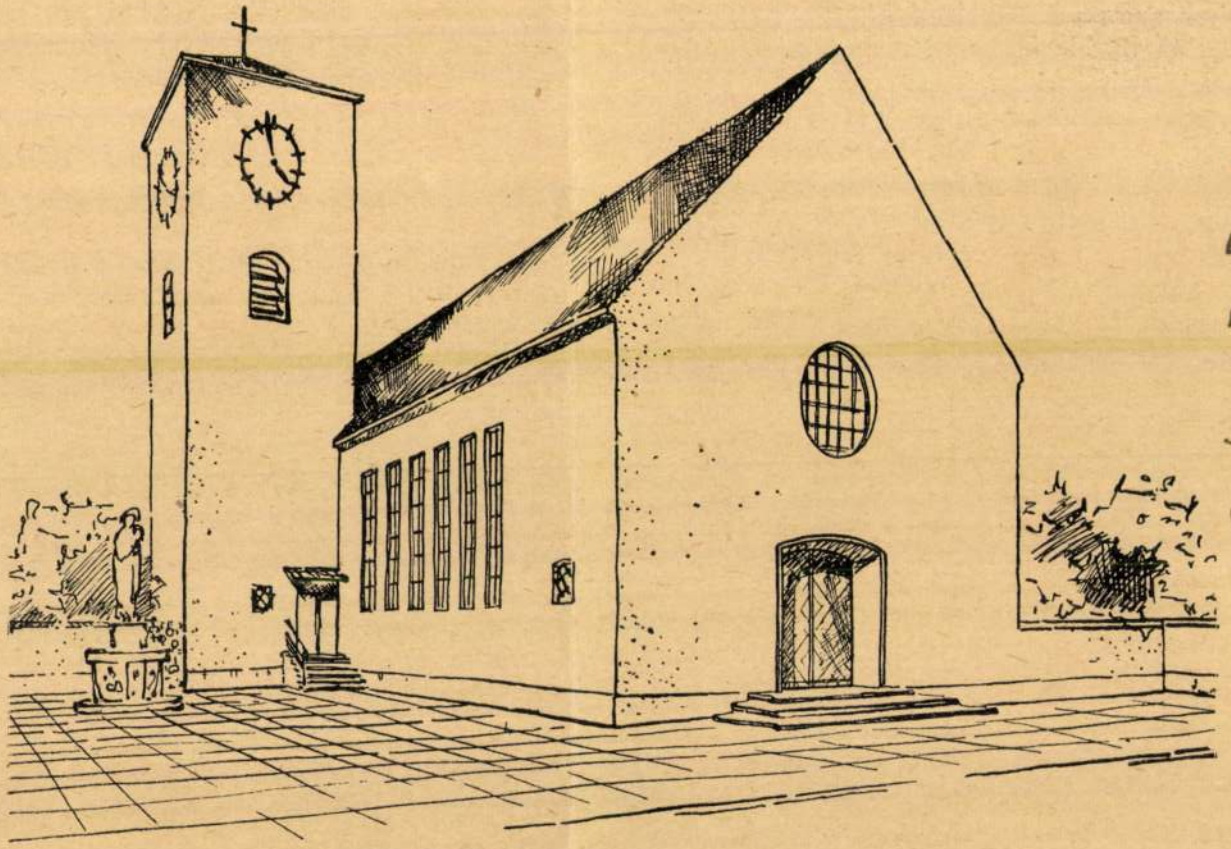

TÁRNOK VILMOS: FALUSI TEMPLOM TERVE. III. Dij.

Vilmos Tárnok: Entwurf einer Dorfkirche. — Vilmos Tárnok: Progetto di una chiesa di villaggio.

Tárnok Vilmos
építész

némelyek a modern templomépítészet újszerűségét, a mélyebbre látó szemlélet előtt az eddig elért eredmények bármily értékesek is önmagukban, az eljöhető és kívánatos fejlődés szemszögéből nézve csak az első lépéseket jelentik a jövő felé. Ezt a jövőt pedig az építi, aki a jelent igaz lélekkel szolgálja. Ha a magyar katolikus társadalom megértené az idők szavát s úgy foglalkoztatná tehetséges építészeit, hogy azok versengve szentelhetnék alkotó erejük legjavát a templomépítészetnek, ki tudja, nem épülne-e éppen nálunk meg az a templom, amelytől más népek tanulnák, hogyan lehet a templom művészetével a lélek és Isten találkozását az új emberiségnek ünnepelni?

Dr. SOMOGYI ANTAL
püspöki tanácsos

[1] Részletesebb beszámolót adtam a modern magyar templomépitészetről a most megjelent Katolikus Írók Új Magyar Kalauzában.

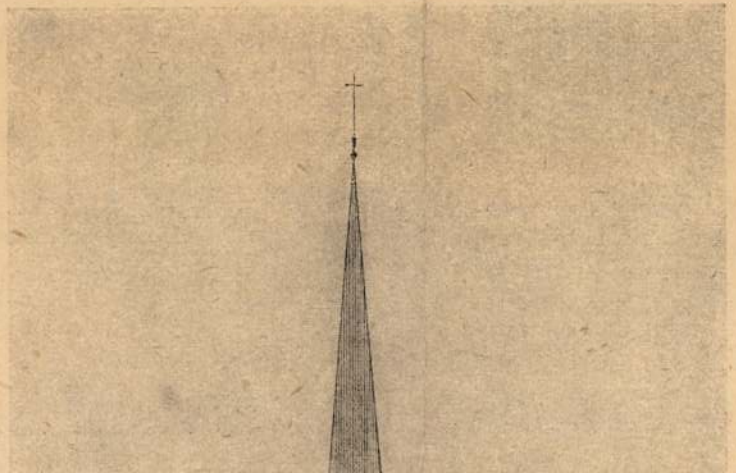

A debreceni

KORTÁRS GALÉRIA

szeretettel meghívja Önt
és kedves családját

SZUTOR KATALIN

és

TÁRNOKI ILDIKÓ

festőművészek

ikon kiállításának megnyitójára

1996. november 13-án (szerdán) 17 órakor
a KORTÁRS GALÉRIÁBA
(Debrecen, Batthyány u. 5.)

Megnyitja: **PETRŐCZI ÉVA** költő

A látogatókat szeretettel várjuk a galéria
nyitvatartási idejében:
hétfőtől péntekig 10 órától 18 óráig
szombaton 9 órától 13 óráig

BUDAPEST 4
-8. 11. 96
AL-I/181

MAGYARORSZÁG
013
FORINT

Új Művészet Szerk.
Hepedüs Katalin
Budapest
Báthori u 20

1054

TARNOVSZKY Géza gyüjtő

Tarnovszky Géza dr. cs. és kir. ezredorvost inkább éremkedvelőnek, mint gyüjtőnek mondhatjuk. Széleskörű müveltsége, kitünő müizlése kedveltette meg vele a régi pénzeket és a művészi kivitelű érmeket. Gyüjteménye áll görög, barbár, római pénzekből, magyar és külföldi művészek érmeiből és plakettjeiből.

Num. Közl. 1906. 135.

TÁRNOKI ISTVÁN, asztalosmester

A Nagykar utcában együtt lakott Derkovitsékkal. Ő mondta Gyula kiütött testvérei közül. A műhely egyik sarkában, va az udvaron felállitotta a magakészitette festő állványt Lovakat, embereket rajolt, festett. Apja néhány Munkacsy képét másolgatta. A festéket magy készitatte. Az üzletben vett anyagot porrá dörzsölte, azt firnájsszal összekever- te. Ezzel festett. 50. old

KUNTÁR LAJOS: Derkovits Gyula szombathelyi évei 47. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I. köt. Szombathely, 1959

TÁRNOKI ISTVÁN, asztalosmester

Ő is igazolja a Derkovits család szegénységéről tudottakat. Büszke rá, hogy együtt lakott a nagy művésszel s arra is, hogy a szombathelyi kisiparosok nevében ő mondta az avatóbeszédet Gyula emléktáblájánál 1948-ban. 50.old

KUNTÁR LAJOS: Derkovits Gyula szombathelyi évei 47.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, 1959. I.köt.
Szombathely, 1959

TÁRNOKI ISTVÁN, asztalosmester

A szombathelyi Vérellátó Alközpontot 1965-ben kezdték épiteni Heckenast János épitészmérnök tervei alapján. Az asztalosmunkákat a szombathelyi Asztalos Ktsz. végezte Tárnoki István és Kiss Gyula müszaki vezetők irányitásával. 51.old

HECKENAST JÁNOS-ISTVÁN LAJOS: Az új Vérellátó Alközpontról, szerepéről és jelentőségéről 47.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

„Tarnovszky Hermin
1867"

Szent János Pathmos
szigetén, ceruzarajz,
alighanem másolat-
művészi, fenti
szignaturával-
A jászóvári premont-
rei monostor képtárában.

Láttam 1941. V. 25

Tárnoki ref. templom

Rózsafüzér Királynője tiszteletére (Fejér vm.)

1737-ben helyreállította Bíró Márton püspök

Pehm 459. l.

Tárnok Vilmos

Szolnok-Doboka vm.
Kékesen épitendő járási
székház és tisztviselői
lakás terv.
megvétel

MMÉEKözl
1942. 80. l.

1.

Europa

Film- Könyv- Lapterjesztő és Könyvkiadó R.T.

V. Visegrádi u. 36.12

Budapest

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Tárnok Vilmos
épitész
a fővonali kőfej-
állomás tervét
megvetté
Kóva

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó *végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági* ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Tárnok Vilmos

építész

l.

Építészet

1943. 114. l

Tárnok Vilmos

a gyulai téli gazdasági iskola és öntőfőmesteri szaktanfolyam épületének terop.

megvétel

MMÉEKözl

1943 112. l

Tárnok Vilmos

a Bpest 2. sz. m. Eir-
kézbesítő postahiva-
tal szaktomfolyam
és internatus épü-
letére kiírt terop-
megvétel

MMÉEKözl

1943. 184. l.

KÖNYV ÉS UJSÁG BOLTJA
NGVÁR, Telefon 311.

EURÓPA

lapkiadóhivatalának,

Budapest. V.

Visegrádi u. 36.

Tárnok Vilmos

a Közp. Egyházművé-
szeti Tanácstól meg-
hirdetett falusi tem-
plom tervpályázaton
III. díj

MMÉEKözl

1941. 30. l.

Tárnok Vilmos

OTI pápai szekhází-
nak terepályázatán
terve megvételre ajánlva

MMÉEKözl

1944. 112. 1.

ránya

SZAKCSOPORT

Szobrok

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

KOR

XVII. sz.

MESTER

MÉRET

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Kép

Szála

A?

Tárnok Vilmos

Lásd

Szépművészet

1941: 69. l.

MDK

Tárnok Vilmos építész

Borbiró Virgil dr: Lakás vagy otthon? Tér és Forma, 1947. 132-133 l. képpel.

MDK

Tárnok Vilmos

családiház - terve repr.

Még egyszer a családiházról.

Érdekes Ujság, Bp. 1958. március 22. 6. l.

Tárnok V.

Fános utcai iskola

Beke Lánó - Varga Zsuzsa: Kozma Lajos. (1884-1948)
Kézirat. 46. l.

M.D.K.

Tárnok Vilmos, építész

terve megvételben
részesült a „Ferenc"-tád
beszélő központ pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1944. LXV. évf.

febr. 3. sz. 6. old.

Tárnok Vilmos MDK

falusi templom terve: III. dij

M. egyházmüv. kiáll. N.Szal. 1941. II.

M.D.K.

Tárnok Vilmos, építész

terve megvételben
részesült az OTI pápai
szérházának pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1944. LXV. évf.
ápr. 20 sz. 4. old.

Tárnok Vilmos, építész

harmadik díjat
nyert az Egyházművészeti
Tanács falusi templom-
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. XXX LXII. évf.
márc. 27. sz. 6. old.

MDK

Tárnok Vilmos

Gárdonyi J.: Egy tervezőiroda terveiből.
Magyar Nemzet 1952. jan. 12.

Jánok Vilmos Építőm.

88. Máhahára 200 ágyas üdülő terve (1953) (3 db. foto)

Budapest Városépítési Tervező Vállalat. 1949-59. (Tervek és fényképek) szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin Bp. 1959

Tárnok Vilmos

xx. Márlírok u. 8 tanterem ist.
2. sz. foto.
~~xx~~ 5 sz. foto: terverőt T. V. és
S. Nagy László
x III. Tomori uti ist. 16 tanterem.
~~Terv.~~ 7 sz. foto.
II. Törökvérsúti ist. 8 tanterem. 9. foto.

Budapesti Városépítési Tervező Vállalat 1949-59 (tervek és lényképek) Szerk. Gyöngyi István, Rajkó Ervin Bp. 1959

Tárnok Vilmos

MDK

III. dij

FALUSI TEMPLOM TERV NYERTES MÜVEK

Egyházmüvészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

Tárnok Viktor, építész

MDK

Az általános iskolák tipusterveinek
egyik készítője.

Pakots György: Milyenek lesznek az új budapesti
iskolák 2. l

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. dec. 11.

MDK

Tárnok Vilmos

felusi tpl tervéért 3. dij

Molnár S: Egyházművészet kiáll. Magyar Iparművészet. 1941. 3.sz. 30.l.

Tárnok Vilmos
építész
FÖTI

A XIII. Kerületi Jász- és Dolmány-utcák sarkán épülő 16 tantermes ált. iskola homlokzata és alaprajza.

Tervezés fenti
Építés-Építészet
1949. I. évf. 3. sz.
23. l.
ábrákkal

, 1937. augusztus hó 10.-én.

A miniszter megbizásából:

miniszteri osztálytanácsos.

ttsága tek.Elnökségének,

B u d a p e s t

IX.Rákos-u. 10.

Tárnok Vilmos

építész

MÁV fővonali közép-
állomás terv-
megvétel

Benkhárd MÁV

Tárnok Vilmos

épitész

l.

T. F. G. P. 146. l. 147. l.

munkái rajzokkal

terve díjazásban

részesült.

Divald.

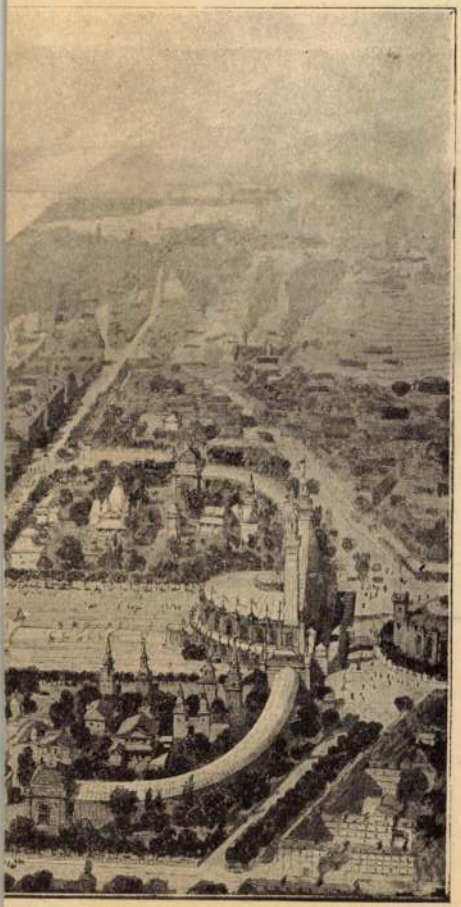

T árnok Vilmos épitész

MDK

47.sz. terv repr.

Schmiedl Ferenc:Négytanteremes felsőtagozatu általá-
nos iskola tervpályázata Magyar Epitőmivészet 1955.
IV.évf.7-8.sz. 233-1.

Tárnok Vilmos építész MDK

Bp.XX.,Mártírok-utjai iskola repr.

Egri-Zempléni-Zólyomi:Az általános iskolai kötelező oktatás és iskolaépitésünk fejlődése Magyar Építőmüvészet 1955.IV.évf.7-8.sz. 219.l.

MDK

Tárnok Vilmos épitész

Mátraházi SZOT üdülő-szanatórium terve repr.

Beszédes Kornél:Mátraházi SZOT üdülő-szanatórium terve Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.6.sz. 182-183.l.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

R.Sz.I: Kiállítások. Uj Magyarság 1941. okt. 19. 17 l.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

Tanulmány,	olaj
Várakozás,	"
Tükör előtt,	"
Virág a Csorba-tónál,	"
Női akt,	"
	"

Paál László Társaság VI. kiáll. 1941. N.Szal. okt. 1.

8

MDK

Tarnói Belányi Viktor

Trencséni utca,	olaj
Tavaszi virágok	"
Ablaknál,	"
Extázis,	"
Pünkösdi rózsák,	"
Orgona tulipánnal,	"

Paál László Társaság VI. kiáll. 1941. N.Szal. okt.
8 l.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

Gogolák L: Három kiáll. Magy. Nemz. 1941, okt. 24. 4 l.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

dr. B. Bakay Margit: Kiállitások. Nemzeti Ujság. 1941. okt. 19. 17 l.

Tarnói Belányi Viktor

Jás Belányi Viktor
alatt

Lovas sirok, baranyamegyei IV. 128.

MDK

Tarnói Belányi Viktor, festö

196.	Márti.		Olf.
249.	Mi ketten.	13.1.	"
362.	Csendélet.	16.1.	"

Ep.Mücs.-OMKT. Nemz. Képzömüv.Kiáll. 1934 ápr.29.-
Kat. 11.old. jun.17.
13.,16.1.

Tarnói B elányi Viktor. festöm. MDK

szépet és komolyat hozott.

Dénes Tibor: A Műcsarnokban tartott Kiállítás./?/
Képzőművészet.1934. 116.1.

Tarnói Belányi Viktor MDK

Hölgy rózsával

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Tarnói Belányi Viktor

Őszi virágok

Virágok az erkélyen

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

KDK

Tarnói Belányi Viktor, festő

75.. Virágok. Olf.

92. Virágcsendélet. "

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőművész.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.7.l.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

Virágok az erkélyen

KMTárs kiáll. 1941. dec, Mücs.

13. 1.

MDK

Tarnói Belányi Viktor

Őszi virágok

KMTárs kiáll. 1941. dec, Miles. 13. 1.

Tarnói Belányi Viktor MDK

Virágcsendélet, olf.
Orgonák, olf.
Olympia, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Tárnok Flóri

nurszabó Nagyberki

l.

Grőffyszur

204. l.

e azok a képek, amelyek a helyreállitás
. Mindannyian jellemző és érdekes emlé-
osságának és bizonyságai a szeretetnek,
a templomhoz füzte.
itünnek
~~jelemre méltók~~: Gábor György és Csapodi
-ből /a bejárattal szemközti falon/,
ségének ~~Bolemányi Rózának emlékképe~~ a
l 1736-ból /a bejárat~~xxxxxxxx~~ melletti
~~ló fiu" képe~~ 1748-ból. ~~xxxxxx~~
ősen rongált, ~~xxxxxxxxxxxxx~~ volta mellet
bejárattal szemben függő Szent Ignác kép
inüleg Batthyány Ignác apát, később er-

Tárnok Gyula

festő

Cseh Komáromban-

írod

Magyar Iparmüvészet

1924. 20. l.

Tárnok Gyula festő MDK

A komáromban élő festőművész levele.

Magyar Iparmüvészet,1924, 2o l.

Tárnok Gyula

festő

Kolozsvár

l.

Magyar Iparm

1924. 20. l

87584/909. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának tudomása és megfelelő további eljárás végett kiadom.

Budapest, 1909. julius hó 22.

A miniszter helyett:

Fórl

MDK

Tárnok Jenő

Cikk: Hozzászolás a dunaparti szálloda-t
terv.pályázat eredményéhez.

Magyar Technika. 1946.I.évf. 64.l.

MDK

Tárnok Jenö, ép.

14. "Életörröm" jelige. Kép.

-en.: Hozzászólás a dunaparti szálloda-tervpályázat eredményeihez.

Magyar Technika. 1946. I.évf. 2.sz. 64.l.

Tárnok Mária

1926/27 Kecskeméti telep

Ferképzomfoisk :vk

1240 l.

T. 865.

tel megerősitett váron innen, melynek
ben török temető terül el, mig jobbra
a tón túl balra az esztergomi hegy-
figyelmünket. Felirata

zdete: 1. Teich és befejezése: 5.

. a vk. 6.1 : 11.2 cm.

Tárnok Mária, tanuló

Indiába 1967 óta küldenek a gyermekrajz kiállításra képeket. A kétévenként megrendezett versenyen már kezdetben is voltak sikerei a magyar gyerekeknek. Mohay Margit és Tárnok Mária kapott írásbeli dicséretet.

Czakó Sándor: Hőgyész – Új-Delhi.
Népújság (Tolna), 1978. júl. 9.

M.D.K.

Tárnok Nándor*), építés

terve 550 p.-ös mégvételben részesült, az OTI XI. ker. rendelőintézetének pályázatán

*) másutt „Vilmos" névvel szerepelt

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

nov. 6. sz. 4. old.

Tarnáry Zoltán

Rajz

Budapest, 1984 (1.

Tamásczy Zoltán

„Agapé" (versek)

Vigília, Budapest, 1973. ápr. 286 old.

Tarnoczy Zoltan

rajza.

Vigilia 1973/6 397 old.

Tarnóczy Zoltán

Japán táj

Vigilia 1973/7 446 old.

Tarnóczy Zoltán

„Drawing" (reper.)

Daily News-Neuste Nachrichten, Budapest, 1942. febr. 13.

Tarnóczy Zoltán

a Magyar Újságíró Szövetségben megnyílt kiállításon karikaturái szerepelnek.

Bojár Iván: Fiatal karikaturisták.

Magyar Hírlap, 1972. márc. 4.

Tarnóczy Zoltán

Istentiszteletet

Vigilia 1973/3 214 old

Tarnoczy Zoltán

Agapé

Vigilia 1973/4 286 old.

Tarnóczy Zoltán

A salgótarjáni Képcsarnokban Kiss Attila kiállítása junius 1.-től,
az ujpalotai Lila Iskolában Dunai Imre, Dluhopolszky László, Krenner István, Tarnóczy Zoltán, Jelenszky László, és Tettamanti Béla kiállítása május 29.-től,
a kőszegi Tábornokházban Pinczehelyi Sándor kiállítása szeptember 9.-ig tart nyitva,
közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

az ujpalotai Lila Iskolában

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
XXII. évf. 21. sz. 8. lap.

Tarnoczy Zoltán

Tél (tusrajz)

Vigilia 1973/1 30 old.

Tarnóczy Tamás,
a MÉSZ Mérnökiskola Előadásai.
III. ciklus 1974-76.
Tarnóczy Tamás: akusztika.

Magyar Építőművészet 1979., 1-2. szám, 4. old.

Tarnóvy Zoltán

A Fiatal Karikaturisták
Kenbjánok tagja

N. N.: Hogyan gyűjtsünk
karikaturistákat?

Magyar Hírság 1971 VII. 9

TARNÓCZY ZOLTÁN

„Szöveg nélkül"
Karikatúra, repr.
Kiállítva a Divatcsarnok Lotz-termében.

Magyar Ifjúság, 1971. máj. 14.

Tarnóczy Mátyás

ravatali Lépe

Gerevich – Genthon

A magy. tört. Lépes Könyvt.

Bpest, 1935.

Tarnóczy Sámuel M.D.K.

ötvös

A 18 n. ban kassán dolgozott.

Kanyis, hagy. mův. Bp. 1960 459

Tasnádi Kováts Éva

Cikke: Salgótarján

Budapest, 1970. 7. sz. 18-20. l.

Tanúvári Lóránt

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1939. 12. számát

32, 33, l.

Tarnóczy Zoltán

A Dézi-Huber Képzőművészkör hat tagja kamarakiállítást rendezett az Eötvös-klubban, ahol művei szerepeltek.

(v. p.) Láttuk.

Új Ember, Budapest, 1971. dec. 19.

M.D.K.

Tarnóczy Sámuel, ötvös

A XVIII. században a kassai ötvösök legjelesebbjei közé tartozott. 459.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III, köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. Budapest. 1960

Tarnóczy Sámuel

Kassai ötvös

XVIII. sz.

vrod

Bárányné

573. l.

Philips UV 53. tipusu
5 csöves vevőrészülékbe egy db.

E.B.L. 1. csö

2.49

Tarnóczy Samuel

ötv.

Kőmeagyötvj 885. 3

Tarnóczy Sámuel

ötvös

Kassa 1779.

l.

Arch. Sl. 1915

361.1.

endiumokkal könnyítette meg a még tanulmányaikat
tatókat. Mindezzel útját egyengette azoknak, akik-
vállaira majdan művészetünk sorsa s a vele járó
lősség nehezedik. Értékes kiadványával („A Kéve
nyv") terjesztette a művészet megértését a közönség
ében. Most pedig tagjainak válogatott munkáival lép
a, huszadszor, a nyilvánosság elé.

Ha munkafeladata így bizonyos szempontból válto-
t is a mai idők új problémái értelmében: egy ponton,
s ez a legfontosabb — rendületlenül megmaradt ere-
i programmja mellett: most sem áll valamely irány,
amely meghatározott stílus szolgálatában. E járulékok
yett egy sokkal magasabbrendű fémjelzést tart valódi
éknek: a tehetség telivér művészi törekvését. Ebben a
yben egészítette ki tagjainak sorát, ebben szervezi ki-
tásait s ebben indul további munkálkodásának útjára.

Lyka Károly.

Tarnóczy Sámuel
ötvös

1771 Kassa

Kapmagyarorszötvösök 30 l.

Suniga Bódog:

Mellig, hétnyolcad jobbra-
kecskeszakála kicsiny s arcza
köntöse bőújú, vértet visel s
Felicata a kép alatt három

„Sac. Imp. Rom.
Don Felix de Suni
Gen. Vigil. Praef. ac

s legalól jobbra: „79."

Réikarcz, méretei a kere
Metszette: M. v. Somm

Türckische und Ungarische
Paulus Fürsten Kunsthändlern

844

Tarnóczi ötvös Sámuel

1771 – 1786.
Kassai születésű 1771. maré. 9-én választatik meg a céh által Stuckmeisterré, remekjét pedig április hó 24-én unitatja be s taxa fejében 15 rajnai fokot fizet. Ágost. vallásu.

1771. apr. 25-en nyert polgárfogot 1775, 1780, 1779, 1784, ~~1780~~ ban más szegödtetésekkel és szabadításokkal kapcsolatban szerepel a céhregesztromban. 1780-ban első céhmester. 1786-ban eltávozik Kassáról.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének tört. Bpest 1900. 307. l.

Napoli, Gian Maria da

épitér

XVI. sz.

Tarnóczi Sámuel

Kassai ötvös 1775-80

l.

Zoltötv Debr. 27. l

M.D.A.

Tarnoci György, kovácsmester

1770-ben Miskolcon dolgozott

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 299.o.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.V.Miskolc,1965

M.D.K.

Tarnóczi János, asztalos m.

Veszprémi mester. 1828-ban negyed évig segéd nélkül dolgozik. Az 1829-30-as concriptioban Tarnótzi átirásban szerepel.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok. 254.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém. 1963

TARNÓCZAI Lánló zoltán

OMIKE 1909-1944 299
301

MDK

Tarnoczy Mihály

kassai cóhmester 1715-ben

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice 1935. 89.l.

Tarnóczy Berta MDK

Őszi est, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Tarnóczy Berta MDK

Hollandi részlet, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Tarnóczy Berta, festőm.

Őszkor. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 15.1.

Tarnóczy Berta

MDK

Virágok között, olf.

1889/90. téli kiáll.

Tarnóczy Berta MDK

Az öreg dada, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

M. D. K.

TARNÓCZY Berta festő

Virágfestmény, kóllyha ellenzőnek alkalmazva.

Bvák. Tárgymuz. Bp. 1885. 59.

M. D. K.

TARNÓCZY Berta Jestő

Tájkép. Repr.

Boák. Tárgymuz. Bp. 1885. 58., 138 l.

Tarnóczy Berta
Őszi est, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Egyesülete. Művészeti kiállítás. 1914. 6 l.

Bánk

A k
elrontva
Az
...perpe
Neosehli
Dni 1791
Irodalom
épült./
gélikus
585 l./
lom is
149 l. /
jait em

Tarnóczy Berta festőművész
Őszi est. Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900 szeptember 16

hogy a további teendőkre néz
ségát tájékoztatni, vagy ame
ségessé teszi, a megfelelő t
méltóztassék.

Budapest, 19

rszágos Bizottsága gyüjteménytárá-
lcsönzött, de többszöri felszóli-
n szolgáltatott gyüjteménytárgyai-
átorkodunk előterjeszteni :
árály müegyetemi ny. r. tanár ur
30.-én kikölcsönöztetett 4 drb.

ntal dr., Pázmány Péter egyetemi
. március 12.-én kikölcsönöztetett

Tarnóci Szent Miklós-
oltár.

XVII. sz. eleje

Csánky Dénes

MAGYAR MŰVÉSZET

1937. 346. l.

legszebb, legérdekesebb
képes havi folyóirata a

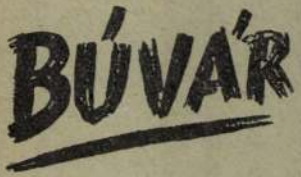

Szerkeszti

Dr. CAVALLIER JÓZSEF

Egy évben 1000 oldal, 1000 kép, többszáz pályadíj. Egy szám 90 f, egész évi előfizetés 9 P 60 f

Kérjen mutatványszámot!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Postafiók 214.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága *úrnak*
úrnőnek

Budapest

MDK

Tarnóczy Berta grafikus

318. Tájkép repr.

1885 Országos Kiállitás katalógus. 138.lap.

Tarnóczy Berta ELTE/ÉKM

318. Tájkép

repr.

Tarnóczy Berta MDK

Tájkép. repr.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Tarnóczy Berta

MDK

Erdő tavaszkor, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Tarnóczy Berta MDK

Virágfestmény, kályhaellenzőnek alkalmazva.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Tarnóczy Berta MDK

Erdő tavaszkor, olf.

Műcsarnok 1982. őszi kiáll.

Tarnóczy Berta MDK

Tavaszkor, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Tarnóczi Berta MDK

Káposztás kertben, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Tarnóczi Berta MDK

Tavaszi táj, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. csoport

Tarnóczy Berta MDK

Őszkor, olf.
Junius havában, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Tarnóczy Berta MDK

Tavaszkor, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Tarnóczy Berta

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállításán.

Cikk: A Műcsarnok jub. kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Tarnóczy Berta

Őszkor c. munkáját a képzőm. társ. megvásárolta

A művész-díjak a műcsarnokban. Vas. Ujs. 1887. 839.l.

MDK

Tarnóczy Berta, festőm.

Öszkör. Olf.

OMKT ált.rend.Kolozsvári Képkiáll. 1890.ápr. Kat. 11.1.

MDK

Tarnóczy Berta

A Műcsarnok háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Tarnóczy Berta MDK

A kutnál, olf.

Mücsarnok 1888.őszi kiáll.
I. sorozat

Tarnóczy Berta MDK

Ősz, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Tarnóczy Berta MDK

Idyll, olf.

Hajnal, olf.

Mücsarnok 1881.Tavaszi kiáll.
második sorozat.

Tarnóczy Berta MDK

Idyll, olf.
Hajnal, olf.

Miscsarnok 1881. ápr. 1.

Tarnóczy Berta MDK

Részlet Felső-Bajorországból, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Tarnóczy Berta MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Tarnóczy Berta, festö

Öszi est. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 6.1.
Szépm. Muz.

MDK

(Pörtschach) Bertha v. Tarnóczy futó

KT öni tárlatra küldi

„Ősz" és „Juniusban" c. képét (Münchenből)

„Tavon" c. képét (Krakkóból.)

MDK-A-I-1/1908.

MDK

Tarnóczy Berta festőművész.

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

MDK

Tarnóczy Berta

A műcsarnok kiállítása. Vas. Ujs. 1882. 688.i.

MDK

Tarnóczy Berta festő

„Az öreg Lene" c. képét a KT-nál 1890.

MDK-A-1-1/2836.

MDK

Tavnáczy Berta Gertő

„A kútnál" c képe pécsi tárlaton 1888.

MDK-A-I-1/2257.

MDK

Tarnóczy Berta festő

„Virágos réten" c. képét a Király nyerte KT-sorsolaron
1890.

MDK-A-1-1/2824.

MDK

Tarnóczy Berta festő

„Az öreg Lena" c képét Bécsbe kéri vinni a KT-tól.

1891.

MDK-A-I-1/2869.

MDK

Tarnóczy B. festő

„Erdőrészlet" c. képét a KT-nak hímálja.

(1882. Münchenben.)

MDK-A-1-1/1062.

MDK

Tarnóczy Berta

Juniusban, of.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

8 l.

Tasnóczy Betta Bécs
Műcsarnok

1893/94. téli kiáll.

1926-ban állítolag Trans-
bruchban él.

Ajaksípok VIII. 243.

Tarnóczy Berta

1885 München.

1. Tájkép. Olajt. 200 ft
2. Virágfestmény, kálha ellenzőt alkalmazva. 200 ft.

Budapest. orsz. ált. kiállítás. A képzőművészeti. csoport képes tárgymutatója. Bpest 1885.

Miseric.
2. Tibor

FŐ

5

sztázia
tala

OD

6

dek Józs.
hbert

DA

7

TORNICZAI ISTVÁN/Tarnoczay/, gombkötőmester

--- ---

10.-Származásáról nincsenek adatok.Céhbelépett 1666.júl.16. Polgár lett-a városi statumokkal ellentétben-a céhbe történt felvétele után.1668.aug.7.-meghalt 1695-ben 398.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

~~TARNÓCZAY ISTVÁN/TORNICZAY/, gombkötőmes~~

Tarner Steffen

Kobrász Bártfa

1489.

Gerevich László

A felvidéki kobrászat stilusfejlődése.

Bp. 1943.

14. l.

MOB Kat. 3648.

Fenti műve a bártfai Mager Veronika-oltár. Ugyanitt neki tulajdonítja G. a kent Erzsébet-oltárt. Stiluskritika alapján egyezéket lát G. a kassai kereszegyház fő-táranak kobrászati díszével.

TARNOCZAY ISTVAN/Torniczai/,gombkötomester

10.-Származásáról nincs adat.Céhbe lépett 1666.júl.16. Polgár lett-a városi statumokkal ellentétben,a céhbe történt felvétele után.1668.aug.7.-Meghalt 1695-ben 398.old

SZÖVÉNYI ISTVAN: Kőszegi gombkötőmesterek és mühelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

TARNÓCZAY ISTVÁN/TORNICZAI/, gombkötőme

M.D.K.

Tarner István, nobrás

személyét Divald a bártfai Erzsébet-retabulummal kapcsolatban Kassai Istvánnal azonosítja, azi Severinus festővel körösen készítette volna a Mária-ci Erzsébet oltárokat. Miralik József Tarnert egy szerű körvetítő kereskedőnek tartja. Szerző szerint, és forrásai alapján, megállapítható, hogy Tarner a Mária-oltár faragója volt, mert 1484-ben Bártfán egy Mária szoborért 15 ft. 67 dénárt fizetter ki neki s e helyen Severinus festővel egy bégegyszerben szerepel.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 69. old.

M.D.K.

Tarnes István, szobrász

művének tulajdonítja szerző – stiláris párhuzamok alapján – a bártfai Szent Erzsébet-oltárt (felsorolva külföldi párhuzamait) és a bártfai Jézus-születése-oltárt, melyeknek figurái szintén nem menekedhetnek meg a „restaurációk" helycserájétől, kiegészítéseitől, átfaragásaitól. Mindamellett Bártfa a hassai művészet egyik fontos mellékágát képviseli

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 69. old.

M.D.K.

Tarner István, szobrász

esetét említi szerző annak illusztrálására, hogy a tájékozódás még írott források esetén is mily nehéz, mert hiába olvassuk, hogy „Steffan Tarner pro imagine bte virginis" Bártfán 1484-ben 15 ft. 67 dénárt vett fel, nem lehet megállapítani, hogy ezt az összeget szoborért v. képért, továbbá posztóért és ólomért, és szoborra való aranyért és ezüstért kapta.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 93. old.

TARNER ISTVÁN

CHALUPECKÝ, Ivan: Štefan Tarner – bardejovský⊗ rozbár?

ARS 1988, 1, 171

⊗ BÁRTFA

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÉ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA

ARS 4. 1970, 1-2. 92.

mdk

Tarner István kassai és bártfai
köfaragó mester

Mátyás király megbízásából dolgozott a
diósgyőri várban 1476-tól Beatrix királynő
tulajdona volt, a vár.

ifj. Horváth Béla. Miskolc
Bp. 1962.

29. L

TARNER ISTVÁN
kassai és bártfai kőfaragómester
Zsigmond király korában

a Diósgyőri várban dolgozott

Horváth-Marjalaki Kiss- Valentiny: Miskolc, 1962.
291

Tarner István

szobrai

Barittár és Erzsébet

és Mager Veronika-oltár

Horv Máljáskori

167. l.

Accademia della «G.I.L.» — Foro Mussolini — Roma

Tarner István

Kassai Szobrász

l.

Kampkörépkfarsobr

147. l.

:

...enetből.

...HUNGARIA" lobogóját vivő baró Orczy Lő-
~~...ek megzajzolásához készült~~ ~~kidolgozatlan~~ ~~vázlat, mely öt~~
...gaskodó lovon ábrázolja jobb kezében a zás-
...számja, takarója és a nyeregre teritett pár-
...e ~~van~~ a természet után van. Felül jobbra ép
...lak és a zászló, az ország czimeze két an-
...ceruzarajzban készült.

...ll, méretei a papirosnak 34:24·7 cm.

9483 (szines).

140/95 № 234.

Tarner, Steffen

XV., rz. Kassa.

laid Istvan mester

alatt.

Tarnay László

Festőművén

Tarnay László Gyulán, József Ernő rajziskolájában tanult

Békés megyei Népújság
1983 nov. 13

Tarnay István,
festőművész.

József Dezső, Gyulán, szabad rajziskolájában tanította Tarnay Istvánt.

Békés Megyei Népújság,
1983. nov. 13.

Tarnaszentmáriai

rk. templom

altemplomal

románkori

Barcza Mátra

177 – 179 l.

kepeikkel és

mu szaki rajzok-

kal

5 Január

Tarnaszentmáriai
rk. templom
(Heves vm)
l.
Ger MRE 838 l.

Kriptája is. error epaks

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 27. hét

29 Vasárnap	Péter és Pál *Péter és Pál*
30 Hétfő	Pál emlék. *Pál*
1 Kedd	Jézus sz. v. *Tibold*
	JÚLIUS
2 Szerda	Sarlós B. A. *Ottokár*
3 Csütörtök	Minden sz. p. *Kornél*
4 Péntek	Ulrik *Ulrik*
5 Szombat	Zakkari Ant. *Enese*

Tarnaszentmáriai
rk. templom
(Heves vm)

l.

GerMRE 838 l.

kriptája is. error epats

Política 23-24

Tarner István

szobrász XV. z

alighanem azonos

Kassai István

szobrászal

l. Arch. Ért. 1917

114, 115, 116, 117,

118, 119, 138, 139, 145,

l.

Tarnaszentmáriai

vár

templomnal

l.

Pászkevesmvárai

131 — 135. l

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 27. hét

29 Vasárnap		Péter és Pál *Péter és Pál*
30 Hétfő		Pál emlék. *Pál*
1 Kedd	**JÚLIUS**	Jézus sz. v. *Tibold*
2 Szerda		Sarlós B. A. *Ottokár*
3 Csütörtök		Minden sz. p. *Kornél*
4 Péntek		Ulrik *Ulrik*
5 Szombat		Zakkari Ant. *Enese*

Tarnai Taska András

festő

Csendélet, olaj.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

III Hadjárat.

A hegyes vidék előterében
törökökkel, kiknek egyike eles
hitetleneket lovasok üzik.

Vörös krétarajz, m
Készitette: Rugend

140-95.

Tarnai Jasza András

Csepeli táj, olaj, 55 x 68 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
Kat. szerk. Kisdéginé kisimi szám.

12.

Tarnai Tasnádi András

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963
Ber. Vajda Antal fest. 1963.

39.0.

Tarnai Taska András MDK

Csepeli táj, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Tarnai Taska András

kiállitott festménye:

Gepeli tájl olaj, 55x68 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19.1.

13. l.

Tarnai Tarka András

A Nemzeti Szalon tavani tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

Tarnai Taska András

festő

l. Tavaszi Szalon

XV. 22. sz.

A m.kir.postatakarékpénztárról

16136

BUDAPEST 44 IX. 26 16 54

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hügyes Endre u.10.

68.

70.

10.000.—

Hivatalból
Díj átalányozva

MDK

Tarnai Taska András, festö

Csepeli táj. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.13.1.

MDK

Tarnai Taska András

Dunai táj, of.

Önarckép, of.

Festő - szobrászképző kiáll. 1942.

4.l.

Tarnay Tasků

András

Jestő

XIII Váci ut 100 sz.

MKSz 1947

TARNAI TERÉZ, festő

A bajai Rudnay Képzőművészeti Körben tanúlt, Rudnay vezetése alatt, de nem végzett Képzőművészeti Főiskolát. /Mikli Ferenc közlése/. 258-old. 24. jegyz

GERGELY FERENC-KŐHEGYI MIHÁLY: Rudnay Gyula bajai művésztelepe 253. old

A MÓRA FERENC MUTEUM ÉVKÖNYVE. 1. 1970.
Szegedi Nyomda

Tarnay Bsta

grafikus

l.

Forum

1933. 346. l.

kejichel.

Csont-játékkorongocska, római VI. 270

Tarnóczy Berta

Alkotásairól elismeréssel ir M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimü beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

M.D.K.

Tarnay /Hirt/ Pál

A Képzőművészet c. rovat közli, hogy a Mücsarnokban most megnyilt Karácsonyi kiállitáson szerepel müveivel /tájképek/ a müvész.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. dec. 27.
VIII. évf. 14. sz. 223. lap

Tarnaörs

Kastély

Épült 1760 körül

Rados János dr.

Magyar Kastélyok

12. l

Tarnaőrsi Orczy-
kastély

l.

Pász Hevesmvárai

127 – 130 l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 28. hét

6 Vasárnap	Izaiás *Ézajás*
7 Hétfő	Cirill és Met. *Cirill*
8 Kedd	Erzsébet kné *Teréz*
9 Szerda	Veronika *Lukrécia*
10 Csütörtök	Amália *Amália*
11 Péntek	I.Pius pápa *Lili*
12 Szombat	Gualb. Ján. *Izabella*

Tarnai Taska

András

festő

Grafikai tanulmányok

Csendélet, olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1941

Térkép.

Ezen megkeletelt térképe
DI VENEZIA-n egy két [illegible] arbó
nak közeledik, mig balra az elő
rök pipál. Felirata balra:

LA DALMAZIA
CON
LE ISOLE ADIACENT
ROMA
Presso la Clacogr. Camer
1792.

alól jobbra: Gio. Ma. Cassini Sc

Szines rm., mér. a rl.

140-95

Tarnai Taska András
Grafikai tanulmányok
Csendélet, olaj

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941, julius,
11 1.

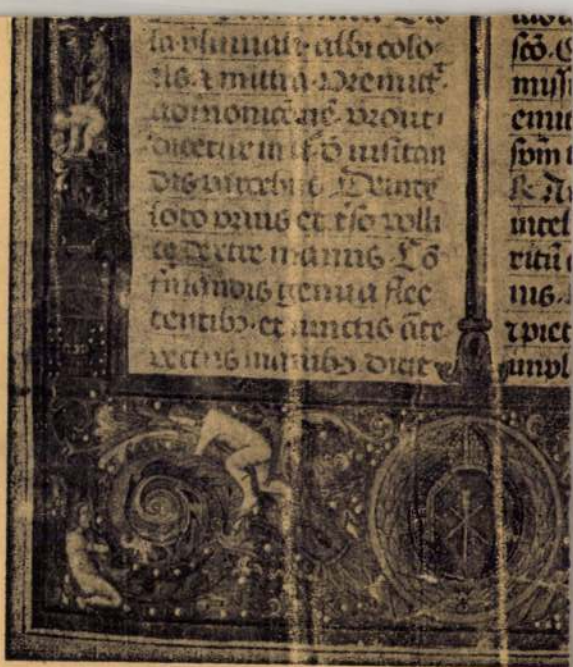

303. kép. 5. (*Mss.* [illegible] *Pontificale.* (

III 26.)

~~295~~

~~16~~ ~~30~~

Tornay

Tornay fa- és márványszob-
rokkal, valamint érmekkel
jelentkezett a Salgótarjáni Ta-
vaszi Tárlaton.

Tóth Elemér: Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
Művészet, 1981. június – 49. lap.

Tarnay Endre András

A „Salgótarjáni Tavaszi Tárlaton részt vett az Erdélyből Balassagyarmatra áttelepült művész.

Tóth Elemér: Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
Művészet, 1981. június – 49. lap.

Tarnay Sándor

műlakatos

l.

Papp Nagyvárad

82. l.

Nagybányai arany, II. Rákóczi Ferencré VI. 139

D. Tarnai Sándor

MDK

Nyirfák, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállítás

MDK

Tarnai Pál fertő

„Erdő mélén"
„Almerülve" c képei KT kiváltatás tár-
latán 1885.

MDK-A-I-1/1539

MDK

Tarnai Pál fertő

„A tihanyi hegyfoknál" a képe KT kasá-
nanyi tárlatán 1985.

MDK-A-I-1/1538.

Tarnay Károly
festő

M.D.K

A templom belsejét és külsejét festette ki.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 152 l.
A református templom története.

Tarnai László

T.L.: Szegedi Orvostudományi Egyetem Intenziv Osztály Osztálya. - Épitész: Tarnai László, belsőépitész Rédai Ferenc, szerkezetterv: Libor Rajmund. - Tervismertetés, fotók: Buzsáki Ferenc.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz. 10-11.l.

Tarnai László

T.L.: Szegedi Orvostudományi Egyetem Intenzív Osztály Osztályvez. - Epitész: Tarnai László, belgyógyítész Médai Ferenc, szerkezettervi: Libor Rajmund. - Terviszmertetés, fotók: Dunaiki Ferenc.

Ia-II.

Tarnai László
építész

Tarnai László, a Szegedi Tervező Vál-
lalat építésze tervezi a pusztaszeri
Feszty körkép otthonát

Tamás Erzsi: Ó, Pusztaszer!
Tükör, 1977. október 2 - 6 lap

Tarnay László, építész

Válasz a tv. fornmán elhangzott kérdésére.

— : Itt a budapestiek beszélnek 6.

ESTI HIRLAP. Bp. 1974. márc 26.

Tarnai Ishóni épíkú

L: Eltér Ishón

– követségi kirek

Magyar Építőművészet Bp. 1983

10-12

83/4

MDK

Tarnai József

cipőterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs.1959. dec.

azoknak a csoportjai

tativ

MDK

Tarnai József

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

MDK

Tarnai József, cipőterv

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

MDK

Tarnai József

Tarnai József /cipőterv/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31. Kat.

Tarnai Kálmán

munkásságát ismerteti és értékeli

Rubinszky Mihály: A SZÖVTERV fiatal építészei. - Magyar Építőművészet, 1970.5.sz. 60-62. l.

Tarnai Kálmán, [építész?]

Az I. díjas terv egyik készítője.

Tervpályázat

—: Bevásárlóközpontok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 29.

Tarnai fivérek építészek

Szeged építészetét irányítják a város ismeretét és szeretetét megfelelő tervező építészi pozícióval egyesítve

Kubinszky Mihály: Sopron három új középülete

Magyar Építőművészet 1979/1 58.o.

Tarnai László épitész M.D.K.

/ Szegedi TV./

Szeged, partfürdő, kisérleti paraboloid héjszerkezet.

Társtervező: Deák Ferenc

repr.

Magyar Epitőmvüészet 1962 /4. 16.1.

Tarnai László építész M.D.K.

A szegedi városi tanács ösztöndiját kapta épület-tervezési munkáiért.

Napló

Magyar Nemzet 1962. december 31. 9.1.

Tarnai László építész

A negedi Tervező Vállalat dolgozója

Ybl díjat kapott.

Művei: Kegedi ált. iskola (Béke út

Ujmegedi " " (Rózsa 7 út)

Gyulán: Ekkel gimn. bővítése,

művelődési Otthon

Kegedeu: Máv Lakó épület, Pos Tai

Irodaház és telefonközpont

L. F.: Tarnai László

Tiszatáj 1968 VI. n. 570 old.

MDK

Tarnai Károly építész

III. fokozatot kapott.

– : Kiosztották az 1968. évi Ybl Miklós-díjakat

4

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Tarnai László építész M.D.K.

Szeged, 16 tantermes ált. iskola, Béke u.

repr.

Magyar Építőművészet 196 /3. 32-35.l.

Tarnai László építész M.D.K.

Müszaki ösztöndijat kapott.

Kiosztották a szegedi tanács müvészeti dijait

Magyar Nemzet 1963. november 7. 12.

MIK

Tarnai-Taska

Oelmacher A: Kiállítás. Szabadság, 1948. máj.15.

Tarnai László

T/arnai/ L/ászló/: 16 tantermes általános iskola, Szeg
Szeged, Béke utca. /Tarnai István épitész./ - Ma-
gyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 3.sz. 32-35. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bib-
liográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

Tarnai Lánló

1968-ban az Ybl Miklós díj III. fokozatát nyerte el.
Arcképét közli:

Magyar Építőművészet, 1968.5.sz. 19. l.

Tarnai László

Szeged, 16 tantermes általános iskola a Békeutcában (Tarnai László építész) – Magyar Építőipar, 1967. 16. évf. 1. sz. 18. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

75. l.

Tarnai László

(Kecskeméti Tervező Vállalat)

Az 1968-as Ybl Miklós díj II. fokozatát kapta a kecskeméti Béke utcai általános iskola és a Kulai Erkel Ferenc gimnázium tervezéséért.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 19.l.

Magyar

Tarnai László

T[arnai] L[ászló]: Szeged Béke utcai 16 tantermes általános iskola. (Tarnai László épülén) - Műszaki Tervezés, 1966. 12.sz., 8-9. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 250. l.

Tarnai László, építész

2. Szegedi Orvostudományi Egyetem, kollégiumi tömb, 1976. /repr./
4. MTESZ székház, Szeged, 1977. /repr./

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 24-dik - XI. oldal

Tarnai István

B/orvendég/ B/éla/: Oskola utca, Dóm környék rekonstrukciója, Szeged. /Borvendég Béla, Gerster Károly, Szabó Ferencz, Tarnai István, Lukácsy Éva, Hernyák Imre, Károlyi István, Kocsis Béla építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 3.sz. 18-22. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

73. l.

Tarnai István

T(arnai) I(stván): Lakóház a szegedi görögkeleti templom mögött. (Tarnai István épitém.) - Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 3. sz. 26. l.

T/arnai/ L/ászló/: 16 tantermes általános iskola, Szeged, Béke utca. /Tarnai István épitész./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 3. sz. 32-35. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

75. l.

Tarnai István

I[tarnai] I[stván]: Szeged, görög-keleti templom mögötti lakóépület (Tarnai István építész) - Műszaki Tervezés, 1966. 12. sz. 4-5. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 250. l.

MDK

Tarnai István, építész

A Galonafermentési Kutató Intézet (Szeged) kilencszintes épületét terveste.

(Makett.) Repr.

— : Biológiai kutatóintézet 8°

NÉPSZABADSÁG, Bp.-1969. máj. 1.

Tarnai István, építész

A Tarjánváros és szomszédságában épült a közelmúltban ez a kisméretű templom, Tarnai István terrei szerint. Ez alkotás jól példázza, hogy nem csak az urbánus örökség, de a népi építészet is ihletője lehet az új építészetnek. (emlitve)

Művészeti magazin

1977. máj. 26. TV. 21.50 V Gné.

Tarnai István

Tarnai István építész tervezte a szegedi SZOTE oktatási épületet.

Szeromi Pál: Éltető források.
Művészet, 1981. június – 16. lap.

Tarnai István építészmérnök.

Gyulán a művelődési ház tervezését vállalta, a Szegedi Tervező Vállalat mérnöke.

Környei Elek: Korszerű művelődési ház épül Gyulán.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 19.

Tamási István
építész

Tamási István tervezte a
Szegedi Biológiai Kutató
Központot.

Horváth Béla: Ahi tanítva tanult.
Művészet, 1975. Május – 36. oldal.

Tasnai István (építész)

tervezte a megyei Biológiai kutató Központ-
ot.

Népszava, 1975. febr. 16. 103. elg. 40m. 8p.

Tarnai István, építész

L. Bajnay Zsolt

–: Átadták az idei Rózsa Ferenc, – ... díjakat 4.

Népszabadság Bp. 1980 ápr. 1

Tarnai István, építén

L: Korniss Derső

–: Atadták az idei Ybl-díjakat 1.

Esti Hirlap, 8 p. 1980. márc. 31.

Tarnai István, Ybl-díjas építész

Az Építőművészek Szövetségének Székházában ma kiosztották az idei Ybl Miklós díjakat. — A Szegedi Orvostudományi Egyetem Dóm-téri épületéért Tarnai Istvánt tüntették ki, Gettó József az oktatási épületek tervezési munkájáért tüntették ki.
/emlitve/.

Esti Magyarán.

1980. márc. 31. Kossuth 18.30 /M/.

Tarnai István épitész M.D.K.

Szegedi T.V.

Lakóház, Hódmezővásárhely, Kálvin tér , repr.

Épitésvezető: Terjék Mihály

Tervezés: 1960, kivitelezés: 1961-62.

Magyar Építőművészet 1963/6. 40. l.

Tarnai István épitész M.D.K.

Szeged, lakóház a görögkeleti templom mögött,

terv. 1963, épitès: 1965.

Magyar Épitőmüvészet 1967/3. 26.1 .

Tarnai István építész

34 éves, a nepedi Tervező Vállalatnál dolgozik. Munkásságáért a Városi Tanács ezévi művészeti díját kapta.

Tiszatáj 1968 I. n. 95 old.

M.D.K.

Tarnai István épitész

Oskola utca-Dóm környék rekonstrukciója, Szeged,

Tömörkény gimnázium politechnikai tanmühely

repr.

Magyar Epitőművészet 1967/3. 18-26.l.

TARNAI István épitész M.D.K.

/ a Szegedi Tervező Iroda mérnöke/

Részt vett a Kecskemét központjának és déli városrészének tervpályázatán

Megvétel /10 000 Ft/

Társtervező: Hernyák Imre

Döntöttek a Kecskemét központjának és déli városrészének épitési pályázatáról

Magyar Nemzet 1962. december 21. 3.l.

M.D.K.

TARNAI István építész

Szeged, északi városrész rendezése

(Megvétel)

Társtervező: Ilemnyák J., Kocsis J.

Teropályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4 sz. 62. l.

M. D. K

TÁRNAI István építész

Szeged, villamos megálló (1957.)

Társtervező: Zsebik J. Repr.

Magyar kiáté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet ~~1958~~ (VII.) 4/5. sz

1958. 133. l.

M. D. K.

TARNAY István építész

Szolnok zagyvaparti városrész rendezése - pályázat

II. díj

Társtervező: Hernyák Imre

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Tarnai István

tervezte a szegedi Korányi rak-
part képzőművészeti iskola tanműhe-
bjét 1961. 402. sz. reprodukció:

Merényi Ferenc: A magy építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1361

Tarnai István

T.I.: MTA Szegedi Biológiai Kutató központ /I.ütem/ Építészek: Károlyi István /beruházási program/, Tarnai István /laboratórium/, Nagy János /műhelyépület/, Pazár Miklósné /üvegház/, Somos Irma /porta, tüzveszélyes épület, raktár; brlsőépitész Ságh József, statikus Libor Rajmund, út- és tereprendezés: Hopka János, kertészet: K.Szabó Sándor, Mátyás Sándor. - Ismertetés, fotók: Buzsáki Ferenc.

Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 16-19.l.

Tarnai Gyula MDK

A csodamadár, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Tarnai Gyula

Tiszavasváron 1971-ben négyen megalakították a képzőművészeti szakkört, melynek ma már számos tagja van. Az alapító tagok egyike Tarnai Gyula munkás, aki az első hónapokban vezette a kört. Rajzol, fest, vaslemezdomborítással is foglalkozik.

Sárga László: „Képzőművészkedők"?

Népművelés, 1976. ápr. 4. 37. old.

MDK

Tarnai Dezső

Bruxellesi kanális, akv.

Auveri rét, akv.

N.Szal. tav. kiáll. 1913. 25. 1.

los másolat hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1930. évi szeptember hó... 6

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~tanácsos~~tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM Közgazdasági Ügyosztálya

Tarnai Dezső

1913. ápr. – máj. kiáll.
Nemzeti halon
Bruxellesi kanális, vízf. 150.–
Anveri rét, vízf.

Luxembourg III. 48.

Tarnay Dezső

Szül Mohácson 1888 i
apr. 29. rk. 6 középiskola-
1909/10 I. negyedosztály beli
rendes művésznövendék a
Képz. főiskolan.
Tanára Balló Ede
1909/10. II. félév 4-ik osztály beli.
Balló Edénél. Kilépett.

Kracker János Lukács, festő

18. sz.

VII. 209. –

III. 344.

Tarnay Dezső

4 polg. isk.

rajz. rajztanfolyam

4 hónap, jeles

Tanár Kolber Dezső

Ipar-rajziskola 1905

MDK

Tarlós /Wéber/ Károly

Minénszentek temploma, vf.

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1935. jun.

31 l.

Tarlós Károly

festő

l.

Pécs kiáll. 1940

ősz

Tarnai András

Tarnai András metszete

Magyar Nemzet 1987. 1. 17.

Tarlós /Weber / Károly

festőművész

kiállitása.

"Mütermi jegyzetek".
Dunántuli Napló. 1955. márc. 24.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti élete vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.221-250.l.

MDK

Tarlós Károly épitész, Pécs

Pécsi Képzőmüvé, és Mübar. Társ. kiáll. 1937.máj.

MDK

Tarlós Károly pécsi ép.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll.1938. jun.

MDK

Tarlós Károly

Téli táj, guas

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 1940. november

MDK

Tarlós Károly

Tiszamenti halászkunyhók, of.

Nagyárpádi ut eleje, of.

Nagy idők tanuja /kozári vadászház közelében/ of.

Pécsi Képzőm. Társ. 25-ik kiáll. 1939. október

MDK

Tarlós Károly

Tarlós Károly festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Tarlós (Weber) Károly

festő-

M.D.L

Kiállításán a régi Pécs arculatát mutatja be. A kiállítás a Nevelők Háza-ban van és a képzőművészeti szövetség pécsi munkacsoportja rendezte.

—: Műlermi jegyzetek

Dunántúli Napló, 1955. márc 24-4 lap

M.D.Y

Tarkós (Wéber) Károly

festő

Pécs legidősebb festőművésze, 1876-ban született. 1905-ben készítette el a város látképét, a mű a város tulajdona.

—: Művészeti jegyzet

Dunántúli Napló, 1955. március 24-i lap

MDK

Tarlós Károly

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. müvésztagjai 1938.

Tarlós /Wéber/ Károly MDK

Részlet a basamalomi utról, olf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1937.
Őszi kiállitás

MDK

Tarlós /Wéber/Károly

Szent Vince uccai részlet, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov. 13. 1.

MDK

Tarlós Gábor

szerepelt a pécsi kiállitáson.

Molnár Imre: A "Független képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. dec. 8.

Tarnóczy Berta

1882. München.

(54) Erdő tavaszkor. Olaff 400 f

Őszi kiállítás 1882. I. sor

1883. u. ott.

(79) Részlet Felső Bajorországból Olaff 600 maka

Őszi kiállítás 1883. II sor

Tarnóczy Berta

Środ

Vas. Ujs. 1887. 730. l.
(A Mucsarnokból.)

P 3

Nádor – u 6

(5)

17–18

42–43 ábra

Tarnóczy Béta

1889. Bécs,

(5) Virágok Körött. Olaj.
200 frt.

Téli kiállítás 1889/90.

1890. Bécs.

(237) Az öreg dada. Olaj.
350 frt

Téli kiállítás 1890.

1892. u. ott.

(50) Őszi est. Olaj. 150 frt

(52) Ősz. Olaj 70 frt

Téli kiállítás 1892/93

Tarlós Károly

MDK

A Munkacsoport jelentése T.K. festőművész kiállításáról és a Városi Tanács képvásárlásáról.

Janus Pannonius Muzeum irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960.221-250.l.

246 .o.

Tarló Weber Károly

festő

l.

Pécsi kiáll. 1941. ősz

Mgs.

Dr. Szentiványi Gyula
fötitkár úrnak.

Budapest, IX

Rákos ut 10. Műemlékek

938 SZÉP. 22. N 5

938 SZÉP. 22. N 5

Tarkeő vára

Sáros vm

l

Berzeviczy Albert

Régi emlékek

1853–1870

Bp. 907. 108-l

6192

fordul. Kezeivel a párnázott szék
ik. Feje elöl Ropasz, haját elöre fésüli,
a körüli szakálla rövid. Nyakken döje
és atillája zsinóros. Felirata a kép alatt

CH PÁL
elöház elnöke stb.

VEREBY SOMA.
NNYOMAT TILOS

t, az alak nagysága 24 cm.

192 (ch. p.)

ároh albuma III. erf. 1868.

Tarkő várrom

képe repr-

Nagy Magyarország
II. 311. l.
(r.

Tarkői régi kastély
képe repr.
u.o. II. 312. l.

	TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT
	SZÁRMAZÁSI HELY
	MESTER Alvise. * 1445/46 – ~~Antonio~~ Vivarini. † 1503/5
	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

Tarkó vára

(Sivý Kameň)

Nyitra vm.

képpel

Janota II.

15 – 17 l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Tarkó vára

l.

Arch. Ért

1915. 153, 154 l.

Tarkó vár

Sáros vm.

Luk Podm

II-K. 726. l.

Tarkövár

Sárosom.

Potemkin 36. l

37. l.

Tarköi várrom

kége repr.

Szutórusz Frigyes:

Sárosvármegyei

album.

Eperjes é. n.

26.-l.-

zoktatásügyi minisztertől.

Országos Bizottsága t. Elnökségének,

Budapest VI.

Állatkerti-ut 1.

Tarkő vára

Sáros vm. megszállt.

Dienes Adorján

Regélő romok.

Rozsnyó 1940.

236. l.

Tarló
Sáros m.

A. h. templom

Harang, súlya 70 kg., 1609-ből

Satoraljá Ujhely,
Kegyesrendiel
Szegi, várrom.
Szentes, ref. temp
Sz.Mária, r. k. ter
Bodrog-Szerdahel
Sztropkó, várrom.
Templom és
Tőke-Terebes, r. k
Tokaj, vármaradvá
Varannó, r. k. ten
Zemplén, ref. temp
Várrom.

M.D.K.

Tarkeövi

A "Május" c. szindarab diszleténkk rajza, melyet Feiks Alfréd tervezett és a Szinházi Élet szám´ra Tarkeövi rajzolt le.

Szinházi Élet. Bp. 1918. febr. 24.-márc.3. VII. évf./4. l.
9. sz./

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a "Hotel Imperial" hallja szinpadképről.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. febr.3-10. VII. évf. 6. sz. 3. l.

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz. Fővárosi Orfeum: a "Kedélyes kinevezés" szinpadképe.

Szinházi Élet. Bp. 1918. febr. 10-17. VII. évf. 7. sz. 27. l.

M.D.K.

Tarkeövy /A lap egyszer y-al, egyszer i-vel irja a nevet./

Rajz a "Kóristalány" II. felvonásának diszletéről.

- - -

Rajz az "Őszi vihar" első felvonásának szinpadáról.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. január 27. febr.-3.
VII. évf. 5. sz. 13. és 17. lapokon.

M.D.K.

Tarkeövy

Rajz Boross ~~Jenőről~~ Gézáról Faragó Jenő: a "Kóristalány" c. operett kritikájához.

- - -

Két szinpadkép-rajz az Apolló Szinpadán a "Csábitó" és a "Stinésznő" c. darabokhoz. Az előbbit Orbók Attila, a Szinésznő c.-t Harsányi Zsolt irta.

- - -

Rajz Kőváry szinművészről a "Paradicsommadár"-ban s egy másik szinpadképrajz ugyanehez a darabhoz.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. január 13-20. VII. évf. 3.sz. 4. és a 18 -2o. lapokon.

M.D.K.

Tarkövi

"Boross a "Sárgarigó"-ban"cimmel rajz.

- - -

Karneval a Modern Szinpadon cimmel rajz.
/Tarkeövi István aláírással./

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1917. dec. 23-30. VI. évf.
52. sz. 23. l. 25. lap.

M.D.K.

keöi

Tarkeövi

dern Szinpadon" cimmel a müvész
mutatja a lap.

---

zinpadon" cimmel tréfás

Rajz a "Charlotte kisasszony" II. felvonásának
diszletéről.

24. III. évf.

M.D.K.

Színházi Élet. Bp. 1918. márc.3-10. VII. évf.
10. sz. 2. l.

M.D.K.

Tarkeői

A "Kóristalány" I., II., III. felvonásának dis
leteiről készitett rajzait bemutatja a lap.

Lehár Ferenc: "Pacsirta" c. darabjának III.
és IV. felvonásához tervezett diszletekről
készitett rajzait hozza a lap.

"A "Pacsirta" bemutatója" c. kritika
Szinház és Divat. Bp. 1918. febr. 3. III. évf.
5. sz. 38-39. 41. 42. lap

M.D.K.

Tarkeövi

"Jelmez" cimmel a szinházi kosztümökről készit beszámolót a lapban.

Szinház és Divat, Bp. 1918. márc. 17. III. évf. 11. sz. 46. lap

M.D.K.

Tarkeövy

A Nemzeti Szinházban bemutatott II. József I. és II. felvonásának diszletéről készült rajza.

Szinházi Élet. Bp. 1918. ápr. 14-21. VII. évf. 16. sz. 8. lap.

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a Margitszigeti Szinház szinpadjáról és néző terérő1.
" a Fasor Kabaré szinpadjáról és nézőteréről.

- - -

" Az asszony és a bábu diszletének II. felvonása.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. május 26.-juni.2. VII. évf. 28-29. és 31. lapokon.

M.D.K.

Tarkeövy

Rajz "A Modern Baba Szinpad" szinpada" cimmel.

- - -

Rajz a "Zsámbéki földesur" diszletéről a Royal Orfeum előadásáról.

- - -

Tréfás rajz a "Menjünk haza anyjuk! c. tréfához.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. márc. 10-17. VII. évf. 11. sz.-hoz mellékelt "Kis Szinházi Élet" 24. lapján és a Szinházi Élet fenti számának 14. lapján. 24. lap.

M.D.K.

Tarkeövi

"AZ asszony és a bábu" c. darab diszletének rajza.
Vigszinház előadása. I. felvonásból.

Szinházi Élet Bp. 1918. május 5-12. VII. évf.
19. sz. 13. l.

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a "Hóvirág" első felvonásának diszletéről.

Szinházi Élet. Bp. 1918. márc. 17-24. VII. évf. 12. sz. 2. l.

M.D.K.

Tarkeövy István

"Az uj szinház" cimmel ir a "Kamara Szinház" tervezéséről részletes beszámolót.

A következő számban leirja és rajzzal illusztrálja, hogy miképen tervezi a "Kamara Szinházat.

Szinház, Bp. 1919. május 11. IV. évf. 19. sz. 14. l
" " " " 18. " " 2o. " 4. "

Tarkovics Alice

1903/4 II.

Ferkèpzomfoiskèvk

139 l.

Szobotist.

A hegyes vidék középteré
megerósitett vár foglalja el,
zik, az előtérben pedig a lov
mizsnát. Felirata a lebegő mo
feladvány van:

SOBOTIS.

fölül jobbra: 126.

Rm., mér. a rl. 17,5:11.

92-92-

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a "Médi" c. szindarab diszletéről

Szinházi Élet. Bp. 1918. juli 21-28. VII. évf. 29. sz. 13. lap.

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a "Kőszivü ember fiai" c. darab II. felvonásáról.

Szinházi Élet. Bp. 1918. juni 9-16. VII. évf. 24. sz. 8. l.

Tarkovich Alice

Mintarajziskola, rendkiv. bitogató I éves.

Értesítő 1903/04. 17 l.

VASÁRNAP

7

Kath. F. 1. Quasimodo
Prot. F. 1. Herman

HÉTFŐ

8

Kath. Dénes pk.
Prot. Lídia

604-50

KEDD

9

Kath. B. Konrád
Prot. Erhardt

SZERDA

10

Tárkányi József,szabó

A miskolci Pataki-Gerga görög kereskedők közötti szerződésben szerepel 1778.márc.1.után.Azon elveszett adósságok,melyek őket terhelik.-"Tárkányi Józsefnál ditto 1777. 46.05."Rhft.kr. 296.old

Komáromy József: A Pataky-Gerga üzleti xxxx társas-szerződés 1778-ból 285.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve,VIII.1969.Miskolc

Türkân-i

Tarjáni Jenő

Magyar képirók kiállításain a Nemzeti Szalonban rézkarcsorozata szerepelt.

NU.934.III.18.

MDK

Tarka Elemér

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

MDK

Tarka Erzsébet,V.o.tan.

Nagykörös, Patay-uti áll.ált. isk.

29. Felvonulás.

Nagy.Ifj.Képzőm. Kiáll. /VJT/ Gyermekrajzok.
Föv.Képtár. 1949.aug.16.-szept.lo. Kat.

Tarjányi István

l. diszítőfestő

Budiparrajzisk.

1940-41. 13. l

MDK

Tarjányi János
nyomdász

munkája a címlap. Ábra a 221 lapon.

– Fedőlapunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1929 évf 6-7 p 252 l

Tanka Elemér.

Részt vesz az Ady Endre-emlékek elkészítésének pályázatán.

Magyarország, 1928. febr. 9.

Tarka Elemér.

Részt vesz az Ady Endre-
szeremlék pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

Tárkány vára

Zemplén vm.

felszabadult

Dienes Adorján

Regélő romok.

Rozsnyó 1940.

79. l.

Sorsz.	A műtárgy származik					A mester neve és a képtárgya	festve
	S.	M.	A'	E.	azúj leltár		
	képtárból						
63		442				Barabás Miklós:	
						Ormayné Rozsvári Vilma.....	vászon
64		352				Latkóczy Lajos:	
						Tóth Jozsef.....	vászon
65		29				[redacted] Latkóczy Lajos:	
						[redacted] Kis Balint.....	vászon
66		126				[redacted] Schronberg F. után:	
						[redacted] Maskó Károly.....	vászon
67		322				[redacted] Grimm Rudolf:	
						[redacted] Palóczy Lapló.....	vászon
68		65				[redacted] Madarász Viktor:	
[redacted]						[redacted] Eötvös József b.....	vászon
		62				Lieder Frigyes:	

Tarkányi régi fa-
templom falképei

Elpusztultak
(Bihar vm)

l.

Gerecze falkiyek

492. l.

95,

Tárkányi rk. templom

(Heves m.)

kepe repr

Malmagyiaprinz V.

157 l.

ul~~va~~t, de csaknem szembe néz~~ok~~, tojásdad
ányok, fűzérek és ~~hadi~~ tropheak vesznek kö-
türtjei vállaira „omlanak, tapisza és sza-
lőjé~~nek~~ csipkevégü ~~egymáson átretvék~~ s
ásrendet jelvényét nyaklánczon viseli. Teliratt a ke-

PRARA".

a háttérnek 11.4 × 14.5 cm.

140/95 N° 29.

Tárkányi vk.
templom
1745

l.

Mihályi faluegylum
40. l.
tölbrov
46. l.

Tárkányi vár

Nagytárkányban

L.

Ladsárosp.

178. l.

Tórkányi Istvánné Kun Anna
epitáfiuma
fenyő, olaj

Régi Művészet M.N.G. 1974.

TÁRKÁNYI Béla

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

131.p. - a ferencvárosi rk.templom templomépitő bizottságának tagja

TÁRKÁNYI Béla műgyűjtő

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV.rész. = Agria, XXV/XXVI (1990) 701.

Tárkányi Béla festményeket gyűjtött. A már említett 1848-ban tartott árverésen „Hat nagy képek"-et és „egy kép"-et vásárolt Pyrker hagyatékából. Jó barátja volt Kovács Mihálynak, aki portréját is megfestette. 1886-ban kelt végrendelete szerint gyűjteményét „a Magyar Nemzeti Múzeumnak, az Országos Képtárnak és a Nemzeti Arczképcsarnoknak" hagyományozta.[50]

cserkészünk sem szabad, hogy kimaradjo

A mai nyomorúságos időkben

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltóságod- Méltóságod- Nagyságod-

tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne m
lapot, hanem azt az összeget, amelyet szi
támogatására, méltóztassék a mellékelt cse

Szíves áldozatkészségét sok sok

Budapest, 1933, junius 15-én.

Tárkányi Buchner Béla

l.

Wick Kassa sört

373. l.

sz csapat szervező bizottsága.
5. sz. — Telefon: 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

Asszonyunk!

sz a magyar cserkészmozgalomnak.
mborre, magyarországi megrendezése rend-
t minden magyar cserkész csapat elé.
i is kiszeretnék venni ebből a munkából
mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
álkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

óbarátok áldozatkészsége és a magunk be-
ettünk, — hogy anyagiak hiján, egyetlen
on ebből a nagy munkából.

Tarkanyi (Buchner)

Béla

mulakatos

és harangöntő

lásd

Wick Kassa tört

337. l _ 370. l

Tárkányi Buchner
Béla

l.

Wick Kassa tört
444. l.

t.

zármára volt a nemzetnek

nzetét nyugalmából

Tarkanyi Buchner
Béla

l

Wick Kassa fort
398.l.

TARJÁNYI SIMKOVICS Jenő graf

Miallitása volt 1991. május Erdős Renée Házban

Baán T. ajkle Rákosvidék 1991/5.

9. p.

Tarjáni Jenő grafikus

Magyar képirók kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Függg. 934. III. 25.

Tarjáni (Simkovits) Jenő

Magyar képírók kiállításain a Nemzeti Szalonban XVII. sz.-i magyar nemeseket ábrázoló rézkarcai szerepeltek.

BH.934.III.18.

Tarjáni Sinkovics Jenő festő.

A művész a harmincas években a Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályáról indult el. Tartalmuk szerint Tarjáni lapjai idelé hangzatokkal vagdalnak meg.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971. junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő festő.

Tarjáni Sinkovics Jenő 1970-ben volt 75 éves. Ezt ennek előtt a Dürer-teremben volt a művészek retrospektív kiállítása.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971. június - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő

grafikus

„Szent Antal megkísértése", a „Meglepett nők", az „Otthon" című grafikáit bemutatja kiállításán.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971.junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő
festő - grafikus

A biblikus-témákat olyhor egyéni
interpretációban adja elő. Mi-
veiben közvetlen, emberies érzelem
világ megnyilatkozását látjuk.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971.junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő
festő -

Főszimában - Omega - Galád - a
testi lelki épség tölbnyire a klasz-
szikus kompozíció harmoniájában
jut kifejezésre.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971.junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Olgyay Viktor növendéke volt,
Szőnyivel, Varga Nándor Rajossal,
Aba Novákkal együtt

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971.június - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő

Grafikus

Utolsó korszakában készült
kis tájképe szimbolikus mű.
Az első világháborúban súlyosan
megsérült művész víziója a
második világháborúról

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Müvészet, 1971. junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő

grafikus

Egyik legszebb tájképe a „Szérűskert".
Ezen megmodul a táj, a fák horvátja
a tetőt, hullámzik tájtekzek a vonal.
Előtérben vidám alakok hevernek.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Müvészet, 1971. junius - 14.oldal

Tarjáni Sinkovics Jenő

grafikus

Ezben megindultságának kifejezését találjuk a „Tarjáni tájképeiben. Igénytelen tájaknak rájzi akcentust tud adni a művész.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő

Müvészet, 1971. junius - 14.oldal

Tarjáni Simkovics Jenő
festő

" Reikavc " (repro)

"

B. Supka Magdolna: Tarjáni Simkovics Jenő
Művészet, 1971. június - 14 lap

Tarjáni Sinkovics Jenő

A Hermann Otto Múzeum Képtárában megnyílt, ápr. 10.-én „A magyar grafika mesterei" c. kiállítás, melyen szerepelnek a múzeum művei, aki ahoz a nemzedékhez tartozott, akik elsők voltak e műfaj képviseletében.

(M–): A magyar grafika kezdetei – kiállítás a Képtárban.

Déli Hírlap (Miskolc), 1976. ápr. 23.

Tarjáni Simkovics Jenő, grafikus

K. : Mohardi E.

Rózsa Gy.: A morgalom ---

7.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 28.

Tanári Siskorts Jenő

Méltatás

Végvári Lajos: A Gresham-csoport.
Művészet, 1976. december - 3. oldal.

Tarjáni Jenő, Simkovics, grafikusművész

Az alanti címmel indított kiállítássorozatot a Magyar Nemzeti Galéria, elsőként a két világháború közötti sokszorosító grafika rézkarcanyagának bemutatásával. – A klasszicizmus és romantika által megújított „Arkádia-gondolatkör" Tarjáninál már egy vallásos tárgyválasztással van egybefűzödve. Az aktivizmus bizonyos törekvései a kor hivatalos művészete, a „római iskolás" neoklasszicizmus felé kanyarodik.

Sarkantyú Mihály: A magyar grafika múltja.
Népszava, 1949. jún. 1.

TARJÁN (Huber) Oszkár ötvös

Európai zománcművésség a középkortól a szecesszióig : Válogatás az Iparművészeti Muzeum gyűjteményéből, Iparművészeti Muzeum, 1991. A kiállitást rendezte és a katalógust írta Prékopa Ágnes. Bp. Iparművészeti Muzeum, 1991

15.p.

MDK

Tarján Oszkár ötvösművész

Szőnyi Ottó dr: A szegedi fogadalmi templom. MI.

1932. 30 l. Képekkel.

MDK

Tarján Oszkár
ereklyetartó

Szónyi Ottó dr: A szegedi fogadalmi templomó MI.
1932. Képekkel.

M.D.K.

Tarján Oszkár
ötvös

A szegedi Fogadalmi templom, tabernaculum
ajtó, gyertyakarok, Szent Gellért ereklyetartójának
mestere.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

134 l.

Tarján Oszkár, Bp. I.Verpeléti-ut 5.II.19.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Tarján Vilmos

1906/7 – 1909/10

Ferkèpzomfoiskèvk

13 f. l.

Szluin.

Az előtért a vizesések
balra malmok kötik le figyel
a kétfogatos hintó előtt lova
pedig az ülve rajzolóval egy
Felirata balra:

balra: Die Wasserfälle
Croati
jobbra: Les Cascades d
Croatie

Színes rm., mér. a rl. 29

248-

Tarján Vilmos

1913. ápr. - máj. Kiáll. Nemzeti Szalon
Antoinette, pasztell, 300.-
1915. ápr. máj. kiáll. u. o.
Erdei séta út, olaj. 250.-

Teniers, festö III. 156

MDK

Tarján Vilmos

Antoinette, paszt.

N.Szal. tav. kiáll. 1913. 26. 1.

Tarjáni rk. templom

l.

Mihályi falucsjhm

46-l

tra, négyszögletes alapon tojásdad me-
ma van, haja hosszú s arcza s bajusza
ának csatjaiból kúp emelkedik ki.

g. Romanorvm Imperator Semper

derde van den Name Rooms
Hertoch van Oostenrijck etc."
erc exc."
rick de 3 Rooms Keyser" czimi
sen Fred'ryck tot Room" kerdettel
yns Rycks sterf desen Prins

alapnak 15.4 : 12.2 a rézlapnak 19.5 : 12.8 c/m.
n eñ Coningen van Christenryck. Door
Jan Jansz Anno 1615. pag. 17.

pag 17

Budapest, 1930 évi szeptember hó 6.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

MDK

Tarján Zoltán

növ. 1940-41. 200 pengős Horthy Miklós-ösztöndíj

Iparműv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört. 7-22 l.

MDK

Tarján Zoltán növendék
200 pengős Horthy Miklós-ösztöndij, 1940-41.

O.M.Kir. Iparmüv. Isk. 1936-37 - 1940-41 tanéveinek tört. Iparmüv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
18 l.

Tarjáni István

díszítőfestő

l. Budiparrajzik

1939-40. 16. l.

Thourneyser, J. J., rézmetsző TV. 193, 194,

M.D.K.

Tarkeövi

"A hadviselt müvészek kiállitása a Mücsarnokban" cimmel irja kritikáját a tárlatról felsorolva a kiemelkedő müvészeket és müveiket.

Szinház és Divat, Bp. 1919. márc. 16. IV. évf. 11. sz. 24-25. lap

MDK

Tarjánné, Bodrog Erzsébet, iparmüv.

22.sz. tüll motiv
34 sz. " "
2o4/5o sz. 1 körü
2o6 sz. ovál
3oo/a teritö

Nagy Balogh János Egy. és a Tesz ált.rend. 1937.évi
Karácsonyi Képzőmüv.Kiáll. Kat.
Kispest. Városháza.

MDK

Tarjánné Bodrog Erzsébet

A háziipari részben résztvett a Szép Otthon kiállitásan.

Cikk: A mi kiállitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

MDK

Tarjánné Bodrog Erzsébet, ip.müv.

az Iparművészeti Társulat ezüst érmét nyerte.

Kik nyertek az iparművészeti díjakat. Magyarság. 1938 nov.15.

MDK

Tarjánné Bodrog Erzsébet

az Iparm. Társulat ezüstérmét nyerte

Orsz. Magyar Iparm. Kiáll. Müvészet 1938.
III. évf. 22. sz. 161. l.

Tarjánné Bodrog Erzsébet, ip.müv. MDK

az Ipaxmüv.Társ. ezüstérmét nyerte el.

Az Orsz.Ipaxmüv.Társ.kiállításáról.
Művészet.1933.III.évf. 22.sz. 168.l.

TARJÁNNÉ BODROG ERZSÉBET

az Iparművészeti Társulat ipari ezüst érmét nyerte

Pesti Napló, 1938. nov. 15.

MDK

Tarjánné Bodrog Erzsébet, ip.müv.

az Ipaműv. Társ. ipar ezüst érmét nyerte

Az Ipaművészeti Tárlaton.- Magy.Nemz.Művészet.1938.
4.sz. 81.l.

TARJÁNNÉ BODROG ERZSÉBET

Az Iparművészeti Társulat ezüst érmét nyerte az első magyar iparművészeti tárlaton.

A REGGEL, 1938. nov. 14.

Tarjáni S. Jenő

Aktkompoziciók, rézkarc

Magyar Rézkarcok, Tamás Galéria, Bp. 1940. május
kiállítás katalogusa

MDK

Tarjáni /Simkovits/ Jenő

Magyar nemesek, rézkarcok

Magyar nemesek, "

Kuruc huszártisztek, "

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc. 13 i.

MDK

Tarjáni /Simkovits/ Jenő

Magyar nemesek, rézkarcok

Pihenő harcosok, "

N. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc. 13 l.

MDK

Tarjáni Simkovics Jenő

Három kuruc, rézk.

Kardot rántó magyarok, rézk.

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

47 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Három ház, rézk.

II. M. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 11 l.

MDK

Tarjáni Jenő
Kompozició
Majális

Jajczay: Páris előtt. Uj Ember, 1946. aug. 11. 7 l.

Tarjáni Jenő

rézkarca a

10. oldalon „Táj"

Nagyjaink 1966 február 1

Tarjáni Jenő

Szőnyi Istvántól inditott rézkarc - stilus művelője.

Szemlélődésének tárgyai fények és árnyékok, falombok, bokrok , falusi házikók.

Bolymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 21 l.

Tarjáni Jenő 1

Budapesten született 1895.-ben. Tanulmányait az első világháború szakitja meg, folyamatosan 1920-25 között jár a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Olgyai Viktor tanársegédja lesz.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Részt vesz több hazai és külföldi kiállitáson.

1944-54-ig a Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályán műhelyvezető Varga Nándor Lajos, majd Koffán Károly osztályán.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Tarjáni Jenő

Egyéni kiállitása 1965-ben a Dürer teremben volt, legutóbb 1968-ban a Nemzeti Galéria grafikai tárlatán és a moszkvai magyar kiállitáson szerepeltek művei.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest 1972. 160.

Tarjáni Jenő

Reprodukciók:

159.sz. 3 Ház I. 1926, rézkarc, 230 x 295.

160 sz. Szérűskert, 1927, rézkarc, 300 x 395 mm.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Tarjáni Jenő

Müve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

Tarjáni S. Jenő

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban -

Tarjáni Ferő

Kovács Gyula: Kötődés a valósághoz

Művészet, 1983. január

MDK

Tarjáni S.Jenő

Varga N.L: Ismertető a művészi grafikához. Bp. 1943.

NDK

Tarjáni Simkovics Jenő, Bp. 1895.
Önarckép, rézk.

Szépm. Műv. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 28 l.

MDK

Tarjáni Simkovics Jenő

Magányos fa, rajz
Somogyi táj, rézk.
Toldi Miklós, rézk.
Kinizsi, rézk.
Szérüskert, rézk.
Lovas kuruc járőr, rézk.

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc.

12 l.

Tarjáni Jenő grafikus M.D.K.

70. születésnapja alkalmából a Dürer-t eremben bemutatják rézkarcait. Nagyrészt az 1920-40-es évekből való lapok

/s.m./ Tarjáni Jenő grafikusmüvész kiállitása

magyar Nemzet 1965. május 11. 4.1.

Tarjáni Jenő

Magyar képírók II. kiállításán a Nemzeti Szalonban rézkarcaival szerepelt.

M. 934. III. 18.

Tarjáni Simkovits Jenő

Magyar képírók kiállításán a Nemzeti Szalonban grafikáival szerepelt.

EK. 934. III. 18.

Tarjáni Jenő grafikus

Magyar Képírók Egyesületének kiállításán a Nemzeti Szalonban sorozatával szerepelt.

BÓK. 934. III. 18.

Tarjám. tenő

Szerepel a hagyat Rézkarcoló-
művészek Egyesülete londoni
kiállításán

Ujság 1937 III. 14.

MDK.

Tarjáni Jenő

Kiállitási kritika

Magyar szó 1965 juni.13. lap -

Tarjáni Jenő
grafikus

M.D.K.

A Dürer keremben mutatta be
nagyméretű verkarcait. —
„Leányprofil" (repro)

Lengyel Géza: Tarjáni Jenő
Művészet, 1965. julius - 43 kep

MDK

Tarjáni S.Jenö,festöm.

Sugárzók. Repr. XIV.old.

Magyar müvészetért kiállitás. 1942. jun.6-22.

Tarjáni S. Jenő MDK

Sugdosók, repr.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Tarjáni S. Jenő

MDK

Három ház, rézkarc

Műcsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Tarjáni Simkovics Jenő

Sashalmi házak. Rézkarc, repr.

Magyar Művészet 1931. 423.l.

MDK

Tarjáni S. Jenő

a) Önarckép; b) Feltekintő. Rézkarcok.
a) Birkózók; b) Sámson. "

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. jún. 1-től-ig. 31.1.

MDK

Tarjáni Simkovits Jenő

Jajczay J.dr.: Rézkarcolók a N. Szalonban. Élet 1935. jun. 30. 541.1.

MDK

Tarjáni Sinkovits Jenő, graf.

Képzőművészet, 1934. 2oo l.

EA.....ltsz. Gyűjtés he

Tarjáni

Említve

Kiemelt grafikák kiállítása a Mestegyesy teremben

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen 1970. júl. 9-10.

Tarjáni S. Zenő

Mint Varga Nándor Lajosnál, nála is a Rembrandt-i példát: bibliai témákat, mitológiát találjuk.

Varga Nándor ~~festő~~ Lajos festőművész kiállítása. 1970 Műcsarnok. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna.

TARJÁNI SIMKOVICS Jenő (1895-

Nagy önarckép 1923 - rézk.

Válogatás Füst Milán gyüjteményéből.
Bp.:PIM, 1992 [kiáll.kat.]
ill. és leirás

keznék, hanem inkább hasonló
készültnek, azon országok szak-

tnék elénk, kik a *Margit oltár*
ogy a XIII-ik és még a XIV-ik
sir alakok ereklyetartókul, mint
k. Bajos is meghatározni, mely
előzték-e meg ezeket a házi ol-
nyos horgonyul szolgálna ezen
kétkedhetünk, hogy jogosan a
om, hogy könnyen lehetne ezen
és a pogányoktól átvett dipty-
válaszolni, hogy ezek *nem erek-*
oros oltár (Ciborienaltar) lassan-
ómban ma is találhatók, — kö-
t képekkel, és festett szárnyak-
k, vagy nem is voltak bezárha-
i festett képek helyesítették, az
ttak fel az oltár asztalára.
való átváltoztatását illeti, erre
sából származtatni kisértettem.
orlátokat igen diszes ajtócskák-
re monastique I. 193. és igy a
Igy tehát a ciboriumos oltár a
pedig *oltárszárnyakká*. Még job-
— Elég az, hogy ilyen szárny-

Tarjón Jenő

bemutatott műve: „Szérüskert," fehete-fehér reprodukció.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai Biennálé. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz. 151

TARJÁNI · SINKOVITS JENŐ

GRAFIKUS. KIÁLLÍTÁSA NYÍLT A DÜRER-TEREMBEN.

SZOCIALISTA MŰVESZETÉRT. 1970. OKT.

Parjáni Jenő

Résztvesz a kiállításon

Dr. Tóth Ervin: Kiemelt grafikák
szeregszemleje a Nagyszeg-termben
Hajdú-Bihari Napló Debrecen 1970. jul. 21.

Tarjáni Jenő

Műve nevepel a „Mai magyar grafika" kiállítáron a MNG-ban.

Dunántúli Napló 1968 IV. 4. 7.

MDK

Tarjáni Sinkovits Jenö, graf.

Jelentös grafikai sikereket ért el. Kompoziciói az akt teljes ismeretét mutatják, technikai tudása által is kiemelkedik a garfikusok közül.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet-müvészetünk fejlödése. - Képzömüvészet. 1934. 77.sz. 2oo.l.

MDK

Tarjáni S.Jenö,festö

Fejek.
Magyar vitézek

Rajz.
Rézkarc.

Műcsarnok. IV.Képzőművk.kiáll. "A Magyar Művészetért".
1913 máj.16-30. Kat. 2o.l.

MDK

Tarjáni S. Jenő

e.a: Grafikai művészetünk hőskora. Ujság.
1943. jun. 11. 6. l.

MDK

Tarjáni S.Jenő 1895--

Férfifej, rk.

Ernst Mus. M. Kisplasat. és Graf. kiáll. 1954.szept.

31. 1.

MDK

Tarjáni Jenő, gróf.

Öregember. Rézkarc.

Műcs.-IV.M.Képzm.K.áll. 1954.jan.-febr. Kat. 17.1.

MDK.

-

Tarjáni Jenő

Leányprofil c. képének reprója

Müvészet 1965 7.lap -

Tarjáni Simkovics Jenő [redacted]

Három kuruc, rézkarc

Kardot rántó magyarok, rézkarc

Micsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Tarjáni Simkovics Jenő

Három kuruc, rézkarc

Kardot rántó magyarok, rézkarc

Tarjáni Jenő.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Tarjáni Jenő
grafikus

MDK

Művei a rajzi ábrázolás
legáltalánosabb technikájával
készültek.

Miklós Pál: Mai magyar grafika
Élet és Irodalom, 1968. márc. 16-7 lap.

Tarjáni Ferenc

Szerepel a „Kai-mappai grafika"
c. kiállításon

Horváth György: Kai-mappai grafika

Kortárs 1968 I. 56old.

Tarjáni fenő

Szerepel a magyar Rézkarcoló-
művészek Egyesülete kiállításán
Londonban (Victoria and
Albert Museum)

Pesti Napló 1937 III. 14.

Tarjáni Jenő

festőművész

Magyar Rézkarcolók Egyesülete tagjainak kiállítása-
Amsterdamban a Stedelijk Museumban - rézkarcaival
szerepel.

Magyar Hirlap
1938.II.10.

Tarjáni Jenő MDK

Öregember, rézkarc

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

kezéhez Mezőkeresztesre (Bord
elküldeni méltóztassék.
Budapest, 1931. július 7-

Dr. Szőr

277 szám.

193

Műemlékek Orszá

Tárgy:

A vallás- és közokt-
miniszterium állásfoglalás
végett küldi Schoen
Arnold kérvényét 1200
P-nek kiutalványozása iránt
a székesfehérvári ciszterci
templom monografiája cimén.

A beadván

Mellékletek

Egyúttal e

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Exp. 193

MDK

Tarjáni Simkovics Jenö, grafikus
Olgyai Viktor tanár növendéke.

Nöi aktok.	Tollrajz.
S.J. arcképe.	
Turbános férfi.	
Férfifej.	
Ülö akt.	
Önarckép.	Tollrajz.
Dr.J.I. arcképe.	Rézkarc.

Az Ernst Muz. OMKK Föisk.Helikon kiáll.-ai.
OMKK Föisk Növ.Munk.kiáll. Bp.1923 márc. 18-25. Kat. 8.1.

Tarjáni Simkovics Jenö, grafikus
Olgyai Viktor tanár növendéke.

Török fej.
Önarckép.
Leányfejek. Tollrajzok.

Az Ernst Muz. OMKK Föisk. Helikon kiáll.-ai.
OMKK Föisk Növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. 18-25. Kat. 8. d.

MDK

Tarjáni Simkovics Jenö, grafikus.

Három kuruc. Rézkarc.
Kardot rántó magyarok. "

Bp.Mücs.OMKT. Nemz.Képzőmüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vál.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 47.1.

Tarjáni Jenő

Lapjai a Nemzeti Galéria Mai magyar grafika c tárlatán szerepeltek.

Vigilia 1968. máj. 351.l

MDK

Tarjáni Jenő, grafikus

Kiállít a Mai magyar grafika c. tárlaton.

(harangozó): Háiom generáció sikere 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. febr. 27.

Tarjáni Jenő, grafikus

1904

Szerepel a Nemzeti Galéria katalógusában.

(Harangozó): Három generáció tükre 2

ESTI HIRLAP Bp. 1963. febr. 27.

MDK

Tarjáni Jenő

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 márc.16

MDK

Tarjáni S.Jenö, festö

Három ház. Rézkarc.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.11. l.

MDK

Tarjáni S.Jenö, grafikus
Rákoscsaba.

475. Aktkompoziciók. Rézkarc.

5o3. Fák közt. 2o.l. Rajz.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzöm.Kiáll. 1942.
jun.6.-.22.
Kat.19.l. 2o.l.

Tarjáni (Sinkovits)

Jenő

Jenő

Rákosszabadi

Miklós u. 50

MKSz 1947

Tarjáni S. Jenő

Fejek, rajz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Tarjáni S. Jenő

MDK

Magyar vitézek, rézkarc

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Tarjáni Sámkovics Jenő
grafikus

Magyar Rézkarcoló Müvészek Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel.
A magyarságot hangsulyozza a Toldi Miklós - a Kinizsi - a Lovas kuruc járőr c.lapjain,szép lapja még a Szérüskert s néhány nyári tája,melyeken épp ugy,mint figurális müvein,a napsütéses hatásokat szereti.

Pesti Hirlap
1931.III.22.

Tarjáni Simkovics

festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása .
Nemzeti Szalonban - képével szerepel.-
A fekete és fehér éles ellentéteivel játszik érdekes kompozicióin.

8 órai Ujság
1931.III.22.

Tarjáni S. Jenő MDK

Terebélyes fa, rajz

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Tarjáni S. Jenő

MDK

Önarckép,

Feltekintő, rézkarcok

Birkozók,Számson, rézkarcok

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Tarjáni S. Jenő

MDK

Dunántuli szérüskert, rézkarc

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Tarjáni S. Jenő

MDK

Leányfej, rézkarc

Miccarnok 1950. I. Magy. Képsőn. Kiáll.

MDK

Tarján T. Jenő festő:

„Leányfej" c. rézkarc.

Műcs. (?) - I. Magy. képzőm. kiáll. portréképei. - Kis Ujs.

1950 aug. 24. - 4. Lap. Nagy T.

MDK

Tarjáni S. Jenő, festő.

Dunántuli vérűskert. Rézkarc.

Műcs.-Tar. tárl. a Műcs.-ban. Thösök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 13. l.

MDK

Tarjáni S.Jenő. 1895

Önarckép

Sámson

Rézk.müvészete. Müvész Gal. 6.kiáll. 1948.jan.

MDK

Tarjáni S. Jenő

Aktkompozíciók, rézk.

" "

Majális, "

M. Rézkarcolók Egy. Szépműv. Muz. 1946, jul.

8 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Calvin-téri kivilágitás 1935. rézk.

Akt-kompozició, 3 db. " 1 db.

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Cal. 1948. febr.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Leányfej, rézk.

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

lo l.

MDK

Tarjáni S.Jenő, sz. 1895.

Kinizsi, rézk.

Faluvég, "

Élet alkonyán, "

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll.
1943. jun. 14-15 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő, sz. 1895.

M.J. arcképe, rézk.

M.J.né arcképe, "

Letörtség, "

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll.
1943. jun. 14-15 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő, sz. 1895.

Téritő, rézk.

Herakles a válaszuton, "

Három nő, "

Képzőműv. Főisk. grafikai gyűjt. 2.kiáll.
1943. jun.
14-15 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő, sz. 1895.

Patakban fürdő lány, rézk.

Borus táj, "

Krisztus és a szamariai asszony, "

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll.
1943. jun. 14-15 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő, sz. 1895.

Zsuzsanna egyedül, rézk.

Nagy önarckép, "

Képzőműv. Főisk. grafikai gyűjt. 2.kiáll. 1943, jun. 14-15 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Képzőműv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943.
jun. 7 l.

MDK

Tarjáni S. Jenő

2 kis tájkép, rézk.

Tájkép, "

M. Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946, jul.

8 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Női akt, rézk.

Aktkompozició, rézk.

M.Iparművészeti Egy. Sokszv.Műs. 1946. jul.

8 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Aktkompozició, rézk.

M. Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946, jul.
7 l.

8 l.

MDK

Tarjáni S.Jenő

Három ház II., rk.

Kinizsi, rk.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Tarjáni Simkovits Jenő, sz. 1895.

Képzőműv. Főisk. grafikai gyűjt. 2. kiáll.
1943. jun. 6 l.

MDK

Tarjáni Jenő

az Egyesület tagja

Magy.Rézkarcoló Művészek Egy. 25.kiáll. Szalmássy Cal. 1948. febr.

M.D.K.

Tarjáni-Sinkovits Jenő
Férfifej, 1922, rézkarc
Gondlokodó, "

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva, Vásárlás a MNG számára.

Tájékoztatás az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. A MNG anygának vásárlásai. S.l.

M.N.K.

Tarjáni-Sinkovits Jenő

Krisztus siratása, rézkarc

Önarckép II. 1923

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításán bemutatva, Vásárlás a MNG számára.

Tájékoztatás az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításáról. A MNG anyagának vásárlásai. S.l.

MDK

Tarjáni Simkovics Jenő

Irgalmas szamaritánus, rézk.
Kis házak, rézk.
Bokrok, rézk.
Profil, rézk.
Nyári fürdés, rézk.
Nyári pihenő, rézk.

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc.
12 **l.**

TARJÁNI Simkovics Jenő

kiáll.Bp.,Képzőművészeti Főiskola Kiállitóterme, 1985.nov.

ism.(S.I.)ISOÓS Imrel= Kisgrafika, 14, 1985, 3. 30.

ÓELŐZETES

ztatni Önöket a Budapest Galéria
melyre szeretettel várjuk.

KÉPZETEK I:
ɔzőművészeti főiskolások kiállítása
ɔest Galéria Kiállítóháza
ɔest III., Lajos u.158.
. május 20-május 31.
ekinthető hétfő kivételével naponta
3 óráig.
. május 20-án 18 óra

állításhoz Sebők Zoltán mond bevezetőt.

Tarjányi Jenő festőművész

– nem megmelítve a „Barta Lőrinc intermediszentális festői munkássága" c. cikkben.

Hevesi Lunch

1983. dec.

Tarjáni S. Jenő.

vül. Bpest, 1895.

vöd

Varga Nándor Lajos:

A rézkarc. Bpest,
1935. 130. l.

Tarjáni (Simkovics)
Jenő

rod
2

Elek Artur.
Az ifjabb magyar
grafikai művészek.
Magyar Művészet
1937. 209. l.

Tarjáni Simkovics Jenő

Sashalmi házak,
rezkarc

Repr.

MAGYAR MUVESZET

1931. 423. l.

Tarjáni (Simkovics)

Jenő

Jó önéletrajz és összes graf. munkáinak felsorolása:

Varga Nándor Sajós

A dattár a magyar művészi grafikához, Rézkarcolók 1900 – 1936. Bpest, 1937, 139 – 152. l. 370 l.

okv. felhasználandó

Kanál, erüst, SM monogrammal. Baluszteres nyéllel. 16 cm. XVI. század

Ipolyi

Ger~~eviot PA, 260~~ l.

Tarjáni Jenő

grafikus és festő

arcmás Sinkovics Jenő-

vel.

Révai XXI. 748. l.

Tarjáni (Simkovics) Jenő

1927. Koll. kiáll. az Ernstben. 1928. Zichy Mihály grafikai díj.

Révai XXI. 790. l

Méltóságos

Lyka Károly

főiskolai tanár úrnak

Budapest

Képzőművészeti Főiskola

VI. Andrássy út 71.

Tarjáni Jenő

Magyar nemesek
I-II.
verk. repr

Elek Artur:
Az újabb magyar
grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. 216. 217. l

Tarjáni L. Jenő

aromos

Szinkovits Tarján

Jenővel

Tarjáni S. Jenő

Wil. Bpest 1895.

l. - Hung 1937

Z műve a londoni
magy. graf. kiállitáson
1937

~~Radisits Jenő~~
~~iparmüvész~~

~~Fővárosi Lapok 1886 aug. 8, 7. old.~~
~~(Ujdom ágok. Ak. uj iparmüvészeti palota.)~~

Kalmán

Tarjáni S. Jenő

Kuruc huszártisztek,
vérkarc
Aktkompozíciók,
vérkarc

Művészeti Hetek Ungvár
1941

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tarjáni Jenő

grafikus

részt vett az alábbi

kiállításon

Tent Hága 1934

Tarjáni Simkovics Jenő

grafikus Rákoscsaba

Műcsarnok

1933. nemz. képzm. kiáll.

607, 608.

Ferencz ... 51
VII. Edvárd (arczképpel) ... 57
Jellemző apróságok Viktória királynő életéből 58
Vörösmarty és Bajza bujdosása ... 67
Emlékezés Bem apóról ... 70
Verdi (arczképekkel) ... 73
Böcklin Arnold (arczképpel) ... 74
A gróf Butler János története (képekkel). *Bernáth* Dezső ... 81
A Kisfaludy-Társaság új tagjai (arczképekkel) 89
Milán szerb király (arczképekkel) ... 97
Emlékezések Milán királyról. *Szemere* Attila 99
Milán királynál 1890-ben. *Popovics* Vazul Istvántól ... 101
Jekelfalussy József (arczképpel) ... 104
Hadzsics Antal (arczképpel) ... 113
Vértessy Sándor (arczképpel) ... 133
Brodszky Sándor (arczképpel). *Sz. T.* ... 135
Sanderson Sibylle (arczképpel) ... 142
Lechner Ágoston (arczképpel) ... 149
Csernátonyról. *Tisza* Kálmán ... 157
Csernátony Lajos (arczképpel) ... 157
Káldy Gyula (arczképpel) ... 158
Pettenkofer (arczképpel) ... 158
Két boer vezér (arczképekkel) ... 165
Luitpold bajor regens herczeg jubileuma (képekkel) ... 174
Fodor József (arczképpel) ... 189
Bajza József (arczképpel). *S. A.* ... 197
Emlékezés atyámról. *Veniczkyné-Bajza* Lenke 199
Lukácsy Sándor (arczképpel). *Pálásthy* Géza 206
Románia új miniszterelnöke (képpel) ... 206
Az új képviselőház tagjai (arczképe
Gróf Ráday Gedeon (arczképpel). D
Sándor ...
Tóth Lőrincz (arczképekkel). Dr. *V*
Mezei Ernő (arczképpel) ...
A Nobel-díj nyertesei (arczképekk
Tycho Brahe. Halála 300-ados év
alkalmából (arczképpel) ...
Mária Krisztina főherczegnő eljegyz
képekkel). *Kumlik* Emil ...

4. Történelem, régészet és roko

Az Árpádok. Az Árpád-ház hat
évfordulóján (képekkel). *Pauler*
Viktória angol királynő eskűvőjér
korú följegyzés után közli *Darnay*
Viktória királynő és a magyar emi
Szerb uralkodók tragédiái ...
Arany János gyermekkori verse.
Ferencz ...
Egy új király ősei ...
Amerikai Kossuth-érmek (képekkel
Bajza József leveleiből ...
Nagyheti zarándoklások a középko
A Jézus-érmekről (képekkel). *Maszé*
Petőfi Szalkszentmártonban ...
A Petőfi-család Kis-Kőrösön ...
Benedek tábornok Magyarországon
Benedek hátrahagyott irataiból ...
Éjszak-Amerika és Magyarország
1849-ben ...
Egyetemi élet a középkorban (képe

Tarjáni (Simkovics)

Jenő

graphus

lásd

Simkovics Jenő

alatt is

Disznóagyar VII. 244.

Tarjáni S. Jenő

Hul. 1895

zrod

Tóth Ervin:

Európai grafika

Bp 1943. 181. l.

a feldolgozását követhetjük az
Igyanabban az időben, melyben
ló törekvéseket állapíthatunk
ellépése és kialakulása, mely
szi és Sicambria néven a frank
azonosítja. Ez a felfogás má
k forrásai közül Hóman és
háborúját, Trebbellius Polliot,
Scythiae-t, a Gesta Alexandri
) Itt tehát nagyon tanulságos
épületplasztikában észlelhető
borúból vagy a Nagy Sándor,
ezeteket áthistorizálva Attila
z esetben is az átvételnek két
unk: egy robusztusabb mód-
tlanul átveszi s a maga szerke-
lhasználással, mikor a római
látszatáig utánaérzett minta-
atot, a naiv komplációtól a
juk a krónikairodalomban is.
ló és dekoratív művészetből
t eredeti szerkezetükből ki-
tes összefüggésekbe helyezték,
y a klasszikus filózofia egyes
at nyomán beletorkolnak a
zzel esetenként egészen meg-

rű hagyományból származó
telezik és kiegészítik. Termé-
s nyomai csak olyan helyeken
et és bizonyos fokig a római

Tarjáni Simkovics
Jenő
festő és grafikus
ivód

Ujság. 1931. márc. 22.
(e.a.: Magyar rézkarcolók.)

Tarján Onkár
ötvös

l.

Mihályi faluczyhu

44. l.

Pálffy János hagyom.
Pozsony 95. a)

~~aagaban 1684 január 15-én.~~

: 60

broche-sal

magas ruha és

afordult, de szembenéz, ~~[illegible]~~
toll disziti, haja szőke, szemöl-
ikás gyöngyből valók. Öltözete: le-
ssel és ~~brossal~~ ~~[illegible]~~

8
~~7.8~~ cm. — Becsértéke 300 K
~~a 1907. november 14-én (1429-908).~~
zeheltárban 60 és annak kivint.

94

t in runden antiken Rahmen, 10 hoch

[illegible]

pag. 45

0·3

e bocsátotta avval a meghagyás-
t helyen kivül magántulajdonát
em szabad. Bizottságunknak azon-
s fenntartási munkálataira
elszerelés és anyag biztonság-
jelenleg erre a raktárhelyi-
an. Magának a várőrnek rend-
teszi, hogy a most itt szana-
a közönség által látogatott
ttassék.
n Nagyméltóságodat, hogy ezen
való tekintettel a várőrt
ség mielőbbi kiürítésére és
tassék.
bátor vagyok Nagyméltóságod
ülményre is, hogy a visegrádi
ükségesebb mellékhelyiségek

Tarján Onkár

Erekhlye tartó

repr.

Jajmaiegylun

68. kép

Gyertyatartó. u.o. 69. kép

Holdnegyed:
Holdtölte 9-én
1 óra 44 pk. délután.

1916
31 nap DECEMBER 31 nap

Nap
kelte 7 ó. nyugta
31 perck. 4 ó. 9 pk.

Vasárnap
3

Katholikus: Xav. Ferenc
Protestáns: Szofoniasz
20. Görög: Dek. Gergely

Hétfő
4

Katholikus: Krizolog
Protestáns: Borbála
21. Görög: B.-A. felaj.

Kedd
5

Katholikus: Szabbasz
Protestáns: Szabbasz
22. Görög: Filémon

Szerda

Katholikus: Miklós

December

1 Péntek
2 Szombat
3 **Vasárnap**
4 Hétfő
5 Kedd
6 Szerda
7 Csütörtök
8 Péntek
9 Szombat
10 **Vasárnap**
11 Hétfő
12 Kedd
13 Szerda
14 Csütörtök
15 Péntek
16 Szombat
17 **Vasárnap**
18 Hétfő
19 Kedd
20 Szerda
21 Csütörtök
22 Péntek
23 Szombat
24 **Vasárnap**
25 Hétfő
26 Kedd
27 Szerda
28 Csütörtök

Tarján Oszkár

otvoř

vrod

Fiebermodmův

146. C.

Róma

Tarján Oszkár

Ötvös, Spiritualis
Műveszek szövetségének
Aagja
Műcsarnok
1932 febr - márc. kiáll.
239.

KNER IZIDOR
KÖNYVNYOMTATÓ
GYOMÁN

*

IV.

GYARTJA:

PAPIERFABRIK ZERKALL

RENKER & SÖHNE

ZERKALL BEI DÜREN

POST BRÜCK, KREIS DÜREN,

RHEINLAND

◆

V.

Tarján Oszkár
ötvös

l.

Mihályifalucsghm
zi. l.

9

zanott 1737 junius 4-én.

:. 19.).

dein, annale fejét ölébe hajtatá és fürtjeit a jobbjában ~~a melyeket~~ és a szolgáló által tartott tál-
lő Dalila ~~szőke~~ haját kontybatüzötten vi-
zott, derekát öv szoritja, szoknyája kék;
sok öltözetét viseli lábain saruval, a szóle
kék kendőt és térdig hasitott kurta sár-
balról függöny lóg és jobbról az oszlopcsar-
látás. Az égbolt felhőzött.

53.9 cm.
ol 1903: I. 26-án 200 Kán (48/903.)

1-jén, (195-903.)
az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az
szvsz. leirat.

Lumen vitae	bronz
Allegoria. Körirata: *Post vetustae gloriae mortem resurgo.*	bronz
Allegoria	bronz

MAGYAR·EPITŐMŰVÉSZET

Szül. Stradella (Pavia), 1902. Rómában él.

131. Itália br
132. A Duce br
133. Győzelmi emlékérem br
134. A fasiszta korporációk emlékérmei (6 db) br

MOSCHI MARIO
Szül. Signa (Firenze), 1896. Ugyanott él.

135. Charitas br
136. Győzelmi emlékérem br
137. A fasiszta forradalom tizedik évfordulójának emlékérme br
138. A firenzei Akadémia emlékérme br
139. Az Olasz Olimpiai Bizottság emlékérme br
140. Hockey br

PAPI FEDERIGO
Szül. Siena, 1897. Rómában él.

141. Mussolini sienai díszpolgári emlékérme (elő- és hátlap) bro
142. Villafranca bro
143. Villafranca bro
144. Chigi hercegné bro

Tarján Onkár

Áldoztató Echely

Rep.

Fieber Henrik

Korszerű egyházmű vészet

Bp. 1913.

Fenti terve után

készítette Wilfin-

ger Béla

Lapszám nincs!

Tarján Oszkár

készítette a
a főiskolás bencés ifjuságtól a Szent Benedek-
rendnek felajánlott
Szent Benedek-szerleget
1933-ban.

Repr.

Pannonhalmi Szemle

1933. 194, 195. l.

ÓNTRÁGYAK

APOSTOL-TÁNYÉR,
külsején KW monogrammal.
Nürnbergi munka, XVI. század.
Ón, átm. 19·5 cm.

KUPA,
fedeles. Rajta IMR betűk.
Salzburgi munka, 1591.
Ón, mag. 22·5 cm.
Gerevich PA, 260. l.

SÓTARTÓ,
háromszögletű, reneszánsz dísszel, ND monogrammal.
Német munka, XVII. század.
Ón, mag. 9 cm.

KULACS,
perecformájúan áttört. Pékcéhé volt.
XVII. század.
Ón, mag. 45 cm.

KUPA,
fedeles, hasábos, vésett.
Német munka, XVII. század.
Ón, mag. 25 cm.

KUPA,
fedeles, MN monogrammal. Rajta virágot tartó nő vésett képe.
Augsburgi munka, XVII. század.

ÁCYAR
biztosító
ÁSÁG

Tarján Ondár

ötvös 1928.

Breyer István kelyhe fentitől az esztergomi főnékesegyházi kincstárban –

l. Magytopograf

(2580 tól 2823 ig.)

Tarján Oszkár
díszkútja

A karácsonyi
iparművészeti
tárlaton

Művészi Ipar
1906. 6. f.

Tarján Oszkár

Tarján Oszkár

iparművész

a Szövetség tagja, ennek

1925. ápr. kiállításán

14 műve; serleg, kulacs, ékszerdoboz, bronztál, bonbonniere stb kiállítva.

~~Nagyváradi nékeregyház V. 291~~

Trajan Oszkár

Ötvös

1924. márc. kiállításán a Nemzeti Szalonnak ötvösműveiből egy kollekció. Szentségtartó, kehely, oltárgyertyatartók, oltárkereszt, strucctojás serleg stb.

~~Árpádkori ércsorozat a bácsi~~

~~ércsoletből VII. 166.~~

1	„	Farto	„ 1.36
1	„	Szegye	„ -.88
1	„	Csontnélküli marhahus	„ -.96

Extrém:

1	kg.	Felsál	P 1.70
1	„	Rostélyos	„ 1.70
1	„	Ramsteack	„ 1.70
1	„	Fartő	„ 1.70
1	„	Stefánia	„ 1.70
1	„	Csontos oldalas	„ 1.—
1	„	Szegye	„ 1.—

1	„	Borjueleje	„ 1.10
1	„	Borjupörkölt	„ -.88

Sertéshus:

1	kg.	Sertéscomb	P 1.44
1	„	Sertéslapocka	P 1.44
1	„	Sertéskaraj rövid	P 1.90
1	„	„ hosszu	P 1.70
1	„	Schlussz	P 1.70

1 kg vegyes darálthus P 1.40

Kiváló tisztelettel

vitéz ifj. Farkas Sándor

mészáros és hentes

Budapest, I., Lenke-ut 73. sz.

Telefon: 58—7—74.

Tarján Oszkár

ötvös.

2000 Koronás állami
iparművészeti nagy díj
1905-ből.

Művészi Ipar

1906. II. 1. f. (Az
iparművészeti állami díjak.)

Tarján Oszkár

Münchner 1904. 406
— 1906. 130
— 1907. 70

I. KERÜLETI KOZSÉGI PÁRT

(Pártiroda : I.. Krisztina-tér 1. szám, vendéglő-helyiség.)

Szavazó-lap

az összes választók sorából választandó

székesfőv. bizottsági tagokra.

Rendes tagok:

1. ***Bursics Antal***, állomásfőnök

Tarján Oszkár

Hobrán

1907.

I. Kelenhegyi ut 12/14

Tarján Oszkár
ötvös

l.

Lepesztergélnél 35 l.

Tarján Oszkár

Geboren zu Budapest am 5. März 1875, absolvierte die Kunstgewerbeschule ebendort unter Meister Loránfi, um sich auf Studienreisen in München und Paris, bei Meister Lalique weiter auszubilden. Mehrere in- und ausländische Preise (1905 Ung. grosser staatlicher Kunstgewerbe-Preis, 1902 Turin goldene Medaille, 1929 Eger Kirchenkunstausstellung Erzbischöflicher grosser Preis) erringend, ist T. Kleinplastiker und Goldschmiedekünstler und befasst sich nur ausnahmsweise mit der Medailleurkunst.

Több műve fels.

Hu Prmagjérem 436. l.

437. l.

Viselet.

Női ruha.

A hölgyek közül az egy
öltözete tollas kalap fátyoll
ott ujjakkal és uszályos sima
a szék támláján nyugtatja,
lát és virágos ruhát visel.

DIVATKÉ
Alter és K
előbb Alter Antal div

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun
legalól balra: Melléklet a Ne
jobbra: November-hó 1

Kny., mér. 21.5

A háttérben az asztalon töb
gött csokor látszik.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

délyezem:

k vagy helyettesének
aláírása.

ta. — Endrényi Imre, Szeged.

Tarjan Oskar

lásd

Numismat. Közl

1912, 139 l.

Tarján Oszkár
ötvösnüvész

Lásd

Magyar Iparmüvészet

1911. 366.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

az osztályfőnök aláírása.

Enged

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Tarján Oszkár

Ötv Bjerk

wied

Miao 124 l.

Tarjan Oszkár

Otvos

Érod

Magyar Iparmúvészet

1906. 46. l.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi:

Kelt ....., 191 ..

.....

tanu.

.....

tanu.

Tarjan Oskár

Ohv.

Irod

Ráth III. 1912 326

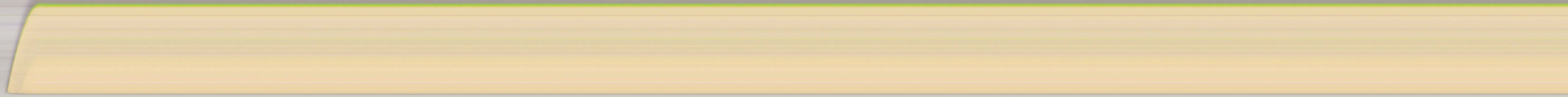

Torján Oszkár

440 AMENDOLA Gian Battista. Bús gondolatokban. Bronz-szobor. 800 frank.

441 SZÉCSI Antal. Takarékosság. Márvány-szobor. Magántulajdon.

442 De VIGNE Paul. Női tanúlmány. Márvány-dombormű. 1500 frank.

443 STROBL Alajos. Báró Fejérváry Géza m. kir. honvédelmi minister arczképe. Bronz-mellszobor.

444 BOMPIANI A. Római nő. Vizf. 600 frank.

445 BOMPIANI A. Sta Maria del propolo. Vízf. 900 frank.

Tarján Oszkár

A felsőház új szavazó urnája. Sárgarézés Zomanic. Tervezte Főerk Ernő. Kerítette fenti.

Repr.

Magyar Iparművészet

1929. 9. l.

elem

Társulat tisztelt tagjaihoz!

az alábbi tagbelépési nyilatkozatnak felhasználásával
nek. Igy számbelileg is megerösödve, nagyobb anyagi
k megvalósitásán, a magyar iparművészet fejlesztése
rébe, annál könnyebben megközelithetjük eme céljain-
gok által élvezett jogok is gyarapodnak és igy
olgálják, ha társulatunknak ismerőseik körében ujabb
gdij ellenében minden tag megkapja a MAGYAR
n, melyet a társulat a karácsonyi kiállításon vásárolt
itásait, végül kedvezményes áron kapja a társulat egyes

k is, akik a társulat céljaira egyszersmindenkorra leg-

hazafias üdvözlettel

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ELNÖKSÉGE.

VÉSZETI TÁRSULAT

Tarján Ordár

Muhits Sándor terve
után ezüst serleg fenti-
tól, repr.

Magyar Iparművészet

1911. 20. l.

Tarján Oszkár

Bronzkandelaber és szent gellért (ereklyetartó) a szegedi fogadalmi templomban.

Repr.

Szőnyi Ottó dr. A szegedi fogadalmi templom.

Magyar Iparművészet

1932. 24. l. 30. l. 31. l.

E templomban sőle a főoltár tabernakulumának ajtószárnyai is.

POSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzs
Budapest, XI. Horth
Telefon

meteknél már, épúgy
régen ~~gyakorolták, ma~~
próbálkozhattak vele,
valószínűleg szintén öt
vösök, mint Itáliaban

Művészi fejlődesé-
nek tetőpontját a
XVI. században éri el,
amikor ~~Dürer~~ Martin
Schongauer, ~~majd~~ L
Albrecht Dürer, ~~és~~

A. Mantegna és Marcant
Raimondi úgy techni
kailag, mint a művés
kvalitást illetően a
legszebb, legértékesebb
„mintalapjait" alkotjá
e nemes grafikai mi
[illegible]

Tarján Oszkár

Serleg domkoritott ezüstből, repr.

Magyar Iparmüvészet

1905. 39. l.

(Képpel.)

hetősen zavaros. Sokan nem tartják igazi művészetnek, ~~mert néper-kül, több példányban állítják elő. Tagadják eredetiségét~~, a, mert – mint mondják – nem lehet eredeti, hiszen több példányban s ~~mecho~~ technikai úton készül. ~~Valaszunk nem~~ Azonban minden művészi forma technikai úton áll elő, akár az építészetre (xp szobrászatra, vagy festészetre gondolunk. S az „eredeti" grafika nyomólemezét maga a művész kéníti,

Tarján Ordár

wód

z

Éber László dr.

A karácsonyi kiállítás.

Magyar Iparmüvészet

1905. 13. l. 28.

l. (Képekkel)

Rómer Flóris V. 31.

Tarján Oszkárné

Tarján Oszkárné, iparművész
özvegye, XI. Kanizsai-u. 43.
259-097

Bptávb 1940 szept.

Tarján Oszkár

ötvös

a szegedi fogadalmi templom főoltárán a két angyalos gyertyatartó, az ébenfából, elefántcsontból és aranyozott bronzból készített festület, valamint a lapislazuliból és bronzból készült kánontáblák, továbbá szt Gellért és szent Imre-oltár erektyetartói fenti ötvösművei

Horvtemplép

58. l.

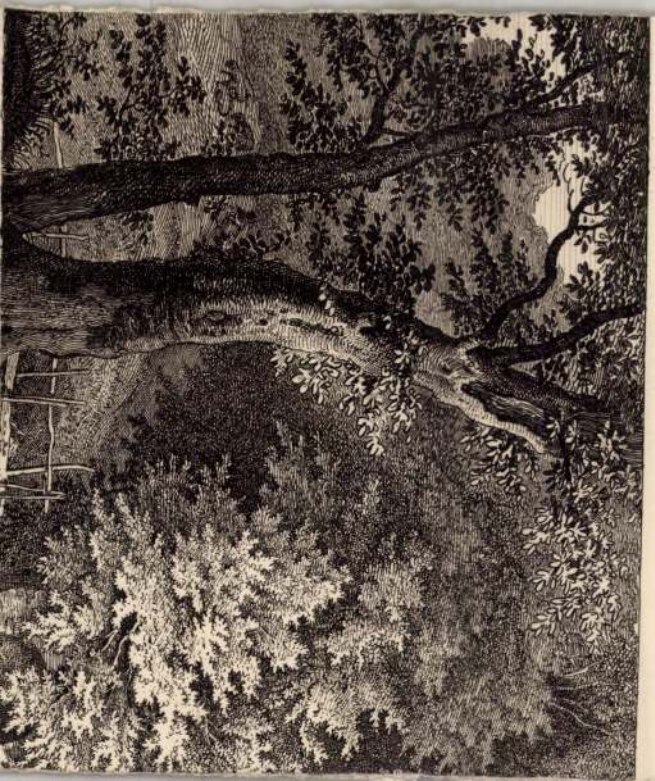

Tarján Oszkár
aranymíves,
Bp

1. Milano 1906

82.1 –

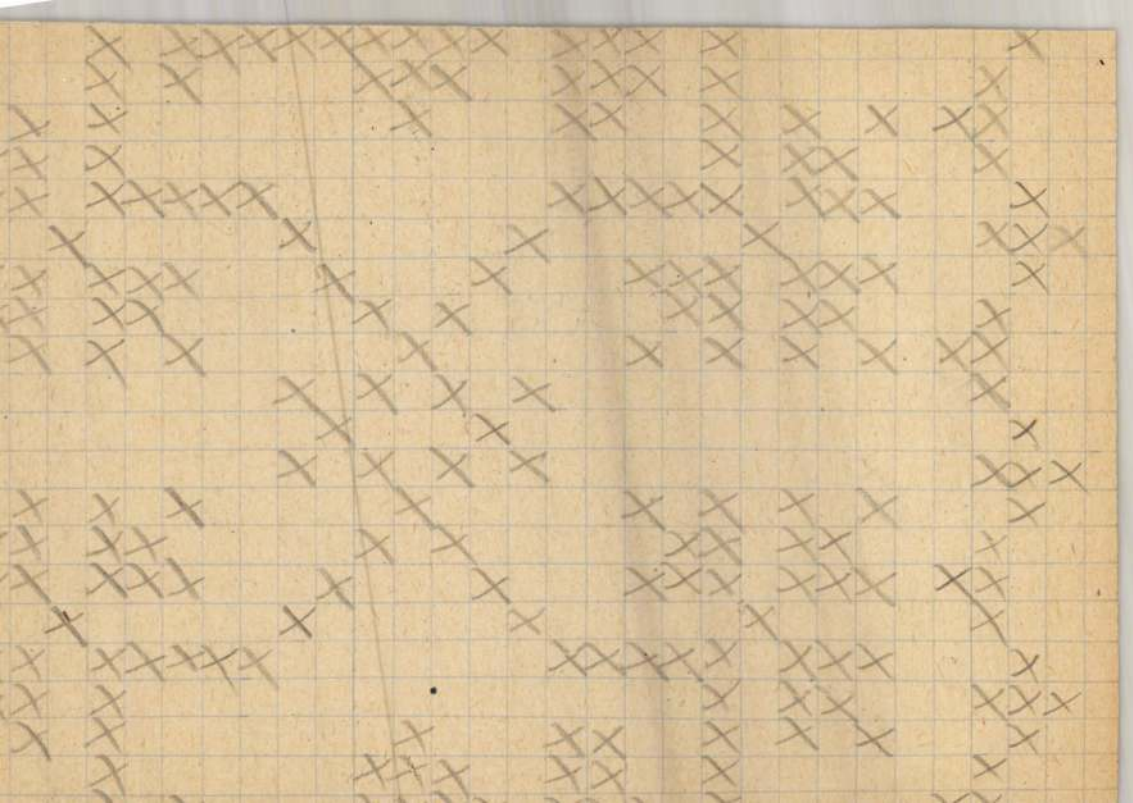

478.

IX.

277.

Tarjan Dorkár
X.

l.
Ariv.
Csanak
1945.
114.m
72.l

Tarján és Paar

Kandallóvá és villamos gyertyatarsók (Solymászó nő és apródok), terverte Markup Béla, készítettek fentiek.

Repr.

Magyar Iparművészet

1907. 240. l.

FESTETT DÍSZÍTÉSŰ POLC, MA
LÁDA, B.-HUNYADRÓL, SÁRVÁS

SZEMELVÉNY MALONYAY DEZSŐ „A MAG

Tarján és Paar

Budapest székesfőváros öfelségéhez intézett hódoló feliratának tokja.

Vértes (Vögerl) Rezső terve után készítettek fentiek.

Rpr.

Magyar Iparmüvészet

1907. 211. l.

Fehér
IV. Mu
Tele

Toledo h. n. IV. 171.

Tarján Oszkár

K.

A Magyar Iparművészeti Társulat 1905/6 karácsonyi kiállításán az állami nagy aranyérmet Thék Endre, a 2000 koronás állami nagy díjat Tarján Oszkár kapta. Iparművészeti érmet kaptak: Steiner Ármin & Ferenc, Vukovics & Kaufmann.

Művészet 1906

130. l.

mucs cid

M.D.K.

Tarkeövi

Rajz a "Charlotte kisasszony" II. felvonásának diszletéről.

Szinházi Élet. Bp. 1918. márc.3-10. VII. évf. 10. sz. 2. l.

M.D.K.

Tarkeöi

"Május" a Modern Szinpadon" cimmel a müvész diszletrajáát bemutatja a lap.

"A "Pofon" a Modern Szinpadon" cimmel tréfás rajz.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1918. febr. 24. III. évf. 8. sz. 27, 33. lap

Pöltschach: Tarnóczy
Bertha testőnő.

775/1887. K. T. 1887.
aug. 31.

Krakkó: Tarnóczy
Bertha Lestónó

775/1887. K. P. 1887.
aug. 31.

München: Tarnóczy
Bertha Sestonó

775/1887. K. 5. 1887.
aug. 31.

Tanóczy Berta festő

Pesti Hilap. 1881. máj. 10.

Az új tavaszi tárlat

Tanárg Bertafertő /bl

Budapesti Kirlap. 1882 V. 4.

122 sz. 2 o. Melléklet.

Magyar művészek külföldön

Tarnóczy Berta festő (1860–?), kiállitási napy érem, orsz. kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. aug. 3. 4o.

Rőzli az orsz. kiállitás kiszönüvészeti zsürije által....

Tamóczy Berta festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 17. 4.

az Spolyi-féle történeti pá-
lyázatra....

Kassa

Tarnóczi ötvös Sámuel, 1771

Arch.Közl.1899. XXI. 307

Kassa

Tarczali ötvös Ferenc, 16ol

Arch.Közl.1899. XXI. 234

Tarner István képfaragó Bártfán.

XV. szd.

Archaeologiai Értesítő

1917, 114., 138–139.

Divald Kornél: A bártfai

közt. Egyed-Templom.

Gondolatok a gyógyszerekről a gyógyszeráremelés kapcsán

Néhány éve még hazánkban a gyógyszerválaszték igen szűkös volt, így az eligazodás a forgalomban lévő gyógyszerek körében a gyógyító orvosnak különösebb nehézséget nem okozott. Az elmúlt öt év alatt a gyógyszerek törzskönyvezési kötöttsége jelentősen csökkent és a gyógyszerimport mennyiségi és minőségi korlátozása megszűnt. Évente 300-500 új gyógyszer jelenik meg hazánkban. Ezek a változások azt eredményezték, hogy napjainkra már kb.3600 féle gyógyszer közül lehet választani. Csak hogy a tendenciát lássuk: Csehországban 8-9000, Svájcban 18-20000 gyógyszer van forgalomban (természetesen a számot az is emeli, hogy azonos hatóanyag tartalmú gyógyszerek több elnevezéssel és többfajta kiszerelésben is megjelennek). A bőség zavara miatt a kezelőorvos gyakran tanácstalan hogy az adott beteg kezelésére a közel azonos hatású gyógyszerek közül melyiket válassza. A választást a szakmai szempontokon túl nehezíti még a gyógyszerárak ugrásszerű emelkedése, az újabb és újabb rendeletek, módosítások sora. Sok esetben a magas gyógyszerár a kezelőorvost döntésképtelen helyzetbe hozza, mert az adott betegség indokolná a drága gyógyszer felírását, de a beteg pénztárcája ezt nem teszi lehetővé. Ezen a problémán enyhít ugyan a közgyógyellátási rendszer; az egyes gyógyszergyárak egyet fizet kettőt kap akciói és az, hogy a betegségtől függően egyes gyógyszerek 90-100% állami támogatásban részesülnek. Bizonyos ellensúly még az olcsóbb generikus (általánosan gyártható, forgalmazható) készítmények körének bővülése. Viszont az elmúlt években megfigyelhettük hogy a gyógyszerárak állami támogatottsága zuhanásszerűen csökken.

Az orvosnak a naprakész tájékozottságot, eligazodást a gyógyszerek szövevényes rendszerében az eddig alkalmazott forrásokból egyre nehezebb megvalósítani. A gyógyszerekről szóló könyvek már kiadásuk pillanatában elavultnak tekinthetők annak ellenére, hogy egy adott időben teljességre törekszenek. Kényszerű vastagságuk pedig a kezelhetőséget igen megnehezíti. Információhoz juthatunk még a gyógyszercégek tájékoztatóiból, az egyes szakmai folyóiratokból, és a gyógyszergyárak orvoslátogatóitól. Egy-egy esetben a telefonon felhívott közeli patika is tájékoztatást ad a kérdéses gyógyszerről. A számítástechnika robbanásszerű terjedése a háziorvosi rendelőket is elérte, már-már éppoly megszokott látvány ott a számítógép akár a vérnyomásmérő készülék. Megjelentek naprakész számítógépes gyógyszeradatbázisok, gyógyszer-információs és döntéstámogató rendszerek, melyek az orvos munkáját könnyítik.

Most lássuk a beteg szemszögéből a helyzetet. Egyre több gyógyszert lehet recept nélkül kapni. A vény nélkül kiadható gyógyszerek a beteg által fizetendő ár tekintetében 2 félék lehetnek: vény nélkül kiadhatóak, de vényre felírva sem olcsóbbak; vény nélkül kiadhatóak, de ha az orvos felírja akkor a beteg kevesebbet fizet érte. A recept nélkül teljes áron kiadható gyógyszerek köre tovább bővül majd. Az a folyamat jó is meg rossz is. Jó abból a szempontból, hogy apróbb panasza esetén nem kell a betegnek hosszan várakoznia az orvosi rendelőben csak gyógyszerfelírásra várva. Rossz viszont azért, mert a kezelőorvos tudta és javaslata nélkül lehetősége nyílik a gyógyszerek ellenőrzés nélküli szedésére. A gyógyszereknek nem csak jótékony hatásuk, de mellékhatásuk is lehet. Tudni kell azt, hogy a nem megfelelő indikációval (javallattal) és nem megfelelő ideig szedett gyógyszerek súlyos mellékhatásokat és életveszélyes állapotot eredményezhetnek. Az orvos számára egyik fontos szempont a kezelésre alkalmazandó gyógyszer megválasztása során, hogy milyen káros mellékhatások jelenhetnek meg. Mérlegre kell tenni a gyógyszer szedésével járó előnyöket és hátrányokat. A mérleg nyelvének döntően az előnyök felé kell mutatnia. Az együtt szedett gyógyszerek egymás hatását erősíthetik, de bizonyos kombinációban szedve gyengíthetik is, sőt a mellékhatásokat fokozhatják. Ezekre a tényezőkre szakismeret nélkül lehetetlen figyelni, ezért fontos a kezelőorvos tanácsát kikérni egy-egy gyógyszer szedésének megkezdése előtt. Sokszor előfordul az a helyzet is, hogy úgy érzi a beteg, a panaszait a gyógyszer szedése okozza, miközben a lezajló betegség jellegzetes tüneteit veszi észre. Gyógyszer mellékhatásra gondol, gyorsan abbahagyja a gyógyszer szedését. Néhány nap vagy hét után újra felkeresi orvosát azzal, hogy nem gyógyul, vagy más orvoshoz fordul. Csak egy gyakori példa az orvosi felügyelet nélküli gyógyszerszedésre: ízületi fájdalom miatt szedett (recept nélkül is kiváltható) gyulladáscsökkentő, fájdalomcsillapító gyógyszereknek tartós szedése gyomorfekélyt, gyomorvérzést okozhat.

A beteg gyógyulásában az orvos-beteg kapcsolatnak, a szoros együttműködésnek igen nagy szerepe van. Mindig jó érzéssel tölt el, ha a beteg kikéri a véleményemet az egyébként élelmiszernek minősülő gyógyhatású készítmények fogyasztásával kapcsolatban is.

DR. NAGY KÁROLY V. KER. HÁZIORVOS

Gyógyszerár-változás

(forintban, ill. százalékban)

Hatás	Kiszerelés	1996 Fogy. ár	1996 Tb-tám.	1996 Fizetendő	1997 Fogy. ár	1997 Tb-tám	1997 Fizetendő
Vérnyomáscsökkentő							
Tensiomin	50 mg	374	337	37	371	334	37
Ednyt	2,5 mg	512	371	41	436	392	44
Renitec	28 db	412	371	41	436	392	44
Agyi vérkeringést fokozó							
Cavinton	50 db	351	90%	35	587	348	39
Nootropil	100 mg	813	439	376	879	44	439
Antibiotikum							
Augmentim	21 db	1720	70%	468	1820	1274	546
Ceclor	250 mg	1330	1008	322	1160	812	348
Zinnat	250 mg	1630	1176	454	1850	1295	555
Szívgyógyszer							
Nitroderm (TTS)	5 db	2090	1463	627	2320	1621	696
Nitromint	50 db	156	90%	16	154	139	15
Trental 400	100 db	1010	545	465	1100	550	550
Antidepresszáns							
Seropram	28 db	5100	2895	2205	3400	2700	2700
Szívritmus-kiegyenlítő							
Betaloc	30 db	203	183	20	229	206	23
Szorongáscsökkentő							
Xanax	100 db	1050	-	1050	1180	-	1180
Cukorbetegség-gyógyszer							
Gilemal	30 db	281	90%	28	299	269	30
Gyomorfekélygyógyszer							
Ulceran	60 db	1580	1422	158	1790	1611	179
Gyulladáscsökkentő							
Ticlid	20 db	2590	70%	777	2800	1960	840
Voltaren	30 db	466	256	210	522	255	167
Diclofenac retard	30 db	728	510	218	750	525	225
Fájdalomcsillapító							
Algopyrin	10 db	99	-	99	104	-	104

(TÁJÉKOZTATÓ JELLEGGEL)

Budapest kézikönyve

Az egységes szerkezeti-tartalmi elvek alapján készülő kézikönyvek komplex információt nyújtanak a megyék és a főváros földrajzáról, történelméről, társadalmi-demográfiai viszonyairól, szellemi-kulturális életéről, gazdasági szerkezetéről, üzleti viszonyairól... Bemutatják a főváros kerületeit, az agglomerációt.

Szervezeti adattárai az önkormányzatok, az állami szervek és intézmények, a társadalmi-civil szerveződések és a gazdasági élet szereplőinek teljes körű regisztrációjára vállalkoznak.

A századforduló táján megjelent „Magyarország Vármegyéi és Városai", illetve a nyolcvanas években kiadott kis megye-monográfiák óta nem jelent meg összefoglaló, komplex információkat nyújtó településmonográfia és szervezeti adattár Magyarország megyéiről és fővárosáról.

A CEBA Kiadó vállalkozása hiánypótló és egyben műfajteremtő is – hisz a Magyarország Megyei Kézikönyvei®, benne Budapest Kézikönyve®-vel tartalmaz minden olyan információt, amelyet az ott élőknek és iránta érdeklődőknek tudni érdemes.

Budapest Kézikönyve® megismerteti a kül- és belföldi érdeklődőket Magyarország fővárosával, segíti a szervezetek és polgárok kapcsolatépítését, ösztönzi a társadalmi és üzleti élet fejlődését, rendszerezi-szelektálja az információkat. Ötvözi egy monográfia tudományos alaposságát, egy útikönyv tömörségét, egy adattár precizitását.

Angol nyelvű összefoglalói révén rárányítja a külföldi üzletemberek, potenciális befektetők, de a turisták figyelmét is – Magyarország e csodálatos darabjára.

Illusztrációi, térképei, fotói a vizuális érdeklődés felkeltését, a jobb eligazodást segítik. A CD-formában megjelenő adattárai a gyors visszakeresést, a folyamatos frissítést-karbantartást teszik lehetővé.

A CEBA Kiadó Magyarország Megyei Kézikönyvei® megjelentetésével tiszteleg a Honfoglalás 1100. és az államalapítás közelgő 1000. évfordulója előtt.

Kérjük információik átadásával és teherbíró-képességük szerinti pénzügyi támogatással-megrendelésekkel segítsék, hogy 1997-ben kiadhassuk Budapest Kézikönyvét, támogassák kerületi koordinátoraink, kérdezőbiztosaink felelősségteljes adatgyűjtőszervező munkáját! Köszönjük!

Tisztelettel:

DR. KASZA SÁNDOR
A CEBA ÜGYVEZETŐ ELNÖKE
HORVÁTHNÉ PETRO ADRIENN
V. KERÜLETI SZERKESZTŐ-KOORDINÁTOR

1996. december 13-án elhunyt dr. Tarr László emlékére közöljük, a Budapest Városvédő Egyesület kitüntetési javaslatát.

Dr. Tarr László jogász, újságíró, kutató, várostörténész

Évtizedekig a Magyar Távirati Iroda munkatársa, országgyűlési tudósító

A CORVINA Könyvkiadó szerkesztője.

Könyvei:

Az Ezredév: A Magyar Tallózó sorozat kiadványa. A milleniumi Magyarország történeti mozaikja, a korabeli sajtócikkek, parlamenti felszólalások, politikai viták és nem utolsó sorban az első, 1896. évi athéni olimpia magyar visszhangja.

A kocsi története: mely mintegy kétezer könyv, folyóirat átolvasása, elemzése során született kultúrtörténeti „kuriózum".

A délibábok országa nagysikerű könyvét

A régi Váci utca regényes krónikája követte.

Miről is szól a krónika? A régi Váci utcáról, mely a Vörösmarty tértől a Szabadsajtó útig terjed. Azért, mert, ha valaki Váci utcát mond, elsősorban erre gondolunk.

Most, napjainkban éljük meg, hogy a Váci utca déli része, az egykori Lipót utca is megújul.

Tarr László várostörténeti gyűjtése mindezekre kiterjed. Megjelent könyveiben és cikkeiben nemcsak a régi eseményeket, történeteket örökíti meg, de az eltűnt idők emlékeit is feleleveníti. A belvárosi helytörténeti klub aktív résztvevője.

– A Belváros-Lipótváros történeti értékeit felmutató munka publikálója a BUDAPEST várospolitikai, kultúrtörténeti lap hasábjain megjelent írásaiban, a folyóirat sajnálatos megszüntetéséig.

– A Magyar Televízió által az elmúlt évben a Belváros-Lipótváros bemutatkozik című adás egyik forgatókönyv írója, szerzője.

– A Budapesti Városvédő Egyesület ankétjainak, a főváros terveinek aktív véleményezője, a várostörténet ismerője és a főváros hangulatát, értékeit megőrző törekvések szószólójaként a régi és az új összhangját méltatja, hangsúlyozza.

– A készülő Lipót-emlékkönyv felkért lektora.

VIZY LÁSZLÓ
BUDAPESTI VÁROSVÉDŐ EGYESÜLET

Tarr László

1997/2.

erről nyomatékkal s
erőltetésére is akad
kapcsolatosan. Az ö
amikor — a személyi
szovjet irodalom har
is egyedül követend
irodalompolitika. An
életének valóságos t
találkoztak, hanem időszerűnek vélt
oldását az utánzás szintjén vélték egyesek elérhetőnek. Ezt a viszonylag rövid időszakot aztán megsínylette nemcsak a magyar irodalmi élet, hanem a szovjet irodalom magyarországi tekintélye is — immár az olvasók között.

Hogyan állunk ma? Ami a két ország szellemi életének kapcsolatait illeti, egyre több példát ismerünk a termékeny kölcsönhatásra. Tudjuk, hogy például Illyés tavaly oroszul kiadott kötete a szovjet költők középgenerációjában milyen szenzációt jelentett, s erről David Szamoljov, e generáció egyik kiemelkedő képviselője (magyarul A fekete nyírfa címmel adták ki válogatott verseit) vallott egy megragadó esszében. Tudjuk, hogy a szovjet „új hullám" költészete, Jevtusenko,

Nálunk e nar
lent meg. Kir
lehetett az ol
nem figyeltek
Többi könyv
nem tudunk.

A többi köz
nak tennivaló
rése dolgában
nem az alkot
gondolatcseré
igazi értékek
zönséghez.

Mert a szo
illő tehát gon

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1970 OKT 11

TAR ZOLTÁN

TAR ZOLTÁN: FÖLDESI HÁZAK

1021

ÓBER 11.

Tarr Miklós

A rekonstrukció alatt álló Műcsarnok új, díszes kapuját *Tarr Miklós* szobrászművész a következő hetekben formálja bronzba.

Magyar Hirlap 1980/1/11/9

HIREK

— **Ne ugy, mint a répát...** *A héten egy esztendőt, pénzbüntetéssel egyetemben kerek másfél évet róttak ki büntetésül rágalmazásért egy közismert vádlottra. Előtte és utána a késő nyári kánikula dacára mások is részesültek abban a gyönyörüségben, hogy becsületsértésért, avagy rágalmazásért két héttől kezdődőleg — másfél évig terjedő büntetéssel sujtott le reájuk az igazságszolgáltatás nehéz pallosa. Nem kívánjuk az egyes ítéleteket birálat tárgyává tenni. Sokkal nagyobb tisztelettel viseltetünk a bírói palásttal szemben. És mégis... Valami furcsa kesernyés érzés fut össze torkunkban e büntetésekről szóló tudósítások olvasásakor. Valami furcsa keserü érzés, amely a sorok rovása közben kérdőjellé varázsolva cikkázik szemeink előtt. Mi ez? Hogy lehet ez? Hát olyan olcsó az emberi élet? Olyan ócska portéka a rövidre szabott létnek egy-egy hete, hónapja, éve, hogy cselekményért, amellyel valakinek vagy valakiknek csupán erkölcsi értéke szenvedett csorbát, könnyedén el lehet azt tulajdonitani a fogház zárt falai számára. Oly sok talán a munkaalkalom, oly sok a tényleg dolgozó kéz, hogy minden aggály nélkül munkátlanságra lehet azt kényszeriteni pusztán azért, mert a „büntevő" embertársának becsületén ejtett csorbát helytelen — még azt is megengedjük — tudatosan gonosz cselekedetével. Emlékezünk régiekről, amikor az emberi becsület legalább oly féltett kincs volt, mint mostanában, emlékezünk a jó, drága békeidőkre, amikor ennek a becsületnek megtámadójára szintén leszujtott az igazságszolgáltatás megtorló keze, de ebben az időben — erre is jól emlékezünk — arculütésért — öt pengő járta, nagyonnagy rangú emberek tisztességének bemocskolásáért három vagy négy nap elzárás. És ennek hallatára is felhördült az egész világ. Hát az emberi élet anynyira elveszitette az értékét mostanában? Vagy talán a büntetések mérvét „valorizálták" éppen úgy, miként a cukor, a hus vagy a répa árát? Nem, uraim, az emberi életet még sem lehet répa módjára lekaszabálni. És pedig annál kevésbé nem, mert mielőtt ezt megtehetnénk előbb fel kellett volna találni azt az elixirt, melynek ezt a nagyon rövidre szabott életecskét aránylagosan valorizálni lehet... Addig azonban itt volna már az ideje, hogy kissé takarékosabban bánjunk azzal az élettel.*

— **A rendőrség kiadja a Pálffy-gyerekek holmiját.** A megszökött *Pálffy* Sándor bankár vagyonára, mint már jelentettük, bünügyi zárlatot rendeltek el. *Pálffyné* letartóztása után két gyermeke a rokonok gondozására maradt. A rendőrség a bünügyi zárlat foganatosításakor lepecsételte az Üllői úti lakást, ahol a gyermekek holmija volt és így azok úgyszólván a legszükségesebb ruhaneműek nélkül maradtak. *Pálffyné* ügyvédje, *Hellenberg* Árpád dr. néhány nappal ezelőtt beadvánnyal fordult a vizsgálóbiróhoz és kérte, hogy a gyermekek holmijairól oldják fel a zárlatot. Tegnap megérkezett a rendőrségre a vizsgálóbiró végzése, melyben utasitja a rendőrséget, hogy szálljon ki *Pálffy* Sándornak Üllői út 16. számú házban lévő lakására és oldja fel a zárlat alól a *Pálffy*- gyerekek ruhaneműit. A vizsgálóbiró rendelkezése alapján a rendőrség holnap kiszáll a lakásba és a esődgondnok jelenlétében kiadja a holmikat *Pálffyné* képviselőjének.

— **Orvosi hir.** Dr. *Görög* fogorvos nyári szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte VII., Erzsébet körút 9—11. sz. alatt. (New-York palota.)

RENÉ MONTREUIL, PÁRIS
MAIGROLAX
soványító teája
Kényelmes! Ártalmatlan! Biztos!
Kapható minden gyógyszertárban!
Ára 17.000 korona
Magyarországi főraktár: TÖRÖK-PATIKA
Budapest, VI., Király utca 12. szám alatt
Ne fogadjunk el utánzatot!
Ügyeljünk a „MAIGROLAX" névre

Bonyodalmak hat olasz autó körül Turinon és Bécsen át a főkapitányságig

A Fata autógyár bécsi és pesti képviselőjének harca a rendőrség előtt

A főkapitányság intellektuális osztályai vizsgálatot folytatnak egy rendkivül bonyolult ügyben, melynek tisztázásához valószinüleg *három ország hatóságának közbelépésére lesz szükség.*

A bonyolult ügy lavináját a

Hirsch Hugó fővárosi autókereskedő

cég főnökének feljelentése indította meg. *Hirsch* Hugó néhány héttel ezelőtt megállapodott a *Fabrica Anonyma Torinese Automobile* olasz autógyár,

a Fata bécsi képviselőjével,

Spitz Ottóval, hogy átveszi a Fata gyár magyarországi képviseletét. A megállapodással egyidőben Spitz eladott két Aurea-gépkocsit Hirschnek, aki részben készpénzben, részben pedig váltókkal fedezte a kocsik árát, 66.000 lirát. A két gépkocsit útnak indították Budapest felé

egy Árpád uccai szállitó cég

címére, Hirsch pedig levelet kapott a szállitótól, melyben Spitz Ottó útján közölte, hogy a vám lefizetése ellenében adja ki az autókat. A két gépkocsi megérkezett Budapestre, a szállitó átvette, Hirsch Hugó pedig, hogy a vám és illeték lefizetését csak a későbbi vevőnek kelljen fizetni, *a szállitócég vám szabad raktárában hagyta.* Közben azután még négy gépkocsi érkezett Turinból Hirsch részére a szállitóhoz és ezeket szintén beraktározták.

Néhány nappal ezelőtt vevő akadt az egyik gépkocsira, mire a Hirsch Hugó cég elküldött a szállitóhoz azzal, hogy a vám kiegyenlitése után adják ki az általa már Spitz Ottónak kifizetett egyik gépkocsit. A szállitócég azonban kijelentette, hogy *az autók kiadására nem kapott utasitást* Spitztől, sőt később közölte azt is, hogy Spitz Ottó négy gépkocsira, köztük arra is, amelyeket Hirsch kifizetett neki, kétszázmillió kölcsönt vett fel. A kölcsönt

a szabadságtéri Weisz D. bankház

folyósitotta, a bankház a zálogtartó és csak úgy hajlandó lemondani a zálogjogról, ha a

kétszázmilliós követelését kiegyenlitik.

A Hirsch cég erre érintkezésbe lépett Spitz Ottóval, közölték vele, hogy mi történt az autókkal, eddig azonban még

nem jött válasz Bécsből.

A cég ügyvédje *Almási* Gusztáv dr. erre a főkapitánysághoz fordult, feljelentést tett és *kérte a bünügyi zárlat elrendelését.* A főkapitányságon *Antal* Géza kapitány megkezdte az ügyben a vizsgálatot. A feljelentéssel egyidőben Almási dr.

táviratot küldött Turinba

a gyárnak és most Budapestre várják az olasz gyár képviselőjét, akinek megérkezése után eldől majd, hogy kié a hat autó és ezzel a bonyolult bünügy előreláthatólag egyszerü üzleti elszámolássá változik.

— **Gyanus kocsmai vendégeket keresnek a csepeli robbanás ügyében.** A csepeli lőporraktárak robbanása ügyében folytatott nyomozás ma estig semmi olyan eredményt nem hozott, amelyből pontosan lehetne következtetni a tettesek kilétére. A rendőrség egyelőre azokat az adatokat igyekszik kivizsgálni, amelyeket a különféle bejelentések szolgáltattak. A régebbi bejelentésekhez különben most néhány újabb is érkezett. Ezek közül a legfeltünőbb egy budafoki gyári tisztviselő bejelentése. A tisztviselő szerint a robbanás előtti napokban egy budafoki kocsmában néhány munkás elkeseredett hangon szidta a *Weisz* Manfréd-gyár vezetőjét és egyikük halk hangon olyan kijelentést tett, hogy fel kellene robbantani a gyárat és nemsokára a levegőbe is fog repülni. A bejelentés alapján most igyekeznek megtalálni azt a munkást, aki előre megjósolta a robbanást, de lehet, hogy ez az adat sem lesz értékesebb a nyomozás szempontjából, mint az eddigiek.

— **Leszakadt a ringlispiel.** Pesterzsébeten vasárnap délután súlyos szerencsétlenség történt. A városka szerény „vurstlijában" gyerekekkel és jókedvű fiatalemberekkel telve forgott a ringlispiel s a legsebesebb forgás közben elszakadt a körhinta egyik lánca. *Sallai* Ilona 10 éves iskolásleány óriási ivben kizuhant a hintáról s véres tagokkal terült el a földön. A mulatozásnak azonnal végeszakadt s a szerencsétlen kislányt a mentők súlyos állapotban szállitották a kórházba.

— **Elhalasztották a beteg Félix főherceg megoperálását.** *Lequcitio,* augusztus 21. A vakbélgyulladásban megbetegedett *Félix* főherceg operációját néhány nappal elhalasztották. Bár a beteg állapota változatlan és aggodalomra nem ad okot, *Zita* királyné elhatározta, hogy meghívja dr. *Delug* Hugó ismert bécsi belgyógyászt, akinek megérkezését vasárnapra várják és aki még Bécsben az uralkodócsalád kezelőorvosa volt.

— **Pereskednek az Üdvhadsereg katonái.** Az Üdvhadsereg kebelében duló harcnak újabb fejleményeként *Csopják* Gábor, a szervezetből kivált kapitány a munkaügyi bírósághoz keresetet adott be, melyben *az Üdvhadsereget egyévi fizetésért beperelte.* Érdekesen tünik ki ebből a keresetből, hogy *Csopjáknak heti 800.000 korona fizetése volt.* Vasárnap azonban az üdvkatonák elhatározták, hogy *ők is perelni fogják egyévi fizetésüket.* Tekintettel arra, hogy a katonák és tisztek havonta 1—3 millió korona fizetést kaptak és mintegy ötven érdekeltről van szó, *az Üdvhadsereg ellen beadott keresetek összege megközelíti az egymilliárd koronát.*

— **Cukorkagyárosok az Adóügyi Utmutató ellen.** A Cukorkagyárosok és Csokoládégyártók Országos Egyesülete Lederer Samu, a Dunakekszgyár Rt. vezérigazgatójának elnöklete alatt vasárnap délután az Adóügyi Utmutató és Ellenőrző Hivatal által a mult hetekben tartott kiméletlen adórazziák ellen tiltakozó nagygyülést tartott és elhatározta, hogy sérelmei ügyében előterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez, s küldöttségileg is eljár az illetékes helyeken.

— **Gróf Széchenyi Józsefné autóbalesete.** Vasárnap este tizenegy órakor *Széchenyi* József gróf és felesége a Bp. 18—173. számú autótaxin haladtak a Deák Ferenc téren át. A villamossín kanyarodójánál az autó összeütközött egy 61-es jelzésü villamoskocsival. Az összeütközés következtében az autótaxi megrongálódott *Széchenyi* József grófné pedig a jobblábán könnyebben megsérült. A baleset után *Széchenyi* gróf és felesége bérkocsin folytatták útjukat. Az összeütközés ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Hétfőn vivják meg a Collas—Pap-párbajt.** A nagy port felvert báró *Collas* Tibor—*Pap* László affér, melynek során Collas báró a Váci uccában tettleg inzultálta Pap Lászlót, hosszas bonyodalmak után ma délben fegyveres döntésre kerül. Collas báró segédei, *Thomka* és *Jászay* alezredesek háromszori golyóváltást ajánlottak fel, mig *Pap* segédei, *Rácz* Vilmos és *Kánitz* Géza kardra akarták kiállitani az ellenfeleket. Az ügyben végül is fegyverbirróság ült össze és a felek előtt ismeretlen pisztolyból kétszeri golyóváltás mellett döntött. Szombaton délben már fel is álltak a felek a Ferenc József laktanya lovardájában, mikor Pap László kijelentette, hogy a Collas báró által hozott fegyvereket ismeri el és nem hajlandó olyan pisztolyokkal kiállni, amely a kezében volt. *Pap* segédei azt az ajánlatot tették, hogy használják azokat a pisztolyokat és pedig kétszeri golyóváltásra, amelyet *Pap* hozott magával. Ebbe viszont *Collas* báró segédei nem egyeztek bele, azzal az indokolással, hogy ha egy pár pisztolyt használnak a felek, kétszeri golyóváltásra, akkor csak az első lövésnél lesz ismeretlen a fegyver. A párbajt ezért fel kellett függeszteni. Másnap vasárnap pedig nem tudtak megfelelő pisztolyokról gondoskodni és így a párbajt hétfőn délben vivják meg.

— **Bécsi footballeredmények:** Amatör—Rapid 4:1, Admira—Vienna 5:2, Hakoah—DFC Prága 2:1 Zidenice Brünn—WSC 3:1.

— **A Hét — kétezerkoronás képesujság** Uj képes hetilap indul csütörtökön A Hét címen Várnai István kollégánk szerkesztésében és kiadásában. Irodalom, aktualitás, színház, mozi, sok-sok illusztráció lesz minden érdekességet felölelő képes ujságban, amely már az ára miatt is rendkivül elterjedtségre tarthat számot. Békebeli tizenöt fillérért, mai kétezer koronáért komplett hetilapot kap az olvasó, amelyet országszerte mindenütt árusitanak, de ez lesz egyuttal hivatalos müsorlapja az ország valamennyi előkelő mozgóképszinházának is.

— **Verekedés egy vendéglőben.** *Fekete* Rózsi 26 éves kenyeresleányt a Klauzál tér 13. sz. alatt a Cregoritsféle vedéglő pincére úgy megverte, hogy agyrázkódást szenvedett. A mentők súlyos állapotban a Rókus kórházba vitték. A brutális pincér ellen az eljárás megindult.

— **Utjavitás közben elporladt emberi csontokat találtak.** A Bécsi ut 9. számu házelőtt járdajavitás közben a munkások egy méter mélyen elásott emberi csontvázra akadtak, amelyet az antropologiai intézetbe szállitottak. A nyomozás megindult.

— **Nyugalomba vonulás — 39 évi munkásság után.** *Schulz* János, aki 1887 óta állt a Horánszky nyomda szolgálatában, mint főgépmester, szeptember 30-án 39 éves munkásság után nyugalomba vonul. A nyomda személyzete ünnepélyes vacsora keretében bucsuztatja régi munkatársát augusztus 28-án este a Kéményseprő vendéglőben. A nyugalomba vonuló Schulz János fia szintén mint főgépmester, már hosszú esztendők óta áll az Ujságüzem nyomda szolgálatában.

— **Az Angol-Magyar Bank félévi üzleteredménye.** Az Angol-Magyar Bank igazgatósága e hó 14-én tartott ülésének egyik tárgya az első félévi üzletmenet általános ismertetése volt. Az intézet betétállománya a december 31-iki 265 milliárd koronával szemben junius 30-ával 374 milliárd koronára emelkedett. E betétállománnyal szemben az intézetnek azonnal rendelkezésére álló mobil vagyonágai a következők: pénztárkészlet és bankári követelések 38.8 milliárd, váltótárca 162 milliárd, állampapirok és egyéb fixkamatozású értékpapirok 11.8 milliárd, előlegek értékpapirokra 16.9 milliárd, rövid lejáratu kihelyezések 66.3 milliárd, azonnal realizálható árukészletek 11.7 milliárd, összesen 307½ milliárd korona. A vezetőség reméli, hogy ha a második félév normális üzleti viszonyok között fog lefolyni, lehetséges lesz a tavalyinál nagyobb osztalék kifizetését a közgyülésnek javasolni.

— **Éjszakai szurkálás Pécelen.** Dobos János 39 éves MÁV nyugdijast Pécelen ismeretlen tettesek a torkába szurtak. Állapota súlyos, a mentők a Rókus kórházba vitték.

Szent István hetének legnagyobb szenzációja lesz
GERŐ Márton
női divatházának
Király utca 22 saroküzlet
olcsó árusitása:
Télikabátok szőrmézve . 750.000 K-tól
Tavaszi kabátok . . . . 500.000 K-tól
Őszi divatkabátok . . . 600.000 K-tól
Elegáns szörmebundák . 2,000.000 K-tól

Plagizált rajzzal nyerte el az állatkerti plakátpályázat díját Tary Lajos festőművész

20 év előtti német folyóiratban közölt képpel kétszázhetvennégy pályázó közzül vitte el a „pálmát"

Nagyon kellemetlen ügy foglalkoztatja néhány nap óta a városháza két ügyosztályát. Mint ismeretes, a főváros tanácsa nem régen pályázatot hirdetet az *Állat- és Növénykert* részére művészi plakátok készítésére. Három pályadíj volt kitűzve a legmegfelelőbb művészi rajzok díjazása egy 7, egy 5 és egy 2 millió koronás díj.

Június 7-én döntött a bíráló bizottság a beérkezett pályaművek felett. A pályázat sikerét jellemzi, hogy nem kevesebb, mnt

274 művészi rajz érkezett be a kitűzött határidőig.

s ezek közül válogatta ki a bizottság a díjazásra érdemesnek tartott három legjobb művet. A bíráló bizottság elnöke *Buzáth* János alpolgármester volt, tagjai *Liber* Endre tanácsnok, *Bánóczi* László, *Glück* Frigyes, *Petrovácz* Gyula, *Nádler* Róbert festőművész, *Petrovics* Elek a Szépművészeti Múzeum igazgatója, mint a képzőművészeti bizottság tagjai, továbbá az Országos Magyar Iparművészeti Társulat két szakértője és *Jauernik* Nándor, a Fővárosi Házinyomda igazgatója A bizottság a titkos pályázat eldöntésénél az első díjra a „*Jónás*„ a másodikra a „*Kréta*„ a harmadikra a „*Háromszög*„ jeligével ellátott pályaműveket tartotta legméltóbbnak s

egyhangúan ezeknek ítélte oda a kitűzött díjakat.

A jeligés levelek felbontásánál kitünt, hogy a művek szerzői sorrendben: *Koloszár* Jenő, *Jentschl* Béla és *Tary* Lajos festőművészek. A bizottság döntéséről a főváros hivatalos jelentést adott ki.

A pályadíjnyertes művek és a többi 271 rajz ezután hosszabb időre az Iparművészeti Múzeumba kerültek nyilvános kiállításra. A kiállítást nem régen zárták be s a főváros intézkedett, hogy a három pályadíjjal koszorúzott rajzot a házinyomda sokszorosítsa. A tátott szájú Jónás vizilovat és az úszófókákat ábrázoló első és második díjnyertes plakátok el is készültek s a Szent István hétre való tekintettel már ki is ragasztották városszerte a hirdető oszlopokon. Most akarta a főváros megkezdeni a harmadik díjnyertes rajz, a három egymásra néző marabú madarat ábrázoló plakát kinyomatását, azonban egy véletlen felfedezés megakadályozta a szándék keresztül vitelét.

Cerva Frigyes, az Állatkert kitünő főfelügyelője ugyanis a sokszorosítás előtt megtekintette a rajzot s legnagyobb meglepetésére azt

nagyon ismerősnek találta.

Rövid gondolkodás után rájött, hogy a pályadíjnyertes rajz eredetije egy régebbi illusztrált német folyóiratban jelent meg, még pedig az *Illustrierte Zeitschrift* egyik 20 év előtti számában, amely véletlenül épp ott volt az Állatkert igazgatóságának könyvtárában. Felfedezéséről azonnal jelentést tett *Berczel* Jenő tanácsnoknak, aki sürgősen magához kérette a rajzot és a német folyóirat példányát s a

legnagyobb megdöbbenéssel látta, hogy az illusztráció és a harmadik díjat nyert rajz nemcsak hasonlít egymásra, hanem a madarak elhelyezése, beállítása, a környezet minden részlete hajszál pontossággal még a színezésben is teljes hű kópiája a 20 év előtti szines illusztrációnak.

A felfedezés nyomán természetesen azonnal lerendelték a plakát kinyomatását s értesítették az esetről a közművelődési osztályt. Az egész ügyet a városházán a *legnagyobb titokban kezelik s a szörnyű blamázsról még a bíráló bizottság tagjait sem értesítették.* A tanács Tary Lajostól most a két milliós pályadíjat igyekszik visszakövetelni s hír szerint *büntető lépéseket is tesz ellene*, amiért vakmerő plágiumával kompromitálta a fővárost.

A rendőrségen bejelentették, hogy egy Münchenből eltünt milliárdos kereskedő Pincehelyen tartózkodik

Titokzatos büntény helyett galáns kaland

A főkapitányság központi ügyeletén ma este szenzációs bejelentést tettek egy Münchenből titokzatos módon eltünt fiatal kereskedő ügyében.

Néhány nappal ezelőtt a müncheni rendőrigazgatóság átiratban értesítette a budapesti rendőrséget, hogy onnan eltünt *Prokopetz* József dúsgazdag kereskedő 19 éves József fia. A milliárdos fiatalember eltünésekor nagy összeg volt és így az a gyanú merült fel, hogy

bünteny áldozata lett.

A müncheni rendőrség átiratában közölte azt is, hogy a fiatalember szülei

ezer aranymárka jutalmat tüztek ki a nyomravezetőnek,

végül pedig közölték *Prokopetz József* pontos személyleirását. *Riszkes Lázár* tanácsos, az eltünési osztály vezetője megindította a nyomozást, amely azonban nem járt eredménnyel.

Ma este azután váratlan fordulat történt. A főkapitányság központi ügyeletén megjelent *Szekulesz* Károly kereskedő és elmondotta, hogy

az eltünt Prokopetz Tolnamegyében, Pincehelyen tartózkodik.

Bejelentette *Szekulesz* azt is, hogy jómegjelenésü, dúsgazdag tizenkilenc éves bajor fiatalember, akit büntény áldozatának véltek, álnéven lakik Pincehelyen és

gyakran találkozott egy községbeli uraságnál alkalmazásban álló elegáns német nevelőnővel.

Kétszázfőnyi tömeg előtt meghalt a Váci uton egy villanyáramsujtotta kisfiu

Meg lehetett volna menteni, de senki sem segitett rajta

Vasárnap délelőtt megdöbbentő szerencsétlenség történt a Váci úton. A Váci út 131. számú házat most renoválják. A házban lakó *Vendrik* Kálmán esztergályos hat esztendős Kálmán nevü kisfia délelőtt fél tiz órakor a ház előtt játszadozott. A ház renoválás alatt álló homlokzatáról lelóg a földszintig egy villanydrót, amelynek a szigetelőburkolata le van kopva. Vendrik Kálmán játszás közben gyanutlanul megfogta a villanydrótot, mire a következő pillanatban

a 120 volt feszültségü villanyáram földresujtotta a szerencsétlen kisgyermeket, aki hangos sikoltással zuhant a kövezetre.

A kisfiú sikoltására kirohantak az uccára a házbeliek, a szülei és a járókelők is odasiettek. Pár perc alatt kétszáz főnyi tömeg verődött össze a földön fekvő kis *Vendrik* Kálmán körül. Előkerült a rendőr is, aki értesítette a mentőket. Közbne azonban míg a mentők megérkeztek,

a tömeg teljesen tehetetlenül állt a földön fetrengő kisfiú körül és a kétszázfőnyi tömegben nem akadt egy ember, aki a szerencsétlen gyermek segitségére sietett volna.

holott a gyermek élt és rövid ideig tartó mesterséges lélekzéssel eszméletre téríthették volna. Öt percig tartott a kisfiú halálos vergődése a kövezeten, míg megérkezett a mentőautó, amelyen maga *Körmöczy* Emil igazgató-főorvos jött ki *Adler* ellenőrző főorvossal együtt. *Körmöczy igazgató ugyanis állandóan foglalkozik a villanyáram okozta balesetek problémájával* és ő állapította meg, hogy az áramsujtotta embert azonnal alkalmazott mesterséges lélekzéssel meg lehet menteni. Erről a lapokban bőven tájékoztatták a közönséget és a rendőrlegénység részére tartott elsősegély tanfolyamon is előadták.

Mikor a mentőkhöz érkezett a jelentés, hogy kisgyermekkel történt a baleset, *Körmöczy* igazgató maga sietett ki a Váci útra. A mentők azonban már nem tudták jóvátenni a megérkezésükig történt mulasztást. Hiába kísérleteztek egy órán át az élesztéssel,

a szerencsétlen gyermek, akit a kiváncsiskodó tömeg megmenthetett volna kiszenvedett.

A vasárnapi tragikus eset arra készteti a mentőket, hogy széles körben terjesszék azt a megállapitást, hogy a villanyáramsujtotta embereknél azonal mesterséges lélekzést kell alkalmazni.

Különösen a rendőrlegénység kicktatását tervezik,

hogy a jövőben elkerülhető legyen a hasonló szerencsétlenség azzal, hogy az intézkedő rendőr nyomban segitséget nyujthasson a szerencsétlenül járt embereknek.

Jó kávé = jó egészség

Naponta több csésze hamisitatlan babkávéból készült „fekete" erősíti a testet. A tudomány már reg elismerte a kávé jótékony hatását és fontos gyógyszernek tekinti.

Meinl Gyula

Holzer

Divatház

IV., Kossuth Lajos ucca 9. sz.

Elveimhez képest úgy minőségben, mint kidolgozásban és divatban a

LEGTÖKÉLETESEBBET

nyujtom

ELONYÖS OLCSO ÁRAKON

Legújabb divatú

ŐSZI- ÉS TÉLIKABÁTOK

600, 800 1000, 1200

ezer koronától

SAJÁT MŰHELYEMBEN KÉSZÜLT DIVATOS SZORMEKÖPENYEK

garantált jó minőségben rendkívül olcsó árakon.

Külön osztály: Ruhák—Kötöttáruk Fehérneműek

Tarr László, művészeti író 1. folytatás.

Tarr László: „Szengert láttam, ahogy kitekintek". 150 év.

A színház tere 1838-ban. A színház tere 1838-ban |repr.|

Budapest folyóirat, 1988, 3., 22-old.

A játékszín piac az árvíz idején

Tarr László, művészeti író.
„Szengert láttam, ahogy kitekintek". 150 év.

2.) Folytatás

:- Budapest folydirat, 1988., 3., 20-old.

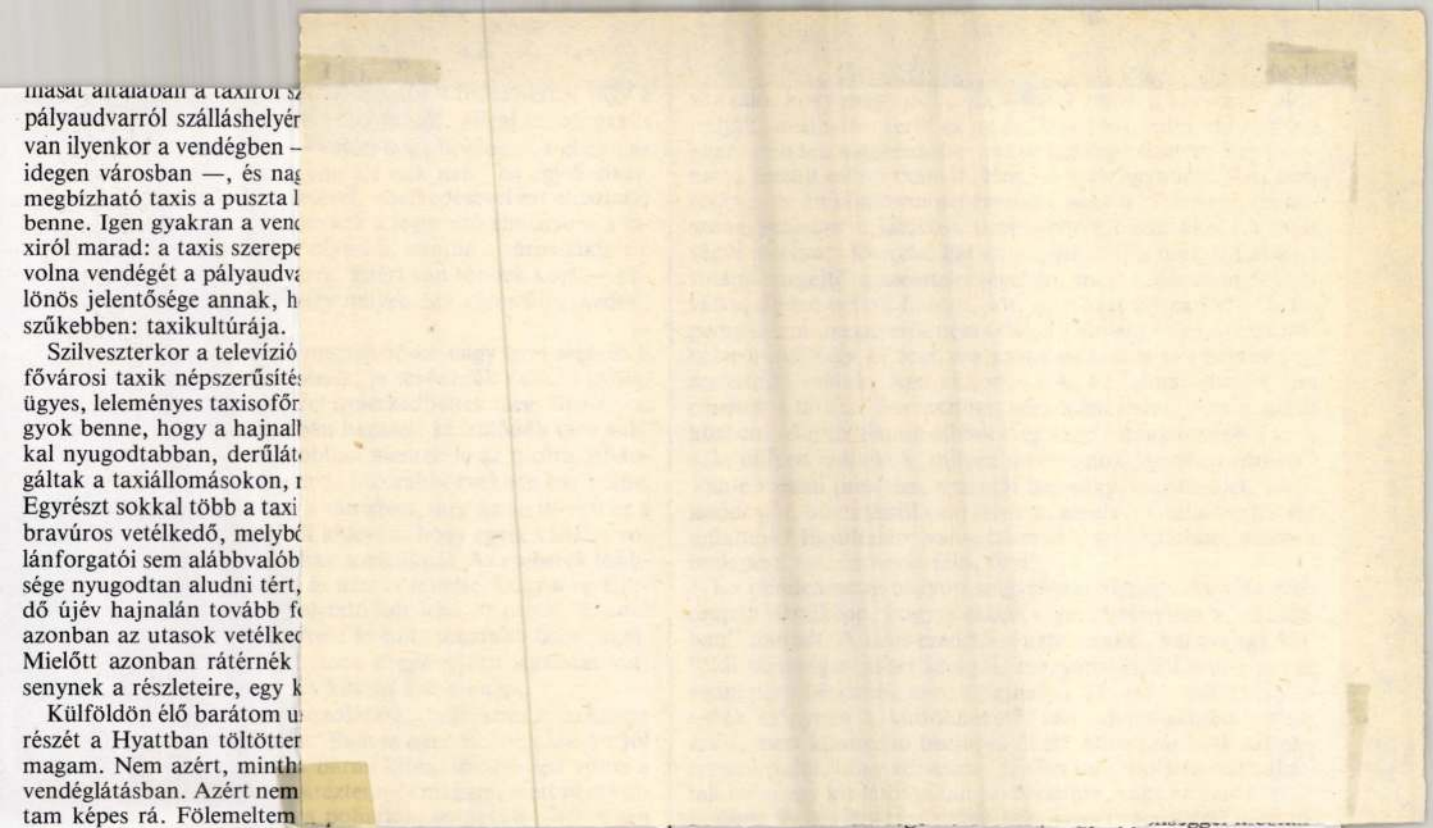

mását általában a taxiról sz
pályaudvarról szálláshelyér
van ilyenkor a vendégben –
idegen városban —, és nag
megbízható taxis a puszta l
benne. Igen gyakran a vend
xiról marad: a taxis szerepe
volna vendégét a pályaudva
lönös jelentősége annak, h
szűkebben: taxikultúrája.

Szilveszterkor a televízió
fővárosi taxik népszerűsítés
ügyes, leleményes taxisofőr
gyok benne, hogy a hajnall
kal nyugodtabban, derűlát
gáltak a taxiállomásokon, r
Egyrészt sokkal több a taxi
bravúros vetélkedő, melybő
lánforgatói sem alábbvalób
sége nyugodtan aludni tért,
dő újév hajnalán tovább f
azonban az utasok vetélked
Mielőtt azonban rátérnék
senynek a részleteire, egy k

Külföldön élő barátom u
részét a Hyattban töltötter
magam. Nem azért, minth
vendéglátásban. Azért nem
tam képes rá. Fölemeltem
bort láttam, hanem hogy mennyibe kerül. A vacsorával is úgy jártam, mint egykor Midasz király. Az én tűzdelt őzgerincem nem változott ugyan arannyá, de mintha a saját árcédulájába lett volna csomagolva, alig tudtam lenyelni: a tudatom föllázadt a nyelvem ellen. És amikor hajnalban koccintani akartam harmatos falu pezsgőspoharammal, nem a mennyei ital lebegett a szemem előtt, hanem a számla. Így nem lehet mulatni. Pedig a barátom fizetett mindent. Nem a fukarságom béklyózott, mégcsak nem is a barátom pénztárcáját féltettem; nekem ennyiért valahogy már nem ízlik. Szóval az ilyen ember ne menjen elegáns szállodába, az ilyen maradjon otthon.

tól kell szembenéznünk a gátlástalan csalás, harácsolás növekvő rémével? Az adórendelet mindenesetre alaposan fölborzolta a kedélyeket. Az emberek lázasan számolgatnak, latolgatják, hogy beadják-e az ipart, egyesek többet, mások kevesebbet akarnak dolgozni, vannak, akik a kibúvókat keresik, s bizonyosan lesznek szép számmal olyanok is, akik igyekeznek majd másokra áthárítani várható veszteségeiket. Ők lesznek azok, akik minden legális és illegális eszközt igénybe vesznek, hogy az ő adójukat is a többi adófizető fizesse. Vagyis fölemelik az áraikat, és még be is csapják a delikvenseket. Ez a képlet adja az egyszerű mezei állampolgár háromszoros adóját. Erre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Tassy Klára
NÉPSZAVA
1966 JUL 17

Eigel István és Tassy Klára kiállítása

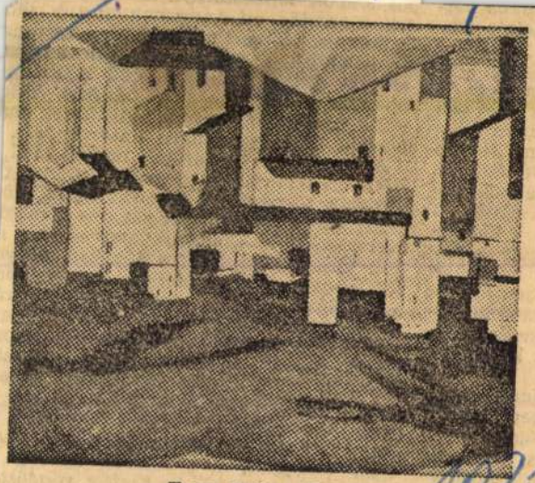

Tassy Klára: Szicília

»Közös a sorsunk: akik festjük a képeket és akik nézik azokat. Ez a világunk, erről kell vallanunk, erre kérünk meghallgatást, hacsak nem leszünk cinkosokká és nem szerződünk közös szórakozásra korunk gondjait, felismeréseit és ijesztő ütemét megtagadva« — ezt az idézetet olvashatjuk az *Ernst Múzeum* legújabb kiállításának katalógusában. Már a fenti mondat is fokozott igényességet követel, nemcsak az alkotóktól, hanem a nézőktől, így a kritikustól is. A tehetséges és sikeres művészházaspár, *Eigel István* és *Tassy Klára* esetében ez azért is indokolt, mert műveik többsége szinte iskolapéldája lehetne annak a kialakulóban levő stílusnak, amely mai köztéri alkotásaink zömét jellemzi.

Mindketten kiváló adottságokkal rendelkező, művességükben igényes festőművészek, akik kiterjesztik tevékenységüket a monumentális díszítő műfajokra — mozaik, üvegablak, gobelin stb. — is. Ugyanakkor szemléletben a különböző rendeltetésű műfajok nem válnak el élesen, így az olajképek is általában úgy hatnak, mintha mozaik- vagy falkép-vázlatok lennének, az elsősorban díszítő célzatú művek pedig mintha felnagyított táblaképek volnának. A természeti élmény közvetítése és az elvonatkoztatás, általánosítás (absztrahálás) terén is valahogy hasonló középútkeresés érződik. Többnyire konkrét látványok — bizonyos városok, tájak, jelenetek — ábrázolásával találkozunk, de markáns jellemzés, a pillanat elevensége nélkül, és ugyanakkor bár a formák a mértani egyszerűsítés felé közelednek, az erőteljesebb gondolati elvonatkoztatás, önálló festői valóság sincs meg bennük. A nagyobb művek fő erénye a színvonalas, ízléses díszítményesség. Csak őket nézve, az a veszély látszik fenyegetni, hogy az alkotók útja inkább a fent idézett »közös szórakozás« irányába vezet, semmint a világról szóló vallomások felé. A grafikák — elsősorban Eigel István Kompozíció-sorozata — azonban nagyobb gondolati igényességet, nyugtalan keresést árulnak el és azzal biztatnak, hogy a tehetséges művészpár nem állapodik meg a már elért eredményeknél. *(havas)*

egyszer tette be a lábát. Bámult. — Kutyák ugatnak? — A víz ugat, szólt Áldor Kristóf, az igazgató hátrált.

Szerettem a pattintó hangokat adó dinamókat, a zümmögő teherfelvonókat, excenter préseket, hegesztő-apparátokat, a lángpisztolyokat, a falakon végigfektetett csöveket, melyekben gőz remegett, dörömbölt, a vörösrézből öntött stancnikat, melyek a piperészappanok formáját nyomták ki, a kádakat, ahol a feloldott nátronlúg mint valamilyen folyó hullámzott fekete örvényeivel, zöld fényű forgóival. A kádak vasfalán epezöld kristályok ragyogtak, a főzde acéllapokkal kiköpenyezett falairól rozsda hullongott, mint a barna por, olykor finom vasreszelék. És a gőz. Mint az ősz végi, novemberi lilás-zöldes, sűrű köd, tésztaszerűen, nyúlósan, mint a tajték, csavarodott a légben. Zöld gömbölyű gomolyok, akár a leselkedő gonosz szemek meredtek ránk mindenhonnan. Ebben a ködben nem volt talaj alattunk, mintha fuldokolva úsztunk volna, karunkkal csaptuk el arcunk elől a zöld gőzt, tömör, lepedékszerű, nyálkás hullámait. Nem volt mibe fogódzni, a gőz csöngetni kezdett, berregni, sikongva hörögni, szirénázni, de mind álmodtam. Olykor vizes tö testre tekerődzött, néha n torokra csavarodott. Össze fojtogatott, mintha öt zöld kos szorítása. Ekkor kezd hápogni, így — hű-ha. És szeresen visszhangzott — h gombolt ruhás alakoknak ujjak között gumibot, a v

homály szürke-barna kockái birtokukba vették kamrámat. A gyertyacsonk utolsót lobbant.

*

A boldogságot a gyárban találtam meg. Az első szerelmet, akkor azt hittem, az örök szerelmem. Az álmok termében fedeztem fel a színeket és Vivit is. Az álmok terme. Nekem az elvarázsolt kastély. Titkokkal. Sejtésekkel. Azt a helyiséget neveztem el az álmok termének, amelyben a szappanokat festették. A főzöde a purgatórium volt, a hűtő a kísértetek háza, ahol váratlanul felhangzott — hű-ha, a festő a nosztalgiák, vágyak, hallucinációk füstjébe beborítva, a beláthatatlan képzelet Aladdinjait, Seherezádéjait, Sába királynőit idézte, Orán csapszékeit, Marseille dokkjait, rakpartjait, St. Pauli tetovált karú matrózait, Tunisz fezes bábosait.

A karcsú, cinóbervörös míniumfestékkel bevont gépek hűvös márványhengerei között, lehelet-derengő fényű selyemszalagokban futott a szappan. Vivi volt a festője. És én de megbámultam! A szalagok pirosak voltak, és lilák, narancsszínűek, mohazöldek, topázkékek, núbiai sötétes barnák, alkonyathomá-

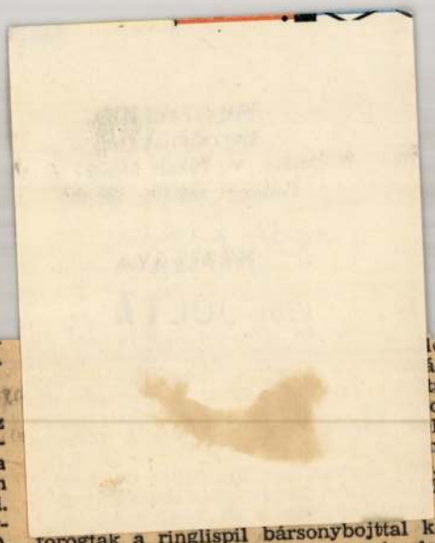

forogtak a ringlispil bársonybojttal kö rített karámjában. A sípzongora érzelgő cert játszott és a mennyezeten a piros n kok világítottak, mint a tűzvész, nagyc tét lobogással, elérhetetlen magasságba a hullámvasút, az eszeveszetten szá acélparipa felszökött a magasba, hogy elvesző pontnak látszott, aztán váratlan hanni kezdett, a mélységbe, a sikítozá nyomták az állatkert sakálainak hátbo gató, puhán monoton üvöltöző hangjai. jóhinták, mint a tárt szárnyú sirályok, s röpdöstek, neki, a végtelennek. A rézf tyúk villogtak, és a szélben kavargó szoknyák, mézszínű hajfürtök röpdöste hér blúzok virítottak, mint a kinyílt r

Darázs Endre:

IDŐÉ

A sekrestyés úgy vélte, hogy ez a vendége is művészettörténész.

— Mint látni tetszik...

Mondogatta a magáét, de a vendég aligha fi-

Tarr János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Festőművész

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

1980 – 4

3. Hollós Ervin: ...
4. Hollós Ervin—Lajtai Vera: Köztársaság tér

1021

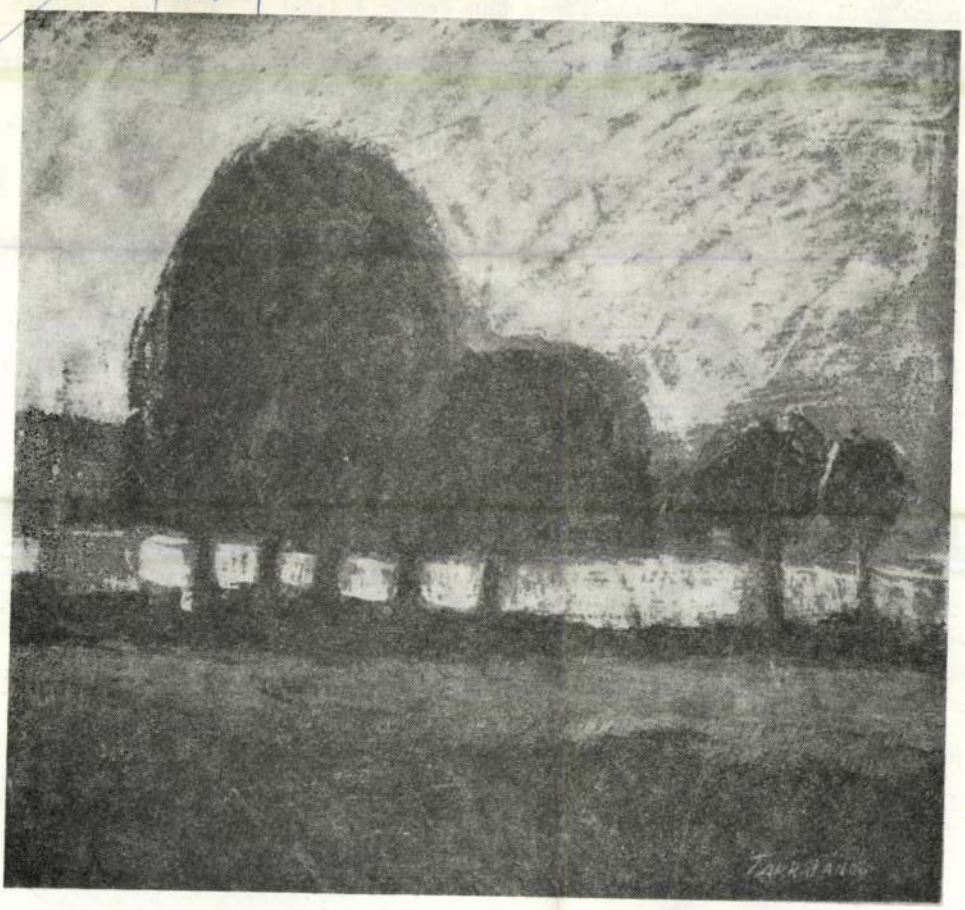

Tarr János: Kraszna-parti táj

A magyar gyümölcstermesztés világh
mölcsellátását, exportunk nagyarányú fej
mánk kiváló egyéniségei alapozták meg. E
Dezső, Mohácsy Mátyás, Szakátsy Gyula, (
és Nagy Sándor életműveként, örökségeként büszkék lehetünk arra a 150 ezer ha gyümölcsösre, mely közel másfél millió tonna termést ad és az egy lakosra jutó 140 kg-os gyümölcstermésben az élenjáró országokhoz tartozunk.

Különösen jelentős eredményeket értünk el az almatermesztés fejlesztésében. Az alma néptáplálkozási és külgazdasági szempontból is a legjelentősebb gyümölcsünk. Hat-tíz hónapon át fogyaszthatjuk ezt a táplálkozásfiziológiai szempontból jelentős gyümölcsöt. A friss és feldolgozott almaexportunk jelentős valutaforrásunk, s az almáért cserébe energiahordozókat — olajat, gázt, villamos energiát stb. — importálunk.

Ezt az értékes gyümölcsöt az 1920—30-as években részben még importáltuk. Az 1960-as évektől napjainkig a dinamikus termelésfejlesztés eredményeként hazánk a világ harmadik legnagyobb almaexportáló országává emelkedett fel. Ebben Nagy Sándornak különösen nagy érdemei vannak.

Tóth Sándor: Nagy Sándor 1905—1970
(Emlékplakett)

ciót és új szolgáltatást nyújta- zetéséről is tájékoztatta az el- TB-számot a kamara kéri meg.

TARR János Kelet-Magyaro. 1997. dec 18

Az utóbbi időben egyre többet hallunk a nagyecsedi Berey József Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria tárlatairól, bemutatóiról, egyéb rendezvényeiről. A közelmúltban a szépen gyarapodó gyűjtőhelyen nyílt meg a pátyodi születésű, jelenleg Mátészalkán élő és alkotó festőművész, Tarr János (képünkön) tárlata. A közel negyven alkotást felvonultató kollekció legtöbb darabja színekben pompázó tájakat idéz, kellemes hangulatú csendéleteket mutat, a harmóniára vágyó ember érzelem- és gondolatgazdag világát tükrözi. A kiállítást január 15-ig tekinthetik meg az érdeklődők

Szűcs Róbert felvétele

személygépkocsi eddig tisztázatlan körülmények között az árokba csúszott, vezetője súlyos sérülést szenvedett. Jelenleg kórházban ápolják

A rendőrség eljárást indított négy férfi ellen, akik tegnapra virradóra betörtek Nyíregyházán a Bokréta utcai hajléktalan szálló konyhaegységébe; onnan tíz karton konzervet — 15 ezer forint értékben — vittek el.

Szintén eljárás indult egy román férfi ellen, aki tegnap a nyíregyházi piacon 100 — Romániából illegálisan behozott — audiokazettát kívánt értékesíteni, ezzel 50 ezer forintnyi kár(lehetősége)t okozva.

A Tiszaeszlár és Bashalom közötti útszakaszon tegnap délelőtt fél tízkor személygépkocsi gázolt el kerékpárost; az egyik fél részéről sem kívánt karambolnak egy könnyű sérültje van.

mint közös zöldség és gyümölcs termeltetésére nyílhat lehetőség a thaiföldi Chiang Mai tartomány, központja Chiang Mai és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamint Nyíregyháza között.

Erről *Lázár János*, a megyei közgyűlés alelnöke és *Szentesi Péter*, a nyíregyházi önkormányzat gazdasági bizottságának elnöke az elmúlt héten Thaiföldön állapodott meg.

A szabolcsi miniküldöttség a súlyemelő vb-vel egy időben érkezett Chiang Maiba, ahol a versenyek után *Szabó András* nagykövet segítségével gazdasági és kulturális együttműkö-

jével, a helyi kamara elnökével. A Thai tartomány elsősorban élelmiszer-feldolgozással foglalkozik, emellett jelentős a famegmunkálás, a ruha- és textilipari tevékenység. Számottevő burgonyatermelő területet alakítottak ki, legnagyobb beszállítói az egyik amerikai kólagyártó cég chipüzemének.

A megállapodás keretében a Kelet-Nyugat Expóra tartományi küldöttség érkezik, a megyebeliek segítséget nyújtanak az ottani tartományban a kukoricatermeltetéshez, a csonthéjas gyümölcsösök (szilva, cseresznye, meggy) kialakításában.

HIRDETÉS

Plusz 4

Lesz gáz

Tarr István

Szabad Művészet
1951. 11. 503. 1.

ifj.báró Wlassics Gyula s.k.

h.államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tarr István

ESTI HIRLAP

JUL 19

Vasutas művészek

Füstös pályaudvarok, vágányok, sorompók, rohanó mozdonyok között dolgoznak. Azt gondolnánk, hogy a nehéz, fárasztó munka után minden idejüket pihenéssel töltik. De néhányuk alkotási vágytól hajtva ecsetet, mintázófát fog, s megpróbálja formába önteni a sokszor látott táj, s a munka szépségeit.

A vasutasok szakszervezetének képzőművészeti köre 19 éve működik. Tagjai között mozdonyvezetőket, pályamunkásokat, géplakatosokat forgalmistákat találunk. Tanárok irányításával sajátítják el az alkotóművészet alapjait. A kör célja: *művészetet szerető, műértő közönséget nevelni.*

Kiállításukon, amelyet az iskola Népszínház utcai helyiségében nyitottak meg, 123 festményt, szobrot, grafikát, ipar- és népművészeti tárgyat láthatunk. Friss szemmel, őszintén vallanak a munka és a pihenés örömeiről. S nem egy alkotó (*Tarr István, Bottyán János, Koncz Zsuzsa, Ruttkai Sándor, Gomola József, Czimann Lajos*) munkái más kiállításokon is megállnak helyüket. Bizonyítják ezt *a nemzetközi vasutas képzőművészeti kiállításról hozott nagydíjak is.*

h. m.

ok százai dolgoznak az árvízvé-
ryagok megmentésén. A Római-
t tízezer homokzsákot tesznek

(MTI foto — Friedmann felv.)

**század legnagyobb áradá-
sának.**

Összehasonlításképp: az 1954. évi árvíz csak 26 napig terhelte a töltéseket. Az idei csatában mintegy 35—40 ezer ember naponta átlag 12—16 órát dolgozott; *bevetettek: 4 millió homokzsákot, 40 ezer tonna követ, 36 ezer pátrialemezt.* Egyetlen helyen: a töltésszakadással veszélyeztető mohácsi-szigeti óriás buzgár elfogására 100 ezer homokzsákot használtak fel.

300 korszerű földmunka-

Tarr István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 AUG 2

MAGYAR HÍREK
Budapest

Láttuk, olvastuk, hallottuk...

1021

Emlékművet állítanak szülőfalujában, Szőnyben Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elhunyt elnökének. Tarr István szobrászművész alkotását november 24-én, Dobi István halálának évfordulóján leplezik le.

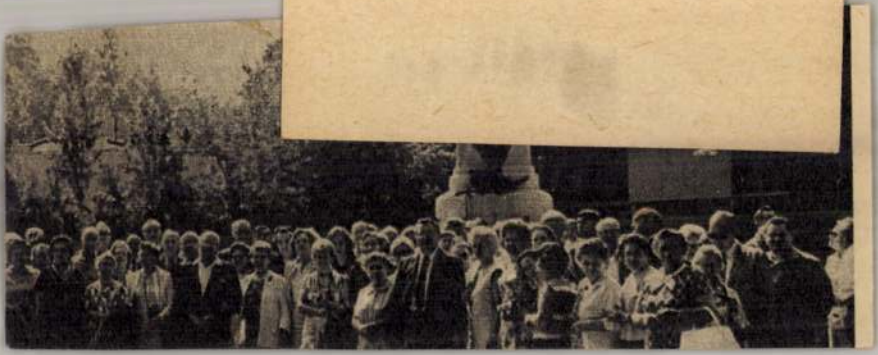

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

1970 AUG 5

diákok népes csoportja is.

Emlékművet állítanak Dobi Istvánnak

Emlékművet állítanak szülőfalujában, Szőnyben Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elhunyt elnökének. Az Iparművészeti Lektorátus zsűrije elfogadta a szobrot, Tarr István szobrászművész alkotását. Az életnagyságúnál nagyobb mellszobor Szőny főutcáján, a tanácsházzal szemben kap helyet. Parkszerű környezetét Mester Árpád építésztervező alakítja majd ki. A munkában részt vesz a Bács-Kiskun megyei Építőipari Vállalat Dobi István brigádja is. A szobrot november 24-én, Dobi István halálának évfordulóján akarják leleplezni.

leológia befolyása alatt áll-
nűködő szervezetek is, mint
-Islami, a Jam Sang és más
:mékben fenyegetést látnak
i szellemi értékekkel" szem-
edik a „Szabadvállalkozás
: Kutatószolgálat". Vala-
ıok hivatalos és nem hiva-
nogatják, de természetesen
ogatását is.
ırt jobboldali tagjai éveken
ıogatták" Nehru politikáját,
a Szovjetunióval való ba-
n már nyíltan segítik a

enségei nem akarják észre-
isták ma a legfontosabb és

Tarr-hátul

1021

1975. IX. 5. 18.45/Tv./Dné/.

A Tv. jelenti. /6/.

- A Március 15.-e tér makettje.

Haraszti György mérnök is egyik tagja annak a mérnök kollektivának, melynek feladata a térrendezés.

- Remélem, hogy erről makettről világosan leolvasható az az összetett funkció, amit a tér rendezése után be fog tölteni.

Az itt folyó jelentős müemléki feltárások mellett pihenő park szerepét is szánjuk ennek a térnek.

Az épitészeti terveket Pollay György és kollektivája, a kertészeti munkákat dr. Dalányi László, a téren elhelyező szoborkompozíciót Tarr István szobrászmüvész tervezte.

- És mikorra készülnek el?

- Véleményünk szerint és reméljük, hogy őszre elkészül és az egész tér méltó lesz ahhoz az épitészeti környezethez, ahhoz a rangos városképi szerephez, amelyet idáig is betöltött, elég hogyha itt a belvárosi üzletközpont és a Duna Interkontinentál Szálló szerepére utalok.

Tarr-Lóbuda

1021

1976. 12. 5. 16.45/Tv.Anné/

A Tv. jelenti. /6/.

- A Március 15.-e tér makettje.

Harasztl György mérnök is egyik tagja annak a mérnök kollektívának, melynek feladata a térrendezés.

- Remélem, hogy erről makettről világosan láolvasható az az Üzenetett funkció, amit a tér rendezése után be fog tölteni.

Az itt folyó jelentős műemléki feltárások mellett pihenő park szerepét is szánjuk annak a térnek.

Az építészeti tervezet Pollay György és kollektívája, a kartészeti munkákat dr. Dalányi László, a téren elhelyező szoborkompozíciót Tarr István szobrászművész tervezte.

- Ha mikorra készülnek el?

- Véleményünk szerint és reméljük, hogy ezzre elkészül és az egész tér máltó lesz ahhoz az építészeti környezethez, ahhoz a rangos városkápi szerephez, amelyet iddig is betöltött, elég hogyha itt a belvárosi Ünletközpont és a Duna Interkontinentál Szálló szerepére utalok.

- 2 -

- Je tiens à vous remercier pour votre participation : Monique Dupuis-Gauthier, Pierre Lemaître, Jacques Bertrand, Jean-Claude Bernard, Jean-

- És ismét egy megirott lap a város történetéből: Kontra Aquinkum a pesti Duna-parton.

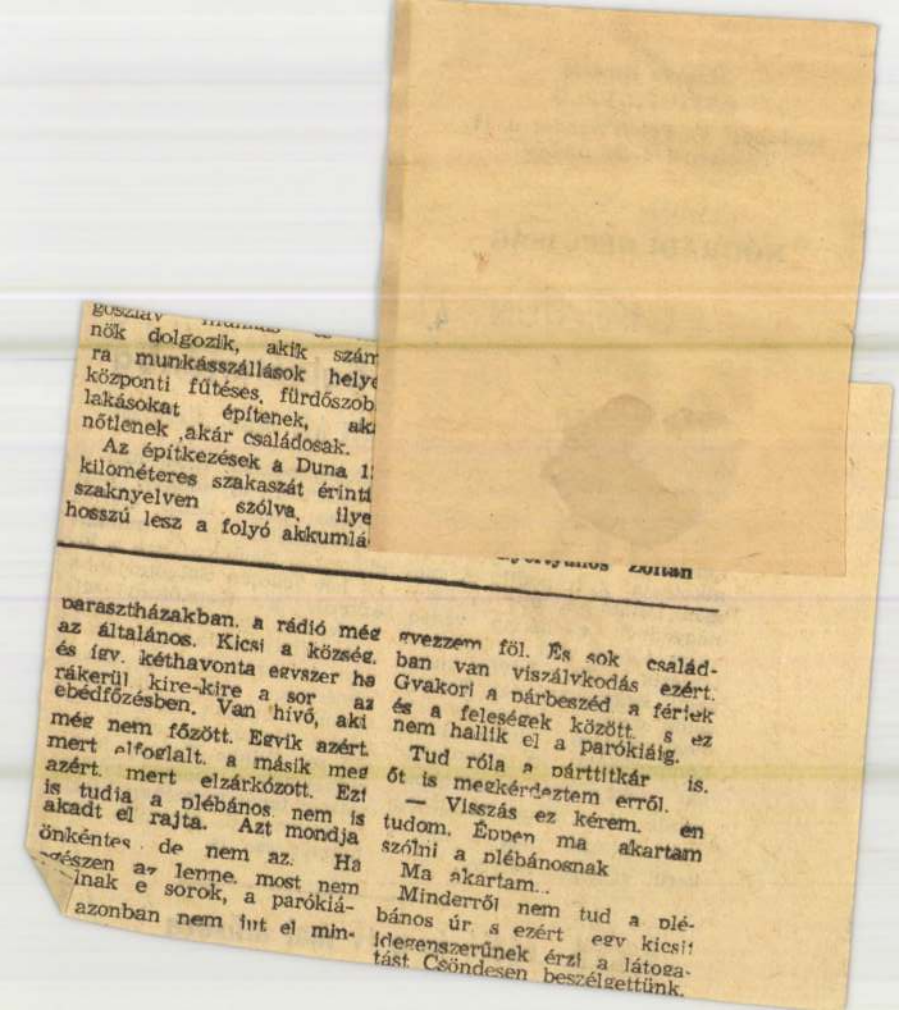

goszlav munkás ...
nők dolgozik, akik szám
ra munkásszállások helye
központi fűtéses, fürdőszob
lakásokat építenek, ak
nőtlenek ,akár családosak.
Az építkezések a Duna 1
kilométeres szakaszát érinti
szaknyelven szólva, ilye
hosszú lesz a folyó akkumlá

...yertyános Zoltán

parasztházakban, a rádió még az általános. Kicsi a község, és így, kéthavonta egyszer ha rákerül kire-kire a sor az ebédfőzésben. Van hívó, aki még nem főzött. Egyik azért, mert elfoglalt, a másik meg azért, mert elzárkózott. Ezt is tudja a plébános, nem is akadt el rajta. Azt mondja önkéntes, de nem az. Ha egészen az lenne, most nem ...lnak e sorok, a parókiá- azonban nem jut el min-

gyezzem föl. És sok családban van viszálykodás ezért. Gyakori a párbeszéd a férjek és a feleségek között, s ez nem hallik el a parókiáig.

Tud róla a párttitkár is, őt is megkérdeztem erről.

— Visszás ez kérem, én tudom. Éppen ma akartam szólni a plébánosnak

Ma akartam...

Minderről nem tud a plébános úr, s ezért egy kicsit idegenszerűnek érzi a látogatást Csöndesen beszélgettünk.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tarr István

NÓGRÁDI NÉPUJSÁG

1965 JUN 4.

1021

Új szobor érkezik Salgótarjánba

Megkezdik a megyei művelődési ház belső díszítését

A köztéri emlékművekben, szobrokban a múltban rendkívül szegény Salgótarján hamarosan új képzőművészeti alkotással gyarapodik. A megyei tanács mögötti új lakónegyedben e hónap végén, vagy július első napjaiban leplezik le Tarr István budapesti szobrászművész Terefere-lők című, érdekes, modern megformálású, háromalakos kompozícióját. A szoboralapzat elkészítését a napokban kezdik el, s annak befejezése után érkezik meg a mű, s kerül végleges helyére.

Hozzákezdenek most már a salgótarjáni új megyei művelődési ház belső díszítő munkálataihoz is. A munkát előkészítő megbeszélésre a jövő hét keddjén Salgótarjánba érkezik a Képzőművészeti Lektorátus képviselője, valamint Hincz Gyula grafikusművész és Szrog György tervezőmérnök, akik helyszíni szemlén vitatják meg a feladatot. Ugyancsak ekkor kerül sor Czinke Ferenc festőművésznek a megyei pártbizottság tanácstermében készülő nagyméretű mozaikja kartonzsűrizése is.

A rádió és a tv mai műsora

Tary László

Nemzeti Szalon
Egyházm. kiáll. 1926.

PLAKÁTPÁLYÁZAT

Az Egyházművészeti Kiállítás pályázatot hirdetett sokszorosításra alkalmas plakát tervére is. Tizenheten vettek részt a pályázatban és pedig: Biczó András, Buday István, Dex Ferenc, Erős László, Gombár András, Haranghy Jenő, Hosszú Pintér Gyula, Kada Alajos, Kampis János, Kohlmann Jenő, Macskássy Gyula, Merész Gyuláné Coreth Erzsébet grófnő, Paál Ákos, Somfay István, Szatmáry István, Tary László és Végh Gusztáv, összesen 49 pályamunkával. A bíráló-bizottság az ötmillió koronás első díjat Végh Gusztáv, a hárommilliós második díjat Tary László, a kétmilliós harmadik díjat pedig Biczó András művének ítélte oda. Megvételre ajánlotta még a bizottság Macskássy Gyula egy művét, Budai István tervét pedig, melyet jelen katalógus fedőlapján alkalmaztunk, a végrehajtó-bizottság vásárolta meg ugyancsak a bíráló-bizottság ajánlatára.

Mayer L. August (München): Tintoretto egy ismeretlen magyar vonatkozásu képe.

2. füzet: Lázár Béla: Strigel Bernhard „II. Ulászló és családja arcképe".

Az egyes füzetek német nyelven is megjelennek.

Kapható a pénztárnál.

A Muzeum feldolgozását folytatjuk.

1919. 1958. Légrády Testvérek, Budapest.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának

Budapesten.

5600

Nagytekintetű Bizottság!

Tisztelettel alulírott, bátorkodom a podolini r. kath. plebánia templom kijelölt falképeinek másolataival, a felmerült készkiadások jegyzékét is benyújtani.

A képek másolása és teljes megtisztítása 1911 jun. elején vette kezdetét és 1911 okt. végéig – 5 hónapi időt vett igénybe.

Ezen idő alatt készült a legnagyobb gonddal és figyelemmel 14 db. másolat amelyekkel van szerencsém ezennel a Nagytek. Bizottság magas színe elé járulni.

Készkiadásaim a következők:

Uti költség, Bpest-Podolin, és vissza	Kor.	65·80
Allványkészítőknek (3 izben 2 Kor)	"	6·–
A képek felfeszítése, ráma.	"	30·–
Összesen:	Kor.	101·80

leme 3000 korona

Tiszteletdíjamat, a Nagyt. Bizottság által már eddig is követett alapon, 20 Kor.-ban naponta, – kérem megállapítani.

A további pártfogás reményében maradtam

a Nagytekintetű Bizottság

Kelt Budapesten 1911 nov. hóban

alázatos szolgája

Tary Lajos

festő művész

VIII. Tisza-Kálmán tér 17 1/25.

Tary Lajós

festő

kiselejtezett irat.

sel, amellyel nálánál jobban talán senkisem tudott nagy érdekeket képviselni, azzal az ellenállhatatlan Pályi-féle tüzzel és fanatizmussal hirdette, hogy Ferenc Ferdinánd jóakaró barátja a magyaroknak, hogy demokratikus érzelmü s hogy uralkodása elé nem kell aggodalommal tekinteni. Nem Pályi Edén mulott, hogy akciója sikertelen maradt. A jóindulatu szavak elhangzottak a pusztában, de semmise történt, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy a magyar trón várományosa érdeklődik leendő népének sorsa, gondjai, küzdelmei, reménységei után.

Ma már megértjük ezt, ma már a dokumentumok élesen és világosan elénk tárják, hogy Ferenc Ferdinánd trónrajutása esetén Magyarország tájai fölött nem nagyon mosolygott volna az ég. Hozzátartozik a jellemrajzához, hogy a trónörökös saját családjával is bizonyos eltitkolt, az etikett nyájasságába burkolt animozitásban él a házassága miatt. Ugyancsak hosszu és kinos küzdelmekbe került, amig Chotek Zsófia méltó módon el tudta foglalni helyét a Habsburg-családban. Ennél a pontnál Ferenc Ferdinándban melegebb vonásokat fedezhetünk föl: a szerelmes férj és jó családapa tiszta, örök emberi tulajdonságait.

Jól tudták Bécsben, a Ballplatz tájékán, hogy Szerbia felől

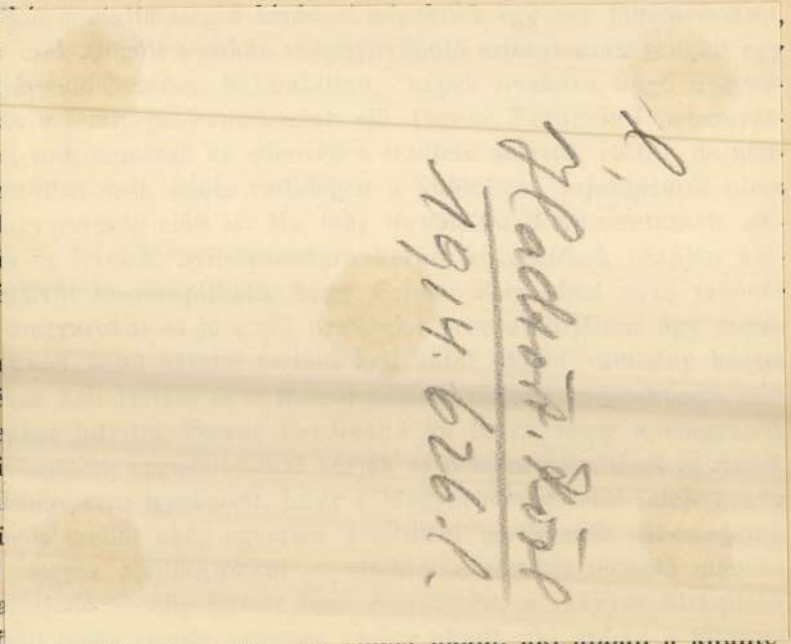

tésben részesülhetett, hogy a trónörökös ismételten fogadta őt

TARR Béla díszlettervező

MN 1995. dec. 12.

NAPLÓ

TARR BÉLA díszlettervező, szcenikus 69 éves korában, december 2-án hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése ma lesz a Rákoskeresztúri köztemetőben. Tarr Béla az Iparművészeti Főiskolán, majd díszletfestőként az Operaházban tanult. Éveken át dolgozott a Pécsi Nemzeti Színházban, a Békés Megyei Jókai Színházban és a kaposvári Csiky Gergely Színházban. 1966–70 között az Operaház szcenikusa, nevéhez fűződik többek között az Aida, a Gül baba és Az ember tragédiájának díszlete. 1982-ben mint a Népszínház vezető szcenikusa ment nyugdíjba.

Szobrászat

460. XX. századi szobrok a Szépművészeti Múzeum gyűjteményéből, Boglárlelle, Kápolna, 1986. május 25. - június 22. Rend., katalógus Cifka Péterné. Boglárlelle, 1986 8 p., ill.
Kovács Péter: Magyarság és európaiság húszadik századi szobrászatunkban. > 83
461. VÁSÁRHELYI Bernát: Sírkövek a marosvásárhelyi református temetőben. = Új Tükör, 1986. augusztus 24. 12-13. ill.
462. WEHNER Tibor: Köztéri szobraink. Bp., Gondolat, 1986 160 p. ill.

Festészet, rajzművészet, sokszorosított grafikai, könyvművészet

463. 100 + 1 éves a magyar plakát, Bp., Műcsarnok, 1985. május 23. - szeptember 14. A kiáll. rend. Bakos Katalin, Kemény György. Bev. Néray Katalin, Aradi Nóra. Bp., 1985 204 p. ill. E **tar** *Povázai Lívia*: 1885-1919. 12-63. Bakos Katalin: 1920-1944. 66-117. *Frank János*: 1945-1986. 120-203. **ism.** ACSAY Judit: Plakátnézetben. = Új Tükör, 1986. július 27. 24-25. ill. ARADI Nóra: Plakáttörténet - plakátkiállítás. = Művészet, 27, 1986, 5. 2-5. ill. BARÓTI Géza: A magyar plakát száz éve. = Magyar Hírek, 39, 1986, 8. 8-9. ill. BRESTYÁNSZKY Ilona: A plakát száz éve. = Múzsák, 1986, 1. 6-8. ill. FRANK, János? One-Hundred-And-One Years of the Hungarian Posters. = The New Hungarian Quarterly, 17, No 104, 1986 196-201. ill. CSILLAG Ildikó - CZIGLER Mária - KALMÁR Pétemé: 100 + 1 éves a magyar plakát. = OSZK Híradó, 29, 1986, 5-6. 65-69. ill. HAJDÚ Éva: 100 + 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tarr Ferenc (István)

NÉPSZABADSÁG

1965 JUN 9.

Tarr Ferenc szobrászművész háromalakos kompozícióját Salgótarján új lakónegyedében állítják fel.

*

Tarr Bea, iparművész

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Ruhák, akasztó nélkül

Mintha a fiatal iparművészek megfogadták volna a jótanácsot. A tavalyi zsúfolt kirakodóvásár helyén most koncepciózus kiállítást rendeztek a *Duna Galériá*ban. A tárlat címe *Divat — divatkellékek.* Valójában ennél kevesebbet látunk. Fél tucatnyi kompozícióban tucatnyi ruhakollekciót — a természetes kiegészítő darabokkal, amilyen a cipő, a táska az ékszer. Ez a kevés a sok. Világosan látjuk: mit gondolnak a pályakezdő ruhatervezők a divatról.

Hallgassuk meg őket!

Ha a színeket nézzük, akkor a monokrómia tűnik fel. A fekete és a fehér döntő súlya. Az egyik együttest a fekete, a másikat a fehér uralja. Vagy esetleg mind a kettő egyszerre. Mellettük csupán árnyalatnak tekinthető a nyers vajszín vagy a szürke. Kék, zöld rózsaszín a tárlaton meg sem jelenik. *Bányász Éva* lila és sárga gombjai, furcsa anakronizmusként, a tizenöt évvel ezelőtti pop artkorszak harsányságát idézik. Amikor azonban *Zalaváry Éva* és *Tarr Bea* ruháihoz tervez gombot, ő is tartja magát az illendő fekete-fehérhez.

Ha a szabást nézzük, akkor a lebernyeg a jellemző. Valaha nem varrták a ruhákat; az anyagot csatokkal és tűzőkkel minegy magukra erősítették. Ma, mutatis mutandis, hasonló a helyzet. A testre feszülő öltözék nem divatos, a szoknya szegélyének egyenes vonalára sem kell ügyelni: úgy sikkes, ha buggyos. *Bartunek Katalin* blúza legalábbis úgy fodrozódik, mintha szakadt volna. Az ujj a vállnál bő, a csukló felé szűkül; körülbelül ez minden, amit a tervező nyújt, s ebből a nagyvonalúságból nemcsak lezserség következik a női idomokat kidomborító öltözet ellenében. Új viszony jön létre ruha és viselője között; ez utóbbi úgy ölti magára az előbbit, ahogy az neki a legjobban tetszik és a legkényelmesebb.

Ha az anyagokat nézzük, a könnyű nyomott és a könnyed kötött kelmék hódítanak. (A szövet mintha eltűnt volna.) Mindkettőt puritán mintázat jellemzi. A finomság, hangsúlyozzuk, nem jelentéktelenség. *Nyiredi Judit* szürke ábrái *Horváth Ilona* tiszta fekete ruháinak egyszerűségét méltóságteljessé emelik. Csak látszólagos tehát a puritanizmus. Rafinált szépséget mutatnak iparművészeink. Olyan kecsességet, amellyel még dédnagyanyáink kedves anyaga, a tüll is jól megfér. Ma már a tréning — bocsánat: jogging-ruha —, is elegáns holmi, amint azt *Csordás Márta* és *Molnár Zsuzsa* darabjai mutatják. *Balaton Mariann* és *Hellenbach Gabriella* pedig arra szolgáltat példát, hogyan él tovább — más technológiában —, a népi- és az úrihímzésben egyaránt gyakori rátét; a fehér anyagon a fehér kötések finomkodás nélküli puhaságot eredményeznek. A fiatal lányok fodros ingvállát idézik.

Ha a stílust nézzük, akkor egyöntetűség érzékelhető. Ez magától értetődő; a divat, mint tudjuk, szabályoz. A jó divat azonban senkit nem uniformizál. Hogy csak egy példát említsek, *Kulin Nagy Judit* kötött darabjai igencsak különböző személyiségeket feltételeznek. Ez a gazdagsága emeli a szegényes-sematikus széria, illetve a fantáziátlan-hivalkodó butik fölé. Ennek a különbözni akarásnak a tudatosítása teszi ezt a kiállítást önmagán túlmutató eseménnyé, amely joggal került — időben —, a tavaszi fesztivál kiállításözönének élére. Ismételjük meg tehát: a rossz gyári termék karikatúrája a divatnak, mert vonásait túlhangsúlyozza és óriási sorozatban gyártja, ezáltal a személyiség szerepét minimálisra csökkenti. A butik-áru kis szériában készül; kicsi az esély, hogy az utcán szembetalálkozom a kabátom alteregójával. Ezeket a darabokat általában jószemű és ügyes kezű asszonyok varrják, akik ismerik a divatújdonságokat, de nem iparművészek. Így aztán másolnak vagy torzítva variálnak.

Mi ebből a tanulság?

Hadd ne marasztaljuk most el az ipart; annyi bírálat érte-éri rugalmatlanságáért, amellyel maga is tisztában van, csak nagyon kötik a közgazdasági szabályozók meg a szokások. A butikon sem volna szerencsés elverni a port. Ha ma lehet jó ruhákat kapni, elsősorban ott. S még egy érdeme van: nem lebecsülendő versenyre készteti a gyárakat. Inkább azt fájlalom ezúttal: az iparművész csupa rossz közül kénytelen választani. A gyárban, ma még, aligha valósíthatja meg a kiállításon bemutatott elképzeléseit. A butik vevő lenne ezekre a darabokra, csakhogy a diplomás tervező, mert kellemetlen szankciók fenyegetik, nem maszekoskodhat. Marad a néger-munka vagy a várakozás. Nekünk meg a sóhaj.

12
XXIX/12

Iroda

olozsvári Grandpierre
Eretnek esszék (Mag-
524 old.)

lkotóművészek többsé-
csekély ellenszolgálta-
hozta létre az irodal-
a létrehozottak magya-
lmezői, „tolmácsolói"
lvasalt urak (hölgyek).
etve ők sem tudhatják
indösszesen mégis te-
yagi javakat szereztek
ikkal, mint azok, aki-
áztak. Kivált szembe-
z igazságtalanság, h
alkotóinak értelmezői
alkotóival vetjük ösz
alomtudósok testülete
yobb rangot élvezne
alkotók testületeinél.
édekezhetik e sérelme
len az író? Úgy, ha be
maga is képes elmél
dalomról, de írói — te-
s —, eszközökkel. Ha
bebizonyítja, hogy mellesleg (t. i. az alkotás mellett) képes jó, vagy jobb irodalomtörténészi munkát is végezni. A francia irodalomban nem példátlan ez a törekvés, de a mi, többnyire német modellt követő módszerörökségünk zavarodott a tudósi pózokat mellőző értekezések láttán. Tudománytalanságot kiált, ha olvashatóságot lát; léhaságot, ha könnyed modorral találkozik, és finnyásan tüsszent (ach, piha), mikor elvont és ezoterikus magyarázatok helyett az élet vulgáris tényei szolgálnak magyarázatul.

Mindezt tudja és láthatón lemosolyogja *Kolozsvári Grandpierre Emil*. Tanulmányai, vitacikkei és portrévázlatai élére ezért írja a jelző: „eretnek". Igaza van, ha tagadja a dogmákat. Hogy írásai

---

szetört tabuk, porosodó irodalmi kőtáblák mellől újra és újra elő lehet venni, s hadba indulni vele.

Valahogy így: ... „HÁROM/ÉVE MÁR hiába mondtam, hogy MÉGISOVA alfö/ldova DUNOVA tiszova ADYNYINA pinanyina/adjátok körbe a koponyát".

A módszer ismert régről, a szándék is világosnak tetszik. Ám mielőtt a prüdéria és a vaskalaposság régi játékszabályai szerint fölháborodnánk a folyók, a nyomatékosító szócska vagy a jó ízlés nevében, tudnunk kell, hogy ez a hangra és három betűtípusra (helyesen három betűfajtára B. I.): kurzívra, kurrensre és verzálra írott *Kis rapszódia* nem puszta

mód arra, hogy betölthessük az új, énekes Vazul szerepét?! S ha bizonyos stilisztikai elvek föladásával el is fogadhatjuk az ilyen „képíró" módszert, a kötet bizonyos tendenciáival végképp nem tudunk mit kezdeni. A tenger például így elevenül meg: „EZ A KÉK ISTÁLLÓ TETSZENI FOG hullámzsabósan hízzuk szét megint a *Tojásrántotta* mélye lassú tűz a serpenyő titok a kéz titok"; másutt: „téblábolni az óceánon át"; „csuklómra kattan a freudig nyalt láncosfagyi"; „dunnája alatt Bakunyin a rét"; sírásig vakart kontaktlencséjében" „apácává keféljük a vadászlányokat".

Minden képzavar megalkuvás. Behódolás a pillanatnyi-

LÓSPORT

Ivadék, Hádli, Defilé és Peter Watts nehéz küzdelme

A szombati ügetőnap programját vizsgálva, ismét a nagy zsúfoltság tűnik szembe. Bár 6 órára be kell fejezni a versenyeket, mégis tíz futam kerül változatlanul lefutásra. Igaz, hogy tulajdonkép csak 6 versenyről van szó, mert a Tokaji-díjat három, a nyeretlenek versenyét és a hendikepet két-két részre osztották, de ez mit sem változtat a helyzeten. Egy kicsit sok már a »jóból« és félő, hogy megárt — a pénztárcáknak.

A nap középpontjában a *Nemzetközi verseny* áll, amelyben élvonalbeli ügetőink találkozása sporteseményszámba megy. Rendkívül nehéz verseny lesz, ezért lehetetlen a nyerőre rámutatni. *Ivadék, Hádli, Peter Watts, Defilé* egyaránt nyerhetnek, de *Móric S.* sem esélytelen.

A Nemzetközi mechanikus hendikepben *Raymer* bácsi *Csodával* és *Bengésszel* letarolja az esélyeket. *Harcos* lesz a legkomolyabb ellenfél, majd *Dévény II., Cecil, Bob* és *Ürfi* jöhetnek számításba sorrend szerint.

A háromrészes Tokaji díjban a nagy mezőnyökből *Butterfly, Felvidék* és *Silico* tűnnek ki. Hatalmas mezőnyök lesznek a két részre osztott hendikepben is. Az első részben talán *Cirill F.* győz, ha akarnak vele most nyerni. Az utolsó futamban, a Vásárhely díjban szintén bő választék kínálkozik.

Jelöltjeink szombatra:

I. Jeromos—Sopron—Cegléd, II. Kis Csala—Irigy II.—Kodó, III. Butterfly—Pozsony II.—Izsák, IV. Felvidék—Jaj Liza—Gigolo, V. Silico—Fenegyerek—Izsák, VI. Raymer id.—Harcos—Dévény II., VII. Ivadék—Hádli—Defilé, VIII. Cirill F.—Celofán—Dömötör, IX. Gárda Kürtös—Duna—Baksis, X. Csudabogár M.—Intő—Masanszky.

Szerencsés trénercsere

Az elmúlt ügetőnapon egy érdekes kísérletnek, de talán inkább egy jól sikerült trénercsere kedvező eredményének voltunk szemtanúi. Hónapokkal ezelőtt a sampion hajtó, Marschall tréner, állátogatott Wiltshire istállójába és arra kérte a nagytapasztalatú mestert, hogy vegye tréningjébe egyik lovát, amelyet ő valahogy minden igyekezete ellenére nem tud úgy rendbehozni, ahogy az szükséges lenne. Wiltshire eleget tett ifjabb kollégája kérésének, és a szóbanforgó ügető, amely a »lókeresztelőn« a Rozsnyó nevet kapta, átügetett Wiltshirehez.

A kiváló tréner hónapok munkájával egyéni kezelést adott a Füzér-istálló kitűnő származású ménjének. (Rozsnyó tudvalevőleg a nagyklasszisú Dévény teljes testvére) és valóban megtalálta a Marschall által hiába keresett hibát. Egy-két, inkább csak iskolának számító nyilvános szereplés után leutóbbi futását oly stílusban avatta győzelemmé, hogy ez után ítélve gazdája valóban jogos reményekkel nézhet a jövő elé.

— **Schenzinger:** *Anilin.* A tudományos irodalom egyik érdekes mellékhajtása az a regény, amely drámai események közé fonva az anilin felfedezésének történetét mondja el olyan izgalmasan és fordulatosan, mint egy detektívregény. Több mint száz esztendő történetét öleli fel a regény, attól a kortól kezdve, amikor a világon egyedül az indigó természetes festékanyagait használták s a vegyészek óriási küzdelmén keresztül a mesterséges kátrányfestékek előállításáig nagy vegyészek sorsát, emberi tragédiákat, hatalmas országokközti gazdasági háborúkat és eseményeket dolgozott fel Schenzinger. Regényének színhelye India, a német vegyipar hatalmas üzemei, az angol tudományos intézetek, a maláriától sujtott egzotikus tájak s mindazok a helyek, ahol vegyészek, orvosok, katonák, politikusok és közgazdászok vívták meg harcukat a modern világ egyik legnagyobb fegyverével, a kőszénkátrány termékeivel. Tudományos könyv létére kevés izgalmasabb olvasmány akad, mint a »Anilin« érdekfeszítő regénye. Unio-kiadás.

(—i)

— **Gyászrovat.** Dr. *Lábán* Károly, a kereskedelemügyi minisztériumhoz beosztott MÁV titkár, tartalékos lovastüzérhadnagy, néhai dr. *Lábán* Antalnak, a bécsi Collegium Hungaricum igazgatójának fia, november 24-én rövid szenvedés után 34 éves korában meghalt.

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Költözik a Warrenné mestersége

Mozgalmas hét a Vígszínházban

A következő tíz nap mozgalmas események jegyében pereg le a Vígszínházban és kamaraszínházában, a Pesti Színházban. Jubileumok és ünnepi előadások váltakoznak a műsoron, amelyből most maradt ki a tavalyi évadzáró operett, a nagysikerű *Fekete Péter*, míg *Shaw* borongós vígjátéka szintén a *Warrenné mestersége* ma este negyedik jubileumát ünnepli. *Harsányi* Zsolt fordításában és *Horváth* Árpád rendezésében századszor játszák a darabot, amelynek szereplőgárdája élén *Ladomerszky* Margit és *Fényes* Alice áll.

A művészgárda olyan lelkesen játszotta a híres szatirát, hogy szereplőváltozás nélkül pergett le a száz előadás, melyben a férfi szerepeket vitéz *Benkő* Gyula, *Kömüves* Sándor, *Sármássy* Miklós és *Boray* Lajos játssza. Az együttes a jövő héten átköltözik a Vígszínházba, mert a Pesti Színházban megtartják *Herczeg* Ferenc *Fecskék és denevérek* című vígjátékának premierjét. A Vígszínházban a *Warrenné mestersége Fendrik* Ferenc *Két boldog hét* című vígjátékával felváltva kerül színre, amelynek vezető szerepeit *Lázár* Mária, *Kelemen* Éva, *Somlay* Artur, *Hajmássy* Miklós és *Pákozdy* Ferenc, *Kamarás* Gyula, *Pogány* Margit, *Dénes* György, *Bihari* József, *Sitkey* Irén és *Gonda* György játssza. A Fendrik-darab vasárnap huszonötödik előadásához érkezik el és sikere miatt a Wessely-darab próbáit ismét elhalasztották.

GRETA GARBO MINT — HAMLET

Filmre kerül a Shakespeare tragédia

Lisszabon, november 26. A Portugáliába érkező amerikai lapok érdekes amerikai filmszenzációról adnak hírt. Az Universal Film elhatározta a világirodalom több klasszikus tragédiájának megfilmesítését. Az első megfilmesített klasszikus *Shakespeare Hamlet*-je lesz, amelynek szereposztását egyedülálló szenzáció nyitja meg, amennyiben Hamlet szerepére Greta *Garbót*, a Hollywoodba nemrég visszatért világhírű svéd színésznőt nyerték meg. Garbónak ez lesz az első »nadrágszerepe«, amelyet hosszú és sikerekben gazdag művészi pályafutása során eljátszott.

Hollywood közelében, a sziklás tengerparton már megkezdődött a monumentális film előkészítő építkezése. A gyár a tengerparton felépítteti Helsingör várát, egy rendkívül autentikus építész: William *Shakespeare tervei* szerint, aki tragédiájának instrukcióiban meglepetésszerűen pontos felvilágosítást adott a tragédia színhelyéről. Érdekessége még a film-Hamletnek, hogy az Ofélia-probléma valamivel nagyobb arányokban Hollywoodban is megismétlődött és hosszas válogatás után egy teljesen ismeretlen fiatal newyorki színésznőre bízzák a Hamlet női főszerepét, Ellen *Ewer*re, aki eddig a Broadway egyik kis drámai színházában játszott.

ZONGORAEST

Ha így játsszák le a kompozíciókat, ahogyan írva vannak, esetleg iskolásan; az sohasem lehet olyan zeneietlen, mint Károlyi Gyula tegnap esti modorossága. Egyéniség — mondaná egy kritikusi hang a nagykiterjedésű rokonság köréből, de ilyen egyéniségekre a hangversenytermekben nincsen szükség. Van a szerzőkkel szembeni tisztelettudásnak egy legalsóbb foka, amely mindenkire nézve kötelező. Még az egyéniségre is. Vagy fogadjuk el *Chopint* ütemenként változó tempóban és mondjuk ki azt, hogy *Schumann* egyébként is zavaros szerző volt? Ennyi sok volna a mentségből. Károlyi Gyula csupa tehetség, csak rá kell nézni, szokott is szépen zongorázni, de tegnapi hangversenye nem sikerült és azt nem lehetne csak indiszpozícióval magyarázni. Háromnegyed hétkor pontosan kezdődő hangversenyt ajánlatos lenne a jövőben félhét órai kezdettel hirdetni.

KISS MANYI vígszínházi és Madách-színházi szereplése között néhányórás látogatásra repülőgéppel Erdélybe utazik.

SZALONKÁK

A Komédia új revűje

A Komédia Orfeum az állandó táblás házak ellenére is havonta új műsort mutat be. December elsején a *Szalonkák* című revű kerül a közönség elé, melyben revükképek, tréfák, bohózatok és kiváló artistaszámok váltakoznak. *Christian* kutyaszínházát, a *Pusztai* csoportot és Bary *Backer* excentrikus duóját szerződtették az új műsorra, amelyben *Türk* Berta, *Fekete* Pál, a *Misoga—Barna*-pár, *Hiatky* Edit és *Óváry* Tibor lép fel.

KÜLFÖLDRŐL nemrég hazatért, európai hírű színművésznőnk meghívást kapott Svájcba. Egy zürichi színház hívta meg vendégszereplésre, ahol egy lefordított híres magyar darab főszerepét játszaná.

BARTÓK BÉLA hegedűversenyének bemutatóját január 3-án tartják december 3-a helyett. A zeneművet Szervánszky Péter mutatja be, a Székesfővárosi Zenekart Ferencsik János vezényli.

ROSITA SERRANO

mégsem jött meg

A Magyar Távirati Iroda híradása nyomán tegnap közöltük, hogy Rosita *Serrano*, a világhírű chilei énekesnő, aki közel egy évig turnézott a skandináv államokban, csütörtökön Budapestre érkezik Pozsonyból, ahol hangversenyt adott. Rosita *Serrano* a híradás ellenére sem érkezett meg s mint értesültünk, *könnyebb influenzában megbetegedett*, amelynek következtében be is rekedt. Érdeklődtünk Rosita Serrano *román* impresszáriójánál, Mircea *Boleznél*, akinek értesülése szerint a művésznő csak a hét végén vagy a jövő hét elején érkezik Budapestre, hogy megtartsa december 5-ére kitűzött hangversenyét.

IFJABB OLAH GUSZTÁV

Kolozsváron

Kolozsvár, november 26. **A kolozsvári Nemzeti Színház operasorozatában nagy sikerrel mutatta be Wagner A bolygó hollandi-ját Vaszy Viktor vezénylésével és Ifjabb Oláh Gusztáv vendégrendezésében. A mesteri előadást a fiatal szereplők odaadó igyekezete és a főzeneigazgató lendületes vezénylete világvárosi színvonalra emelte. Az előadást megtisztelte jelenlétével Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter is.**

A Fekete Péter

pécsi bemutatója

Pécs, november 26. *A pécsi Nemzeti Színházban tegnap volt a Fekete Péter első vidéki bemutatója. A Somogyi—Eisemann operett Pécsen is hatalmas sikert aratott. Címszerepét Kosztolányi Boniszláv, a Nemzeti Színház ösztöndíjas művésze játszotta Zách János, Homokay Pál, Keleti Aranka és Nagy Anci társaságában.*

ANDA GÉZA

zürichi koncertje

Zürich, november 26. A zürichi Tonhalle Orchester bérleti hangversenyének keretében *Anda* Géza, a fiatal magyar zongoraművész *Liszt* első zongoraversenyét játszotta a közönség meleg ünneplésétől kísérve.

NEGYVENNYOLC ÓRÁIG egyfolytában pergett a felvevőgép a Hunniában. A Takács-produkció »Menekülő ember« című filmjének műtermi felvételeinél történt ez a rendkívüli teljesítmény, amelynek az volt az oka, hogy a film egyik főszereplője, Görbe János, mindössze 72 óra szabadságot kapott a kolozsvári Nemzeti Színháztól és ezalatt kellett az anyagot viharos tempóban feldolgozni.

A FILHARMONIAI TÁRSASÁG kilencveneves fennállásának alkalmával ma este 7 óra 10 perckor ünnepi hangversenyt ad a Vigadóban Dohnányi Ernő vezényletével. A hangversenyt a rádió is közvetíti.

Színházak mai műsora

OPERA: *Filharmonikusok estje* (II., 7). — NEMZETI: *A zöldnadrágos lovag* (VI., ½7). — KAMARA: *Tartuffe* (½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA: *Ünnepi est* (6). — VÍG: *Fekete Péter* (½7). — PESTI: *Warrenné mestersége* (6). — ÚJ MAGYAR: *Az első* (M. ½7). — MADÁCH: *Hamlet* (6). — ANDRÁSSY: *Josephine* (½7). — VIDÁM: *Ballépés jobbra* (½7). — FŐVÁROSI OPERETT: *Egy boldog pesti nyár* (6). — BÁBSZÍNJÁTÉK: *Toldi* (½7). — REVÜPALOTA: *Pénz őfelsége* (½7). — KAMARA VARIETÉ: *Münchhausenné mestersége* (½7). — KOMÉDIA: *Ká Pé* (½7). — ERDÉLYI BÁBSZÍNHÁZ: *Hófehérke; Piroska és a farkas; A láda* (4). — ERZSÉBETVÁROSI: *Mária főhadnagy* (½5, 7). — JÓZSEFVÁROSI: *Sárga liliom* (½5, 7). — KISFALUDY: *Egy nap a világ* (½5, 7).

Óriási siker! 11-ik hétre prolongálva!
Férfiak, nők, kémek
az évad legizgalmasabb kémfilmje
kizárólag **Pátria** filmszínház

A mozik műsora

Rövidítések: Sz. = Szombat. V ü. = Vasárnap és ünnepnap. M. = Matiné.

ADRIA-ADMIRÁL (353—707): **Egy bolond százat csinál.** (½4 ½6 ½8; V ü 11 és ¼2-kor is.) — **ALKOTÁS** (336—374): **Kadétszerelem.** (½4 ½6 ½8; Sz ¼2; V ü 11 és ¼2-kor is.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Rákóczi nótája.** (½4 ½6 ½8; Sz V ü ½2 órakor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): Második hétre prolongálva! **Csavargók.** (½2 ½4 ½6 ½8.) Vasárnap d. e. 11-kor: **A szerelem nem szégyen.** — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Egy bolond százat csinál.** (3 5 7; V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Valakit szeretni kell.** (½4 ½5 ½6 ½7 ½8; V ½2 és ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Szigetek a homokpusztában** (színes kultúrfilm). **Öt éve tért haza Kassa. A 100 éves Szózat. A tisztaság ABC-je. Magyar és Ufa híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **A 28-as.** (½4 ½6 ½8; V ü 11 és ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Bajtársak.** (½4 ½6 ½8; V ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Vaskorona.** — **CAPITOL** (134—337): **Münchhausen.** (11 2 ½5 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Kivirul az öreg szív.** (3 5 ½8.) — **CSABA-SAVOY** (146—040): Második hétre prolongálva! **Münchhausen.** (½3 ¾5 7; V 11-kor is.) — **DEÁK-DÉCSI** (121—843, 125—962): **Rákóczi nótája.** (½2 ½4 ½6 ½8; V 11-kor is.) — **DUNA-LLOYD** (111—994): **Münchhausen.** (½3 ¾5 7; V 11-kor is.) — **ERZSÉBET-VESTA** (222—401): **Inkognitó.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **FORUM** (189—707): Harmadik hétre prolongálva! **Éljeli zene.** (½4 ½6 ½8; V ü ½2-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Lovasok és lovak világa.** — **GLÓRIA** (427—521): **Egy bolond százat csinál.** (½4 ½6 ½8; V ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—09): **Rügen** (színes kultúrfilm). **Öt éve tért haza Kassa. A 100 éves Szózat. A tisztaság ABC-je. Magyar és Ufa híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Egy bolond százat csinál.** (½4 ½6 ½8; V ü ½2 kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Te csak pipálj, Ladányi.** — **KAMARA** (426—901): **Kettesben.** (½12 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **Gróf Monte Christo.** I. rész: **Az If-vár foglya.** (½4 ½6 ½8. Sz ½2; V ü 11 ¼4 ½6 ½8.) — **MESEVÁR-ELIT** (114—502): **A 28-as.** (½4 ½6 ½8; V ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): Negyedik hétre prolongálva! **Aranypáva.** (½4 ½6 ½8; Sz ½2; V ü 11 és ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **A pék felesége.** (½4 ¼6 ¾8; Sz ½2; V ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—126): Harmadik hétre prolongálva! **Zenélő malom.** (½4 ½6 ½8; Sz ½2; V 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Régi keringő.** (½4 ½6 ½8; V 11 és ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): Második hétre prolongálva! **Férfiak, nők, kémek.** (10 ¾12 ½2 ½4 ½6 ½8; V 11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PEST-PALACE** (221—222): **Magyar kívánsághangverseny.** (½12 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Egy bolond százat csinál.** (½4 ½6 ½8; V ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Sárga csikó.** — **RADIUS** (122—088, 120—564): **Kivirul az öreg szív.** (½4 ¼6 ¾8; Sz ½2; V ü 11 ¼4 ½6 ½8.) — **SZÉKELY-OLYMPIA** (226—425): **Valdborgéji kaland.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Aranypáva.** (½4 ½6 ½8; Sz V ½2-kor is.) — **TINÓDI-TIVOLI** (225—602): **Egy bolond százat csinál.** (¾4 ½6 ½8; Sz ½2; V 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI-RIALTÓ** (224—443): **Egy bolond százat csinál.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ½6 ½8; V ü 11 1 3 5 ¼8.) — **TURÁN** (120—003): **Lezárt ajkak.** (11 ¾2 ½4 ½6 ½8.) — **ÚJBUDA-SIMPLON** (268—999): Második hétre prolongálva! **Münchhausen.** (½3 ¾5 ¼8; V ü 11 2 ½5 7.) — **URANIA** (146—046): **Majd a gyerekek.** (3 5 ½8; V ü 11-kor is.)

Jancsó Adalbert

Ékszerre, pénzre vadászott a bőröndös adománygyüjtő „házaspár"

Az elmult hetekben egy vakmerő szélhámos pár új megélhetési módot talált magának. Különböző zsidó segélyegyletek nevében bekopogtattak az előkelő fővárosi bérpaloták lakóihoz és miközben adományt kértek, egy-egy óvatlan pillanatban értékes ruhaneműeket és ékszereket is kéretlenül »magukhoz vettek«, majd zsákmánnyal megrakodva távoztak. A feljelentők vallomásaiból kiderült, hogy az adománygyüjtőknél minden esetben bőrönd is volt, de ez nem keltett feltűnést, mert nemcsak pénzt, hanem minden más hasznos holmit is elfogadtak »gyámoltjaik« számára.

Néhány nap alatt több tucatnyi feljelentés érkezett a szélhámos pár ellen. A nyomozás során a *Pálinkás* detektívcsoport egyik tagja csütörtökön este a személyleírás alapján egy körúti büffében ráismert a szélhámos pár férfitagjára. Kiderült, hogy *Garancz* Gyula 29 éves állástalan zenész. Elmondta, hogy társa a szélhámosságokban *Tarr* Antalné 32 éves iparművésznő volt. A detektívek hamarosan előkerítették az asszonyt is. Kezdetben méltatlankodva tiltakozott a gyanusítás ellen, majd később beismerte, hogy valóban elkövette a csalásokat.

A szélhámosok körülbelül 10.000 pengő értékű holmit lopkodtak össze. Ennek felét meg is találták az orgazdáknál. Az »adománygyüjtőket« letartóztatták.

Vihar előtti csend és készülődés az olasz hadszíntéren

Berlin, november 26. A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelentése szerint a délolaszországi harci szünet nem terelheti el a figyelmet arról, hogy

Eisenhower kötelékei új nagy támadásokra készülnek.

A legutóbbi napok súlyos veszteséggel végződött sikertelen áttörési kísérletei után az 5. amerikai és a 8. brit hadsereg nyilvánvalóan még jobban

igyekszik fokozni számbeli túlsúlyát.

Erre mutat, hogy különösen az arcvonal nyugati és keleti szárnyára erősítéseket küldenek. Az újonnan ideszállított kötelékekben ejtőernyősök is vannak. Sok jel arra mutat, hogy Eisenhower új támadásait a közeljövőben

a rossz idő és az eliszaposodott hegyiterep

ellenére is meg akarja kezdeni.

Az angol-amerikai repülőgépek élénk felderítő tevékenységet fejtenek ki az arcvonal két szárnya között. Brit hadihajók ismét megkísérelték megközelíteni

Gaeta

környékét, de a német ütegek gyorsan visszafordulásra kényszerítették őket. Ez arra mutat, hogy Eisenhower különös érdeklődést tanusít a német haderő parti szárnyai iránt. A keleti szárnyon már tapasztalták, hogy az ellenség nagyobb tüzerőt alkalmaz. Most már a nyugati szárnyon is ugyanez tapasztalható. *(MTI)*

Tisztogató harcok Sarajevótól északkeletre

Berlin, november 26. Német kötelékek a legutolsó napokban a Sarajevótól északkeletre lévő területet *megtisztították a bolsevista rablóktól*. A kommunisták kis csoportokban járták a környék falvait, lázították a lakosságot, a férfiakat arra bujtogatták, hogy kommunista bandákat szervezzenek.

Két ilyen csoportot harcra kényszerítettek. A kommunisták a környék falvaiból *összeszedték az asszonyokat és a gyermekeket és a rohamozó német egységek ellen hajtották őket*. Így akarták megakadályozni a német katonákat a tüzelésben, időközben pedig ők maguk menekülni igyekeztek. A német csapatok mégis megsemmisítették a banditákat. A vállalkozás után *350 holttest kommunistát számoltak össze.*

A Német Távirati Iroda munkatársa beszélgetett Sztjepo *Perics* új horvát külügyminiszterrel. Arról szólt a külügyminiszter, hogy a moszkvai értekezlet ismét megmutatta: Anglia és az Egyesült Államok *kiszolgálják a bolsevizmusnak Európát*, főleg a kisnemzeteket. De a bolsevista partizánok eléggé bebizonyították, mit jelent a bolsevista uralom. Számtalan véres tettet követtek el a horvát nép ellen, *papokat gyilkoltak meg, kulturális értékeket, iskolákat gyujtogattak fel, hihetetlen kegyetlenkedéseket vittek véghez, rablásokat követtek el védtelen parasztokat hurcoltak el.* Horvátország utolsó lehelletéig védekezik a bolsevizmus és a bolsevizmus szövetségesei ellen. *(MTI)*

Egy olasz hadihajó német kikötőbe menekült

Róma, november 26. *(NST)* A római rádió csütörtökön közölte, hogy *egy olasz hadihajó német hadikikötőbe futott be* és legénysége német parancsnokság alá helyezte magát. A hajó az Égei-tengeren lefolyt legutóbbi harcok után az angolszász hadvezetőségtől azt a parancsot kapta, hogy *Máltába menjen*. A hajó tisztjei teljesíteni is akarták a parancsot, de midőn a legénység ezt megtudta, *elfogta a tiszteket* és a legközelebbi német kézben levő hadikikötőbe irányította a hajót. Az olasz tengerészek ott a Badoglio-párti tiszteket *hadifoglyok gyanánt átadták* a német hatóságnak. A hajó legénységét kívánságára német szolgálatba vették át.

Az 5. amerikai hadsereg veszteségei

Lisszabon, november 26. *Simson*, az Egyesült Államok hadügyminisztere, washingtoni híradás szerint közölte, hogy a szeptember 9-i salernói partraszállástól mostanig az amerikai 5. hadsereg vesztesége *10.659* fő. Ebből *1613 elesett, 6361 megsebesült és 2685 eltűnt*. Az 5. hadsereghez beosztott brit alakulatok veszteségei ennél *valamivel csekélyebbek*. *(MTI)*

Élénk diplomáciai tevékenység a Vatikánban

Zürich, november 26. A Vatikán rendkívül élénk tevékenységet fejt ki. A pápa a napokban fogadta báró Weizsäcker német nagykövetet. Osborne brit követet Tittman amerikai ügyvivőt és Bérard francia nagykövetet, azonkívül a Rómában tartózkodó bíbornokokkal is csaknem naponként hosszabb megbeszéléseket folytatott. Az államtitkársággal is állandó érintkezésben áll.

Olasz katolikus körökben a legkülönbözőbb találgatások folynak arról, mi lehet ennek az élénk tevékenységnek az oka. Egyesek szerint

egy hadvise ő hatalom felszólította a pápát, hogy »egy északi országban« helyezkedjék biztonságba.

Mások szerint fontos

közvetítést vállalt a pápa a szövetségesek és Németország között.

Megint mások úgy vélik, hogy

a Szentszék az Örök várost akarja megóvni a háború dulásaitól.

Végül az is állítják bizonyos egyének, hogy a Szovjet és Törökország rendes diplomáciai viszonyba kíván lépni a Szentszékkel. *(MTI)*

„Olasz szociális köztársaság"

Milánó, november 26. Az olasz minisztertanács a Duce elnöklésével tegnap több fontos törvényt és intézkedést hozott. Igy elhatározta, hogy az állam neve december 1-től kezdve »*Olasz szociális köztársaság*« lesz. Lobogója *háromszínű*, a zászlórúd hegyén *a diktorny lábbal*. Ezenkívül még több más fontos intézkedést is hoztak. *(MTI)*

Feszült a helyzet Anglia és a gaullisták között

Genf, november 26. A londoni »Observer« szerint Anglia és a gaullista franciák között már régóta feszült a viszony, a libanoni események pedig csak fokozták ezt a feszültséget. A szíriai hadjárat óta ugyanis kitűnt, hogy a gaullisták a legszélsőbb ellenzéki álláspontot vannak az angolokkal szemben. A helyzet most már annyira kiéleződött, hogy csak »új emberek« menthetnék meg. *(MTI)*

Spanyol gyermekek hazatelepítése

Madrid, november 26. *Franco* tábornok annakidején különleges bizottságot állított fel *a spanyol gyermek hazaszállítására*. Azokról a gyermekekről van szó, akiket a bolsevisták a polgárháborúban külföldre hurcoltak. A bizottság *a 35.000 külföldre hurcolt spanyol gyerek közül hat év alatt 28.000-et juttatott vissza hazájába*. A spanyol kormány fáradozásai csak a *Szovjetunióban és Mexikóban* hiusultak meg. Ezeknek az államoknak kormányai vonakodtak visszaadni a gyerekeket. Oroszországban ma is 500 spanyol gyermek él. A német csapatok kiszabadítottak néhányat és haza is küldték őket. *(MTI)*

Londoni sajtótáfolat a közvetítés hírére

Zürich, november 26. *(A Pest különtudósítójától.)* **Londoni jelentés szerint a »Daily Telegraph« diplomáciai munkatársa a Vatikánban folyó diplomáciai akcióval kapcsolatban megjegyzi, hogy képtelenség közvetítésről beszélni. A tudósító szerint egyes diplomatáknak legutóbbi vatikáni audenciája az időközönként szokásos kihallgatások határán belül maradt.**

Az Országos Cserkész Nagytanács évi rendes ülése

Az *Országos Cserkész Nagytanács* vasárnap délelőtt 12 órakor tartja fáji *Fáy* István kultuszállamtitkár elnöklete alatt a Tudományos Akadémia üléstermében *évi rendes ülését*. Az ülésen, amelyre az ország minden cserkészkerülete elküldi képviselőjét, felszólal *Kemenes* Krizosztom, *Ravasz* László, *Pásztai* István és az Országos Főcserkész.

Tej és burgonya

A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya közli, hogy Budapesten, valamint környékén a tejjegyekre a kereskedők november 27-én és 28-án, tehát szombaton és vasárnap a következő tejmennyiségeket szolgáltatják ki: Az A jegyre összesen 1 litert, a B jegyre összesen 0.7 litert, a C és D jegyekre összesen 0.3—0.3 litert. Az ügyosztály közli továbbá, hogy Budapesten és környékén a burgonyavásárlásra szolgáló szelvényív december 6-iki 13. számú szelvényére szelvényenként 2 kg burgonya vásárolható.

Az Egyesült Államok lakóinak jövedelme

Zürich, novmber 26. *(A Pest tudósítójától.)* A *Neue Zürcher Zeitung* washingtoni híre szerint az *Egyesült Államo* lakóinak jövedelme az elmúlt negyedévben 34.5 milliárd dollár volt, az emúlt esztendő ugyanezen időszakának 27.4 milliárd dollár bevételével szemben. Ebből a tekintélyes összegből a lakosság 3.5 milliárd dollár adót fizetett, 22 milliárd dollárt saját szükségleteire használt fel, 8.7 milliárd dollárt pedig megtakarított s azt gyümölcsöztetés céljából az Egyesült Államok különböző bankjaiban helyezte el.

A karácsonyi baba

Zsuzsa, a lányom, eddig minden évben kért egy babát — a Jézuskától. Az idén már négy és féléves, öntudatosabb. Hónapok óta alkudozott, hogy most már necsak egy olyan babát hozzon neki a Jézuska, hanem egy igazi pólyást. Folyt az alkudozás s közben komoly szavak estek a buksifejű előtt háborúról, miegyébről, erre aztán kiegyezett egy műpólyással. De az azután éppen olyan nagy legyen, mint egy igazi pólyás — mondta. Mivel közledik a karácsony, hiszen már éppen egy hónap s vége is lesz, az édesanyja meghozta a napokban a szép, nagy, alvó babát. Felruházta, rászabta a Zsuzsi és az öccsének régi pólyavánkosát, aztán egy estén, amikor a lurkók már aludtak, örömmel mutatta nekem: Ugy-e, milyen szépen sikerült. Ezekután a baba bekerült az én kis öltözőfülkém gyerekszemektől eléggé védett faliszekrényébe. De nem az emeletére, csak a földszintjére, a második polcra. És tegnap, amikor hazatértem, átöltözés közben Zsuzsi odasündörgött hozzám. Mesélt a délelőttről, az öccsével közös csínytevésekről s hizelgett. Egyszer csak — sóbálvánnyá váltam, mert azt mondta:

— Jaj, kié ez a gyönyörű baba?!!!

Ugy tettem, mintha nem látnék s kicsit meg is billentettem Zsuzsát, hogy csaknem kiesett a kis szoba ajtaján. Erre ő nagy zavarodottságában az édesanyjához rohant a szenzációval. Talált egy nagy pólyást a szekrényben. Hogy megmentsem a karácsony illusióját, no meg a pénztárcámat is az újabb kiadástól, ugróbajnokká fiatalodtam. Hatalmas lendülettel az emeleti polcra hajítottam a babát. Mire Zsuzsa visszatért, eléggé kétségbeesett édesanyjával, a baba eltűnt. Hiába erősítette, most már könnyekkel is színezve a dolgot, hogy ő igenis látta, meg is fogta a kezét és a baba aludt, így ni — mutatta szemeit lehúnyva —, a pólyást elnyelte az ismeretlenség.

Zsuzsi könnyei délután öt óráig szakadatlanul csordogáltak. A babáért. Hogy ő miért is nem rántotta ki, amikor meglátta? Most hová lett?

— Milyen buta voltam! — hajtogatta.

Vigasztalgattuk:

— Hallgass, Zsuzsika. Ugy látszik, az angyalkák ki akarták próbálni, hogyan örülnél ilyen kis pólyásnak, ha azt hoznának neked a karácsonyfa alá. Ezért csempészték most ide, persze csak egyetlenegy pillanatra, azt a szép babát, amit láttál.

Erre minden átmenet nélkül letörölte a könnyeit.

— Én nagyon örülnék — mondta komolyan —, csak azt szeretném most már, hogy a Jézuska ne egy másik babát, hanem pontosan azt küldje el az angyalkákkal, azt az alvó pólyást, amelyiknek én megfogtam a kezét.

— No, majd írunk egy szép levelet, hogy ezt küldje el . . .

Este meg is kellett írni a levelet s ő személyesen tette ki az erkélyre a csillagok alá. Az illuziót sikerült helyrekalapálni.

Szabó József

Vívóbajnokaink a Mátyás király emlékversenyben

Szokatlanul korán rendezi szombaton és vasárnap a Vívószövetség az első klasszikus versenyt: a kardvívó Mátyás király emlékversenyt. Vívóink azonban engedelmeskedtek a korai behívónak és a több mint 50 nevező között a következők nevét találjuk: Gerevich, Rajcsányi, Pesthy, Palócz (MAC), Maszlay, Németh (HTVK), Kárpáthy és Tilly I. (BBTE), Dabóczy, dr. Nedeczky (BEAC), Zsoldos és László (MAFC). Ezek a nevek már biztosítják a Mátyás király emlékverseny színvonalát. Szombaton a Pasaréti-úton lesznek az előmérkőzések, vasárnap a Műegyetemen az elődöntők.

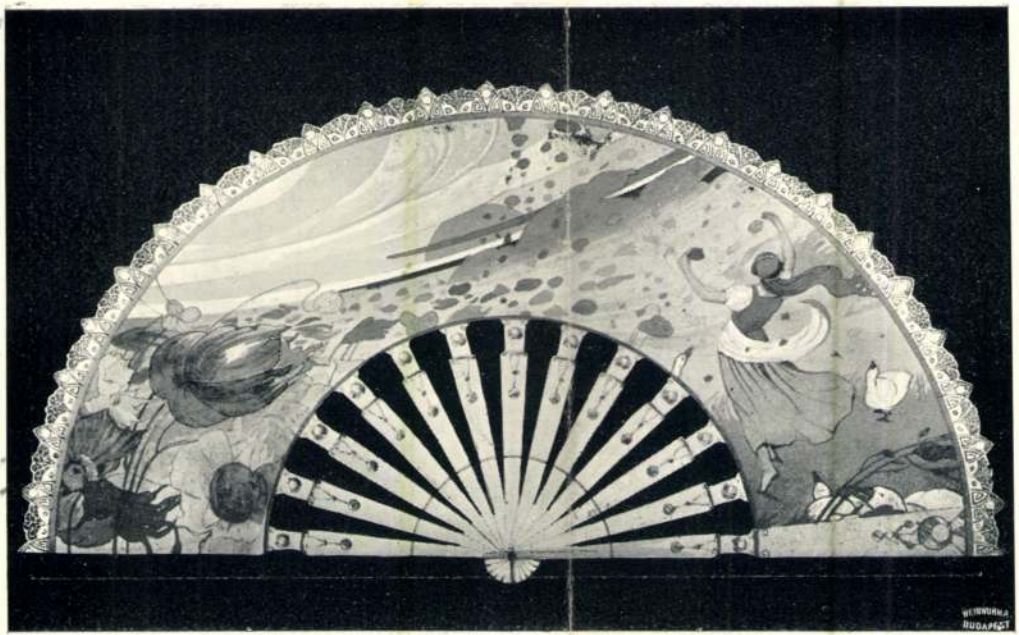

LEGYEZŐ

DÍSZÍTŐ FESTÉSZETI OSZTÁLY
TERVEZTE TARY LAJOS

Magyar Iparművészet
1905. 2/8. f.

Tary Lajos

MODERN TÉRKITÖLTÉS
TERVEZTE KOVÁCS SÁMUEL

DÍSZÍTŐ FESTÉSZETI OSZTÁLY
TANÁR FEICHTINGER J. GYÖRGY

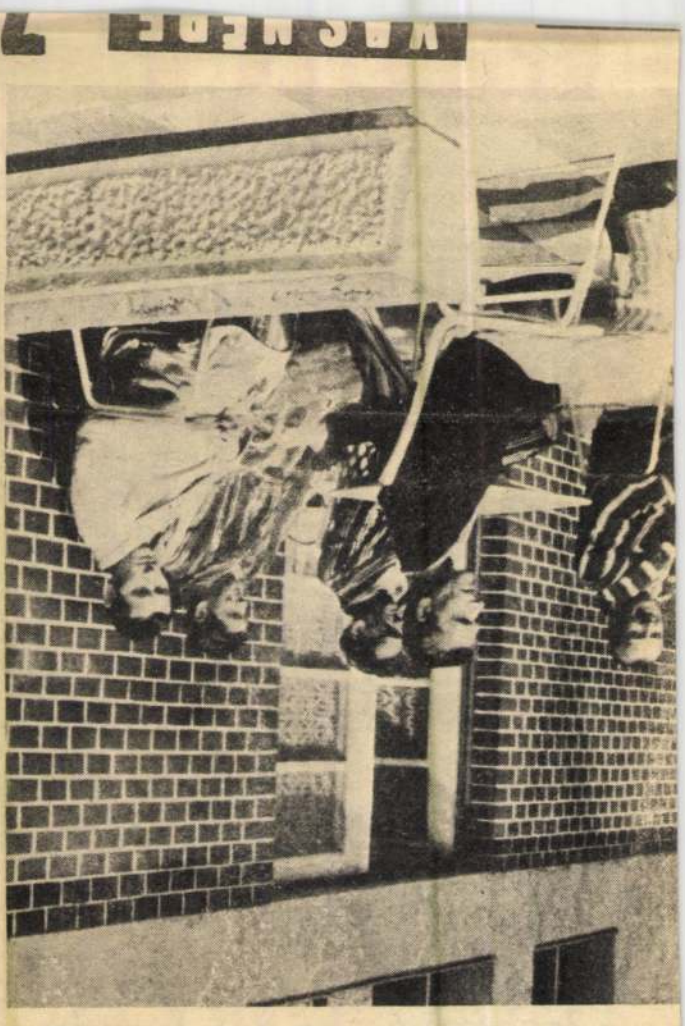

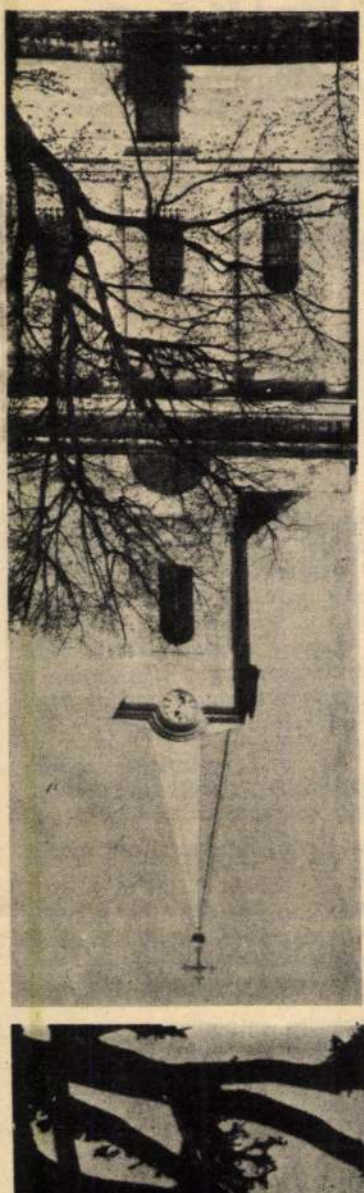

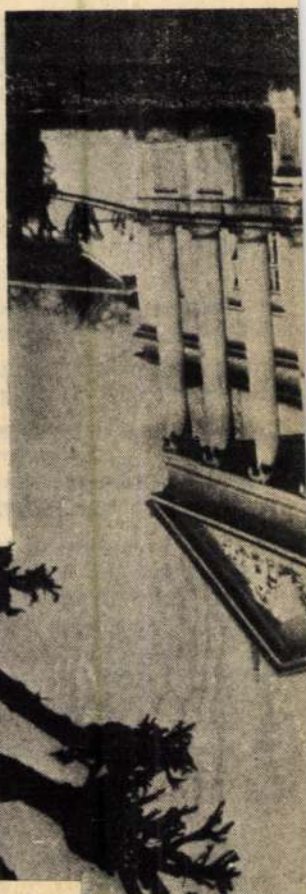

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly
grafikus

VAS NÉPE

1984 ÁPR 30

1021

Sok kép egy rajzban

Tarpataki Károly időnként — akár évekre is — eltűnik a nyilvánosság elől. Aztán előáll, és bár új képei egyre jobbak, de összetéveszthetetlenek, mintha Tarpataki Károly a rajztudással együtt született volna. Hasonlították már kezdőként Dürerhez, látomásos és gondosan, pontosan kidolgozott képeivel okot adott erre. Gimnazistaként karikatúrával is szívesen bíbelődött. A humor most sem idegen tőle, groteszk látásmódját kiérlelte az idő.

Rajz és matematika szakot végzett a szombathelyi főiskolán, tanított, dolgozott a közművelődésben, jelenleg hivatásos pártfogó a Germek és Ifjúságvédő Intézetnél, pályakeresése azonban nem zárult le.

— Nem vagy túl szorgalmas — kockáztattam meg rajzait lapozgatva a mennyiséggel elégedetlenül.

— Sokáig elvacakolok minden képpel. Nálam egy rajzon több képet is fel lehet fedezni — ennyi a csendes tiltakozás.

A megbízás, a kiállítási alkalom lendít a kedvén, és bár a képre mindig kívánkozik még valami, a határidők a befejezést sürgetik. Négy képre kapott megrendelést a Családi és Társadalmi Ünnepeket Szervező Irodától, az esküvő, a névadó, a temetés és az ünnep rajzai már a nyomdában vannak. Küldött lapokat az országos grafikai kiállításra. Április 26-tól Budapesten láthatók összes művei a Műegyetem Irinyi utcai galériájában.

b. r.

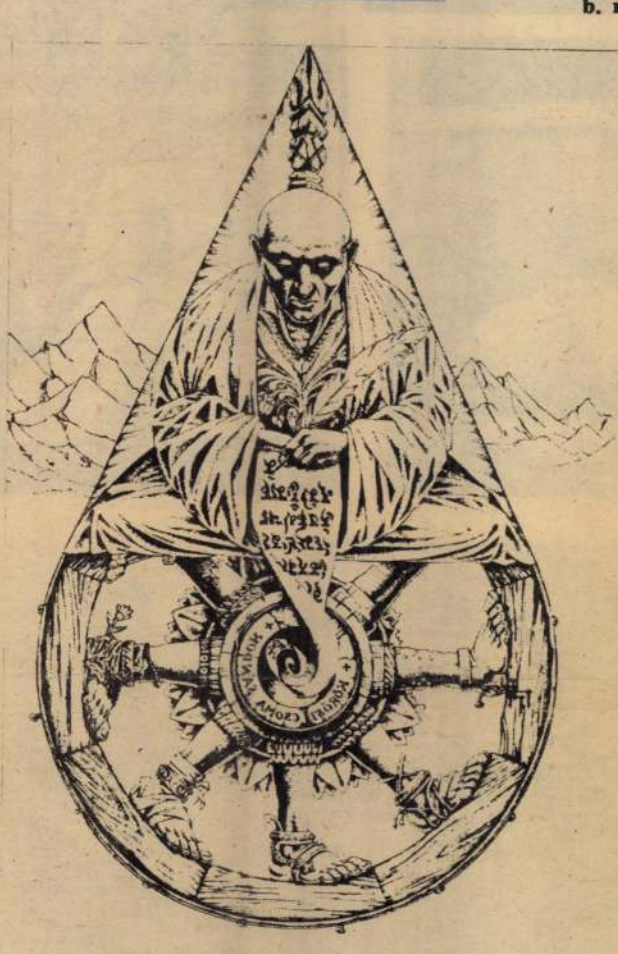

Tarpataki Károly: Kőrösi Csoma Sándor.

Tarpataki Károly: Ünnep.

zázötven éve szül

Jósa András

most százötven éve szü-
tt Jósa András, végzettsé-
szerint orvos, neve mégis
maradt fenn, mint legen-
múzeumalapító régészé, a
elnevezett nyíregyházi
gyűjtemény megalapítójáé.

jeles férfiú 1834. novem-
30-án született. Nagyvá-
on tehetős családban látta
a napvilágot, amely fa-
ia Irigyi Jánossal, a gyu-
feltalálójával tartott ro-
ságot. És rajongásig sze-
ék Kossuth Lajost és az
la hirdetett reformer esz-
ket. A kis Jósa András
yira átitatódott a megúj-
ásba vetett hittől, hogy
tizenhárom évesen nem-
rnek állott. Fegyvert
an nem foghatott, de do-
ként hűséggel és becsület-
szolgált.

szabadságharc leverése
ki is csapták a pozsonyi
náziumból, és csak nehe-
tudott bejutni a bécsi
etem jogi karára. Ott sem
azonban maradása; ha-
osan átiratkozott a mo-
magyaróvári gazdasági
démiára. Ezt ugyan elvé-
e, de aztán visszatért
sbe, hogy ott orvosi dip-
át szerezzen. 1864-ben —
már harmincévesen — se-
orvosként diplomázott.
or fölajánlották ugyan
, hogy kísérje el Erzsébet
lynét világkörüli útjára,
— rebellis volt, s az is
adt — inkább Kállót, ezt
elet-magyarországi kisvá-
választotta működésének
helyéül.

em akárkinek a helyébe
tt: Szabolcs megye akko-
zékhelyén ugyanis a híres
gyógyász, Korányi Fri-
dolgozott addig. (Korányi

Jósa András szobra a róla elnevezett nyíregyházi múzeumban

találta meg, s ezért elrendeltette, hogy minden községben mélyfúratú kutakat létesítsenek. (Ezeket sokfelé máig Jósa-kutaknak mondja a nép.)

A nagytudású doktor lépést tartva az európai orvoslás legújabb eredményeivel, alkalmankint hipnotizált, sőt még a szemsebészetben is jártassá tette magát. Hályogoperációi olyan híresek voltak, hogy — akárcsak elődjét, Korányit — őt szintén meghívták sebb régésze, Rómer Flóris is nagyra értékelt — 1868 decemberében megalapította a Szabolcs megyei Régészeti Társulatot. Ez a testület aztán nemsokára 110 tagot számlált, s működése lehetővé tette, hogy egy múzeumravaló tárgycsoport összegyűljön.

Jósa 1891-ben kezdeményezte a múzeum megalapítását, és az, ha nem is azonnal, de a századfordulón megnyitotta kapuit.

Az orvos-régész, hogy a nyíregyházi városházán berendezett kiállítási termek anyaga szakszerűen legyen elhelyezve, többször utazott külföldre, főképpen Németországba, ahol a leghíresebb múzeumok vezetőivel konzultált.

Immár hetvenkét éves volt, amikor a vármegyei főorvosi tisztéről leköszönt. Nem szűnt meg azonban múzeumvezetőként működni. S ugyanígy azt is kötelességének érezte, hogy olyan valakit állítson gyűjteményének élére, aki hozzá hasonló szenvedéllyel és szaktudással fog munkálkodni. Ezt az utódot Kiss Lajosban, a hódmezővásárhelyi születésű, nagy tudású néprajzkutatóban találta meg.

Sajnos, az első világháború közbeszólt, és Kiss Lajost behívták katonának. Letette ugyan az esküt Nyíregyházán, de aztán kénytelen-kelletlen elmasírozott. Nyolcvannégy éves volt már akkor, amikor még egyszer vonatra ült, hogy a mundértól való megmenekítés dolgában intézkedjen. 1918. szeptember 5-én tért meg a fővárosból, immár nagybetegen. A sors különös kegyelméből Kiss Lajos is

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly, grafikusművész

NÓGRÁD
1984-12-08

1021

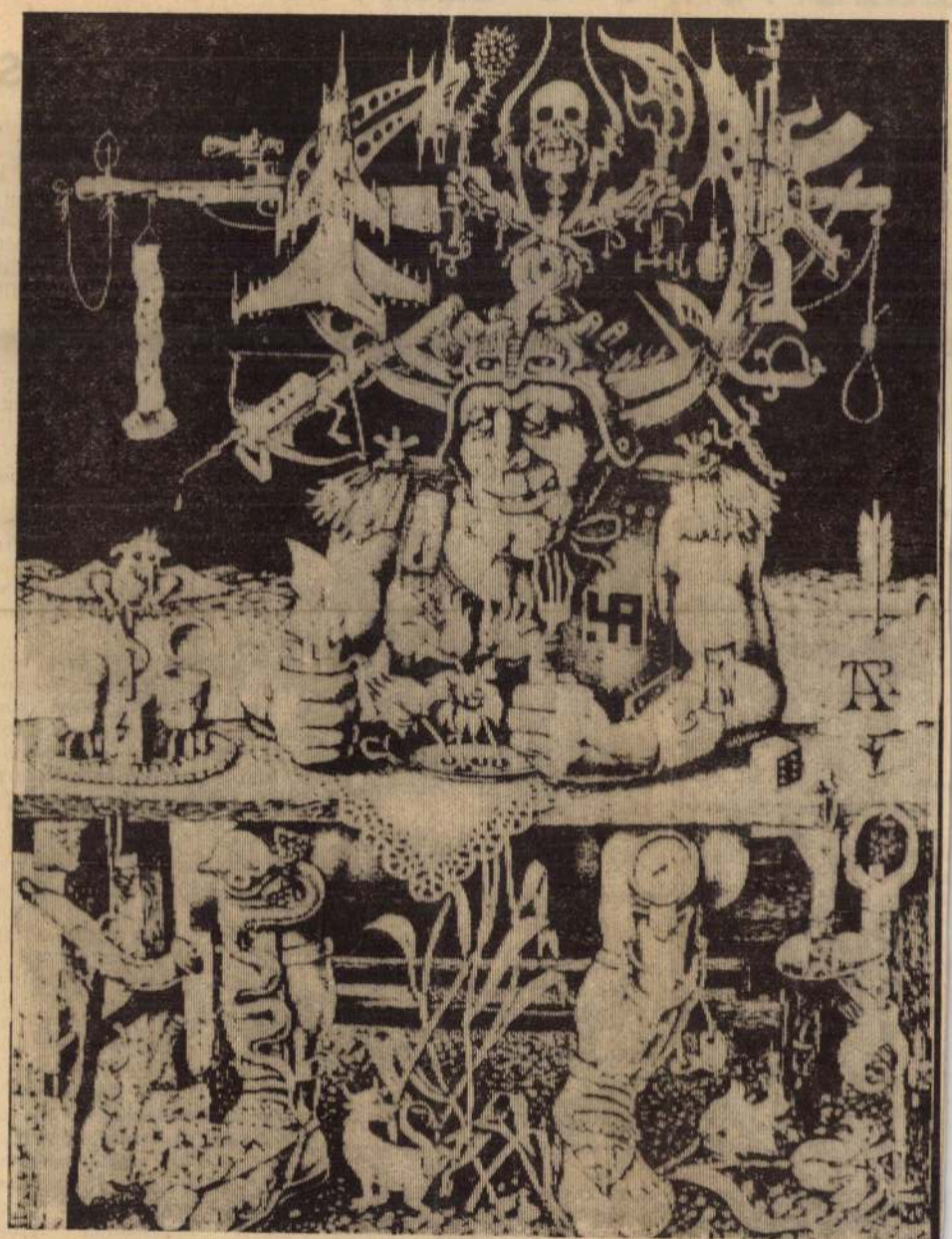

Tarpataki Károly: Aki a virágot szereti...

Tary Lajos

K.

Hazai krónika

A Művészet könyvjag pályázatára

Másfelől művészi megjelenésével díszítse is a kiadványok címlapját. A pályázatra több száz rajz érkezett be. A bírálóbizottság a 100 koronás első díjat Tary Lajosnak, az 50 koronás második díjat Szilasy Józsefnek, a 25 koronás harmadik díjat Szirontai Lihotka Istvánnak ítélte oda. Rajzokat vásárolt a következőktől: Bálint Lajos, Jesze Kálmán, Payer Gizella, Sidlo Ferenc, Szilasy József, Szirontai Lihotka István, Tary Lajos, Tichy Gyula, Vecsey Gyula, Zsigmond László.

Művészet 1908. 271. l.

mint cód

697.

I
320.

697. François Millet.

Sz. Antwerpenben 1642-ben. † Párisban 1679-ben.

Épületek a tóparton.

A középtért tó foglalja el, a melynek tulsó partján több palota, cariatideken nyugvó emlék térdelő alakkal és bolthajtásos híd tűnnek fel. A hídról ketten nézik a kilátást; a tó partját járó-kelők élénkítik, kik közül az emlék mellett elhaladó és a beszélgetve közeledő hölgyek válnak ki; balról férfi halad a lépcső felé; az előtérben pedig két virágot vivő leány látható, kik közül az egyik a fején lévő kosarat mindkét kezével fogja, míg a másik csak jobb kezével tartja azt és baljával előre mutat. Az épületek körül fák díszlenek és a háttér hegyes vidék erődökkel Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 57 : 68 cm. — Mündler : I. 15.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812 : IV. 28. *C. Dughet-Poussin:* Eine Landschaft im grossen italienischen Style, der Mittelgrund reich an Gebäuden. — 1815 : I. 23. *C. Dughet-Poussin:* Eine Landschaft mit römischer Architektur; im Vordergrunde zwei weibliche Figuren mit Blumenkorbe. — 1835 :

A Műemlékek Orsz. Bizottságának

Budapest

Naggtekintetű Bizottság!

Tisztelettel alulirott azon alázatos kérelemmel bátorkodom a Naggtekintetű Bizottság elé járulni, hogy részemre, — a már ezideig végzett munkálataim ról egy működési bizonyitványt kiadni kegyeskedjék.

Szerény kérésem indokolására kiemelendőnek tartom, hogy az ország minden részében a templomok és általában az emlékszerű épitmények diszitő müviszete annyira hozzá nem értő, erre nem képesitett és legtöbbször nem is magyar mesteremberek erőszakos befolyásainak van kitéve, hogy szükséges volna minden eszközzel küzdeni azért, hogy e kontárok kezei közül, ezen épitmények dekorativ müviszete, kivehetővé váljék.

Ezen cél támogatására bátorkodom remélni a Naggtekintetű Bizottság nagybecsű pártfogását és segitségét, egy olyan bizonyitvány formájában a melyben a végzett munkák felsorolása mellett, az eredményes befejezés is bennfoglaltatik és ha szabad kérnem — egy pár ajánló sor kiséretében.

(A Bizottságnál sorrendben végzett munkáim: Szmrecsán, Vajda-hunyad, Vellemér, Tötlak, Nagyszeben, Zsegnye, Koronahegy, Podolin.)

Ismételt szerénykérésemet a Naggtek. Bizottság magas és jóindulatú pártfogásába ajánlva maradtam

Budapesten 1913 Május hó 15 én

alázatos szolgájuk

Tary Lajos
festő művész

m. Tisza-K. tér 17/25.

Tary Lajos

festő

kiselejtezett

ival

A szemüveges mentős lehajolt a fiúhoz, néhány pillanatra megemelte a csuklóját, aztán a melle alá nyúlt. Alig egy-két méterre álltunk tőle, a szomszéd meg a kalapos, a gondnok meg a nyakkendős, a szövetkabátos meg a felesége, mind a házban lakók.

— Meghalt — mondta a mentős.

A lányok egymással szemben térdre estek a betonon, és sírni kezdtek. A többi fiatal kicsit távolabb, zavartan álldogált. A kilencedik emeleti asszonyt a lánya átölelte.

— Én még úgy éreztem, hogy él — mondta a gondnok.

— Nemigen — rázta a fejét a mentős —, csak a teste melegét érezhette.

A másik egyenruhás gondosan összehajtogatott szürke műanyag terítőt emelt ki a gépkocsiból. Ketten kibontották, és ráterítették a holttestre.

— Kérem, ne nyúljanak hozzá — mondták —, ne mozduljon el, amíg a rendőrség meg nem érkezik.

Fent, az emeleti lakások ablakaiban, felnőttek és gyerekek könyököltek a párkányokon. Ez volt az első öngyilkosunk. A [illegible]

— Hagyta, hogy kiugorjon — mondta a kalapos, és nyilván a kinyúlt pulóverű lányra gondolt. — Ott ült mellette. Nem igaz, hogy nem akadályozhatta volna meg.

Álltunk, várakoztunk. A feketehajú és a házbeli fiú szorosan összeölelkeztek. Hűvös volt, de senkinek sem akaródzott felmenni. Talán jó volt együtt. Azt hiszem, a többiek is ezt érezték. Az egyik csoportosulásban arról beszélgettek, hogy volt-e a fiú meg a lány között szexuális kapcsolat. Ha volt is — jegyezték meg —, a lány nem szerette a fiút.

A másik grupp a gondnok lámpáját nézegette.

— Sohasem válnék meg tőle — mondta a gondnok. — Idenézzenek! — És felvilágított a tizedik emeletre. Valóban erős fénye volt.

A kalapos dühösen szívta a cigarettáját a felesége mellett. Az egész házban csak nekik nincsenek gyermekeik.

A szomszéd azt mondta, tud nekem egy kertes házat [illegible]

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 JUN 24

1021

Tarpataki Károly: Nincs megállás

TASCHEK JÁNOS

TASCHEK JÁNOS

1940-ben született Újpesten. Bőrdíszműves modelltervező. Különböző művészeti körökben fejlesztette ismereteit. Molnár Józsefet tartja mesterének. Budapesten él.

Művészetbarátok 2003. kiállítás a Patakyban Galériában

2003. OKT. 20 – NOV. 15.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly grafikus művész

VAS NÉPE

1984 JUN 2

1021

Zuhatag

Tarpataki Károly grafikája.

Csepeli György vizsgálatai szerint jelenleg hazánkban a nemzeti tudat pozitív megítélése az életkorral egyenes, az iskolázottsággal fordított összefüggést mutat. A városlakókra kevésbé jellemző, mint a vidékiekre. Mindezek a magyarságtudat elhalványodására utalnak. A háttérben az ötvenes évek politikai megfontolásai, illetve azok

...sztítás ragálya
...zú eszmecserét
...rkesztősége. A
...ség..., január
nem tudunk?,
...kei, február 3.),
...uár 10.), Józan
...uár 17.), Kézdi
...ár 24.), Szilárd
..., Hódi Sándor
...ius 9.), Molnár
... 16.), Gyurko-
...0.), Keleti Ju-
Mihály (*Ilyen*
...elent még két
...-án és április
...érdekesebbeket

...t választottuk:
...nden olvasónk-
...y halál nélkül
...letünk szerves
...harmóniában
...ettel maga mö-
halála, a meg-
...vitapartnerek
...an, akár a szo-
...em felől közе-
...értettek abban,
...megőrzésével,
...val lehet meg-
...eszkedési zava-
...módok közvet-

...zük, hogy meg-
...kból, amelyek-
...közgondolkodás
..." a nagy nyil-
...k szerint — a
...tette be, amely

(József Attila szavaival) nem más, mint „a hozzáértő, okos nép gyülekezetében" gondolkodni együtt közös dolgainkról.

Örülünk annak a józan, felelősségteljes hangnak, amely az eszmecserében részt vevők oknyomozó, gyökérkutató, diagnosztizáló, valamint megoldást kereső, javaslatokat tevő írásait egyaránt jellemezte. Lehet, hogy — mint többen írták — tabut törtünk meg ezzel a vitával. Ha így volna is, semmiképp sem a szerkesztőség érdeme: ez a téma a levegőben volt, beszélni kellett róla. Épp ezt követelte tőlünk az írástudó felelőssége, melyre vitanyitó cikkében Czeizel Endre oly kritikusan hivatkozott és amelyre most befejezésképpen visszatér. De állást foglalt ebben a kérdésben Buda Béla, Kertész Ákos és a hozzászólók közül még jó néhányan.

Éppen ebben az értelemben folytatása az eddigieknek az a polémia, mellyel mostani számunkban egészítjük ki végéhez érkező vitánkat. Ezúttal nem az önpusztítás módozatairól, hanem a gyógyítás lehetőségeiről van szó — az a disputa folytatódik, melyet a Népszabadság március 3-i számában exponált dr. Szendei Ádám *Nem mese az, gyermek* című cikke, majd az Élet és Irodalomban, az „Itt élned..."-vitával párhuzamosan folytatott Vitray Tamás (*Ami feljogosít, és ami kötelez*, március 9.), Szendei Ádám (*Állítások a mérlegen*, március 16.), Mezei András (*Kinek futkározhat a hideg a hátán?*, március 16.) és Szécsi Éva (*A nyilvánosság veszélyei*, március 30.). Most Rényi Péter, a Népszabadság főszerkesztő-helyettese, Szendei Ádám eredeti álláspontjának védelmében kér szót. Azt hisszük, a vita tisztasága megköveteli, hogy következő számunkban felkínáljuk a viszontválaszolás lehetőségét az általa kifogásolt cikkek szerzőinek. S az eszmecserét, mely immár egyszerre szól az írástudó, a gyógyító, a kutatókísérletező, a gondolkodó ember, a közösségi ember felelősségéről — csak ezek után a viszontválaszok után zárja le

a szerkesztőség

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 APR 27

1021

Tarpataki Károly: Mátkapár

extil el

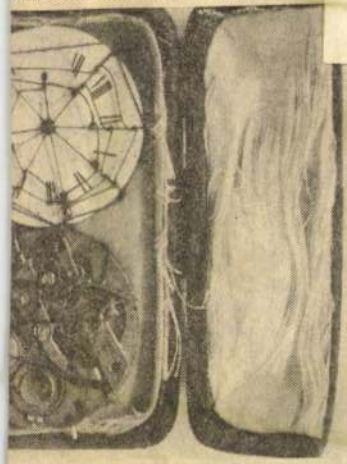

ukleáris lakószobából.

üzenet is a kis dobozokban, formákban. A háború réme, embertelensége visszavissztérő motívum. Valerie Dearing, az Egyesült Államokból egy tárgyat küldött a nukleáris lakószobából, s ez nem más, mint egy játékpisztolyra kombinált vadászgép-temető. A belga Anna-Marie Janckheere sorozattal érzékelteti a bomba előtti és utáni Földet. Mások a környezetvédelem, a környezetmentés felelősségéről küldtek üzenetet.

Sok a szép, a harmonikus, a kézbe kívánkozó, szeretni

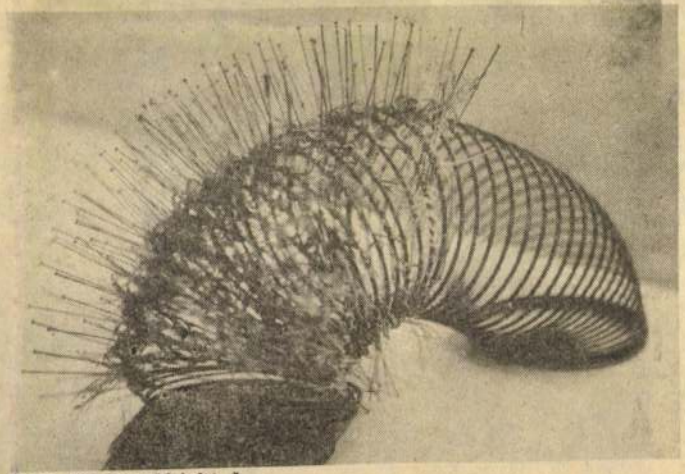

Vera Kipp: Objekt I.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 AUG 4

VAS NÉPE

Tarpataki Károly, grafikus

Fűzfa 1021

Tarpataki Károly rajza

Mi a véleménye?

Kérdez: Udvardy Gyula

Tudunk-e élni a több szabad idővel?

Sokunk számára ismét jól kezdődött az év. A korábbi, minden második hétvége helyett az idén minden hétvége szabad, s újabb tíz- és százezreknek nem kell munkába menniök szombatonként. Növekedett hát a szabad idő. Várhatóan szeptembertől újabb nagy rétege — például a pedagógusoké — élvezheti ennek sokoldalú előnyét, s nincs messze az idő, amikor szülőnek és gyermeknek nem lesz kötelező elfoglaltsága szombaton. A két egymást követő szabad nap [illegible]gy pihenési, kirándulási, szórakozási, művelődési [illegible]ocsolódási lehetőséget kínál — rejteget — a[illegible] hozzá kell szoknunk. S ha még csak ízmegnövekedett szabad idő örömeit, már [illegible]unk is van arról, hogyan tudunk ve[illegible]t jelent ez számunkra? Erről szól[illegible]k az alábbiakban:

Fotó: **Kaczmarski Zoltán**

[illegible]rgyné ápoló: Család-

AZ O

Celldömölkről elszármazott pápai lakos vagyok, lapjuk mindennapos olvasója. Mostanában többször közöltek olyan tartalmú olvasói levelet, melyek írói a MÁV dolgozóinak körültekintő munkáját dicsérték, elhagyott tárgyaik visszaszolgáltatása kapcsán.

Sajnos, én nem vagyok ilyen szerencsés utas, ugyanis két hónapja „futok" az elhagyott bőröndöm után.

November 23-án a Miskolc—Szombathely között közlekedő vonattal utaztam. Pápáról már kigördült a vonat, amikor észrevettem, hogy a négy csomagom közül egy a kupéban maradt. Nyomban bementem a forgalmi irodába és kértem, telefonáljanak a celldömölki állomásra, hogy nézzenek utána a vonat elején a harmadik vagy negyedik ko-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE

1982 JAN 30

1021

Tarpataki Karoly

Tarpataki Károly: Fergeteg.

Sajtóközlemény
Azonnal közölhető
2000. március 6.

Túlsó P'Art Tihany '99 – Budapest 2000

Kiállítás-sorozat a Budapesti Tavaszi Fesztiválon

A Túlsó P'Art Művészcsoport 1999. szeptemberében hetedik alkalommal rendezte meg nemzetközi Művésztelepét Tihanyban. A művésztabor különlegessége, hogy talán ez az egyetlen, mára már hagyományosnak mondható olyan rendezvény, amely a kortárs művészetek más-más kultúrkörből származó képviselőit hozza össze. Az őszi tábor, illetve a most megnyíló kiállítás-sorozat legfontosabb tanulsága – amelyet a művészek meggyőződése szerint az elkészült művek is sugároznak – a múltat jelképező kultúra és a jövőt tartogató felfedezésre váró ismeretlen közötti lehetséges arany középút keresése volt. Egy olyan arany közepute, amely lehetővé teszi a párbeszédet, anélkül, hogy a különböző kultúráknak túl kellene kiabálnia egymást.

Tasnádi József, a kiállítás-sorozat egyik magyar képzőművész résztvevője és szervezője szerint nem lebecsülendő teljesítmény a jelenlegi nemzetközi kiállítás létrejötte, illetve a művésztelep immár 7 éves, töretlen működése, hiszen a kortárs kísérleti művészet - ellentétben a zenével - kevés szponzort vonz. Különösen figyelemre méltónak tartja, hogy a hagyományosan kultúratámogató alapítványok mellett a Túlsó P'Art történetében először egy számítástechnikai cég, a rEVOLUTION Software is szponzorálta az alkotótábort, illetve a kiállítások megrendezését.
A számítógép - mint új média, művészeti eszköz - jelentős szerepet kap Tasnádi művészetében. Számára a rEVOLUTION Software által biztosított technikai háttér adta meg a lehetőséget „digitális" művészetének továbbfejlesztésére, illetve az új számítógépes technikák képzőművészetben történő alkalmazására.

A *Nemzeti Kulturális Alapprogram*, *Budapest Főváros Kulturális Alapja*, a *Soros Alapítvány*, a *Magyar Képzőművészeti Főiskola*, a *rEVOLUTION Software* és a *Mai Művészek Társasága* által támogatott Művésztelepen született alkotások márciustól a Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében, öt kiállítási helyszínen tekinthetők meg.

Március 7. 18.00. óra
Borgó és *John France* kiállítása / **Missionart Galéria** (V. Budapest, Falk Miksa u. 30)

Március 8. 18.00. óra
Anca Ignatescu és *Tasnádi József* kiállítása / **Románia Kulturális Központja** (XIV. Budapest, Izsó utca 5.)

Március 9. 18.00. óra
Bogdan Achimescu és *Balogh Csaba* kiállítása / **Lengyel Intézet** (VI. Budapest, Nagymező u. 19.)

Március 10. 18.00. óra
Valerie Cartier és *Eröss István* kiállítása / **Francia Intézet** (I. Budapest, Fő utca 17.)

Március 11. 18.00. óra
Luise Kloos, Astrid Beumer, Hester Keijser, Norman Beierle, Shang-Pin Chen, Liu Po-Chun és *Zoltán László* kiállítása / **M.A.M.Ü. Galéria** (VII. Budapest, Damjanich utca 39.)

További információk:
NetAktiv Kommunikációs Ügynökség
Tel: 320 78 42
Fax: 239 39 87
e-mail: netaktiv@netaktiv.hu

TASNÁDI JÓZSEF

TASNÁDI JÓZSEF

Társaskköri programok

(MH) Október 1-jén, a zene világnapján az Erkel Ferenc Kamarazenekar régi magyar táncokat ad elő az Óbudai Társaskörben. A társaskör további októberi programjai közül kiemelkedik a Szakály Ágnes vezette Cimbalmos Baráti Kör háromnapos fesztiválja (október 13–15.); valamint Fráter Zoltán Szerelmi levelező című, Krúdy Gyula művei és levelezése alapján készült dokumentumjátéka, amelyet október 21-én – Krúdy születésnapján – ad elő Ráckevei Anna, Sztarenki Pál és Gyebnár Ildikó. A társaskör galériájában október 10-éig Ferenczi József, míg október 19-étől november 14-éig Tasnádi József installációja látható.

MAGYAR HIRLAP, 1999. SZEPT. 23. 8.o.

VIRTUÁLIS FOTÓILLÚZIÓK

Tasnádi László művei láthatók Tasnádi László Hungart-ösztöndíjas fotográfus Formák és formulák, avagy a matematikai naturalizmus – virtuális fotóillúziók című kiállítása látható a Magyar Villamos Művek Rt. galériájában. (MTI)

ogy pont a
elfordulás v
ányozták l
ogy a kony
elújításból e

Vörös József kőműves: Ötven fillért sem keresnék óránként, ha egyenként szedném le a csempéket. Pazarlás? Az már inkább, hogy nemrégiben egy felújításkor kicseréltük a kétéves fürdőkádat is. A lakók? Múltkor a Tolbuhin úton a szabványméretű konyhaszekrény mellé még követelték a polcokat is. Azt hiszem, ha nekik kéne megvenni, nem lennének ilyen erőszakosak. Én szeretem ezt a munkát, bár új házat építeni tisztább, felújítani vizont érdekesebb. Igényes feladat, mégha nagyon apölékos is, hiszen daruval, géppel ezt nem lehet csiálni. Ha a felújítást jobban megfizetnék, nekünk őműveseknek sem lenne vele semmi problémánk.

Radányi Lászlóné, IKV házkezelőségi előadó: Hosszú ideig Budapesten dolgoztam. Az a benyomásom, hogy itt a megyében jóval nagyobb ütemben végzik a felújításokat. Több építőipari céggel is dolgoztatunk, legelégedettebbek az Építőipari Szövetkezet munkájával vagyunk. Hogy mi lesz a feladatuk, azt előzetes bejárás során lakásonként külön-külön mi határozzuk meg. Nem hiszem, hogy az építők némelyik saláddal kivételeznének. Legszerencsésebb dolog, ha felújítás idejére szükséglakásokat tudunk adni, így nár a komfortosított, szép lakásba költözhetnek kéőbb a lakók.

Hoós Jenő kőműves: Válaszfalak elbontását, ajtók berakását végezzük, nem éppen tiszta munka. Mire a helyszínre érünk, épp eleget romboltak már a vízesek, villanyszerelők. A takarítás is rendszerint ránk marad, helyettük is rendet kell rakni. A lakókkal nincsenek gondjaink, bár néha az az érzésem, túlságosan természetesnek veszik, hogy ez az egész nekik jár. Sokkal igényesebbek, mintha maguk fizették olna. Aztán húsz közül mindig akad egy, aki senkiel sem jön ki, miért pont velünk lenne elégedett. A lújítást az építésnél mégis jobban szeretem, s gyakn el-elnézem azokat a változatos, érdekes régi hákat, amelyeket mi tettünk rendbe.

Csákvári Károly főkönyvelő: Drágább-e a felújítás, mintha újat építenénk? Látszólag igen, pedig a magasabb költségek rendszerint magukba foglalják a korszerűsítést is. Mikor téglával építkeztek, talán nem érte meg, ma viszont igen. S egyáltalán lehetne-e a mai technológiával olyan házakat *építeni*, mint amilyen a körmendi vár *is*? Gyakran egy apró emlék, egy régi kandelláber megőrzéséért folyik a harc. ezt tökéletesen megértem, hisz megőrizzük a múlt. Egyvalami viszont borzasztó drága, ha túlságosan hanyagolt házat újítunk fel. Nem kellene megvárni, íg teljesen tönkremegy. Én személy szerint nagyon ülök annak, hogy a felújítások száma nő. A hatok ötéves tervben például másfélszer volt több, mint megelőző öt évben. Fotó: **Kaczmarski Zoltán**

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1981 NOV 2 2

s egy

Tarpataki Károly két rajza

1021

Gémeskút.

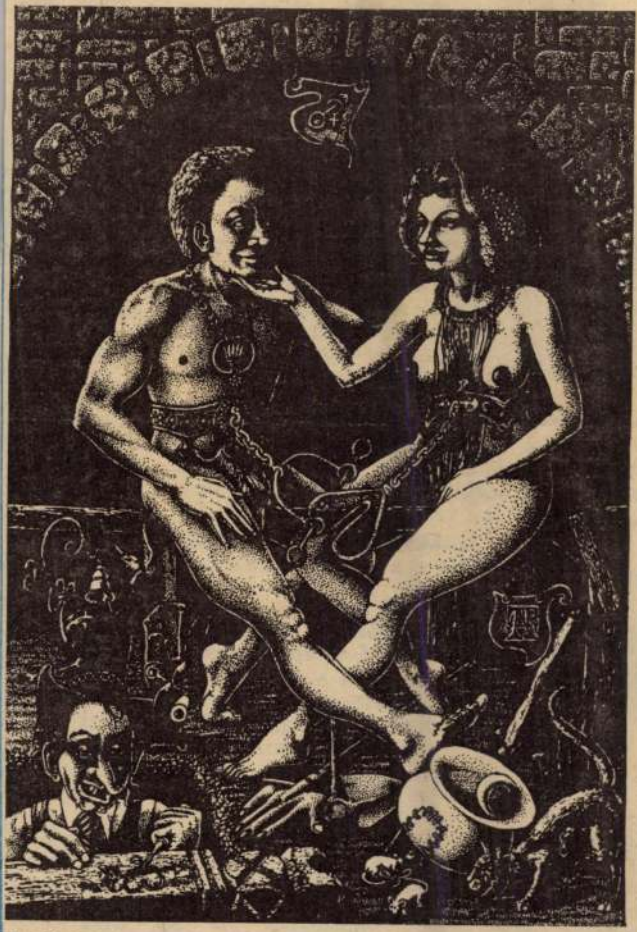

Ördöglakat.

16. IVÓBAN

hangzik a felelet. Két hetet töltött Párizsban és reggeltől estig csak képeket nézett. Végigjárta az összes műkereskedőket. Volt nem egy olyan festő, aki a hivatalos kiállításon, mintegy ünnepélyesen kiöltözve,

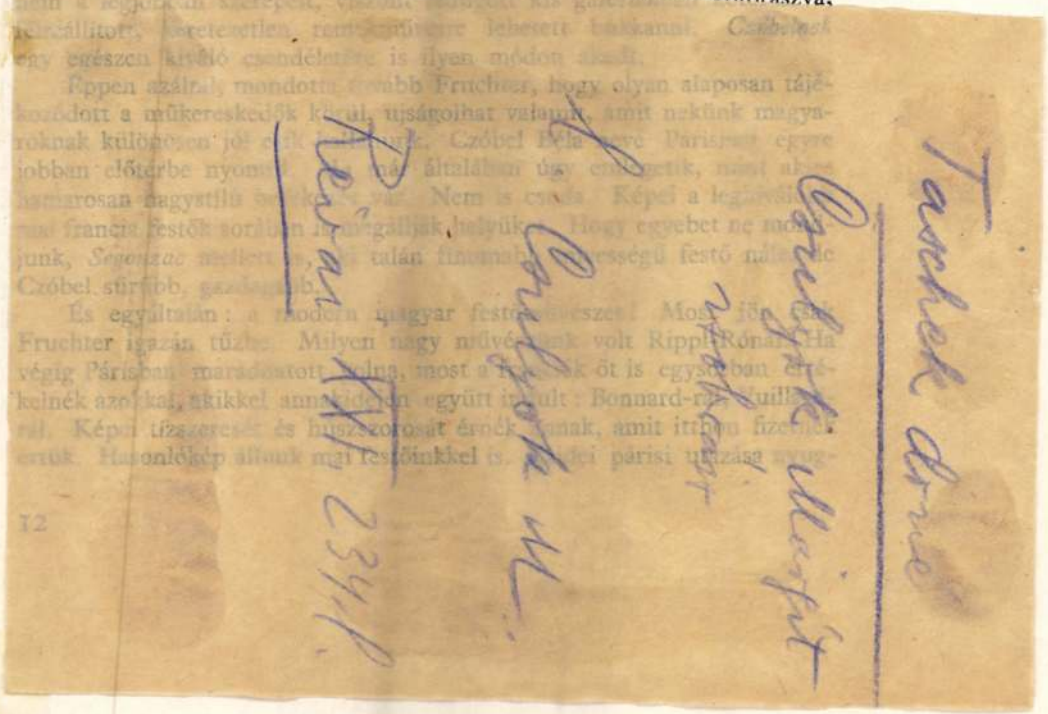

December 19.	Csók István.
Január 9.	Basch Andor.
Január 30.	Vass Elemér.
Február 20.	Halápy Jenő.
Március 13.	Szobotka Imre.

Szépművészeti Kiállítások, Budapest, IV., Mária Valéria-utca 8. sz.
Telefon : 382-122.

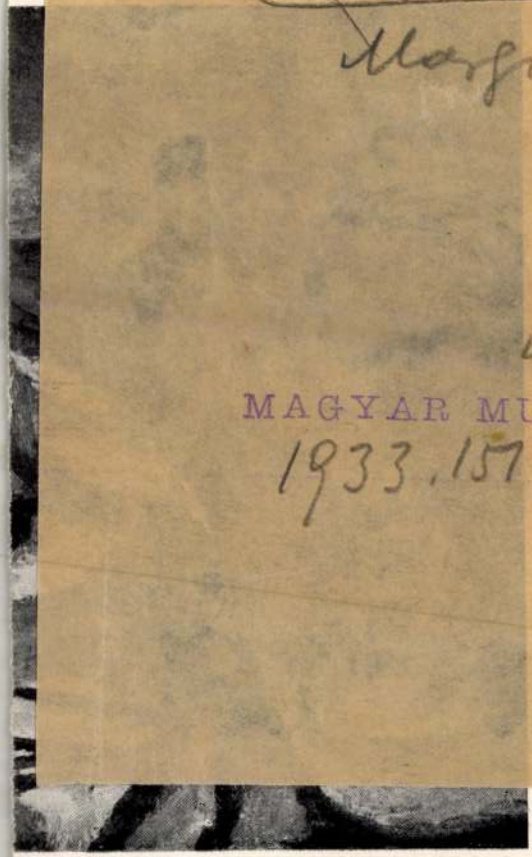

Taschekné Csulyok
Margit

4 1
MAGYAR MUVESZET
1933.157

Tarpataki Károly, grafikus

Tarpato

Élet

11.

XXIX/15

Tarpataki Károly: Hagyd az ornitológust

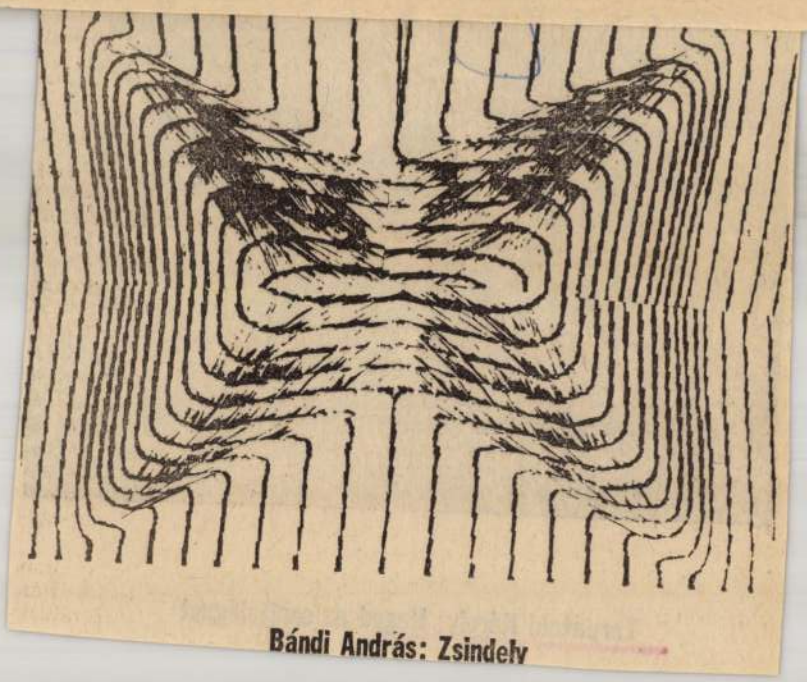

Bándi András: Zsindely

Tarpataki Károly grafikus

Tarpataki Károly rajza

7

XXIX/35

riadatmás e táj itt bolyongsz
és ott is túl a távoli téren
vagy közeli hisz máris e bronz
őriz tükörterében

ATÍV

nem az érdemet vagy érdemtelenséget mérlegelte, hiszen erről nincs is mit vitázni. A kifogás az, hogy Heine nevének felvételét a düsseldorfi városi tanács és a tartományi parlament bizonyos képviselői is szorgalmazták, s így „külső beavatkozással" megsértették az egyetem autonómiáját.

körüli ellentétek is mutatják. Ossietzky nem volt zsidó, „csak" antifasiszta. Újságíróként már az első világháború ellen is kiállt, és Hitlerék mint a demokrácia feltétlen hívét tüntették ki gyűlöletükkel. Letartóztatása után kapta meg a Nobel-békedíjat. 1938-ban, az Oldenburg közelében létesített koncentrációs táborban halt meg. Az Oldenburgi Egyetem tanácsa át akarta keresztelni az intézményt, hogy Ossietzky nevét viselje. A múlt kísértete ezúttal Alsó-Szászország parlamentjét járta be, amely a bírósághoz fordult, hogy megakadályozza az antifasiszta publicista nevének használatát. Si-

is kikérték és megfogadták mindenkor bevált tanácsát.

Meghalt Vaszary hercegprimás. Éjjel érkezett a hir, Rákosi Jenő nem volt Pesten, Csajthay szerkesztő beteg volt. Barna Izidor, a hires Barna Dóri, telefonon felhivta Zilahy bácsit a lakásán.

— Zilahy bácsi, meghalt a primás! A cicerót (vezércikk) Kaas Ivor fogja irni. Gondolom, az lesz a cim: «Sacerdos magnus ...» Már el is küldtünk a báróért ...

— Mi lesz a cim?

— «Sacerdos magnus». A nagy főpap.

— Abbber ... Der Leser muss verstehen, Dóri! Mi az, hogy «Sacerdos?» Legyen csak a cikk cime: «Keresztények, sirjatok!»

*

Az 1896-iki nemzetközi ujságiró-kongresszust Budapesten tartották. A millennium esztendeje volt, teljes pompájában állott az Ezredévi Kiállitás, a világ minden tájáról idesereglett a sokszáz ujságiró, ünnepség ünnepséget ért. Bánffy miniszterelnök is adott junius 12-én nagy fogadóestét a kongresszus tisz-

sasá
konz
vára
sodi
a há
illik
ékkö
malh
Más
a m
az ő

lép
sass
pilla
szól

Ren

őszén

ZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

IGAZGATÓSÁGA

Taschner Fr
cadet

1772

P.

Egerjesy 1929
45. l.
46. l.

	885		**ST** Samuel Tarnóczy, M 1771, MC 1780, e. —1786, amikor Kassáról eltávozik. — *als er Kaschau verläßt.*
		Nr. 820 + 849	*a)* Két gyertyatartó ellipszis-talpon ; kései rokokó. — *Zwei Leuchter auf ovalem Fuß. Spätrokoko.* Várady-Szakmáry Adorján, Lucsivna — *Lautschburg.*
		Nr. 849	*b)* Ciborium, hatkarélyos talppal, fedelén bárány. — *Ziborium m Sechspaßfuß Deckelfigur : Lamm.* „1771." M—*H* 20,5
		Nr. 850	*c)* Kehely, hatkarélyos talppal, körtenodusszal és trébelt kosárral. — *Kelch m. Sechspaßfuß, Birnennodus u. getr. Schalenkorb.* M—*H* 22 *b—c)* Német ev. egyház, Kassa — *Deutsche ev. Kirche, Kaschau.*
		Nr. 851	*d)* Két korona szentképekről. — *Zwei Kronen v. Heiligenbildern.* Museum, Kassa — *Kaschau.*

14 Kalliszt p.		Paraszkeve **Izraelita** Thisri 28
CSÜTÖRTÖK 15 Teréz sz.	Ujhold 11 óra 20 pk.	**Protestáns** Teréz **Görög** Lucián vt. **Izraelita** Tnisri 29
PÉNTEK 16 Gál ap.		**Protestáns** Gál **Görög** Longin vt. **Izraelita** R. Khodes
SZOMBAT 17 Alacoque Margit	1936 Október 31 nap	**Protestáns** Hedvig **Görög** Ozeás pr. **Izraelita** Markh. 1

42-ik hét — Nap kelte 6 óra 12 pk. — Nyugta 17 óra 10 pk.

Tarpataki Károly
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 344-726
Grafikusművész
1984 OKT 27
VAS NÉPE

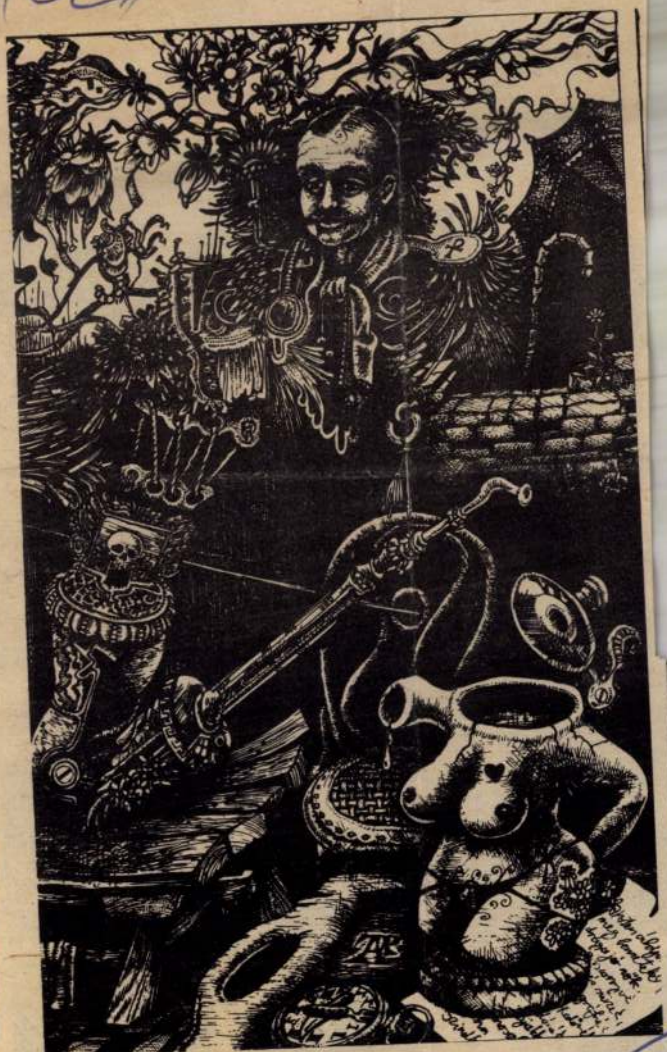

Tarpataki Károly: Szindbád.

Taschner János

(Johannes Taschner)
ötvös.

1589-ben ötvös tanonciul. szegödött Gubesch Márton brassói ötvöshöz. Taschner Simon brassói predikátor fia volt. A brassói ötvös céh írátai és Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bpest. 1884. 5. l.

Tarpataki Károly, grafikus

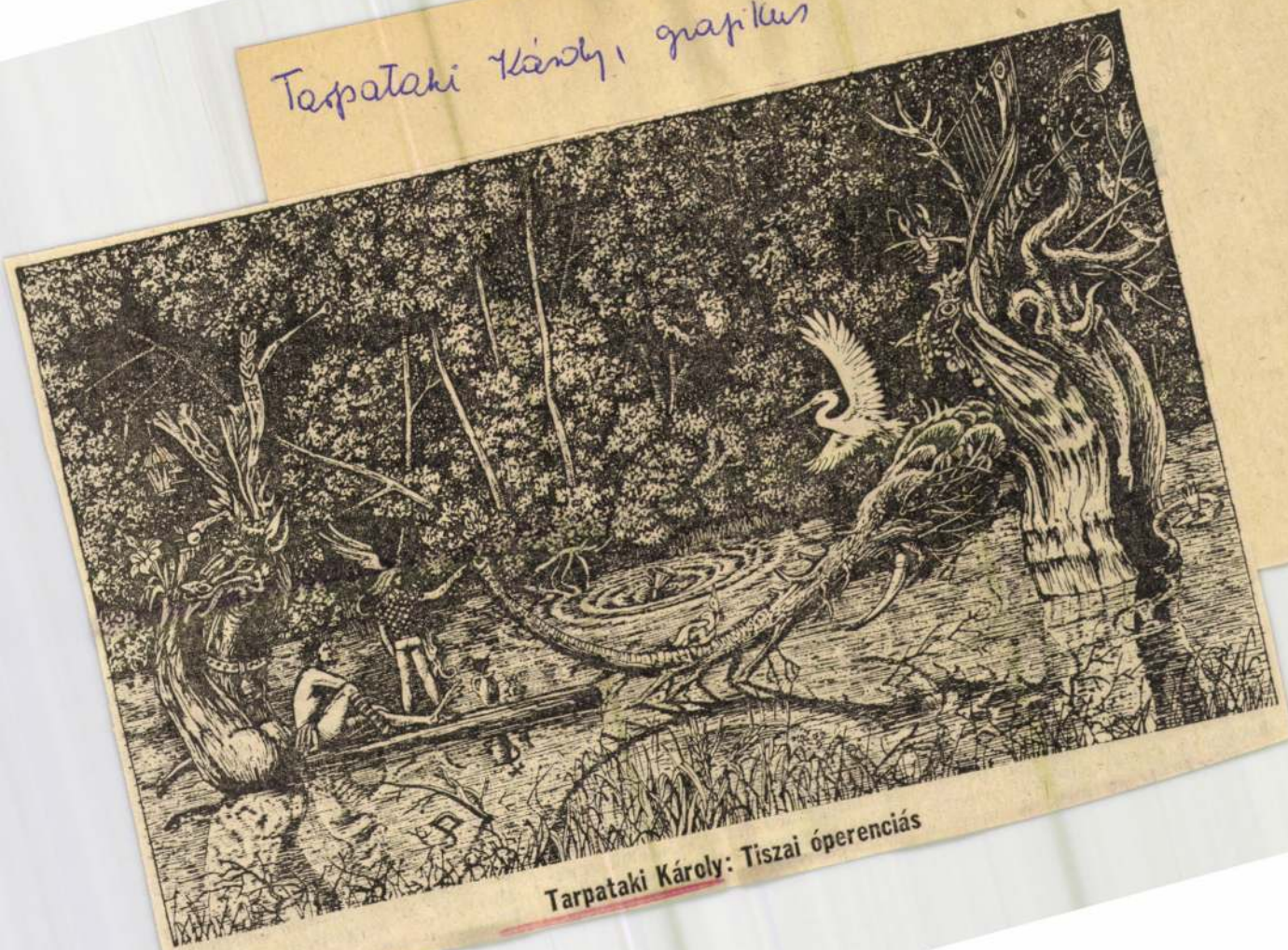

Tarpataki Károly: Tiszai óperenciás

4

XXIX/44

ótlást, amelyet azután Ma-
ágon tovább kell képezni
új formákat kell találni.
inkább bebizonyosodik az
a fordítók mellett olyan
kritikusok, kulturális új-
tájékoztatására van szük-
a megjelenő művekről a
rádióban vagy a televí-
eszámolnak. A külföldi fo-
és tömegkommunikációs
speciális adásai is alig fi-
el a nagy nehézségek árán
t fordításokra. Ilyen mó-
iegjelenés sem biztosítéka
ogy a magyar szépiroda-
özvélemény legalább e y
érdeklődésével találkoz-

Klebelsberg Kunó kulturális poli-
tikája egyik nagy pozitívumának
tartjuk, hogy a magyar tudomá-
nyosságot, a magyar szellemi éle-
tet igyekezett bekapcsolni a kül-
ső világ áramaiba. Mindenekelőtt
természetesen nyugat felé nyitott,
hiszen az akkori politikai orientá-
ciónak ez felelt meg. A magyar

lesztése napirenden van, ami a
külföldi nyelvtanulás lehetőségeit
illeti, arra néhány adatot hozok.
Középiskolás diákjaink nyári nyel-
vi táborokban vehetnek részt a
Szovjetunióban és az NDK-ban
(mintegy 300 diákunk utazik éven-
ként a Szovjetunióba és 450-en
vesznek részt hazai orosz táborok-

problémánk a hazai ide-
vű könyvkiadás produktu-
terjesztése is. Lehetetlen
ogy miközben Magyaror-
k idegen nyelvű kiadvány
neg a Corvinánál és az
ai Kiadónál, nem keltenek
visszhangot, s ez áll kü-
a szépirodalmi munkákra.
Egyébként a hazai sajtó sem em-
lékezik meg ezekről a kiadványok-
ról, pedig érdemes volna önmagun-
kat is tájékoztatni saját erőfeszí-
téseinkről.

A szépirodalom megismertetése
összefügg a kölcsönösség érvénye-
sítésével a nemzetközi kapcsola-
tokban. A Szovjetunió és a többi

Tarpataki Károly, grafikus

Tarpata

Élet é

4.

XXVIII/17

Tarpataki Károly: Mátkapár

jelent még két
3-án és április
érdekesebbeket

t választottuk:
nden olvasónk-
y halál nélkül
letünk szerves
harmóniában
ettel maga mö-
halála, a meg-
vitapartnerek
an, akár a szo-
em felől közé-
értettek abban,
megőrzésével,
val lehet meg-
eszkedési zava-
módok közvet-

zük, hogy meg-
kból, amelyek-
közgondolkodás
t" a nagy nyil-
nk szerint — a
ítette be, amely

Béla, Kertész Ákos és a hozzászólók közül még jó néhányan.

Éppen ebben az értelemben folytatása az eddigieknek az a polémia, mellyel mostani számunkban egészítjük ki végéhez érkező vitánkat. Ezúttal nem az önpusztítás módozatairól, hanem a gyógyítás lehetőségeiről van szó — az a disputa folytatódik, melyet a Népszabadság március 3-i számában exponált dr. Szendei Ádám *Nem mese az, gyermek* című cikke, majd az Élet és Irodalomban, az „Itt élned..."-vitával párhuzamosan folytatott Vitray Tamás (*Ami feljogosít, és ami kötelez*, március 9.), Szendei Ádám (*Állítások a mérlegen*, március 16.), Mezei András (*Kinek futkározhat a hideg a hátán?*, március 16.) és Szécsi Éva (*A nyilvánosság veszélyei*, március 30.). Most Rényi Péter, a Népszabadság főszerkesztő-helyettese, Szendei Ádám eredeti álláspontjának védelmében kér szót. Azt hisszük, a vita tisztasága megköveteli, hogy következő számunkban felkínáljuk a viszontválaszolás lehetőségét az általa kifogásolt cikkek szerzőinek. S az eszmecserét, mely immár egyszerre szól az írástudó, a gyógyító, a kutató-kísérletező, a gondolkodó ember, a közösségi ember felelősségéről — csak ezek után a viszontválaszok után zárja le

a szerkesztőség

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 FEB 5

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Tasi István

1021

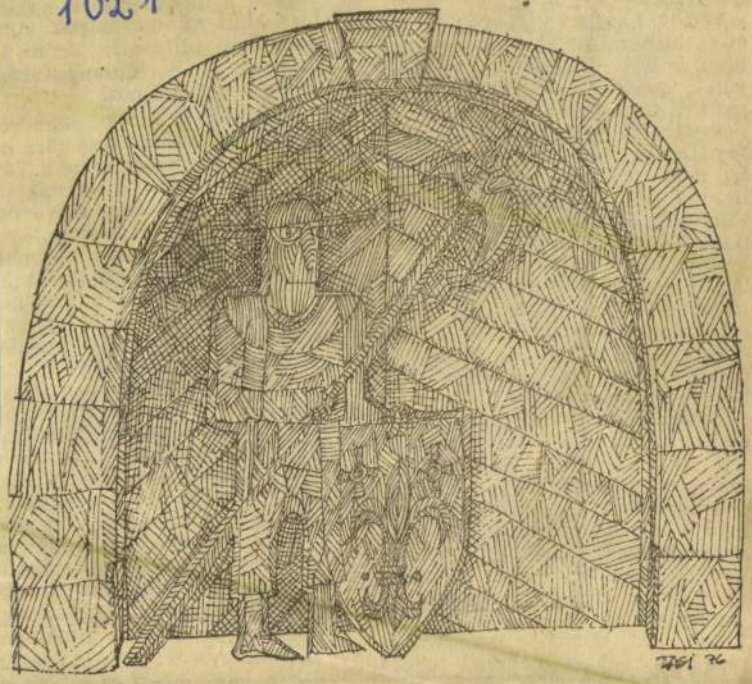

Tasi István: Várkapu

együttjáró magasabb
rovására írható. Talá
a túlzott óvatosság i
Vitézy László mur
most bemutatott Ma
kívül a Rejtett hibát
vételt ismerem —
nyük a társadalmi p
kenység. De Vitézy
jó szimata van, han
is; nem madártávla
tárgyát, hanem körb
telepesek — amint
derül — legalább kétéves megfigyelés alapján készült. Az elején látunk egy költöző családot, épp indulnak az ígéret földjére, gyerekestül, disznóstul, majd látjuk őket egy év múltán, kissé csalódottan; ebből már nyilvánvaló, hogy a forgatás aligha fejeződött be hetek alatt. (Tudniillik ez a család *valóban* költözött, nem úgy tett, mintha költözne. Ez csak látszatra magától értetődő, ugyanis a dokumentumfilmjeink zömében nem a közvetlen valósággal, hanem *reprodukált* valósággal találkozunk. Ha a rendezőnek se kedve, se ideje arra, hogy meglessen egy eseményt, akkor azt eljátszatja — nem hivatásos színésszel, még csak nem is amatőrrel, tehát rosszul. Például az orvosnőt nem munkája közben fényképezi, hanem amikor *úgy tesz*, mintha dolgozna. Paradox módon egyik já-

vesse cselekményesek, *drama*
giai értelemben kissé akciótlan
A mindenkori újabb átdolgo
rendre tapasztalhatják, hogy a
váló epikusok mégoly érzékle
önmagukban rendkívül izgalm
leírásai nem egykönnyen „forc
nak át" a színpad nyelvére. M
denesetre nehezebben, mint ah
oda-vissza átdolgozható ném
szapora dialógusú mai gyerek
gény. A romantikus és reali
írásmesterek nemcsak meglód
ják, de erősebben az eredeti m
fajhoz is kötik a képzeletet. Ada
tálásuk tehát még rutinos kéz
se megy úgy, mint a karikacsap
A színpadi kaland illúzióján
újjáteremtéséért az átdolgozón
tisztességgel meg kell küzdenie

A három testőr esetében a
gebbi színházi, film-, sőt tele
ziósfeldolgozások sablonjait s

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDÍJ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1976 OKT 30

Tasi István

1021

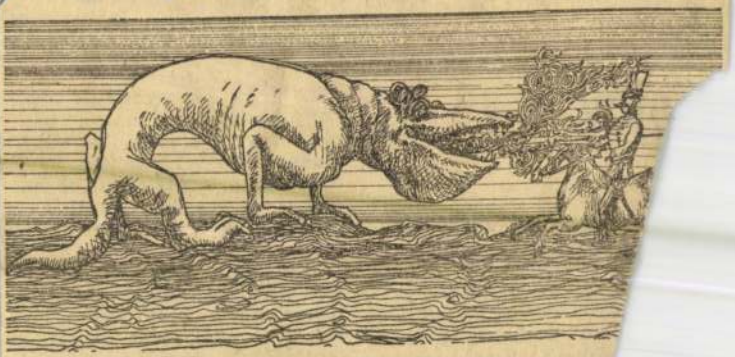

Tasi István: Illusztráció

p á r a t

VÜGY

tam, hogy többet kell
szívműtétre, mint Wart-
y Trabantra. Öt-nyolc
ülő, új Országos Kar-
tézet szívműtét-kapa-
szorosan fogja felül-
tani Intézetét, ha el-
ebbet kell majd vár-
számos akadály kés-
égére tervezett meg-

2. Mivel két gyermek melle
nagyobb szükség van a pénzr
mint egy gyerekkel, a kétgye
mekes család bölcsődés és óv
dás korú tagja *együttesen*
előnyt élvezhetne egyetlen bö
csődés, illetve óvodás korú gye
mekkel szemben.

3. Mivel két gyermek mellett
gyermekgondozás ideje legaláb
másfélszeres, mint egy gyerek
kel, fontosabb volna öt-hat év
lerövidíteni, mint hármat.

Amíg ezt be nem látjuk, dis
funkcionális marad a bölcső

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tarpataki Károly
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JAN 2 21

...AM 4. SZÁM

1021

Tarpataki Károly: Gémeskút

teljes nyitottság kell, egyrészt az új, a nem megszokott jelenségek iránt, másrészt környezetével, a másik emberrel szemben is. Ezt a nyitottságot és bizalmat dialektikus egységbe kell hoznia saját értékrendszerével, céljaival.

A kiegyensúlyozatlan személyre jellemző a bizalmatlanság, a bezárkózottság. Nem azt kapja az emberektől, amit elvár, mert értékrendszere hamis. Ettől csalódott, elégedetlen. Vállalja a magányt (mert bizalmatlan), mert fél adni, mert nem biztos abban, hogy ő kap-e. Fél az ismeretlentől, nem is mer lépést tenni az új irányába. Ezeknek az embereknek az egész életük védekezés. Védekezés a „kitolás", a „kihasználás" ellen. Szorongással teli életüket elszenvedik. Környezetüktől viszont elvárják, hogy szenvedésüket, magányukat sajnálattal, elismeréssel, csodálattal szemlélje. S mert ezt rendszerint nem kapják meg, újra csak csalódnak, mártírkodnak. S ha szerencsétlenségükre az élet nem nyújt számukra elég szenvedést, akkor kénytelenek az apró kellemetlenségeket felnagyítani, hogy igazolva érezzék magukat. Vagy kisebbségi érzésüket ellensúlyozandó felsőbbrendűséget érezztetnek környezetükkel, amit viszont a környezet ellenszenvvel fogad. Egészséges baráti, házastársi kapcsolatot is képtelenek kialakítani, mert vagy feltétel nélkül alávetik magukat a másik fél egyéniségének, és azt elszenvedik, vagy pedig szorongásukat ellensúlyozva, kizárólagosan birtokolni akarják a másikat. S ha véletlenül mégis házasságra lépnek, élnek egymás mellett magányosan.

Az igaz, hogy saját vonatkoztatási rendszeréből senki sem tud kilépni. De ahhoz, hogy önmagát

hogy a „macskafajta" vadállatok nem reagálnak az emberi beszédre, a külső világra leginkább akkor figyelnek fel, ha valami inzultus éri őket (téglát, botot, egyebet dobnak a ketrecbe), az állatkertekben nincsenek állatőrök, csak állatápolók, gondozók, végül azon is csodálkozik, hogy az oroszlánszívű kislány nem vette észre: a budapesti állatkertben is van szabad kifutópályájuk az oroszlánoknak, melyet akárcsak az elbeszélésben szereplő londoni, árok választ el a nézelődőktől. Úgy véljük, Dénes Zsófia kilencvenhetedik évében megengedheti magának azt, hogy költői szabadsággal adja vissza egy létező vagy nem létező érzékeny kislány szavait.

ÚJVÁRI SÁNDORNÉ és REITER OTTÓNÉ, BUDAPEST. A könyvtárak nyitvatartásáról megjelent korábbi cikkeinkhez kapcsolódva azt panaszolja el a két levélíró, hogy a pesti XIII. kerületben nem jutnak könyvhöz, mert a Vág utcai Szabó Ervin könyvtárfiók nem tudja ellátni az érdeklődőket, a Rajk László utcait pedig bezárták. A nyugdíjasok, akik szeretik az irodalmat, nem engedhetik meg maguknak, hogy megvegyék azokat az értékes műveket, melyekre kíváncsiak, számukra tehát kétszeresen fontos lenne több és gondozottabb, gazdag könyvállományú fiók működése. Közbenjárásunkat kérik. Mi nem tehetünk többet, mint hogy ezúton nyilvánosságra hozzuk óhajukat.

SZÁNTÓ IMRE, BALASSGYARMAT. „Amennyiben Klinger András által közölt változási adatokat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Tasi István

1021

Tasi István: Konstrukció

1976. SZEPTEMBER 25.

tani azt, hogy *Jó reggelt, öregel*
gy évig nagyon szorgalmasa
tarok magyarul tanulni, hogy
ai angol nyelvre ültethessem
kórusművek szövegét. Azokat
melyeket még nem fordítottunk
gy gondolom, közvélemény-kut
s segítségével lehetne kiválogat
a legjobb változatokat, hogy
tána megjelenjenek a Boosey and
awkes-nál, a Kodály-kották ang-
ai kiadójánál.

Halász Ferenc

várja Önt
ában
UK MEG
PJÁT.
N
RAMJÁT
yüjtőládájába;
hat!
szeptember 28

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR és a BUDAPESTI KÓRUS hangversenye az Erkel Színházban, szeptember 27-én. Vezényel: Ferencsik János.

FÁBIÁN MÁRTA és MATUZ ISTVÁN kamaraestje a Zeneakadémia kistermében, szeptember 29-én, délután 5 órakor.

ELEKTRONIKUS ZENE. Hangverseny a Zeneakadémia nagytermében, szeptember 29-én

MAGYAR VONÓSNÉGYESEK. Hangverseny a Zeneakadémia nagytermében, szeptember 30-án.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR és a MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ ÉNEKKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, október 1-én. Vezényel: Ferencsik János, karigazgató: Sapszon Ferenc.

Kiállítások

V. ORSZÁGOS KISPLASZTIKAI BIENNÁLÉ a pécsi Jannus Pannonius Múzeumban. Megnyitó: szeptember 26-án.

NAGY GÁBOR festő kiállítása a Stúdió Galériában. Megnyitó: szeptember 29-én.

CSÁGOLY ERZSÉBET festő kiállítása a győri Képcsarnokban. Megnyitó: szeptember 30-án.

BAGI JENŐ festő kiállítása a XII. kerületi Tanács kiállítótermében, Budapesten. Megtekinthető: október 2-ig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tarpataki Károly

VAS NÉPE
Szombathely

1980 JUN 22

1021

Tarpataki Károly: Alvó Vénusz.

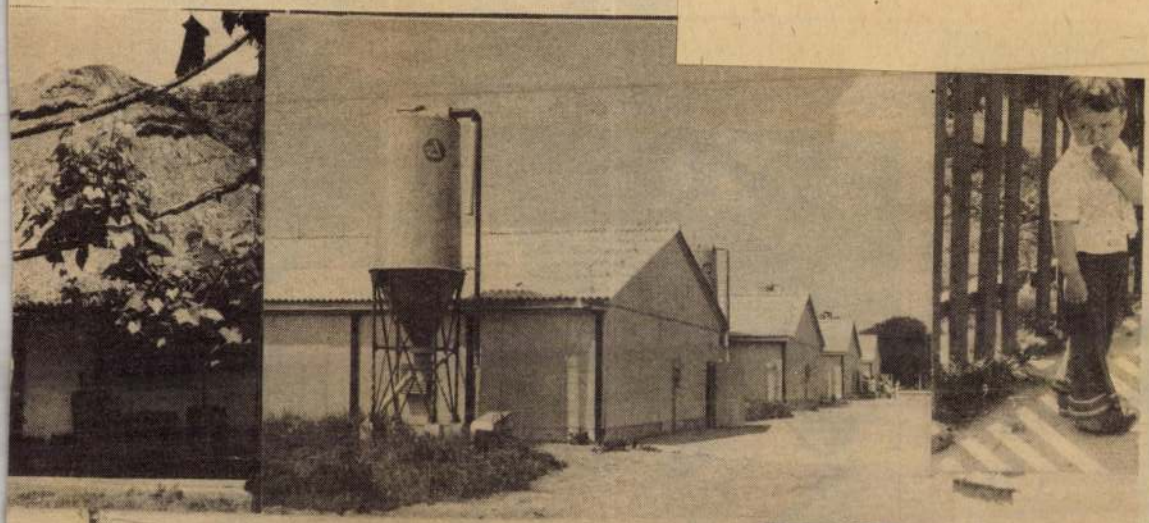

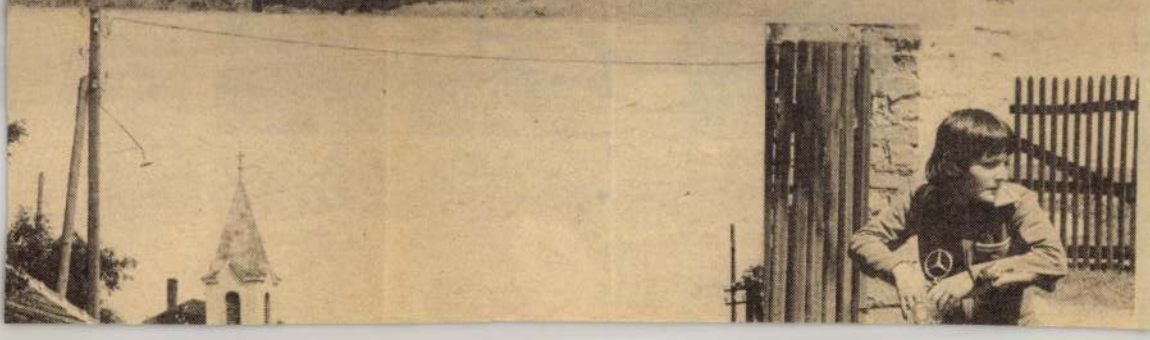

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

VAS NÉPE
1981 SEP 27

Tarpataki Károly, grafikus

1071

Vasi Műhely

A Képzőművészeti Világhét első megyei rendezvényeként nyílt meg Szombathelyen a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban a Vasi Műhely 14. kiállítása. A nézők 19 alkotó 67 munkájában gyönyörködhetnek. Ízelítőül bemutatunk néhány alkotást. A kiállítás egyébként egy hónapig tart nyitva.

Fotó: **Czika László**

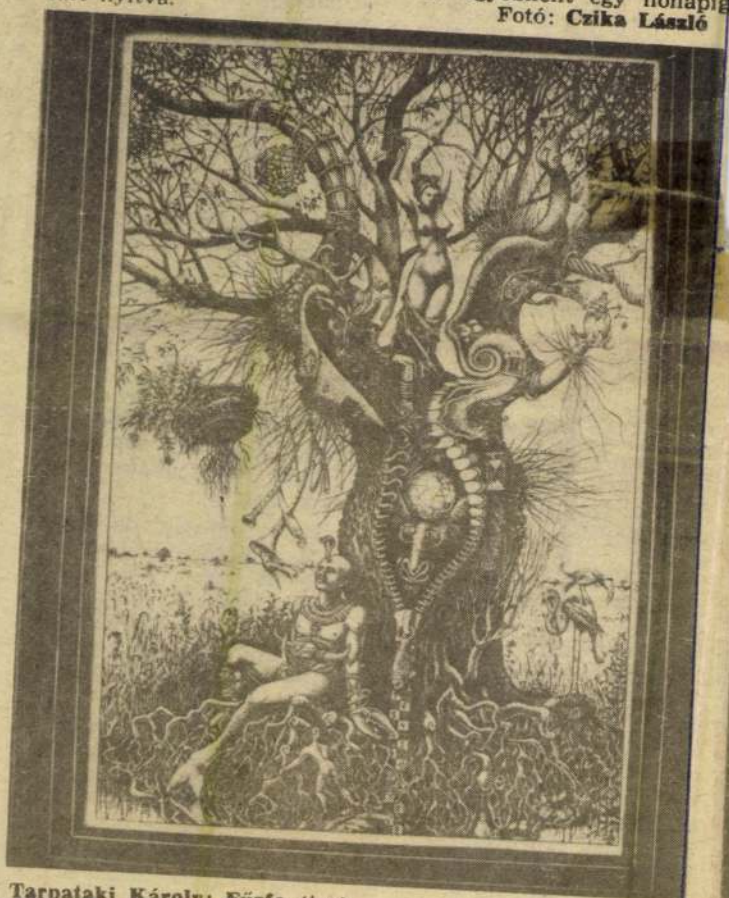

Tarpataki Károly: Fűzfa (tus).

A kiállítás egy részlete.

, ruhákat favorizá

Nyikola-
jd 1925-
zakot is,
tejnberg
ékeként.
z első
Zongo-
dicsérő

tartot-
Szimfó-
ját. A
ző dip-
s világ-
tójának.
gyénisé-
a, mint
ld Sto-
scanini.
ezt írta
Times
rtitúrát
orradal-
zelleme,
l fogva
t".

o meg-
sztako-
szen-

utóbbit a világ számos operaháza bemutatta, játszották Moszkvában, Leningrádban, New Yorkban, Londonban, Prágában, Zürichben, Stockholmban.

A humanizmus eszméjéhez a művész egész életén át hű maradt. Ötödik szimfóniájáról például így beszélt: „Szimfóniám témája a személyiség kialakulása. Művem alapmotívuma az ember egész benső világa".

Szimfóniák a fasizmus ellen

Attól a pillanattól kezdve, hogy a fasiszta Németország megtámadta a Szovjetuniót, a zeneszerző minden erejével a megszállók ellen harcolt. Leningrád ostroma idején, a blokád hónapjai alatt tűzoltó osztag tagjaként a zeneakadémia tetején őrködött. Az ostromlott városban született Sosztakovics világhírűvé vált VII. Leningrádi szimfóniája.

Ugyancsak hatalmas sikere volt a zseniális VIII. szimfóniának is, amely a Sosztakovics-szimfóniák tragikus vonalának legkiemelkedőbb darabja. A mű zenei poéma, amely arról a végtelen fájdalomról, mérhetetlen szenvedésről szól, amelyeket a fasizmus okozott az emberiségnek. A zeneszerző ezt az alkotását Jevgenyij Mravinszkijnak, a kiváló szovjet karmesternek ajánlotta.

A háború után Sosztakovics a béke egyik legaktívabb harcosa lett. Kilencedik szimfóniáját a békeharc eszméje hatja át. A Dal az erdőkről című oratórium ugyanezt a témát folytatja, már a szovjet nép alkotó munkájának bemutatásával.

A zeneszerző háború utáni művészete káprázatosan sokrétű. Tizedik és tizenötödik szimfóniáját mély pszichológiai tartalom jellemzi. A XI. és a XII. szimfónia az 1905-ös és az 1917-es oroszországi forradalmak témájához kapcsolódik. E művek egy hőseposz lapjai, ahol az előtérben a nép és a forradalmi harc áll. A XIII. és a XIV. szimfónia vokális és operai elemeket is tartalmaz. A XIII. szimfónia szövege Jevgenyij Jevtusenko egyik verse, a Tizennegyedik szimfónia szövege több költő — így Garcia Lorca, Guillome Apollinaire, Vilgelm Kjuhelbeker (Puskin barátja), Rainer Maria Rilke műveiből állt össze. A komponista szavaival élve, ez az alkotás a szerelem, az élet és a halál örök témáiról szól.

Élete utolsó éveiben Sosztakovics figyelme a vokális zene felé fordult. Kíséret nélküli kórusműveket, dalciklusokat és románcokat írt. Kiemelkedő jelentőségű az Alekszandr Blok verseire komponált dalciklus. A szimfóniák alkotója, a tragikum, a hősi pátosz művésze itt mint a finom líra ihletett megszólaltatója jelenik meg.

Súlyos betegen, de akarata és alkotóereje teljében született utolsó, XV. szimfóniája és a tizenötödik kvartettje. A Michelangelo szövegére írt vokális szvit szinte összefoglalta legfontosabb témáit: ismét felhangzik az igazságtalanság elleni tiltakozás, újra megszólal az alkotásnak, az embereknek szentelt élet gondolata. Az utolsó előtti rész címe: Halál, az utolsóé: Halhatatlanság. Sosztakovics 1975-ben halt meg.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 JUL 21

Tasi István

1021

Tasi István: Portré

is tapintatlan lenne a kifecse
dik évfordulóját üljük meg
után az egybekelésnek, de
ünnepi kis szertartás ez az
bevezető vacsorájára emlé
egyúttal minden kedves vacs

Ha jelentkezett is árnyék e
rül, a fény sokszorosan ká
nyék? Nos, az a vacsora is
séges, hogy a menyasszony családja nagy-
lelkűen segített valami pénzmaghoz, ezzel
csillapítottam zsebem vérszegénységét, így
tudtunk felülni a helyiérdekűre, útrakelhet-
tünk és betérhettünk a szerény hotelbe. Az
öreg szállóban, a tágas, egyszerű szobában,
drága Asszonyom maga térdelt a kályha
elé, alárakott, befűtött, dehogy is mertünk
szólni a szobaasszonynak, úri vendégeknek
lehetett ilyen passziója, akiktől a szolgálatért
utólagos vaskos borravaló jár. Lobogott a
barátságos, életünket szolgáló láng, nem
pusztító tűz volt, de örömünket élesztő, csa-
ládi meleg, akárhogy gúnyolsz is, a szelíd
tűzhely mellé telepedtem, nem tűröm ezt a
nyelvnyújtogatást, fölényeskedést, pukkadj
meg, rendben van, mondjuk, hogy kispol-
gár lettem, itt a családalapítás pillanata. Te
szamár, azért mert százmillióan valami ha-
sonlót követtek el a múltban, azért még
nem biztos, hogy ugyanazt csinálom, amit
ők tettek.

A kályha melegszik, az ágy hívogat, duz-
zadtak a párnák, persze hogy *arra* gondolok,
az ő lágy tagocskái nem ilyen puffadtak,
különben is előbb ki kell nyitni a bőröndö-
ket, meg fel kell bontani a finom madzag-
gal ügyesen átkötött testes csomagot, amit
az előző felvonásban zsákmányoltunk, a fé-
nyes, zsibongó, nagy csemegeboltban, oda-
lent, az üdülővároska Fő-terén.

Az természetes volt, hogy hideg vacsorát
ettem, hiszen azokban a hónapokban, évek-
ben és szegénységem további évtizedeiben
ritkán kosztoltam vendéglőnek, étteremnek
joggal nevezett helyiségben. Az én helyem
a nincstelenek, menekültek, száműzöttek,
vékonypénzűek szükségkonyháinak, kifőzé-
seinek szomorú asztalánál várt reám, a vi-

metlenül mosolyog, mu
meztelen testét. A sza
buja szultánnője, me
komor, megbízható fér
nyér, a fehér cipó
hercegnő. A tömör saj
omlóknak bűnös illata
jam fel, vegyem számba,
bítás int felénk. Nehezen
vásárban. És még a sokf
ben hónapok, évek óta
sínylődő, egzotikus halak
mást szorosan, hallgatag
nak-e a vevőre, vagy rett
tól és közben rejtegetik
csontvázat. Ha beljebb
lanthatjuk azt a régimó
amit szemlélve össze
nyál, a fehérköpenye
csáppal nyúl le az
mélyén fekvő különös
felmutassa őket. Távol
fűszerek fekszenek
lönféle sima vagy
porok, az egyikben a
lette a bárdolatlan só, a
merő paprika és messze
ságokból a csábos fűsz
mog az elefánt, cipeli te
tigris üvölt, Nílus vize cs

különös
süket a
magukat,
chöpflin
olna be.
sasággal
. Gyak-
toll-ka-
tudott
zta ki a
ta át a
végére.
tovább
áltozott.
tott egy
obában
Krúdy-
ól, Ba-
ább tá-
nondta.
öcsém-
t utca-
A test-
n meg-

kékharisnyáknak álcázott éjszakai pillangók — vagy az éjszakai pillangóknak álcázott kékharisnyák — oly szakmai közvetlenséggel ültek le a művészek asztalához. Kellér akkor még beavatására váró főrendnek érezte magát ebben a közegben. Bármikor beléphet valaki az ajtón, aki ismeri a „titkot", s tudja, hogy a szellem arisztokratái már kijelölték őt előkelő rangjára. De az sem baj, ha kettesben maradunk. Akkor élvezni tudja a majdan kíváncsivá élénkülő arcok jelenlegi közönyét.

És mégis, e nagy önbizalom ellenére, mennyi félelem volt benne! Nem a kortársak igazságtalanságától. Hanem önmagától. Aggódott, hogy a siker valahogy kiugrik a kezéből. S kemény markolásait nem tudja többé megismételni. Gyakorló szerencsejátékos lévén, tán a rossz lapjárástól is félt, nem tudom. Mindenesetre nagy szükségét érezte, hogy munkáját már félkész állapotban megismerjék, méltányolják, dicsérjék.

csúcst
zolása
ző ko
módsz
zsurna
mei k
átlagb
is szer
évek n
Miklós
föltevő
Marcel
zetközi
könyvű
bogarakként hozzájuk ragadva, az éjszakai fezőrök, kártyakibicek, revolver-újságírók, telefonszínésznők, súgópincérek sorozatát. Az író az ő különcségeikből rakta össze egy téveszmékre, álerkölcsiségre és előítéletekre épült társadalom képét: a válogatott furcsaságokból valami különös, látomásszerű s elriasztóan élethű tenyészetet teremtve. Ezeket a, könnyű jellemeket mondhatná valaki, könnyű jellemezni is. Hiszen egyéni-

véleményün
hanem a l
rangsorolja
ő is.

Mit üzen
ezelőtt szül

Örülnék,
kat is, ame
íróink és k
meg róla.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 5-

ÉLET ÉS IRODALOM

Tasi István

1021

Tasi István linómetszete: Madarak

nagy tudós szerénysége, aki
el akarja elviselhetőbbé ten-
a tudásszint-különbséget, mely
ától elválasztja. Talán már
is szerénység, inkább véde-
és a lelkiismeret megpróbál-
saival szemben. Az atom kö-
tevékenykedők közül éppen
legtisztább, leghumánusabb
leműekre jellemző, hogy nem
esen halljják: új korszak meg-
mtői ők: az atomkoré. Ma-
sem tudják még, mit reite-
méhében az „atomkor": áld-
vagy átkozva emlegetik-e
d megteremtőit. Az alig el-
lhető felelősség szólaltatja
bennük a filozófust, s a hu-
nistát. S persze az is, hogy
lágról most valóban ők tud-
a legtöbbet.

zért volt számomra olyan él-
yszerű Wigner Jenő bájba,
vességbe sőt naivságba bur-
„védekezése" a nagyság el-
A riporter meghatottan
dja neki: „Professzor úr, ön

amit erre
hat hónap
ittunk arr
az embere
elfogulatla
tegye. Me
új találm
felhasznál
örültem, r
le, mert
beszélgeté
hangsúlyo
náziumban Mikola Sándor és Rátz László tanároktól nemcsak tudományt, nemcsak tudást tanult, hanem emberi dolgokat is. Úgy látszik, ezeket sem felejtette el. De ki emlékszik már Mikola tanár úrra és Rátz tanár úrra (a Bolyaiak e késői utódaira), akik olyan „borzasztóan sokat tettek" a matematikai érdeklődés felkeltésére. Ki tudja, hol porladnak — mit sem sejtve arról, hogy részük volt az emberiség új korszakának megteremtésében.

a külső csillogás.

**— Hogyan lel
tisztelet a kivét
énekesek többség
győzőbben mozog**

— A színpadi t
is énektechnika l
rev, görcsös vagy
di mozgás többny
dik be, mert va
elősegíti a hangk
énektechnikai pro
— akár beismeri,
tud róluk, akár n
mozog felszabadu
don: a karmester

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Tasi István

1973 MAR 17

...ivatos bluzban, miniszok-
...n a juice-t, magnón zene szól, az egyik
...lnál indián család, ünnepi tarka ingek-
...ponálló lenne a neve. Derékig érő lengő-
ajtón megyünk be a sűrű, bíborvörös ho-
mályba. Zümmög a zene, örökzöldeket, szen-

1021

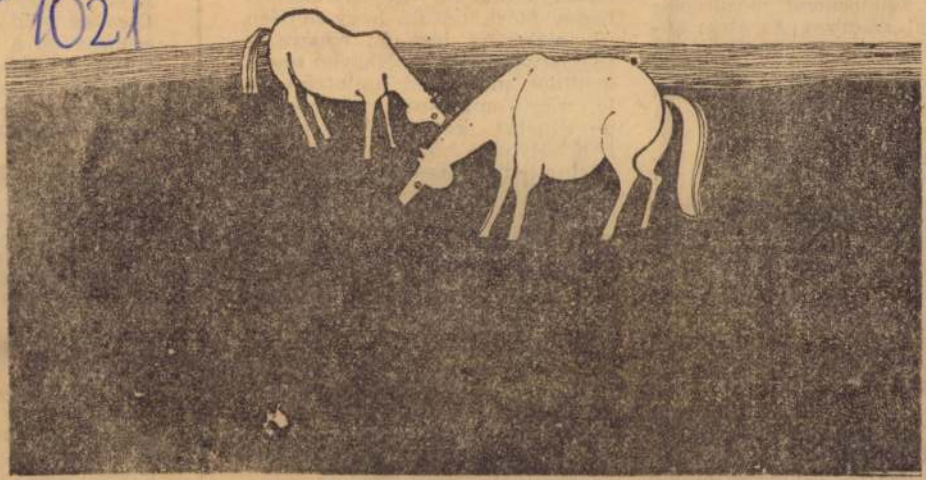

Tasi István: Lovak

zinte — soha — Most — majd
— neki — a — hajnali — lé-

Tasi István

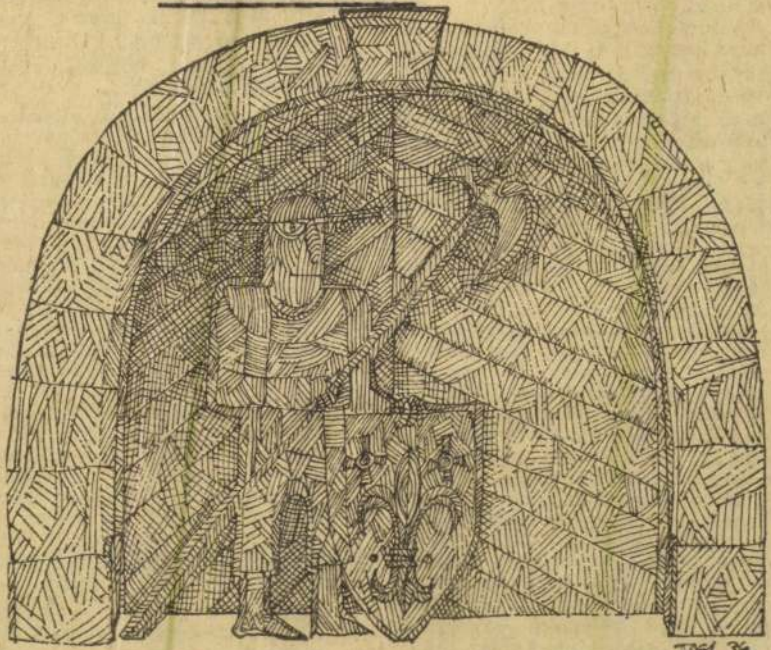

gyobbik részének felszínessége nemcsak a tömegtermeléssel együttjáró magasabb selejtarány rovására írható. Talán belejátszik a túlzott óvatosság is.

Vitézy László munkáinak — a most bemutatott Mai telepeseken kívül a Rejtett hibát és a Tagfelvételt ismerem — különös erényük a társadalmi problémaérzékenység. De Vitézynek nemcsak jó szimata van, hanem kitartása is; nem madártávlatból nézi a tárgyát, hanem körbejárja. A Mai telepesek — amint a filmből kiderül — legalább kétéves megfigyelés alapján készült. Az elején látunk egy költöző családot, épp indulnak az ígéret földjére, gyerekestül, disznóstul, majd látjuk őket egy év múltán, kissé csalódottan; ebből már nyilvánvaló, hogy a forgatás aligha fejeződött

mindkét írót izgatja a kaland lehetőségének minél „drámaibb" kidolgozása; mert titkolatlan becsvágyuk a maradéktalan hatáskeltés. Mai színháziaknak, gondolnánk első pillanatra, öröm lehet csatlakozni e közönségérzékeny alkotók ambícióihoz.

Kalandos jó hírük ellenére, a színházi alkalmazás számára mind A három testőrnek, mind a Távolban egy fehér vitorlának van bökkenője. Becsületes szövegterjedelmükhöz képest *viszonylag* kevéssé cselekményesek, *dramaturgiai* értelemben kissé akciótlanok. A mindenkori újabb átdolgozók rendre tapasztalhatják, hogy a kiváló epikusok mégoly érzékletes, önmagukban rendkívül izgalmas leírásai nem egykönnyen „fordulnak át" a színpad nyelvére. Min-

Tasi István: Várkapu
Élet és Irodalom, Bp.
1977. FEBRUÁR 5.
XXI. évf. 6. sz. 14. lap.

akarni? Gürcölni? Miattatok is
igyekezni, apám?

ünetben elmosolyodtál
csapott kobakú
n, meg a gólya-szobor
n. SZTRÍJ, KALUS és
A, NADVORNAJA: már nem
rémtörténeteket,
csupa köznapi szót,
égla, cement, dissous-gáz
ell még hirtelenében
zetéknél.
itt nyüzsgünk, apa,
hajdani harcok
élt mezejére vonultunk
cél-szerszámokban
zni.
Itt van a régi

meglagadott a jtat
(Lettek ezért sokak elgyávult
figurák, janicsár-szívűek,
szökevények, alkoholisták.)
— De tesszük a dolgunkat, ma is,
otthon is, itt is, mindig
a legnehezét, bizakodva:
tudva, apám,
ti is így cselekednétek.
Fiainknak az arcotokat,
meséiteket, karotok
erejét igyekeznénk
újra-idézni — magunknak
a bölcs szavakat, a komótos
mozdulatok tüneményét.

Tarpataki Károly

Tarpataki Károly: Vénusz

Élet és Irodalom, Bp.1980.jan.19.XXIV.évf.
3. sz. 16. lap.

Füleki Mihály koordinációs referens.

Dér Dezső a Nemzeti Évfordulóink c. kiadványsorozat szerkesztőbizottságát megalakultnak nyilvánította. A szerkesztőbizottság tagjai: Beke László, Gazda István, Szász Zoltán, Szörényi László és Zettner Tamás. Főszerkesztő: Estók János.
A kötettel kapcsolatos minisztériumi szándék ismertetése után bejelentésre került, hogy a kiadvány első kötetére 4-4,5 millió forint áll rendelkezésre, mely összeg tartalmazza a nyomdaköltség mellett a személyi kiadásokat – így a szerkesztőbizottsági tagok megbízási díját – is.
Estók János bejelenti, hogy az ülés célja: a kiadvány szerkezetének kialakítása. Igényes, 64 oldalas, illusztrációkat is tartalmazó kiadványt tervezünk, amely közel 15 ezer példányban készül el. Ismerteti a kötet szerkezetét, melyet a résztvevők követhetnek az ülés előtt számukra kiosztott példányon. Bemutatja a mintául szolgáló francia évkönyvet.
A 2004-es kiadványban a kerek évfordulóhoz érkezettek közül 30 személyről (és eseményről) kiemelten szólunk 1-1 nyomdai oldalon (ajánlott irodalom és képanyag is bele értendő), a többi évforduló csak címszónyi terjedelmet kap. A szerzőkre a bizottság tesz javaslatot. A képanyag beszerzésére Basics Beatrixot, a Nemzeti Múzeum Történeti Arcképcsarnokának vezetőjét kérjük fel. A kötetnek szolgáltató funkciója van.

Kérdésként vetődött fel:
A sport, a politika, a vallás évfordulóit szerepeltessük-e?
Az elhalálozási évfordulókkal számoljunk-e? (Mindkét kérdésre a válasz: igen.)
A szerkesztőbizottsági tagok intézményüket képviselik? (Válasz: a szakterületüket.)
Kik „az évfordulókban érintett szervezetek"? (Válasz: a megemlékezéseket szervező állami és társadalmi szervezetek. Az ő munkájukhoz kíván megbízható információkat, segítséget adni az évkönyv.)

Megjegyzések:
Az évforduló kiválasztásánál alapvető kritérium, hogy az jubileumi – azaz 25-tel osztható – évforduló legyen.
Általános bibliográfia is szükséges. A főszerkesztő javaslatokat kér a szerkesztőbizottságtól.
Idegen nyelvű rezümé helyett 16 oldalas brosúrát adjunk ki, amennyiben erre lesz anyagi lehetőség. A jelenlegi lehetőségek között az idegen nyelvűséget a titkárság honlapja fogja biztosítani.

Magyar Hírlap. 2003. december 2. Tasi József István

Huszonhat román és magyar alkotó közös tárlata Budapesten

Művészi üzenet Temesvárról

Wagner István

A hatvanas–hetvenes évek fordulóján átmeneti nyitás történt Romániában Nyugat felé. Fokozottan érződött ez a Bánság legnyugatibb városában – Temesvárott –, amelyet félig tréfásan, félig komolyan a „fruntea tarii" elnevezéssel illettek, ami „az ország homlokát", átvitt értelemben pedig „az ország élvonalát" jelenti. A soknemzetiségű metropolis felpezsdült képzőművészeti életét nemcsak a helybéli értelmiség értékelte, hanem egymásnak adták a kilincset a Begaparti műtermekben a nyugati műkereskedők is. E sorok írója épp akkoriban dolgozott fél évtizeden át a főtéri kortárs galériában, amikor az éppen beérő derékhad vette át az irányítást. Közülük sokan máig hűek maradtak az egykori osztrák–magyar monarchia garnizonvárosához, de a diktatúra erősödése miatt időközben egyesek külföldre mentek, mások velem egy időben emigráltak a szélrózsa minden irányába, és néhányan örökre eltávoztak azóta közülünk.

Jelenleg huszonhatan vendégeskednek Budapesten december 5-éig egy kollektív kiállítással Temesvárról, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének székházában (Bp. V., Andrássy út 6.).

Toma Dan: Teliholdas napok

Az „előfutár", a legmarkánsabb temesvári szobrászművész – Jecza Péter – volt, akinek idén tavasszal nyílt egyéni tárlata az itteni Árkád Galériában. Most két absztrakt bronz plasztikájával szerepel az utóbbi évek termésből. Azok közé tartozik, akik következetesen megőrizték három évtizeden át markáns profiljukat, akárcsak Nutiu Romul festőművész, aki akrillal készít elvont tűz- és vízzuhatagokat. Szakáts Béla stilizált bronz figurái a matt felületeken megcsillanó fényes részletekkel válnak egyénivé. Érdekes viszont megfigyelni, hogy a hasonló évjáratú és akkoriban kizárólag geometrikus absztrakt Flondor Constantin éppúgy áttért a líraian realisztikus szénrajzolásra, mint a tíz évvel fiatalabb Toma Viorel, aki viszont a fotónaturalizmusig is elmerészkedik olajcsendéletével.

A válogatást a sokféleség jellemzi leginkább. Miközben Banciu Regep Rodica textilművész mini gabonatáblát tálal elénk talapzaton, addig Lucaciu Adriana akrillal rajzol négyzetméteres grafikai „portrékat". A középnemzedékhez tartozó Jakabházi Sándor festői struktúrákat és tükröződéseket készít vegyes technikával. Serban Dumitru nyers falécekből épít kubista kockákat, a fiatalabb generációból pedig Tasi József István a szomszédos országban olyannyira kedvelt eljárással „könyvet" kombinál papírtekercsekből meg deszkarámákból. A huszonhat kiállító közül tizennégyen személyesen is eljöttek az ünnepélyes vernisszázsra – s ez további, kölcsönös kapcsolatépítésre kínált lehetőséget. A tervek szerint jövőre magyar művészek népes csapata rándul át Temesvárra csoportos tárlatával. A szakmai szövetség egyre szorosabb együttműködése mellett örvendetes a Temesvári Nyugati Egyetem képzőművészeti karának – élén Serban Dumitru dékánnal – valamint a budapesti Iparművészeti Egyetem Elméleti Intézetének tartós kontaktusa is az utóbbi időben – köszönhetően az intézet igazgatójának, a fáradhatatlan Ernyey Gyula designertanárnak.

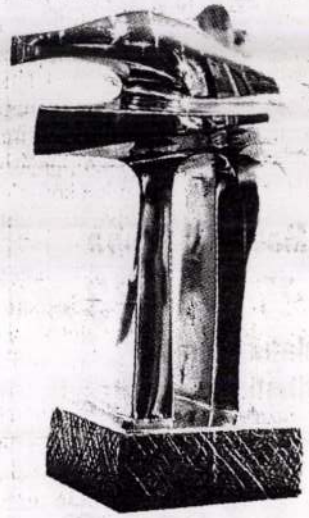

Jecza Péter: Örvény II.

testre.

— Kérem, ne nyúljanak hozzá — mondták —, ne mozduljon el, amíg a rendőrség meg nem érkezik.

Fent, az emeleti lakások ablakaiban feinőttek és gyerekek könyö-

re. Valóban erős fénye volt.

A kalapos dühösen szívta a cigarettáját a felesége mellett. Az egész házban csak nekik nincsenek gyermekeik.

Tarpataki Károly, grafikus

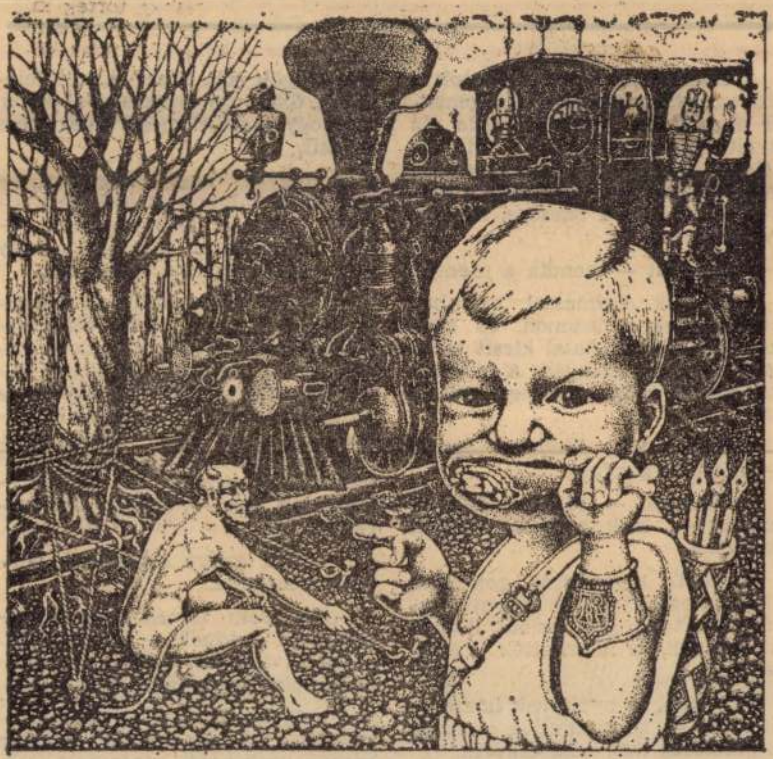

Tarpataki Károly: Nincs megállás

Tarpak

15.

Élet

XXVII/25

RJAI, EGYESÜLJETEK

AP

XXIV. ÉVFOLYAM
169. SZÁM

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
CSONGRÁDMEGYEI
HÍRLAP

rok meg erejét

egyezmények alkalmából

yezményeket és a nemzet-

és nehéz harcunk támo- barátként ott van a Ma- aság is, megszámlálhatat- elét adva szolidaritásának, zonyítva segítőkészségét. hogy ezen az emlékezetes

vietnami nép háláját a pártja és kormánya iránt

ét Hoang-Luong.
l fogadott szavai után Országos Béketanács elnö- rofonhoz.
ő hős vietnami nép iránti gyszerű megnyilvánulása mban megrendezett nem- konferencia — jelentet-

továbbiakban elmondotta, véletlenül — éppen az kból utazott a legnagyobb ság Stockholmba. Szava- lkiismeret önvallomásai, ni tragédiák, az Egyesült erkölcsi és politikai vál- ki. Kivétel nélkül vala- erikai társadalom legszé- nevében szerették vol- kat a szörnyű bűnöket,

Hét végére várják a csúcsi

a Szegedi Ipari Vásáro

Szűnni nem akaró érdeklődéssel keresik fel a szegediek, a Csongrád megyeiek a Szegedi Ipari Vásárt és Kiállítást. Megszakítás nélkül áramlik a nézők serege a különböző pavilonokban. A kiállítók képviselői alig győznek választ adni a számtalan kérdésre, hogy melyik tárgynak mi az ára, s különösen az új termékek mikor lesznek kaphatók. A Hajdúsági Iparművek kiállító termében, az építőipari technikum első emeletén nagy érdeklődéssel tanulmányozzák a középmeghajtású mosógépeket, az új formájú porszívókat, s más háztartási gépeket. Képünkön (foto: Enyedi) a Hajdúsági Iparművek termékei láthatók.

A vásárrendező bizottság e hét végére a Szegedi Szabadtéri Játékok ünnepi megnyitójának első és második napjára várják a vásári csúcsforgalmat. E két napra külön készülnek a vásár területén árusító kiskereskedelmi és vendéglátóipari vállalatok is.

A kalászosok felét már learatták

A talajmunkák is jól haladnak a megyében

Az időjárás meggyorsította a gabonafélék érését, s így megye szerte nagy a betakarítási láz. Bár a rendkívüli hőség holdanként egyegy mázsát elvitt az árpából és a búzából, a már learatott gabona szerint jó termésünk lesz. A gépi kapacitás már elegendőnek látszik, így a hónap derekán

gokban kb. 60 százalékát takarították be a búzának és az árpának. A legnagyobb gazdaságokban még ennél is jobban állnak. Az ÁG kombájnos verseny sorrendjében nincsen változás, továbbra is *Bakos* László, a Pankotai Állami Gazdaság kombájnosa van az élen, aki július 15-én már 6 ezer 263 mázsánál tartott. A második helyet *Opauszki* György tarja 5 ezer 837 mázsával, szintén a Pankotai Állami Gazdaság kombájnosa.

●

A tavaszi árpának körülbelül háromnegyed része van betakarítva a megyében. Hódmezővásárhelyen azonban csak 53,5 százalék-

nál, a szegedi járásban 45,9 százaléknál tartanak. A zabot lényegében csak most kezdték betakarítani mindenütt.

A betakarításnál figyelembevéve az összes gabonaféléket, a szegedi járás halad az élen, utána Szentes város, majd Hódmezővásárhely következik.

●

Bár sok szövetkezet keresbálázó gépet, a kombájnokat megfelelő ütemben követi a szalmabálázás, illetve lehúzás. Sőt a talajmunkákat is gyorsabb ütemben végzik, mint a korábbi években. Szentesen a betakarított terület egyharmadán a tarlót is felszántották. Jól haladnak Csongrádon és a makói járásban is, viszont Makó és a szentesi járás le van maradva.

Négyszáznyolcvan vagon hagyma kerül a szárító gépekbe

Többhetes előkészület után szerdán megkezdődött a vöröshagyma szárításának szezonja a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat üzemeiben. Az előkészület nagy gondját a berendezések felújítása, korszerűsítése jelentette Szegeden és Makón. Átalakították a szalagszárítókat, növelték a berendezések fűtőfelületét és ezzel lehetővé tették a szalagok gyorsítását.

tak annyi hagymát, hogy próbagyártást végezhettek. A próba alapján igyekeztek kialakítani a megfelelő átvételi árat. Ez azonban nem felelt meg a MÉK igényeinek. Ezért elhúzódott a hagymaszállítás. Az „alkudozás" végére pontot tett az időjárás, a jégverés. Kedden megérkezett az első nagyobb szállítmány a makói telepre, mintegy 300 mázsa hagy-

Tasi László
1981 JUL 20

Lajos-arany, Kossuth-bankó

Ajándék a miniszternek

A mindszenti numizmatikus

Az üveges szekrény fiókjában kis papírdobozok, a kis papírdobozokban pénzek. Aranypénzek, ezüstpénzek; régi pénzek és még régebbi pénzek.

— Melyik közülük a legrégebbi?

— Alighanem ez az Antonius-érme!

A kis pénzecskén valóban látszanak az elmúlt évszázadok nyomai: kicsit kopott, kicsit formáját vesztett, de azért az ábrák mindkét oldalon jól kivehetők. És épp így, kicsit kopottak, kicsit formájukat vesztettek, de azért még igen jól tanulmányozhatók a többi arany- és ezüstkorongok is. A *Traianus-ezüst*, a *Lajos-arany*, a *Rákóczi-pénz* meg a sárkányidomos *kínai*, az indián fejjel ékített *amerikai* pénzek is...

Mind, ami csak ott sorakozik a kis papírdobozokban, a *mindszenti* ház utcai szobájának üveges szekrényében.

Mert Mindszenten találhatók ezek a különös kincsek, ott őrzi, ott nézegeti-tanulmányozza őket gazdájuk, *Tasi* László, aki „civilben"....

Tasi László faragás közben. (Foto: Zrínyi Péter)

— ...*a mártélyi Fürst Tsz mélyépítési brigádjának vezetője.*

Egyébként építésztechnikus és geodéta. Most is éppen egy útkijelölő munkából hívtuk haza egy kis pénzmutogatásra.

— Először is: *honnan ezek a pénzek?*

— *Négy éve gyűjtöm őket* — mondja a mindszenti numizmatikus. — A legrégebbi időkből való Antonius-érmét kaptam először ajándékba egy kubikosomtól, aztán *magam is kezdtem utánajárni a régi pénzeknek.* Négy év alatt sikerült is összeszednem többszáz darabot!

A többszáz régi pénz között a felsoroltakon kívül még számos értékes darab akad. Ott lapul a dobozok alján *Kossuth* bankója, *Mátyás* király aranya, *Báthori* István ezüstje és még egy sor hazai és külföldi pénzkülönlegesség.

Tasi László azonban nemcsak összegyűjti, hanem — miként azt a nimuzmatikusok teszik — *rendszerezi is a pénzeket!* Több teljes sorozata is van, köztük az osztrák—magyar monarchia ezüstjei, a két világháború közötti években használatos magyar érmék...

S hogy *miként lehet újabb és újabb darabokhoz hozzájutni?*

— Cserével főleg, aztán ajándékozás útján, vásárlással. Az emlékpengőket például az *Ecserin* vettem, az ócskásoktól... Egy kétpengősért 140 forintot kértek!

A legjobb szerzési mód azonban feltétlenül a csere! Tasi László főleg *Nagy* Pál Vásárhelyi és *Katona* József szentesi gyűjtőkkel szokott cserebérélni. Amire nincs szüksége, odaadja olyanért, ami viszont hiányzik. Így alakul, formálódik a gyűjtemény...

Egy csokor a régi pénzekből. Balról jobbra: cári rubel, Mátyás-arany, római ezüst, Traianus-pénz; alsó sor: Lajos-arany, USA-dollár, USA-cent

Tasi László azonban nemcsak a pénzeire áldozza szabadidejét. *Farag is!* Maga készítette szerszámaival körtefába, cseresznyefába képeket farag, vadászokat, aratókat örökít meg domborművein. De kifaragott már egy nagyon aktuális témát is: azt írta bele késével egy falapba, hogyan égeti el magát tiltakozásul, figyelmeztetésként egy buddhista papnő.

— Ezt a munkámat, amikor a választási nagygyűlésen itthonjárt, *dr. Korom* Mihály igazságügyminiszternek ajándékoztam. Nagyon tetszett neki, örömmel vitte haza, Budapestre!

Más fafaragásaival már *kiállításokon* is szerepelt; a Csongrád megyei képzőművészeti szakkörök tárlatain szokták munkáit bemutatni.

De ez még mind kevés! Nemcsak farag és pénzeket gyűjt Tasi László, hanem minden olyan régi dolgot igyekszik megszerezni magának, ami a maga módján valami különös értéket képvisel. Van neki hajdan használt *lexikona, politikai plakátja* 1919-ből, sosem hallott nevű *újsága*...

— És miért csinálja mindezt? Mi viszi, mi hajtja a régiségek, a maga barkácsolta szépségek felé?

Erre a kérdésre már nehezebben válaszol:

— Talán az, hogy *így teljesebb, értékesebb lesz az ember! Jó érzés felderíteni régi titkokat*, meg az is nagyon jó, ha sikerül megszelídíteni a fát...

AKÁCZ LÁSZLÓ

Tasi Tibor, szobrász – grafikusművész

Bakonyvári M. Ágnes: Megszemélyesített tárgyak. Tasi Tibor kiállítása.
Újpest Galéria, 1989. II. 21 – III. 27.

Tasi Tibor: Ismeretlen, terrakotta, 19 × 26,5 × 16 cm, 1988 (fotó Cservenka Ferenc)

„Álom", terrakotta, 8.5 × 7.5 × 18.5 cm, 1988.

„Jelek" és „Rajzok" – sorozat (említve).

Művészet, 1988., 7., 1–2-old.

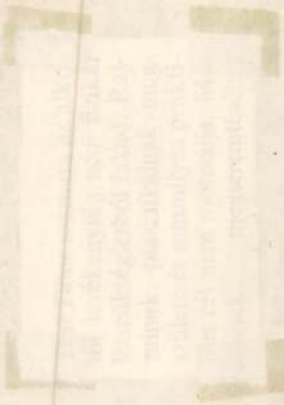

(Folytatás az 1. oldalról)

badsav, cink, cián van sok-sok pakunk vizében, s üzemeink fele mit se tesz ellene, inkább fizeti a progresszív szorzó szerinti bírságot.

Mire észbe kaptunk, a falvakat is körülsáncolták a szemétkupacok. A kisközségi kirendeltségvezető megadóan legyint:

— Jól megy a népnek, használható holmit is kidobnak. A sokféle műanyag nem vethető a tűzre. És mindenki csak a saját házatáját óvja, nem törődik azzal, ami a kerítésen-járdán túl van.

A veszprémi járásban 180 tűzeset volt az elmúlt évben. Ennek egyharmadát gondatlan dohányosok okozták. Leégett a csopaki Víg molnár csárda, a kár 120 ezer forint. A bakonyszentlászló-kertaljai tűzeset anyagi vesztesége 32 ezer forint. Szabadban tüzelés Nemesvámos határában egy postai lakókocsinál: a kár 70 ezer forint.

Baljós következményekkel járó erdő- és bozóttüzek, megdöbbentő közömbösség az égett mezőn. Hanyagul eldobott cigarettavégek, elhagyott szalonnasütők felizzása. Emitt 140 ezer hivatásos, vállalati, illetve önkéntes tűzoltó készenléte, amott a felelőtlenség s évi 300 milliós kár: évtizedek fáradozása árán pótolható erdők, ligetek, cserjések pusztulása.

A főváros társadalmi szervei mozgalmat indítottak a „Szép, tiszta, virágos Budapestért". Ötnapos akció sikereként begónia, verbéna, petúnia és más cserépvilág került sok fővárosi ház ablakába. Ó, be szép...

— Félre az érzelgősséggel! — hűt

le
fa
ti

T
d
M
P
n

hetőség közül az előbbiket választjuk, a Bűténynek vesszük utunk.

Bűtény... A népi etimológia szerint valamikor szörnyű bűntény történt e bokrokkal szegdelt réten. Mások szerint böjttény a néveredet: akinek itt volt földje, annak nem tellett húsra, évszám böjtölnie kellett. Bizonyos csak az, hogy a terra sigillata tálak, egy II. Constantinus-kisbronz vagy a hajlatban még ma is látható tegulás-köves, hamus foltok későbronzkori, illetve kora- és későrómai lakottságra utalnak. Bizonyos még, hogy 1867-ben farkas tépett szét itt egy 17 éves balatonfőkajári lányt, és bizonyos, hogy 1944. december 27-ének ködös-havas éjszakáján a 69-es szovjet hadosztály és az 1. német páncélos hadosztály Huppert harccsoportja öldöklő harcot vívott e darab földért.

Természet és társadalom micsoda egybefonódása! Tájnak és történelemnek, múltnak és jelennek szétválaszthatatlan kapcsolata a haza csöpp kis részén!

Volna miről beszélni tehát, de egy nagyobbacska tisztásra érve úgy szétfutottak a gyerekek, hogy nem volt szívünk sorba verbuválni őket. Sebaj, élvezzék csak a szabadságot!

---

mére veti Abramnak, hogy a fiúkat szereti. A „Na és?" nem jelent feltétlenül beismerést; Abram az egész film folyamán semmi ellen sem tiltakozik, az ellen sem, hogy a falu prostituáltja gyereket vár tőle. A „Na és?" ezt is jelentheti: „Na és, ha így volna, akkor az miért volna baj?" Abram nem-

ket a normákat kifejezheti. Abram ellenben, ösztönösen a másság talaján állva, meg van fosztva a nem-örökölhető eszközöktől, amelyekkel külön állásának hangot adhat. Ebből az egyenlőtlenségből táplálkozik a kiépített vagy akár megcsontosodott jogi és erkölcsi struktúrák roppant fölénye.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Tarpataki Károly

1978 OKT 21

1021

Tarpataki Károly: Dante-illusztráció

özés
ndjai

g kukorica- és burgonyaföldjein
MTI Fotó – Kerekes Tamás felvétele

ma. Ott, ahol ezt így fogják fel, be is építik tervükbe. A tét az, hogy a gazdaságok a termés fokozásával, a végtermékek értékének növelésével gazdálkodják ki ezt az összeget. Igaz, érdemes lenne az országos szerveknek azt is tanulmányozniuk, hogy szerte a világon mindenütt, Európában és a tengerentúl is államilag támogatják az öntözést. Van olyan tőkés ország, ahol ha nem alkalmazzák gazdaságosan a berendezést, elvonják a kedvezményeket.

Általkarékosság

Kár lenne akár egyetlen 20, vagy 30 hektáros lemondást „kipécézni", amikor a végösszeg 100 ezer hektár mínusz az öntözésben. És kár lenne figyelmen kívül hagyni az elavult berendezéseket, valamint a megváltozott termelési módokat. Az öntözővízzel takarékoskodni általkarékosság, de ha az öntözést nem támogatják, s az üzem a már beruházott eszközeit nem tudja hasznosítani, az is visszahúzó erő.

Nagyon sokan érintettek dolgok rendezé

Hívták a 33–43–2

A kritik
és a veze

A rádió népszerű műsorán a Hívja a 33—43—22-es te fonszámot címűnek két v dége ezúttal *Fekete Sán* író, az Új Tükör főszerk tő-helyettese és *Horváth I* a Rába Magyar Vagon- Gépgyár vezérigazgatója v Mivel az adásidő csak a zönség által feltett kérdé egy részének megválasz sára volt elegendő, a ki radtak közül a legérdekes bekre az alábbiakban tér vissza.

Fekete Sándo

● 1973-ban jelent meg tőfi életrajzának első r amelyben megígérte a fol tást. Mikorra várható? rály Endre, Budapest.)

— Ígéretem teljesít valóban késlekedem. részben: a lapmunka erőmet leköti. Újabb helyett csak annyit n tok, hogy az ügyet n tam fel.

● Ön nagyon szigor kus. Önmagával sze az? Előfordul, hogy egyet néhány évvel véleményével? Be ezt a nyilvánosság e csak önmagában (Kerekes István, Zöldi Péter, Budap

— Természetesen san nézem saját is, korábbi is, noha el kell isn gyengeségemet, h hibáim iránt megértőbb vagyok sokéval szemben. ezzel az egész er van, csak nem mi

h Ede

évesen a hogy

● Halad-e előre a világ a francia forradalom óta? Mi-ben? Nem a technikára gon-dolok! (Pap Zoltán, Buda-pest.)

— A haladás minden el- lentmondásának kell ismeretében. igennel kell felelnem. Nincsenek a egyok, és a Nincsenek a proletá- is szegik, emberi A haladás még pa- riátusz elő- riátusa, s hátra- ogokat m- tik, s hátra- viket-másik kegyelmébő- lehet tagad- Míg a középkor- k, ma már hiáb- földi istenekkel minden értelmes ja, hogy kultúr- kásukig tart és n szabadulása, s va- majd.

● Milyen a munkahelyi kör a gyarban? Sokan ag- ressziv- nak tartják önt. Mi er- ről a véleménye? (Név nél- kül.)

— Ha azt nevezik agresszi- tisztességes megkövete- ről és másoktól, akkor csak- légköréről, hogy ez ellen a magamtól a munkát, vállalom. A mondanék, hogy annyit teljesíti feladatát, és dinamikusan rossz légk- ellen. Elkezdődött ja, hogy ez világszerte- ténnek

● Nagyon szégyenl- vezetői tevékenysége- csődjének tartha- ne olyan szelle- lenne. Ha nem si- olyan tisztelnő- Kalarással dicsért- Mondhatnék- példákat, de végül- az érdekes. Az a fontos- a korszerűtlen működ- más, tévtanok, visszaszorulja- mértékben mellékes, s alábbis számomra hogy vágó hozzájárulásaim- nyolják-e vagy sem.

...si kalauz

...vjet képek és szobrok ...Műcsarnokban

...nemrégiben zárult országos képzőművészeti kiállítás kapcsán bontakozott ki a sajtóvita arról, hogy szükség van-e még manapság a művészetben a nyíltan vállalt politikai elkötelezettségre. Néhány szakíró — megfeledkezve arról, hogy a marxista esztétika az esztétikum szerves részének tartja a politikumot — abbeli véleményének adott hangot, hogy a kétségtelen, ...kenység, s ...lyeges haszna ...ben mérhető le, ...meghatározottságá- ...társadalmi és poli- ...érdekeit érintse ábrá- ...zolni az embert.

A vitában felmerült (de ...ciolo... ...ban, azaz ...tikai ...

...szokás szerint függőben ma- ...radt), kérdésekre most csat- ...anós választ ad az a Műcsar- ...okban látható szovjet kiál- ...tás, amelynek festő és szob- ...sz résztvevői nem féltek ezt ...met adni: *Építjük a kom- ...nizmust.* A tárlat, ha szi- ...n szakmai szemszögből ...k, természetesen ...az ...ban ...

...lett, ...

amit az SZKP XXVI. kongresszusának tiszteletére a szovjet képzőművészek szövetsége. Erre a tárlatra központi kiállítótermében, a patinás Moszkva nyészban került sor, s az iránta megnyilvánuló tömegérdeklődés ösztönözte arra a rendezőket, hogy a szocialista országokban való bemutatás céljaira kiválogassák, ...

...mint a katalógus írja az utóbbi évek szovjet képzőművészetének fejlődését, a különféle tendenciákat és irányzatokat, a személyiségjegyek sokféleségét, a nemzeti iskolákat, az alkotói perspektívákat, s nem sorban a szocialista mus módszerének ...

...Aligha ...séges, ...gazd... ...eredeti ang... ...és stílusokban ...skálájának ...dapest... ...meinek ...jelenben nem ...nem mű... ...ban, s vállalk... ...dalmi kapcsolatok meg- ...

...legfontosabb témák a ...termelőmunka, a ...típus, illetve a ...saját ...korának ...csoportosulnak; a megjelenítés a figuratívitás eszközeivel, de a művészi ábrázolás öntörvényű ismeretében történik.

Nincs szó tehát másolásról, abban az értelemben, ahogyan azt a dogmatizmus éveinek esztétikai elvárásai megkívánták, bár azt sem mondhatjuk, hogy túl széles lenne a szakadék a művészileg ábrázolt és a tényleges valóság között. Az előbbi mintegy az utóbbi koncentrációjaként jelenik meg. E koncentráció mikéntje viszont már erősen függ a művész lokális és személyes behatároltságától, tehát meglehetősek a különbségek aszerint, hogy ugyanazt a témát milyen alkotói habitus, illetve a kiterjedt, földrésznyi ország mely szeglete kelti életre.

Ebből az aspektusból nézve az az egyértelmű, hogy

Aphaidze: A teatermelő arcképe

emelt fejjel csak a
vihet el úgyis otthon

Utcákat locsoló víz-su
életem alvasztó szél:
várok az első fecske-

SIMON IVÁN: TÁNCOLÓK

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 5

ÉLETÜNK

Tarpataki Károly
1021

felfüggesztetett.

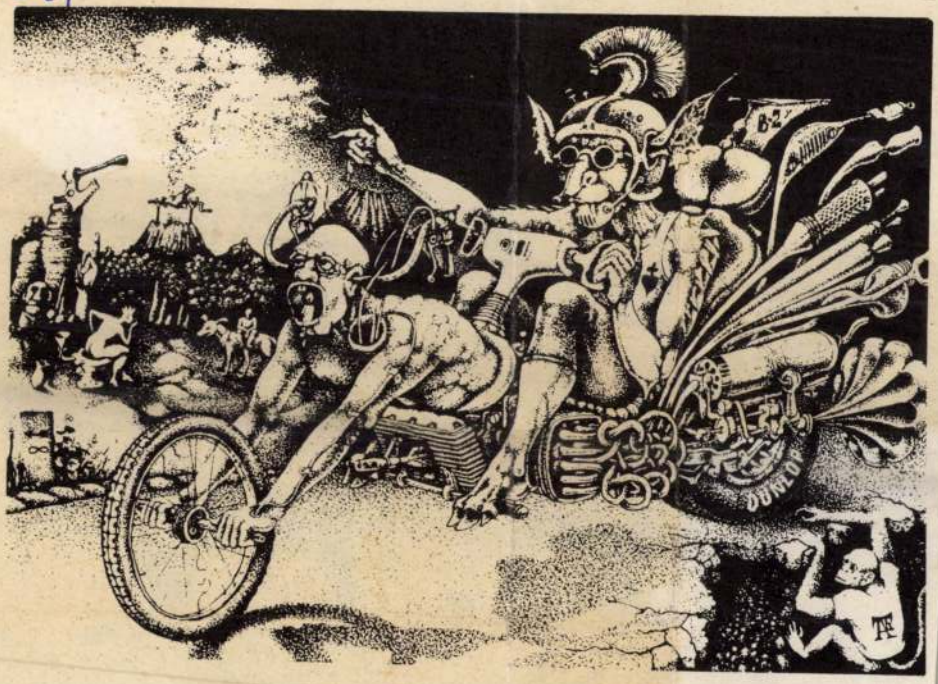

TARPATAKI KÁROLY: SZELÍD MOTOROSOK

Tarpataki Károly,

Tarpataki Károly: SZELÍD MOTOROSOK.

Vors Nepe, 1946. dec. 5

ba fejelt. (1:0). Találatban maradt a piros-kék együttes. A 14. percben Váradi szabadrúgása nyomán a labda a jobb felső sarokba tartott, Szarka azonban nagy bravúrral hárított. Egy perccel később ismét zörgött a szombathelyiek hálója: Zombori beadását Kovács I. magasra felugorva fejelte a kapuba. **(2:0).** Középkezdés után Halmosi hatalmas bombája csattant a felső kapufán. Mészáros meg sem mozdult a lövésre. A 20. percben Mészáros merész kivetődéssel kaparintotta meg a labdát Hauzer elől. A 28. percben Váradi elfutott a bal oldalon, mindenki beadást várt tőle, ő azonban lövésre szánta magát és ezúttal a Haladás kapufájáról pattant ki a labda. Három perccel később Hauzer 20 méteres

Hotta a Haladás kapuja el a labdát, a zöld-fehér játékosok csak „nézték" az eseményt. Nem így Kovács I. aki odarohant és közelről a kapu közepébe lőtt. **(4:1).** A 56. percben szépíthetett volna a Haladás: Vörös beadását Mészáros elvétette, labda Sebestyén elé került, aki azonban sportszerűen inkább átugrotta a földön fekvő kapust, minthogy nehéz talajon súlyos sérülést okozhatott volna. A 63. percben Izsó átjátszotta Kovács I-t, középre emelte a labdát, Szarka csak felütni tudta a labdát és a résen lévő Gas közelről a hálóba fejelte **(5:1).** A szombathelyiek ezután csak elvétve jutottak el a Vasas kapujának előteréig. A 75. percben Horvát Árpád szabadrúgását Mészáros bravúros védéssel men

KÉK VARIÁCIÓK I.–IV. 1992, OLAJ; VÁSZON 120 X 120 CM

TASNÁDI JÓZSEF

1063 Budapest, Munkácsy u. 35. fsz. 5.

1996
Vác

1960-ban születtem Erdélyben
1990 óta élek Magyarországon

Born in 1960, in Transylvanie.
Live in Hungary from 1990.

ISKOLÁK

1984 Müépítészeti Főiskola, Kolozsvár
1994 Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest

SCHOOLS

1984 Highschool of Architecture
1994 Academy of Fine Artst, Hungary, Budapest

TAGSÁG

Fiatal Művészek Stúdiója
M.A.O.É.
M.A.M.Ü.
Tulsó Part
1995-től Derkovits Ösztöndíj

MEMBERS OF

Studio of Young Astist's
M.A.O.É.
M.A.M.Ü.
Tulsó Part
From 1995: Derkovits Fellowship

KIÁLLÍTÁSOK

1990 Kanagawa, Japán – Grafikai Biennálé
Brno, Csehország – Plakát Biennálé
Varsó, Lengyelország – Plakát Biennálé
1991 Budapest, Műcsarnok – „Tatarozás"
Szeged, Csoportkiállítás a „NOVUS" rendezésében
1992 University of Massachusets, USA – Poster Biennálé
Stúdió Kiállítás
1993 University of Colorado, USA – Meghívásos plakátkiállítás
Maastricht, Hollandia – Grafikai Biennálé
Maastricht, Hollandia – európai főiskolák nemzetközi kiállítása
Ymatra, Kuopio, Nurmes – Finnország – Csoportos grafikai kiállítás
Berlin, Németország – Csoportkiállítás
Kassel, Németország – a Tulsó Parttal
Budapest, Strandfesztivál – a Búra csoporttal
Szentendre, Vajda Lajos Pincegaléria – a Tulsó part csoporttal
Százhalombatta, Művelődési Ház – a Tulsó Part csoporttal
Temesvár, Románia – Keleteurópai performance fesztivál a Tulsó Parttal
Vác, Görög templom – Expanzió performance a Tulsó Part csoporttal
Budapest, Tüzoltó utcai galéria – a Tulsó Part csoporttal
Sopron, G78 Galéria – grafikai kiállítás
Győr – Nemzetközi Grafikai Biennálé
Győr, Kincstár – a Tulsó part csoporttal

EXHIBITIONS

Malmö, Svédország – főiskolai válogatás
Budapest, Barcsay Terem – „BAROKK"
1994 Budapest, Budapest Galéria, Stúdió kiállítás
London – „CROSS ROADS", Lengyel Nagykövetség
Szeged, G78 Galéria
Budapest, barcsay terem – diploma kiállítás
Szentendre, Aktív Art Galéria
Prága, Csehország – „Alagút"
Medve Zsuzsa rendezésében
Szentendre – „Rózsaszín akció" a Fü csoporttal
Budapest, Óbudai Pincegaléria – „ALEF" a Fü csoporttal
1995 Budapest, Ernst Múzeum – „Ember embernek balzsama" Stúdió kiállítás
Budapest, Egyetemi Könyvtár – „Leltár" a Fü csoporttal
Ljubjana – Szlovén Nemzetközi Grafikai Biennálé
Budapest, Műcsarnok – „Mai magyar szobrászat"
Budapest, Csontváry Terem – Akvarell A 4-en
Budapest, Iparművészeti Főiskola– „Kép–Tér Tér–Kép" -videoinstalláció- Bredár Zsolttal
Budapest, Újpesti Galéria – csoportkiállítás a G78 Galéria rendezésében
Budapest, Iparművészeti Főiskola „Kép–Tér Tér–Kép" -videoinstalláció- Bredár Zsolttal
1996 Budapest, Óbudai Társaskör Galéria „Aszterion"

Várhely 1995/11.

„Sopron akár Magyarország Velencéje is lehet.
Csak egy csomó dolgot meg kell csinálni. Persze rendesen, és lehetőleg nem azzal kezdve, hogy árasszuk el a várost vízzel, és állítsuk az épületeket cölöpökre."

BESZÉLGETÉS

TASNÁDI GYÖRGGYEL

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetének vezetőjével

LASSAN ÉS CSENDBEN VÉGET ÉRT A SOPRONI EGYETEM BELSŐÉPÍTÉSZ HALLGATÓINAK ELSŐ TANÉVE. HOGY AZ ERDÉSZETI ÉS FAIPARI KÉPZÉSRŐL ELHÍRESÜLT INTÉZMÉNYBEN INDULT ÚJ KÉPZÉSNEK MEKKORA HATÁSA LESZ AZ EGYETEM ÉS A VÁROS JÖVŐJÉRE, AZT MA MÉG NEHÉZ FÖLMÉRNI.
MINDENESETRE A SZAKALAPÍTÁS ÖT ÉVE KEZDŐDÖTT TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON KALANDOSNAK, LEGALÁBBIS KÜLÖNÖSNEK SZÁMÍT. AKÁR EGY AMERIKAI TÍPUSÚ SIKERSZTORI. EDDIG.
A NAGY VÁLLALKOZÁS ÖTLETGAZDÁJÁVAL ÉS A KÉPZÉS IRÁNYÍTÓJÁVAL, A 34 ÉVES TASNÁDI GYÖRGY BELSŐÉPÍTÉSSZEL SASS LÁSZLÓ KÉSZÍTETT INTERJÚT.

– Szokványosnak egyáltalán nem nevezhető az eddigi pályafutásod. Mondhatni, véletlenül vetődtél Sopronba.

– Futó kalandnak indult, 1988-ban.. A második Novus Művészeti Fesztivált, a művészeti főiskolások bemutatkozását Keszthely után itt szerettük volna megrendezni. Az ötlet az akkor másodéves soproni Mascher Robié volt. A választás jónak bizonyult, a programjaink, kiállításaink látogatottsága azt jelezte, hogy Sopron vevő az ilyesmire.

– Ki szervezte a fesztivált?

– A Novus Művészeti Egyesület. Akkoriban számomra akörül forgott a világ.

– A nyolcvanas évek vége a civil szervezetek illúziókban gazdag, tömeges születésének az időszaka volt. Milyen célokkal és reményekkel hoztátok létre ezt az egyesületet?

– Bár a politikától a leghatározottabban igyekeztünk távol tartani magunkat, az inspirációt végső soron mégis a politika adta, pontosabban a közélet pezsgése. 1987-ben, a veszprémi Felsőoktatási Diákparlamenten jelen levő művészeti hallgatók mondhatnám, irigykedve nézték, hogy a náluk semmivel sem tehetségesebb műegyetemisták, közgázosok egyrészt mennyire tájékozottak, másrészt mennyire pontosan és határozottan képesek megfogalmazni az érdekeiket vagy a követeléseiket. Tájékozatlanságunk, bátortalanságunk fő okaként a szétszórtságunkat, szervezetlenségünket jelöltük meg. Akkor határoztuk el néhányan, hogy létre fogunk hozni egy egyesületet. A diákparlament után egy hónappal megkerestem azokat a

ezekkel mint Isten adományával próbáltak páran szabadon rendelkezni, mindenféle kontrollálatlan elképzelések jegyében. Erősen hangot kapott az a fajta szemlélet, kifejezetten bölcsész háttértámogatással, hogy ne is próbálja senki megmondani azt, hogy ki és mi a minőségi. Sőt mi több, egyre nagyobb tömegeket sikerült nyerni néhányaknak azzal a szöveggel, hogy majd az utókor mondja meg, hogy mi az értékes, ma a megmutatkozás a lényeges. Abban a pillanatban, amikor már nevünk volt, hirtelen sokaknak vált fontossá, hogy a mi zászlónk alatt, a mi pénzünk és munkánk terhére fogalmazzanak meg jelszavakat, és követeljenek maguknak életteret.

– „Bekavartak" a bölcsészek?

– Lehetne mondani, de nem akarom. Ők képesek verbálisan hatékonyan megjeleníteni ideológiákat, amik mögé gyorsan és könnyen lehet csatlakozni, anélkül, hogy bármi nézhetőt vagy foghatót meg kellene alkotni. Ettől zavarba jöttünk, mert mi nem a vitában vagyunk erősek. A fával, a kővel, a papírral csinálunk valamit, és nem beszélünk róla. Én vizuálisan kommunikálok. Ha tanítok, gyakran vagyok kínban, mert számomra egyszerűbb és egyértelműbb lerajzolni vagy plasztikában kifejezni a gondolataimat, mint elmagyarázni. Ha egy szobrot egy meghatározott térben egy bizonyos helyre állítok, arról én érzem, tudom, hogy az ott jó helyen van-e vagy nem. De hogy miért, azt borzasztó bonyolult elmondani. Viszont amikor csoportot kell szervezni és programot kell hirdetni, akkor az elsődleges érintkezési mód hagyományosan a szóbeliség. Ennek az eszközeit pedig a bölcsészek birtokolják. Érdekes módon a nagy szóbeliségben ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedtek, hogy tilos kritikát mondani bármely műről. Hanem szerintük nekünk azokat igenis kötelességünk bemutatni, akár a Műcsarnokban is, ha éppen ott szereztünk kiállítási lehetőséget. Mi meg úgy gondoltuk, hogy ha másfél évig éjt nappallá téve küszködünk azon, hogy egy sok millió forintos beruházással, rengeteg alvállalkozóval, kapcsolattal, szponzorral járó munkát összehozzunk, akkor legyen lehetőségünk, jogunk megmondani, hogy ki állíthat ki és ki nem. Erre való többek között egy választott vezetőség, azzal a felelősséggel kitüntetve és nyomasztva, hogy megdicsőül vagy bukik a produkcióval. Hát ezt a gondolatot egy tömegszervezet jellegű csoportosulásban elég nehéz hosszú távon érvényesíteni. Főleg, ha azok, akik lehetőséget látnak itt megmutatkozásra, nagyon agresszíven jönnek. Mert hihetetlenül nagy konfliktus ébred azonnal, ha megnyerem Dózsa Imrét, hogy a táncművészeti főiskolák világfesztiválján nyertes csapatával olyan alkotások környezetében vagy kíséretében szerepeljen egy fesztiválon, melyek minden szakmai kontroll és kritika ellen tiltakozva követelik maguknak ugyanott és ugyanakkor a bemutatkozás jogát. Egy nemzetközileg elismert produkció mellett kínos, kockázatos, egyáltalán értelmetlen mindenféle ellenőrizetlen, zsákbamacska performance-ot a magunkénak vallani. Csakhogy a tömegszervezetek tagjai a demokratikus jogaik hangoztatása közepette erről gyakran mást vallanak.

– Művész az, aki annak vallja magát?

– Hát igen. A legnagyobb vállalkozásunk, a Műcsarnokban 199o-ben rendezett TATAROZÁS című fesztiválunk mutatta meg, hogy hol húzódnak a frontvonalak. Óriási érdeklődést váltottunk ki, a belépőjegyeket színes fénymásolóval hamisították, a kiállítás ideje alatt a taxisok alkalmi állomást „létesítettek" az épület előtt. Az

hallgatókat, akik a a különböző művészeti főiskolákon a legaktívabbak hírében álltak: Káel Csaba rendezőt, Jakab Géza zongoristát és Módi Péter szobrász restaurátort. Hamar megtaláltuk egymással a hangot, és egyetértettünk abban, hogy mivel a művészeti főiskolák, akadémiák túl kicsik és belterjesek ahhoz, hogy önállóan kezdeményezzenek, továbbá a műfaji rokonságok is az együvé tartozást indokolják, egy közös szervezetet kell létrehozni. Az alapítás hamar meg is történt, és mivel én nyüzsögtem a legtöbbet, a 151 fős alakuló tagság engem választott elnöknek.

– A névválasztás is a te ötleted volt?

– Már nem emlékszem, hogy kié volt, de ha már szóba került, nem tévesztendő az újat jelentő *novum* szóval. A *novus* egyik, számunkra kedves jelentése: *betöretlen csikó*, elsősorban ezt tekintettük a magunkénak. Már csak azért is, mert az egyesület alapszabálya szerint csak a művészeti hallgatók és a pályakezdők – három évig tekintettünk annak valakit – lehettek tagok.

– Egyesületet hoztatok létre egy erősen átpolitizált időszakban, gondolván, hogy így nagyobb esélyetek lesz a szakmai érdekérvényesítésre. Függetlenek tudtatok maradni a politikától?

– Igyekeztünk, bár nálunk is elkerülhetetlenül felütötték a fejüket a tömegszervezeti problémák. Ahhoz, hogy kitörjünk az elszigeteltségből, óhatatlanul mozognunk kellett időnként olyan színtereken, ahol a politika is jelen volt, ennek ellenére elsősorban a szakmai ügyekkel foglalkoztunk. Egyetlen, szinte kizárólagos célunk az volt, hogy az egyetemi, főiskolai idő alatt születő hallgatói munkáknak – ahogy mondani szokás – minőségelvű, menedzselő szervezete legyünk. Büszke vagyok rá, hogy a kezdeményezésemre alakult meg a Tudományos Diákköri Tanácson belül tizenötödik szekcióként a művészeti. A TDK számunkra azért volt fontos, mert ott rendszeresen kimagasló hallgatói teljesítmények születnek, amikre fel lehet figyelni, és így van esély arra, hogy pénzben, menedzselésben testet öltő támogatáshoz jussanak az alkotók. A fiatal tehetségeknek ösztöndíjakra, pályázatokra, megmutatkozási lehetőségekre van szükségük. A Novus éppen azért szervezett fesztiválokat, mert a bemutatkozási lehetőségeket a művészeti főiskolák – a belső kiállításokat leszámítva – egyáltalán nem biztosították.

– Rendezvényeket, kiállításokat, fesztiválokat szervezni pénz nélkül nem lehet, a pénz pedig rendszerint valahonnan a politika irányából jön. Hogyan tudtátok megtartani a távolságot a politikától?

– Minden törekvésünkkel ellentétben nehezen. Elég gyorsan rá kellett jönnünk, hogy csak a politikai és az ideológiai szervezetek kaphatnak számottevő központi állami támogatást, a szakmaiak nem. Ez, valamint az egyesület tömegszervezeti jellegű felépítése a minőségelvű kiválasztódásnak egy kicsit keresztbe tett. Úgy három évvel a megalakulásunk után már elég jól érezhettünk valamiféle kontraszelekciós hatást, és ebből nagyon szerettünk volna valahogyan kimászni.

– Konkrétabban?

– A politikum az egyesületen belül nem direkt pártpolitikaként, hanem kis magánérdekcsoportok verbális érveivel, a szabadság és az alternativitás jelszavaival jelent meg. Csakhogy miközben a vezetőség milliókat szerzett üzleti alapon egy-egy fesztiválhoz, egyre többen gondoltak beleszólni abba, hogy kik és hogyan kerüljenek közönség elé. Néhányan összekínlódtuk a kapcsolatokat, a kiállítóhelyeket, a pénzt, s

esetében úgy gondoltam, hogy az eredeti elképzeléseinket csak akkor tudjuk képviselni, ha megtisztítjuk a rossznak bizonyult, illetve látott egyéb törekvésektől, még annak árán is, hogy mi segítünk abban, hogy máshol legyen bemutatkozási, megnyilvánulási lehetőségük. Hogy béke legyen, és mindenki a saját értékszemlélete szerint tudja a dolgát intézni. Aztán lássuk, ki hova jut el.

– A nemszeretem tiszteket az anyaországból a távoli szigetekre, a gyarmatokra helyezni, mondván, hogy ott ők lehetnek a kormányzók?

– És ha nekik éppen ez a gyarmati szolgálat? A nézetkülönbség nyilvánvaló volt, és le mégsem öldöshettük egymást. Mind a két tábor számára nyilvánvaló volt, hogy köztünk éles határvonal húzódik. Hogy most ki van valamin kívül vagy belül, az nézőpont kérdése. Mindenesetre Práczky Pistának, az egyesület alelnökének és nekem nyilvánvaló volt, hogy ez így tovább nem tartható. Aki megteremti a bemutatkozási lehetőségeket, az hadd mondja már meg, hogy ott mi történjen. Már csak azért is, mert mint vezetőknek, nekünk kell vállalnunk érte a felelősséget. A felelősségvállalás kötelezettségéhez pedig megfelelő döntési jognak kell társulnia.

A TATAROZÁS nyolc és fél millió forintba került. Ennyi pénzt, főleg egy ilyen ügyhöz összeszedni nem kis munka, és súlyos kötelezettségeket kell vállalni érte: a reklámszerződések, a szponzori megállapodások kemény határidőket, biztonságtechnikai feltételeket, bizonylati fegyelmet írnak elő. Ha valahol elcsúszok, annak súlyos következményei lehetnek. Például ha rosszul biztosíttatom a tűzrendészekkel az egyik, pirotechnikával „tűzdelt" produkciót, és leég az egész Műcsarnok, akkor én ma nem vagyok szabadlábon.

– Mit tudtatok ígérni, hogy egy bank több millió forint erejéig komolyan vegyen benneteket, főiskolásokat?

– Hát arra, hogy főiskolások vagyunk, nyilván egy árva fillért sem adnak.

– Akkor mitől hatódtak meg a támogatók, hogy ennyi pénzt voltak hajlandók adni?

– Meg nem hatódtak, de látták, hogy bizonyíthatóan képesek vagyunk megszervezni egy olyan rendezvényt, amelynek van propagandaértéke. Amikor megjelentünk, akkor nem azt mondtuk szomorú tekintettel, hogy kéne négy és fél millió forint, hanem letettük az arculati tervet több változatban kidolgozva, a programot, a műsorfüzetet, a költségvetést, bemutattuk a pénzügyi háttérre vonatkozó számításokat, a határidőket. Kész szerződéseket tudtunk felmutatni, melyek garantálták a forintban kiszámolható értékű országos nyilvánosságot a támogatóknak. Innentől kezdve lényegtelen volt, hogy zsenge főiskolai hallgató vagyok vagy hétpróbás ötvenéves profi.

– A szponzori pénzek az egyesület működésére is fedezetet biztosítanak, vagy csak egy-egy rendezvényre?

– A pénzt természetesen a rendezvényre adják, bár ez a szervezet átmeneti működését is biztosítja, egy szűk keresztmetszetben. Normális működéshez azonban viszonylag kiegyensúlyozott anyagi háttérre van szükség. A puszta létezés is rengeteg pénzbe kerül: levelezés, telefonszámla, fizetni kell a könyvelőt, stb. Főiskolásokból, pályakezdőkből álló társaság tagdíjaiból csak langyos vízre futja, költségigényes produkciókra nyilván nem. Mint szakmai szervezetnek, sajnos nem volt jogosultságunk alaptevékenységi támogatásra, szemben például a politikához kötődő ifjúsági szervezetekkel, melyek vagy állami költségvetési támogatásból vagy többé-kevésbé

első két napon többször be kellett zárnunk a bejárati ajtót, mert olyan tömeg volt, hogy nem fértek be.

Az „ellenőrizetlen" programokat minden vita és erőfeszítés ellenére sem tudtuk kiszűrni, mindössze annyit sikerült elérnünk, hogy időben különüljenek el, mondván, ne bántsuk egymást. Két napig az történt, amit mi akartunk, aztán két napra a „szabad művészeké" lett a terep. Érdemes megnézni a kiállítás történetét dokumentáló videofilmet. Nagyon jól követhetően változik a közönség magatartása destruktívvá és agresszívvá, egészen odáig, hogy a kulturáltan viselkedő látogatókat a harmadik naptól mintegy varázsütésre mindenféle, üvegekkel megjelenő és ott szeszelő emberek váltják fel, akik egy idő után a díszleteket a szó szoros értelmében kezdik szétverni. A negyedik nap este be kellett záratni az összes oldaltermet, mert ami folyt, azt csak botránynak lehet nevezni.

– Megbeszéltétek a történteket, kiértékeltétek a kiállítást?

– Igen. Ekkor szakadt az egyesület tagsága két pártra. Kölcsönösen vádoltuk egymást. Az egyik fele azt mondta, hogy értéknek és fontos közéleti dolognak kell tekinteni, hogy az emberek cselekvően viszonyultak a dolgokhoz, és hogy az bizony érték, ha a közönség, még ha brutálisan is, használja a műtárgyakat. Akár meg is semmisítheti. Mi pedig azt, hogy ha ez a demokrácia, akkor ebből nem kérünk. A minőségnek vannak kritériumai, az ellenőrzöttség pedig nem feltétlenül cenzúra. És szó sincs arról, hogy gátlástalanul, gondolkodás nélkül tönkre kell tenni azt, amit valaki, valakik valamikor valamiért létrehoztak, pusztán azért, mert nekem *ma* nem tetszik, és nincs akadálya, hogy tönkretegyem, megsemmisítsem. Ha valamit használok, nem feltétlenül kell *elhasználnom*. Az általunk megfogalmazott műcsarnokbeli tatarozáseszmény az volt, hogy a használattal minden dolog kopik, avul, korszerűtlenedik, beleértve a Műcsarnok épületét vagy akár magát a kultúrát. És ha tatarozunk, akár épületet, akár eszmerendszert, meg kell nézni, hogy mit kell, mit lehet vagy érdemes belőle megőrizni. Vagy mert még használható belőle valami, vagy csupán azért szükséges, hogy megmaradjon, mert valami miatt akár nekem, akár másoknak fontos, hogy sokáig emlékezzünk rá. Hozzá lehet tenni az újat, a korszerűt, de semmi nem indokolja, hogy totálisan tönkrevágjam, mert éppen olyan kedvem van. A tatarozás számunkra az értékmegőrzést és az új érték hozzáadását jelentette és jelenti. A fesztivált is ebben a szellemben szerettük volna megcsinálni. Ebbe rondított bele a másik két nap.

– Tehát a Műcsarnok-kiállítás okozta a szakadást az egyesületben.

– Igen. De egyáltalán nem tagadom, hogy az ilyen agresszív dolgoknak ne lenne szerepe és haszna. Bizonyos helyzetekben az ilyesmi is tud értéket teremteni, ha másként nem, a feszültséglevezetés által. Ám úgy gondoltam és ma is úgy gondolom, hogy ezeknek máshol kell helyet adni. Egy kezdő művészekből álló társaságnak fontos is megteremteni azokat a fórumokat, ahol a művészeti kísérletezésnek és feszültségkeltésnek helye van, de nem szabad összemosni vagy zagyválni olyan területekkel, amelyek magas nívójú sikereket akarnak és *képesek* produkálni. Azokat ne veszélyeztessék. Ezért fel is ajánlottam, hogy segítek megalakítani egy másik szervezetet, amelyik kifejezetten az ő általuk igényelt arculattal dolgozik. Elérkeztünk tehát ahhoz a problémához, hogy sokféle értéket létre lehet hozni, de egyes értékek egymás ellen hathatnak, és ez nem mindig szerencsés. A mi egyesületünk

gel, tudással, eltökéltséggel, hittel bármit meg lehet valósítani. És kiben legyen a legnagyobb invenció és a legkisebb kétség, ha nem a fiatalokban? Azokat az intézményeket, szervezeteket, személyeket igyekeztünk megtalálni, elsősorban a művelődésben és az idegenforgalomban, akiknek a terveinkkel kapcsolatos érdekeltségét feltételeztük. Kisebb fajta gátlástalansággal minden fontosnak tartott helyre bekérezkedtünk.

– Voltak korábbról személyes ismeretségeitek ezeken a területeken?

– Amennyire a 88-as fesztivál szervezésekor szert tettünk, elsősorban a művelődési központban. Venesz Ernő igazgató és a fesztiválokért felelős Molnár Erzsébet már akkoriban nagy rokonszenvvel fogadtak bennünket, és minden támogatást megadtak. Hely- és problémaismeretünket javarészt nekik köszönhettük. Megkerestük a szállodaigazgatókat, a Rotary Klubot, az önkormányzat művelődési felügyelőjét, néhány iskolaigazgatót. A velük folytatott beszélgetések alapján készítettük el a revitalizációs program végleges változatát. Az anyag fogadtatása kedvező volt, és igen nagy örömömre a mai napig is sokan hivatkoznak rá, mint lendületadó gondolatsorra.

– A Műhely Csoport tagjai közül ma már csak te vagy Sopronban.

– Annak ellenére, hogy végeredményben mindannyian sikeresen szerepeltünk. Kiss Csaba egy szavazaton „bukott el" színházügyben a soproni közgyűlés előtt, ennyi híja volt, hogy nem ő lett a színház igazgatója. Ha úgy tetszik, erkölcsi győzelemmel távozott Sopronból a Miskolci Nemzeti Színházba. Práczky Pista nem tudta kivárni a fertődi Esterházy kastély körüli hercehurca végét. Ma az egyik legnagyobb országos bank arculati tanácsadója.

– Neked az egyetemen kellett bizonyítanod.

1990. november 3-án kerestem fel először dr. Winkler András rektort. Érdeklődéssel hallgatott végig, felkeltette a figyelmét a tervezet. Meg kell jegyezni, hogy a soproni egyetemen Kubinszky professzor úr már több, mint tíz évvel ezelőtt tett kísérletet a belsőépítészeti, építészeti képzés elindítására. Nem rajta múlott, hogy akkor nem sikerült. Mint említettem, mi egy, a kezdeményezések szempontjából különlegesen kedvező másfél évben léptünk színre. Azt is mondhatnám, hogy jókor születtünk. A rektor egy egyetemi tanácsülésen az ötletet fölvetette, így indult útjára az egész. Az volt a véleménye, hogy a program korrekt munka, a siker lehetősége benne van, annyit minimum megér az egyetemnek, hogy kapjak egy szerzői jogdíjas megbízást a részletes tervek kidolgozására. Ekkor írtam meg a *„Felső szintű művészeti képzés Sopronban"* című tanulmányt. Ezt nagyon lelkiismeretesen elolvasták, és azt mondta Winkler András, hogy ő komolyan veszi a dolgot, most tehát szeretne találkozni azokkal a neves szakmabeliekkel, akikre mint referenciaszemélyekre és támogatókra a tervezetem hivatkozott. Ezek mindegyike egyetemi tanár, komoly felsőoktatási múlttal. Legtöbbjük volt tanárom.

– Ellenőrzött, hogy mennyire lehet téged komolyan venni?

– Ha úgy tetszik igen, de ezt így kell csinálni. Végigjártuk tehát ezeket a személyeket, és Winkler András meggyőződött róla, hogy ők a szakmájuknak ténylegesen csúcsszintű képviselői, valamint személyiségükben is olyanok, akikkel lehet és érdemes együtt dolgozni. A tanulmányt és ezeket a személyeket egybevetve végül döntött: kezdjem el fölépíteni a soproni művészeti képzést. Ehhez biztosított számomra egy státuszt, így lettem a még nem létező művészeti szakok vezetője.

biztosnak tekinthető alapítványi juttatásokból működnek. Ezért akkoriban összefogtunk a Tudományos Diákköri Tanáccsal, illetve a Nemzetközi Szakmai Diákszervezetek Kamarájával, hogy megpróbáljuk a kormánynál elérni: tekintsék át a helyzetet, és keressenek valami megoldást. Antall József miniszterelnök Andrásfalvy Bertalan művelődési miniszter, Biszterczky Elemér közigazgatási államtitkár és Bertód János, a Miniszterelnöki Hivatal ifjúságpolitikai titkára társaságában fogadott bennünket a Parlamentben. Nagyon jó hangulatban jöttünk el erről a megbeszélésről, mert akkor még úgy tűnt, hogy kedvező irányba mozdulnak a dolgok. Később sajnos kiderült, hogy illúzióink voltak. Ekkor döntöttünk úgy, hogy „hátrahagyjuk" az utánunk jövőknek az egyesületet, mi pedig más formában próbáljuk kamatoztatni az ott eltöltött évek során szerzett tudásunkat, tapasztalatainkat, kapcsolatainkat.

– Nem az lehetett a baj, hogy ott is kézzel-lábbal hadakoztatok minden politikai, ideológiai valahova tartozás ellen? Nem lehet, hogy túl semlegesek voltatok ahhoz, hogy érdemes legyen anyagilag is támogatni benneteket? „Nem volt bennetek fantázia"?

– Maradjunk annyiban, hogy a kérdés nem rossz. Erről nem igazán akarnék beszélni. A lényeg az, hogy úgy éreztük, zsákutcába kerültünk. A működési feltételek elégtelensége és a tagság belső megosztottsága nyomasztóvá vált, és ilyenkor egyébként sem árt a vezetőváltás egy szervezetben, tehát több dolog is indokolta, hogy leköszönjünk, és máshol keressük a boldogulásunkat. Ha lehet, nem a fővárosban.

– A szakmai konkurencia zavart benneteket, vagy a monopóliumok jelenléte, amelyek levédik magukat mindenféle kívülről jövő vagy új kezdeményezéssel szemben? Vagy úgy gondoltátok, hogy vidéken el tudjátok adni azt, ami a budapesti összehasonlítást nem állja ki?

– Pesten nem igazán lehet monopóliumokról beszélni: ott ahhoz túl sok dolog történik egyszerre, hogy bármilyen helyzet be tudjon merevedni. Egyszerűen telített a piac. Sopronban rendkívül jól éreztük magunkat, és azt gondoltuk, vannak olyan ajánlataink a város számára amelyek kölcsönös előnyökkel járnak. 1990-ben Práczky Pistával elkészítettük a *„Sopron revitalizációs programtervezete"* című tanulmányt. Ebben a TATAROZÁS eszményét próbáltuk továbbvinni: a meglevő óriási értékeket kellő erővel és szakmai kvalitással megmenteni, újra élővé és a huszadik század végének igényei szerint használhatóvá tenni. Kettőnkhöz csatlakozott elég hamar Kiss Csaba, így alkottuk a „Soproni Műhely Csoportot".

– Ez nagyon romantikusan hangzik. Ül Pesten három ember, akik megállapítják, hogy ott a kulturális és művészeti piac telítettsége miatt pályakezdőknek fű nem nő, tehát nincs más lehetőség, mint a szűzföldek feltörése. Fel kell szállni a vonatra a Déliben, és a hónuk alatt el kell vinni Sopronba egy dossziét, melynek tartalma szerint újraélesztendő a színházi élet, művészeti képzést kell indítani az egyetemen, fel kell támasztani haló poraiból a valaha volt operát és bábszínházat Fertődön. Hogyan gondoltátok, hogy bárki is komolyan vesz benneteket, hogy nem fognak harsányan kiröhögni mindenütt? Mégis, kire vagy mire számítottatok, hogy egyáltalán foglalkozik veletek meg a terveitekkel, nemhogy még pénzt is adjon vagy szerezzen?

– Ne felejtsük el, hogy akkor különleges történelmi pillanat volt, az egész ország egy új önmeghatározási lázban égett. Lehetett hinni, hogy most kellő felkészültség-

– 1992. március 23-án érkezett meg az engedély, de az indítás feltételei akkor még nyilván nem voltak meg. Egyedül voltam, tanárokat kellett szerződtetni, ki kellett alakítani a szükséges infrastruktúrát. Az első évfolyam indulását 1994 szeptemberére terveztük. Aztán egyszer csak életbe lépett az új felsőoktatási törvény, ami a szakindításokkal szemben a korábbiaknál jóval szigorúbb feltételeket szab, és mivel a 92-es engedély birtokában kényszerűen vártunk a képzés indításával, valaki kitalálta, hogy feleljünk meg az új törvény szerinti előírásoknak is. Tehát meg kellett ismételnünk az egész engedélyeztetési eljárást. Mióta megismertem néhány intézmény szakindítási programját, őszintén szólva nem csodálkozom az engedélyező hatóság óvatosságán. Az új engedély még nem érkezett meg, a 94-es esztendő viszont közben igen, így a képzést a régi engedélyekkel, de egyelőre állami költségvetési támogatás nélkül voltunk kénytelenek indítani.

– Az egyetem tehát pillanatnyilag a saját megtakarításaiból „tartja el" a művészeti szakokat.

– Igen, de ez összetettebb dolog. Az egyetem hagyományos képzési formái iránt ugyanis a kereslet jelentősen csökkent, alacsony a jelentkezők száma, tehát mindenképpen szükség volt új, nagyobb vonzást jelentő szakok beindítására.

– A művészeti képzés területe elég nagy. Kerülnek-e ki majd a soproni egyetemről festők, szobrászok?

– Nem. Mi kifejezetten azért választottuk a tervezőművészeti és restaurátori szakokat, mert azok szakmai, mesterségbeli oldalról közvetlenül kapcsolódnak az egyetemen már meglévő képzési formákhoz. Ilyen lesz majd az új engedélyeztetésben igényelt belsőépítészet, a fa- és bútoripari formatervezés, a papír- és csomagolóipari formatervezés, a fa- és bútor restaurálás, a papír- és könyvrestaurálás. Aztán idővel sor kerülhet a kertépítészet és az alkalmazott grafika szakok indítására is.

– Mennyiben tér el az itteni képzés az Iparművészeti Főiskoláétól?

– A soproni egyetemen ma is folyik a faipari, a papíripari és a csomagolóipari mérnökképzés, ezek a művészeti képzéssel szinkronban, mondhatjuk, harmóniában vannak: ugyanazt a problémát egyszerre tudjuk megközelíteni a mérnöki és a humán gondolkodásmód felől. Ugyanazt a diszciplinát sokkal teljesebben tudja közvetíteni az egyetem, mint eddig valaha is. Ez a helyzet határozottan körvonalazza az Iparművészeti Főiskolától eltérő szakmai másságunkat. Ők kiválóak az iparművészeti képzésben, amihez a mérnöki támogatásra kevésbé van szükség. Azzal, hogy mi a tervezőművészeti – designeri – programot vállaltuk föl, sokkal közvetlenebbül vagyunk érdekeltek a termékkultúrában, abban a kultúrában, amelyik egyenrangúan használja föl a designeri és a mérnöki ismereteket. Ezeken a területeken elengedhetetlenül szükség van arra, hogy a társszakmai területek állandóan együttműködjenek. A mérnök és a designer team-ben dolgoznak. Mára ezek a szakmák alaposan fölértékelődtek, művelőik azon szerencsések közé tartoznak, különösen a tervező grafikusok és a belsőépítészek, hogy nem győzik kielégíteni a megrendelői igényeket. Ennek az az oka, hogy a termékek piaci élettartama egyre rövidebb, egyre gyorsabb a termékcsere, miközben a választék is folyamatosan bővül.

– A tanszékek, tanárok, egyetemi szakemberek együttműködési lehetősége nyilvánvaló. Hogyan jelenik ez meg a tantárgystruktúrában?

– Az első mandátumának akkor a derekán járó rektor tehát pártfogásába vette a programtervet. A hagyományos profillal rendelkező, hosszú ideig mozdulatlan struktúrájú egyetemen belül milyen fogadtatást tapasztaltál?

– Tíz évvel ezelőtt alighanem jelentős ellenállásba ütköztem volna. Kilencvenben viszont már teljesen nyilvánvaló volt, hogy az önállóság megtartása érdekében az egyetemnek lépnie, fejlesztenie kell. A világbank a kormányhitel folyósítása fejében nagyon kemény feltételeket szabott: csak azt tekinti *universitasnak*, ahol megfelelő számú kar működik, meghatározott hallgatói létszámmal. Ezzel a sopronihoz hasonló kisebb vidéki egyetemeket, főiskolákat iszonyatos présbe tették, aki talpon akart maradni, az gyakorlatilag változatlan költségvetési feltételek mellett kényszerült jelentős fejlesztésekre. Nyilván a sok karú budapesti és vidéki nagyvárosi (Debrecen, Pécs, Szeged) egyetemek voltak azok, amelyek a kívánalmaknak vagy automatikusan meg tudtak felelni, vagy gyorsan egyetemi szövetségekbe tömörültek. A soproni egyetemnek sem volt sok választása, a vezetőség úgy határozott tehát, hogy a szakok számát új képzési formák meghonosításával erőteljesen növelni kell, kihasználva a meglévő szellemi kapacitást. Az én programom egy szinte készen szállított bővítési lehetőség volt, ami ha úgy tetszik, kapóra is jött. Rólam csak annyit tudtak, hogy itt egy fiatalember, aki letesz egy elfogadhatónak tűnő koncepciót.

– Hány éves voltál akkor?

– Huszonkilenc.

– Mennyire vettek komolyan a „világmegváltó ötleteiddel"? Végül is az ismeretlenségből jött, pályakezdő fiatal ember voltál, amit korábban csináltál, az inkább akciózásnak volt tekinthető, mint komolyan vehető praxisnak. És egyből egyetemi kart akartál alapítani, illetve alapíttatni egy olyan városban, amely köztudottan eléggé elutasítóan, de legalábbis tartózkodóan viselkedik az idegenből jöttekkel.

– Valamilyen oknál fogva a rektor bizalmát kezdettől fogva élveztem, és ennek volt a legnagyobb jelentősége az ügyben. Ő merte azt mondani, hogy itt van ez a világmegváltási hajlamokkal megáldott ifjú, akinek szemmel láthatóan izmos ambíciói vannak, és aki azt állítja, hogy tudja, hogyan lehet a soproni egyetemen művészeti kart csinálni. Hát lássuk. Megéri-e az az egyetemnek, hogy kifizessen neki harmincezer forintot egy ígéretesnek látszó koncepció kidolgozásáért? Ennyi volt az egész. Három hónap alatt elkészítettem az anyagot. Innentől kezdve a dolog már nem bizalmi természetű volt, hanem szakmai. Az egyetem vezetése úgy ítélte meg, hogy képes vagyok áttekinteni ezt a problémakört, így kaptam megbízást a részletes munkák elvégzésére. Ezek után készítettem el azt azt alapdokumentumot, amit beadtunk a belsőépítészeti szak újraalapítására és indítására. Meg is kaptuk az engedélyt az 1992/93. tanévi indításra.

– Miért újraalapítást kellett kérni?

– Ez nem Sopron szempontjából „újra", hanem országosan. A belsőépítész szakot ugyanis az Iparművészeti Főiskolán 12 évvel ezelőtt megszüntették, és helyette környezeti formatervező szakot indítottak. Az én végzettségem sem belsőépítész, hanem belsőépítészeti és bútoripari szakirányú környezeti formatervező. Szakot bármelyik felsőoktatási intézmény kezdeményezésére lehet alapítani vagy újraalapítani, attól kezdve létezik, és elvileg bárhol igényelhető az indítása.

– Mégsem indult a képzés 1992-ben.

- Nyugodtan merjük csinálni, hiszen ismerjük a véleményezéseket a programunkról, nem hiszem, hogy meglepetés érhet bennünket. Egyébként meg az Iparművészeti Főiskola olyan partnerséget kínált, hogy ha mégis valami baj lenne, akkor ők vizsgáztatnak, és ők teszik a diplomára a pecsétet.

- Hogy állnak most a kar dolgai, az első tanév befejeztével?

- Meglehetősen zajos szakmai sikerünk van, aminek a legkézzelfoghatóbb bizonyítéka, hogy a legfontosabb szakmai szervezetek - a Designer Kamara, a Magyarországi Szimpozionok Társasága, a Képző- és Iparművészek Szövetségének formatervezői tagozata - írásban is a támogatásukról biztosítottak bennünket.

- Tehát az erkölcsi legitimitás már megvan.

- Igen. Leírták, hogy az eddigi tevékenységünket szakmailag honorálhatónak, elismerhetőnek, az Iparművészet Főiskoláéval egyenértékűnek ismerik el. Ezért nem aggódom a jövőnkért.

- A humán erőforrás kulcskérdés az egyetemi képzésben. Ebben a városban, mégha híres is a művészeti életéről, az ilyen képzésnek nem voltak hagyományai, tehát nem lehetett könnyű oktatókat szerezni. Mondjuk, a fővárosban szokásos módon, más intézménytől „átcsábítani".

- Ez valóban nehéz ügy. Hiába nyerek meg neves és sikeres embereket oktatónak, ha a lakással és a munka díjazásával kapcsolatos kérdésekre csak nagyon bizonytalan válaszokat tudok adni. Meg tudom persze fogalmazni, hogy milyen igényeket kellene kielégíteni, de a megoldás kulcsa az egyetem kezében van. Már ha egyáltalán van ilyen kulcs. Egy ilyen nagyméretű fejlesztési programnál már megkerülhetetlen, hogy megfelelő telkeket kell szerezni egyetemi szolgálati lakások építéséhez. Rám annyiban tartozik a dolog, hogy a „kiszemelt" oktatónak tudom-e azt mondani, hogy kedves kolléga, gyere, és dolgozz nálunk. Egyelőre három személy van főállásban az Intézetnél. Mészáros György festőművész, a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Vizuális Nevelési Intézetének volt igazgatója, Illés Csaba Nívó-díjas formatervező, korábban a szerszámgépipar legfelkapottabb designere volt, és Soltra Tamás szobrászművész, aki az Óvóképző Főiskola rajztanszékét vezette. Három olyan személy, akik nem egyszerűen csak jók a szakmájukban, hanem kiemelkedően teljesítettek a felsőoktatási vagy a művészeti gyakorlatban. Olyanok, akikre lehet alapozni. Mészáros György a három éves alaptárgyi képzési programokat fogja össze. Illés Csaba az egyetemen most megindult termékfejlesztő szakmérnöki képzés gazdája, a későbbiekben pedig a tervezőművészeti szakképzési programokat veszi kézbe. Nekem továbbra is az a feladatom, hogy az alkalmazott művészeti képzés szakindításait vigyem végig, illetve az itt nem említett szakmai területeket fogjam össze. Most éppen a művelődési és művészetelméleti tantárgyblokkon és a következő tanévben belépő új tantárgyak egyeztetésén dolgozom.

- Egyéves működést követően milyennek látod az új kar elfogadottságát, megítélését az egyetemen belül?

- Meglehetősen vegyes volt mindaddig, amíg a félév végi kiállítást meg nem csináltuk. Azóta viszont kifejezetten jó a hangulat, normálisak a személyes kapcsolataink. Ugyanakkor viszont nyilvánvaló, hogy egy olyan terület képviselőinek, amelyik rajtuk kívülálló okok miatt erősen beszűkült, nem örömünnep megélni, hogy fontosságban másokkal is osztozni kell.

– Természetesen az egyes termékekhez kötődő konkrét tantárgyakban. Van olyan tantárgyunk, amelyben sokfajta ismeret jelenik meg egyszerre. Általában minden művészeti műfajnak van egy műterem-óraszáma, ahol a szak megnevezésében is benne levő szakmai tevékenységet, például a belsőépítészeti tervezést lehet folytatni. Negyed- ötödévben ez már heti 12 órát jelent. A szaktervezés komplex tantárgy. Itt kell szembesülni azzal, hogy nem elég, ha gyönyörűen rajzolok és lenyűgöző bútorvonalakat húzogatok, hanem gondolkodnom kell a technológia, a kivitelezés lehetőségeiben és korlátaiban is.

– Vagyis, hogy le lehet-e majd gyártani azt amit egy lelkes tervező rajzban megálmodott?

– Ez a minimum. Ha tervezek valamit, akkor végig kell gondolnom, hogy azt miből célszerű megcsinálni, és javaslatot is kell tennem rá. Vagy éppen egy olyan termék kiötlése a feladatom, amelynek gyártásával a leghatékonyabban hasznosítható a valami miatt a nyakamon maradt óriási mennyiségű akáchulladék. Éppen ezért a hallgatói feladatokat sem úgy értékeljük, hogy jön a belsőépítész tanár, és azt mondja, hogy fiam, ez ezért és ezért négyes, hanem a mestertanár és a szakmai határterületeken dolgozó személyek részvételével konzultációkat tartunk. Egy tervről hamar kiderül, hogy *termék* lesz-e belőle, szerkezet, csomagolás, reklám, stb. szempontjából, vagy csupán egy jó formájú *tárgy*.

– A mérnöki képzés jelenlétéből, az ipari vonatkozásokat megjelenítő labor- és műhelyháttérből adódóan mennyire lesznek „univerzálisak" a művészeti hallgatók?

– Azt azért nem szabad gondolni, hogy a kedvező feltételek miatt akár megközelítőleg is annyit tudjanak az ipari vonatkozásokról, mint egy mérnök. Az egy másik szakma. A mi hallgatóink inkább áttekintő jellegű tudást kapnak a mérnöki területről. Ez elég ahhoz, hogy a tervezőművész tárgyalóképes legyen pédául a technológussal, a konstruktőrrel. Az ő feladata, hogy a „humán értéket" beépítse a termékbe.

– A képzés jelenleg az Alkalmazott Művészeti Intézet keretein belül, annak irányításával folyik. Korábban Vizuális Művészeti Stúdiónak hívták.

– Ez a tervezési időszakban volt. Az első évfolyam indításakor került sor a névváltoztatásra.

– A felsőoktatási felvételi tájékoztatóban nem szerepelt a soproni egyetemen folyó művészeti képzés. Aki mégis ide jár, honnan szerzett róla tudomást?

– A tájékoztatóban az újraengedélyeztetési procedúra miatt a szakot még nem lehetett meghirdetni, hiszen nem volt teljes a legitimitásunk. Aki tudott róla, az az információit az országos napilapokban közzétett hirdetésekből, illetve ismerősei útján szerezte.

– Ha jogilag nem létezett a kar, akkor mit kellett írni a jelentkezési lapra?

– EFE Faipari Mérnöki Kar, belsőépítészeti szak.

– Pillanatnyilag még mindig nem rendelkeztek a szükséges engedélyekkel. Biztos, hogy kapnak majd diplomát a hallgatóitok?

– Természetesen. Ötéves képzés után egyetemi szintű diploma lesz a kezükben.

– Mégis, ha történetesen úgy alakul, hogy nem kapjátok meg az engedélyt? Bármi megtörténhet, az eddigiek is azt bizonyítják.

foglalkoznak. Nálunk ez egy kicsit áttételesebb, mi általában a termékkultúrára szakosodott személyeket képezünk. Az ő feladatuk lesz majd, hogy megtalálják azokat a gazdasági utakat, többek között helyben, amelyek a termékek eladásához vezetnek. Ez a város a vonzáskörzetével és remélhetően intenzíven fejlődő idegenforgalmával kiváló piacot ígér. Sopron akár Magyarország Velencéje is lehet. Ez is, az is több kultúra határán áll, különleges természeti és épített környezettel. Az ország bármely pontján irigykedve beszélnek az itteni lehetőségekről. Csak egy csomó dolgot meg kell csinálni. Persze rendesen, és lehetőleg nem azzal kezdve, hogy árasszuk el a várost vízzel, és állítsuk az épületeket cölöpökre. Sopron a méreteinél, lehetőségeinél és szándékainál fogva biztos, hogy nem az iparfejlesztést, hanem a kereskedelmet fogja szorgalmazni. A mai napig abból származik a legnagyobb bevétele.

- Még egy párhuzam: a velencei kalmár?

- Vicc nélkül: város adottságai nemcsak arra alkalmasak kiválóan, hogy butikosok, fogorvosok telepedjenek meg és itt keressék a boldogulásukat, hanem olyanok is, akik a hagyományos művészeti, kulturális arculatot erősítik. Ebbe igenis érdemes beszállni az idegenforgalmi, vendéglátóipari cégeknek, az önkormányzatnak, hogy létrejöjjenek a minőségi turizmus idevonzásának a feltételei. Azé, amelynek egyedei nem csak esznek, isznak, alusznak itt, hanem nagyértékű dolgokért, például műtárgyért, nagy pénzeket képesek itthagyni.. Ennek a hatása a forgalomra, a helybéliek jövedelmére vagy a különböző helyi adókra igen jelentős nagy lehet.

- Tapasztalataid szerint az önkormányzat, a város politikai vezetése mennyire érzékeny az egyetemen történő változásokra?

- Egyrészt az egyetemnek végre meg kéne tanulnia azt, hogy a falain kívül hogyan jelenítse meg magát: hogyan válhat ismertté, elfogadottá. Az az érzésem, itt túl sok minden nagyon belterjesen történik. A külvilág alig tudja, mit csinálunk. A városban az egyetemről akkor beszélnek, ha valahol hallgatók randalíroznak, vagy mikor egyszer csak épületet igényelünk az önkormányzattól. Másrészt ez egy zárt város. Itt egy Czifra György kapásból meg tudott bukni, miközben mindenütt másutt ünnepelték. Mindent és mindenkit valami megdöbbentő tartózkodással, olykor elutasítással képesek itt fogadni. Tudomásom szerint ma már rengeteg ember él a városban, aki a környező településekről vagy messzebbről került ide. Nem tudom, meddig marad életben a „güttment"-szemlélet, most még mindenesetre tartja magát.

- Ebből neked mennyi jutott?

- Szerencsére kevés, nekem itt tulajdonképpen sikerem volt. Bár eléggé bezárt a munkám az egyetem falai közé, nem egyszer találkoztam olyan idekerülttel, akit módfelett ingerel, hogy kegyetlen rátartisággal és büszkeségnek nevezett gőggel lehet találkozni, miközben Sopronban jó pár jelentősebb esemény történik, amit nem soproniak kezdeményeznek.

- Ezt ki mondja?

- Sokan, először három éve hallottam, sopronitól. Rengeteg emberrel beszélgettem, akik arról panaszkodtak, hogy ha például Békéscsabán azt mondom, hogy Sopron, akkor ott Magyarország egyik legszebb és legdinamikusabb városára gondolnak, feltételezve valami elképesztő modernséget és nyitottságot. Ugyanakkor itt már sokan belekeseredtek abba, hogy a lelkes elképzeléseikkel a közöny, az elutasítás, az idegenkedés zátonyára futottak. Remélem, hogy én ellenpélda leszek.

– Milyen elhelyezkedési esélyeik vannak a nálatok végző hallgatóknak? Van-e már olyan külső kapcsolatrendszere a karnak, amelyen ez tesztelhető?

– A felsőoktatásnak véleményem szerint nem az a dolga, hogy konkrét munkahelyekre képezzen embereket, hanem ha valamire képzési igény van, akkor azt ki kell elégíteni. Egy oktatási intézmény sehol a világon nem garantálja, hogy az ott végző majd el tud helyezkedni. Ettől függetlenül a kérdés természetesen nem közömbös számunkra. A Bútorszövetség már partnerséget kínált, a kölcsönös érdekeltség alapján. A korábban ismert, a hiánygazdaságra épült bútorgyártó ipar ugyanis egyre inkább kezd belülről megváltozni, és kínálati piac kialakítására törekszik. Évtizedeken keresztül kizárólag nagyipari termelésű, nagy sorozatú tömegbútorokat gyártottak, gyakorlatilag hiányoztak azok a fogalmak, hogy egyedi bútor, presztizsbútor, kis sorozat, stb. Aki 2000-ben végez, az minden bizonnyal elég nagy területen válogathat, a személyes ambícióinak megfelelően. Ha ahhoz érez kedvet, hogy egyedi bútorokat gyártson, amelyeknek mondjuk, darabja egymillió forintba fog kerülni, és talál rá megfelelő vevőt, akkor csinálhatja azt. Ha ért hozzá, garantáltan fog rá vevőt találni. Mostanra kialakult egy olyan vagyonos réteg, amelyik a pénzét próbálja műkincsbe, műtárgyba fektetni. Emiatt a bútorpiacon már ott vannak a műtárgyértékű bútorok is.

– Akinek ilyesmire van pénze, az nem festményt, szobrot vagy antik bútort akar inkább venni?

– Egyáltalán nem biztos. A vagyonosok persze továbbra is sok pénzt fektetnek a hagyományos értelemben vett műtárgyakba. Ugyanakkor viszont a lakásukban a festmény alá – teljesen természetesen – nem az Egyesült Magyar Székgyár tucattermékét akarják állítani. Hanem akinek van egy Mednyánszkyja a falon, az berendezési tárgyakat is ahhoz a művészi nívóhoz, illetve a saját vagyoni szintjéhez igazodóan igyekszik vásárolni. Ez semmivel sem rosszabb befektetés, mint még egy vagy kettő Mednyánszky, és ő ezt tudja. Mert egy műtárgy értékű bútor sokkal többet jelent és jelez, mint egy szimpla használati tárgy. Magyarországon azért alakult ki az a tradíció, hogy festményt vagy egyéb műtárgyat vásárolt, aki tehette, mert hosszú ideig csak azokat nem lehetett iparosítani. Nemhogy egyediségről, még rendes választékról sem lehetett beszélni. Mára radikálisan megváltozott a helyzet, kínálati piac van, azt vásárolhatok, amit akarok, ha van pénzem. Meg vagyok arról győződve, hogy 2000 után, amikor az itt végzett diákok majd a szakmájukból akarnak megélni, még inkább így lesz. Vagyok annyira optimista, hogy bármilyen nehezen élünk is most, a vállalkozások megerősítésével lesz megélhetési lehetőségük. A grafikusok már ma nem tudnak hova lenni a sok munkától. Ennek persze leginkább a kontárok örülnek: míg nincs elég képzett szakember, övék a piac egy része.

– Hatni fog-e a művészeti kar jelenléte a soproni cégekre, vállalkozásokra? Érdekeltek-e az egyetemmel való kapcsolatteremtésben, és ha igen, hogyan fog létrejönni ez a kapcsolat?

– Ez nagyon lényeges kérdés. Már most elindítottuk a termékfejlesztő szakmérnöki, tehát a termékmenedzser-képzést. Ne a végzett iparművésznek kelljen azzal törődnie, hogy hogyan piacosítja a termékét, erre van egy másik szakma. Az Iparművészeti Főiskolán is képeznek design-menedzsereket, a Közgazdasági Egyetemen is vannak olyan szakirányok, amelyek a művészeti vagy a kulturális menedzsmenttel

TASNÁDI József

Gázfelhő az Etna fölött

Találkozás az ördöggel

A CÍMET Haroun *Taziefftől* kölcsönöztem, és aki olvasóink közül látta a francia vulkanológus csodálatosan szép, veszélyes körülmények között forgatott filmjét, annak van némi fogalma a tűzhányók félelmetes, gyönyörű világáról. Az ember sohasem szokja meg a természet erőinek fékezhetetlen megnyilvánulásait, legyen az *földrengés, szélvihar, árvíz* vagy *vulkánkitörés*. A maga módján minden korban próbált valamilyen magyarázatot adni a tomboló elemek pusztításaira. A görög mitológiában *Héphaisztosz* az istenek kovácsa és a tűz istene. Műhelye az *Olümposzon* vagy a *tűzhányók belsejében van*. A római mitológiában is megtalálható a *föld alatti kovácsműhely* képe. Benne *Vulcanus* kovácsolja a villámokat, és a tűzhányók fölött gyakran megjelenő füstöt az ő műhelyéből eredeztetik. *A vulkán elnevezés is a római Vulcanus isten nevéből származik.*

Néhány hete igencsak nagy munkába kezdett Vulcanus: *kitört az*

Lassan egy éve lesz, hogy a Fülöp-szigeteki *Pinatubo* vulkán *hat évszázad pihenés után* hallatott magáról, hamu- és kőesővel borítva be a környéket, éjszakai sötétséget küldve a fővárosra, Manilára is. Szinte ezzel egy időben a *kétszáz éve alvó Unzen* tűzhányó okozott riadalmat. A Nagaszakitól ötven kilométerre magasodó vulkán kráteréből 150 kilométeres

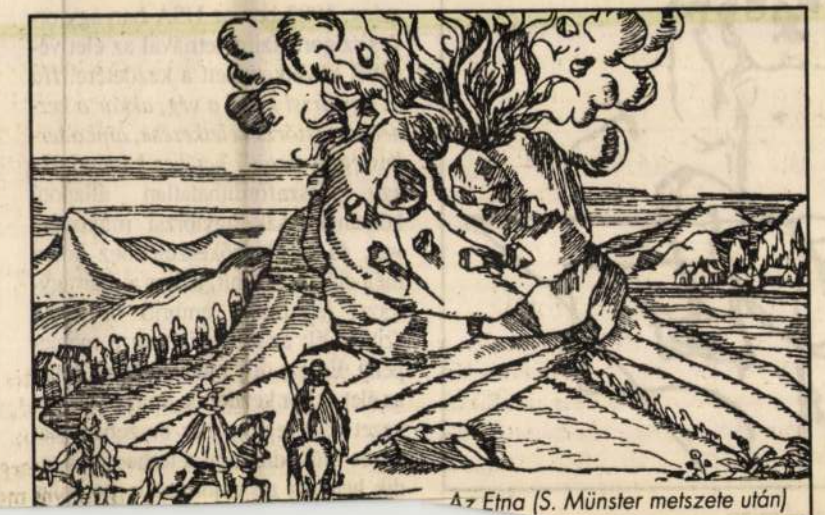

Az Etna (S. Münster metszete után)

ső gázanalíziseket 1912-ben Washingtonban végezték. A mérések bebizonyították, hogy sok vízgőzt, szén-dioxidot, szén-monoxidot, hidrogént, kén-dioxidot, nitrogént, kénhidrogént és egyéb gázokat tartalmaz a vulkáni kitöréskor keletkező gáz halmazállapotú termék; a gázok a magmából származnak. Kémiai összetételük attól függ, hogy *milyen* na köti össze, amely tölcséresen csatlakozik a vulkáni kúpba: ez a kráter.

A tűzhányók között aszerint is különbséget tesznek, hogy kitöréskor milyen anyag kerül a felszínre. Egyesek inkább lávát (Unzen), mások inkább hamut és gázokat lövellnek ki (Pinatubo), megint mások mindkettőt (Vezúv). Az úgynevezett *robbanásos vulkánokból* gőz és gáz tör fel, amely a kürtőből kirobbantja az ott megszilárdult lávát. Ilyen volt a *Krakatau 1883-as kitörése*, amikor 36 000 ember pusztult el. Az évszázad *legnagyobb vulkánrobbanása* az 1980. május 18-i *St. Helén* felrobbanása volt. Meteorológusok szerint az az év június végén és július elején Európa-szerte tapasztalt hűvös, esős idő a St. Helén hamujának számlájára írható. Egy-egy nagyobb kitörés után akár *0,5–1,5 fokkal is csökkenhet az évi átlaghőmérséklet.*

A legtöbb tűzhányó Indonéziában található. Százhúsz működőképes vulkánja közül 70 aktívnak számít; nemcsak aktívak, de rendkívül *veszélyesek* is; főképp a jávai *Merapi*

Balázs professzor New Jerseyből

A mesterséges szövet feltalálója

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem alapításának háromszázötvenhetedik évfordulója alkalmából tartott ünnepi közgyűlésen *Balázs A.* Endrét, a New York-i *Columbia Egyetem* nyugalmazott professzorát, a MATRIX Biology Institute igazgatóját az egyetem emlékérmével tüntette ki dr. *Vékás* Lajos rektor. Az ünnepség után arra kértem Balázs professzort, hogy mondaná el néhány szóban a *Magyar Nemzet* olvasói számára, hogyan kezdődött vonzódása az orvostudomány iránt, mikor hagyta el Magyarországot, és hogyan alakult a pályája Amerikában?

– Már középiskolás koromban sokat foglalkoztam különböző biológiai kérdésekkel. Ettől fogva semmi másra nem gondoltam, mint hogy orvos legyek és kutatásokat végezzek. 1937-ben kezdtem el és 1942-ben fejeztem be az orvosi egyetemet Budapesten. Ez idő alatt már – mint egyetemi hallgató – két intézetben dolgoztam. Kezdetben *Huzella* Tivadar *Szövet- és Fejlődéstani Intézetében* kutattam, majd a *Gyógyszertani Intézetben* lettem tanárséged. Később a *Nemzeti Múzeum Antropológiai Intézetében* fel

– Professzor úr, Ön munkássága során sokféle területen kutatott: szövettan, farmakológia, antropológia, ophtalmológia; mégis mi a kedvenc témája?

– Mindig vigyáztam arra, hogy ne egyfajta kutatási módszer kösse le az érdeklődésemet, hanem egy *anyag*, egy *vegyület* és annak a szervezetben betöltött szerepe. Az a poliszacharidmolekula, amelyet hialuronánnak neveznek, a szervezetben a bőrtől kezdve a izületeken át a szemig mindenhol megtalálható a sejtközötti állományban. Ha ezzel a vegyülettel kapcsolatos kutatások vezettek is a szeműszethez, az izülettanhoz, de érdeklődésem központja nem a szeműszet és nem az izülettan volt, hanem maga a vegyület, és ma is ez foglalkoztat. Egy ideig a molekula szerepét és struktúráját tanulmányoztam, most megpróbálom kémiai úton megváltoztatni a szerkezetét, hogy hatásosabban alkalmazhassuk.

– Milyen betegségeknél lehet ezt a

Euthanázia, abortusz, lombikbébi

Az orvosetika dilemmái

Dr. Kovács József orvos és filozófus a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen orvosetikát tanít. Legutóbb New York-i és angliai kutatóintézetekben korszerűsítette ismereteit. Azzal a kérdéssel fordultam hozzá: mit és miből oktat?

– Ma egyre inkább a bioetikai szemlélet válik uralkodóvá. Az az óriási fejlődést elért medicina kihívására született az angolszász analitikus filozófia, a modern szemantika és a logika eszközeivel keresi a válaszokat. A bioetikáról azt mondják, hogy a filozófia és az orvostudomány édes gyermeke, de van, aki az utódot fattyúnak minősíti. Segíti a gyógyítás erkölcsi problémáinak a tisztázását. Íme egy példa: egy súlyosan fogyatékos, Down-kóros újszülöttet, aki nyelőcső-elzáródással jött a világra, meg kell-e operálni, ha a szülők ettől elzárkóznak?

„Élő végrendelet"

– Szerintem meg kell operálni, tudok Down-kóros gyerekről, akit szeretnek a szülei, ismertem egyet, aki ragaszkodott gondozóihoz és örült, ha zenét hallott.

– Az említett esetben a bíróság elismerte a szülők döntési jogát, az orde a végét járja, tudja magáról, hogy menthetetlen, és örök nyugalomra vágyik. Sok országban elfogadják már, hogy ha a betegség folyamata visszafordíthatatlan, a haldoklónak joga van, hogy visszautasítsa a szenvedéseit meghosszabbító kezelést. A bioetika napirenden tartja az abortuszvitát, választ keres az emberkísérletek és a lombikbébi okozta erkölcsi problémákra. Foglalkozik a ritka gyógyeszközök, átültethető szervek és gyógyszerek erkölcsileg helyeseltető eloszlási elveivel. Amikor például még kevés volt a vesebetegeket megmentő dializiskészülék az USA-ban, létrehoztak egy bizottságot a rászorultak besorolására. Megtörtént azonban, hogy egy hippit és egy prostituáltat úgymond erkölcsi okokból elutasítottak. Ez nagy felháborodást váltott ki, végül a kongresszus döntött oly módon, hogy minden vesebetegnek joga van a dializisre. Ám egy ilyen gazdag országban sem volt megvalósítható egycsapásra annyi készülék beszerzése. A kongresszus határozata mindenesetre meggyorsította az ellátást. Mint ra. Nem nyilváníthatja ki az akaratát, mint az, aki végső állapotba került, s ezt tudja magáról. Ha az orvos netán levenné a gépről, számolhat azzal, hogy a bíróság kifogásolja a döntést. A bonyodalmakat elkerülendő hozták létre az úgynevezett *„élő végrendelet"*-*Holott, mint említette csak két-három perc áll rendelkezésére.*

– Az orvos már többé-kevésbé felkészülten áll a betegágy mellett, nemcsak könyvekből, hanem nyilvános vitákból is merítve. Konkrét esetben pedig ott vannak minden

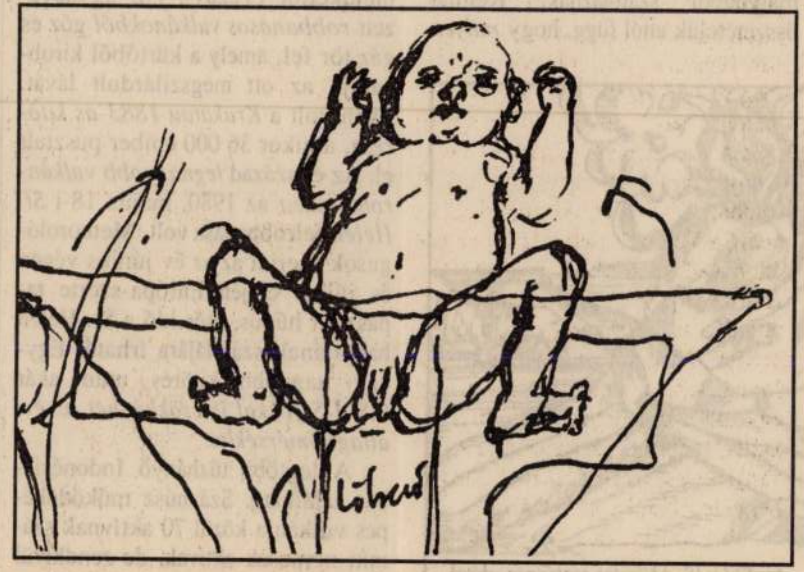

Tasnádi József rajza

szakkal akarták elvonszolni a műtő előtt várakozókat. Miként vélekedik az abortuszról a bioetika?

– Nem egyetlen vélemény van. Én a magam módján magzatvédő vagyok. Vagy húsz évvel ezelőtt katolikus teológusok arra kerestek választ, hogy a magzati fejlődésben mikor megy végbe az élet humanizációja? Erre többféle választ adott a tudomány. 1982-ben az USA-ban egy orvos szigorú szimmetriával az élet végéből következtetett a kezdetére. *Ha az agytörzsi halál a vég, akkor a kezdet az agytörzs keletkezése, ami a terhesség nyolcadik hetéhez köthető.* Ha egy visszafordíthatatlan állapotú kómának csak agytörzsi működése van, és belélegzőkészülékhez kötve még élőnek számít, akkor a már agytörzsi működésű embrió orvosilag szintén él: az ő respirátora a méhlepény. Én ezt úgy módosítanám, hogy az élet akkor kezdődik, amikor a szervezet mint egész már összehagoltan képes működni, ami a terhesség tizedik hetében az embrionális periódus rint az *első tíz hétben az abortusz magánügy*, azon túl pedig csak kivételes esetekben engedhető meg, például akkor, amikor a fogamzásnál az anya nem élhetett önrendelkezési jogával: nemi erőszak áldozata volt, illetőleg eleve cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvő képességű.

Lombikban az örökös

– Egy vitatott esetről tudok, amely bejárta a világsajtót. Egy asszony ivarsejtjét, akinek nem sikerült teherbe esnie, lombikban termékenyítették meg a férjével. A házaspár repülőgép balesetet szenvedett. Adódott a kérdés: ültessék-e át az embriót egy béranyába, s akkor lesz egyenesági örökös, mert az elhaltak igen gazdagok voltak. Tudtommal a bíróság nemmel döntött.

– Úgy volt. Egyébként a dajka-terhesség is minduntalanul felbukkanó vitakérdés. Kié a gyerek? Azoké akiktől a génjeit kapta, vagy aki kihordja?

– Azt hiszem a kérdés ennél még bonyolultabb, mivel az ivarsejtek vásárolhatók is. Egyébként a béranyaság, vagy a dajka-terhesség – akárhogy nevezzük – a „szép újvilágban", az ótestamentumot juttatja eszembe, amikor a terméketlen anya szolgálóját küldte az ura ágyába. De az ősi szokás emberi volt. Arra is gyanakszom, hogy nemcsak az anyai

TASNÁDI JÓZSEF
ASZTERION
© TASNÁDI

TASNÁDI József

Óbudai Társaskör Galéria.
Budapest, III. Kiskorona u. 7.

Tisztelettel meghívjuk
Egy kiállítására!

Tasnádi József

Megnyitó: 1996 április 17-én, 18 óra.
Megtekinthető: 1996 május 12-ig
Péntekenként: 14-18, szombat-vasárnap:
10-től 18 óráig. Hétfőn zárva.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap, Revolution Software Studio, Pencil Lapkiadó és Nyomda, MAMÚ Társaság

Lóska János.

TASNÁDI JÓZSEF
ASZTERION
© TASNÁDI

TASNÁDI József

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA.
BUDAPEST, III. KISKORONA u. 7.

TISZTELETTEL MEGHÍVLAK
KIÁLLÍTÁSOMRA!

TASNÁDI JÓZSEF.

MEGNYITÓ: 1996 ÁPRILIS 17-ÉN, 18 ÓRA.
MEGTEKINTHETŐ: 1996 MÁJUS 12-IG
PÉTKÖZNAP: 14-18, SZOMBAT-VASÁRNAP:
10-TŐL 18 ÓRÁIG. HÉTFŐN ZÁRVA.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap, Revolution Software Studio, Pencil Lapkiadó és Nyomda, MAMU Társaság

OROSZ PÉTER

1001
ÉJSZAKA

Tornádi '95

/ ... tévedek - tehát vagyok ... /

TASNÁDI JÓZSEF

_ / TASNÁDI JÓZSEF INSTALLÁCIÓJA /_ / HELYSZÍN: ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA, BUDAPEST, KISKORONA U. 7. /_ / MEGNYITÓ: 1999 OKTÓBER 19. - 19 ÓRA /_ / MEGNYITJA: BOGNÁR TÜNDE MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ /_

_ / MEGTEKINTHETŐ: 1999 NOVEMBER 14 - IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL, NAPONTA 14 ÉS 18 ÓRA KÖZÖTT /_ / A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATTA: A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM, A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA, rEVOLUTION SOFTWARE /_

rafikus, odavetett, könnyed; formailag és tartalmilag a ,,legelemibb''. A szögletes zárójel a legszigorúbb, leghatározottabb és behatárolóbb, pontos, merev, eltökélt, racionális és intellektuális. A kapcsos (a művész ,,íves''-nek hívja, én ,,kapcsos''-nak tanultam) zárójel pedig a két megelőző átmenete: ,,kalligrafikus, könnyed, mégis bonyolultan merev, inkább összeköt, mint bezár''.

A zárójelek koordináta-tengelyeiből megteremtett térrendszer a paradox élet- (vagy lét-) tér metafora-rendszere. A zárójel egyszerre ,,mellékes, ideiglenes, alárendelt, nem lényeges, mégis szükséges'' (T.J.). Egyszerre rendel alá és emel ki. ,,A mellékeset hangsúlyozza'', ,,elszigetel és véd'', ugyanakkor ,,csoportosít, tagol, összeköt, rendszerez és kategorizál'' (T.J.). Amikor egy teljes rendszert zárójelekből létesít, tulajdonképpen az emberi ego életterének paradox metaforáját hozza létre; azaz egy olyan helyzetet teremt, ami zárójelbe (és csak kizárólag zárójelbe!) tehető, hisz ezt a helyzetet a zárójel teremti meg; a zárójel, ami, olyan egyértelműen kétértelmű: ,,Tagadhatatlanul ellentmondásos. Amolyan kettős igazságtartalma van... Nélkülözhetetlensége éppen a zárójelek által válik evidenciává...A tranziciót és a relativitást sugallja... Egy nagy körforgáson belül egyszer minden *átesik* az ideiglenesség-múlandóság stádiumán...; (egyszer minden zárójelbe kerül). Ha viszont minden ideiglenes, akkor semmi sem az. A zárójel ideiglenesség-töltete az abszolút értelemben vett ideiglenesség nemlétét jelzi'' – állítja a művész.

Tasnádi József a descartes-i ,,cogito ergo sum'' axiómát annak matematikai vetületén; az origón keresztül és a zárójelek viszonyrendszerén belül sajátos definícióvá transzponálja: ,,Tévedek, tehát vagyok''-ká. Ennek tükrében világnézete az emberi tévedések történetének, rendszerének leképezése és elképzelése. Kozmoszának közepén található a nulla-origó: ,,a pozitív és a negatív egyensúlya'', ...egyben ,,az a hely, ahol az ellentétek depotencializálják egymást''. ,,A nulla legkevésbé képi'' – írja Surányi László –, ,,a leginkább pontszerű, ezért nehezen hozzáférhető a művészi képzelet és a számszimbolika számára, (...) a nulla (...) a szimbólum és a logosz polaritása.'' A nulla számára világnézetének kiinduló-, megfigyelő- és nézőpontja; az a pont, ahonnan ,,látható a nagy egység a maga tökéletes harmóniájában. (...) A nullába helyezkedve tudom igazán közel engedni a létezőt, a maga teljességében és pozitivitásában. (...) A nulla nem negáció, nem nihil'', hanem ,,az igenlés sűrített (vagy végtelenül kiterjesztett) gondolata''. (T.J.)

A nulla/origo/ego a választási lehetőségek feszültségének (Buridán szamarához hasonlóan) látszólag mozdulatlan, mégsem statikus, hanem dinamikus középpontja. A választás, a döntés matematikai leképezése a vonal; mint vektor és mint irány; ,,a folytonos centrumfeladás képe'', ,,a végtelen távolba tolt centrum iránya'' (Surányi László); egyfelől a centrumba, másfelől (ugyanakkor) a végtelenbe mutató irány.

Az egységnyi zárójelek végéhez egy-egy (összesen 6 db) fekete bársonyból készült, négyzet alapú bársonypárna van középpontjuknál fogva, drótkötélen keresztül rögzítve. Ezek a párnák a ,,jelenidő, a megnyugvás, az illúzió, a biztonság, a harmónia, a végtelenbe vetített idealitás'' megfoghatatlan, nem egzakt, puha és költői metaforái, amik mint a tengely-vonal végtelenbe nyúló meghosszabbításai, kilógnak, kifutnak az euklideszi geometriájú térből, miközben egy-egy új centrum köré szerveződve, mégis az előbbinek origójához kapcsolódnak.

(Sai Gallery Alexie, 1999. II. 9–20.)

• *BEKE ZSÓFIA*

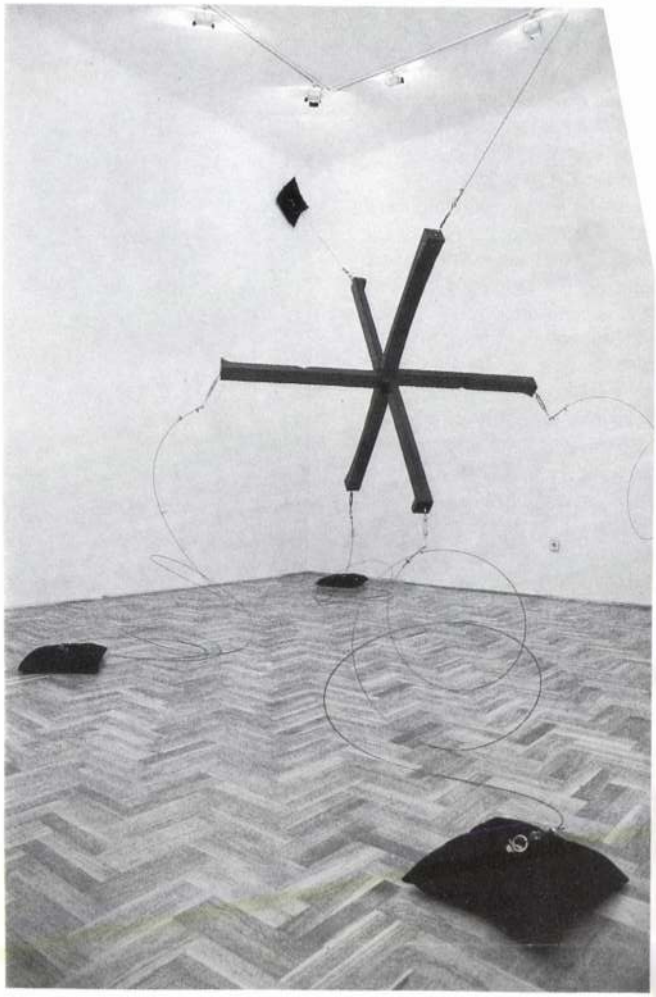

Tasnádi József: Ecce Homo, 1999,
installáció, fa, drót, párnák, 500×500×400 cm

vittgenstein azon kijelentés-
ekinti kiindulópontnak, mi-
nt „...a kijelentés csak any-
an állít valamit, amennyiben
. A kijelentés csak annyiban
e egy tényállásnak, amennyi-
n logikailag tagolt".[1]

ebből az következik, hogy csak
záltal igaz vagy hamis egy kije-
entés, amennyiben képe a való-
ságnak. A kijelentések igaz vagy
hamis voltát Pál Csaba a követ-
kezőképpen modellezi: az igaz
állítások pozitív formát és fehér
színt kaptak (a térbe kinyúló
hosszabb-rövidebb[2] pálcikák),
míg a hamis állításokat egy sor-
ral lejjebb a lyukak jelölik, ame-
lyek természetszerűleg feketék.
Pozitív és negatív állítások egy-
más hatását erősíthetik, gyengít-
hetik és ki is olthatják. Viszont
ezek után jön a „csavar". A nyel-
vi elemek képi modelljeiről készült
fotók eltorzítása, negatívjainak
használata (ahol még elvileg fel-
ismerhetők lehetnek a formák),
megforgatása a számítógép se-
gítségével, és ezek egymásra ré-
tegezése. Bemutatja, hogy mire
képes az ember az egyszerű esz-
közökkel, hogy mivé képes eltor-
zítani a fekete-fehér valóságot
úgy, hogy végső soron a valóság
mégis felismerhető, mi több: ez
is a valóság részévé válik.

A posztmodern szellemiség ide-
jét, a régi gondolatok, a régi ér-
telmezések újraértelmezésének
időszakát éljük. Hiszen modellez-
ni is csak azt lehet, amiről már
eleve van tudomásunk. Ha nem
a tárgyakat, a fizikai valóságot
vizsgáljuk és modellezzük, a már
előre elgondolt elméletek variálá-
sa, újragondolása válik művé-
szetté, filozófiává. Egyre többen
érzik úgy, le kell számolni azzal
az illúzióval, hogy az ember ké-
pes újat hozni, új módon gon-
dolkodni a világról, eredetit al-
kotni. Hiszen ez csak a múlt is-
meretében, arra támaszkodva
lehetséges. Soha nincs, és soha
nem volt hirtelen minőségi vál-
tozás, egyik napról a másikra.
A reneszánszt megelőző időszak-
ban is ott élt az antik örökség,
az új irányzatok is csak a meg-
előző irányzatok gondolataiból
táplálkoznak, mégha látszólag
meg is tagadják azokat. Witt-
genstein szavaival: *„kijelenté-
seim oly módon nyújtanak ma-
gyarázatot, hogy aki megért en-
gem, végül felismeri azt, hogy*

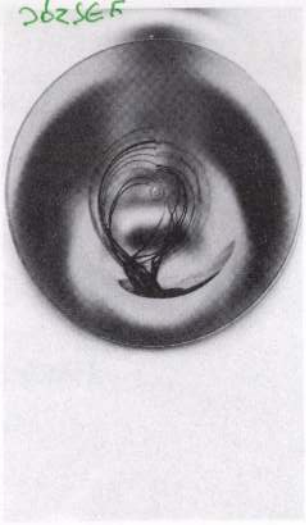

Pál Csaba: Cím nélkül, 1999,
vegyes technika, 50×30×50 cm

*értelmetlenek, ha már fellépvén
rájuk túllépett rajtuk. (Úgyszól-
ván el kell hajítania a létrát, mi-
után felmászott rajta.) Meg kell
haladnia ezeket a tételeket, akkor
látja helyesen a világot."*[3]

Pál Csaba a modellezett nyelvi
rendszerek egy-egy részletét emeli
ki a kiállítási katalógus képeinek
felhasználásával. Van, hogy ne-
gatívra fordítja, sőt, meg is for-
gatja ezeket az ábrákat, számító-
gép segítségével zárt köröket al-
kot, az eltorzított képeket filmre
nyomtatja, és egymáshoz képest
elcsúsztatva fotogramokhoz ha-
sonló, a fotózás őstörténetét idé-
ző ábrákat produkál. A digitális
csúcstechnológia felhasználásá-
val idézi meg a régmúltat. A tech-
nikai bravúrok hátterében ott ré-
tegződik tehát az emberi alko-
tás, és a régi gondolatmodellek.
Ugyanazok a gondolatok időről
időre, kisebb-nagyobb változtatá-
sokkal. Ugyanaz, újra és újra.
Áttetsző rétegekben leláthatunk
a kezdetekig, de tisztán a kezde-
teket nem láthatjuk, csak a rára-
kódott rétegekkel együtt. Lehán-
tani oly nehéz már, az egyes ré-
tegek is deformáltak, manipulál-
tak, ahogyan az ember tovább
élve tovább alakítja az adottat.
KÖRBE ZÁRJA, megforgatja,
de mindig körön belül marad.
*(Francia Intézet, Budapest,
1999. I. 11–II. 1.)*

● *MECSI BEATRIX*

Ecce homo

TASNÁDI JÓZSEF KIÁLLÍTÁSA

***T**asnádi József* – mind koncep-
cióját, mind kivitelezését tekint-
ve – hihetetlenül precíz szinop-
szisát készíti el sokszor meg sem
valósuló installációinak. Műépíté-
szi és képgrafikusi végzettséggel
rendelkezik, nem meglepő tehát,
hogy az itt kiállított, mértani pon-
tossággal esztergált térbeli koor-
dináta-rendszer nagyon is átgon-
dolt jelentéstartalommal és iko-
nográfiai rendszerrel bír.

A kiállítás címe: *Ecce Homo:*
„Íme, az Ember". Bár az ismert
idézet eredetileg az emberré lett
és megtestesült második isteni
személyre, Jézus Krisztusra vo-
natkozik; az Ő képmása nyomán
miránk, Homo Sapiensekre, vala-
mint – és elsősorban – az insta-
lláció teremtőjére, magára a
művészre értendő, aki a jelen
esetben és kontextusban nem
mint alfa és/vagy omega, hanem
mint a 3D-s koordináta-rendszer
origója, zérusa, nullája, azaz
egyszerre kulcsfontosságú és
mégis – mivel nem látható, nem
mérhető, kiterjedéssel nem ren-
delkező – elhanyagolható kiin-
dulási-, viszonyítási- és közép-
pontja.

A térbeli koordinátarendszert,
inerciarendszert, vagyis az eukli-
deszi értelemben vett teret 3 pár
– kerek, szögletes és kapcsos –
zárójel hozza létre. Ezáltal úgy
értelmezhetjük a viszonyrendszer
kiterjedés nélküli metszéspontjá-
ban található *Egot*, mint végte-
lenbe nyúló zárójelek közé zárt
(ami önmagában paradoxon)
létező, de nem megnyilvánuló,
nem látható, csupán meghatá-
rozható, definiálható és behatá-
rolható Én-t.

A koordináta-rendszert alkotó
zárójelek egymásba forgathatók,
tehát középpontosan tükrözhe-
tők, páronként inverzei egymás-
nak és összesen 8, egymással
határos, 1-1 m – mint egység-
nyi – hosszú, a végtelenbe nyíló
térszeletet hoznak létre valójában
úgy, hogy mindegyiket a 3-3
különböző jellemű és karakterű
fél pár – tehát nem bezárt –
zárójel (eredője vagy közös neve-
zője) határozza meg, fogja közre
és nyitja meg. A kerek zárójel
Tasnádi meghatározása alapján
spontán, elemi, felületes, kallig-

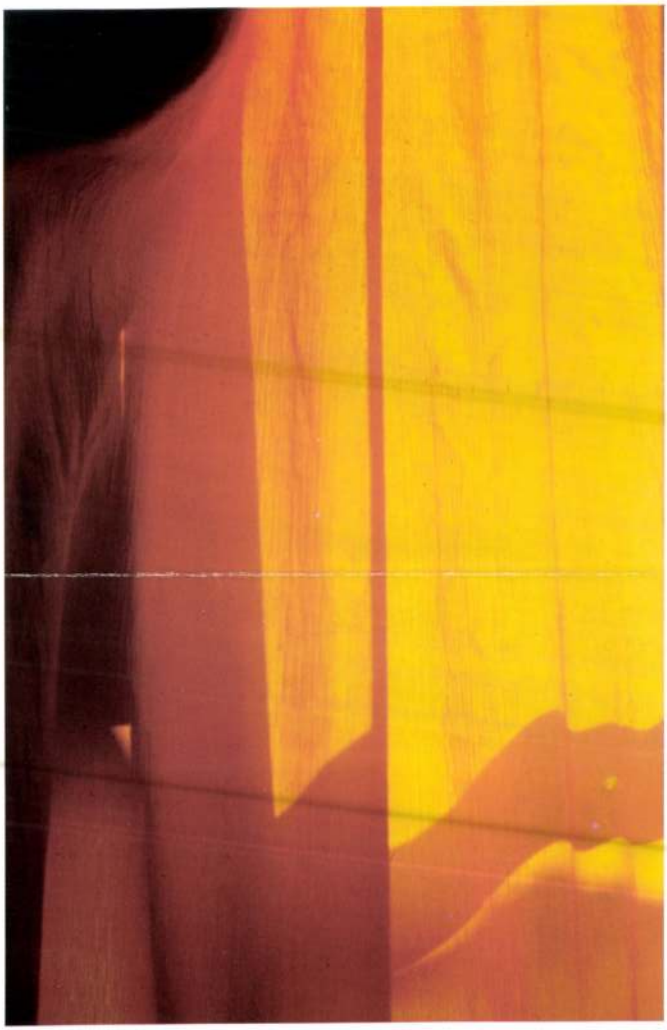

BAROKK II. CIBACHROME, 1994

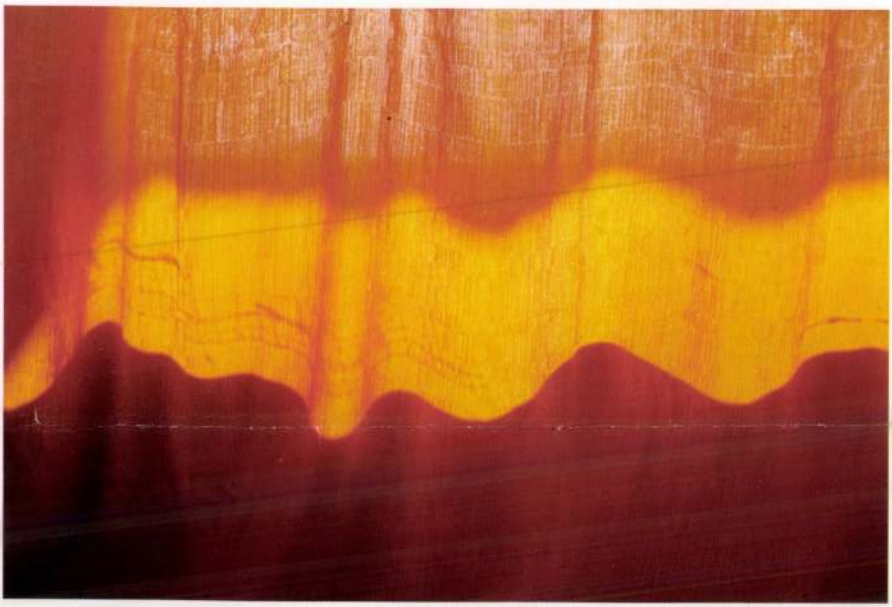

BAROKK I. CIBACHROME, 1994

TULSA P'ART

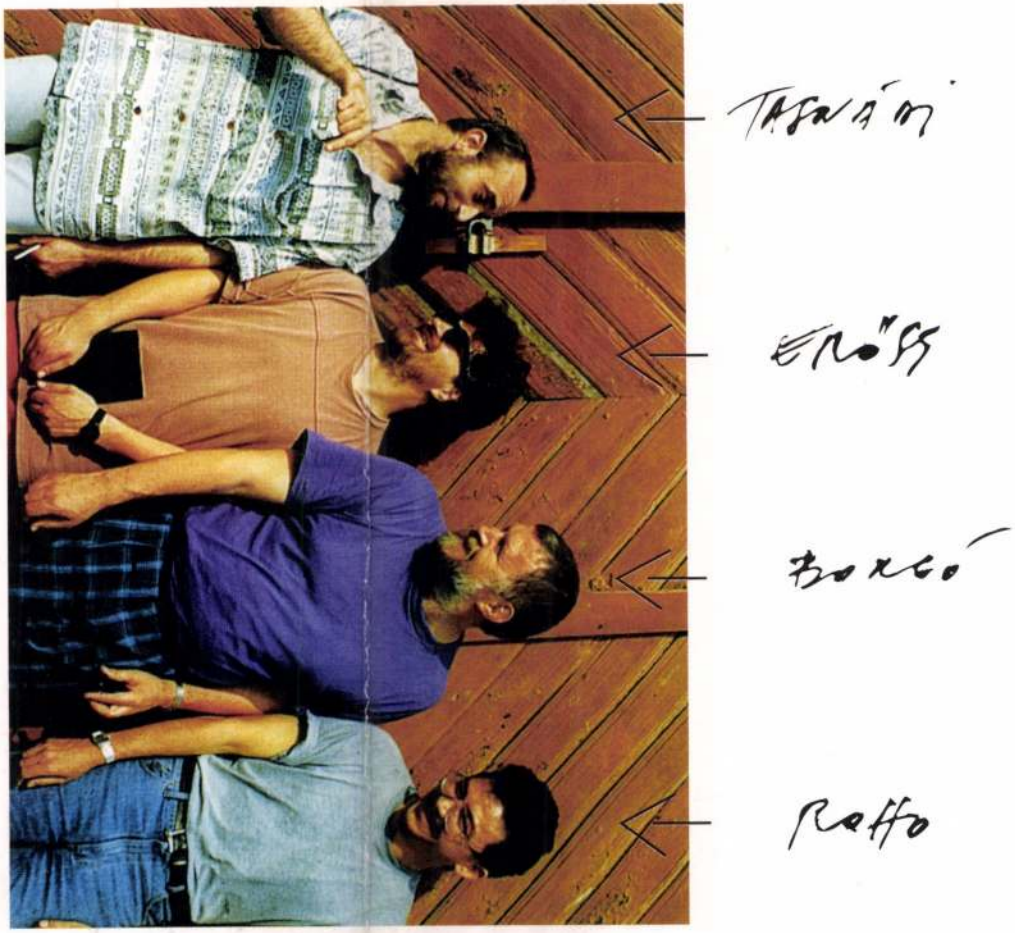
TASNÁDI
ERŐSS
BORGÓ
ROHO

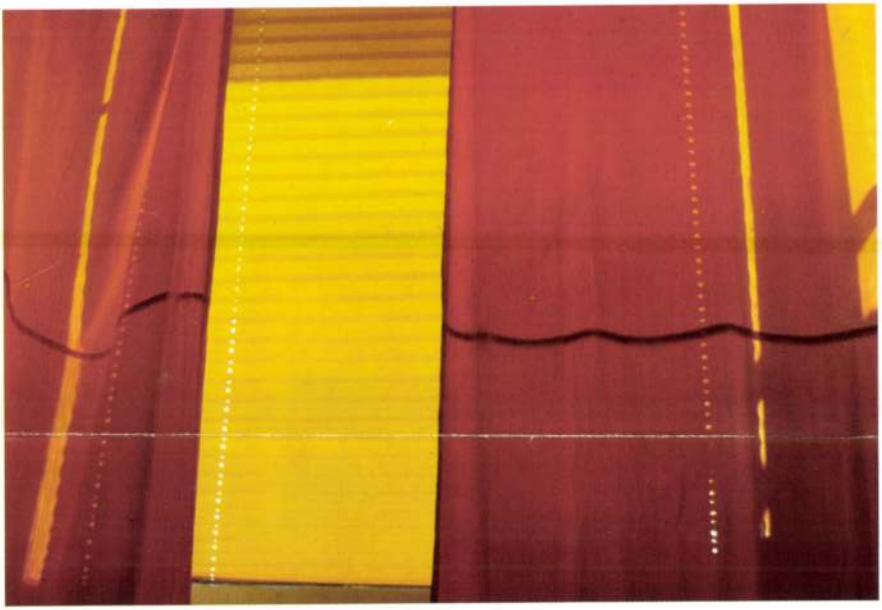

BAROKK IV. CIBACHROME, 1994

BAROKK III. CIBACHROME, 1994

Dobák István

Hurka

Lehetne Kalap is a címe, lehetne csak cím. Jó volna félszavakból értenünk egymást.

Mentek hárman, Emil bácsi, Béla, Hurka. Emil húsz évvel idősebb volt náluk, Béla Emil bácsinak szólította, Hurka csak úgy, hogy Emilkém.

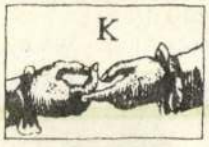

özépen a legidősebb menjen, ugye, úgy dukál. Kettőt léptek, már Hurka volt középen. Béla ismerte Hurkát, a veséjébe látott, igazán nem volt nehéz. Átsompolygott Emil oldalára, szélre került Hurka, Emil úgy tett, mintha semmit se látna. De kettőt se léptek, megint Hurka hömpölygött a centrumban.

Jöttek szembe a diákok, köszöntek, Hurka az alsósokat észre se vette, nagyobbaknak ahány volt, annyiféleképpen köszönt, órjási tekintélyben; bizalmaskodón, leereszkedőn vagy szigorúan. A jóeszűeknek gyűlölettel.

Művészkalapot viselt Hurka, örökölte fivérétől, ki nagy szélhámos, Szentgyörgyi tanítványának mondja magát s tudományos intézetben kutató párttitkár.

Művészileg tudta a kalapot feltenni Hurka. Benne a fivér nagy esze és a tonnányi fontosság. Elvtárs, aki ugyan csak tanár most, de mindjárt kiemelik.

Emil bácsi a jobbszemére úgyis rosszul lát, hajózz a jobbján, de az idősebbet közrefogjuk, úgy kívánja az illem, érted, Hurka? Emil bácsi hallgatott, Hurka belátta, szuszogott és dünnyögött, Bélát megjegyezte magának. De kettőt se léptek...

Mindent megért, ahogyan Hurka lányoknak, asszonyoknak, kedves szülőknek, szemtanúnak és cinkosoknak köszönt. Kiki félelmi súlyához mérten kapta a szót. Kalapemelés csak a legnagyobbaknak járt, úgymint fegyveres, félfegyveres és látszólag nem fegyveres hatalmi dolgozóknak. Akkor aztán suhant a kalap a légen át. Emil bácsi és Béla svájcisapkát hordott.

Nagy szám, külön szám volt, egészen más koreográfiát váltott ki a szépasszonyok kara mint inger. Fülig-vigyor, zsíros mosoly, torokból gurgula, hasbehúzás. Nem kitaláció, kortársak beszélik, hogy a keszeg Bélát csípték a nők, minden korosztály, de főleg az érett, szép, tudós asszonyok. Béla zavart-szemérmesen biccentett az utcán. Szemvillantó mosolyt, kedves hangot, piros szájból fehér fogak ígéretét, kacér felturbékolást, mindent, mindent Hurka fogadott és viszonzott, visszaburukolt, fényszórózott, kukorékolt, kapart és kurrogott.

Kerüljünk másfelé, mondta Emil bácsi. Nem, sétáljunk csak vele, ez minden pénzt megér, mondta Béla. Béla studírozott is, nemcsak élt. Tanulmányozta a szomorú világot.

Beköszöntött ezerkilencszázötvenhat ősze. Azt hiszitek, az októberi szél elfújta a kalapot? Hehe. Cafatokra tépte piros könyvét Hurka, drága tanártestvéreim, bocsássatok meg, katholikus úricsalád gyermeke vagyok, atyám baromfikereskedő volt, csak hazudtam, hogy rakodó, zokogott és kiáltozott, tépte a papírt.

Másnap kettős rendekben sorakozva és igazodva és egyszerre lépve négy puskás diák kísérte, kommunistákat kajtató fegyveres kommandó, Hurka nemzetőrt. Puskacsövekben a zsír végig benne volt. Hogy majd minden bolsit ki az ablakon, meg a tökire lépni, mert igenis ezeréves magyar hazánk Mária országa. Hisztériás rohamot kapott az ismerős pap, amikor meghallotta. Papi személy életében ha egyszer káromkodik.

Eljött ezerkilencszázötvenhat novembere. Elfújta a szél a kalapot, gondoljátok? Höhö. Hurka a négy fegyveres diákot kiadta, ők kényszerítették, zokogott és kiáltozott, nem igaz, hogy úriember volt az apám, bocsássatok meg drága elvtársaim: visszakérezkedett a pártba. Szárkúpból előbújt súlyosabb elvtársai megbocsájtottak, kellett a létszám, újra felfújni a gumit, szabtak ugyan várakozási időt, a rendőrök is, fölbátorodván, megfingatták, de látszott, hogy elvtárs-féle, elbocsájtották – az igazakat keresték –, hollóelvtársak mosták a fejét, de holló a hollónak nem vájja ki a szemét, szemét a szemétnek a szemét, ó nem. Csak néha.

Félesztendő múltán első értelmiségi a pártbizottságon, tud írni-olvasni-beszélni, na ki volt? Művészkalapban?

Lett is karrier meg dupla adag kása. Tele volt akkor ilyen iszonyatos és undorító látványokkal városunk és az ország.

Sétáltak, szembe jött velük, közéjük lépett, együtt sétáltak, jobbján hadirokkant Emil, balján a keszeg Béla kullogott.

Várni kellett még bő harminc évet. □

De nélkülük sem! Mert e kollégáink tartották a hátukat azért, hogy az egység, amelyben most állásunk van, viharos és változó időkben is fönnmaradhasson. Nagyrészt nekik köszönhető – bár ezt én még nem hallottam említeni –, hogy az elmúlt másfél esztendő politikai földindulása idején százával akadtak értelmiségiek, akik szakmailag fölkészültek voltak a politizálásra, és volt idejük is, erejük is, hogy politizáljanak. Ha igaz, hogy a párt önmaga számolta föl önmagát, akkor az is igaz, hogy az ellenzéki politikai szerveződések Magyarországon nem a bányákban és a gyárakban kezdődtek – de nem is a földeken –, hanem az egyetemeken, főiskolákon és a tudományos intézetekben. Vezetőik tevékeny közreműködésével vagy tartózkodó elnézése mellett. Ha e vezetők hatalma elmúlik, nem marad tekintély, amely a felsőoktatás viszonylagos önállóságát óvja. Márpedig erre ma talán nagyobb szükség van, mint tegnap volt. A Kádár-rendszer – még amikor bomlani kezdett is – tabuként őrizte, hogy „a kultúra nem áru", és ezzel sikerült távol tartania a kemény költségvetési beavatkozásokat a felsőoktatásba (tudományos kutatásba). Az új vezetéssel – az országos vezetéssel csakúgy, mint a helyiekkel – új megállapodásokat kell kötniük a felsőoktatás újdonsült vezetőinek. Ha sem elegendő tudományos tekintélyük nincs, sem nem kapnak államigazgatási támogatást, milyen alkukat sikerül kicsikarniuk a költségvetésből a mai viszonyok között?

Nem látok más megoldást, mint a horizontális szövetségeket. A felsőoktatás érdekeinek képviselete a jövőben alighanem csak úgy lehetséges, ha vezetőik előbb egymással kötnek megegyezést arra nézve, hogy nem a kevés támogatást fogják elhalászni egymás intézményei elől, hanem új forrásokat tárnak föl. Amikor regionális egyetemekről beszélek, nem felülről kényszerített átszervezésekre gondolok, hanem effajta érdekszövetségekre. Ezeknek az érdekszövetségeknek át kellene lépniük a közigazgatási határokat, akár a mai megyékről van szó, akár holnapi utódaikról (ellenkező esetben az államigazgatás helyett a területi igazgatásnak rendelődnek alá). A józan ész diktálja, hogy minden intézmény velük társuljon szakmai érdekei védelmében (ami magától megszüntetné az igazgatásilag kitalált kihelyezett tagozatokat). Az egyetem vezető és egyeztető szerepet kellene betöltsön e társulásokban – de a főiskolák adnák hozzá a „tömegeket". Az ilyenféle társulás alkalmas volna rá, hogy az ország egy-egy régiójának felsőoktatási igényeit kielégítse. Ehhez azonban nem a szakosítás, hanem a sokoldalúság vezet. Egy-egy régió „egyetemének" nyilván az az érdeke, hogy minden igényt, amely helyben jelentkezik, ő elégítsen ki – különben aligha élne meg. Ez a kényszer hatásos lehet a mai elkülönülésekkel szemben, és a felsőoktatást abba az irányba ösztönzi, hogy fokozatosan minél több érettségi utáni (nem szükségképp egyetemi diplomával végződő) képzést kínáljon. Más országok mintájára magam is azt várom, hogy a felsőoktatás regionálisan szerveződve fokozatosan átveszi a post-secondary (a középfok utáni) képzés és a tudományos kutatás egyeztetését az illető régióban.

*

Mindez tettre kész igazgatást: *reformminisztériumot kíván.* Olyan kormányszervet, amely képes fölülemelkedni az ideológiákon és a pártharcokon, meg tudja testesíteni az államrezont (a társadalmi, nemzeti érdeket). Elismerem: az oktatás önállóságával kapcsolatos eddigi elgondolásaink az ellenkező irányba mutattak: szabadulni akartunk a bürokráciától, nem pedig meghódítani azt. Reformminisztérium nélkül azonban nincs új tanterv, új tankönyv, nincs képviselete a felsőoktatásnak sem a törvényhozásban és a kormányban. Az oktatáspolitika visszasüllyed oda, ahonnan évtizedek óta először látszik kiemelkedni: a partikularitásokba. □ Syracuse, 1990. január

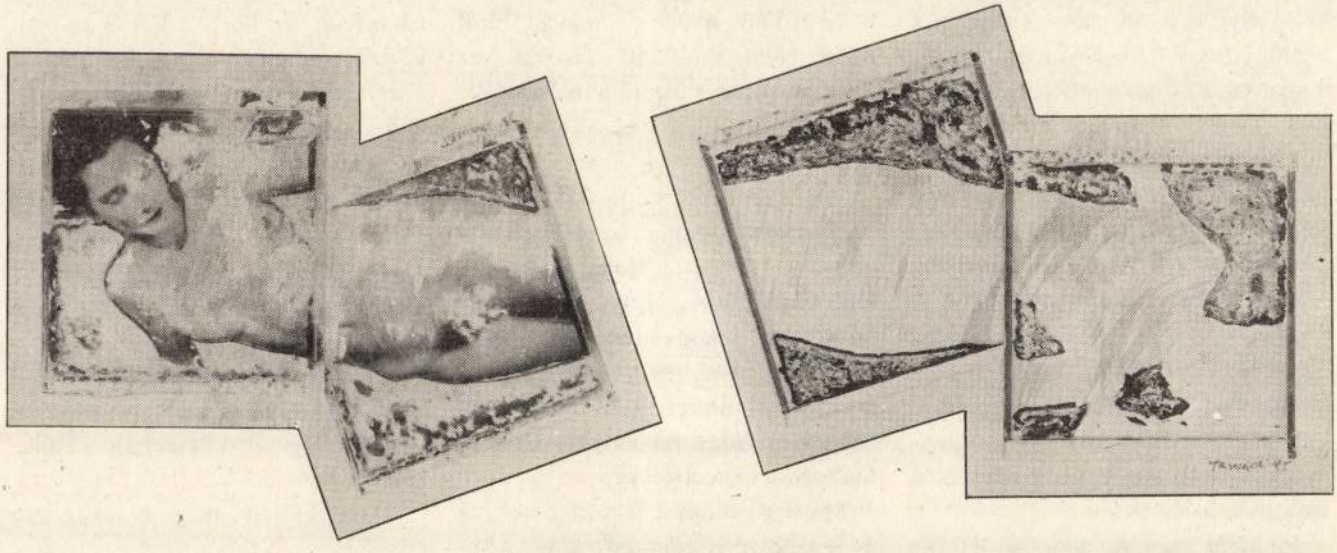

Fotó: Tasnádi László „Testem elhagyva érzem lelkem gyönyörűségét I–II.

TASNÁDI László

és még 56.p.

TASNÁDI László

KERekes Gábor: A NEGYEDIK belülről. = Fotóművészet, XXXXIII. évf. 3/4.sz. 1990 42 - 60.p. ill. E.

Fiatal Fotóművészek Studiója, IV. kiáll., 1990.aug.

A polaroid műfaj egyik legjelesebb honosítójaként ismerhetjük **Tasnádi László**t. A kiállításon két darab, logaritmikusan ezerszeresre nagyított polaroidja akaratlanul is a műfaj kérdőjelévé vált. Elvonatkoztatva szépségüktől, a kérdés az, hogy a megszokott kis méret intimitásának nem vált-e kárára az ily mérvű léptékváltás. *Tatabánya* című panoráma képeivel szerintem ő sem elégedett. Látványosak ugyan, de tudom, hogy készítésükkor más volt a szándéka. Ellágyításuk utólagos kényszermegoldásnak tűnik. Ellentmondásnak látszik, de *Szeged* című képein ugyanezzel a technikával hiteles atmoszférájú képi világot teremtett.

/ ... tévedek - tehát vagyok ... /

TASNÁDI József

/_ / TASNÁDI JÓZSEF INSTALLÁCIÓJA /_ / HELYSZÍN: ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA, BUDAPEST, KISKORONA U. 7. /_ / MEGNYITÓ: 1999 OKTÓBER 19. - 19 ÓRA /_ / MEGNYITJA: BOGNÁR TÜNDE MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ /_ / MEGTEKINTHETŐ: 1999 NOVEMBER 14 - IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL, NAPONTA 14 ÉS 18 ÓRA KÖZÖTT /_ / A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATTA: A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM, A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA, rEVOLUTION SOFTWARE /_

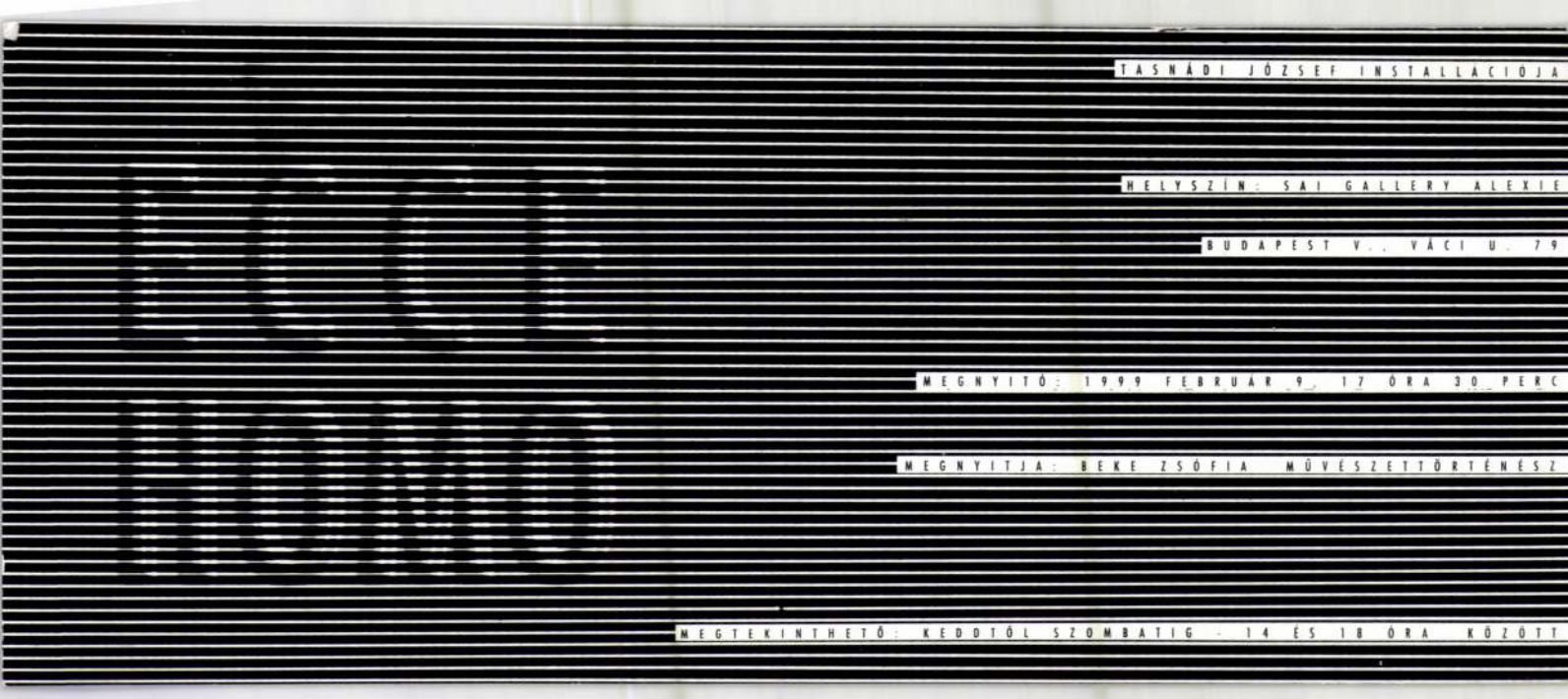
TASNÁDI JÓZSEF INSTALLÁCIÓJA
HELYSZÍN: SAI GALLERY ALEXIE
BUDAPEST V., VÁCI U. 79
MEGNYITÓ: 1999 FEBRUAR 9, 17 ÓRA 30 PERC
MEGNYITJA: BEKE ZSÓFIA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
MEGTEKINTHETŐ: KEDDTŐL SZOMBATIG - 14 ÉS 18 ÓRA KÖZÖTT

TASNÁDI JÓZSEF

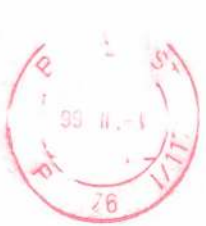

Sinkovits Péter/Új Művészet

BUDAPEST
Báthori u. 10.
1 0 5 4

FŰ

A FŰ KIÁLLÍTÁSA, ÓBUDAI PINCEGALÉRIA, BUDAPEST III. FŐ TÉR 1. ZICHY KASTÉLY, 1994. DECEMBER 9-18. MEGNYITÓ: DECEMBER 9-ÉN 18 ÓRAKOR
MEGTEKINTHETŐ: HÉTKÖZNAP 14-18, SZOMBAT-VASSÁRNAP 10-18 ÓRÁIG. HÉTFŐN ZÁRVA.
A FŐVÁROSI KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP ÉS A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

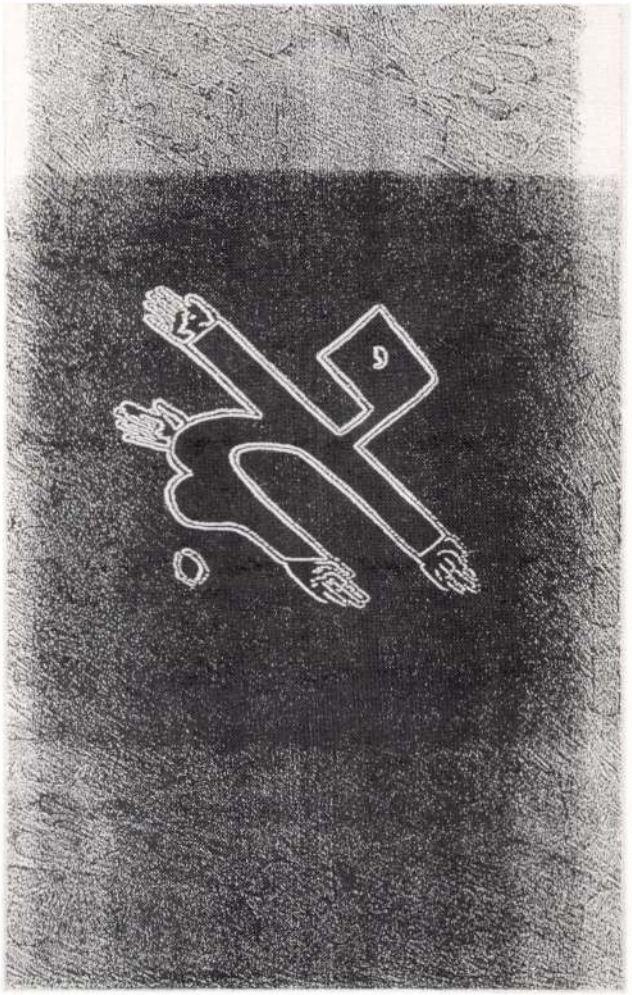

BABINSZKY CSILLA

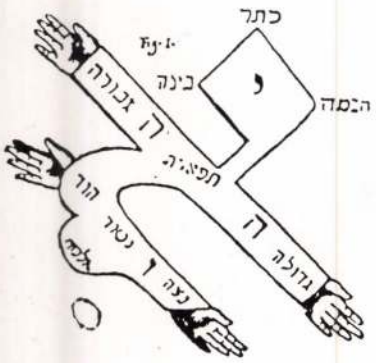

DÁNIEL ANDRÁS

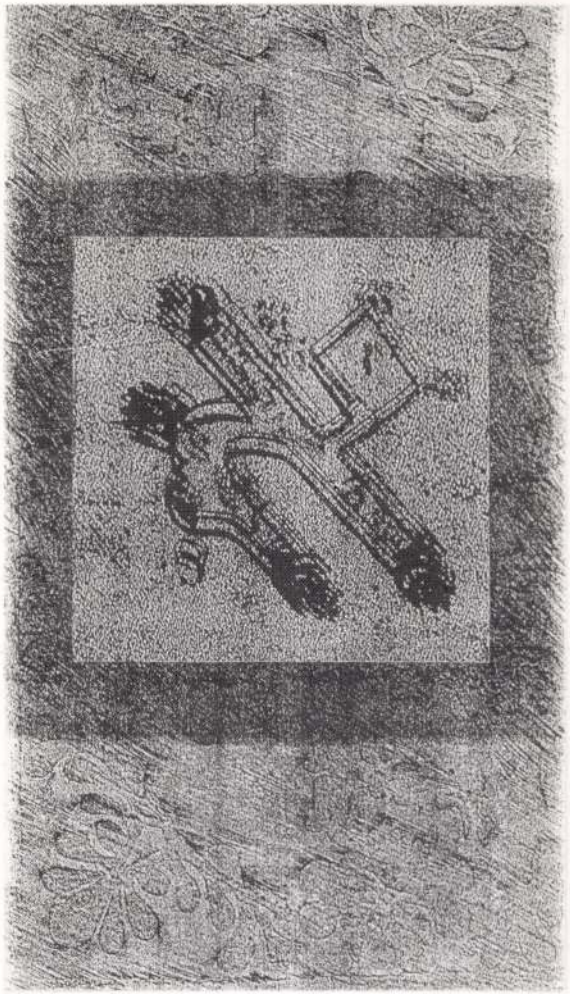

TASNÁDI JÓZSEF

/ ... tévedek - tehát vagyok ... /

_ / TASNÁDI JÓZSEF INSTALLÁCIÓJA /_ / HELYSZÍN: ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA, BUDAPEST, KISKORONA U. 7. /_ / MEGNYITÓ: 1999 OKTÓBER 19. - 19 ÓRA /_ / MEGNYITJA: BOGNÁR TÜNDE MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ /_

...NTHETŐ: 1999 NOVEMBER 14 - IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL, NAPONTA 14 ÉS 18 ÓRA KÖZÖTT /_ / A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATTA: A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM, A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA, rEVOLUTION SOFTWARE /_

Tasnádi Kubacska András:

Leonardo da Vinci meséi

Nemrégiben zárult az olaszországi Leonardo da Vinci-kiállítás Firenzében. Akik tehették, Leonardo da Vinci zsenijének tisztelői, olyanvalamiben gyönyörködhettek, amiben addig senkinek sem lehetett része s ezután is, tudja Isten, mikor kerül rá újból a sor. A kiállítás egyik fő látványossága a nagy kutató kéziratai voltak. Több mint 6000 oldalnyi kézirata maradt ránk London, Windsor, Párizs, Oxford, Turin, Milánó könyvtáraiban és levéltáraiban. Alig áttekinthető halmazai a bölcselkedések és költői gondolatok óriási tömegének. Olyan szellem nyilvánul meg bennük, amely erejével, tudásának nyomasztó súlyával, gondolatainak alig felfogható mélységével minden emberi nagyság fölé emeli őt. Az a tény, hogy az emberiség nem ismerkedett meg idejében a titkos írással írt, világszerte szétszóródott kéziratokban rejlő szellemi értékekkel, évszázadokra meglassította a tudományok fejlődését.

A kéziratoknak néhány drágakövével ismertetjük meg olvasóinkat. Leonardo da Vinci néhány remek meséjével. Ezek a prózában írt példázatok másfél évszázaddal előzték meg La Fontaine verses meséit. Egy nagy elme szórakozásának apró forgácsai ugyan, de egy gondolatnyival többet árulnak el titokzatos lelkű alkotójuk zsenialitásából.

A szomorúfűz és a tök

A szomorúfűz érezte, sohasem lehet része abban a gyönyörűségben, hogy hajlékony vesszői a magasba szökjenek és koronáját az égre emeljék. Legallyazott, nyomorék törzse elkárhozottan álldogált a karcsú szőlővenyigék és széptermetű fák között. Ám lelke nem nyughatott. Képzeletének kapúja gyakorta felpattant. Ilyenkor a többi növényre gondolt. Az esélyeket latolgatta, melyikkel szövetkezzék.

Így ringatódzott most is álmai között és hogyan, hogyan nem, eszébe jutott a tök. Ágai megrázkódtak az örömtől. Kívánni sem lehet jobb társat. Az szeret csak igazán másokra kapaszkodni, ahelyett, hogy helyhezkötve élne. Alig gondolta ki mindezt, ágai máris mozdulatlanná dermedtek és figyelmesen várakoztak valamelyik barátságos madárra, hogy az a kérést tolmácsolja.

Arra jött a szarka és a fűz menten megszólította.

— Kérlek, kedves madaram, emlékezz vissza arra a jótéteményre, amelyben az elmult reggel részesítettelek, amikor az éhes sólyom, ragadozó vágyától mardosva, könyörtelenül szét akart tépni. Akkor lombom között találtál menedéket. Jusson eszedbe, hányszor pihentél rajtam fáradt szárnnyal, hányszor enyelegtél szerelmes pároddal ágaimon. Kérlek tehát, repülj a tökhöz, kérj tőle néhány magot. Nyugtasd meg, ha kikelnek, úgy bánok velük, mintha testemből fakadtak volna. Légy ékesen szóló és győzd meg, ámbár téged, a nyelvnek mesterét, szükségtelen kitanítanom. Ha mindezt megteszed, beleegyezem, hogy tiéiddel együtt ágam tövében fészkelj.

A szarkának tetszett a dolog. Megígértette a fűzzel, hogy nem tűri lombja között a siklót és a nyestet, azután megemelte farkát, előrenyujtotta nyakát s az ágról alálibbenve, a magasba emelkedett.

Szárnyával a levegőt csapdosva, farkával jobbra-balra kormányozva, eljutott a tökhöz és ügyesen bókolva, néhány jó szóért megkapta a kívánt magokat. A fűz derült ábrázattal várta a szarkát, az pedig lábával a talajt a fa tövében felkaparta és csőrével a magokat a földbe rejtette.

A tök gyorsan növekedett. Indái földfelé törtek, szertefutottak, befonták a fűz gallyait, hatalmas levelei pedig eltakarták a napot és az eget. Ám a baj sohasem jár egyedül. A tök iszonyatos súlyával a fűz karcsú hajtásait a földre nyomta és retteneles kínt és gyötrelmet okozott neki. A fa hiába vonaglott, hiába rázta ágait, a tököt nem tudta többé levetni. Napokig vesződött, de az erős ölelésből csak nem szabadulhatott. Végül a szélhez fordult segítségért. Ez derekasan megrázta, mire az öreg fűz odvas törzse gyökeréig hasadt, miközben kétfelé hullt, sorsát siratta. A jámbor szentül hitte, arra született, hogy soha semmi jóban ne legyen része.

A dió és a harangláb

Úgy történt, hogy a holló dióval a csőrében felszállott a magas harangláb, ahol a diót beleejtette egy hasadékba. A dió megszabadulván a halállal fenyegető csőrtől, arra kérte a tornyot, részesítse őt is abban az isteni kegyben, amelyet a harangszó hirdet. Ha már úgy fordul a sorsa, hogy nem eshetett a zsíros termőföldbe, öreg szülőjének zöld lombja alá, ahol az aláhulló levelek befedték volna, akkor legalább viselje gondját és ne hagyja elpusztulni. Hiszen még a borzalmas holló éles csőrében megfogadta, hogyha megmenekül, haláláig beéri akár egy szűk lyukkal is.

A harangláb meghallgatta a dió kérését, mert szánakozott rajta és békességben hagyta ott, ahová esett.

Rövid idő mulva a dió felhasadt. Gyökerét a kövek repedésébe dugta, tágítani kezdte a hézagokat és ágait kinyujtva az üregből, kiterjesztette a szabadba. Telek az évek. A fa megnövekedett, görbe gyökerei megvastagodtak és nekifeszültek, hogy szétrepesszék a falakat és kimozdítsák régi helyükből az ódon köveket.

A harangláb későn kezdett bánkódni a kárán. Rövidesen kétfelé vált és kövei szertehullottak az ég minden tája felé.

A som és a rigó

Telistele volt a som ága zsenge gyümölccsel. Odaszemtelenkedett a rigó, nekiesett karmával és csőrével, mire a som jajgatni kezdett. Szívszakadva kérte a rigót, ha már elrabolja drága gyümölcsét, kímélje legalább leveleit, amelyek az izzó napsugártól védik és ne hántsa le karmaival a kérgét.

A rigó, a pimasz paraszt ráförmedt:

— Kuss, te vad bozót! Nem tudod talán, hogy a természet ezeket a gyümölcsöket nekem teremtette? Hidd el, azért vagy a világon, hogy nekem eledelül szolgálj! Vedd az eszedbe, te bárgyú, hogy téged a tél közeledtével felégetnek! — A bokor könnyezett és hallgatott.

Nemsokára hálóba akadt a rigó és a földműves gallyat törött, hogy kalitkát fonjon neki. A som felserkenve, hogy hajlékony vesszejéből készítik a kalitkát s így ő fosztaná meg a madarat szabadságától, örvendve rikoltá:

— Ahá, rigó! Itt vagyok! Nem emésztett még el a tűz, bárhogy jósolgattad. Hamarább leszel immár az én foglyom, mintsem velem a tűz végezhetne.

A láng

Az elhamvadt parázs közt apró széndarabkákban pislogott a láng és a sovány táplálékon nyomorúságosan tengette életét. Csakhamar megjelent a szakácsnő, hogy hozzálásson mindennapi munkájához. Fát rakott a tűzhelyre és a haldokló parázsból kénzsinórral életszigetni kezdte a lángot. Amikor a tűz életre gerjedt a felhalmozott fahasábok közt, föléje állította az üstöt s mint aki jól végezte dolgát, távozott.

A tűz örömében nyaldosni kezdte a fadarabokat, vidáman ropta a táncot köztük és kergetődzött a levegővel. Néha-néha kinevetett a réseken, mint megannyi kedves ablakocskák és rőtfényű lángocskákkal elűzte az elhagyott konyha sürű sötétségét.

A megnövekedett lángok lágyan duruzsolva daloltak és örvendve tréfálkoztak a levegővel. Csakhamar lobogva égett a farakás. Ám a felszökő lángok többé nem voltak kedvesek és szelídek, hanem felfuvalkodtak és tűrhetetlen gőg duzzasztotta őket.

A bolha és a birkabunda

Birkabundán aludt a kutya. Bolhái-nak egyike megérezte a gyapjú zsíros bűzét és úgy vélekedett, hogy nagyobb kényelemben és biztonságban élhet ott, mint a kutyán, ahol örökösen rettegnie kell gazdája éles körmétől és fogától. Gondolkodás nélkül faképnél hagyta a kutyát és helevette magát a sűrű gyapjúba. Inaszakadtáig erőlködött, hogy a szőrszálak tövéig jusson. Csorgott róla a veríték, mégsem tudott előbbre furakodni. Olyan sűrű volt a bunda, hogy a szálak csaknem érintkeztek egymással és kóstolóra való hely sem akadt köztük. Kimerülve a hiú erőlködéstől, visszafordult a kutyához, de a kutya már elszaladt.

A bolha megbánva tettét, keserű könnyek közt éhenveszett.

Az ostoba lepke

Sötét éjjel röpködött a lepke. Váratlanul világosságot pillantott meg és kíváncsian arra tartott. Hol távolodva, hol közeledve táncolta körül a fényt. Elragadtatva csodálta a vakító szépséget. Amikor megelégelte a bámészkodást, hidegvérrel egyenest nekiröpült úgy, amint azt megszokta már az illatozva pompázó virágoknál. A vége az lett, hogy lepörkölte lábát, szárnyát és csápjait s aláhullva sehogyan sem fért a fejéhe a különös kaland, amelybe belécsöppent. Hogyan is lehetséges, hogy abból a szép csodából annyi rosszakarat és gonoszság árad. Miután úgy, ahogy összeszedte magát, újra szárnyra kelt és testét is megfürösztötte a lángban. Halálosan összeégve zuhant az olajba. Végső percében sóhajtva eszmélt rá szerencsétlenségének okára.

— Átkozott fény! Azt hittem, szerencsét hozol. Immár keserűen siratnak örült kívánságom. A magam szerencsétlensége győzött meg pusztító, gyilkos természetedről.

A láng lobogva válaszolt:

— Hasonlatosképpen járnak mindazok, akik közelembe merészkednek.

A meggondolatlan tűz

Teljes hónapja lobogtak már a lángok az olvasztókemence alatt és bámulták a szomszédos gyertyaszálat ékesen csillogó tartójában. Vágyva vágyakoztak utána! Egyikük letért megszokott útjáról keresztül kúszott annak a tűzes üszöknek a belsején, amelyből táplálkozott, majd egy kicsiny repedésen át kiszökve, rávetette magát a közeli gyertyára. Mohón, telhetetlen étvággyal falta és hamarosan el is fogyasztotta. Ám amikor már az életét kellett mentenie, hiába igyekezett visszajutni a kemencébe, ahonnét könnyelműen megszökött. Keserves zokogással, irgalom nélkül pusztult el a gyertyával együtt. Undorító füstté változott, míg testvérei hosszú, ragyogó életen át tündököltek tovább.

*

Örökké élő tanulságokat rejtenek ezek a mesék. Egyének, családok, nemzedékek és népek tanulhatnának belőlük. Leonardo egyik apró története éppenséggel az elérhetetlen után kapaszkodó szomorú sorsát példázza. Olyan kifogástalan természettudományos hasonlattal, hogy nemcsak a kései reneszánsz emberének, hanem a mai kor idővizsgálójának is becsületére válnék. Remek példázata a víz örök körforgásának.

„A víznek egykor az a kívánsága támadt, hogy a büszke tengerből amely élteti, felemelkedjék a levegőbe. A meleg segélyével csakhamar mint könnyű pára ragadtaték a magasba és olyan ritka lett akár a lég. Minnél feljebb jutott, annál inkább fogyott a levegő és nőtt a hideg. Amikor azután a meleg végső lehelete is elmaradt, kicsiny cseppjei összesűrűsödtek, egymáshoz nyomódtak, míg végül megnövekedett súlyuk alárántotta őket az égből. A büszke víz megfutamodott, az alázuhanó esőt meg a száraz föld mohón beszívta. Bűnéért lakolva így került hosszú fogságba."

La Fontaine meséiben — akárcsak Aesopus meséiben is — az igazságot takaró külszín sokkal könnyedébb, „gyerekesebb", ellenben Leonardo meséi inkább a felnőttek eszéhez szólnak. A felnőtt, az élettel bizonyos fokig már ismerős ember érti csak igazán, milyen megdönthetetlen igazság rejtőzik *A kő* meséjében.

„A követ csak a minap mosta napjainkra a víz. Sziklás út meredek partján feküdt, csendes kis erdő szélén. Körülötte, a pázsiton, tarka virágok ültek. Onnan bámulta az alatta kanyargó úton gulibasztó kőrakásokat. Szeretett volna társai közé jutni.

— Mit kezdjek e között a sok giz-gaz között? — dohogott magában. — Bárcsak együtt élhetnék testvéreimmel!

Nem sokáig készülődött, hanem a többihez gurult.

Alig érkezett meg, dübörögve gördült rá a kocsikerék, a lópatkó és a vándorlegények csizmájának sarka pedig nyomorúságosan megkínozta. Az egyik odább rúgta, a másik megtiporta. Néha-néha feltápászkodott undorító piszokkal és állati mocsokkal borítva és sóvárogva szemlélte az egykori nyugodalmas, békés örömök tanyáját, ahonnan olyan botorul elindult.

Mindenki így járhat — fejezi be Leonardo a mesét —, ha csendes, szemlélődő életét odahagyva, városba kívánkozik, emberek és végeláthatatlan bajok közé."

Rodostó öreg bölcse, Mikes Kelemen írja levelében: Vajjon nem okosan mondja-e a török, hogy az Isten mindannyiunknak rakás kenyeret hintett el a földön s kinek-kinek ott kell maradnia, valamég a kenyérben tart. Azért senki se zúgolódjék és senki ne mondja, jobb volna Erdélyben málét enni, mint itt búzakenyeret. Mikes Kelemen fájdalmas lemondása mögött rejtőzik a figyelmeztetés: senki sem hajszolhatja oktalan vágyát büntetlenül. Nézd a homályos szobába beáradó napfényt. Mennyi porszem tolong, táncol benne! Van, amelyik inkább fölfelé törekszik, az öregje meg nehézkesen iparkodik a földre, akárcsak az ember, ha ideje kitelt és lassan-lassan a föld felé hanyatlik. A porszem is csupán erejéhez képest repülhet. Addig, amíg egy felsőbb hatalom engedi. Talán csak az ablaküvegig.

„Aki leigázza vágyakozását, ha még oly nehéz is legyőzni, arról lepereg a fájdalom, mint a vízcsepp a lótuszlevélről" — tanítja Buddha.

A jellem

A jellem szikla, amelyen a hajótöröttek kikötnek s az ostromlók megtorpadnak. *Jean Paul*

*

A jellem képzésére a nevelés és gyakorlat jelentős befolyással bír. *Samuel Smiles*

*

Az ember története jelleme. *Joh. Wolfg. v. Goethe*

*

Sikerek és sikertelenségek, küzdelem, erőfeszítés és győzelem a jellem szülői. *Leop. v. Ranke*

ZSENIÁLIS, NAGY FILMALKOTÁS!

Charles LAUGHTON

démoni, pokoli alakítása, páratlan művészete felejthetetlen élmény.

FREDRIC MARCH grandiózus színészi produkciója

RICHARD BOLESLAWSKY hatalmas rendezése

VICTOR HUGO „A nyomorultak" című regényének új amerikai filmváltozata:

AGA'LYARAB

Mától: SCALA

Előadások kezdete: 1/46, 1/28 és 3/10 diszelőadás.

Nyilt tér

FORD V-8 nyolchengeres, 2.2 l. 100 pengő adójú, ötüléses luxuskivitelü szolgálati kocsi kedvezményes áron eladó

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 10 Telefon *113-619

MAJESTIC Mirabelle, Lompic, Kis Majestic a Svábhegyen az üdülők királya tündéri kilátás Luxuspenzió P 9-től Telefon: 165-416, 165-286.

Intelligens lengyel úr magyar családi vagy egyes személyek ISMERETSÉGÉT KERESI társalgás céljából. Szives megkeresések „W" jeligére Blocknerhez, Vilmos császár-út 33. kéretnek.

Ajtóvédő celluloidból, és hideg, huzat ellen ajtóra, ablakra CELLO-FIX. Gyártja: Higienia Celluloidipar, VII., Nagyatádi Szabó-utca 25. (volt Kertész-u.) Tel.: 140—811. Kérjen díjtalan bemutatást.

Csitri LEÁNYKA- ÉS BAKFIS-RUHASZALÓN Ruhát, kabátjai szenzációsak! Árai jutányosak! Haris-köz 1. félemelet

BRILLIÁNST megbízólmnak keresek magas árban, aranyat, zálogjegyet veszek. SCHWARCZ DÁNIEL ékszerész, Károly-körút tizenhat.

LEICA felszerelésével eladó! Gépváz, mod. IIIA krómozott P 380. Summitar f.: 5 cm 1:2 fényerő P 295. Elmár f.: 9 cm. 1:4 fényerő P 170. Elmár f.: 3.5 cm. 1:3.5 fényerő P 140. Uj gyári tok P 25. Alig használt állapotban! Érdeklődők sziveskedjenek levelüket a kiadóhivatalba „Leica" jeligére.

Szőnyegjavítás olcsón, művészien, garanciával VÉRTES, Lónyai-u. 39/b. T. 183-100.

Váltóáramú PHILIPS super-RADIÓMAT kitűnő állapotban, előnyös áron eladnám. Horváth Géza, Budapest, VII., Damjanich-utca 26/a.

Arany ezüst, brilliáns vétel Fischer ékszerész Rákóczi-út 27. most Vas-utca 1.

Különbejáratú kis bútorozott szoba meleg víz, gőzfűtéssel, azonnalra kiadó. Telefon: 139-374.

Keresek 1-3 lakásos tőkeerős villát központi fűtéssel. Ajánlatokat „Készpénzvevő" jeligére Rudolf Mossehoz, Erzsébet-körút 23.

NYELVTANÁRNŐ wieni, cambridgei, párisi és római egyetemen végzett, tanit német, angol, francia, spanyol és olasz nyelvet. Kezdőknek gyors, haladóknak legmagasabb társadalmi és kereskedelmi kiképzés. Egyéni és praktikus metódus Weiszkopf Leonora, Nagymező-u. 43. II. 7/a. T. 310-619.

PERZSIA PERZSALÁR PÉZSMAHAS SEAL BARNA BUENO BUNDÁK alkalmi vételáron kaphatók „LÓRÁNT" szőrszalonban, Mussolini-tér 3. I. 1.

Bélyegüzletbe szakmát tanuló irodakisasszonyok felvétetnek. Ajánlatok „Impex 1939." főkiadóba.

Angolul 40 óra alatt megtanítja abszolút szakember. 409-291 reggel 9-ig, délután 12—2-ig.

Német nyelvoktatást vállal okl. tanítónő. Kitűnő módszer. Gyors eredmény. Telefon: 117-863 (2—3 óra közt) V., Személynök-utca 25 I. 3.

JAZZ-ZONGORA- és zongoratanítást dizőzképzést vállal lakásán is külföldről hazatért magas-végzettségü zongorista. Modern szisztéma, gyors eredmény. Rózsa-utca 8. I. emelet 19.

Perzsa- és nutriabunda sürgősen ELADÓ. Érdeklődni lehet délelőtt 8—10-ig. Telefon: 186-759.

LAUSANNEI hatodfélévés MEDIKA, gyakorlott pedagógus németet, franciát tanít! Esetleg félnapra is. Telefon: 151-862.

Hétszobás lakás berendezése: Lakásfeloszlásokból: úriszoba nádazott garnitúrával, cseresznye-szalonok, különféle keleti PERZSASZŐNYEGEK, fegyvergyüjtemény, étkészlet, stb. ELADÓK, LUX, Andrássy-út 77. II. em. 8. Telefon: 123-865.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS FELELŐS KIADÓ:
HEGEDÜS GYULA

Értéktőzsdék

A budapesti értéktőzsdén csütörtökön szűk keretek között mozgó egyenletes irányú üzletmenet alakult ki. Általában kevés áru került a piacra, azonban a készlet hiánya miatt az árfolyamok bizonyos lemorzsolódást szenvedtek. Az üzlet gyengén tartott irányzattal zárt.

A párizsi értéktőzsdén szerdán jól tartott árfolyamok mellett élénk üzletmenet alakult ki, jóllehet a forgalom csak szűk keretek között mozgott. A francia állampapirok folytatták a néhány nap óta tartó emelkedést. Ugyancsak megszilárdultak az ipari papirok is. A nemzetközi értékek piacán érdeklődést kelt az, hogy a Young-kölcsön néhány nap óta hosszú mozdulatlanság után emelkedni kezdett s így szerdán is tovább szilárdult. Egyesek ezt a tünetet kapcsolatba hozták azokkal a híresztelésekkel, amelyek a nemzetközi helyzet békelehetőségek felé való eltolódásáról szólnak.

A londoni értéktőzsdén csütörtökön a forgalom valamivel kisebb volt, mint a megelőző napokban. Az élénkség és az árfolyamok emelkedése azonban tovább folytatódott. Különösen kedvezően ítélték meg a délafrikai aranybányákat. Az angol állampapirok terén megmaradt a szilárd irányzat, annak ellenére, hogy a bankkamatlábat a közelmultban 3 százalékra csökkentették. A tengeren folyó gazdasági háború következtében az úszó olajkészletek mennyisége csökkent, ami az olajpapirok áralakulását kedvezően befolyásolta.

A newyorki értéktőzsdén csütörtökön a forgalmat erősen nyomta a várakozás, amelyet a spekuláció Hitler beszéde iránt tanusított. Vontatott irányzat mellett csak az acél- és motorpapirok mutattak némi emelkedést, ami azonban a tőzsdeidő második felében szintén lemorzsolódott.

Genf, október 5. (Zárlat.) Magyar papirokban ma nem történtek kötések.

Párizs, október 4. (Zárlat.) Fr. kölcsön 4% 1917. 67. Banque de France 5840. Banque de Paris 682. Credit Lyonnais 1208. Societe Generale 601. Distre. Electr. 485. Thomson Houston 115. Creusot 1380. Kuhlmann 635. Rio Tinto 2110. Royal Dutch. Ord. 63 100.

London, október 5. (Zárlat.) Anglo Iranian Oil Ord. 57½. Burmah Oil Ord. 63⅛. Mexican Eagle Oil 4¾. Royal Dutch Petroleum 366½ Shell Transport 83¾. Venezuala Oil 25⅝. Allied Sumatra Plant 15¼. Anglo Dutch Plant 24½. Anaconda Copper 8¼. Rio Tinto 11. Cons. Diamonds Mines 3⅜. De Beers Deferred 4½. Central Mining Corporation 11¾. Cons. Goldfields S. A. 33¾. Rand Mines 120. London Tin Corporation 3¼. Brit. American Tobacco 82½. Imperial Tobacco Comp 108¾. British Ford 14½. British Celanese 5½. Courtaulds 27¼. Imperial Chemicals 29. Lever. Brothers Ord. 28¾. Unilever N. V Ord. 29. Cable & Wireless 7½%. Ord. 15¾ Vickers Ordinary 16⅝. Cunard S/S Comp Ord. 3⅞. Swedish Match „B" 15¼. U. S Steel Common 93½. Brazilian Traction 7½. Internat. Nickels 47½. Radio Corporation 7. Canadian Pacific 6⅞. Electric Musical Ind. 7¼. Brit. Consols 2½%. 62⅛. German Dawes Loan 7%—6½. Hungarian Loan 1924 4½% 10. Priv. Disc. 3 m. B. B 2⅛. Call Money 1⅝. Separator 35.

New York október 5. (Zárlat.) Americ. Smelting 54⅝. Americ. Sugar 24¼. Americ. Teleph. 161¼. Americ. Tobacco 77¼. Anaconda Copper 33¾. Atkinson Topeca 31. Baltimore & Ohio 7½. Bethlehem Steel 88½ Can. Pac. 5⅝ Chrysler 92½. Gen. Electr 40¾. Gen. Motors 54½. Intern. Teleph. 5¼. New York Central 20⅞. Nerfolk & Western 208. North. Pac 11¼. Pennsylvania r. r. 25. Radio corp. 5⅞. Standard Oils 48. South. Pac. 17⅛. Union Pac. 100½. U. S. Rubber 42¾. U. S. Steel 71⅞. Westinghouse 116¾ Chase Nat. Bank 35¼. Nat City Bank 29¼. Paramount 7¾. 7% Dawes kölcsön 13¼. 5½% Young kölcsön 11½. Italian 56. Forgalom: 710.000 részvény.

Gyapotpiac

Liverpool, október 5. (Zárlat.) Északamerikai fully middling okt. 5.70. nov 5.62 dec. 5.60. jan 5.58. febr. 5.56. márc. 5.51. ápr 5.52. máj. 5.50. jún. 5.48. júl. 5.46 aug. 5.44 szept. 5.42. okt. 5.40. dec. — jan 5.35. márc. 5.33. máj. 5.31. júl 5.29 penny per libra. Az irányzat nyugodt. — Upper okt. 6.55 nov. 6.55. jan. 6.42. márc 6.40. máj. 6.37 júl 6.34. szept. 6.35 penny per libra Az irányzat nyugodt — Giza: Okt. 7.00. nov. 7.05. jan. 7.13. márc. 7.18 máj. 7.23. júl 7.28. szept 7.28 penny per libra. Az irányzat nyugodt.

New York, október 5. (Zárlat.) Északamerikai fully middling loko 9.17 (előző nap 9.20) okt. 9.11 (9.10). nov. 8.96 (8.95). dec 8.81 (8.80—8.82). jan. 8.64 (8.66). febr. 8.59 (8.59). márc. 8.54 (8.52—8.53). ápr. 8.44 (8.44). máj. 8.34 (8.36—8.37). jún. 8.23 (8.25). júl. 8.13 (8.15) cent per libra. Az irányzat tartott. — Új szerződés. északamerikai fully middling loko 9.43. okt. 9.24 nov. 9.09. dec. 8.94. jan. 8.84. febr. 8.78. márc. 8.72. ápr. 8.63 máj 8.54. jún 8.43. júl. 8.33. aug. 8.43 cent per libra.

Fémpiac

London, október 5. Az irányzat ónban tartott. Ón standard 229¾—230, 3 hóra 229⅜—229⅝, lesz. árf. 230. — *Nemhivatalos jegyzések:* antimon reg. kínai 65—70 névleg, wolframérc 65—75 névleg, rúdezüst prompt 21¼, kés. száll. 21, finom ezüst prompt 22¹⁵/₁₆, kés. száll. 22¹¹/₁₆. Arany 168.

New York, október 5 *(Zárlat.)* Straits ón loko 55.50, határidőre 49, horgany 6.50, rúdezüst 35, New York réz és elektrolyt réz loko 12, prompt száll. és határidőre 11.475, alumínium loko 20, nickel loko 35, fehérbádog 5, vas Northern Pennsylvania kohóból 26.50, Bostonból 24½, öntöttréz loko 11.75 pénz, Lake Copper 12.50, platina 39—42, ólom loko New York 5.50, East St. Louis 5.35.

Nemzetközi út és Tisza-híd épül Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: *Krek* közmunkaügyi miniszter hosszabb nyilatkozatot tett a folyamatban lévő utépítésekről. Bejelentette, hogy *még október közepén elkészül a nemzetközi útszakasznak a magyar határ és Belgrád közötti része.* Már csupán két kilométernyi út elkészítése van hátra. Erőteljes ütemben folyik a Belgrád—Pancsova közötti nemzetközi útszakasz építése is. Ezenkívül elsőrendű út épül Bled és Belgrád között.

A kormány az utolsó öt év alatt több mint félmilliárd dinárt költött útépítésekre. Ezenkívül negyvenkét és fél millió dinárért *Tisza-híd épül Zsablyánál.* Ezeket a munkálatokat az ötmilliárdos beruházási terv alapján készítik, amelyet még a Sztojadinovics-kormány idején dolgoztak ki.

—

Az új román gazdasági rendszer

Bukarestből jelenti a *Budapesti Tudósító:* Az október 1-én életbeléptetett új román gazdasági rendszer *gyökeresen megváltoztatta mind a kivitelt, mind a behozatalt* és az ezzel kapcsolatos *devizagazdálkodást.*

A leglényegesebb változtatás, hogy *megszünt a kompenzációs kivitel és behozatal* és hogy semmiféle külföldi fizetési eszköz október 1-től kezdve nem igényelhető, csak a külkereskedelmi hivataltól.

Október 1-től csak a külkereskedelmi hivatal előzetes engedélye alapján lehet árut külföldre szállitani. A minisztertanács külön jegyzékben fogja megállapítani azokat az árukategóriákat, amelyek kivitelére a helyi árellenőrző bizottságok fognak engedélyt adni és ez engedélyek másolatát a külkereskedelmi hivatalnak naponta beküldik. Az engedélyek szigorúan személyre szólók s át nem ruházhatók.

Olyan kivitelnél, amely nem kereskedelmi célokra történik s nem kereskedelmi jellegű, a külkereskedelmi hivatal megengedheti, hogy az áruért járó devizákat ne kelljen beszolgáltatni.

Behozatalt ugyancsak a külkereskedelmi hivatal engedélye alapján lehet eszközölni. Ezek az engedélyek is szigorúan egyénre szólók. A hivatal devizákra való jog nélkül is adhat behozatali engedélyt, amely esetben követelheti a kérvényezőtől annak igazolását, hogyan fogja a fizetést teljesíteni.

A kivitelre szánt áru csak devizában számlázható. A kivitelből származó deviza 30 százaléka hivatalos árfolyamon, 38%-os felárral a Banka Nationalenak engedendő át, a többi az exportőrök rendelkezésére áll külföldi tartozásaik kiegyenlítésére.

—

Be kell jelenteni a meg nem érkezett tengerentúli áruszállítmányokat

A *Magyar Külkereskedelmi Hivatal* felhívja a tengerentúlra exportáló és onnan importáló cégeket, hogy *azokat a szállítmányokat, amelyek a hadviselő államok hajóin a rendeltetési kikötőbe nem érkeztek be és valamely semleges állam kikötőjébe kerülhettek, a szállítmányok felkutatása céljából haladéktalanul jelentsék be a hivatal fuvarosztályánál.* A bejelentés tartalmazza az áru megnevezését, mennyiségét, valamint a szállító hajó nevét és nemzetiségét.

—

A jugoszláv német kereskedelmi tárgyalások

Belgrádból jelenti a *Budapesti Tudósító:* A jugoszláv—német kereskedelmi tárgyalások az albizottságokban folytatódnak. A tárgyalások napirendjén technikai kérdések szerepelnek. A bizottságokat azoknak az árucikkeknek az összeállítása foglalkoztatja, amelyeket Németország szállítana Jugoszláviába a Jugoszlávia javára fennálló klíringadósságok kiegyenlítésére. A tárgyalások előreláthatóan a hét végéig tartanak.

Tovább drágult a búza Romániában

Brailából jelenti a *Budapesti Tudósító:* A brailai piacon ismét emelkedett a búza ára. A jobb minőségű búzáért az utóbbi napokban 44.000 leit kínáltak vagononként.

—

Javuló jószágárak a Kunságban

Kiskunhalasról jelenti a „Magyar Nemzet" tudósítója. Szerdán zajlott le Kiskunhalason az őszi nagy országos vásár, melyre tavasz óta először hajthattak fel a kiskunsági gazdák — a száj- és körömfájás miatt — hasított körműeket. A vásáron éppen ezért annyi szarvasmarha volt, amit még soha nem láttak együtt. A rendkívül nagy felhajtás ellenére *a jószágárakban, különösen a vágójószág árában némi emelkedés volt.* A sertésvásáron a választási malac párja 10—18 pengő, 6—7 hónapos befogni való süldők párja 60—70 pengő, anyasertés darabja 80—85 pengő volt. A kövér disznó ára 94—100 fillérre emelkedett. A juhvásáron 25—30 pengő volt az öreg birka párja, ami a multévi birkaáraknak még mindig majdnem a fele, viszont a nagyon jó, vágni való birka ára a tavaszi 35—40 fillérről kilónként 50 fillérre emelkedett. Jó szamarakért 140—150 pengőt adtak a juhászok. *A marhavásáron is javultak valamit az árak.* Meddő, gyengébb teheneket 150—200 pengőért, közepes fias tehenet 200—300 pengőért, igen jó fias teheneket 400—500 pengőért lehetett venni. Éves borjukat 90—100 pengőért adtak el. A gyengébb vágómarháért 35—40, az exportra valóért 50—55 fillért fizettek kilónként. A lóvásáron cigánynak való, rossz lovakért 80—100 pengőt, közepes igáslovakért 150—200 pengőt, jó igáslovakért 300—400 pengőt, nagyon szép, kocsi elé való lovakért 500—600 pengőt fizettek darabonként. A vásár forgalma egyébként elég gyenge volt, mert az exportra vásárló kereskedők kevesen voltak.

Terménytőzsdék

A budapesti terménytőzsdén csütörtökön változatlan árszínvonal mellett tartott irányzatú, csendes forgalom alakult ki. A zabnál kínálat hiánya folytán némi emelkedés mutatkozott.

A winnipegi terménytőzsdén a búzaárak az export hírére megszilárdultak. Az elért magasabb árszint a zárlat felé romlott.

A chicagói terménytőzsdén szilárd irányzat mutatkozott. Kedvező hírek hatására nagyobb arányú fedezési vásárlások indultak meg. Az árak lassan a legmagasabb napi ár alá kerültek és zárlatkor tartottak voltak.

A budapesti terménytőzsde határidős piacán csütörtökön az októberi rozs 2 fillérrel drágábban, a márciusi 3 fillérrel olcsóbban zárult, mint szerdán — Zárlat. Októberi rozs 14.45—14.50. márciusi 15.64—15.66. októberi tengeri 18.80 pengő mázsánként.

Hivatalos árfolyamok. Búza: Tiszavidéki, felsőtiszai, duna-tiszaközi, fejérmegyei, dunántúli, kisalföldi 77 kg-os 19.65, 78 kg-os 20.15, 79 kg-os 20.45 80 kg-os 20.65. — Rozs: Pestvidéki 14.05—14.15, más származ. 14.20—14.40. — Takarmányárpa: Elsőrendű 16.60—17. középmin. 16.30—16.50. — Sörárpa: Kiváló 21—22, prima 19.50—20.50, sörárpa 19—19.50. — Zab: Elsőrendű 19.10—19.40, középmin. 18.90—19.10. — Tengeri: Tiszántúli 19.15—19.25, egyéb áll. 18.90—19 — Őrlemények: Korpa 13.40—13.60, 8-as liszt 15.75—16.25 pengő mázsánként.

Winnipeg, október 5. (Zárlat.) Búza: Okt. 69⅞. dec. 71⅝. máj. 76⅜. rozs okt. 60¼. dec. 56⅝. máj. 57⅛. zab okt 32⅜. árc 30⅝. máj. 31¼. árpa okt. 43⅜ dec. 43¼. máj. 44. lenmag okt. 176. dec. 169½. máj. 168 cent per bushel.

Chicago, október 5. (Zárlat.) Búza: dec. 81⅞—82 (11.45). máj. 82—82⅛ (11.47). júl 80⅜—80½ (11.24). tengeri dec. 49⅞ (746). máj. 52¾ (7.89). júl. 53⅜ (8.02). zab dec. 32⅛ (8.41). máj. 32⅞ (8.61). júl. 31¼ (8.18). rozs dec. 53⅛ (7.95). máj. 54½ (8.15). júl 54¼ (8.12) cent per bushel.

Valuták és devizák

A *Magyar Nemzeti Bank* hivatalos árfolyamai:

Valuták: Angol font 15.25—15.45, belga 63.40—64, kanadai dollár 340—345, cseh-morva korona (20 koronásnál magasabb címletek kivételével) 7.50—11.80, dán korona 72.90—73.70, dinár (500 és 1000 dináros címletek kivételével) 6.50—7.90, dollár 378.70—381.30, francia frank 8.60—8.80, holland forint 201.15—203.15, leu (érme kivételével) 2.60—3.45, leva 3—3.60, líra (500 és 1000 lírás bankjegyek kivételével) 16.90—17.90, norvég korona 85.80—86.70, svájci frank 84.70—85.60, svéd korona 90.20—91.10, szlovák korona (20 koronásnál magasabb címletek kivételével) 7.50—11.80.

Devizák: Amszterdam 201.55—203.15, Athén 3.025—3.055, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Brüsszel 63.58—64.02, Bukarest 3.41—3.44, Isztanbul 268—271, Koppenhága 73.10—73.70, London 15.29½—15.44½, Milánó 17.66—17.8854, New York 378.70—381.30, Oslo 86—86.70, Párizs 8.67½—8.77½, Prága 11.79—11.93, Szófia 4.11—4.15, Stockholm 90.40—91.10, Varsó 64.25—64.75, Zürich 84.90—85.60.

Devizakompenzációs felárak: A magyar—német 18—19½%, a magyar—jugoszláv 46—47½%, a magyar—görög 38—39½%. A török font felára 38—39½%.

Zürich október 5. (Zárlat.) Párizs 10.20. London 18.00. New York 445.75. Brüsszel 74.75 Milánó 22.50. Amszterdam 237.37. Berlin 177.50. Stockholm 106.15. Oslo 101.15. Koppenhága 86.00. Buenos Aires 104.50. Jokohama 105.00.

Zágráb Belgrád, október 5. (Zárlat.) Amszterdam 2351—2389. Milánó 222.95—226.00. London 178.65—181.85 New York 4405.50—4465.50. Párizs 101.05—103.35. Prága 149.75—151.25. Zürich 995—1005. Brüsszel 741.50—753.50 Berlin 1766.12—1783.88.

Párizs, október 5. (Zárlat.) London 176.62½ New York 43.80. Brüsszel 737. Zürich 985. Amszterdam 2329. Oszló 896.50. Stockholm 1044.

London, október 5. (Zárlat.) Hivatalos árfolyamok: New York 4.02—4.04. Párizs 176—177. Montreal 4.43—4.47. Amszterdam 7.52—7.60. Brüsszel 23.85—42.10. Zürich 17.85—18.00. Koppenhága 20.75. Stockholm 16.70—16.90. Oszlo 17.50—17.70. — Nemhivatalos árfolyamok: Helsinki 202(50. Madrid 39.50 áru Belgrád 210 áru. Milánó 79.50. Bukarest 565. Lisszabon 110. Istambul 515 áru. Athén 540 áru. Riga 20.75. Tallinn 16.50. Kaunas 23.25. Rio de Janeiro 3.18 áru. — Leszámitolási kamatlábak: bankváltó 3 hóra 2.25. 1a kereskedelmi váltó 3 hóra 3.5—4%. napipénz 1.5—1.75%.

New York, október 5. (Zárlat.) London kábel 4.40⅛. Berlin 40.10. Amszterdam 53.25. Párizs 2.29. Brüsszel 16.76. Milánó 5.05. Zürich 22.48. Stockholm 23.85. Oslo 22.75. Koppenhága 19.35. Montreal 89.25. Buenos Ajres. 23.55 Rio de Janeiro 5.10. Yokohama 23.65. Sanghai 7.80. Athén 0.73½.

Élelmiszerpiac

Kiskereskedelmi árak: Rostélyos, felsál 160—260 leveshúsok 100—200, borjúcomb 240—320, borjúvesés 180—280, juhhús hátulja 140—160. eleje 116—140, serléskaraj 220—270, tarja, comb, lapocka 196—216, oldalas 156—172, szalonna 162—162, háj 176—176, zsir 168—168, élő tyúk 200—350, csirke 120—300, tisztított tyúk 150—200, csirke 200—320, lúd, hizott 140—190, ruca, hizott 140—190 teatojás 180—190, főző és apró 160—180, tejföl 110—120, teavaj, pasztőr. 360—370, tehéntúró 50-80, szárazlencse 44—96, borsó 36—56, bab 38—44, burgonya: Gülbaba 11—12, nyári rózsa 12—13, Ella 9—11, vöröshagyma 12—14 fokhagyma 16—32, fejeskáposzta 12—16, kelkáposzta 14—20, savanyúkáposzta 32—36 petrezselyem és sárgarépa 8—18, kalarábé 4—8, sóska 26—32, párai 20—32, zöldbab 40—80, tök, főző 12—20, zöldpaprika 26—52, zöldtengeri 5—8, zöldborsó 50—80, karfiol, tisztított 36—56, alma, nemes 30—100, közönséges 20—36 körte, nemes 30—80, körte 20—36, szilva magvaváló 14—32, szőlő 24—70, őszibarack 20—140 birsalma 26—40 fillér kilónként.

Budapesti értéktőzsde

Osztalék 1938	A részvény neve	Árfolyam 1938. dec. 31-én	Legutóbbi zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
	BANKOK				
7.55	M Nemzeti Bank	162.—	169.—	169.—	169.—
	BIZTOSITÓK				
15.—	I. Magyar	295.—	380.—	—.—	—.—
3.—	Foncière	31.—	—.—	—.—	—.—
	GŐZMALMOK				
0.—	Concordia	— —	—.—	—.—	—.—
0.60	Borsodi	10.—	—.—	—.—	10.—
0.—	I. Budapesti	6.50	8.75	— —	8.40
2.—	Hungária	20.—	21.50	—.—	21.25
0.80	Király	24.—	— —	—.—	—.—
	BÁNYÁK ÉS TÉGLAGYÁRAK				
11 svir.	Rauxit	141.—	174.—	172.75-172.50	173.50
1.—	Beocsini	10.—	14.25	15—13.50	14.—
0.—	Borsodi	7.50	—.—	—.—	—.—
0.—	Corinci	5.90	—.—	— —	— —
4 svir	Cementia	86.—	90.—	—.—	85.—
1.25	Kohó	17.75	21.50	20.—	20.—
0.—	Drasche	— —	17.—	—.—	18.75
60 cK	Magnezit	155.—	118.—	108.—	108.—
0.—	Asphalt	5.—	— —	6.10	6.—
17.—	Tőszén	232.—	239.50	3.40—3.45	238.—
0.—	Kerámia	— —	— —	—.—	—.—
1.—	Nagybátonyi	45.—	34.50	35.—	35.—
1.75	Salgótarjáni	25.50	34.90	35.50—33.70	33.90
2.—	Urikányi	33.25	36.50	34.75—35.25	35.—
	KÖNYVNYOMDÁK				
1.—	Athenaeum	—.—	— —	—	—.—
0.—	Fővárosi	—.—	—.—	—	—.—
0.25	Franklin	—.—	—.—	—	—.—
0.—	Globus	—.—	—.—	—	—.—
0.20	Pallas	6.—	—.—	—	—.—
0.—	Tevan	—.—	—.—	—	—.—
1.—	Tigler	—.—	— —	—	—.—
0.—	Stephaneum	—.—	— —	—	—.—
	VAS- ÉS GÉPGYÁRAK				
0.—	Csáky	5.—	—.—	—.—	8.50
0.—	Fegyver	26.75	46.—	46—41.50	41.50
0.—	Ganz	13.20	19.20	18.50—18.50	18.70
2.50	Láng	27.—	35.—	36—38	37.—
2.—	Acél	21.—	32.—	—.—	31.—
0.—	Vegyipar	—.—	—.—	—.—	—.—
0.—	Vagóngyár	17.50	—.—	—.—	—.—
2.50	Metallochemia	—.—	—.—	—.—	—.—
5.—	Rima	82.60	84.—	83—84	82.25
2.40	Schaller	—.—	—.—	—.—	—.—
1.20	Vasáru	—.—	—.—	—.—	—.—
	FAIPAR				
5 din.	Guttmann	—.—	—.—	—.—	—.—
0.—	Ofa	13.—	—.—	—.—	—.—
2.50svir	Sasiel	57.—	77.—	5.25—74.25	75.—
	GÁZ ÉS VILLAMOSSÁG				
5.—	Izzó	83.—	—.—	—.—	—.—
5.—	Auer	—.—	—.—	—.—	—.—
0.—	Vasvármegye	—.—	—.—	—.—	—.—
	PÉNZTÁRJEGYEK ÉS KÖLCSÖNÖK				
	Állampénztári 1938.	—.—	—.—	—.—	—.—
	Állampénztári 4% os 1939.	100.—	100.—	100.—	100.—
	Hadikölcsön 6% os I. V.	—.—	—.—	— —	— —
	Fővárosi kölcsön 1910	—.—	162.—	—	161.—
	Fővárosi kölcsön 1911.	—.—	15.25	—	15.25
	Fővárosi kölcsön 1914.	86.—	5.50-285.75	—	85.50
	Fővárosi kölcsön 6% os. 1927.	88.—	87.75—88.25	—	87.75

Osztalék 1938	A részvény neve	Árfolyam 1938. dec. 31	Legutóbbi zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
	CUKORGYÁRAK				
40 din.	Déleukor	75.—	94.—	97—99.50	99.—
5.—	Magyar	56.—	85.75	83—82	82.—
1.25	Georgia	19.—	21.—	21.50—21	21.—
18 cK	Stummer	90.—	—.—	—.—	—.—
	KÖZLEKEDÉS				
0.—	Délivasut	5.—	—.—	—.—	—.—
0.—	Levante	—.20	0.30	0.30	0.30
1.—	Nova	11.75	14.—	—.—	14.—
2.—	Trust	43.—	51.—	50—50.30	50.30
150 sch	Államvasut	—.—	6.50	— —	—.—
	SÖR- ÉS SZESZGYÁRAK				
4.80	Dreher-H.	115.—	165.—	162.25	162.25
0.—	Fősör	—.—	—.—	—.—	—.—
40.—	Gschwindt	648.—	910.—	910.—	910.—
0.—	Győri szesz	—.—	—.—	—.—	— —
0.—	Király	2.50	—.—	—.—	— —
5.—	Polgári	90.—	120.—	—.—	120.—
5.—	Krausz	—.—	—.—	—.—	—.—
0.75	Pannonia	8.50	—.—	—.—	—.—
	SZÁLLODÁK ÉS GYÓGYFÜRDŐK				
4.—	Hungária	—.—	—.—	—.—	—.—
4.50	Royal	110.—	—.—	—.—	—.—
0.—	Schwarzer	8.—	—.—	—.—	—.—
0.50	Lukács	—.—	36.—	—.—	36.—
	TEXTILIPAR				
0.—	Gyapju	2.35	2.90	—.—	2.90
4.—	Goldberger	30.—	46.—	—.—	46.—
2.50	Győri	54.—	—.—	—.—	—.—
3.—	Juta	10.—	—.—	—.—	—.—
2.—	Tamut	28.—	31.—	—.—	31.—
0.90	Óbudai	—.—	16.—	—.—	16.—
3.50	Szegedi	24.—	45.—	—.—	—.—
	VEGYIIPAR				
0.60	Chinoin	8.—	—.—	—	—.—
0.—	Danica	—.—	—.—	—	—.—
3.—	Diana	42.—	—.—	—	—.—
0.80	Flóra	8.50	— —	—	—.—
2.—	Műtrágya	34.50	38.50	—	—.—
2.—	Keleti	58.—	—.—	—	—.—
10.60	Clotild	—.—	—.—	—	—.—
1.—	Szikra	195.—	—.—	—	—.—
4.—	Wander	91.—	—.—	—	—.—
	KÜLÖNFÉLÉK				
1.50	Brassói	24.—	25.50	—.—	25.50
6.—	Papir	250.—	255.—	—.—	260.—
8.—	Zellen	158.—	—.—	—.—	—.—
3.—	Gumi	44.50	58.50	58—57.50	57.75
1.50	Vasforgalmi	16.50	17.50	18.—	17.75
0.—	Telefon	6.50	8.70	8.60	8.60
1.25	Fegyvapállalvai	9.—	— —	—.—	—.—
	ZÁLOGLEVELEK ÉS KÖTVÉNYEK				
	Földhitelintézet 7½% os. font. A sorozat	—.—	—	—	—.—
	Földhitelintézet 7½% os. dollár A. B sorozat arany	—.—	—	—	— —
	Leszámitoló Bank 7½% os. dollár. F sorozat	—.—	—	—	—.—
	Kereskedelmi Bank 7% os K. O. P	—.—	—	—	— —

NYOMATOTT A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T. KORFORGÓGÉPEIN, BUDAPEST VI. ARADI-UTCA 8. — NYOMDAIGAZGATÓ: ANGERMAYER KÁROLY.

Bőröndökön ülve

A volgai németek kálváriája

BONN – Vannak népek, amelyek kálváriájának soha nem akar végeszakadni. Közéjük sorolhatók a volgai németek. Az ő őseiket még a XVIII. században *II. Katalin* cárnő hívta az országba. Szabad parasztokként telepíttette le őket a Volga alsó folyásánál, ahol akkor – a korábbi tatárdúlások miatt – igen alacsony volt a népsűrűség. Zömük Délnyugat-Németországból érkezett (mint a magyarországi svábság). 1764-ben például nyolcezer család (csaknem harmincezer lélek). Egy évszázad alatt mintegy 190 települést alapítottak, ezek kiterjedtek az Uraltól Ukrajnáig.

Századunk elejére már mintegy 700.000 volt a számuk. A bolsevik hatalomátvétel után sok volgai német szolgálta híven, sőt, meggyőződéssel az új rendszert. A kommunista hatalom ezt az Orosz Föderációhoz tartozó Volgai Német Autonóm SzSzK megalapításával jutalmazta. Ennek hivatalos nyelve a német volt és Szovjet-Oroszország egyik legvirágzóbb vidékének számított. A gyöngyéletnek 1941 nyarán szakadt vége. A hitleri Németország oroszországi hadjáratának már másnapján megkezdődött az egyszeriben kémnek, diverzánsnak, náci ötödik hadoszlopnak bélyegzett volgai németek szisztematikus üldözése és „áttelepítésnek" nevezett deportációja. Sok német útja szibériai haláltáborokban végződött, mások, asszonyok, aggok és gyermekek a kazahsztáni sivatagban kötöttek ki. A jogi, vagyis inkább az elvi rehabilitáció már a hruscsovi olvadás korszakában megtörtént, de kártalanításról szó sem esett. És a volt Szovjetunió területén élő németek azóta is mind kevesebb illúziót táplálnak.

Oroszországi németek kereken félmillió kivándorlási kérelmet nyújtottak be elbírálásra, további 150 ezer fő pedig már rendelkezik a Németországba való áttelepüléshez szükséges iratokkal. Mindezt az ügyükben illetékes Horst *Waffenschmidt* belügyminisztériumi államtitkár közölte a napokban Bonnban. Az államtitkár elmondta, hogy megítélése szerint sok oroszországi német elővigyázatosságból szerzi be a papírokat, jóllehet csak végszükség esetén [illegible]

gi németség körében, többségük a szó szoros értelmében a bőröndjein ül. A sztálini önkény áldozatainak visszatelepítése eredeti lakhelyére azt célozná, hogy végre újra otthont találjanak Oroszországban. A visszatelepítés persze nagyon sokba kerül és a kommunistáktól uszított orosz népi ellenállás is hatalmas.

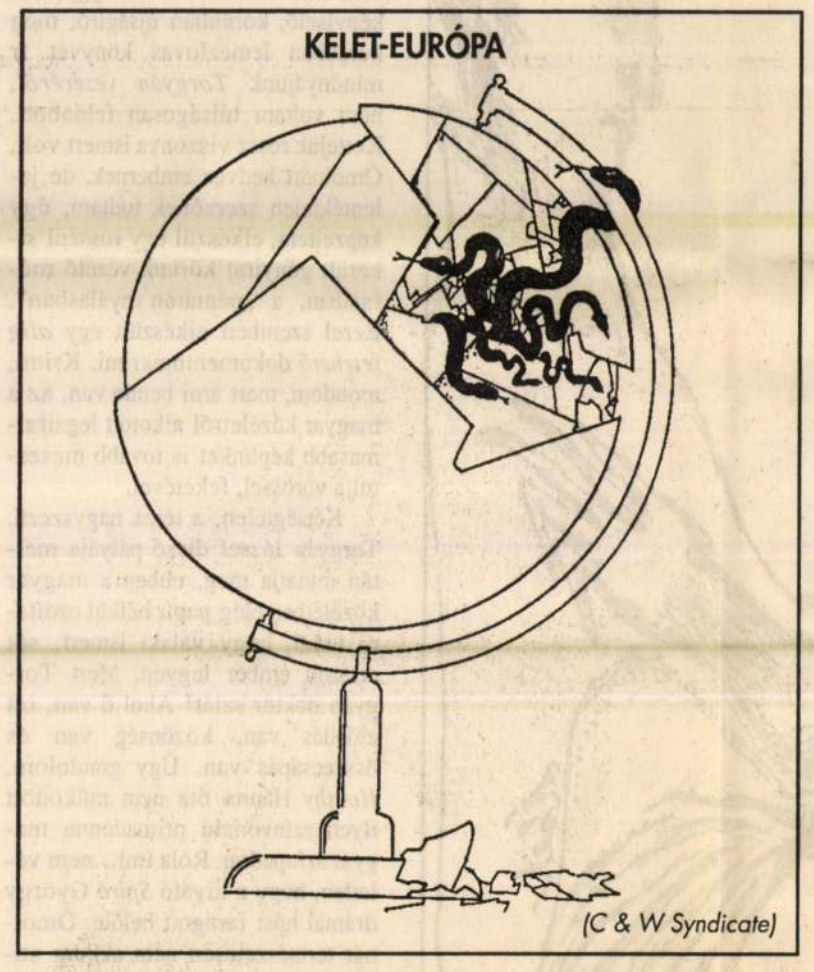

Hartmut *Koschyk* képviselő, a Bundestag-beli CDU-CSU-frakció menekültügyi bizottságának elnöke arra intett: a szövetségi kormánynak mindent el kell követnie annak érdekében, hogy az orosz, a kazah és az ukrán kormány betartsa ígéretét. Csakhogy melyik ígéretét? Az orosz kormány nemrégiben úgy döntött, Szaratov körzetébe, mellesleg hajdani településterületükre, az egykori Volgai Német Autonóm SzSzK helyére térhetnének vissza az oroszországi németek. Ám éppen az ottani orosz lakosság megnyugtatására Borisz *Jelcin* elnök azt is nyilvánosan megígérte: csak ott lehet szó a [illegible]

tervári polgármester azt javasolta: dolgos német parasztokat kellene városa köré telepíteni, akik megtermelnék a pétervváriak ennivalóját. De szóba került a hajdani Kelet-Poroszországban Königsberg (a volt Kalinyingrád) térsége is. Leonyid *Kravcsuk* ukrán elnök a Krím félszigetre telepítene németeket, de hát oda szeretnének visszatérni a Sztálin által ugyancsak elhurcoltatott krími tatárok, ráadásul a területre igényt tart Oroszország is. Mindezeken kívül se szeri, se száma a komolytalan és a megfontolandó ötleteknek, ajánlatoknak.

A legfrissebb és legígéretesebb egyezmény a moszkvai és a bonni kormány képviselői által nemrég aláírt jegyzőkönyv „az oroszországi németek államiságának lépcsőzetes helyreállításáról". E megegyezés részletes intézkedési terveket tartalmaz. A jegyzőkönyv szerint első lépcsőként Volgográd környékén már az ősszel megalakulhatna az oroszor-

tagjaként működne. Az autonóm körzet messzemenő önállóságot élvezne. Rendelkezne területének természeti kincsei fölött és adókat vethetne ki. A körzet létrehozása volna az első lépés az oroszországi németek teljes rehabilitációjához vezető úton, amelynek végén a Sztálin által eltiport Volgai Köztársaság újjáteremtése volna.

A moszkvai kormány több hónapos kapkodása és ellentmondásos ígéretei után tehát e jegyzőkönyv arra ad reményt, hogy végre komoly megoldás kísérletének körvonalai bontakozhatnak ki. Az oroszországi németek szövetsége, a *Wiedergeburt*, azaz Újjászületés vezetői szerint az elmúlt fél évben rút játék folyt a fejük fölött, pontosabban a fejükkel. A szövetség szóvivője, *Groth* megítélése szerint a moszkvai „engedményeket" egyetlen megfontolás motiválja: Oroszországnak jelenleg a Szövetségi Köztársaság a legfontosabb gazdasági partnere – és hitelezője. Márpedig Moszkva megbízhatatlan üzlettárs és rossz adós. Az ilyen „kompromisszumokkal" az orosz kormány Bonn jóindulatának megnyerésére törekszik. Akárhogy is, Groth néhány hete Bonnban mégis úgy nyilatkozott, hogy a németeknek föl kell gyűrniük az ingük ujját és hozzáfogni az új honfoglaláshoz.

A már idézett szakértő, Hartmut Koschyk CSU-képviselő lapunk kérdésére annak a vélekedésének adott hangot, hogy az oroszországi németek azonosságtudata szempontjából egy mégoly kicsiny új Volgai Köztársaság is bizalomkeltő tényező. A jelenlegi ajánlatban szereplő területek komolyan vizsgálandók. Nem szennyezett lőterekről van immáron szó, mint korábban, hanem hasznos mezőgazdasági földekről. A német kormány nagymértékű anyagi és eszmei segítséget ígért, amelyben mind a német, mind a helyi orosz lakosság részesülne, nehogy a támogatás Erisz almájának bizonyuljon. A huszonnegyedik órában vagyunk, mondta Waffenschmidt államtitkár, különben az évtizedes kálváriába belerokkant oroszországi németség többsége minden áldozat dacára végül a Németországba való áttelepülés mellett dönt, ami bizony beláthatatlan követ-

Francia–kanadai határvita

Pusztuló halállomány

TORONTO – Első hallásra, határvita Kanada és Franciaország között nevetségesnek hangzik. Végtére is, a két országot az Atlanti-óceán több ezer kilométer széles víztömege választja el egymástól. Csakhogy, Newfoundland déli csücskétől 16 kilométerre délre fekszik két kis francia sziget – St. Pierre és Miquelon –, amelyek 1635 óta megmaradtak francia fennhatóság alatt. A két sziget területe összesen csak 242 négyzetkilométer és a lakosság összesen nem haladja meg a hatezer főt.

A két sziget legfontosabb bevételi forrása a turizmus és a halászat. St. Pierre azonkívül jelentős mélyvízi kikötővel is rendelkezik, ami fontos pihenőállomása a nemzetközi halászflottának.

Ám a szigetek ilyen közel vannak Newfoundland, vagyis Kanada határaihoz, s mind a két ország halászai ugyanazon a területen próbálnak szerencsét. S miután a halászat mind Newfoundlandnak, mind pedig a két kis francia szigetnek létalapja, az összetűzés az állandóan fogyó halállomány miatt elkerülhetetlen volt.

Kanada félti nyolcezer dél-newfoundlandi halász kenyerét, míg a franciák maguknak követelik a halászati jogot a francia szigetek körül. Miután a legkeresettebb hal, az északi tőkehal kihalófélben van, mindkét nemzet ragaszkodik a határok végleges megállapításához és a halállomány elosztásához.

A vitát már 1989-ben nemzetközi bíróság (International Court of Arbitration) elé terjesztették, amikor Kanada körülbelül 1700 négyzetkilométerre akarta korlátozni Franciaország területi hatáskörét, míg Párizs több mint 23 000 négyzetkilométert követelt. A nemzetközi bíróság határozata most mindkét félnek csalódást okozott, bár Kanada egy kicsit jobban járt. A határozat szerint Franciaország csak körülbelül 5700 négyzetkilométernyi gazdasági zónát kap – halászati és bányászati jogot beleértve –, vagyis egy 16,8 kilométer széles és 320 kilométer hosszú sávot a szigetektől délre. Párizs az északi tőkehalállomány ötven százalékát követelte – több mint 500 éves halászati tradícióra hivatkozva –, de csak körülbelül kilenc százalékát kapta.

A nemzetközi bíróság öt tagból állt – Kanada, Franciaország, Uruguay, Olaszország és az Egyesült Államok – de a határozat nem volt egyhangú. Sem a kanadai, sem a francia bíró nem értett egyet a többség határozatával. A végzés csak a terület elosztásával foglalkozott, a halállomány elosztásával nem, pedig a vita a két nemzet közötti tulajdonképpen nem a tenger, még csak nem is a jelentős olaj- és gázbányászati jog felett dúlt, hanem a nemzetközileg keresett északi tőkehal fölött.

A szomorú helyzet az, hogy a modern halászati módszerek és a növekvő kereslet a szó szoros értelmében kipusztítja az északi tőkehalállományt, amelynek a fő szaporodási helye itt, Newfoundland körül van. A kanadaiak azt állítják, hogy az európai halászhajók túl sok halat fognak a 320 kilométeres kanadai zónán kívül, és a nemrégen tartott Rio de Janeiró-i környezetvédelmi csúcskonferencián kicsikartak egy nemzetközi egyezményt a halállomány tanulmányozására és védelmezésére.

Mivel a területi kérdés most eldőlt, még akkor is ha egyik fél sem túl boldog a határozattal, Kanadának és Franciaországnak most össze kell ülnie a halászat mértékének a megállapítására. És ez a legfontosabb kérdés. Mert ha mindkét nemzet fiai most halászni kezdenek minden korlát nélkül, akkor nemsokára teljesen mindegy lesz, hogy az óceán e része kihez tartozik, nem lesz elég hal a vízben egyiknek sem.

Erdélyi József

Érdekességek a nagyvilágból

Háromszázötven csellista másfél órás koncertet adott a potsdami Sanssouci-kastélyban. A zenészek közt 8 és 93 éves is volt. Az ünnepséget Pablo Casals spanyol csellóművész emlékére tartották meg, aki pár éve a párizsi Sorbonne hangversenytermében „csupán" százhúsz csellistát vezényelt. (Profil)

Decaux céggel a város négy hónapos szerződést kötött a 25 centtel működő, öntisztítós automatatoalettek bevezetésére. (U.S. News and World Report)

A német hadseregben – egy illetékes bíróság döntése értelmében – ezentúl nem tűrik meg a homoszexuális kapcsolatot a katonák közt, mert a „nemi eltévelyedés féltékenységet is károsan

TASNÁDI József

A régi új arca KarlovyVaryban

Új arccal fogadja régi barátait az idén Karlovy Vary: csütörtökön ismét megszólaltak a fanfárok és 28. alkalommal köszöntötte a város a nemzetközi filmfesztiválra összegyűlt közönséget. A régi város – új arccal – ezt a szlogent választották, és nehéz az első pillanatban eldönteni, melyik is a fontosabb része a mondatnak. Mire esik a nagyobb hangsúly: arra-e, hogy a patinás, monarchia-korabeli sétányon ismét ott hullámzik a tizennyolc országból összegyűlt filmes társaság, s a bábeli nyelvzavar fölrázza a promenád álmos csöndjét, az ivókutak törzsvendégei, a százféle nyavalyát kúráló, záptojásszagú vizet kortyolgató idősebb urak és hölgyek most kicsit háttérbe szorulnak, átadják helyüket egy másfajta társaságnak. Hangosabbnak és elevenebbnek, azoknak, akik elfoglalják a felújított Grand Hotel kávézójának székeit, s a márványasztalkák fölött gátlás nélkül átkiabálnak egymásnak, megbeszélik, melyik filmet érdemes végigülni, hová kellene vacsorázni menni. A mandulával megszórt pisztrángok – a gyorssodrású helybéli vizek kedvec tanyái ennek a halfajtának – pedig ugyanolyan ismerős ízekkel várják a vendégeket. Legfeljebb az áruk kúszott magasabbra. Ahogy a papírrózsáké is, amelyeket itt a források vizébe szokás mártani, s a víz szépen körberakja, beburkolja azzal a rozsdavörös vagy teasárga anyaggal a szirmokat, amely az itteni víz sajátossága. Pár nap alatt kővirágot lehet termeszteni a jelentéktelen papírvirágból – olyat, amit érdemes hazavinni, megőrizni vele a hangulatot, fölidézni vele az emlékeket.

A városka és a filmfesztivál hangulata tehát a régi. Ami mégis új: a fesztivál rendezői, gazdái láthatóan azon vannak, hogy az ország gazdasági és politikai bajai ellenére ne csupán megtartsák, de emeljék is a filmfesztiválok egyre gyarapodó táborában azt a rangot, amelyet Karlovy Vary az évek során kivívott magának.

A nemzetközi filmfesztivál gondolata 1946-ban vetődött fel a szervezők között, ekkor alakult meg a fesztivál bizottsága. Később, 1957-ben, amikor a moszkvai filmfesztivál megszületett – csak minden második évben rendezték meg a filmesek találkozóját. Most viszont majd újra évente kerül sor rá. Visszanyeri tehát a helyét – a régi fesztivál. Tekintélyét is. Az idei fesztivál védnöke Václav *Havel*, elnöke pedig Jiri *Menzel*.

Új lesz az is, hogy külön szekcióban mutatják be a fiatal filmesek első filmjeit: a legizgalmasabbakat a „hanyatló Kelet és az unalmas Nyugat" között a maguk útját kereső fiatalok munkái közül. Dokumentumfilmek idézik föl, milyennek látták a szakma mesterei azokat a változásokat, amelyeken Európa egy része az utóbbi években keresztülment. A retrospektív filmek között vetítik le Ester *Krumbachová*, Andy *Warhol* és Aki *Kaurismaki* alkotásait. Ilyen új programnak szánják a rendezők a *The Magnificant Seven*, a hét legnagyobb független filmgyártó társaság termékeinek bemutatóját, és ilyen lesz az a találkozó is, amelyre a Kelet- és Közép-Európa országainak női filmrendezőit, filmkészítőit hívták össze.

A fesztivál versenyfilmei között pénteken mutatták be *Salamon* András *Zsötem* című filmjét. (A film visszhangjára még visszatérünk.) *Szabó* István *Édes Emma, drága Böbe* című alkotását pedig az információs szekcióban fogják vetíteni. A dokumentumfilmek között két magyar alkotás vesz részt: *Vészi* János *Isten veletek, oroszok*, valamint *Csillag* Ádám *Dunaszaurusz* című dokumentumja. Az első filmesek között pedig *Janisch* Attila *Árnyék a havon* és Gabor *Szabo Where* című filmjeit láthatják majd.

S mire 18-án a fesztiváltól nyüzsgő város újra elcsendesül, s a nagy hotelek előtt a zászlókat bevonják, eltűnnek az óriás méretű plakátok az utcákról, és a tájra rákönyöklő uszoda ismét visszakapja csöndes fürdővendégeit a mostani lármás, nyüzsgő filmesek, üstökösként föltűnő sztárok helyett – ki-ki magával viszi ezeknek a napoknak az élményeit. Újabb patinával gazdagítva a régit.

Fekete Judit

Tasnádi József rajza

(Könyv)szenzáció!

NÉHÁNY NAGYSZERŰ KÖTET jelent meg ugyan a könyvhéten, az év *könyvszenzációja* minden bizonnyal egy politikai portré-riport-kordokumentum lesz. Hiába, az írói géniusz bármilyen magaslatú, tekintsen le egészen fentről az egészen lenti világra, csak gyenge visszfénye mindennapjaink valóságának.

Amikor meghallottam, hogy *Ómolnár* Miklós országgyűlési képviselő, korábban újságíró, még korábban lemezlovas könyvet ír mindnyájunk *Torgyán vezéréről*, nem voltam túlságosan feldobott. Kettejük rossz viszonya ismert volt, Ómolnárt kedves embernek, de jelentéktelen szerzőnek tudtam, úgy képzeltem, elkészül egy rosszul sikerült gúnyirat korunk vezető műfajában, a „pentaton nyálasban". Ezzel szemben elkészült *egy alig letehető* dokumentumkrimi. Krimi, mondom, mert ami benne van, az a magyar közéletről alkotott legsiralmasabb képünket is tovább maszatolja vörössel, feketével.

Kétségtelen, a téma nagyszerű. Torgyán József dicső pályája méltán mutatja meg, ebben a magyar közéletben elég papír nélkül ordítani tudni, hogy valaki ismert, sőt sztárolt ember legyen. Mert Torgyán doktor sztár! Ahol ő van, ott előadás van, közönség van és összecsapás van. Úgy gondolom, *Honthy* Hanna óta nem működött ilyen színvonalú primadonna magyar színpadon. Róla írni…nem véletlen, hogy a kiváló *Spiró* György drámai hőst faragott belőle. Ómolnár természetesen nem akkora stiliszta, mint Spiró, de van egy hatalmas előnye, hogy jóval többet tud Torgyánról, hiszen maga is azon névtelenek közé tartozik, akiket a párt emelt be az ismertségbe, a képviselőségbe, ez a párt tette valakivé. E valakiségnek ebben a kötetben csupán előnyeit élvezhetjük, amennyiben a szerző olyan információkat közöl, amire nem lenne képes kívülállóként. Ómolnár nem véleményt ír, hanem tényeket, dokumentumokat sorjáztat, s rájövünk, hiába gondoltuk, hogy mindent tudunk *a legnagyobb magyarról* – alig tudunk, tudtunk valamit.

A MÚLTIDŐVÉ VÁLTO-

Szerinte a Lauda gépen halálát lelt volt jugoszláv pártvezető az oka a gép katasztrófájának. Mert sokat tudott arról, hogy a kelet-európai kommunista pártok vezetői és az általuk mozgatott „vállalkozók" nem Nyugatra, hanem a Távol-Keletre vitték vagyonuk nagyobbik részét. S ez már krimi a javából! Ráadásul a szerző meg is nevezi az ismert *Kocsis* Andrást, *Nikházy* Gábort és a még ismertebb (KISZ) *Nagy* Imrét. Ha pedig így van, akkor valakinek összébb kellene kucorodnia a priccsen, mivel az ítélet nem lehet felfüggesztő egy esztendő mentesítéssel, mint jobb gázolóknál illik. Ha ez igaz, akkor Kocsis- és Nikházy-per lesz, sőt Nagy Imre-ítélet, ha nem, akkor Ómolnár-per.

EGYETLEN HIBÁJA VAN csupán a könyvnek, erről viszont nem az író tehet. Ha ezt a munkát elolvassa az egyébként bizakodó olvasó, ha megtudja a milliárdos csalók nominálóját, s ezen keresztül – szomorú, de tény – az ország jelenlegi működését, egy valami nem lesz. *Demokrata*. S ez már a Torgyán-mítosz legnagyobb, demokráciánkon ejtett sebe. Ha ugyanis ezt a könyvet elolvassa valaki, nem csupán vezéréből ábrándulhat ki, *de magából az új rendszerből is*. Rendért, sőt rendőrért kiált kínjában, mert úgy érzi (s milyen jól), hogy átverték, megalkudtak a bőrére, de legfőképpen kihagyták. Úgy érzi majd, hogy mögötte gonosz erők működnek, elegáns zsebmetszők szaladgálnak a világban büntetlenül, miközben neki el akarják adni annak a tragacsnak a roncsait, amivel már furikáztak egy-két világ körüli kört az ismeretlenek. Ezek az olvasók szívesen hódolnak majd az új vezérnek, vagy a réginek, ha Torgyán Isten adta zsenialitásával ebből is ki tudja magyarázni magát. Mert egy biztos, Torgyánnal vagy nélküle, a *kocsisandrások, kisznagyimrék, nikházyk* polgári demokráciája nem kell ennek az országnak. S ha az ő polgári demokráciájuknak nem lesz alternatívája, akkor Torgyán valaki Georg Strassere volt.

Ómolnár könyve azért nagyon fontos kordokumentum, mert tel[illegible]

badsav, cink, cián van sok-sok patakunk vizében, s üzemeink fele mit se tesz ellene, inkább fizeti a progresszív szorzó szerinti bírságot.

Mire észbe kaptunk, a falvakat is körülsáncolták a szemétkupacok. A kisközségi kirendeltségvezető megadóan legyint:

— Jól megy a népnek, használható holmit is kidobnak. A sokféle műanyag nem vethető a tűzre. És mindenki csak a saját házatáját óvja, nem törődik azzal, ami a kerítésen-járdán túl van.

A veszprémi járásban 180 tűzeset volt az elmúlt évben. Ennek egyharmadát gondatlan dohányosok okozták. Leégett a csopaki Víg molnár csárda, a kár 120 ezer forint. A bakonyszentlászló-kertaljai tűzeset anyagi vesztesége 32 ezer forint. Szabadban tüzelés Nemesvámos határában egy postai lakókocsinál: a kár 70 ezer forint.

Baljós következményekkel járó erdő- és bozóttüzek, megdöbbentő közömbösség az égett mezőn. Hanyagul eldobott cigarettavégek, elhagyott szalonnasütők felizzása. Emitt 140 ezer hivatásos, vállalati, illetve önkéntes tűzoltó készenléte, amott a felelőtlenség s évi 300 milliós kár: évtizedek fáradozása

akció sikereként begónia, verbéna petúnia és más cserépvilág kerül sok fővárosi ház ablakába. Ó, be szép ...

— Félre az érzelgősséggel! — hűt tördelnek.

*

Május 27. szombat, erdők napja. Tanítás nélküli munkanap, kirándulás. Mehetnénk a Matacsnak, a Makra felé, a Kiserdőre vagy a Páskomra. Még a nevek is üdítenek a párás verőfényben. Négy lehetőség közül az ötödiket választjuk, a Bűténynek vesszük utunk.

Bűtény... A népi etimológia szerint valamikor szörnyű bűntény történt e bokrokkal szegdelt réten. Mások szerint böjttény a névveredet: akinek itt volt földje, annak nem tellett húsra, évszám böjtölnie kellett. Bizonyos csak az, hogy a terra sigillata tálak, egy II. Constantinus-kisbronz vagy a hajlatban még ma is látható tegulás-köves, hamus foltok későbronzkori, illetve kora- és későrómai lakottságra utalnak. Bizonyos még, hogy 1867-ben farkas tépett szét itt egy 17 éves balatonfőkajári lányt, és bizonyos, hogy 1944. december 27-ének ködös-havas éjszakáján a 69-es szovjet hadosztály és az 1. német páncélos hadosztály Huppert harccsoportja öldöklő harcot vívott e darab földért.

Természet és társadalom micsoda egybefonódása! Tájnak és történelemnek, múltnak és jelennek

nem volt szívünk sorba verbuválni őket. Sebaj, élvezzék csak a szabadságot!

---

mére veti Abramnak, hogy a fiúkat szereti. A „Na és?" nem jelent feltétlenül beismerést; Abram az egész film folyamán semmi ellen sem tiltakozik, az ellen sem, hogy a falu prostituáltja gyereket vár tőle. A „Na és?" ezt is jelentheti: „Na és, ha így volna, akkor az miért volna baj?" Abram nemcsak önmagát vállalja el, hanem mindazt, amit másságával kivált vagy kiválthat. Naiv kérdése engem, a távoli, gúnyoros nézőt együttérzésre és szeretetre hangol. Úgy érzem, helyettem szólalt meg

ket a normákat kifejezheti. Abram ellenben, ösztönösen a másság talaján állva, meg van fosztva a nem-örökölhető eszközöktől, amelyekkel külön állásának hangot adhat. Ebből az egyenlőtlenségből táplálkozik a kiépített vagy akár megcsontosodott jogi és erkölcsi struktúrák roppant fölénye. Mindenre kész nyelvi fordulatokat vonultathatnak fel, míg az átlagostól eltérő magatartások — ha nem magas értelmiségi szinten alakulnak ki — kezdetben némaságra vannak kárhoztatva vagy

Tarpataki Károly

Tarpataki Károly: Dante-illusztráció

Élet és Irodalom, Bp. 1978. okt.21.
XXII. évf. 42. sz. címlap.

VÁS ISTVÁN

TASNÁDINÉ Manil Klára

Vasi Szemle. 1991/1.

„A két múzeum kincseit reprezentáló tárlattal nem fejlődéstörténeti folyamatot bemutató iparművészeti és történeti kiállítást kívántunk megvalósítani, hanem az a célunk, hogy közkinccsé tegyük azokat a gyűjteményegyütteseket, múzeumi értékeket, amelyek megalapozták, létrehozták e tárakat . . ." – írja Bárdosiné Domer Mária, a kiállítás katalógusának 59. oldalán.

Nézzük tehát e gyűjteményeket múzeumba kerülésük időrendjében.

Végh-gyűjtemény (1952)

Végh Gyula művészettörténész 1917-34 között az Iparművészeti Múzeum igazgatója, a Magyar Bibliofil Társaság megalapítója (1921). Ő vásárolta meg nejével századunk elején a szarvaskendi és óvári Sibrik-családtól a bozsoki kastélyt. Az épületben múzeumot akartak létrehozni, melyben saját, kb. 700 darabos gyűjteményük is helyet kapott volna. Végh Gyula halálával e gyűjtemény a Savaria Múzeum tulajdonába jutott. Most 22 tárgy került kiállításra belőle, mint például az az 1730-40-es évekből való meisseni teáskészlet, amely az 1921-es *Vasvármegyei Műtörténeti Kiállítás* katalógusában is szerepel. (A századelő művészettörténeti szempontból legnagyobb jelentőségű megyei eseménye volt az említett kiállítás, amelyen a bemutatott 2000 tárgyból alig 40 volt a múzeumé, a többit a megye arisztokráciája és az egyházak kölcsönözték.)
A Végh-gyűjteményben a porcelánokon kívül üvegek, bútorok és textiliák is vannak. Értékesebb darabjai jelenleg a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeum kiállításában szerepelnek.

Bajor-gyűjtemény (1952)

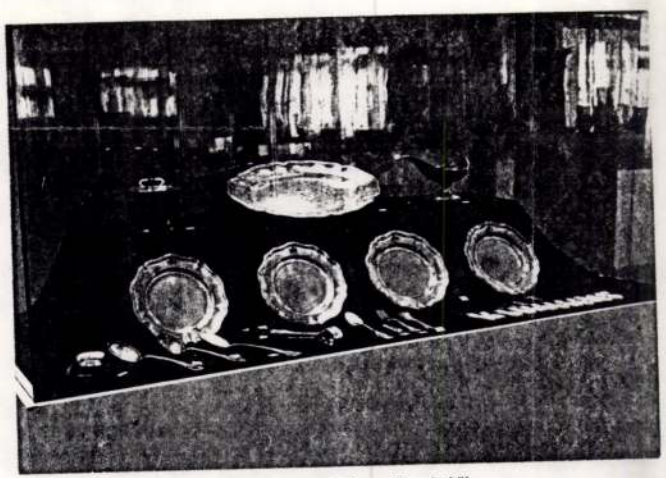

Ezüst tárgyak a Bajor-gyűjteményből

A sárvári Nádasdy Ferenc Múzeum alapítása utáni évben egy elfalazott helyiségben rábukkantak a várat 1875-től 1944-ig birtokló *bajor királyi család* titokzatos körülmények között elrejtett, közel 1300 darabból álló használati és emléktárgyaira.
A Múzeumi Kincsek című kiállításban 89 tárgy képviseli e gyűjteményt. Innen való a plakáton és a katalógus borítóján szereplő ezüst szélmalom alakú asztaldísz, amely 1714-ben Németalföldön készülhetett (kat. 18. p. 6.) és az a nürnbergi XVII. sz.-i ezüst tál (kat. 18.p. 1.), amely gyakran szerepel vándorkiállításokon is (pl. az említett Aranyleltár c. kiállítás katalógusában is megtaláljuk: 68. p. 171.)

Farádi – (1962), Bartha – (1984) és Tasnádiné Marik Klára (1987) – féle gyűjtemények

E három gyűjtemény adja a Savaria Múzeum és a Nádasdy Ferenc Múzeum több száz műtárgyból álló üveggyűjteményének gerincét.

Farádi Ferenc szombathelyi orvos 120 darabos üvegkollekciójából 21 szerepel a kiállításon, mint például Bőle András püspök tulajdonából származó, magyar hutákban készített üvegek.

Bartha Lászlónétól, a neves kőszegi festőművész feleségétől 108 darabos üveggyűjteményt vásárolt a múzeum, ebből most 26 db-ot láthatnak az érdeklődők, melyek közül talán a XVII. sz.-i fúvott kehely a legszebb (kat. 35.p. 1.)

Tasnádiné Marik Klára neve nem ismeretlen az iparművészet iránt érdeklődők körében. Az Iparművészeti Múzeum Kerámia és Üvegosztályának vezetője volt, munkássága Szombathelyre és Sárvárra is kiterjedt. Gyűjteményéből öt tárgy szerepel a kiállításon, ebből négy a XX. századi üvegművészet jeles alkotása.

Az iparművészeti gyűjtemények mellett helyet kaptak kiállításunkban az *ón- és óragyűjtemények* 22 illetve 5 tárgy, és a *Reiszig-gyűjtemény* 3 tárgy erejéig –, amelyek a Történeti Osztály anyagai, *a fegyvergyűjtemény* kiállított 50 darabjával együtt. A 17 db habán kerámiát a Néprajzi Osztály kölcsönözte gyűjteményéből.

Rendezték: Bárdosiné Domer Mária és Dabóczi Dénes

Ókori temetkezések a Muravidéken
1990. február 2. – március 4.
– Vándorkiállítás –

A szlovéniai Muravidék már a korai időkben is „periférikus területnek" számított, a mocsaras vidéket megkímélték az őskor nagy népmozgásai. Igy a hagyományok konzerválódása, a zártság előnyeivel és hátrányaival együtt régészetileg is kimutatható.

A kiállítás a halomsíros temetkezés muravidéki leleteit mutatta be.

A halomsíros temetkezés a Dél-oroszországi sztyeppeken alakult ki az ie. III. évezredben, Közép-Európában az indoeurópai népekkel jelenhetett meg.
A Muravidéken az ie. XVIII-XIII. sz.-ban általános, azután a késő-bronzkorban eltűnik, majd az ie. VIII-IV. században újra megjelenik. (Weis-Martianec kultúra. Alsó-Ausztriában és Nyugat-Magyarországon e korban hasonló módon temetkeztek.)
A kelták megjelenésével a korai vaskorban általánosan megszűnt a halomsíros temetkezés,

Régi magyar vasutállomások
építéssel kapcsolatos épitő-
lső feldolgozása: Pogány M.:
ök, munkások a magyar vasut-
1845-1873/ /Bp.198o./.
k-lakóépületek köréből a kastély-
erületét tekinti át: Komárik D.:
yépitészet kezdetei Magyaror-
31-451./; Sisa J.: Adalékok a
tikus kastélyépitészethez /AH
at nyugatmagyarországi megye
pitészetét tárgyalja; a kor kas-
választhatatlanul hozzá tartozó
Anna irt alapvető összefoglalást:

TASNÁDINÉ MARIK Klára

ÉS 1991.dec13.4.p.

A Művészeti Alap díjai

A Vigadó Galériában december 9-én adták át a Művészeti Alap idei díjait.

Az Alap Nagydíját kapta: Juhász Ferenc költő, Deim Pál festőművész és Vikár Béla népzenekutató.

Bölöni György-díjat kapott életművéért Hegedűs Géza író.

A képzőművészeti szakosztály Életmű-díját Tasnádiné Marik Klárának adták át.

Díjakat kaptak még művészeti írók, művészetszervezők, zenepedagógusok.

A díjazottakat pályatársaik köszöntötték.

Tárnok Vilmos

okl. építészmérnök

Szül. Szeged 1914.

Végzett 1940

József nádor 1939/40

229. l

A m. kir. kormány megbízásából kiadott Magyar Törvények és Egyéb Jogszabályok Mutatója c. éves kiadványban *szerkesztette* a közjog, valamint a minszterelnöki és külügymniszteri tárca anyagát.

Előadást tartott a népi elv szerepéről a Duna-medencében a Magyar Nemzetpolitikai Társaság felvidéki osztályában Kassán és Élettér-nagytérrend címen Budapesten, nemzetközi jogászok zártkörű társaságában.

A tanszék könyvtára az év végével 2435 kötetet tett ki, melyből 350 kötet volt a tanév folyamán a beszerzés.

A *„Közlekedési Szeminárium"* tudományos mnukássága és munkarendje. Vezető tanár: néhai ifj. dr. németvölgyi *Fellner Frigyes* magántanár, meghívott szakelőadó. A sajtó jelentősége a hírszolgálatban. Északamerikai Egyesült Államok vasútai az 1938. évben. Az autóstrada jelentősége honvédelmi és gazdasági szempontból. A vasutak elektrifikálásának jelentősége. A visszacsatolt Felvidék és Kárpátalja közlekedési hálózatának bekapcsolása a Csonkaország közlekedésébe. A Duna és Rajna forgalmának összehasonlítása. Az autó és vasút versenye. Egyes államok vasútai üzleti eredményeinek ismertetése és kritikája. A tengerhajózás akadályai a német-angol és francia háború következtében. Szekérfuvarozás Hazánkban. Különböző fuvarjogi és közlekedési-jogi döntvények és ítéletek ismertetése és bírálata. A postatörvény ismertetése. Az autarkikus gazdálkodás hatása a nemzetközi forgalomra. Nemzetközi postaegyezmények. Versenyútvonalak a mai Európában. A Suezi- és Panama-csatorna jelentősége a világforgalomban. A repülőgép gazdasági jelentősége.

Tarpa

(Bereg vm)

Tarpa

Zsidó tanyloni

Epült 1880

143

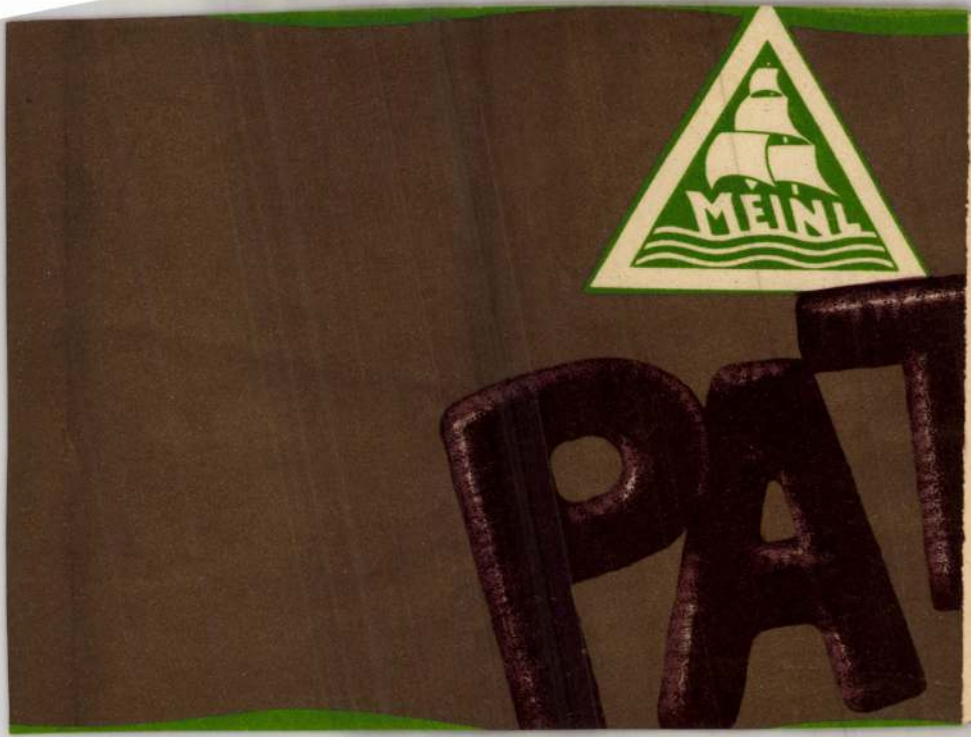
MEINL
PA

Kossuth Lajos véleménye

Angliáról és Franciaországról a szabadságharc után

Egy ismeretlen Kossuth-levél és egy newyorki Kossuth-beszéd

Kassa, dec. 24.

(A Függetlenség munkatársától.)

Eddig ismeretlen Kossuth-levél került a kezünkbe. A felsőmagyarországi Rákóczi Múzeum igazgatója, *Mahalix* Sándor, Kassa egyik nagy szülöttjének, *Henszelmann* Imrének, a magyar régészeti tudomány megalapitójának hagyatékát rendezgetve bukkant rá a történelmi becsű levélre. A mult század derekán élő magyar és más szellemi nagyságok kézirásai között húzódott meg szerényen ez a levél, melyet az akkor divatos mód szerint nem borítékban, hanem egyszerűen összehajtva és lepecsételve küldött el számüzetéséből Kossuth, a magyar tudósnak, aki fiatalabb éveiben az első független magyar kormány bécsi képviseleténél dolgozott.

A levélen nincsen évszám, csak annyit tudhatunk meg belőle, hogy Kossuth Lajos a levelet Angliából és április 2-án irta. Sok-sok csalódás állott már akkor mögötte, amikor jellegzetes betüit papirra vetette. Tudjuk, hogy Angliában rokonszenvvel fogadták, de a *független Magyarországért semmit nem voltak hajlandók tenni.* Tudjuk azt is, hogy Kossuth mindig lanyhának tartotta Anglia magatartását a magyar üggyel szemben és nem egy alkalommal panaszkodott is emiatt. *Palmerston* Henry John Temple viscount irányitotta akkor Anglia külpolitikáját, aki ragaszkodott ahhoz a hagyományos angol középeurópai politikához, — amely egészen a századfordulóig, illetve a világháború kitöréséig érvényesült —, hogy *a habsburgi monarchiát minden eszközzel, még Magyarország függetlensége árán is épségben kell tartani.* Az angol külügyminiszter ezért szerette volna, hogy Kossuth Angliába érkezve egy eldugott falusi kastélyba költözzék, nehogy megzavarja az angol külpolitika vizeit.

Kossuth Lajos levele

A szabadságharc leverése után Kossuth Lajossal külföldre menekült magyar emigránsok érdekében irta ezt a levelet haza, Magyarországra. Segitséget, anyagi támogatást kért számukra. Akkor már ott tartott az angol rokonszenv, hogy a számüzöttek nyomorogtak s nem volt, aki idegenben segitsen rajtuk. De szóljon maga Kossuth levele:

„Barátom!

Kérem, tiszteletem mellett emlitse Pulszkynénak, hogy ha nem csalatkozom, Manikesterből visszaérkezése után emlitette, hogy valaki ajánlkozott, — ha valami nagy inség adná magát elé az emigrációban, azon segiteni.

Igen nagy bajban s nyomorúságban vannak jelenleg

1. Kiss őrnagy (szállása s kosztja már 3 hónap óta fizetetlen) mulhatatlan szüksége 12 font st.

2. Juhász — nem maradhat tovább Angliában — el kell mennie, végsegitség — utiköltségre 8 font st.

3. Nagy M. kimondhatatlan nyomorban van — nem képes tovább existálni 6 font st.

4. Figyelmessy és neje Amerikába kivánnak utazni 20 font st.

5. Jassynak utiköltség segitség 4 font st.

6. Két derék egyén, kit nevezni nem akarok, per 5 £= 10 font st.

50 font st.

Nekem teljességgel nincs módomban ezen sok inségnek csak egyikén is segiteni. Kérdje meg kérem P. asszonyságot, gondolja-e, hogy van az elöszámláltak között olyan, ki számára azon emlitett helyről segitséget kapni lehetne? — ha igen, teszen-e ő valamely lépést vagy én tegyek? ez utóbbi esetre kérném a nevet s addresset velem közöltetni.

Szives barátsággal
Kossuth."

A független, nemzeti Magyarország lánglelkü vezérének soraiból kiolvasható, hogy maga is súlyos helyzetben volt, amikor anyagi segitséget kért. Akiknek kért, fegyverrel a kézben küzdöttek az ország szabadságáért, függetlenségéért. *Nemeskéri Kiss* Miklós az óbudai nemzetőrség parancsnoka volt. *Figyelmessy* Fülöp honvédezredes, a híres Bocskay-huszárok parancsnoka, később Garibaldi oldalán az olasz-magyar légió huszárezredének parancsnoka. És a többiek is akkor menekültek Kossuth Lajossal, amikor idehaza már minden reménytelen volt.

Kaptak-e a számüzöttek segitséget hazulról, ki volt az, aki a támogatást felajánlotta? — Henszelmann Imre levelezéséből megállapitani nem tudjuk.

„Siralmasan csalódtam várakozásomban"

A levél felbukkanása időszerűvé teszi annak vizsgálatát is, hogyan vélekedett Kossuth az európai nagyhatalmakról. Erre nézve *Pulszky* Ferenc irásai adnak felvilágositást. *„Életem és korom"* cimü munkájában feljegyezte azt a beszédet, melyet Kossuth 1852 január 7-én mondott a newyorki „National Hotel"-ben, ahol a törvényhozás bankettjén vett részt. Ilyen megállapitásokat találunk a beszédben:

„...de én reménnyel és bizodalommal nézek a jövőbe... Egyszer ugyan életemben siralmasan csalódtam várakozásaimban, feltévén, hogy elvek uralkodnak ottan, ahol nem találtam azokat. Nem számitottam az angol és francia kormány nagylelkűségére, vagy lovagias jóságára, hanem hittem önzésökben s ösztönszerű eszélyességükben, föltettem, hogy a parlamentáris kormányt becsülik s elég előrelátásuk van fölismerni a veszélyeket, melyeknek ki vannak téve, ha megengedik, hogy Oroszország fegyveres beavatkozása fölforgasson történelmi, méreszkelt képviseleti institucióikat. De Franciaország és Angolország mindketten vakoknak bizonyultak s megcsalták várakozásomat. Rettenetes hiba volt ez! s rettenetes volt ennek következménye! Európának jelen állapota, melyet ezen kormányoknak előre kellett volna látniok, kiment engem azon hibából, hogy hittem, miképen át fogják látni tulajdon érdekeiket."

Németország Európa szivévé fog válni

A német államok egyesüléséről is volt véleménye, mondván: *„Németország sorsának fluktuációi egyszerre megszünnek, Európa szivévé fog válni."*

Az akkori európai helyzet úgy hozta magával, hogy Kossuth Lajosnak csalódnia kellett másodszor is. A magyarságnak ezután még újabb és újabb csalódások jutottak osztályrészül. Anglia a németek oldalára álló monarchiát szétzülleszteti ugyan, de szétdarabolta Magyarországot is, a kisantant államainak megteremtésével, megerősitésével épitve ki hidat az „Európa szivévé" lett Németországgal szemben. Az angol és francia nagyhatalom azonban újra csak vaknak bizonyult, amikor az orosz bolsevizmus helyett Németországgal fordult szembe, Magyarországtól pedig elvárta, hogy józanul felfogott érdekei ellenére kövesse példáját.

SOMOSVARI KAROLY

Újabb ha'vanezer cigaretta a honvédeknek

A Magyar Kerékpáros Szövetség egyszer már küldött hatvanezer darab cigarettát a keleti harcétren küzdő kerékpáros alakulatoknak, melyek kimagasló teljesitményeket értek el. Most karácsonyra újabb hatalmas szállitmányt indított útnak, hogy szeretetének ezzel is kifejezést adjon. Annál értékesebb ez az igaz szivből gyüjtött ajándék, mert köztudomás szerint a kerékpáros sport hivei között alig akad olyan, aki a napi betevő falat megkeresésén kivül még félre is tehet és juttathat belőle másnak, márpedig ezt a hatvanezer cigarettát az utolsó darabig a kerékpárosok adták össze.

— **Ösztöndij.** Az iparügyi miniszter a müegyetem gépész-, vegyész-, épitész-, bánya- és kohómérnöki osztályainak hallgatói részére több, személyenként évi 1200 pengős ösztöndij elnyerésére hirdet pályázatot. Az ösztöndijakra azok a folytatólagosan beiratkozott müegyetemi hallgatók pályázhatnak, akik kollokviumaikat legalább átlagos jó eredménnyel tették le. A pályázat határideje január 31.

A német gyalogság téli egyenruhája a keleti fronton

Egy karácsonyi kirakat nemzetnevelő hatása

Karácsony szentestéje megérkezett. Ajtónkon kopogtat a kis Jézus és bebocsátást kér. Szivünk örömmel telik meg, lelkünk a megbékélés magasztos érzésében fürdik. Hálát adunk az Istennek, hogy a most duló világháború vérzivatarát mind messzebb és messzebb tudhatjuk magunktól. Vitéz honvédségünk hősiessége nagy szövetségeseinkkel vállvetve, elüzte határainkról a fekete varjúsereget, amely prédára lesve várt a Kárpátok koszorúja mögött, hogy alkalmas pillanatban ránk zúdúljon és elpusztitsa mindazt, amit dicső őseink megépitettek és amin az új Magyarország feltámadt.

A mai szent estét ilyen gondolatokkal várjuk és a megelégedettség tudatában, hogy immár második éve közvetve és közvetlenül résztvéve az új hazáért, az új Európa harcában, sok olyanról lemondottunk, megvontuk magunktól, amely azelőtt örömet, boldogságot jelentett számunkra.

A magyar ember karácsonyi hangulatát akartuk közelebbről érzékelni, amikor körútra indultunk Budapesten, hogy a mindnyájunk előtt legszebb ünnepre eladó és vásárló magyar testvéreinket az utcán, az üzletek kirakatai előtt, az áruházak tarka-barkasága közepette megfigyeljük.

•

Késő délutánba hajló órában —, amikor már egy-két üzletben felgyúlt a fény, de korán sem úgy, mint még nem is olyan régen, amikor reflektorok fényzuhatagában fürdött egy-egy „magyar" kereskedés — kerültünk el a belvárosi üzletházhoz, amelynek kirakatait sürü embergyürü vette körül. És méltán! Mert itt nem a reflektorok, a transzparensek fényessége vonzza az embereket, akik mégis jönnek és újra jönnek, az ott állók pedig el sem akarnak távozni, hanem a testet öltött és minden igaz magyar ember szivébe bevésődött **gondolat, amely erőssé tesz minket a jövő nagy küzdelmeire, ha kell, még nagyobb lemondás árán is, mint a mostani. Ez a gondolat:** a „Viktória", Magyarországért, Európáért! A lemondást, ezért a Viktoriáért megható módon fejezi ki a belvárosi üzletház kirakatába elhelyezett egy pár kissé esetlen, nehézkes facipő. Mögötte ott látjuk a tengelyhatalmak büszke színeit, címereit, ott tűz a szemünkbe a „V"-betü, hős katonák harci zaját véljük hallani azokról a fényképekről, amelyeket „valahol a hadszintéren" csináltak, társadalmi egyesületeink időszerü felhivásai teszik mozgalmassá a kirakat belvilágát, amelynek közepében ott van a facipő és mellette a felirás:

„Készséggel vállalunk minden lemondást, ha kell, facipőben járunk — a győzelemért."

Igazi jelkép ez a mai időkben, a ma emberének. Ez az a gondolat, amely az üzletház kirakatát a többi között a legszebbé, legidőszerűbbé és legmeltóságteljesebbé teszi. Vagy ott olvassuk az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga jelmondatát:

„A létünkért vivott harcban a győzelmet csak a legnagyobb áldozatkészséggel és lemondással érdemelhetjük ki. Ez minden jó magyar kötelessége".

És mit mond a Turul:

„A lemondás és önmegtartóztatás a nemzet nagyságának, hősi életszemléletének fokmérője. A magyar ifjúság bármikor kész életét áldozni hazájáért, hajlandó a legnagyobb lemondásra és önmegtartóztatásra, az új Európa, s benne a saját nemzete győzelméért. Győzni is fogunk és ezért a győzelemért minden áldozatra készen vagyunk! Ezt azonban a nemzet minden tagjától megköveteljük." Hajrá Turul!

E mély gondolatok olvasása valósággal felüditi az embert, ha elolvassa. Aki nézi a kirakatokat, az érzi is, hogy itt a pillanatnyi gyönyörködésen kivül sokkal nagyobb élményben részesül. A kirakat méltóképpen ki sem fejezhetné azt, amit a *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége* is vall:

„A győzelmet nem egyedül a katona hősiessége és fegyvere, hanem egy egész nemzet lemondása és együttes munkája vivja ki".

Igy van, a Viktóriát mindnyájan együttes munkával és ha a szükség úgy hozza: facipőben is kivivjuk. Hazájáért mindent feláldozó magyar férfi ebben a harcban nincs egyedül, ott van a Nő is, a magyar anya, akinek jelszava ott ragyog az *Egyesület Magyar Tábor* feliratában:

„Az új Európában a szentistváni Magyarországért dolgozunk, s ha kell, mindent áldozunk!"

Nézzük a kirakatot. Az emberek némán, vagy tiszteletet jelképező suttogással olvassák a többi egyesület áldozatra késztető és nemzeti érzésben megerősitő felhivásait, amely nemcsak a kirakat határain belül marad, hanem besüriti Budapest utcáit, szétterjed az ország minden részében, hogy visszhangra találjon és áldozatos tettekben nyilvánuljon meg annak hatása.

A Viktoriát a hazafias gondolat ezen a módon való érzékeltetéséért hálás Budapest közönsége az ország legnagyobb keresztény üzletének. Hisszük, hogy a kirakat anyagba öltöztetett Eszméje karácsony szentestéjén zsarátnokként fog végigvilágitani a magyar lelkekben, ahol soha ki nem hunyó fénnyé válik. Ez a tudat pedig meggyőz mindnyájunkat, hogy bár nélkülözünk, sok jóról lemondunk, ha kell, „facipőben járunk", de a végső győzelemig Európa Viktoriájáig biztosan eljutunk!

Nagyhatalmak karácsonya 1941 ben

ÓRÁK! SZINKRON Óriás KOSSUTH L.-U. 5

Ha ellepi a földet a gaz, máglyába hordják és elégetik, erre van szükség az irodalomban és a művészetben is

— mondja Tasnádi Nagy András, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács új elnöke

A magyar művészet és irodalom világa, de ezen túl az egész nemzeti társadalom osztatlan örömmel fogadta a hírt, hogy Magyarország

kormányzója Tasnádi Nagy András titkos tanácsost, az országgyűlés képviselőházának elnökét, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnökévé nevezte ki hat évi időtartamra.

Tasnádi Nagy Andrásnak eddigi egész közéleti pályája azt mutatja, hogy a legmegfelelőbb, legképzettebb,

legodavalóbb férfi került ennek a nagyfontosságú kulturális testületnek az élére.

Nem csupán egyénisége, hanem eddigi társadalmi, művészeti és kulturális tevékenysége avatta a Tanács valóban hivatott elnökévé. Munkásságának nyomát ott látjuk mindenütt, ahol a magyar művészet ápolásáról és fejlesztéséről van szó.

Mint magánember is lelkes barátja volt mindig a művészetnek.

Foglalkozik festészettel, művészettörténettel, műgyűjtéssel, a magyar irodalom és művészet külföldi terjesztésével

és nem kis érdeme van abban — elnöke a többi között a Magyar-Német Társaságnak is —, hogy Európának tudomást kellett szereznie Magyarország nagy nemzeti gazdagságáról.

Magyar szellem az irodalomban és a művészetben

Parlamenti dolgozószobájában beszélgetünk a magyar irodalom és művészet nagy problémáiról. Ezt mondja az ujságíró:

— A keresztény nemzeti magyar társadalom az irodalmi és művészeti világ nagy várakozással tekint Excellenciád működése elé. Kérem, vázolja programját, jövendő terveit.

Igy válaszol:

— Őszintén megvallom — mondja — kinevezésem óta még nem jutottam ahhoz, hogy a rámváró ügyekbe szisztematikusan belemerüljek és részletes programot alkothassak. Egyébként is a helyzet az, hogy

az Irodalmi és Művészeti Tanács hivatása véleményt mondani a kultuszminiszter kívánságára

és egyes kormányintézkedések végrehajtásában közreműködni. A Tanácsnak és elnökének nincs olyan rendelkezési joga, amely lehetővé tenné azt, hogy szerves, nagy irodalmi és művészeti programot vigyen keresztül. A feltett kérdést tehát oda kell módosítanunk, hogy milyen irányelvek fognak vezetni működésemben.

Fölemeli szavát, úgy folytatja:

— A művészeteknek és a művészeknek őszinte szeretete és megbecsülése. Másrészt az a törekvés, hogy

úgy az irodalom, mint a művészetek terén kitisztítsuk azt a gazt, ami évtizedek rossz befolyása alatt felszaporodott

És nem utolsó sorban, hogy közreműködjem abban: minél szélesebb körben nemes és emelkedett szellem hassa át az irodalmi és művészeti alkotásokat . . .

Képzőművészek kamarája

— A magyar irodalom és művészet fejlesztése terén milyen intézkedéseket és reformokat tart elsőrendüen fontosnak Kegyelmes Uram?

— Nagyon kivánatosnak tartanám — feleli —, ha megoldható lenne

a képzőművészeti kamarának felállítása.

Mert nagy baj, hogy sok álmüvész szaladgál közöttünk, kér támogatást, rontja a közizlést, de rontja a komoly művészek helyzetét is. Ezen csak a képzőművészek kamarájának létesítése segíthetne. Ennél a kérdésnél azonban meg kell mondanom azt is: nagyon fontosnak tartom a vidéki kiállításoknak minél nagyobb mértékben való megrendezését, fejlesztését. Ez az egyetlen mód a társadalom széles rétegeinek helyes művészi meglátásra és érzésre való szoktatására és nevelésére és

egyetlen mód az egész nemzeti társadalom áldozatkészségét is megnyerni a művészet számára.

A vidéki kiállítások ügyének fejlesztése ezenkívül szükséges azért, mert a magukat műkereskedőnek nevező ügynökök főleg a vidéki közönség körében nagyon sokat ártanak, nemcsak a művészi izlésnek, hanem a művészek anyagi érdekeinek is.

A magyar kultúra külföldi sikere

— *A magyar irodalom és művészet fejlesztése terén külföldi vonatkozásban milyen intézkedéseket és reformokat tart Excellenciád elsőrendüen fontosaknak? Számithatunk-e a külföld érdeklődésének az eddiginél is erőteljesebb megnyilvánulására?*

— Ezt a szempontot — hangzik válasza — rendkivül nagy jelentőségünek tartom. Szemben a bennünket környező és barátiaknak alig nevezhető kis népekkel,

egyik legerősebb fegyverünk, leghatékonyabb propagandaeszközünk a baráti külföld előtt, szellemi, kulturális és művészeti fölényünknek bizonyítása.

Ha erre a fáradságot nem sajnáljuk, ez nehézségbe igazán nem ütközik, mert a legtárgyilagosabb szemlélő is *kell, hogy megállapitsa messzemenő fölényüket.* Éppen ezért igen fontos, hogy művészetünket elvigyük külföldi kiállításokra. Ez ma még talán jelentős anyagi áldozatokkal sem jár, mert a külföldi, elsősorban a németországi és olaszországi kiállításokon a művek legnagyobb része elkél. Igen fontos könyveink kivitele is, jó német és olasz fordításokban. Ezen a téren máris nagy haladás mutatkozik. Itt is hangsúlyoznom kell, hogy

anyagi szempontból is érdemes irodalmi munkáinkat külföldre vinni,

mert *különösen Németországban a könyvvásárlási kedv hihetetlen mértékben felfokozódott.* A Magyar-Német Társaság és a Berlinben székelő Német-Magyar Társaság szintén arra törekszenek, hogy kölcsönösen a legtöbb irodalmi alkotást juttassák el saját anyanyelvén az olvasóközönségnek.

Nagytakarítás az irodalomban

— *Kegyelmes Uram!* — mondjuk most *Tasnádi Nagy* Andrásnak — *a magyar kultúra intézményes reformokat vár, de elsősorban mégis eszmei irányitást. Ezért néz a legteljesebb bizalommal és várakozással Nagyméltóságod működése elé. Nemzeti és keresztény szempontból hogyan itéli meg a magyar irodalmi és művészeti élet jövő fejlődését?*

Válasza határozott és energikus:

— Keresztény és nemzeti szempontból kétségtelenül *sok történt az utolsó egy-két esztendő alatt.* De nem szabad magunkat azzal ámitani, hogy az ideális állapothoz közel jutottunk.

Nem szabad azt gondolnunk, hogy minden rendben van,

ha íróink keresztények és magyarok, mert emellett az is szükséges, hogy könyveink is keresztény és magyar szellemet, egy nemesebb és magasabbrendü szellemet áraszszanak magukból. Sajnos, az a tőlünk idegen lélek, amely évtizedeken át beleszötte magát szellemi életünkbe, ezt a munkát olyan alaposan elvégezte, hogy keresztény és magyar íróinknál is, még ma is, gyakorta találkozunk ennek a lelkiségnek a nyomaival.

Radikális tisztogatásra van szükség.

Ha a szántóföldet túlságosan ellepi a gaz, máglyába rakják és elégetik, hogy még mag se maradjon abból a gazból. Ilyenféle műveletre van szükség irodalmi téren is. Itt elsősorban a ponyvairodalomra gondolok . . .

Szinte haragosan folytatja:

— De egyébre is. Egyenesen elképpesztő, hogy miket hallani még ma is a sanzonok és kuplék világában, az izlésnek olyan alacsony fokán, hogy az ember elszomorodik: ilyesminek még akad közönsége.

Annál inkább kíméletlen intézkedésekkel kell ezeket a magyar életből kiseperni,

mert *fájdalom, már beférköztek a magyar faluba is* és a magyar falusi ifjúság, ahelyett, hogy a magasabbrendü magyar kultúra útján haladna s emelkednék, feledi még a régi magyar nótákat, régi dalokat is s

„habos süteményről", meg „nagyságos asszonyomról" és „kis kacsáról", „egyetlen éjszakáról"

s hasonló dolgokról szóló „slágerekkel" tölti meg a fejét és szivét.

Igy fejezi be nyilatkozatát:

— Ha azt akarjuk, hogy igazán nemzeti lélek és magasabb szellem hassa át irodalmunkat és nevelje ifjúságunkat és közönségünket, akkor *a legerőteljesebben kell minden eszközzel arra törekednünk, hogy a sok ártó gazt végre egyszer eltávolitsuk.*

*

Az interju elején azt mondotta *Tasnádi Nagy* András, hogy ma még nem adhat teljes programot. Pedig kevés szóval milyen sokat mondott, milyen nagy programot: *azt, amire félszázados liberális tündöklés óta vár az ország:*

keresztény és nemzeti megújhodást az irodalomban,

amely, *ha magyar, nemzetet épit ha pedig nem, elpusztit mindent.*

Nemcsak a kultúrális és művészi világnak, de az egész magyar társadalomnak nagy-nagy nyeresége ennek a kiváló embernek új, fontos megbizatása, aki

nemes magyar úr, politikus, diplomata, államférfi és művész.

A magyar társadalom színe-java apraja-nagyja pedig *lelkesen segit a gaz összegyüjtésében és ott lesz a máglyagyujtásnál . . . .*

LUKACSOVICH LAJOS

Mi a titka a német légihaderő fölényének?

Berlin, december 24.

A német légihaderő kiválóságának titka nem csupán a személyzet nagyszerü kiképzésében rejlik, hanem ugyanilyen fontos tényező a német repülőgépgyártás tökéletessége is. A repülőgépgyártás tökéletesitéséhez viszont *elengedhetetlenül szükségesek azok a tudományos kisérletek, amelyek során a legkiválóbb nyersanyagokat és épitési módszereket megállapitják.*

A repülőgépgyárakkal együtt ezek a tudományos kutató intézetek is valósággal gombamódra szoporodnak. Ezeknek az intézeteknek igen számos kérdéssel kell foglalkozniok: aerodinamikával, repülési mechanikával, anyagvizsgálattal, elektrofizikával, navigációval, de legfontosabb tárgya a kutatásoknak *a repülőgépmotorok ellenállóképességének teljesitőképességvizsgálata a nagy magasságokban.* Ezekben a kutató intézetekben speciális berendezésekkel állitják elő mindazokat a légköri feltételeket, amelyek a repülőgépmotort a magasban befolyásolhatják.

Az új találmányokat szintén itt próbálják ki. A leikus el sem gondolhatja, mi mindenre kell tekintettel lenni a repülőknél. Igy például 10 km magasságban a viz már *67 C fok melegben felforr,* ha nem helyezik mesterséges légnyomás alá. A benzin ugyancsak forrni kezd ebben a magasságban, ha 15 C fok melegen töltötték a tartályba.

A mostani háború tartama alatt a német légügyi kutató intézeteknek sikerült *új acélanyagot találniok a repülőgépépités* céljaira és olyan nyersanyagokat is találtak, amelyek többszáz óra hosszat deformálódás nélkül kibirják a 600 fokos meleget. Még a repülőgépek bevonására szolgáló lakkfestékek is gondos kutatások és kisérletek eredménye. A most használt lakkból például néhány gramm elég egy négyzetméter befedésére.

Az aerodinamikai és fizikai kisérleteket repülgép modelleken, úgynevezett *szélcsatornákon végzik.* Ezek a kisérletek arra szolgálnak, hogy a repülőgép legkedvezőbb alakját megállapithassák a közegellenállás szempontjából.

Kellemes karácsonyi ünnepeket
és Boldog újesztendőt kiván

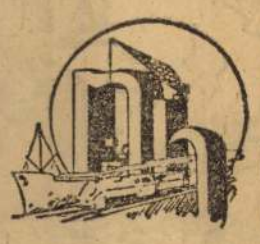

Németh és Társa
(ezelőtt Németh és Halász)
Nemzetközi Szállitmányozási Vállalat
BUDAPEST — ÚJVIDÉK

EKA

TELEPES ÉS UNIVERZÁL

SZUPER

Bemutatja:

MARNITZ

VIII. József-krt 37-39. Részlet! Csere!

Bemutatás, csere, javítás, árjegyzék

Sternberg

hangszergyár, Rákóczi-ut 60

Kinevezések a fővárosnál

Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester december 13-án betöltötte a kinevezési hatáskörébe tartozó alábbi üres közigazgatási végleges tiszti állásokat. A kinevezett alkalmazottak eskütétele december 16-án, kedden délelőtt 11 órakor lesz a főpolgármesteri hivatalban.

A főpolgármester *segédfogalmazókká* nevezte ki: Dr. Uzdi Lászlót, dr. Vadkerty Lajost, dr. Muzsnay Zsombort, dr. Bay Lórántot, dr. Fáy Ferencet, dr. Hornyák Jánost, dr. Weber Miklóst, dr. Czabán Jenőt, dr. Kurucz Lászlót, dr. Gundelfinger Györgyöt és dr. Pallos Imrét.

Árvaszéki segédfogalmazók lettek: Dr. Tóth Béla, dr. Neményi Tibor és dr. Prückler Frigyes. A főpolgármester számvevőségi főtanácsossá nevezte ki: Huber Ervint és Teleghy Györgyöt; számvevőségi tanácsosok lettek: Fery Pál, Ledovits József, Kemenes Frigyes és Selley István; számvevőségi főtisztek: Dr. Zalán Károly, Károlyi Ferenc, Lénárd Ernő, Mécs Károly és Halbauer Dezső; számvevőségi tisztek: Kovács Béla, Aigner Vilmos, Henszelmann Kálmán, Szüts Gabriella, Kuchta Gusztáv, dr. Farkas Antal, Rátay Imre, Lengyel Elek, Hollner Péter, Boray Imre és Réfi Béla.

Szendy Károly polgármester december 13-án betöltötte az alábbi üres közigazgatási végleges tiszti, gyakornoki, stb. állásokat. A kinevezettek eskütétele december 16-án, kedden délelőtt 11 órakor lesz az Uj Városháza közgyülési termében.

A polgármester *tanácsjegyzőkké* nevezte ki: Dr. Kutasi Jánost és dr. Dózsa Ferencet; fogalmazók lettek: Dr. Nagyiván Lajos, dr. Vesenyi Pál, dr. Leitner Emil, dr. Mátyásfalvi András, dr. Kerekes Árpád, dr. Bajcsy Dénes, dr. Kálnay András és dr. Laczfy János.

Az árvaszéki szakon fogalmazó lett: Dr. Tarlósy József; a mérnöki szakon főmérnökök lettek: Kalocsay László és Korbai Ignác; mérnökök lettek: Böszörményi József, Küstel Árpád és Kucsera Lajos. Segédmérnökökké nevezte ki a polgármester: Krasznai Andort, Bánó Lehelt, Vajk Istvánt és Vaics Sándort.

Műszaki főfelügyelők lettek: Száray Lőrinc és Bánóczy Béla; műszaki felügyelők: Halász István, Avar József, Adamek Ferenc, Markovácz Géza, Benedek Sándor, Deák Endre és Salamon László; műszaki főtisztek lettek: Csákó Lajos, Bukovinszky Nándor, Rózsa Gyula, Botos Ferenc, Zábori Dezső, Bodó József, Bajtay Lajos, Dezsényi Károly, Süveg László, Félix József és Kubinyi Ferenc; műszaki tisztek lettek: Gombos Tibor, Hánka Lajos, Erdélyi János, Szelistyei Emil, dr. Barsi Ferenc, Nécsey József, Nagy Sándor, Várady László, Kovács József és Fischer Ferenc.

A vegyészeti szakon vegyészek lettek: Vödrös Kálmán és dr. Kárpáti Zoltán; segédvegyészek: dr. Péthelyi Alexandra, Érsek Albert és dr. Knepp6 Jenő.

A könyvtári szakon felügyelők lettek: Tuczentáller Lujza és Zsák Wilfried; könyvtári főtisztek lettek: Csöppüs Béla, dr. Romhányi Károly és Rózsa József; könyvtári tisztek: dr. Rupp László és dr. Tichler János.

Az állatorvosi szakon állatorvosokká nevezték ki: Dr. Bakos Károlynét, dr. Péderi József, dr. Tóth Kálmánt és Ghiczy Bélát; segédállatorvosok lettek: Józsa Tivadar, Latos Sándor, Hum János, Gellai Miklós és Szalai János.

A közélelmezési szakon közélelmezési tanácsnok lett: Vitéz Vass István, közélelmezési főfelügyelők lettek: Gagyhy Jenő, dr. Kézdy János és Váry József; közélelmezési felügyelők: Nánay Sándor, dr. Fábry István, Burg Zoltán és Bohutinszky Frigyes; közélelmezési segédfelügyelők: Balázsy József, Bencze Ferenc, Supka János és dr. Páldi Sándor.

A polgármester *tüzoltó segédfelügyelővé* nevezte ki: Szilágyi Miklóst.

A gyógyszerészi szakon főgyógyszerész lett: Tahy István; gyógyszerészek: Jeszenszky Viktor, Dávod Endre és Barthos Endre; segédgyógyszerészek: Bertalanfy Valér, dr. Huszár Zoltán, dr. Csontos Mátyás és Pucsay Ottó.

Az adóhivatali szakon adóhivatali főtanácsosok lettek: Pajzs Antal és Weinber János; adóhivatali tanácsosok: Koppányi István, Bajó Károly és Steyrer Ferenc; adóhivatali főtisztek: Késmárki Zoltán, Kobida Béla és dr. Gyulai László; adóhivatali tisztek: Koób Géza, Mézes János, Velomi András, Villányi József, Lung Antal, Janda Tamás, Zsigri Géza, Bugsch Gusztáv, Hegedüs Tibor, Palánszky Andor, László Dávid és dr. Nezsényi Egon.

Az adószedői szakon adószedő tisztekké nevezték ki: Arany Istvánt, Kessler Istvánt és Molnár Gyulát.

A pénztári szakon pénztári tiszt lett: dr. Nits László.

A gazdasági szakon gazdasági főtiszt lett: Polgár Emil; tiszt: Törökfalvi Gyula.

A segédhivatali szakon irodafőtisztekké nevezték ki: Dezső Zoltánt és Galambos Zoltánt; irodatisztek lettek: Gál Ferenc, Lukách Lajos, Járfás László, Soponyai János, Leitgib István, Pántos Jenő, Hámori Mihály, Csóka József, Csekef László, Hargitai István és Samu László.

A kezelési szakon kezelő főtisztek lettek: Niessner Eleonóra, Stadler Józsefné, Apriły Erzsébet és Antal Erzsébet; kezelőtisztek lettek: Somlyai Mária, Fülöp Erzsébet, Huszár Erzsébet, Béressy Sándorné, özvegy Drahovszky Viktorné, Janicsek Ilona, Szakál Vilma, Varga Erzsébet, Baránski Margit, özvegy dr. Magyar Lászlóné és Csák Károlyné.

Fogalmazógyakornokok lettek: Dr. Boronkay József, dr. Csordás Mihály, dr. Hámory Lajos, dr. Károlyi Károly, dr. Körmendy Tamás, dr. Külley András, dr. Lénárd Ernő, dr. Péterhidi Gyula, dr. Pempéry Béla, dr. Sófalvy Lajos, dr. Szabados Dezső, dr. Szentkirályi Kálmán és dr. Véghelyi Győző.

Árvaszéki fogalmazógyakornokok lettek: Dr. Klim István, dr. Medeczky György és dr. Várady Kálmán.

Mérnökgyakornokokká nevezte ki a polgármester: Cserhalmi Sándort, Killmeyer Lajost, Muzsik Károlyt és Rehák Sándort.

Műszaki gyakornokok lettek: Csató Lajos, Forgács Ferenc, Kristóf János, Pál Ferenc János, Resch József, Városy László, Záborszky Gyula és Gephardt Béla.

Könyvtári középfoku gyakornokok lettek: Fancsali Petronella, Szögedi József és Zoltán József.

Közélelmezési gyakornokok lettek: Friedreich István, Kattinger Gusztáv és Kolossy Gábor.

Gyógyszerészgyakornokok lettek: Nagy Ákos és Sárkány György.

Számvevőségi gyakornokok lettek: Babóti Iván, dr. Cseffalvay László, Földes László, Juhász Elek, Juhász József, Katona Sándor, Kende Bódog, Maróth Andorné, Mészégető István, Miklós László, Molnár József, Németh Sándor, Radványi Ferenc, Rupp László, Somfalvi István, Szilvássy Jenő, Thiermayer Ferenc és Wolf Péter.

Adóhivatali gyakornokok lettek: Dr. Asztalos Pál, dr. Ágner László, Balog György, Barna Béla, Borsos Ferenc, dr. Bölöni Andor, Dankházi Lajos, Fajnor Imre, Gáti István, Kiss László, Kliment Frigyes, Koltai György, Kovács Károly, Kőhalmi János, May Vilmos, Megyesy Ágoston, Menczel György, Patakos Károly, Pfléger Dezső, Schmarilla Ede, Szigetváry Aurél, Weninger Károly és Wiesner István.

Adószedő gyakornokok lettek: Bogisich Imre, Darvas Zoltán, Kovács Lajos és Moldoványi Gyula.

Pénztári gyakornokok lettek: Melha Endre és Toma Ferenc; gazdasági gyakornokok: Dr. Pálla Jenő Kornél és Spáda János.

A polgármester *kezelőkké* nevezte ki: Adorján Károlyt, Balás Kálmánt, Barsy Sándort, Berczeli Jánost, vitéz Béley Gábort, Bordos Lajost, Egri Nagy Józsefet, Filach Nándort, Kozma Gábort, Maróth Lászlót, Mátyás Lajost, Olyeár Lajost, Sárosi Károlyt és Zalatnai Leót.

Kezelőnők lettek: Gerritsen Melánia, Irányos Mária, özvegy dr. Kakucsy Lászlóné, Oláh Ibolya, Ruib Vilma és Weigel Antalné.

Textilkereskedők figyelmébe!

Gondos kereskedő harisnya és kötöttáru szükségletét az

Udvarhelyi cégnél

szerzi be. Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 21

Időszerü és örök játékok

Séta a karácsonyi játékvásáron

Karácsony akkor is a szeretet ünnepe marad, ha gondjaink szaporodnak és örömeink megfogyatkoznak. Az életet szerényebb igényekre hangoljuk, a család összébb huzódik, de talán ettől is csak melegebb lesz a szivek táján. És van valaki a családban, akinek semmit sem szabad észrevennie, akitől távol kell tartani a háborus karácsony minden gondját és szorongását. Gyermek őfelsége karácsonya idén is csillagszórós, angyalhajas, boldog mennyország lesz.

Mit keres a közönség?

A játékosbolt, ahová a délelőtti órákban benyitunk, tele van — nemcsak játékkal, hanem vevőkkel is.

— Hála Istennek — mondja a tulajdonos —, megerősitett személyzettel dolgozunk.

Legtöbben határozott céllal jönnek az üzletbe, hiszen hetek, talán hónapok óta melengetik szivükben a gyermeknek szánt karácsonyi meglepetést.

Egy fiatal leány mesekönyvet kér.

— A nővérem kisfiának — teszi hozzá, félreértések elkerülése végett. Szemében csillogó érdeklődés, amikor a szebbnél-szebb szines könyvek között válogat. Szinte látszik rajta a tépelődés: melyiket szerettem legjobban kicsi koromban? Mert játékot csak igy lehet vásárolni: ha egy pillanatra magunk is gyermekek leszünk, a gyermek vágyaival és igényeivel közeledünk a tárgyak csábító tömegéhez.

— Hintalovat kérek — mondja egy bundás ur. — Szépet és jó erőset! Amikor eléje teszik a felszerszámozott kis almásszürkét: rátenyerelve sokáig hintáztatja. Szeretne ráülni? A gyanusitás alaptalan, de annyi bizonyos, hogy a meglett koru, bundás ur a hintaló kipróbálása közben emlékezik, szemmellátható an emlékezik valamire . . .

Rengeteg autót kérnek és repülőgépet, felhuzó-kulccsal, azután épitőkockát, babát, számolótáblát, lombfürészt, ólomkatonát. És társasjátékot. Majdnem mindenki vesz ráadásnak egy társasjátékot. Alaposan elmagyaráztatják maguknak a szabályokat, az előrejutás és a visszaesés feltételeit, még a hatszámjegyü fekete kockát is megpörgetik.

— Felnőtteknek is nagyon szórakoztató — ajánlja udvariasan a kereskedő.

— Ugyan — legyint egy hölgy, de arra gondol, hogy unalmas téli estéken, amikor nem kapni jegyet a moziba, talán mégis . . . Mindenesetre becsomagoltatja.

Mit kinál a kereskedő?

Az áruházban megkérdezzük, mit ajánlanak egy hatéves fiunak? A válasz: tankot, repülőt és tengeralattjárót.

— Persze, a mai gyerekek szivesebben játszanak ezekkel, mint a lóversennyel vagy a dominóval . . .

— Kérem, amennyire „fogyasztóinkat" harminc év alatt megismertem: tapasztalom, hogy mindennel egyformán szivesen játszanak. Tulajdonképpen mi, felnőttek szoktatjuk rá őket erre vagy arra a játékra. Természetesen most lépten-nyomon annyit hallanak a háboruról, hogy fokozott érdeklődéssel fordulnak a hadijátékok felé. Ezért, ha valaki ránk bizza: ezeket ajánljuk.

A megrakott asztalokon tökéletes kivitelü apró tankok, teherautók, ágyuk, fényszórók és katonák hosszu sora áll. Nem hiányoznak az előző nemzedék gyermekkorából ismerős alakok sem: a huszár, a gyalogos, a zászlós, mindmegannyi lendületes pózba merevedve, amint a gyermeki képzelet megelevenitő erejére várnak.

A legujabb játékok

A lélektan szerint a gyermek — méreteiben lekicsinyitve — a felnőtt életét éli. A játékszerek birodalma igazolja ezt a tételt: mindenfelé a mi világunk kicsinyitett mását látjuk. Az időszerü játékok annyira napjaink elevenjébe vágnak, hogy korunk egész arculatát össze lehetne állitani belőlük.

A légoltalmi játékból megtanulja a gyermek, hogyan kell viselkednie légiriadó alatt. Minden szabálytalanságért büntetőpont jár. Látunk eltőernyős, villámháborus, járőrös és kém-társasjátékokat.

Örvendetesen időszerü az „Erdély visszatért" nevü képes lottó. A hatvannégy szines erdélyi kép összerakása ügyességet kiván, amellett a képek rövid szövege megismerteti a gyermekkel Erdély szépségeit és kincseit.

Nagy keletjük van a vászonról ismert Oz, Hófehérke, Kék Madár, Pinocchio és más rajzfilmek szivderitő alakjainak.

Technikai haladásunkról tanuskodnak a gyermekszobában is dübörgő vasutak, száguldó autók, berregő repülők, zakatoló nyomdagépek és filmvetitők. Az apró telefonok egyelőre csak szórakoztatják gyermekeinket. Később majd megismerkednek árnyoldalaikkal is.

A mindig ujak

Egy hatvanéves budapesti cégnél megkérdezzük: vannak-e „örök játékok"? Olyanok, amelyek nincsenek alávetve a divat változásának.

— Sokkal több ilyen játékunk van, mint „aktuális" — hangzik a válasz.

Megtudjuk, hogy az állandóságot, éppen ugy, mint az életben, itt is a női nem képviseli. A kisleányok nem akarnak lépést tartani a korral, helyesebben a politikával. Szeliden és makacsul megmaradnak bevált, az idők viharos változásait átvészelt játékaik mellett. Hajasbaba kocsival és sok ruhával, főzőedény, szobabutor és bölcső: ezek az apró női élet örök, megunhatatlan kellékei.

A fiuk mozgékonyabbak, éhesebbek az ujitásokra.

— Azért vannak állandó fiujátékok is . . .

— Vannak. Talán inkább játéktipusok. A vetélkedés, a virtus, a győzniakarás vágya több kielégülést talál a társasjátékban, mint egy gép felhuzásában. Ezért nem szoritja ki semmi a dominót vagy a lóversenyt. Éppen ilyen „örök játék" a képeskönyv is.

A válasz megnyugtat. Az utóbbi időben sok jel mutatott valami szakadékfélére a régi és az uj nemzedék gyermekkora között. De amig játékaik egyformák, amig a gyerekszobában megértjük egymást, addig nincs baj.

Dr. Gyenes István.

Dr. Tasnádi Nagy András, az Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke

Mint a hivatalos lap szombati száma közölte, a Kormányzó Ur *Tasnádi Nagy András* magyar királyi titkos tanácsost, az országgyülés képviselőházának elnökét, az *Országos Irodalmi és Művészeti Tanács* elnökévé nevezte ki hat évi időtartamra.

Tasnádi Nagy András kinevezése általános örömet és megelégedést keltett az irodalom és művészet világában, mert az ő személyében olyan vezető került ennek a nagyfontosságu kulturális testületnek élére, akinek nemcsak egyénisége, hanem eddigi működése is biztositéka annak, hogy az Irodalmi és Művészeti Tanács még az eddiginél is fokozottabb mértékben betölti fontos hivatását. Tasnádi Nagy Andrásra vár a feladat, hogy *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszternek az irodalmi és művészeti élet szükséges átszervezésére, a kamarai gondolatnak művészeti és irodalmi téren erősbödő érvényesülésére vonatkozó elgondolásai és tervei ugy valósuljanak meg, ahogy azt a magyar kultura szelleme és szinvonala kivánja.

Tasnádi Nagy András, aki mint magánember is lelkes barátja a művészeteknek, aki maga is nem mindennapi tehetséggel foglalkozik festészettel, művészettörténettel, mint műgyüjtő pedig finom izlésről és alapos hozzáértésről tanuskodik, eredményekben gazdag közéleti pálya után került 1935-ben a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba, ahol politikai államtitkár és a miniszter helyettese lett. Ez idő óta fáradhatatlanul lelkes tevékenységet fejt ki minden olyan téren, amely a magyar művészet és irodalom ügyét szolgálja. Államtitkársága idején az ő irányitásával rendezték meg a Liszt-emlékévet, nemcsak itthon, hanem számos külföldi fővárosban is. Az ő kezdeményezésére részesülnek az irók a megszokottnál jóval nagyobb támogatásban, de ugyanigy gondja volt az irodalmi egyesületek munkásságának megkönnyitésére, a magyar irodalom külföldi népszerüsitésére. Igen sok kiváló magyar irodalmi mű az ő támogatásának köszönheti külföldi megjelenését. Fokozott figyelmet szentelt a vidék művészeti kulturájának emelésére, országszerte tárlatok rendezését szorgalmazta, külföldön pedig kiállitások és hangversenyek rendezésével tett felbecsülhetetlen szolgálatokat a magyar képzőművészet és zene ügyének. Mindebben az a gondolat vezette, hogy Európának tudomást kell szereznie a kis magyar nemzet nagy szellemi gazdagságáról.

Tasnádi Nagy András kinevezését a magyar művészet és irodalom világa azért fogadja őszinte örömmel, mert tisztában van azzal, hogy róla ebben az uj munkakörében is elmondható: „a megfelelő embert a megfelelő helyre".

Az OFFICINA karácsonya

BIRÓ JÓZSEF:

EURÓPA FESTÉSZETE

Száznál több, részben szines képtáblával . . . . P 12.80

HAT REMEKMŰ

Morus, Platon, Montaigne, Saint Simon, Chamisso. Hat kötet diszes tokban . . . P 10.30

TERSANSZKY J. JENŐ:

ÖKOS ÉS OKTONDI

A legszebb szines mesekönyv . . . . . P 5.20

HAJDUNÉ:

MIT FŐZZEK MOST?

A mai idők szakácskönyve . . . . P 2.40

Negyven szegény magyar család boldog Karácsonya

Sárbogárd, dec. 13. *(A Pesti Hirlap kiküldött munkatársától.)* Fejér vármegye két nagy községében, Sárbogárdon és Cecén ünnepélyes keretek között adták át tulajdonosaiknak azokat az ujonnan épült családi házakat, amelyeket a Nép- és Családvédelmi Alap emeltetett az érdemesnek mutatkozott sokgyermekes családok számára. A két községben összesen negyven család jutott saját házhoz és kétszázötven gyermek élvezi a meleg családi otthon nyugodt boldogságát.

Sárbogárdon is, Cecén is a községnek egészen különálló részét alkotják ezek a mutatós, magyaros izléssel épült családi házak. Amint a vármegye alispánja, *Thaisz Andor* felavató beszédében mondotta, ezeknek a telepeknek kell mintául szolgálni, milyen az igazi magyar családok otthona, a lakóiknak pedig példát kell mutatni, milyen nyugodt, minden zavartól mentes és boldog annak a magyar családnak az élete, amely becsülettel és tisztességgel végzi a munkáját.

Az ünnepség hivatalos formaságait a szeretet melegsége tette bensőségessé.

A sárbogárdi és cecei uj házakba 40 szegény magyar családot vezetett be a vármegye alispánja, ő maga szelte meg a család első kenyerét, az egyház pedig megáldotta az uj otthonokat. Igazi magyar minta családi telep mind a kettő, családonkint átlag 6—7 gyermek jut egy-egy házra. Az arra érdemes szegény családok kiválasztásának felelősségteljes és gondos munkáját az országos szociális felügyelőség vezetői maguk végezték. Dr. *Bronts Gézáné* felügyelőnő, dr. *Somogyi Ferenc* orsz. szociális felügyelő, mint vitéz *Bonczos Miklós* államtitkárnak, a Nép- és Családvédelmi Alap elnökének helyettese, valamint *Soltész Jenő*, Fejér vármegye közjóléti szövetkezetének igazgatója körültekintő munkájának ereményeként jutott otthonhoz és biztos életlehetőségekhez az a negyven szegény fejérmegyei család, amely most vonult be hálatelt és tuláradó boldogsággal az eddig csak elérhetetlen álomképnek hitt saját családi házába.

A családvédelmi alap alig egy esztendeje áll fenn, de már eddig is több mint 3500 házat épitett az arra érdemes szegény magyar családok számára. Fejér megyében a most átadott házakkal együtt 81 családi ház készült el. A sárbogárdi és a cecei telepek *Oltiványi József* mérnök irányitása alatt épültek és már most minden lehetőség megvan arra, hogy a husz házból álló telepek tovább fejlődjenek és igazi mintaközségei legyenek a magyar földnek.

A betelepitettek mélységes hálával köszönték meg a hatóságok képviselőinek a családi otthonukat és maguk hangsulyozták, hogy nem ajándékul kapták, hanem a munkájuk eredményével fogják becsülettel letörleszteni a ház árát. Egy-egy ház ára átlagosan ötezer pengő, de ebből az összegből a betelepült családok a gyermekek számának megfelelő engedményt kapnak. Mezőgazdasági munkások, részes aratók, földnélküli emberek jutottak most olyan házakhoz, amelyek diszére válnak a községnek. A családvédelmi alap és a szociális felügyelőség munkája pedig szakadatlanul folyik tovább, hogy a jövő esztendőben még több sokgyermekes szegény magyar család juthasson fedél alá.

Karácsonyra veszi

Nyáron is örül neki —

ha BALATONFÖLDVÁRON VÁSÁROL VILLATELKET

Minden telek befásitva. Villany, vizvezetékcsatlakozási lehetőség! Mérsékelt árak. Kedvező részlet. Tájékoztató Balatonföldvár fürdő r. t. parc. irodája, Budapest, V., Szabadság-tér 14. Tel. 12-76-60.

A bolsevistaellenes kiállítás nagy sikere

A bolsevistaellenes kiállítást szerte az országból naponta ezren és ezren tekintik meg. A rendkivüli érdeklődésre való tekintettel a MOVE a kiállítást néhány nappal meghosszabbitja, már csak azért is, mert a magyar munkásság részéről is mindig nagyobb és nagyobb az érdeklődés.

Igy a Gamma-, a Ganz-, a Weiss Manfréd-gyárak munkásainak százai keresték fel csoportosan, vezetés mellett a kiállitást. Vasárnap az ózdi vasgyár 1400 főnyi munkása különvonattal érkezik a kiállitás megtekintésére. De ugyanilyen az érdeklődés egyéb gyárak, a tanuló ifjuság, a leventék részéről is.

A Magyar Bolsevistaellenes Kiállitás hire és anyaga külföldre is eljut. Helyszini közvetitést vettek fel olasz, francia nyelven és most legutóbb spanyol nyelven, a délamerikai államok számára. A bolsevistaellenes kiállitás tehát tulnőtt az ország határán.

A rendkivüli látogatásra való tekintettel a MOVE kéri, hogy az ötven filléres belépőjeggyel intézmények, iskolák, vállalatok, üzemek részéről történő csoportos látogatást idején a csoportvezetők előzetesen állapitsák meg a rendezőséggel, illetve a Corvin utazási irodával.

Elkészült a harmadik Magyarországon rendelt bolgár személygőzös

Szófia, dec. 13. (NST) A Magyarországon rendelt harmadik bolgár dunai személygőzöst *„Simon herceg"* névre keresztelték. A hajó most érkezett meg Russzebe, ahol vasárnap veszik át a hatóságok. A Duna Gőzhajózási Társulat gyáraiban épült, a legujabb műszaki vivmányok felhasználásával. Az uj hajó vizkiszoritása 420 tonna, 700 utast és 70 tonna árut szállithat. A már korábban szállitott négy uj tehergőzössel és a most szállitott három személygőzössel a bolgár dunai hajóraj korszerü és nagy teljesitőképességü hajótérrel rendelkezik.

A hazatért erdélyi és keletmagyarországi városok

Irta Ajtay József

A nyereménykölcsön vásárlásának harmadik hete is a nagy siker jegyében záródott. A tömeges kis és nagy jegyzések jelezték, hogy az egész magyar társadalom mily nagy megértéssel karolta fel a kormánynak ezt a helyes szempontoktól vezetett kötvénykibocsátási akcióját, amely egyrészt igen nagy kedvezéseket nyujt a kötvény vásárlóinak, másrészt pedig rendkivül fontos nemzeti és gazdasági célokra kivánja felhasználni a kötvénykibocsátás révén befolyó százmilliós kölcsönösszeget.

Ezekben a napokban fokozott érdeklődéssel fordul a közvélemény a visszatért erdélyi és keletmagyarországi országrész minden kérdése felé. Megismerni óhajtja valamenynyi vonatkozásban ennek az értékes területnek igazi helyzetét és mindazt, amit javára tenni lehet és kell.

A második bécsi döntéssel a jelentős városok egész sora tért viszsza az ezeréves magyar állam igazi hazát jelentő keretébe. Ezek a városok biztos reménységgel várják, hogy számukra ujra megnyilik — miként a multban is — a lendületes fejlődésnek eddig akadályokkal elzárt utja. Nagymultu, történelmi emlékekben gazdag városok, a magyar művelődés őrhelyei, a magyar szellemnek eddig nehezen nélkülözött bőséges, tisztavizü forrásai és egész vidékek fontos gazdasági központjai ujra a magyar nemzet nagy céljainak hivséges szolgálatára sorakoznak fel ezekben a hazatért országrészekben.

Kincses Kolozsvár

A mult ősszel visszacsatolt országrész négy törvényhatósági és tizenhét rendezett tanácsu várossal növelte városaink táborát. Az élen „kincses Kolozsvár" halad, Erdély fővárosa és szellemi életének központja. Tudomány és irodalom, művészet és szinház régidőtől fogva otthont talált ebben a szamosparti hires városban. Egyetem, számos középiskola és más tanintézet, könyvtár, muzeum és több más intézet szolgálja a tudomány és szellemi élet erőteljes virágzását. Az egyetemet végzettek számaránya a háboru előtt itt volt a legnagyobb, meghaladta a 12 százalékot. A magasabb képzettségü tanult elemhez csatlakozó birtokosok, iparosok és kereskedők Kolozsvárt a középosztály igazi városává avatták rendkivül élénk szellemi és társadalmi élettel. Belvárosának és főképpen a tágas, parkos Mátyás király-térnek a mult századok érdekes épületei adnak patinás jelleget. Itt emelkedik a Szent Mihályról elnevezett hires plébániatemplom, a középkori épitészet kiváló alkotása. Előtte Mátyás király hatalmas lovasszobra, *Fadrusz János* mesterműve. Mátyás királyunk gyönyörü szobra a komor elszántság és a diadalmas erő kifejezésével tekint amaz égtáj felé, ahonnan Erdélyt ismételten ellenséges támadások fenyegették. Nevezetes épitészeti emlékek még Mátyás király szülőháza, a Ferenciek rendjének temploma és kolostora, amelynek épen megmaradt refektoriuma Kolozsvár legrégibb épitészeti emléke. Ide sorozható a Farkas-utcában lévő református templom és a főtéri Bánffy-palota. Hires Kolozsvár botanikus kertje és a házsongárdi régi temető, Kolozsvár és Erdély annyi jeles fiának sirhelye.

Kolozsvár gyorsan fejlődött. Lakossága ma meghaladja a száztizezer lelket. A kétévtizedes idegen uralom nagy erőfeszitéssel igyekezett Erdély fővárosát eredeti jellegéből kivetkőztetni. Ennek a törekvésnek pusztán külszines eredményei a visszatéréskor szinte márólholnapra eltüntek és diadalmasan tört elő Kolozsvár ősi magyar jellege és szellemi arculata.

Marosvásárhely, Nagyvárad, Szatmárnémeti

A Székelyföld főhelye: *Marosvásárhely*, régi nevezetes és igen szépen épült városa Erdélynek, 45.000 főnyi lakossággal, fejlett kulturális és gazdasági élettel, számos középiskolával és művelődést szolgáló intézménnyel. Kossuth Lajos és Bem apó szobra emlékeztet a székelyek törhetetlen szabadságszeretetére és dicsőséges részvételére a függetlenségért vivott 1848—49-i harcokban. A határmegvonás a Székelyföld fővárosát elszakitotta a fő vasuti vonaltól és Erdély nyugati részétől. Zsákutcába szorult, amelynek kedvezőtlen visszahatását mindenképpen enyhiteni kell. A most épülő szeretfalvai—dédai vasutvonal jövő őszre tervezett megnyitása könnyebbé fogja tenni Marosvásárhelynek rendes nyomtávu vasutvonalon való megközelitését. A Budapest—Nagyvárad — Kolozsvár — Marosvásárhely között rendszeresitett légijárat és innen kiindulva, a székelyföldi városokat érintő légi postajárat némileg segit a székely főváros elzárt helyzetén.

A hazakerült királyhágóninneni városok között első helyen kell említenünk *Nagyváradot*, a Sebes-Körös partján épült, nagyvárosias jellegü székhelyét Bihar megyének. Az első világháboru előtt körösparti Athénnek nevezték eleven szellemi és irodalmi életéről. Nagy terület gazdasági központja volt, igen élénk kereskedelemmel, amely a multban gyors fejlődéshez juttatta. Az idegen uralom ezt megakasztotta és mindent elkövetett a kizárólag magyar anyanyelvü lakosság megváltoztatására. Az erőszakolt idegen külszin itt is nyomtalanul eltünt a honvédcsapatok bevonulásakor és Szent László régi városa legott viszszanyerte eredeti képét. Lakossága ma kereken 93.000 lélek és kedvezőbbé vált gazdasági helyzete erős fejlődéssel kecsegteti.

„Magyarországon eredeti minőségben készült."

Visszajött *Szatmár-Németi*, Szatmár megye legnagyobb városa, amely hajthatatlan kuruc szelleméről volt mindig hires. Most megyeszékhellyé lett és mint gazdag vidék nagy fejlődésre hivatott központja serényen dolgozik a jobb jövő megteremtésén. Lakossága ma 52.000 lelket számlál.

Rendezett tanácsu városok

Az emlitett négy, törvényhatósági joggal felruházott városon kivül visszakerültek ősi hazájukhoz a székely városok: *Székelyudvarhely, Csikszereda, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Gyergyószentmiklós*, valamint a magyar-szász lakosságu *Szászrégen;* Erdély nyugati részén pedig *Dés, Szamosujvár, Kolozs, Beszterce;* a Királyhágón innen: *Zilah, Szilágysomlyó, Nagyszalonta, Nagykároly, Nagybánya, Felsőbánya* és *Máramaros-Sziget.*

Erdély és Kelet-Magyarország visszatért városainak nagy a jelentősége kulturális, gazdasági és nemzeti szempontból egyaránt. A magyar kormányzat eddig is milliós segélyekkel és kölcsönökkel sietett segitségükre és igyekezett megakadt fejlődésüket ujra elinditani. A jövőre még fokozottabban kivánja gondozni ezeket a városokat, mint a magyar művelődés és a nemzeti érzés őrhelyeit, mint a gazdasági élet és az iparosodás központjait. A városok lakosságának nagy többsége magyar, kulturált és eleven gazdasági érzékkel megáldott. Ép ezért a városok arra hivatottak, hogy kisugárzó erejükkel minél szélesebb körben és különösen a nemzetiségek által lakott területeken minél üdvösebb hatást érjenek el. Támogatásuk, erősitésük ép ezért fontos országos feladat. A rájuk forditott áldozat bőségesen megtérül nemzeti, szellemi és anyagi javakban.

Hitler fogadta Japán berlini nagykövetét

Berlin, dec. 13. (Német TI) A Führer a szerződés aláirása alkalmából, amellyel a tengelyhatalmak és Japán a végső győzelemig tartó közös harcra tömörültek, szombaton délben *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter jelenlétében különkihallgatáson fogadta *Osima* tábornok, berlini japáni császári nagykövetet. A Führer Osima nagykövetnek a háromhatalmi egyezmény létrejötte körül szerzett kiváló érdemei elismeréseképpen átnyujtotta a legnagyobb kitüntetést, amelyet Németország adhat, a német Sasrend nagy aranykeresztjét.

1893 nyarán látogatott el másodizben hozzánk Kneipp. Az egykorú ujságok sokat irtak látogatásáról; ezekben sok olyan érdekes feljegyzést találunk, melyek a közönséget ma is nagyon érdeklik és figyelmét lekötik.

NAGY ESEMÉNY VOLT

az az előadás, melyet Kneipp 1893. június 13-án a Margitszigeten tartott. Budapestről és egész Magyarországról rengetegen gyültek össze, hogy meghallgassák. Egyszerű polgárok, katonatisztek, előkelőségek. A felső vendéglő nagyterme kicsinek bizonyult, akkora volt az érdeklődők tömege. S beszéde végén szűnni nem akaró ünnepléssel köszönték meg neki azt, amit mondott és amit az emberiségnek adott: azt a jó tanitást, hogy mindenben tartsunk mértéket, éljünk természetszerűen és együnk-igyunk észszerűen.

Sok régi bölcsességet elevenített fel előadásában Kneipp, de sok uj tanitást is fűzött azokhoz. S később, mint munkás életének és fáradhatatlan tevékenységének koronáját, adta nekünk pompás felfedezését, a **Kneipp malátakávé** -t. Azt, amelynek minden kávézó asztalon ott a helye. Mint a természetes életmódhoz segitő egyik kiváló eszköznek, mert a

Kneipp malátakávé,

az a malátakávé, melyet maga Kneipp adott nekünk.

TASNÁDINÉ REDECZKY ANNA

mű- és aranyhímző iparművész
(1920–1990)

Művészeti tanulmányait a pozsonyi Iparművészeti Főiskola textil szakán végezte.

Mint kézi- és gépihímző tanára volt az OKISZ szakmunkásképzőjének.

1953-tól hosszú éveken át a budapesti Oberbauer templomberendező cég munkatársa volt.

A népi hímzéstől a tűfestésig, aranyszállal, selyemfonallal, gyöngyökkel díszíti a nemes anyagokból készített egyházi öltözékeket (palást, kazula, dalmatika, stóla) és egyházi hímzéseit (szószék-terítő, úrasztal-terítő, keresztelőedényhez terítő, térdeplőszőnyeg, kehelytartó doboz, csengettyű-húzó, oltárterítő, tűhímzéses képek stb.) különféle egyházaknak. Hímzéseinek terveit nagyobbrészt Bardon Alfréd ny. műegyetemi tanár készítette.

Régi egyházi textíliák restaurálását is végezte (pl. a Mária Terézia menyasszonyi ruhájából készült miseruhát).

Kiállítást rendeztek műveiből Budapesten (1975, 1981), Kölnben (1985), Veszprémben (1986) és Keszthelyen (1990).

Egyházi és magántulajdonban találhatók alkotásai külföldön (Amerikai Egyesült Államok, Hollandia, Németország, Vatikán) és Magyarországon (Budapest, Esztergom, Győr, Veszprém, Hévíz, Püspökhatvan, Cserszegtomaj, Debrecen, Szőny, Szombathely, Gyüre stb.).

Munkásságát és tárlatait több cikkben méltatják:

ST.: Malerei mint der Nadel. Kölnische Rundschau, 1985. szeptember 18. A Veszprémi Egyházmegyei Gyűjtemény. Magyar Nemzet, 1986. május 19.

Petánovics Katalin: Kiállítás modern miseruhákból. Új Ember, 1986. június 15.

Köntös László: Szakmai felkészültség, hivatástudat. T. Redeczky Anna műhelye. Református Lapja, 1986. szeptember 7.

Petánovics Katalin: Modern egyházművészeti- és ékszerbemutató. Keszthelyi Hírlap, 1990. július 20.

Magyar Hajnalka: Milyen volt Krisztus köpenye? Egyházművészeti és ékszerkiállítás Keszthelyen. Zalai Hírlap, 1990. augusztus 11.

Borbás János: Modern egyházművészet. Kiállítás a keszthelyi Múzeumban. Napló, 1990. augusztus 11.

(v. a.): Püspökhatvanból is – Miseruhák a tárlaton. Váci Hírlap, 1991. június 18.

A Vigadó Galéria és az AirCont Kft.
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

TASNÁDINÉ REDECZKY ANNA

mű- és aranyhímző iparművész

egyházi hímzések és modern miseruhák
kiállításának megnyitójára

1991. augusztus 16-án, pénteken 17 órára

a Vigadó Galériába
(Budapest V., Vigadó tér 2.)

A kiállítást megnyitja:
LÁSZLÓ BALÁZS
kormányszóvivő

Közreműködik:
Budapesti Tomkins énekegyüttes
Művészeti vezető: **Dobra János**

Megtekinthető:
1991. augusztus 16-tól szeptember 8-ig
hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között

VIGADÓ GALÉRIA

DOROGI NYOMDA – KFT

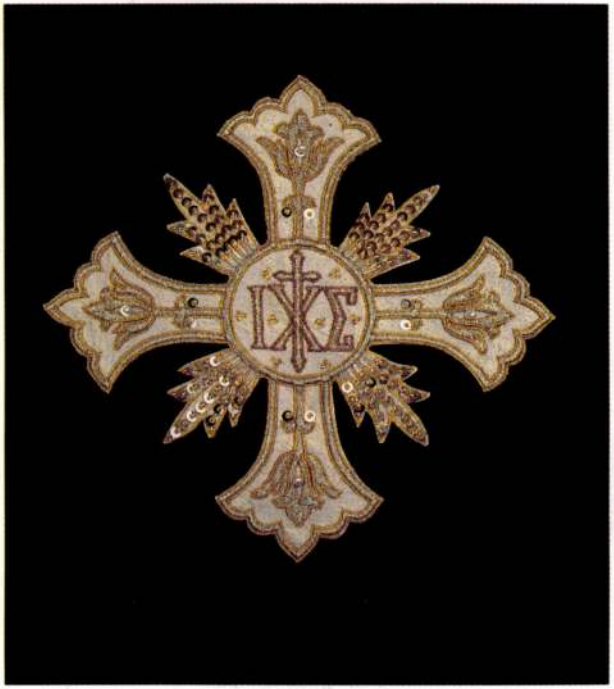

MEGHÍVÓ

TASNÁDINE Radeczky Anna

pedagóg
híradója

tak augusztus 12-én vasárnap, Kiskundorozsmán.

A Magyar Zeneművészek Szövetsége rendezésében Őszi kamarakoncertek sorozat indul, az európai szocialista országok felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére. Szeptemberben Győrött, október elején Debrecenben, ugyancsak októberben Budapesten és Vácott.

A bajai Szerb templomban bemutatkoztak a művészeti és ifjúsági táborba meghívott vendégek és zenetanárok. A hangverseny műsorán szerepelt Beethoven triója, Blodek D-dúr koncertje és Haydn C-dúr londoni triója.

Orgonakoncert volt Pannonhalmán Peskó György orgonaművész közreműködésével. A műsorán Bach és Liszt Ferenc művei szerepeltek.

Szarvason orgonahangversenyt rendeztek Kolos István orgonaművész és Réti Csaba énekes közreműködésével.

Veszprémben a Magyar Állami Hangversenyzenekar adott koncertet a veszprémi várban. A műsoron J. S. Bach és Mozart művei szerepeltek.

Szegeden népzenei találkozót rendeztek.

Győrbe érkezett a 73 tagú ausztriai Hollensteinből egy fúvózenekar és bemutatkozott a helyi közönségnek.

Sárospatakon a Bakfark Bálint Lant trió és a Kecskés együttes szólaltatta meg Balassi Bálint verseit.

Tihanyban Roland Muhr (NSZK) hangversenyén közreműködött a Magyar Rádió Gyermekkara Botka Valéria és Csányi László vezetésével.

Hajdúszoboszlón Tréfás György érdemes művész és Karika Róza közreműködésével a Debreceni Fúvósötös adott hangversenyt.

Ugyancsak Hajdúszoboszlón dalestet szerveztek Simándy József, Varga Magda énekesek és Kovács Endre orgonaművész közreműködésével.

Sopronban Herpay Ágnes fagottművész adott hangversenyt.

Gyomán Elekes Zsuzsa orgonaművész és Gregor József operaénekes Bach, Mendelssohn, Rossini és Liszt műveket adott elő.

figyelő

Naptár

bizottságok a testületi ülésen a

5. száma: Horváth Béla: A

Tassy Béla
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT
1984 OKT
1021

Tassy Béla: J. Amado illusztráció XII.

A dunavarsányi gyülekezet 25 éve

A dunavarsányi templom homlokzatán ez a bizonyságtétel olvasható: „Él az Isten és szeret". Amikor pedig az ajtón belépünk, a szemközti falon, az úrasztala és a szószék mögött az ősi zsoltár szavai: Tebenned bíztunk eleitől fogva. Ezek az írások jól kifejezik az önállósága 25. évfordulójáról megemlékező missziói egyházközség tagjainak erős hitét, rendíthetetlen meggyőződését, gyermeki bizalmát és élő reménységét. Augusztus 24-i hálaadó istentiszteletükre meghívták *dr. Tóth Károly* püspököt és mindazokat, akiket szorosabb szálak fűznek a gyülekezethez, de jöttek vendégek nagyszámban közelről, távolról is, hogy osztozzanak az örömben.

Az édesanyja és felesége társaságában hozzájuk érkező püspököt a *Bóna-lelkészházaspár*, a presbiterek és a dél-pesti egyházmegye elnöksége: *Gulyás László* espereshelyettes és *Virág Ferenc* egyházmegyei gondnok fogadta, az ifjúsági kórus pedig énekkel és virágcsokorral köszöntötte őket.

A dunavarsányi reformátusok hálaadó ünnepén részt vettek a helybeli testvérfelekezetek, az állami és társadalmi szervek képviselői. Jelen volt *Tamás Bertalan* zsinati külügyi osztályvezető és többen a hazánkban tartózkodó külföldi egyházi személyiségek közül. Ott volt *Király Zoltán* amerikai magyar református püspök, az akkor hazánkban tartózkodó amerikai református küldöttség tagjaival. Hollandiából, az NDK-ból is jöttek látogatók. A vendégek sorában foglalt helyet *Molnár Ambrus* hajdúvidéki esperes és felesége: Bóna Zoltánné lelkész szülei.

Dr. Tóth Károly püspök igehirdetésének alapjául az Úr Jézus Krisztus egyik legismertebb példázatát, a magvető történetét választotta (Lukács 8:4—15.). A képes beszéd és a hozzá fűzött jézusi magyarázat értelmét kutatva, mindnyájunkat foglalkoztató kérdésekre kereste a választ: van-e gyümölcse, haszna az Igének, az igehirdetésnek? Ha igen, mivel mérhető le? Van-e ereje és hatása a szavaknak? Sokszor úgy tűnhet — mondotta a püspök —, hogy nincs gyümölcse a hirdetett Igének. Vannak pillanatok, amikor az igehirdetők szívét kétség töltheti el, hitük meginoghat, mert oly' sok a kőszikla és a tövis. Mégis megtörténik a csoda, van jó föld is és a mag kicsírázik, szárba szökken, gyümölcsöt hoz, az emberi szavakba öltöztetett Ige csodákat művel.

Az Ige erőt ád a terhek hordozásához, vigaszt nyújt a szomorúságban, bizakodással tölti el a szívet, kisebb-nagyobb közösség javára gyümölcsöt terem, a Lélek gyümölcseit. Az Ige magvetése nem emberi mértékek szerint növekszik. Mi sokszor csak a termést fenyegető veszélyeket látjuk, a magokat elhordó madarakat, a sziklákat és a töviseket, a termésből semmit. Mégis lesz gyümölcs, mert ezt az ígéretet kaptuk: „a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban". Isten üzenete ma itt, a dunavarsányi gyülekezetben, a magvetés évfordulójának és a gyümölcsökért való hálaadásnak az alkalmán azt helyezi szívünkre a reménység példázatán át, hogy a mi dolgunk vetni, szórni a magot, hirdetni az Igét, szóval és cselekedettel is. A többit bízzuk Istenre — fejezte be igehirdetését a püspök.

Az ünnepi presbiteri gyűlést *Lőrincz Katalin* orgonajátéka vezette be. A megnyitás után Gulyás László egyházmegyei főjegyző köszöntötte a jelenlevőket, majd *Bóna Zoltán* lelkipásztor terjesztette elő jelentését.

A gyülekezet néma felállással emlékezett azokra, akik már a mennyei hazába költöztek, de az építés és épülés áldott eszközei voltak az Úr kezében.

A dunavarsányi reformátusok története a század elejére nyúlik vissza. A szétszórtan élő, majd fiókegyházzá vált hívek lelki gondozása a majosházai, később az áporkai, 1935-től kezdve pedig a dunaharaszti egyházközséghez tartozott. 1958-ban épült fel imaházuk, két évre rá önálló missziói egyházközösséggé szerveződtek.

A megerősödést, a lelki növekedést érzékeltetik a szemmel látható eredmények. Az eltelt 25 év alatt az udvaron elhelyezték harangjaikat, a templomot gyülekezeti teremmel és lelkészi hivatallal bővítették, lelkészlakást építettek, kívül-belül megújították templomukat. Az imaház valójában akkor vált templommá, amikor elkészült a toronynak is beillő harangláb. Negyedszázad alatt másfélmillió forintot költöttek épületeikre és ennek nagyobbik részét saját erejükből fedezték. A többit hazai és külföldi testvérek segítségének köszönhetik. Különösen hálára indító a hollandiai Hoofddorp gyülekezetének öt éven keresztül nyújtott támogatása.

Az anyagi épüléssel párhuzamosan a lelki gazdagodás jelei is kimutathatók. Emelkedett az úrvacsorával élők, a konfirmáltak, a megkereszteltek száma. A helyi és országos szolgálati ágak mindegyikébe belekapcsolódtak. Gondjuk van a betegekre, öregekre, magányosokra.

Az élénk figyelemmel kísért lelkészi jelentést követően *Mihók Anikó* szavalt. Ezután felszólalások, köszöntések hangzottak el. Ezekben kifejezésre jutott az összetartozás, a közös célokért az együttműködés készsége, a testvéri szeretet, az áldáskívánás. Rövid beszédet mondtak: *Belencsik István* egyházközségi gondnok, *Kucsera Benő* községi tanácselnök, *dr. Vona Ferenc* országgyűlési képviselő, *Shobrák Ferenc*, a Hazafias Népfront helyi szervezetének elnöke, *Tamás Bertalan* zsinati külügyi osztályvezető, *Ruel Drost*, a hoofddorpi gyülekezet lelkésze, *Király Zoltán* amerikai magyar református püspök, *Faragó Tibor* dunaharaszti és *Cserháti Kálmán* volt dunavarsányi, jelenleg kiskunlacházi lelkész, *Lehel László* evangélikus lelkész, *Felföldi Bertalan* római katolikus plébános. Végül az ifjúsági kórus citerakísérettel énekelte: Mindenkoron áldom az én uramat.

Dr. Tóth Károly püspök záróbeszédét négy szóhoz kapcsolta: köszönet, öröm, reménység és bizakodás. Megköszönte a lelkipásztorházaspár, a presbiterek és a gyülekezet hűséges szolgálatát, nyitottságát. Örömmel mutatott rá: ez a mostani együttlét kifejezi azt a lelkületet, amellyel egyházunk szolgál népünk körében és az ökumenének az egész világra kiterjedő közösségében. Az, hogy mi az egyetemes anyaszentegyház része vagyunk, nem csupán egyházi ügy, hanem fontos hatása, közösségteremtő ereje van az ellenségeskedések által megosztott világban. Reménységgel tekinthetünk előre, azzal a bizakodással, hogy ezen az úton járva segítséget nyújthatunk a világ népeinek és a mi népünknek is abban, hogy az emberek békés együttélése, az együvétartozás tudata mindinkább valósággá váljon — hangsúlyozta.

A jubileumi ünnepség végeztével a püspök megtekintette a gyülekezet történetét bemutató értékes kiállítást, majd a templom kertjében felállított sátorban szeretetvendégség keretében volt együtt a presbiterekkel, gyülekezeti tagokkal és a vendégekkel.

H. Gy.

Lelkészbeiktatás Csöglén

A feljegyzések szerint a csöglei egyházközség a XVI. század közepén keletkezett, szépen felújított templomát 1783-ban a régi templom átépítésével és kibővítésével építette fel. Augusztus 3-án, *Kálmán István* lelkész beiktatásakor, a 613 ülőhelyes templomot megtöltötte az ünneplő vendégsereg a helybeliekkel együtt.

Sáhó Andor esperes a Máté 4:1—4 versek alapján hirdette az Igét.

Kálmán István új lelkipásztor igehirdetésének alapigéje az I. Kor. 2:1—8 versek voltak.

A köszöntések sorát az egyházközség gondnok-helyettese nyitotta meg, majd *dr. Petneházy Attila* egyházmegyei gondnok kért áldást a lelkipásztor szolgálatára s életére. Megjelent a beiktatáson *Szalka József* Veszprém megyei egyházügyi titkár, aki a jelenlevő *Dömjén Zoltán* községi tanácselnök és *Dömjén Károly* Tsz elnökhelyettes nevében is meleg szavakkal köszöntötte Kálmán István lelkészt. A lelkipásztorok Igével köszöntötték a beiktatott lelkipásztort. *Németh Győző* és *Piriti Etelka* verset mondott.

—ó—r

A törökszentmiklósi

gyülekezet augusztus 17-én, vasárnap egynapos autóbusz kiránduláson meglátogatta a kecskeméti, nagykőrösi, ceglédi gyülekezeteket, továbbá a ceglédi Egészségügyi Gyermekotthont. Kecskeméten résztvettek az istentiszteleten, amelyen *Szabó Gábor* esperes-lelkipásztor hirdette az Igét. Istentisztelet után a kecskeméti gyülekezet életével ismerkedtek meg. Megtekintették továbbá az Egyházművészeti Múzeumot. A kirándulás érdekes eseménye volt a kecskeméti gyülekezet pihenő házának, az Emmausnak a megtekintése, amelyet *Varga László* lelkipásztor és *Balla Péter* beosztott lelkész mutattak be. A nagykőrösi gyülekezet életéről és szolgálatairól *Szabadi István* lelkipásztor számolt be. A Ceglédi Egészségügyi Gyermekotthont *Bogár Ilona* intézetvezető mutatta be. Az ott élő gondozottak énekszámokkal köszöntötték a gyülekezet tagjait, akik átadták adományaikat az Otthon részére. A kirándulás végén a ceglédi gyülekezet istentiszteletén vettek részt, ahol *Lizik Zoltán* lelkipásztor hirdette az Igét, továbbá a törökszentmiklósi gyülekezet fiataljai énekszámokkal szolgáltak.

Ünnepnap Csobádon

Csodálatosan szép ünnepi alkalma volt a csobád-abaújdevecser-encsi gyülekezeteknek július 27-én, amikor az abaúji egyházmegye első női lelkészeként iktatta be *Kürti László* püspök *Baksy Mária* lelkipásztort. Az ünnepi alkalom fényét emelte, hogy egy népes egyházi küldöttség is részt vett azon az Egyesült Államokbeli Missouri államból.

Az istentiszteleten *Benkő György* esperes Igeolvasása és imádkozása után Kürti László püspök hirdette az Igét a II. Tim. 2. alapján. „Mindég a Krisztus evangéliumát tartsd szem előtt — mondotta egyebek között a püspök. — Ezt az evangéliumot úgy kell hirdetni, hogy az járja át a szolgának a szívét is, neki magának is az evangéliumhoz méltó életet kell folytatni... Igyekezz helyesen fejtegetni Isten Igéjét. Igehirdetésed legyen mindég helyén mondott szó... Bátorítsd a félelmes szívűeket, intsd az elbizakodottakat, a rendetlenül élőket. Törekedj arra, hogy ez a gyülekezet, amely együtt hallgatja Isten Igéjét, egy közösséggé formálódjék, tagjai ne csak saját magukkal törődjenek, hanem vegyék fel a mások gondját is. Az evangélium arra inti a hívő embert, hogy mélységes érdeklődést tanúsítson az iránt a szűkebb és tágabb közösség iránt, amelyben él, a község iránt, egész népünk iránt, de az egész emberiség iránt is" — hangsúlyozta a püspök.

Mielőtt a beiktatott lelkésznő igehirdetése elhangzott volna, *Novák Józsefné* és *Frankó Miklósné* átadott a csobádi gyülekezet ajándékaképpen egy új palástot, hálájuk és szeretetük jeléül, eddigi hat esztendei megbízott lelkipásztori szolgálatáért.

A lelkésznő az I. Kor. 13. alapján prédikált. Egyebek között arról szólt, hogy igehirdetésében éppenúgy, mint a személyes beszélgetésben, igyekszik mindig az érthető emberi szót használni, az angyali üzenetet közvetíteni. De szolgálatában mindezeket megelőzi a szeretet, mely Jézus Krisztusban öltött testet.

Az istentiszteletet követő templomi ünnepélyen elsőnek Benkő György esperes, az abaúji egyházmegye nevében köszöntötte a lelkipásztort. Az állami és társadalmi szervek nevében *Madácsi Vince* községi elöljáró és *Varkoly Ferenc*, a Hazafias Népfront elnöke szólott. Az amerikai vendégek köszöntését a csoport egyik lelkésznő tagja adta át. Az evangélikus gyülekezet nevében *Péter Jenő* fancsali lelkipásztor, majd a helyi görög katolikus gyülekezet nevében *dr. Petrásevits Dénes* parókus, a család nevében pedig a lelkésznő édesapja kért áldást a beiktatott lelkipásztorra.

Értékes ajándékkal és kedves szavakkal üdvözölték a lelkésznőt az ongai gyülekezet nevében — melyben a lelkésznő nevelkedett, konfirmált és ahol első igehirdetését elmondotta — *Papp András, Négyessi Imréné* és *Jánosi Pál*. Az abaújdevecseri társgyülekezet nevében *Novák Ferencné* és *Tóth András* adta át a gyülekezet és presbitérium ajándékait. Az encsi gyülekezet köszöntését és ajándékát — ahol még csak egy féléve szolgál a lelkésznő — *Takács András* gondnok adta át. A csobádi gyülekezet nevében *Novák József* gondnok kért áldást a lelkésznő életére és további szolgálataira. *Újváriné Horváth Ilona* a mérai barátnők nevében virággal és ajándékkal kért áldást a lelkésznő életére. Végül a jelenlevő lelkipásztorok egy-egy Igével áldották meg a lelkipásztort.

—y r—

TASNÁDINÉ RADECZKI ANNA
Reformátusok Lapja
XXX. évf. 36. sz

Hogyan hallgassuk az Igét?

Jézus Krisztus a magvető és a lámpás példázatának elmondása után ezt a tanítást helyezi hallgatóinak szívére: „Vigyázzatok tehát, hogyan hallgatjátok..." (Luk. 8:18). Isten Igéjének hallgatása tehát éppen olyan fontos, mint elmondása, hirdetése, prédikálása.

A pásztorok az angyal által mondott örömhírt bizalommal fogadták és úgy döntöttek, hogy elmennek mind Bethlehemig, „hogy meglássák... hogyan is történt az, amiről üzent nekünk az Úr" (Luk. 2:15). A napkeleti bölcsek miután „kijelentést kaptak... más úton tértek vissza hazájukba" (Máté 2:12.). Heródes király pedig, jóllehet tudott a nagy eseményről, — de hatalma féltésében megölette Bethlehemben és környékén „minden kétesztendős és ennél fiatalabb fiúgyermeket..." (Máté 2:16.). Itt érthetjük meg, hogy ugyanannak az örömhírnek, Igének, isteni kijelentésnek a meghallására mennyire másképpen figyelnek, engednek vagy tiltakoznak a szívek.

Melyek tehát az Ige helyes hallgatásának feltételei? Isten Igéjének hallgatására készülni kell. A legjobb előkészület, az egyetlen út az imádság. Az olyan imádság, amely nem valami nagy nyugalmat ad, megelégedést, hanem inkább elveszi biztonságunkat, elégedetlenné tesz önmagukkal... Beláttatja velünk semmiségünket, kicsiny voltunkat és éhséget és szomjúságot támaszt bennünk. Nyugtalanná teszi életünket és egészen átad az Isten kegyelmére. Akkor készülünk legjobban az Ige hallgatására, ha érezzük, mennyire érdemtelenek vagyunk, hogy Isten szóljon hozzánk!

Eggyé formál

Az Igére figyelés, az igazi Ige-hallgatás, az ilyen imádság után következzék. „Nem igazi hallgatás az, ha valakit elnyom a buzgóság és vélt biztonságában, boldog nyugalmában elalszik a templomban. Nem igazi hallgatás az, ha valaki ámul a prédikátor zengő hangján, ölnyi termetének láttán... avagy szánakozik kicsiny termetén, felkészületlenségén... és egy pillanatig sem tudja, hogy miről szól az Isten Igéje" (Csikesz Sándor). Engedelmes, figyelemmel teljes igehallgatásra van szükség! Igaz, hogy legszívesebben azt hallgatnánk, ami legjobban érdekel bennünket. Áldott kegyelmi ajándéka az az igehirdetőnek, ha gyülekezetet eggyé tudja formálni az Igére figyelésben a Szentlélek segítségül hívásával. A gyülekezetnek pedig Istentől nyert kiváltsága, ha az igehirdető előtt megnyitja szívét és vall arról, hogy számára melyik a legégetőbb, legkívánatosabb kérdés, amelynek megoldásához elvezet a hirdetett Ige.

Előítélet nélkül

Az Igét alázatosan kell hallgatni. Alázatos ember az lehet, aki nincs eltelve önmagával, aki nem szédül meg tudásától, bölcsességétől, hatalmától, rangjától, aki alázatosan tudja fogadni az Ige tanítását, mint atyai intelmet, buzdítást. Az athéniek, már jóelőre készek voltak az ítélettel Pál apostollal szemben: „Mit akarhat ez a fecsegő mondani? Majd meghallgatunk erről máskor is" (Ap. csel. 17:18.32). Athénben nem is jött létre nagyobb, virágzóbb keresztyén gyülekezet. Az ókor világának pompás, művelt városában hiányzott az Ige hallgatásának alázata. Thesszalonika városának népe, akik jóval egyszerűbbek voltak mindenben, de hallgattak az apostol által hirdetett Igére, sokkal többet megértettek és elnyertek az Ige újjáteremtő hatalmából.

Vallanunk kell arról őszintén és bűnbánattal, hogy közülünk is hányan érkeznek időről időre, hasonló gondolatokkal az igehallgatás alkalmaira, mint egykor az athéniek. Akik ezt mondják, „azért prédikál, mert ez a foglalkozása" — és nem akarják elhinni, hogy talán éppen akkor, annak az igehirdetőnek a bizonyságtétele által is lehetséges eljutni a Krisztusban megszentelt életre. Akikben nincs alázat, bűntudat, szomjúság, addig nem láthatják meg az Isten országát, míg olyanok nem lesznek, mint a kisgyermek. Az alázatos szív és fül azt jelenti: Isten Igéje által lehet növekedni, gazdagodni, bővülni, gyarapodni, Krisztus cselekedeteiben.

Figyelni egymásra is

Az Igét egymás iránti szeretettel hallgassuk! Közömbös, szeretetlen, önző magatartás megsemmisítheti az igehirdető felkészülését, fáradozását, lelkesedését. De az igehirdető szeretetlen, fölényes, hivatalos magatartása is semmivé teheti az Ige hallgatóinak vágyakozását. De a hitből fakadó szeretet erősít. Ilyenkor az igehallgató úgy érzi, a magas szószék alább száll, az Ige szólója pedig, hogy az egész gyülekezet vele együtt magasabbra emelkedik: mindnyájan az Isten trónusa előtt sátorozunk. Figyelemmel, alázattal, egymás iránti szeretettel hallani az Igét annyit jelent, mint engedelmesen hallgatni az Igére.

A modern nevelés-tudomány nem elégszik meg azzal, hogy csak ismereteket akar elsajátíttatni, hanem az ismereteket azonnal összekapcsolja a gyakorlati élettel is. Így a tanulás munka és élet is egyszerre. Milyen nagy öröm az, ha valaki nemcsak hallja az Igét, hanem éli és tapasztalja igazságát is! Milyen nagy áldás, hogy az Ige testté lett, fogható, érzékelhető valósággá! Jézus Krisztus közöttünk járt! És ma is közöttünk jár Igéje és Szentlelke által és mi élhetünk az Ő akarata szerint.

Néhány esztendeje temettük el gyülekezetünk egyik nagyon mély hitű, idős asszonyát. Igen sok bibliai részt tudott szó szerint és az igehirdetésekre is szinte hibátlanul emlékezett. Egyszer megkérdeztem tőle, nem volt-e nehéz megtanulni a bibliai részeket és az elhangzott igehirdetésekre emlékezni? Eleinte nehéz volt — hangzott a válasz — sokszor elfelejtettem, de amikor igyekeztem megcselekedni, elvégezni, megvalósítani a megtanult Igét, a meghallgatott Igét az életemben, akkor az a szívemben és az emlékezetemben maradt végleg.

Hogyan hallgassuk az Igét? Elfogadni és megcselekedni engedelmesen mindazt, amit az Úr kíván és kér Igéjében tőlünk. Így nyerhetünk meg másokat is a Krisztus szolgálatára.

(Kazincbarcika)

Kocsis Attila

Szakmai felkészültség, hivatástudat

T. Redeczky Anna műhelye

„Igen Tisztelt Asszonyom! Ha kissé megkésve is, de szeretném kifejezni elismerésemet a szép és tökéletes munkáért, mellyel egyházunk címerét elkészítette. Köszönöm az ajándékba küldött kisebb méretű címert. Művészi tevékenységére továbbra is számítva, vagyok őszinte tisztelettel: dr. Takács Béla, múzeumigazgató." — E szavakkal méltatja egyházunk ismert egyházművészeti szakembere, a debreceni Kollégium múzeumának igazgatója *Tasnádiné Redeczky Anna* munkáját. Az iparművész Kossuth utcai lakása, — amelyet oly sok gyülekezeti tagunk, lelkipásztorunk keresett már fel — akárha egy egyházművészeti kiállítás. Gyönyörűen hímzett terítők, címerek, ikonok vonják magukra a látogató figyelmét. Ezek a gyönyörű tárgyak mind Tasnádiné Redeczky Anna iparművészről beszélnek, aki egész életét arra áldozta oda, hogy keze munkájával, ízlésével gazdagítsa, csinosítsa templomainkat.

Közvetlen, megnyerő, tiszta személyiség. Olyan, aki nyitottságával, az egyházművészet ügye iránti állhatatos szeretetével bizalmat vált ki mindazokból, akik felkeresik. És sokan kopogtatnak az ő ajtaján. Gyülekezeti tagok, lelkipásztorok. Joggal, büszkén mutatja szépen rendben tartott levéltárát. Az ország legkülönbözőbb részéből írnak hozzá hálás köszönő sorokat, elismerve művészi munkáját. Ottlétemkor három levelet emeltem ki a sok közül, az előbb már idézettet, valamint a szombathelyi és a gyürei lelkipásztor által írottakat. Mindegyikük tolmácsolja gyülekezetük tagjainak örömét, megelégedését. Valóban jelentős esemény, ha egy-egy gyülekezet templomának szószékére,

úrasztalára, keresztelőedényére új, művészi szinten elkészített terítő kerül. Mi, reformátusok mindig nagy hangsúlyt helyeztünk arra, hogy templomaink is hirdessék az örök üzenetet. Ezért hát nem mindegy, milyen textíliák kerülnek Isten házába, összhangban vannak-e a templom egyéb berendezéseivel, milyen művészi szinten vannak elkészítve.

Tasnádiné Redeczky Anna iparművész személyében azt a művészt becsülhetjük, aki egész életében vigyázó szemekkel őrködött egyházművészetünk tisztaságán. Ha kellett, vitatkozott is, mert olyan hímzést kértek tőle, amely nem illett az adott templom stílusához, felhívta a figyelmet a giccses, ellaposodó megoldásokra, tanácsokat adott, körültekintően megtárgyalt minden tennivalót a gyülekezetekből érkezett megrendelőivel. „Érdemes volt körültekintően megtanácskoznunk, hogy milyen is legyen a terítő, mert most, hogy a rendeltetési helyére került, látszik igazán, mennyire beleilleszkedik templomunk díszítő elemei közé" — írta neki Szakál Elemér, a szombathelyi lelkipásztor.

Ritka mesterség az övé. Nem elég csak a kézügyesség, a szinte kimeríthetetlen türelem, a szakmai tapasztalat, ha nem párosul hozzá magasszintű esztétikai ízlés, kultúrtörténeti jártasság. Hiszen a hímzésnek évszázados hagyományai vannak, s idők jártával formálódott, csiszolódott, kikristályosodtak motívumkincsei, technikái, mondhatnánk belső törvényszerűségei. S nemcsak egy adott kor stílusa tükröződik egy-egy hímzett terítőben, hanem vallási, felekezeti, szemléleti árnyalatok is gazdagítják. „Másképpen néz ki egy katolikus, mint egy református kehely" — érzékelteti Tasnádiné Redeczky Anna. Megragadó, amilyen otthonosan mozog a különböző vallási felekezetek világában. Éppúgy ismeri a katolikus, mint a református hagyományokat. Mielőtt belekezdene egy-egy terítő elkészítésébe, előbb megnézi a templomot, tanulmányozza berendezéseit, gondosan mérlegeli, hogy az adott templomba milyen terítő illik, harmonizál-e építészeti stílussal, az adott tájegység hagyományaival. Egyik szép munkája például a debreceni Nagytemplomban látható. A nagyméretű terítőre a faragott reneszánsz szószék motívumait hímezte.

Pozsonyból indult. Az ottani iparművészeti főiskola textiles szakán ismerkedett meg mesterségével. 1953-tól Budapesten a híres Oberhauer A. utóda nevű templomberendező vállalatnál dolgozott. Ez a cég minden felekezet számára készített egyházművészeti és használati tárgyakat. Innen a széles, felekezeti határokon is túlnyúló, az egyetemes egyházművészetet szolgáló ügyszeretete. Később önállósította magát, de az egyházművészet útjáról soha nem tért le.

Eddigi gazdag életművének legszebb darabjaiból számtalan kiállítást rendeztek már itthon is és külföldön is, Veszprémtől Kölnig, Vatikántól Budapestig.

Jelentős feladat az övé a magyarországi egyházak művészeti életében. Annál is inkább, mert szinte ő az egyedüli, aki ilyen magasszintű szakmai fekészültséggel végzi szolgálatát.

Köszönjük.

Köntös László

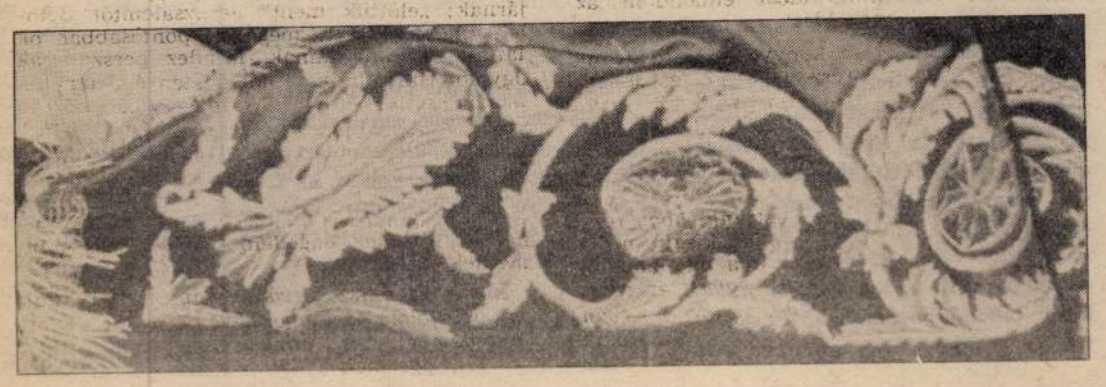

Jenővel, egykori szegedi szerkesztőségi társammal, együtt jelentünk meg Braun Sándor dolgozószobájában, aki miután már informálva volt az előzményekről, azonnal szerződtetett mindkettőnket, egyenként havi háromszáz korona fizetéssel. Szokatlanul nagy gázsi volt ez, még aznap hire futott a sajtóban és alig akartak hitelt adni neki.

— Két «vidéki» — mondták — havi háromszáz korona fejenkénti fizetéssel! Hihetetlen! Ki protezsálta ezeket? Ki lehet ezeknek a komája?

Hamarosan kiderült, hogy tulajdonkép nem protezsált bennünket senki, de azt hiszem, meg tudtunk felelni még azoknak az óriási és kivételes igényeknek is, amelyeket abban az időben A Napnál és egyedül csak itt támasztottak az ujságiróval szemben. Válogatott, legelsőrangu dolgozótársak, remek hirlapirók voltak akkor A Nap szerkesztőségének tagjai, már ujonnan betanitva és kiképezve Braun Sándor iskolájában, dr. Hajdu Miklós keze alatt, nem volt könnyü feladat ebbe az ensemblébe beilleszkedni, itt megütni a mértéket, amely, ismétlem, rendkivüli igényeket jelölt ki.

Molnár Jenő lett A Nap szerkesztőségi munkájának egyik

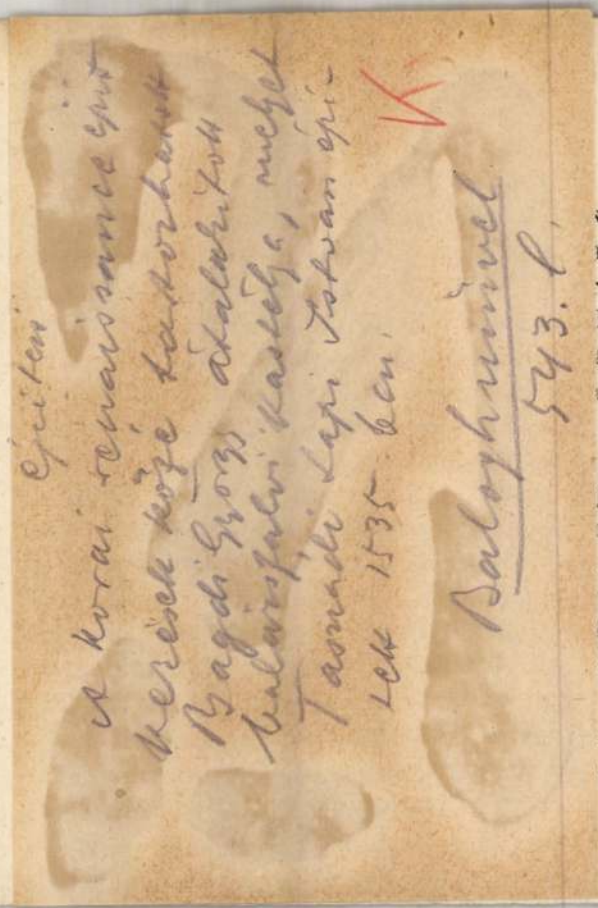

ktáltuk. A szerkesz-
kozásunkban, mó-
ért az ő számára
hér asztalnál is ré-
a mi szorgalmasan
kkoriban még igen
inkább nem ivott,
késő éjszaka vagy
jjel tudomásul ve-
n mulatozás helyé-
, felhivta a rendőr-
nátha a mi gondta-
bizony gyakran el-
megirta a szenzá-
gesta tért azután
ból tünt el hirtelen,
omásul vennünk az

amikor Bolgár La-
bucsut mondott a

TASNADY KOVACS MARIA 1931. november 9—14-ig

bemutató képkiállitást

rendez Károly-körut 26. sz., földszint. A kiállitás megtekinthető d. e. 10—4 óráig.

A kiállitott képek jegyzéke:

1.	Férfi arckép	
2.	Aratás	250 P
3.	Eszterházy Madonna. (Rafael reprodukció.)	200 »
4.	Falusi utcarész.	120 »
5.	Buzatáblák.	100 »
6.	Csendélet.	30 »
7.	Csendélet.	30 »
8.	Pihenő őzek, vizfestmény.	50 »
9.	Virágok.	100 »
10.	Cséplés.	250 »
11.	Rába part.	60 »
12.	Major.	60 »
13.	Borjuk.	80 »
14.	Játszóterek.	400 »
15.	Nusika.	
16.	Női akt, szénrajz.	50 »
17.	Majális. (Szinnyei Merse reprodukció.)	200 »
18.	Rab medvék, vizfestmény.	50 »
19.	Madarak, vizfestmény.	40 »
20.	Tájkép.	150 »
21.	Eszterházy Madonna (R. reprodukció.) vizfest.	120 »

Tasnády Kovács Mária

festő

TASSY BÉLA

KIÁLLÍTÁSA

BERZSENYI DÁNIEL MEGYEI KÖNYVTÁR

SZOMBATHELY PETŐFI SÁNDOR U. 43.

SAVARIA ŐSZI FESZTIVÁL

MEGTEKINTHETŐ:

1989. SZEPTEMBER 18—OKTÓBER 8-IG

K. V. Bp. 701854-1989.

BÉLA TASSY

WAS BORN IN 1942 IN PESTERZSÉBET.
SINCE 1967 HE HAS BEEN A REGULAR PARTICIPANT OF HUNGARIAN AND INTERNATIONAL EXHIBITIONS AND BIENNIALES.
HIR WORK WERE EXHIBITED IN BREAT BRITAIN, SYRIA, LEBANON, POLAND, ITALY, FINLAND, SOVIET UNION, CUBA, BULGARIA, EGYPT, GDR, FRG, ARGENTINA, IRAN, SWEDEN.
THERE ARE SEVERAL WORKS OF HIM IN THE POSSESSION OF PUBLIC COLLECTIONS AND OF HUNGARIAN AND FOREIGN MUSEUMS.

BÉLA TASSY

IST 1942 IN PESTERZSÉBET GEBOREN.
SEIT 1976 NIMMT ER REGELMAESSIG AN INLAENDISCHEN UND AUSLAENDISCHEN AUSSTELLUNGEN UND BIENNALEN TEIL.
IHRE WERKE WURDEN AUSGESTELLT IN GROSSBRITANNIEN, SYRIEN, LIBANON, POLEN, ITALIEN, FINNLAND, SOWJETUNION, KUBA, BULGARIEN, AEGYPTEN, DDR, BRD, ARGENTINIEN, IRAN UND SCHWEDEN.
MEHRERE VON IHREN WERKEN SIND IM BESITZ VON UNGARISCHEN UND AUSLAENDISCHEN MUSEEN UND ÖFFENTLICHEN SAMMLUNGEN.

Tanya Bel

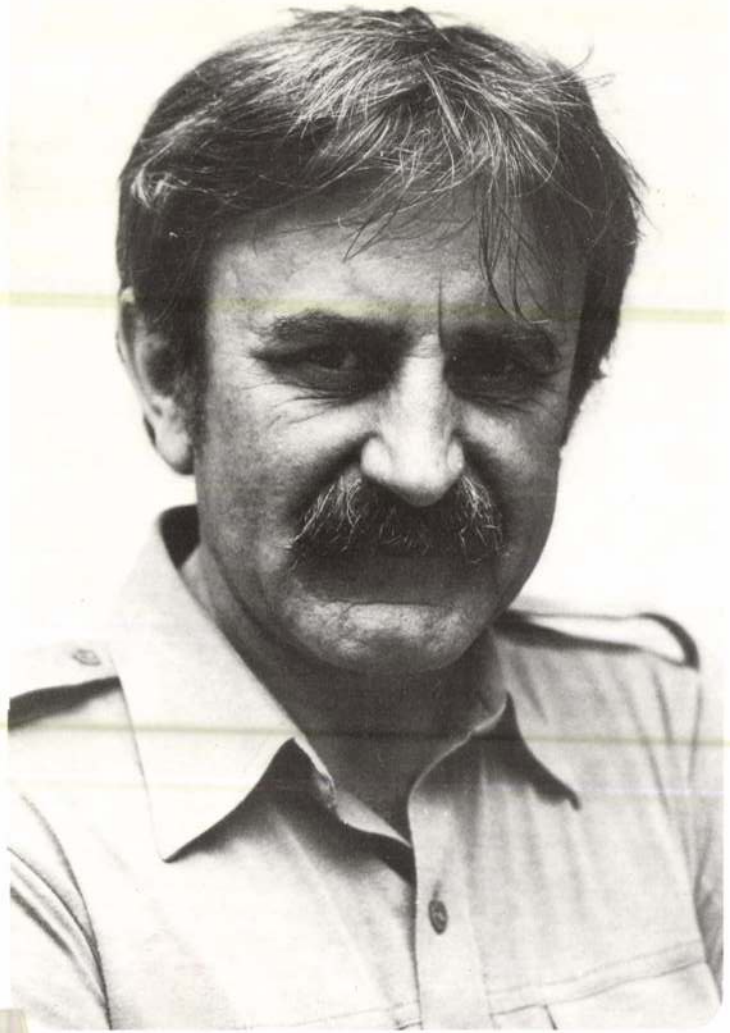

TASSY BÉLA

1106 BUDAPEST, RÁKÁSZ U. 3.
TEL.: 640-567
1942-BEN SZÜLETETT PESTERZSÉBETEN.
1967 ÓTA RENDSZERES RÉSZTVEVŐJE HAZAI ÉS KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOKNAK, BIENNÁLÉKNAK.
MUNKÁIVAL SZEREPELT ANGLIÁBAN, SZÍRIÁBAN, LIBANONBAN, LENGYELORSZÁGBAN, OLASZORSZÁGBAN, FINNORSZÁGBAN, SZOVJETUNIÓBAN, KUBÁBAN, BULGÁRIÁBAN, EGYIPTOMBAN, NDK-BAN, NSZK-BAN, ARGENTINÁBAN, IRÁNBAN, SVÉDORSZÁGBAN.
TÖBB ALKOTÁSA TALÁLHATÓ HAZAI ÉS KÜLFÖLDI MÚZEUMOKBAN ÉS KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN.

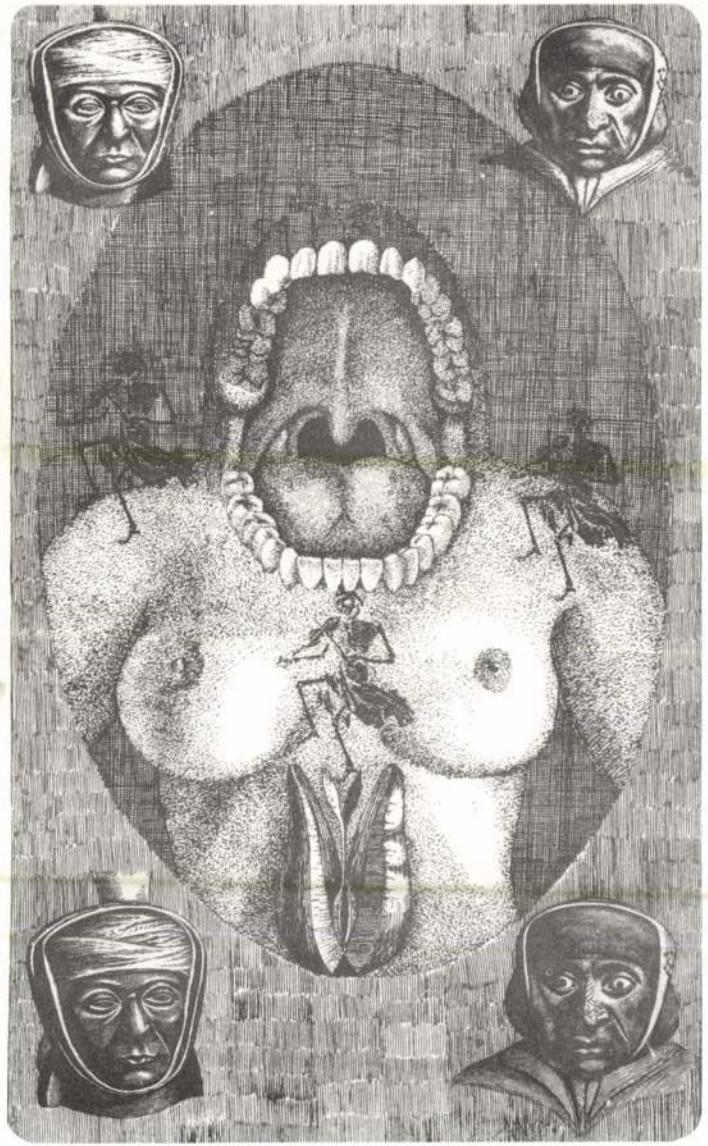

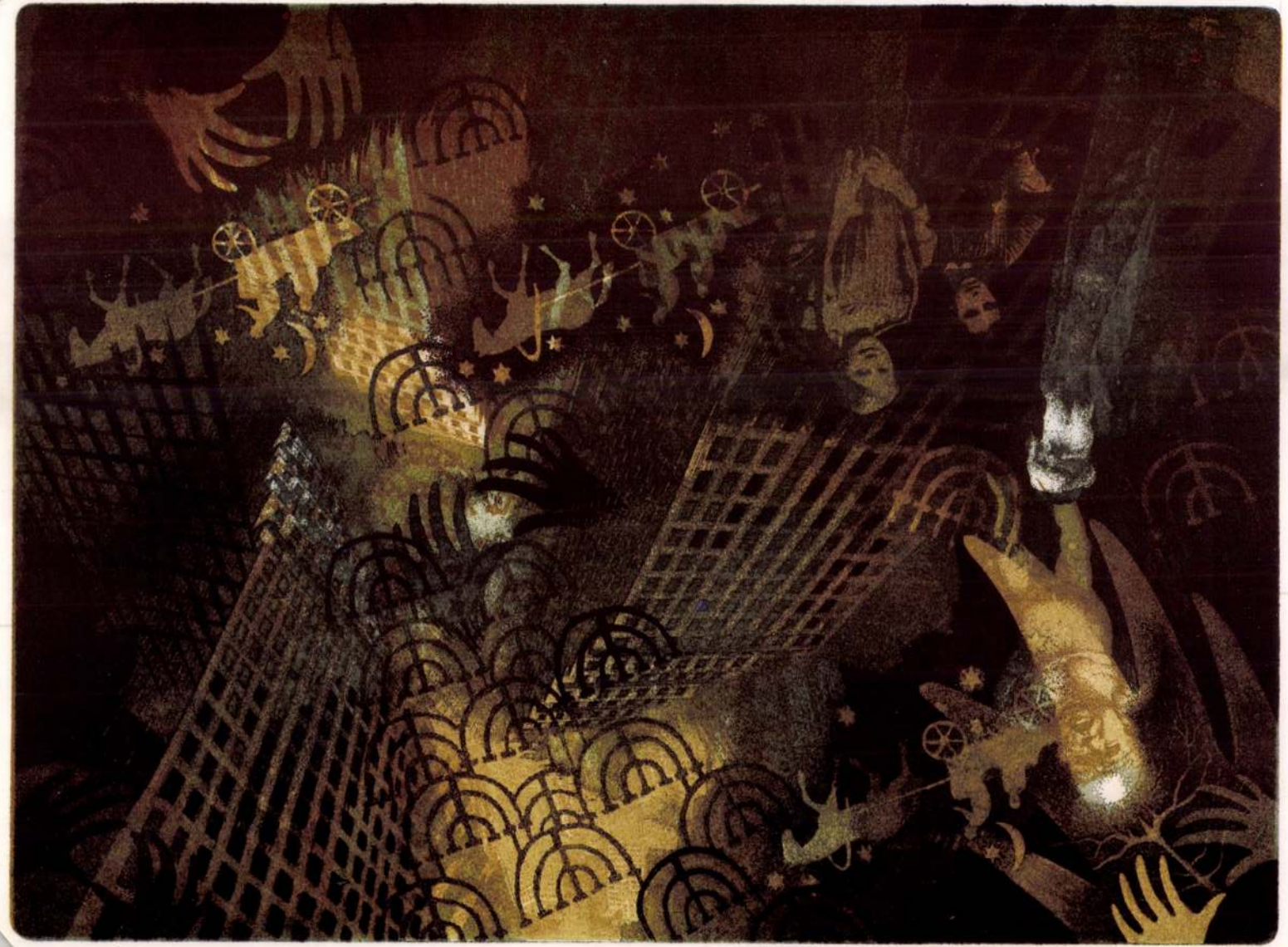

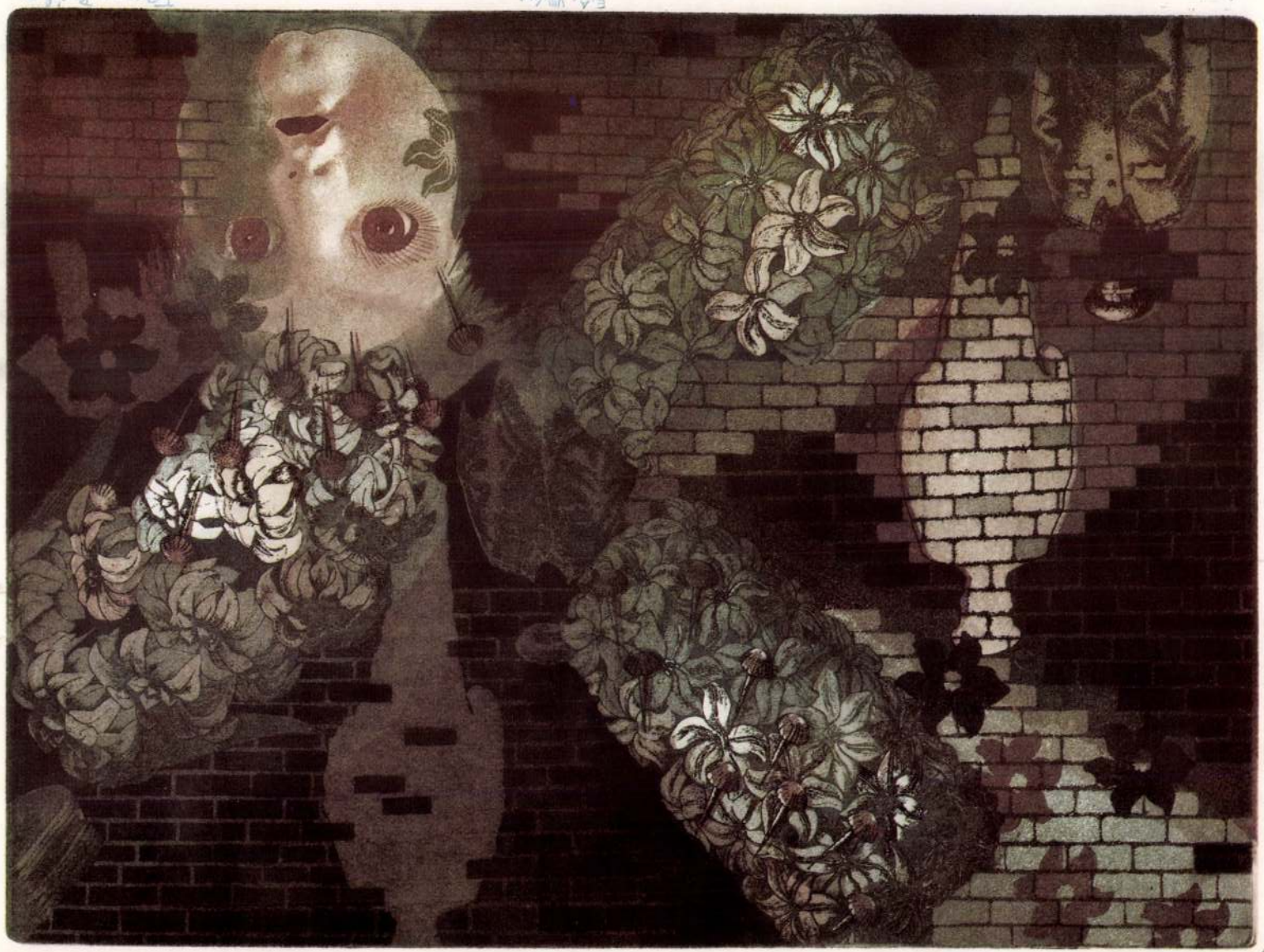

Tasnády Tihamér építész

Mély fájdalommal tudatom, hogy férjem **Tasnády Tihamér** építész hosszú betegség után elhunyt. Búcsúztatása szeptember 14-én 9 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— : Halálozás

11.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 9.

ság kongre
dményei

teljesíteni válla
sítették eddigi

A „segédüzem
tozó szántótraktorok üzemeltetésénél 1,23 forint anyagköltségcsökkentést vállaltak a Berettyóújfalui Állami Gazdaság dolgozói, ezzel szemben azonban 2,80-as költségcsökkentést értek el normálholdanként.

Eredményeik mégsem kifogástalanok: nagymértékben csökkenti azok értékét, hogy az egyéb költségek szeptember 30-ig a ter-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 OKT - 9

Hajdu-Bihar megyei Napló

ŐSZI TÁRLAT HAJDÚBÖSZÖRMÉNYBEN

Vasárnap délelőtt 11 órakor nyílt meg Hajdúböszörményben, a Hajdúsági Múzeumban a hajdúböszörményi festők őszi tárlata. A kiállítást Végvári József, a Hajdúböszörmény Városi Tanács v. b. elnökhelyettese nyitotta meg. Beszédében a város kulturális életének emelkedő színvonaláról és elevenségéről szólott. Hajdúböszörmény lakói — mondotta — m idegenkednek a művészettől, sőt pártolói a művészetnek.

A tárlaton csak a városban születettek szerepelnek. Bíró Ferenc, Kathy Imre, Maghy Zoltán, Pálnagy Balázs, Szegedy Imre, Szolnoki Győző és Tasnádi Imre mintegy 50 képüket állították ki.

A tárlaton szereplő műveket a közönség tetszéssel, elismeréssel fogadta.

Megdöbbentően igaz korkép a Krüger-film

Attól kezdve, hogy Cecil Rhodes, az angol impérium megtestesitője, rávetette szemét a búrok aranykincseire, megpecsételödött a független köztársaság sorsa. A Tobis hatalmas filmalkotása a történelmi hüséget követve, idézi fel azt a hösies, szinte emberfeletti küzdelmet, amit a búr köztársaság hazaszerető népe folytatott az angol bekebelező politika erőszakos fellépése ellen. Emil Jannings megrendítő öszinteséggel, lenyügöző színészi alakitással eleveníti meg Krüger apó legendás alakját. A búrok elnöke átlátott az angolok ravaszkodásain s Viktória királynö hivására megjelent ugyan a londoni királyi udvarban, (fogadtatását a film pazarul kiállitott, óriási díszletek között mutatja be) aláirta a békés megegyezést, de már akkor bizonyosra vette, hogy Anglia azt megszegi. Kiméletlenül leránija a leplet ez a film az angolok kétszinüségéről, amikor a királynö és J. Chamberlain párbeszédeivel jellemzi a világbirodalom ismert hóditó módszereit. Drámai fejezetekben újul fel a filmvásznon egy kis nemzet erőfeszitése a hatalmas birodalom-kolosszussal szemben s nemcsak a borzalmas csataképek és az angolok embertelen kegyetlenkedései rendítenek meg, de megdöbbent az a végzetszerüség, amit a szabad állam békés polgáraira, az asszonyokra és a gyermekekre egyaránt az angol kapzsiság és a kizsákmányolás mohósága jelentett. Ez elöl nem volt menekvés: az angolok útját Délafrikában a halál és a pusztulás kisérte. Mindezeket döbbenetes realitással érzékelteti a nagyvonalú német film, amely a napokban kerül a Corvin müsorára.

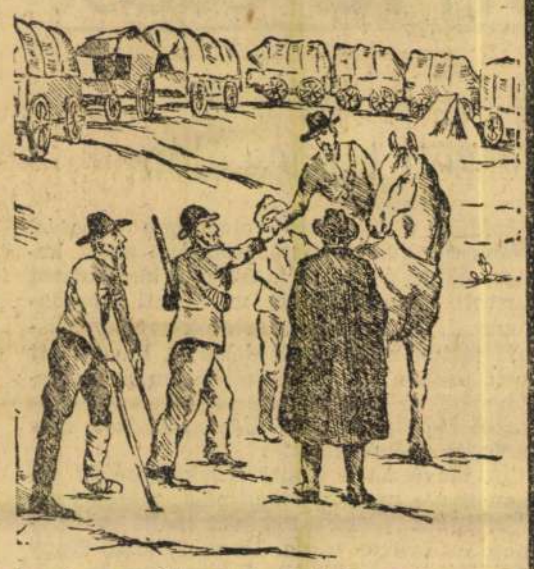

A római magyar kolónia hangversenye

Róma, december 13.

A római magyar kolónia jólsikerült hangversenyt rendezett a Quirino-színházban az olasz hadsereg rokkantjai és sebesültjei tiszteletére. A színházat zsúfolásig megtöltötték az olasz hadsereg, a párt és a kormány vezetői, a baráti államok nagykövetei és követei, a magyar kolónia tagjai, a sebesült és rokkant olasz katonák.

Az előkelőségeket *Máriássy* Zoltán kvirináli magyar követ fogadta a követség tagjaival és a kolónia vezetőivel. A hangversenyen megjelent *Mackensen* német nagykövet feleségével, *Horikiri* japán nagykövet, *Attolico* szentszéki olasz nagykövet, *Karacsev* bolgár követ, *Griosard* spanyol ügyvivő, *Vitetti* követ, *Reichert* német nagykövetségi tanácsos, *Riccardi* tengernagy, *Bardieri* tábornok, *Polverelli* államtitkár, *Presti* prefektus, *Manno*, Róma alkormányzója, *Morino*, a vöröskereszt főparancsnoka. Magyar részről Máriássy Zoltánon kivül jelen voltak még: *Apor* Gábor báró szentszéki követ, *Papp* Gábor követségi tanácsos, a két követség tagjaival. Azonkivül megjelent sok olasz tábornok és tiszt, igen nagyszámú olasz és magyar előkelőséggel.

A színházat olasz és magyar zászlók díszitették, a színpad közepéről pedig magyar, olasz, német és japán lobogók csüngtek alá. A carabinieri zenekar a két nemzet himnuszát adta elő, majd *Kovács* Gyula, a magyar egyesület alelnöke lelkes szavakkal köszöntötte a megjelenteket, hangsúlyozva az olasz-magyar barátság jelentőségét. Kiemelte, hogy sziklaszilárd hittel halad a magyarság a tengelyhatalmakkal a győzelem felé. A magasszinvonalú műsor sikerét biztositották az olasz énekkultúra büszkeségei, akik tudásuk legjavát adták: *Tassinari* Pia, *Bendetti* Mária, *Taglavini* Ferruccio, *Cuscina* Alfréd és leánya. A műsor a Rákóczi-indulóval ért véget.

Az olasz lapok hosszú, meleghangú cikkekben számolnak be a nagyszabású hangversenyről. A Popolo di Roma „Olasz-magyar testvériség" címmel közli a hangversenyről szóló beszámolót, kiemelve, hogy ez a hangverseny újabb bizonyitéka volt a két országot összekapcsoló meleg testvéri érzelmeknek.

Jazzkabaré 21-én ½5 V.

Szenzációs rekord műsor. Csupa sztár.

A magyar-német társaság Mozart-ünnepélye

A magyar-német társaság szombaton délelőtt *Mozart-ünnepélyt* rendezett a Nemzeti Múzeum dísztermében. Képviseltették magukat a különböző minisztériumok, a társadalmi egyesületek, a német követség és valamennyi magyar zeneegyesület. *Tasnádi Nagy* András, a társaság elnöke megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy csodálatos korszaka az emberiség történetének az a száz esztendő, amely a XVIII. század második feléből átnyúlt a XIX. század közepéig. Ez a száz esztendő valósággal ontotta magából a szellemi kiválóságokat, ekkor élt Mozart is, aki, bár csak harmincöt évet élt, de két hosszú emberéletre elegendő művet alkotott.

— Mi magyarok azért ünnepeljük, — mondotta többek között Tasnádi Nagy András, — mert az ő művészete az egész művelt emberiség közkincse. Ünnepeljük annál a szoros kultúrbarátságnál fogva, amelyben a németséggel állunk és azért is, mert különleges magyar vonatkozásai vannak pályafutásának. Ezeknél még többet jelent az a Mozart-kultusz, amely Budán és Pesten már a zeneköltő életében kezdődött és csodálatos módon akkor kicsiny és kezdetleges vidéki színházainkra is elterjedt. Az első Mozart-opera, amely itt színre került, a „Szöktetés a szerályból" volt, bemutató előadása Budán 1789-ben zajlott le.

A nagy tapssal fogadott elnöki megnyitó után Fáy István államtitkár lépett a szónoki emelvényre, hogy a kultuszkormány képviseletében beszédet mondjon. Hangsulyozta, hogy Mozart zenéje nemcsak a mult illatát jelenti, mert ez a muzsika több, mint a hanghullámok sajátos rezdülése. Mozart zenéje mindent megértett és mindent megszépitett. Művészetében kiteljesedik a csodálatosan nagy és mély német zene, de helyet talál abban az olasz, a francia muzsika is és színpadán a keleti, a török, a spanyol témák egyaránt szóhoz jutnak. Magyarország első helyen áll azok között a kulturnemzetek között, ahová Mozart zenéje utat talált. Amikor Mozart géniuszának hódolunk, egyben ünnepeljük a nagy német szellemet is, annak tér és idő fölött álló egyetemes, örök értékeit!

Az államtitkár szavait hosszantartó, lelkes éljenzés fogadta, majd *Kresz* Géza kamarazenekarának kíséretével előadta Mozart G-dur hegedűversenyéből az Adagiot, aztán *Pukánszky* Béla egyetemi tanár tartott ünnepi beszédet Mozartról. Végül a kamarazenekar több Mozart-szerzeményt játszott el nagy sikerrel. A mindvégig meghatóan szép ünnepség után a megjelentek *megkoszorúzták Mozart szobrát.*

A vasárnap katolikus egyházi zenéje

December 14-én, vasárnap a főváros katolikus templomaiban a népénekes szentmiséinek kötelező énekrendje a Szent vagy Uram-gyüjteményből a következő: 2. Harmatozzatok. 146. Hol vagy én szerelmes. 196. Üdvüzlégy Mária. **Az udvari és városplébániatemplomban** a Szent Kereszt plébániatemplom énekkara adja elő d. e. 11 órakor Budinszky Géza vezénylésével Halmos, Nagy, Harmat, Kodály, Palestrina, Deák-Bárdos, Péter adventi egyházzenei darabjait. Orgonál Tarján Elemér. A szentbeszédet mise közben P. Badalik Bertalan szentdomonkosrendi tartományfőnök mondja. Ezt és a mise egyházzenei részét a rádió is közvetiti.

A budavári koronázó főtemplomban délelőtt 10 órakor Sugár Viktor kormányfőtanácsos vezetésével Palestrina „Iste Confessor" miséjét adják elő.

A belvárosi főplébániatemplom énekkara délelőtt 10 órakor Rheinberger Esz-dur nyolcszólamú miséjét énekli, mig az offertoriumnál J. Fux „Benedicisti Domine" szerzeményét adja. A déli 12 órai misén Hassler, Keresztv és Harmat szerzeményei kerülnek előadásra.

A **Szent István-bazilika** kórusa a délelőtt 10 órai misén a XV. század egyik nagy egyházi zeneszerzőjének Josquin „Pange lingua" miséjét adja elő Harmat és Palestrina betéteivel és gregorián változó részekkel. 12 órás misén a Kamarakórus énekel.

A **Ferdinánd-téri plébániatemplomban** délelőtt 10 órakor az Árpádházi Boldog Margit Vegyeskar a VIII. gregorián korális misét énekli Halmos offertoriumával, lovag Falk Zsigmond vezényletével. A fél 12 órai misén Bozsinné, Fadgyas Emilia énekel szólót.

A **terézvárosi plébániatemplom** énekkara a délelőtt 10 órai misén a XVII. gregorián misét énekli Halmos László offertoriumával.

A **szentdomonkosrendi plébániatemplomban** délelőtt 10 órakor Béni Fülöp karnagy vezetésével Faist: II. miséjét adja elő a kar. A változó részek a Dominikánus Graduale szerint. A fél 12 órai misén Lázár Márta énekel szólót.

Mi hiányzik otthonából?

RÁDIÓ a FORTUNÁ-tól

Andrássy-ut 33. Tel. 425-709.

Föld, pénz, gazdaság

A tavaszias időjárás megjavitotta a vetések helyzetét

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt négy hét időjárása a termények betakarítására, száraz volta miatt kedvező, az őszi mezőgazdasági munkálatok végzésére azonban kedvezőtlen volt.

A november hó folyamán beköszöntött télies időjárás gazdasági munkálatainkat helyenkint megakasztotta, amig a fagyok tartottak csak a betakarítási munkálatok folyhattak zavartalanul. *December 10-ike körül az idő megenyhült*, a föld fagya kiengedett, azóta a talajmüvelő munkálatok ismét zavartalanul folynak. A fellépett erős fagyok a gyengébb vetéseket bizonyos mértékig megviselték, *az időszak végén beköszöntött tavaszias időjárás azonban ezt a kárt jelentékeny mértékben helyrehozta*, sőt ha az idő enyhe marad, igen sokat javulhatnak vetéseink még az ősz folyamán. Az időszak csapadékban szegény volta kedvezett az előző időszakban keletkezett vizfoltok levezetésének.

A szálastakarmány mennyisége általában elegendő, az abraktakarmánnyal és a répával azonban nagyon takarékoskodnunk kell. Járványos megbetegedések csak egy-két esetben fordultak elő. A kondició általában kielégitő. A legközelebbi hivatalos vetésjelentést január 10-én teszik közzé.

Biztositották a mezőgazdasági munkásság bakancsellátását

A szegénysorsú mezőgazdasági munkásság lábbeli szükségletének részbeni kielégitésére *Györffy-Bengyel* Sándor közellátásügyi miniszter nagyszabású akciót indított, amelynek eredményeképpen kereken *15.000 pár bakancsot juttat az arra legjobban rászoruló mezőgazdasági lakosságnak igen mérsékelt áron.*

Az akció a jelenlegi nehéz anyaggazdálkodási viszonyok mellett a körültekintő intézkedések és takarékossági szempontok egész sorát foglalja magában. Ugyanis a közellátási miniszter megvásárolt a honvédség kiselejtezett, de polgári használatra részben még alkalmas bakancskészletéből 20.000 párt. Ezeket a bakancsokat vidéki cipésziparosok hozzák rendbe és javitják meg, mégpedig erre az alkalomra szervezett közös műhelyekben, hogy az anyaggal való takarékoskodás a legteljesebb mértékben biztositható legyen. A javitáshoz szükséges anyagokat kisebb részben az iparügyi miniszter úr rendelkezésére bocsátotta, a nagyobbrészt sikerült azonban a javitásra már nem alkalmas bakancsok anyagából biztositani. A munkálatok ellenőrzésére a közellátási miniszter a kereskedelmi és iparkamarák miniszteri biztosát kérte fel.

A bakancsok szétosztását a mezőgazdasági kamarák végzik. Ilyen módon biztositva van az, hogy a rendkivül mérsékelt áru lábbelicket valóban az arra legjobban rászorulók kapják.

A közellátási miniszternek ez az akciója is a társadalom szegényebb rétegeivel való meleg együttérzéséről tesz tanuságot, mert amellett, hogy *a mezőgazdasági munkásság nehéz helyzetén enyhit, a vidéki cipészipa-rosok számára is munkaalkalmat jelent.* Az akció követendő például szolgálhat arra, hogy jószándékból fogant akarással a jelenlegi súlyos anyaggazdálkodási viszonyok között is lehet a köz javára nagyot alkotni.

A napokban indult meg a közellátási miniszter által kezdeményezett népruházati akció, amelynek lebonyolitására tudvalevően a Hangya kapott megbizást. Erre a célra a Hangya hatalmas raktárépületet bérelt, azt négy nap alatt rendbehozta és berendezte s az épület helységeiben immár serényen folyik a munka. Ezt a munkát megtekintette Györffy-Bengyel Sándor közellátási miniszter is, Lossonczy István államtitkár kíséretében.

A minisztert és kíséretét a Hangya vezetőségének élén Wünscher Frigyes alelnök-vezérigazgató fogadta és kalauzolta. A látogatók megtekintették a felhalmozott és szállításra előkészített árukat. Az akció keretében kb. 30 millió pengő értékü áru kerül kiosztásra, aminek kb. ⅓ része már raktáron van és kiosztása még karácsony előtt megkezdődik. Példás rendben áll kb. 100 ezer pár bakancs, közel 3 millió méter flanel, siffon, szövet és inganyag, 60 ezer kész ing, 60 ezer darab kötött áru, stb.

A miniszter állapitja meg az egyes vármegyékre eső áru arányszámát. Ezt a mennyiséget az alispánok a lélekszámok és a szükségletek figyelembevételével utalják ki a községeknek, ahol azt a Hangya szövetkezetek, illetve, ahol szövetkezet nincsen, a kijelölt keresztény kereskedők, a helyi közellátási szervek utalványai alapján osztják ki az igényjogosultaknak.

A szemle során a miniszter több izben kifejezte elismerését a Hangya vezetőségének megállapitva azt, hogy a Hangya az akciót a legnagyobb előrelátással, szakszerüséggel és a legmesszebbmenő áldozatkészséggel szervezte meg. Nagy tetszésével találkozott a Hangyának az az intézkedése, hogy az itt foglalkoztatott munkások részére konyhát és étkezőhelységet létesitett, ahol naponként 200 munkás kap ingyen ebédet és napközben forró teát is.

— **(Gazdatisztek gyülése.)** A magyar gazdatisztek országos egyesülete a gazdaléttel kapcsolatban igazgatóválasztmányi ülést tartott. Fáber György ügyvezető igazgató számolt be az egyesület működéséről. Több felszólalás után a választmány jóváhagyta a nyugdijnélküli gazdatiszteknek tizezer pengő segélyben való részesitését és elhatározta, hogy az öreg, nyugdijnélküli gazdatisztekből alakult küldöttséget a földmivelésügyi miniszter elé vezeti a gazdatisztek nyugdijkérdésének megoldása érdekében.

— **(Tenyészállat- és jármosökörvásár.)** Ia belföldi jármosökör és beállitani való tinó, tarka 580—680 kg-ig 125—135, 480—550 kg-ig 120—130, Ia fehér jármosökör 125—135, 1½ éves üsző 135—150, fiatal hasas és friss fejőstehén 140—180 fillér kg-ként.

— **(A német-török gazdasági egyezmény részletei.)** Isztanbulból jelentik: A török sajtó a német-török fizetési és gazdasági egyezmény ratifikálásával kapcsolatban rámutat az egyezmény lényegesebb pontjaira. Ezek között legfontosabb, hogy a török áruk kivitele csak akkor történik meg, amikor a német áruk behozatala lebonyolódott. A német vámhatár a birodalmat, Elzász-Lotharingiát, Eupen-Malmedyt, Csehországot, Morvaországot, a Németországgal egyesitett lengyel területeket és a szabad kikötőket öleli fel. Az egyezmény szerint olyan áruk is szállithatók Törökországba, amelyeket Németország más országokban szerzett meg. Ezeket az árukat azonban Törökország már nem viheti ki újra, hanem belföldön köteles felhasználni.

— **(Erdély mezőgazdasági helyzete.)** Az Omge üzemi és számtartási szakosztályának a gazdahéten tartott ülésén Farkas Árpád kolozsvári gazdasági akadémiai tanár részletesen ismertette az erdélyi gazdaságok üzemi viszonyainak helyzetét. Hangsúlyozta, hogy Erdély jól kiegészíti az anyaország gazdaságát. Az erdélyi gazdaságok megsegitésének az állattenyésztési termékek értékesitésének megfelelő szervezésével kell kezdődnie. A gyülésen ezután Adorján János „A hadigazdálkodás üzemi kérdései" cimen tartott érdekes előadást. Hangsúlyozta, hogy a háborús gazdálkodás célja a termelő erőnek minél gazdaságosabb kihasználása, tehát minél kevesebb anyag, munka és erő felhasználása. Az előadásokhoz többen hozzászóltak.

— **(A német birodalom állandó kiállitási csarnokot épittet a budapesti nemzetközi vásáron.)** A jövő évi nemzetközi vásár előkészitésének munkája gyors ütemben folyik. A vásárt régi helyén, a Városligetben rendezik meg. A német birodalom részéről a vásárral kapcsolatban az a kivánság merült fel, hogy a vásár területén állandó kiállitási csarnokot épithessen. Szendy Károly polgármester, mint a vásár elnöke, a törvényhatóság hozzájárulását kéri ahhoz, hogy a Városliget parkterületét a vásár céljára 1942-től kezdve tiz éven át újból a rendezőség rendelkezésére bocsáthassa. Ugyancsak hozzájárulást kér a polgármester ahhoz is, hogy a vásár területén a német birodalom kiállitási csarnokot épithessen, amelyet a rendezőség öt év után saját költségén lesz köteles lebontani. Hasonló állandó kiállitási csarnok épitésére kapnak engedélyt a barátságos viszonyban álló többi államok is.

— **(Borpiac.)** A borpiac irányzata szilárd. Bár a kereslet a borpiacon valamivel alábbhagyott, az irányzat továbbra is szilárd, mivel a termelők tartózkodnak az eladástól. Az Alföldön kistermelőknél hl.-fokonkint 12.— pengő körül lehet borokat vásárolni, részben seprősen, részben seprő nélkül is, ab termelőállomás. Keresik a magasabbfokú borokat és főleg a színesebb árut. Minőségi borvidékeken óborok és magasabbfokú borok iránt mutatkozik kereslet. Néhány ilyen gazdát cserélt az utolsó hiten igen magas árak mellett. Ezek az óbor-készletek kifogyóban vannak. Badacsonyban és Somlón 12—13 fokos borok kerültek piacra. Móron eladási kedv egyáltalán nincs. Villányban a mult hetekben élénk üzlet volt, ami alábbhagyott.

— **(Szálastakarmányvásár.)** Felhozatal 46 szekér szálastakarmány és 1 szekér szalmaféle. A felhozatal elegendő, a kereslet közepes volt. Az árak változatlanok. Árak: Rétiszéna, Ia ó 9.50—9.75, IIa ó 8.50—9.00, IIIa ó 8.00, muharszéna 9.00—9.50, lucernaszéna 12.75, zabosbükkönyszéna 10.00, muhar és lucerna 12.75, alomszalma, rozs 4.85 pengő.

Attila

Gerhart Ellert

új történelmi regényében a világhistória egyik legnagyobb és legrejtelmesebb hőse, Attila felé fordul s a magyar mitológia nagy egyéniségét állitja a megújuló Európa elé.

A Stádium izléses, szép kiadása

Ára 8 pengő

Szinház, Film, Művészet

A magyar élet pártjának képzőművészeti kiállitása

A magyar élet pártjának Ferenc-körúti helyiségében képzőművészeti kiállítás látható. Ámbár nem nagyterjedelmű a kiállítás, mégis *figyelemreméltó értékeket* találunk a nagy részben fiatal művészek közt. A művészi tárgyak nincsenek műfaj szerint különválasztva s így a fekete-fehér rajzok s a grafika erős konkurrenciát jelentenek a piktúrának. Feltűnnek *Lajos* Ferenc keleti tárgyú, tollal rajzolt víziói, melyeknek megkomponálása eredeti és nagyszabású, de kivitele hajszálfinom, raffinált. Kiforrott stílust látunk *Szatmáry* István olasz témájú linoleummetszetein, éppúgy, mint *Dudé* Józsefén, aki olajképeit széles ecsetkezeléssel veti vászonra. Drámai erejű *Haranghy* Jenő tussrajza és komoly elmélyedést mutatnak reprezentatív mozaiktervei. A festmények közt látjuk *Basilides* Sándor finomtónusú kis képét. *Páris* IIa lágy és álmodó színekkel adja vissza Délitália levegőjét, *Reuter* Ágoston melegen és erőteljesen festi a magyar napsütést, hasonlóképpen *Farádi Veres* Iza és *Erdélyi* Endre is. A szobrászok közt látjuk a kiváló *Medgyessy* Ferenc impozáns Anyaját, *Boda* Gábor merész elgondolásait, *Makovinyi* István kifejező figuráit. Karakteresek *Ujhelyi* Antónia portrészobrai. A kiállítást *Szakáll* Géza művészi fényképfelvételei és a vitrinben látható könyvkiállítás egészítik ki.

Rózsavölgyi hangversenyei:
MA III. MÚZEUMI MATINÉ ½12.
Szerdán, 17-én, Vigadó ½8

„Az operairodalom gyöngyei" II.
OLASZ EST
TATJANA MENOTTI — PATAKY
SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR
vez.: Rubányi Vilmos. Legszebb áriák, duettek és zenekari számok.
KARACSONYI JAZZ-EST: CHAPPY
a Moulin Rouge zenekarával, Diana Clayton, Türk Berta és óriási kisérő müsor 25-én. V. 8.
KACAGÓ KARÁCSONYI KABARÉ
26-án V. 5. 20 komikus és dizőz.
*
Daloló Bécs: ma! (V. fél 5)
*
HARMÓNIA
Jegyárusítások: „Műbarát", tel.: 184-501, Szöv. Bolt, tel.: 226-437, Csáthy, tel.: 150-924.

Dresdener Kreuzchor holnap
hétfőn, Budai Vigadó este ½8. A gyermekkar müsorán egyházi és világi müvek. Vez.: Prof. Mauersberger.

II. Beethoven-matiné 21-én
vas. d. e. 11. Z. Vez.: Ferencsik, közr.: Zöldi. Müsor: Coriola-nyit. III. szimf., hegedüvers.

Babay József zenés mese
délutánja (gyermekeknek) karácsony másnapján, 26-án d. u. 4. Zeneak.

Világhirü művészek
válogatott 6 estje két sorozatban:

„A"	„B"
Poltronieri quartett	Kempff zong. est.
Previtali vezényel	Mengelberg vezényel
Mengelberg vezényel	Dohnányi zong. est.
Agosti zong. est.	Molinari vezényel
Fischer E. zong. est.	van Beinum vezényel
Schuricht vezényel	Berl. Filh.-ok kamarazenekara.

Jegybelépők 6 estére (jegyfüzet helyett) csak „Műbarát" és Szöv. Bolt-beli jegyirodákban 7—35 pengőig.

MARNITZ hangversenyek:
Végh Sándor hegedüestje
dec. 18-án, csütörtökön Z. 8.
Wehner Tibor zongoraestje dec. 19-én Z. 8.
Jegyek Marnitznál József-krt 37/39. Telef.: 134-028 és a Zeneakadémián, 224-817.

* **A „Kolozsvári dáridó" Budapesten.** Szombaton este zsufolt nézőtér előtt mutatta be az Erzsébetvárosi Színház a „Kolozsvári dáridót", Széfeddin Sefket bey, Soproni József dr. és Schack Manka zenés játékát, amely az utóbbi hónapokban a nagy vidéki színpadok legkedveltebb müsordarabja volt. Erdélyi Mihály színigazgató szép kiállításban és kitünő szereposztásban hozta színre a játékot, amely Kolozsvár, Szeged és a többi vidéki város után megérdemelt sikert aratott Budapesten is. A rendező és főszerepet játszó Jeney Ottó mellett a széphangú Takács Margit, továbbá Kárpáthy Magda, Jánosy Nusi, Gáspár Béla, Harsányi Lucy, Deák Sándor, Lukács Ede és Szép Zoltán legjava tudásukkal járultak hozzá a bemutató sikeréhez.

Tasnádi Nagy András az irodalmi és művészeti tanács élén

Az irodalmi és művészeti világ nagy megelégedéssel fogadta a jelentést, hogy a kormányzó *Tasnádi Nagy* András dr.-t, az országgyűlés képviselőházának elnökét *az országos irodalmi és művészeti tanács elnökévé hatévi időtartamra kinevezte.*

Tasnádi Nagy András személyében *valóban hivatott férfiú került az irodalmi és művészeti tanács elnöki székébe.* Az ő személye ígéret arra, hogy *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternek az irodalmi és művészeti élet szükséges átszervezésére, a kamarai gondolatnak a művészeti téren is történő fokozottabb érvényesítésére vonatkozó tervei elnöki közreműködése és irányítása mellett a régen várt módon és mértékben megvalósulnak.

Tasnádi Nagy András közéleti pályája azt mutatja, hogy a művészetek úgyszólván minden ágával állandó kapcsolatban él és lelkesítő, irányító, segítő közreműködésével *a művészetek minden ágában fűződik a nevéhez valamilyen alkotás.* Nemcsak kultuszállamtitkársága alatt, hanem előtte és azóta is állandó kapcsolatot tartott az irodalmi és művészeti társadalommal. Nemcsak a tárlatok megnyitásánál láttuk minden alkalommal, hanem ott volt azokon a megbeszéléseken és összejöveteleken is, ahol nemcsak szerepelni, de *tenni kellett, sokszor áldozatok árán is a magyar művészetért.*

A művészetek iránti érdeklődése és rokonszenve családi vonás nála, hiszen testvérhuga a Nemzeti Színház kiváló művésznője és örökös tagja. Maga Tasnádi Nagy András is foglalkozik festészettel és művészettörténettel. Barátai jól tudják róla, hogy *tehetséges festő és irodalmi tájékozottsága vetekszik a szakemberekével.* Lakása valóságos kis múzeum, mert ismert műgyüjtő is, aki nemcsak értékes szobrokkal és festményekkel dicsekedhetik, hanem ritka könyvek és iparművészeti remekek tulajdonosa is.

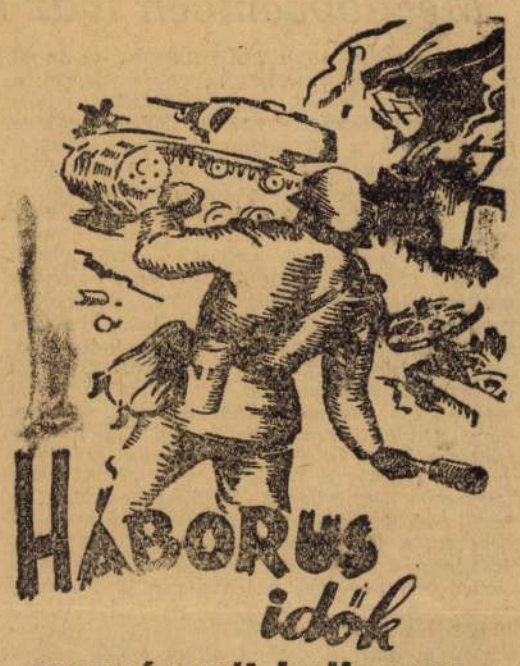

eseményeit hallgassa
rádión. Összes típusokat bemutatja újrendszerű bemutató termében
MOGYORÓSSY hangszergyár
BPEST, RÁKÓCZI-UT 71. Tel.: 13-16-81, 13-16-92.
Különleges lemezjátszók, hangraforgók, zeneszekrények.

„Becsületből elégtelen" a Kamarában

Az amerikai filmgyártás egyik legnagyobb sikerű társadalmi korrajza került a Kamara-filmszínház müsorára. Az amerikai közélet visszásságait s a politikai téren burjánzó korrupciót őszinte vonásokkal világítja meg az érdekes film, amit a Kamara-színház a nagy érdeklődésre tekintettel napi hat előadásban mutat be, délelőtt fél 11-től kezdve. A politikai, társadalmi és gazdasági szatira címszerepeit a népszerű James Steward és Jean Artur alakítják.

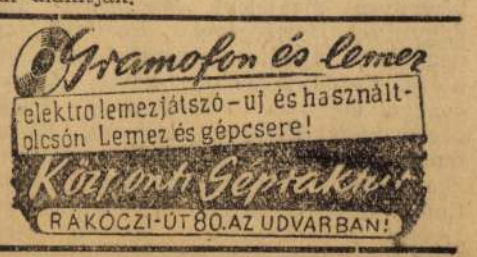

VIGSZINHÁZ
Pénteken, 1941. december 19-én először:
CECILIA
Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Zilágyi László
FEDAK SÁRI
Kiss Manyi, Zsilley Margit, Ladomerszky Margit, Zala Károly, Ajtay, Szilassy, Dénes Gy., Mihályi, Vérlesy, Bihary J., Gonda

Kitüzték a Fővárosi Operettszinház bemutatóját

A *Fővárosi Operettszinházban* naponta telt házak előtt adják elő a „Muzsák muzsikája" című revümüsort s ennek sikere miatt az „Éjféli keringő" bemutatását már kétízben elhalasztották. *Bubik* Árpád igazgató most végérvényesen *december 23-ra tüzte ki a premier napját.* Az operettújdonság szövegét *Kovách* Kálmán irta s zenéjét *De Fries* Károly szerzte. A darab egy kedves, szép magyar Anna-bál éjféli keringőjéről kapta a címét. Főszerepeit *Honthy* Hanna, *Fejes* Teri, *Barabás* Sári, *Keéry* Panni, *Raffay* Blanka, *Madarász* László, *Ignáth* Gyula, *Fülöp* Sándor, *Solthy* György, *Latabár* Árpád, *Weszely* Pál és *Pártos* Gusztáv alakítják. Az operett díszleteit *Bercsényi* Tibor készítette s a balletkar táncszámait *Brada* Rezső és *Horváth* Margit tanítják be. Az előadásokat *Török* Emil karnagy vezénylésével a budapesti hangversenyzenekar kíséri.

* **Szabó Lőrinc: Örök barátaink.** (Singer és Wolfner kiadása.) Hatalmas munkát tett olvasói és barátai asztalára Szabó Lőrinc: négyszázoldalas kötetet, amelyből a világirodalom legmagasztosabb szellemei, a világlira alkotói beszélnek. Szabó Lőrincen kívül ma nincsen senki, aki csak megközelítené is az ő nagyszerű műfordítói képességeit és ez a kötet, amelynek oly találóan „Örök barátaink" a címe, a kitünő magyar költő műfordítási remekeit foglalja össze. Ez a maga nemében páratlan gyüjtemény az olvasó elé adja mindazt, ami szép, ami nagy és megkapó a költészetben. Szabó Lőrinc, hogy csak pár nevet említsünk ebből a hatalmas munkából, Catullus, Ovidius, Anakreon, Goethe, Baudelaire, Keats, Rilke, Shakespeare, Hardy, Marlova, Verlaine, Villon, Valéry és más világhíresség-gen keresztül viszi el olvasóit azokhoz, akik valóban örök barátaink. Szabó Lőrinc gyönyörü nyelvezete mellett külön hallatlan értéke van annak, hogy mindegyik költő a maga stílusában, versformájában és felfogásában adja vissza.

ESTERHÁZY PEZSGŐK ISMÉT KAPHATÓK!
Vezérképviselet: IX., Gárya-utca 4 szám • Telefon 183—289

* **Ujdonság a bábszinházban.** A nemzeti bábszinjáték, a fővárosnak ez a népszerű kis színháza estéről-estére zsufolt ház mellett mutatja be az „Istvánka" és a „Toldi" című müsorát, délutánonként pedig a gyermekeknek szóló mesejátékokat. A bábszinház karácsony előtt új gyermekmüsort mutat be: az „Ezüstfurulya" című játékot, amelynek meséjét Rév István, sok bábjáték népszerü szerzője és a színház közkedvelt igazgatója irta.

* **Radványi Kálmán: Az erdei ház.** (Stádium-kiadás.) Három évtized ifjúsága ismeri Radványi Kálmán nevét: a kitünő tanár és iró azok közé tartozott, akik első munkatársai voltak a „Zászlónk"-nak, pompás novellákat, cikkeket, tanulmányokat és ifjúsági regényeket irt a fiatalság számára, hogy a szó valódi értelmében szórakoztatva tanítsa fiatal olvasóit. Radványi Kálmán valóságos missziót töltött be ifjúsági irodalmunkban: minden egyes munkája önálló érték és mindegyik magasabb célokat, eszméket lebegtet meg fiatal barátai előtt. Legújabb müve, amely a Stádium szép kiadásában jelent meg, méltóan egészíti ki Radványi irodalmi munkásságát. A megkapóan kedves s érdekfeszítő munka hősei — cserkészek, a Botond cserkészcsapat tagjai, így például Keresztes Károly tanár úr, a parancsnok, Jávor János, az ifjú hős, Szitás Miska segédtiszt, a kis Keresztes Marika (a tanár úr leánya), Szücs Pista, az asztalosinas, Cserge Pista, a parasztgyerek és még sokan, Radványi Kálmán pompás regényének kitünő alakjai. „Az erdei ház" igazi szórakozás és nemes élvezet az ifjúság számára.

* **Maria Bellonci: Lucrezia Borgia.** (Grill-kiadás.) Maria Bellonci ebben az évben Lucrezia Borgiáról irt könyvével egyszerre két pályadíjat nyert el: az olasz regénydíjat és a római történelmi egyesület nagydíját. A kitünő olasz iró könyvével nemcsak kiváló irodalmi képességeiről tett tanubizonyságot, hanem aprólékos részletekre kiterjedő kutatásával számos eddig ismeretlen oldalát világította meg a Borgiák korának. Lucrezia Borgia a történelem leghírhedtebb s egyben legtitokzatosabb nőalakja és Bellonci azzal menti fel a régmultnak ezt az érdekes nőalakját a világ ítélőszéke előtt, hogy Lucrezia tulajdonképpen nem erkölcstelen, hanem maradéktalan képviselője volt a renaissance világának, amely erkölcsi felfogásban természetesnek tartotta a legféktelenebb életet is. Igy Lucrezia Borgia csak átvette korának erkölcseit és nem szakította el magát tőlük. Az érdekes és színes könyv felidézi a renaissance egész csodálatos tehetségekkel megáldott világát, a római Vatikán és olasz udvarok hihetetlenül gazdag életét, továbbá élesen világít rá az emberiség történetének egyik döntő korszakára: a középkort és az újkort elhatároló évtizedekre. Maria Bellonci megkapó könyvét a világ legtöbb kultúrnyelvére lefordították, mindenütt nagy sikert aratva.

* **Pindur, a tréfacsináló.** A Hunnia-Star filmgyárban most forgatják Bán Frigyes rendezésében „Az utolsó dal" című magyar újdonságot. A filmben jelentős szerepet kapott a fiatal Egressy Attila, aki Pindurt, a tréfacsináló bányászgyereket alakítja. Egressy filmszínészi pályáját Olaszországban kezdte.

* **Premier a Nemzeti Kamaraszínházban.** Hosszú idő után újból premier lesz a Nemzeti Kamaraszínházban: december 17-én, szerdán este mutatják be Bahr német írónak „Koncert" című darabját. A „Koncert" előadására már régen készül a kitünő együttes, hiszen többször úgy volt, hogy színre kerül a neves német iró színjátéka. Most azonban a premier végleges és Bahr darabjában Dayka Margit, Makay Margit, Uray Tivadar és Timár József játsszák a főszerepeket.

* **Karácsonyra fotorajz Rozgonyitól.**

* **A mikrofon nyilvánossága rendelkezésre áll minden tehetségnek.** A magyar rádió belső munkatársainak mikrofon előtti szereplésével kapcsolatban téves hírek kerültek forgalomba. A hírek arról szóltak, hogy a rádió belső munkatársai (zeneszerzők, írók) többé nem szerepelhetnek müveikkel a rádió müsorán. Mint most értesülünk: a rádió igazgatósága ebben a kérdésben csak arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alkalmaztatásában álló zeneszerzők nem szerepelhetnek a többi zeneszerzőnél nagyobb arányban a müsoron, ugyanez áll a prózai és színmüírói szereplésekre vonatkozóan is. A rádió álláspontja az, hogy a mikrofon nyilvánossága rendelkezésre áll minden tehetségnek, de senki számára nem jelenthet előnyt, ha valaki a rádióval szolgálati viszonyban áll.

FOTO Karácsonyra Laub Jeni fénykép
IV., Kristóf-tér 2. T. 189-380

* **Irodalmi és zenedélután.** A nemzeti kultúregyesület vasárnap délután fél 6 órai kezdettel a nemzetpolitikai szolgálat keretében a tisztviselő kaszinó Esterházy-utca 4 szám alatti helyiségében irodalmi és zenedélutánt rendez. Közreműködnek többek között: Hajdu Anna, Gy. Czikle Valéria, Krisztián Márta, Csanaki József és Dankó Aladár. Konferál Sebők László.

művészet
ízlés
minőség
Eredeti
Olasz Nép- és Iparművészeti
tárgyak a legszebb
karácsonyi ajándékok
OLASZ HAZIIPARI BOLT IV. Váci-utca 9. Telefon.: 188—016.

DR. WEININGER ANTAL
SZELLEM ÉS EGÉSZSÉG
A GYÓGYITÓMÜVÉSZET ÚJ IRANYAI
ORVOS A LÉLEKÉRT
A természet csodáinak **újszerű magyarázatot adnak:** tájékoztatnak új felfedezésekről és **újraértékelnek** elavultnak hitt gyógymódokat. **Átalakítják gondolkodásunkat és életmódunkat — helyes életszemléletet adnak!**
A könyvek ára füzve 4.40 P, kötve 5.40 P. Együttes vételnél kötve ajándéktokban 16.20 P.
VK VÖRÖSVÁRY KIADÁS
Budapest, IV., Múzeum-körút 13., I. em. 1.

föld; Bakarunában; Körhinta; Hannibál tanár úr), addig ma egész filmművészetünk európai jelentőségűvé vált. Egy olyan áttörés időszakában zajlott a szemle, amikor egyidőben több produkciónk — tehát közvetve egész filmkultúránk — joggal vonta magára a figyelmet világszerte. Ezt az állítást bizonyítja, hogy a versenyben szereplő 6 film mindegyike korábban már díjat nyert valamilyen nemzetközi fórumon (Cannes-ban, Moszkvában, Karlovy Varyban, Velencében, illetve Montrealban). Hogy ez mennyire nagy szó, azt néhány számadat talán érzékeltetheti: a világon évente kb. 3000 film készül. Ezek közül művészi rangjával az élvonalat mintegy 100—120 film határozza meg. Ebben a 100-ban 2—3 vagy több filmmel szerepelni egy évente 18—20 filmet gyártó országnak több mint dicséretes teljesítmény.

Hogy a felénk forduló figyelemben mennyi része van a divatnak, bizonyos folklorisztikus kuriózumoknak és különböző politikai meggondolásoknak, azt nehéz lenne itt eldönteni, de bátran leszögezhetjük, hogy az áttörés döntő módon mégsem ezeknek tulajdonítható. De akkor minek? Azt hiszem, a közös okot a legegyszerűbben így fogalmazhatjuk meg: sikerült a saját jelenlegi problémáinkról úgy alkotni filmeket, hogy azok egyben a világ számos égető kérdésére adandó válaszok részeivé válhattak. Valamivel konkrétebben: filmművészeink megpróbáltak az elidegenedés kérdéseire új válaszokat találni, keresik az elidegenedés jelenségeinek új megközelítéseit és a problémák megoldásának lehetőségeit. Ebben a

gondolati kategóriáról. A változások nem formai vagy kifejezésbeli különbségeket mutatnak, illetve nemcsak azt, hanem tartalmi és ebből következő formai megújulást. Ez a morális megváltozás azonban heterogén. A legkülönbözőbb irányzatoknak, a filmművészet szinte valamennyi jelentős alkotójának, igen sok társadalmi-politikai mozgásnak hatása ismerhető fel a filmekben, de a változás az eszközöket új jelentés kifejezésére tette alkalmassá. Az új filmek összehasonlíthatatlanul intellektuálisabbak lettek, szinte valamennyiük közös jegye, hogy összefüggő gondolatrendszert képviselnek, egységes világképet fejeznek ki.

Filmművészetünkön belül jelenleg három jól elhatárolható irányzatot különböztethetünk meg. Az egyik tudatosan, eltökélten absztrakcióra törekszik. Anyagának feldolgozásakor valamiféle művészi parabola, példázat létrehozása a cél, ami — mint például a klasszikus görög tragédiák — az átfogó, általános érvényű válaszok felkutatását célozza. Ezek a próbálkozások a realisztikusan is feldolgozható történeteket az összefüggések lényegéig a sokszor nehezen felismerhető vagy elkülöníthető belső mozgásokig meztelenítik. Az események és élmények absztrahálásával megpróbálják megkeresni az egyedi történetben az általánosítható jegyeket (pl. Sodrásban; Szegénylegények, Csillagosok, katonák).

A másik ettől határozottan elkülönülő csoport az úgynevezett analitikus filmek köre. Ezekben a művekben a szerzők a történetet a számukra érdekes valamennyi szemszögből, gondolati irányból meg-

a) város jellegzetes negyedeiben, tel[illegible] pülésein élő lakosság életmódja, külön[illegible] sen

1. a közigazgatásilag Miskolchoz tartoz[illegible] munkástelepüléseken (például: Perece[illegible] Martintelep stb.),

2. mezőgazdasági jellegű peremtelepül[illegible] seken (például: Szirma),

3. szociális követelményeknek meg ne[illegible] felelő („slum") negyedekben,

4. a felszabadulás után épített, korsz[illegible] rű lakónegyedekben;

b) a város jellegzetes lakosság rétegei[illegible] nek, vagy csoportjainak helyzete és élet[illegible] módja a jövedelem, képzettség, foglalko[illegible] zás stb. függvényében (például: „olvasz[illegible] tárok" vagy „az 1966-ban érettségizett fia[illegible] talok" stb.).

Módszer: a választott tárgy megközelítésének és feldolgozásának módjában a pályázók szabadon választhatnak,

a) a főként intuitív írói beleéléssel kidolgozott irodalmi szociográfia és

b) a szociológiai feldologzáson alapuló tanulmány között.

Terjedelem: a pályamunkák minimális terjedelme 1 szerzői ív (40 000 „n"), azaz 20—30 gépelt oldal (feleslegesen terjengős bevezetéseket és leírásokat a bíráló bizottság nem vehet figyelembe). A pályamunkák három példányban, 1 oldalasan gépelve, oldalanként 2000 leütéssel (28—30 sor) készítendők el.

Pályázati feltételek: a pályázatban bárki (nem miskolci lakos is) részt vehet. Pályázni lehet egyénileg, társszerzővel, vagy csoportosan. Pályamunkaként csak még eddig publikálatlan mű küldhető be.

A pályázat jeligés. A választott jeligét vagy jelmondatot, a szerzők nevét és lakcímét zárt borítékban a pályamunkához kell mellékelni.

Határidő: a pályamunkákat 1968. március 1-ig kell a Miskolc Város Tanácsa V. B. művelődésügyi osztálya címére postára adni. A csomagon feltüntetendő a „Szociográfiai pályázat" megjelölése.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1961 DEC. - 1.
NAPJAINK

Tassy Béla
1021

Emlék

Tassy Béla rajza

Tassi ref. templom
reneszánsz urasztali
serlege
XVI. 4

MAGYAR IPARMÚVÉSZET
1934. 211. l.

Tassi ref. templom

úrasztali pohara

XVI. századi hólyagos renaissance boros serlegeink ragyogó példája a tassi református egyház úrasztali pohárként használt edénye. Felépítése és megmunkálása a régi magyar ötvösség fénykorának tipikus termékévé teszi őt. Kevés eszközzel s szerény díszítéssel éri el nagy művészi hatását, éppen

Mihalik Sándor:

A magyarországi ref. templomok úrasztali

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1934, 193. l.

címe — igenis bemu-
évek közepén Ma-
(Ellenőrizhető a szer-
valószínűleg megle-
által kiadott 10. szá-
pótjegyzék 71. olda-
ében a most, december
ndős nagy színész, Er-
eck nyújtott megren-
etlen alakítást.

Sz. Erdős Márta
Vántus K. u. 7. — 1117

SZED TOKJA!
86. 46. szám)

ben egyre gyakrabban
igot olyan könyvek és
amelyek a zsidósággal,
kel, humorukkal és
teikkel foglalkoznak.
napi- és hetilap, köz-
ör is beszámolt. Ilyen
s az idén kiadott, Ef-
(magyarul Kishont
iből összeállított két
tt ernyő nyele és *Az*
aztán az *Osztropoli*
a, meg Kenessei And-
úszni szombaton? cí-
az ÉS egyik novembe-

obival kezdjem, a no-
i felcsigázták érdeklő-
vább olvasván, bár a
rtettem, különösebben
annak, hogy számom-
ndolom, még sok más
a is olyan teljesen
ivakkal tűzdelte meg
micvó, melamed, hé-
lli, sófár. Benne volt
s, amiről sejtem, hogy
nepet vagy szomba-
bjegyzet, magyarázat

oli Herschel néhány
rójelben magyarul is
különösen a fiatalabb
ében aligha ismert —
t, mint *bóher, Tóra,*
ébn, Talmud, hasszi-
magyarázat nélkül
on-könyvek is tobzód-
a szavakban, amelye-
ó ismerőseimnek sem

ZENE, ZENE, ZENE
— SZÍNHÁZI ESTÉK LONDONBAN
(1986. 45. szám)

Barabás Tamás fenti című cikkét olvasva az volt a benyomásom, hogy hiába ismételgette ennyiszer a címben, pont arra nem figyelt Londonban, ami a lényeg: a zenére. A londoni színházi kritikusok Legjobb új musical díjával kitüntetett *Nyomorultak*at (márpedig tartom valószínűnek, hogy ők nem csak a vörös zászló méreteiből indultak ki) zenei szempontból igen röviden intézi el: „akadt egy-két olyan szám, amelyet többszöri meghallgatás után talán megjegyezni és énekelni is lehet —, de huszonhat dalból ez nem sok."

Claude-Michel Schönberg zenéje a nagy romantikus Hugo-regényhez méltóan egyszerűen szépséges. Az a körülmény, hogy a magam részéről nem egy-két, hanem szigorú újrahallgatás mellett is tizenkettő, az érzelmi skála legmagasabb csúcsait ostromló, egyedi szépségű zenei számot találok ebben az operában, már nem ízlésbeli különbségre, hanem a mű felületes vizsgálatára utal. Félreértés ne essék, itt nem slágerszerű dalokról, hanem helyenként operai hangigényű, totális színházi zenéről van szó. A *Financial Times* kritikusa szerint ez a briliáns, felejthetetlen, fontos produkció hidat képez a musical és az opera szakadéka között. Valóban, új tendencia van kialakulóban a műfajon belül. Az újabb produkciók már nem rockoperák, hanem a klasszikus operai építkezés szempontjait figyelembe vevő, ahhoz közelítő zenedrámai művek.

Dr. Szilágyi István
Bp., Lágymányosi u. 7. — 1111

*

Az ízlések különbözők, de lehet, hogy „szigorú újrahallgatás mellett" én is jobban megkedvelném a Nyomorultak zenéjét.

B. T.

Tassy Béla, grafikus

KARÁCSONYI IPARMŰVÉSZETI VÁSÁR

Az Új Tükör képzőművészeti körök a XII. kerületi tanács dísztermében tartották novemberi összejövetelüket.

A kamarakiállításon Tassy Béla grafikusművész rézkarcait és Borbás Tibor Munkácsy-díjas szobrászművész érmeit mutatták be. A művészekkel Paunz Imre beszélgetett. Megismerkedtek Kántor Andor Munkácsy-díjas érdemes művész újabb 3-3 festményével.

Már hagyomány, hogy minden évben segíti a klub tagjait és vendégeit, hogy karácsonyi ajándékaiknak egy részét színvonalas, értékes iparművészeti tárgyakból kedvezményes, műtermi áron tudják beszerezni. Ebben az évben sikerült megnyerniük Albrecht Júlia, Bánki László, Buczkó György, Budavári István, Kádár Miklós, Kocsánszky Gyuláné, Preininger Adolf, Sebestyén Ferenc, Sopronyi Gyula, Urbán Ferenc és Vida Zsuzsa iparművészeket, hogy bőr-, díszdoboz-, fa-, kerámia-, ötvös-, textiljáték és üvegtárgyaikat elhozzák.

Szüvcsik János festménye

–: Közmű

Új Tü

46.

XXIII/50

MISKOLC '79

X. ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLE

Tassy Béla: Illusztrációk J. Amado műveihez

Múlik az idő. Immár tíz éve, hogy Miskolcon először rendeztek grafikai biennálét, és a már kezdetben is országos rangra törő rendezvény az utóbbi években egyértelműen nagykorúvá vált. Abban, hogy immár két évtizede lehetünk tanúi a magyar grafikai művészet folyamatos fejlődésének, Miskolc városának nagy érdemei vannak.

A napokban nyílt meg a tizedik országos grafikai biennálé Miskolcon. 98 művész 371 lappal jelentkezett a kiállításon, amely végül is 64 grafikus 157 munkáját fogadta el. Érdemes megemlíteni, hogy a zsűri az előző biennálé díjazott művészeiből és művészettörténész szakemberekből állt. A biennálék általában a változó művészet antológiáját adják. Egyféle kitekintést a világra. Ez annál is inkább helyes, mert egy rendezvény értékét, sohasem a múlt sikerei adják, sokkal inkább az, mit tud a jelenhez, a jelennek, a művészetnek adni. Az itt kiállított művek között jó néhány van, amely öregbíti a *Miskolci Biennálé* jó hírét. A kiállítás rendezői elmondták, hogy a válogatás alapja minden esetben a művészi színvonal zsinórmértékéhez volt szabva. Ez volt „a koncepció", ebbe a dologba — legalábbis látszólag — nagyon sokminden belefért. Ehhez képest mégis elgondolkoztató, hogy jónéhány értékes munkát végző művész távolmaradt a bemutatóról. Ennek okai között feltétlenül szerepet játszik, hogy a *Miskolci Biennálé* szakmai fórum szerepe egyre erősödik. Ez mindenképpen a zártság irányába hat, még akkor is, ha a kiállítás rendezői elsősorban és főleg, minőségi mérce alapján mérnek.

A sokszorosító grafika, technikai lehetőségei révén a közlés közvetítésének olyan eszközeivel rendelkezik, amelyeket talán éppen a konvenciók zártsága miatt az alkotók más területeken nemigen tudnak felhasználni. A sokszorosító grafika mindig is szoros kapcsolatot tartott fent a nyomtatással. A Miskolci Biennálén is megfigyelhető, hogy a nyomdaipari technológia, az anyagok fejlődése erősen hat a grafika művészetére. (Elég, ha csak a fototechnikai eljárások körére utalunk.)

Mindebből következik, hogy a grafika műfaja egyike a képzőművészet technikailag leggyorsabban változó ágazatainak. Éppen ezért rendkívül fontos az a fajta rendezői nyitottság, amely feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a kiállítás ne váljon akadémista jellegűvé. Nem állítom, hogy Miskolc ma ilyen. De mindenképpen vannak figyelmeztető jelek. Csakis a nyílt szakmai viták vihetnek előre, továbbá az, hogy a tárlatlátogató közönség minél nagyobb területen érintkezzen a mai magyar grafikai művészet valamennyi irányzatával. Végül is ez a fontos.

Magáról a tárlatról szólva megállapítható, hogy azok kaptak díjat, akik a kiállított művek tanúsága szerint tartalomban, művészi kivitelben a legegyenletesebb teljesítményt nyújtották. A díjazott *Banga Ferenc* például bravúros technikai megoldásaival tűnt ki, míg *Bálványos Huba* főként gondolatilag jelentett jóval az átlag fölé emelkedő pluszt. Kitűnőek voltak *Tassy Béla Amádó* illusztrációi, a délamerikai mese- és mondavilág könyvi megjelenítői. Elgondolkoztató — bár megoldásában kissé ismerős — *Sáros András Miklós* döbbenetes tablója.

A kiállítás a látogató szemszögéből — mert hogy ismét és hangsúlyozottan elsősorban ebből az alapállásból kell vizsgálni — furcsa, több síkú hatást fejt ki. Az átlagnézőt meglepi a kiállított művek viszonylag magas technikai, mesterségbeli színvonala. Azonban feltűnő, hogy mintha kissé sok lenne a „nagy mesterek" nyomvonalán tevékenykedő művész. Néha az embernek az az érzése, hogy grafikai műhelyek kiállításán van — a nevektől teljesen függetlenül. Ebből a szempontból csodálatos kivétel a tavalyi biennále nagydíjasa, *Somogyi Győző*. Pontosabban fogalmazva, mintha őt kezdték volna többen is „utánérezni". Nem véletlen, hogy az idei biennále művészileg legértékesebb és legizgalmasabb része *Somogyi Győző* különkiállítása.

Minden probléma mellett a X. országos grafikai biennále továbbra is az egyik legjelentősebb hazai képzőművészeti esemény. Ha a jövőben sikerülne a kiállítás vitatkozó, koncepciójában újat adó jellegét erősíteni, akkor a rendezvény jelentősége és színvonala tovább emelkedhetne.

D. I.

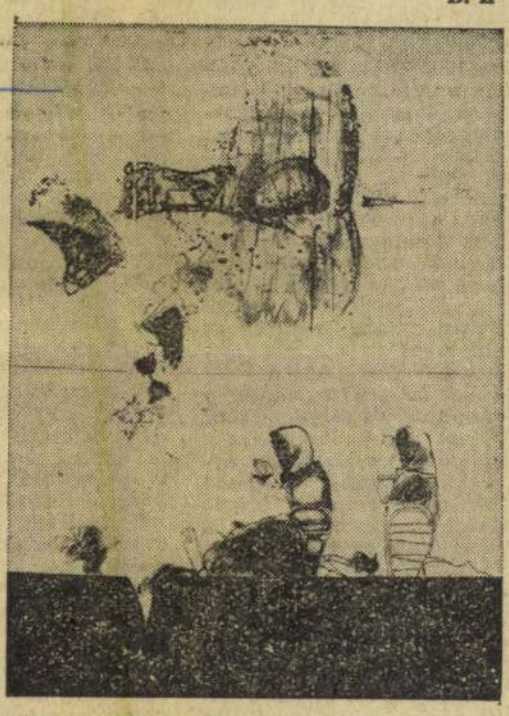

Pilinszky István: Hommage Á Bartók című képe, a nagy zeneszerző művei alapján

rának alkotásaiból. A tárlatot Raics István esztéta nyitotta meg.

Karácsonyi néj

Évszázados szokás, hogy egyes vidékeinken karácsony és újév környékén megélénkülnek az utcák, kezdetüket veszik a pogány és keresztény hagyományokat őrző népi játékok, felelevenednek a régi időkre visszatekintő népszokások.

A Luca jeles napja, december 13-a nyitja az év végi ünneplést. A Vas megyei községekben útjára kelnek a „lucázók", hogy ősi szokások szerint szalmával hintsék fel az egyes porták konyháit, udvarait, hogy elűzvén az ártó szellemeket, egész évre szóló jókívánságaikkal halmozzák el a ház népét. Ez a szokás is átalakulóban van. Most nem tartják tisztüket a legények és a férfiak, hogy részt vegyenek ebben a mulatságban, ez már kizárólag a gyerekek dolga. A jutalom is változott:

a bor és pálinka

helyett friss süteménnyel várják a lucázókat.

Borsod megye egyes falvaiban manapság is divat a l vizsga. Ilyenkor a legén lányos házak környéké szórják az éjszaka foly szalmával, s kíváncsian vajon virradatra össze ték-e. A későn kelő l igen rosszul vizsgáznak, a falu népe hosszú idei montartja.

Országszerte elterjedt, a városi emberek is át azt a szokást, hogy tányé

búzamago szórnak,

s rendszeresen meglocsolják. Kevesen sejtik, hogy ez a szép szokás a régi parasztemberek életében termésjósló szerepet töltött be. A karácsonyra kizöldellő csírák színéből, hosszából próbáltak következtetni az elkövetkezendő év termésére. Mintha a modern laboratóriumokban végrehajtott, s a vetőmagvizsgálatnál alkalmazott csírapróba ősét látná a szakember! E hagyomány napjainkra természetesen elvesztette eredeti értelmét, de most már a városi emberek legtöbbje is ilyen csíráztatott magvaknyársdugással párosul. A hízót vágó gazda portájának udvarán összegyűlt vendégek nyársra húzott cédulákon vidám rigmusokat, jókívánságokat nyújtanak be az ablakon a ház asszonyának, aki ezt a hagyományok értelmében kénytelen hurkával, kolbásszal viszonozni. Ezt nyársra akasztva kiteszi a verandára, ahonnan a lesben álló legények és lányok elviszik.

Matyóföldön, Abaúj-Zemplén megyében igaz, hogy megváltozott tartalommal, de évről évre felújítják az ősi népszokást, a kántálást. December huszadika környékén estefelé nagyobb részt 10—15 éves fiúkból és lányokból álló csapatok keresik fel az ismerősöket, a rokonokat és a barátokat, hogy vidám versekbe foglalva kívánjanak szerencsét e ház urának s asszonyának.

Karácsony napjának hagyományos népszokása a keresztény hagyományokat őrző betlehemezés, amely sok változatban él országszerte. Nyugat-Magyarország falvaiban divat volt a betlehemjárás, amikor házi készítésű betlehemmel fiatal, pásztornak öltözött fiúk járták a falvak utcáit. Be-betértek a házakba, ahol sütteménnyel fizetnek fáradozásukért. Vas megye Répce menti falvaiban egy betlehemezésnél ősibb népszokás az elterjedt,

butellázás

vagy közismertebb nevén a pásztorozás. Itt a pásztorok jellegzetes viseletébe öltözött fiúk mondják el jókívánságaikat a házak lakóinak.

Vidám regélőktől hangosak karácsony táján a házsorok legtöbb magyar faluban. Ez az érdekes hagyományunk a legrégebbi időkre nyúlik vissza. Ősi samanisztikus elemeket tartalmazó versszakai, amelyet a Vas megyei Dozmat községben gyűjtöttek a néprajztudósok, az egyetemes magyar kultúrkincs darabjai közé tartoznak.

húzás

rem szépen, milyen optikája lett volna a versenynek a brigádok körében, ha a vezetők győznek? A vezetők az egész pálya előtt bebizonyíthatták volna rátermettségüket, hiszen egész évben tréningben vannak a különféle húzásokban, a szállítási határidő húzásában, a bérek széthúzásában, a munkaügyi és minőségbeli viták húzásában, hogy csak a gyakoribbakat említsük. Ha győznek, bizonyítva a tétel, hogy ők az erősebbek és már ujjat sem érdemes velük húzni.

No és mit mondana a nép, ha a brigádok győztek volna? Ebben az esetben a vezetőkben a kisebbségi érzés neurotikus tünetekké fokozódott volna, a brigádokat úgy kezelnék, mint saját testükön fakadt kelevényeket. A brigádok is egész évben tréningben vannak, ők is sokszor húzzák a határidőket, sőt húzzák a jutalmakat, a kedvezményeket, húzzák a munkaidőt, a nyereséget, hogy csak a gyakoribbakat említsük.

Az erőviszonyok ismeretében a brigádok győzelme látszott kézenfekvőnek és csak az antimarxista ideológiával felvértezett drukkerek gondolhatták, hogy ez a győzelem a vezetőség gyengeségének lehet az eredménye. De senki sem számolt a háttérben jelenlevő és a valóságban mindenütt ottlevő, értékelő és szintetizáló, erőket összehangoló hatalommal, amely úgy irányította a vetélkedést, hogy kötélszakadásig vigyék a küzdelmet. Ennek a szervezetnek köszönhették a dolgozók és a vezetők, hogy a baráti találkozó létrejött és maradandó sikerélménnyel végződött mindenki számára. Aki még nem találta ki, elárulják, a szakszervezetről van szó. Ő volt az, aki a sikert nemcsak megszervezte, hanem tervszerűen meg is valósította. A kötél a küzdelem hevében váratlanul elszakadt, így teljes lett mindkét küzdőfélnél a sikerélmény, nincsen jó és jobb, győző és legyőzött. Bizonyságot nyert a világ előtt, hogy a Csepeli Papírgyárban a vezetők és a brigádok erőfeszítése egyenletes, még akkor is, ha történetesen minden kötél szakad.

—somogyvári

MAGYAR PAPÍR
1979 DEC 2 ?
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

1975 9
SAJTÓFIGYELŐ
BELSŐ HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

Tassy Béla
1021

78

Tassy Béla: Mozgás

elmondotta, hogy
en a feleségek segít
lat – mondta a főo
s a gyógyultan távo
józan. Mindent ki
ltaszítja a másikat
az üvöltő, a szen
rizálni akarja a vo
kellene, hogy mi

Van egy-két eset
elvonókúrára a beosztottját, maja
beadja a tablettákat. Nagy problémának tartom, hogy
sok „klubszerű" életformája még ma sem alakult ki
él bennük az a káros előítélet, hogy ital nélkül sem a
sem a jólét, semmilyen emberi kapcsolat nem képzel-

küzdők klubját is vezeti Debrecenben. Hallhatnánk a

zalékban lehet gyógyítani. Ezt a nagy szóródást első-
sszavezetni. Zágrábban például, ahol negyven alkohol-
betegek 75 százaléka gyógyul meg. Nálunk inkább az
hatékonysága. 1966-ban többek között ezért vetődött
nes klub létrehozására. Az első gyűlésen vagy száz-
lajánlások születtek: ha olyan helyiséget kapnánk, amit
znék el a munkát. Lelkesek voltak. Helyiség azonban
évvel ezelőtt a városi tanács egészségügyi osztályának
nlegi helyiséget. Az örömbe csak az az üröm vegyült,
kán megcsappant az érdeklődők száma. Pedig rendsze-

TASSY BÉLA

Tassy Béla: Mozgás

Alföld 1975/9/78

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 APR 11
Berliner Zeitung
Béla Tassy

AUSSTELLUNGEN IN BERLIN

1021

Dominanz des Dekorativen

Gegenwartskunst aus der Ungarischen Volksrepublik, der ČSSR und der DDR

Von HANS LENK

Die Ausstellung ungarischer Gegenwartskunst findet anläßlich des 30. Jahrestages der Befreiung des Landes vom Faschismus im Alten Museum (Neue Berliner Galerie) statt.

Die Malerei und Grafik dieser Ausstellung ist zumeist technisch, handwerklich perfekt. Die grafischen Arbeiten von Bela Tassy (geb. 1942) beispielsweise (Studie II, Alte Bilder, Ballade III—IV) aus den siebziger Jahren wirken durch sublime Kontrastierung. Die Farbradierung, ein schwieriges Druckverfahren, wird hier durch Motivwiederholung effektvoll bereichert angewandt. Dekoratives aber steht neben gedanklich bestimmten Werken der Grafik wie jenen von Huba Balvanyos (geb. 1938: „Dürer-Variation", 1971, Lithographie — eine Paraphrase der „Melancholia"), Karoly Raszler, Gabor Gacs, Tibor Rozantis und Bela Tassy. Auch für die Malerei trifft das in einigen Fällen zu. Neben überzeugenden Arbeiten wie beispielsweise den Bildern „Atelier des Grafikers Arnold Gross" (1969, Öl) und „Kostümverleih" von Tamas Galambos (geb. 1939) aber hängt das Gemälde „Terroraktion" (1974, Öl), desselben Künstlers, dessen Formulierung verfehlt erscheint.

Die Ausstellung deutet an, welchen Spielraum besonders die Malerei besitzt; die eben erwähnten, naiv scheinenden Werke werden durch Bilder wie „Ikarus" und „Memento" (1974, Öl) von Jozsef Breznay (geb. 1916), deren Anspruch ganz anders ist, kontrastierend ergänzt, und auch anthropomorphe Landschafts-Darstellungen kommen vor („Dalmatien", 1974, Öl). Gegensätzlich weiterhin die Gemälde von Laszlo Doari (geb. 1926) und jene von Zoltan Szabo (geb. 1929) — kurzum, es ist zu spüren, daß Traditionen und aktuelle Einflüsse nebeneinander in dieser Kunst wirken.

Von den plastischen Arbeiten sollen die von Laszlo Marton (geb. 1925) besonders erwähnt sein. Die medaillenartigen Kleinreliefs von Andras Kis Nagy (geb. 1930) und von Robert Czikszentmihalyi (geb. 1940) bezeugen großen Erfindungsreichtum. Sie gehören zum Besten dieser Ausstellung, die trotz ihres relativ geringen Umfangs die Tendenzen in der gegenwärtigen Malerei, Graphik und Plastik der Ungarischen Volksrepublik wenigstens anzudeuten vermag.

★

„Die Fülle der Zeit" heißt ein Gemälde aus dem Jahre 1957, eines der besten in der Ausstellung von Werken des slowakischen Malers und Grafikers Ján Ilavský (geb. 1924), die gegenwärtig im Alten Museum gezeigt wird. Alle Bilder dieser Ausstellung bezeugen die starke dekorative Begabung des Künstlers. Sie äußert sich in der Farb- und Formbehandlung in gleichem Maße. Auf Feinmalerei wird verzichtet; große, starke Linien fassen die Farbflächen ein. In den Entwürfen für Glasfenster und für Wandgestaltungen ist Ján Ilavský am überzeugendsten. Nicht die ungegenständlichen Entwürfe allein, auch solche wie „Morgens in der Tatra", die ein Naturvorbild verwenden, offenbaren die Fähigkeit zu knapper, dem Zweck angemessener Formulierung. Die Gemälde sind überwiegend auf Dekorativität beschränkt; kompositorische Ausgewogenheit ist ihr Vorzug, Gleichförmigkeit der Auffassung ihre Schwäche. Ilavskýs Thematik reicht von Porträts bis zu historischen Darstellungen, Landschaftsbilder sind selten, die Bildnisse zumeist statuarisch streng aufgefaßt.

★

Fritz Duda, der bekannte Maler (geb. 1904), stellt im Bulgarischen Kulturzentrum Unter den Linden etwa 50 Zeichnungen und Lithographien aus. Es sind überwiegend Skizzen, Notate vor der Natur, Erinnerungshilfen. Die Sparsamkeit der Linienführung der Zeichnungen kehrt in den Lithographien wieder. Duda ist ein sicherer Zeichner, ein genauer Beobachter. Studien aus Bulgarien, von denen „Sosopol" wegen ihrer großartigen Einfachheit besonders erwähnt sei, hängen neben Porträts von Rosa Luxemburg und Karl Liebknecht. Duda ist ein politischer Künstler. Arbeiten wie beispielsweise „Anklagende" zum Thema Vietnam aus dem Jahre 1965 (Feder) und die Lithographie „Freiheit für Lumumba" bezeugen das in eindringlicher Weise. Fritz Dudas reiches Schaffen wird auch durch diese Zeichnungen und grafischen Blätter dokumentiert, die sein malerisches Werk qualitätsvoll ergänzen.

Saigon. ADN/BZ

Die schweren Kämpfe um die an der Fernverkehrsstraße eins etwa 70 Kilometer östlich Saigons gelegene südvietnamesische Provinzstadt Xuan Loc hielten am Donnerstag unvermindert an. Der Divisionsstab und andere Positionen des Gegners im Stadtgebiet hatten bereits am Vortag unter konzentriertem Artilleriefeuer gelegen.

Neben der Kreisstadt Binh Khanh an der Straße eins zehn Kilometer westlich von Xuan Loc hatten die patriotischen Kräfte am Mittwoch die 16 Kilometer nördlich der Hauptstadt der Provinz Long Khanh gelegene Kreisstadt Kiem Tan befreit. Der Druck auf die Provinzstadt Tan An 40 Kilometer südwestlich Saigons an der Straße vier — der wichtigsten Landverbindung der Hauptstadt mit dem Mekong-Delta — hält an. Positionen der Thieu-Armee im Gebiet von Vung Tau südöstlich Saigons — des einzigen dem Reg
bliebenen Hochseehaf
der Küstenstadt Phan
Binh Thuan) kamen u
beschuß. Anhaltende
Aktivitäten wurden f
kong-Delta registriert.

Nguyen Thanh
befreitem Gebie

Hanoi. ADN/BZ

Der Leutnant der Saigoner Luftwaffe Nguyen Thanh Trung, der am Montag den Palast des Diktators Nguyen Van Thieu bombardiert hatte, begab sich in das befreite Gebiet Südvietnams, meldet die RSV-Presseagentur GPA. Das Ministerium für Nationale Verteidigung der RSV verlieh dem Fliegeroffizier den Verdienstorden zweiter Klasse und beförderte ihn zum Hauptmann.

Markt im befreiten Hue

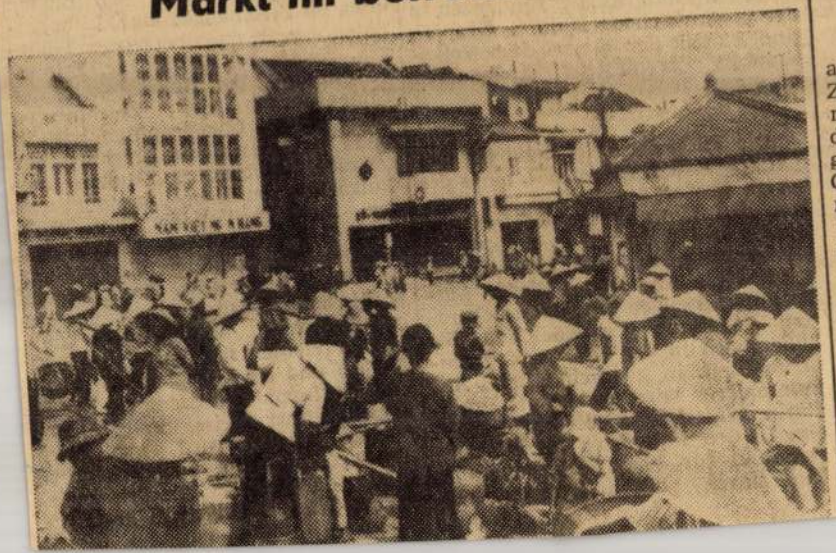

Mit-
its-
ial-

d
n
/BZ
ktiv
lks-
mi-

freiung mit Lebensmitteln. Im Rahmen der Anstrengungen für die Lösung des Nahrungsmittelproblems wurde es Privatpersonen untersagt, große Lebensmittelvorräte anzulegen. In einem Presseinterview erklärte der Vorsitzende des Revolutionären Volkskomitees der Großstadt, Generalmajor Le Tuy Dong, es gelte außerdem, die restlichen reaktionären Elemente, die die Waffen noch nicht gestreckt haben, unschädlich zu machen sowie Ordnung und öffentliche Sicherheit aufrechtzuerhalten.

Gesundheitsabkommen DDR —BRD vor dem Bundestag

Bonn. ADN/Korr.

Der BRD-Bundestag behandelte am Donnerstag in erster Lesung das Zustimmungsgesetz zu dem Abkommen vom 25. April 1974 zwischen der Regierung der DDR und der Regierung der BRD auf dem Gebiet des Gesundheitswesens. In dem Abkommen setzen sich beide Partner das Ziel, ihre Zusammenarbeit im Gesundheitswesen entsprechend der international üblichen Praxis zu gestalten. Der Gesetzentwurf wurde zur weiteren Behandlung an die zuständigen Bundestagsausschüsse überwiesen.

Prinz Norodom Sihanouk empfing DDR-Botschafter

Peking. ADN-Korr./BZ

Prinz Norodom Sihanouk, Staats-

Tassy Béla, grafikus

• KIÁLLÍTÁSOK. Németh János kerámiáiból Kőszegen, Tassy Béla grafikusművész munkáiból pedig Dunaújvárosban nyílik ma délután bemutató.

—:o kiállítások

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

E SZÁMUNK SZERZŐI

BARTHA LÁSZLÓ
BESSENYEI GYÖRGY
BÉKÉS SÁNDOR
CS. NAGY ISTVÁN
DANKÓ IMRE
DÉVÉNYI IVÁN
FARKAS ILONA
GÁL ISTVÁN
HAJNAL GÁSPÁR
HEITLER LÁSZLÓ
JÓFEJŰ ZOLTÁN
KERÉK IMRE
KLOSS ANDOR
LESKÓ LÁSZLÓ
MÁTYÁS ISTVÁN
M. CSAPÓ PIROSKA
PÓSFAI H. JÁNOS
SERES JÓZSEF
SOMOGYI JÓZSEF
SZURCSIK JÁNOS
TASSY BÉLA
TÖNKÖL JÓZSEF
VARGA ZOLTÁN
VOLLY ISTVÁN

Borító első:

TASSY BÉLA
Jókai: Óceánia (részlet)

Borító belső:

TASSY BÉLA
Kísérlet

Borító hátsó:

TASSY BÉLA
Cantata profana (részlet)

ÉLETÜNK

Tassy Béla

1976 — 3 ⁰/.

1021

életünk

Ára: 6,— Ft *

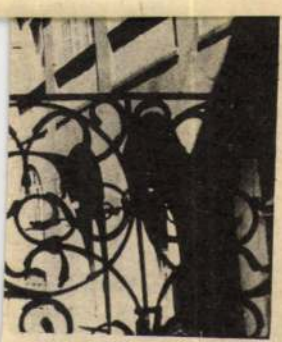

épülete

ztető-

Tassy Béla

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

T

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1981 SEP 9 G

itt roskadnék mogorván
válna ágam horoggá

1021

Amado-illusztráció

Tassy Béla rajza

NÉPEK TANULTAK ME

Száz esztendeje született Kodály Zoltán. Az egyetemes kultúra elkötelezettjei világszerte megemlékeznek róla december 16-án. Értékelik a pedagógust, a zeneszerzőt, a tudóst, a politikust, akinek „állandó tevékenysége, ifjúságától öregségéig, a bámulatos munkaszeretet és munkabírás mintapéldája. Az állandó munkálkodásnak őbenne rendkívüli kitartás, világos céltudat és sugallatos akaraterő adta meg egyéni minőségét." Molnár Antal szavait idézve az utókor elmondhatja, hogy enélkül aligha születhettek volna meg az olyan remekművek, mint a Psalmus Hungaricus, a Concerto, a Háry János, a Marosszéki táncok, a Galántai táncok, a korosztályoknak örömet szerző kórusművek, a hangszeres irodalmat gyarapító kamara- és szólódarabok.

Kodályról különben — az évforduló alkalmából — felesleges csak értekezni. Ha most közöttünk lenne és hallaná, hogyan vélekedünk róla, legyintene egyet és azt m veket és szószapo Tenné azért, mert tókával együtt a m lett termékennyé, adta az éneklés ör vel gyermekeink s velük együtt mi sít — írta Kodály, mérni, tudomásul

A nagy kórus, a meg, ekként tenáriumában róla beszélnek, a játsszák. Az otthon neki, ha napfén Nemcsak a tisztele zadunk alkotói kö aki élete utolsó p emberekért munk

Kis emberek mindennap

„Akinek nem mindegy, mi lesz itt a zenében egy-két emberöltő múlva, nem mehet el közömbösen az iskola mellett, amikor ének hallik ki belőle... A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a zenéből. Azon kell lennünk, hogy minél többek számára megnyíljanak. Mit kell tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját."

A művészet csarnokában

A váci Hámán Kató Általános Iskola csukott ablakain át is jól hallható a tiszta csengésű dal: *„A csitári hegyek alatt régen leesett a hó..."* Ötvenhárom év telt el azóta, hogy Kodály a fent idézett sorokat leírta, s az iskolából kiszűrődő ének kapcsán megjegyezte, hogy *„amit énekelnek, az rendszerint a művészet előcsarnokán is kívülesik"*. Ma már azonban — ha

Tassy Béla

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

Totemvilág

Tassy Béla metszete

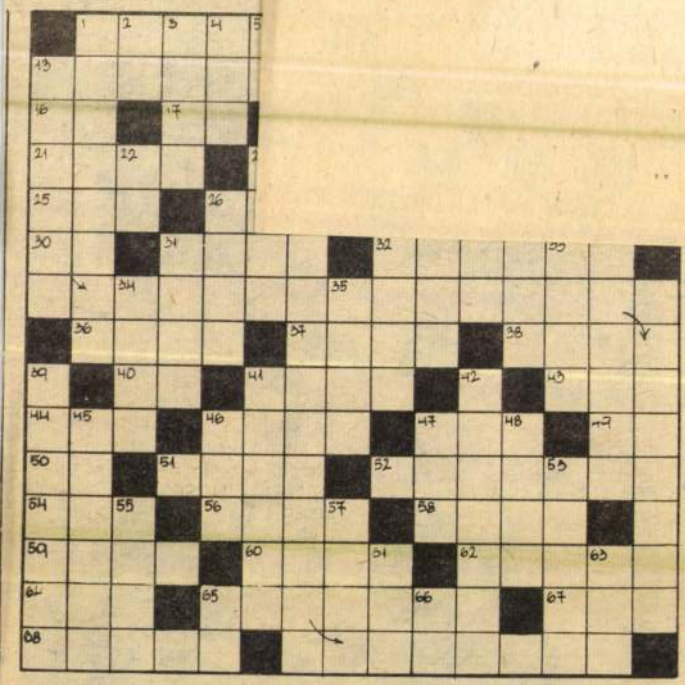

Zelk Zoltán

75 éve – 1906. december 18-án – született Zelk Zoltán. Az évforduló alkalmából a költő Utazás című verséből idézünk:
„Keménytojást, fasírtot ettünk,
a lábunknál egy demizson bor,
néhány korty és azután . . .”
A versszakasz befejező két sora a rejtvény vízsz. 1. és függőleges 13. számú sorában szerepel.

VÍZSZINTES: 1. *A versidézet folytatása* (Zárt betűk: O, E, Ü) 6. A líbiai forradalom vezetője. 13. Leonardo da Vinci világhírű festménye. 15. Utak burkolására használt kőzet. 16. Kerti munkát végez. 17. Jelenleg. 18. Öntözőcső. 20. Körzet, övezet. 21. A közmondás. 23. Nemzetközi labdarúgó-trófea. 65. Terület Észak-Olaszországban, székhelye Genova. 67. Ellenértéke. 68. Japán nagyváros.

FÜGGŐLEGES: 1. Konyhai dolgozó a vendéglőben. 2. Egyen! 3. Margarinmárka. 4. Lat betűi keverve. 5. Magyar és olasz autók jelzése. 7. Nagyon öreg. 8. Doktor röv. 9. Lakóépület. 10. Pozitív elektród. 11. Francia filmek végén olvasható felirat. 12. Vályú. 13. *A versidézet befejező sora* (Zárt betűk: A, N, T.) 14. Megszégyenít. 19. Az argon vegyjele. 22. Major Tamás. 23. Folyt a könnye. 24. Étrend. 26. Egykori vármegye. 64. Nemzetközi labdarúgó-trófea. 65. Terület Észak-Olaszországban, székhelye Genova. 67. Ellenértéke. 68. Japán nagyváros.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 JAN 9

1021

Tassy Béla

Tassy Béla: Amado illusztráció.

z lesz

sza. Ők beszéltek rá arra is, hogy áron alul vegyem meg tőlük, nekem is legyen belőle hasznom, ne semmiért cipekedjek. Nem kívánják ingyen tőlem, mert tudják, hogy milyen a közlekedés is. Egy-egy csomagot oda szoktam adni, hol ennek, hol annak, hogy segítsen a fölszállásnál, s akkor valahogy följut az ember. Amit vinni akarok, úgy kell fölcsempészni a buszra, ami vagy sikerül vagy nem, mert a kalauzok ismernek is már. S nem elég, hogy nem engedik fölszállni az embert, ha úgy gondolják, még ki is nevetik utána.

Az asszony piacozott az ötvenes években is, amikor másokkal összefogva, még Pestre is fölutazott.

— Akkor is dugni kellett a csomagokat — mondja. — Megbeszéltük ezzel is, azzal is, akik a kocsiban utaztak, hogy mondják azt, ha jön a kalauz, hogy a kosár vagy a szatyor az övék. Meg volt szabva akkoriban, hogy hány csirkét, libát s hánykilós csomagot vihetett egy-egy személy. Mikor meg leszálltunk a Keletiben, a rendőrök figyeltek bennünket. S akinél nagy volt a batyu vagy sok csomag volt nála, bekísérték az őrszobára, s ha úgy találták, amit vitt, ott kellett hagyni. Jó, ha megúszta büntetés nélkül! Tőlem is egyszer tizenöt kacsát vettek el. Rámfogták, hogy feketézek vele. Majd megőrültem, el lehet képzelni. Hazáig sírtam a vonaton. Hogyne már! Nevelgettem, etettem, kínlódtam velük egész nyáron. S mielőtt levágtam volna, tömtem három hétig őket, beléjük nyomtam a rengeteg kukoricát, megpucoltam mind aranyos tisztára, erre elveszik az em-

Piros.

— De már el se akarta venni, annyi volt neki. Mert arra meg őhozzá hordják a népek. Hordanák! Mindet nem képes becipelni a piacra. Főleg ilyen áldatlan közlekedés mellett, hogy a kosarasokat nem akarják fölengedni a buszra. Az kellene, hogy ugyanúgy, mint a nyulat, az ÁFÉSZ megvenné tőlük a tojást, csirkét, s a gyümölcsöt, zöldségfélét is. S meg lenne oldva.

A községházánál látni, hogy hirdeti egy tábla, nyúlból mikor van átvétel. S azon a napon, aki le van szerződve, de aki nincs is, a ketrecekben odatolja biciklin, taligán a leadásra szánt nyulakat, s amikor jön az autó, lemérik, s viszik el. De galambokat is átvesz így az ÁFÉSZ. Kilójáért, amelyik elsőosztályú, 105 forintot fizet, a másodosztályúért 90-et. Tojást pedig a helybeli bolt vesz át. Egy darab nem lehet kevesebb öt dekánál. Vagyis körülbelül tizenhét-tizennyolc tojásnak kell kitenni egy kilót. De ez csak két-három kistermelőre vonatkozik, akik a bolttal szerződést kötöttek.

— Mások hiába vinnék oda — mondja Sztrunga Illés. — A boltos nem veszi meg. De szerződést se köt már senkivel. Annyi tojás kell csak neki, amennyiről tudja, hogy biztosan elkel. S falun még nem olyan sokan vesznek boltból tojást.

Ugyanez a helyzet a gyümölccsel, zöldséggel is.

— De még a krumplival is, pedig az eláll, nem úgy, mint a paradicsom vagy a paprika. Csak azt meg nem tudja tárolni, mert annak hely kellene. Ami nincs! Így aztán megetették az emberek a disznókkal, malacokkal a sok krumplit, meg a ládákban rohad meg, s kiöntik a ganajra, a kerthátuljába; ahova tudják.

Pedig azt jobb lett volna inkább eladni, mondom, s az öregasszony után nézek: a kulcsot veszi le a gádoroszlop fölötti dughelyről, hogy kinyissa az ajtót.

— De hogyan?! — kiáltja a szinte gyufaszál vékony ember. — Nincs már lőcsös kocsink, hogy fölpakolnánk rá, s isten áldja, irány Szolnok vagy Cegléd! Mert ha volna, amivel szállítani lehetne, még az ilyen rossz vénember is el tudná vinni, mert csak ülnie kel-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JUL 18

Tassy Béla
1021

Tassy Béla: Illusztráció

ölni kezd, mint akit becsaptak.

*

Azt tartja az embriológia, hogy a méhen belüli f
iak a hatalmas útnak minden állomását, amely a
ejtűtől a többsejtűig, az állattól az emberig vez
példáz.

A kezdeti se lát, se hall időszak után elsőnek a delfin-lét állapotába úszik
be. Bizalommal fogad minden érette valót, majd jóérzése tetőfokán csodálatos
itmus és egyensúlyérzékre valló mutatványba kezd. Fejét fölemeli, föl a kezé
a lábát is, és amikor már csak hasának tenyérnyi felülete érintkezik az ággyal,
vezni kezd. Homorítva, hintázó mozdulatokkal halad hosszú perceken át,
nintha delfin közeledne kitartó tempóban, könnyedén, játékosan. Csak néha
ıyiffan eközben egy-egy rövidet, elégedetten, mint aki hosszú víziútja végén
nár látja a célt, amelyet addig is ösztönös bizonyossággal érzett.

*

Borka a madarak és a kígyók hihetetlenül gyors reflekszével vág a beszélőre,
cihull kezéből az elmélyült buzgalommal rágott gumimackó. Még nincs az arcán
gondolat, hacsak nem félszeg, illó érzelem, orra tövében vigyor, szája sarkában
sírás. Hajszálon billeg a kedélye, s ha örömre billen, keze, lába szapora motolla.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 — 4

ÉLETÜNK

Tassy Béla

1021

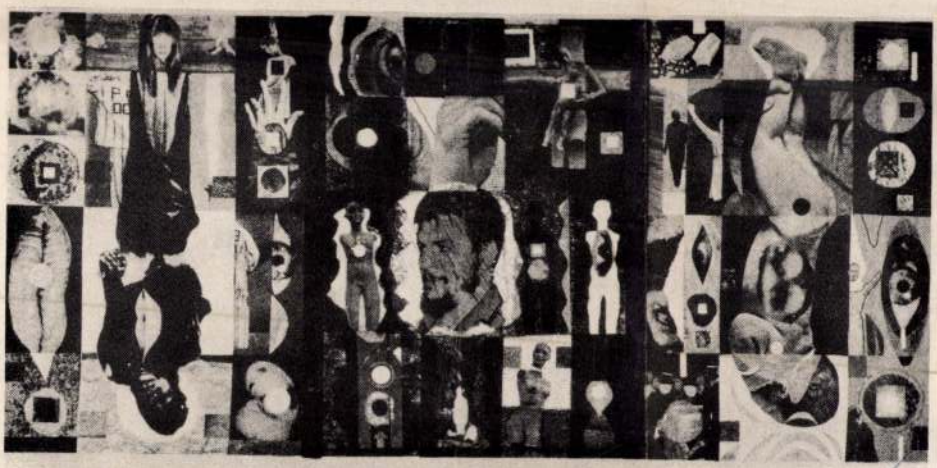

Tassy Béla: Montázs

járt. A lánya *miatta* nem lehetett boldog! Merth
ni. Nem illett az. Meg az anyósomnak is tetszett
— Én tartsam el az anyámat?! Egy lyukas g
meg, hogy békén hagyjanak; a testvérbátyám az államra íratta. Így is lecsukták két hétre. Amikor kuláklistára kerültünk, én jártam ki, hogy legalább vászonnemű visszakerüljön. Vissza is adták, de az anyám rögtön elzárta előlünk még a lerakóruhát is.

— A mi házasságunkból lett gyerek, öt! — panaszkodik és dicsekszik egyszerre a meny. — Az anyósom nem vett nekik egy zacskó kandiszcukrot sem, úgy nevelődtek föl. Az uram, amikor már halálos beteg volt, eltiltotta az anyját az ágyától. Mert az anyósom még a kórház kapujában is azt kátozta, hogy a fia pénzzel tartozik neki.

— Az anyám csendőrrel kísértette a falu népét ingyenmunkába a kétszáz holdra, amikor a háború volt. Semmi bért nem fizetett.

Az öregasszony ütne, ha tudna.

— Papíron van: az elöljáróság rendelte el, hogy amelyik házból hiányzik a férfi, ott közösen kell learatni, te rosszéletű boszorkány! Igenis, tíz métermázsa rozzsal fizettem! Ha kézen-közön eltűnt, nem az én bűnöm.

Az élettárs tutyimutyi — passzívan hallgat. A faluban úgy mondják; jó szolga ma is, semmi egyéb.

Néhány évig, immel-ámmal dolgozgattak a tsz-ben, majd ilyen-olyan bajjal járadékosok lettek, hogy művelhessék a háztájit, néhány holdat hozzávásárolva. A falu kiközösítette őket.

Az öregasszony férje után a családot — fricska a véletlentől? — *Embernek* hívják . . . !

*

Kit, kit értéke szerinti mértékben szánjunk.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 4

ÉLETÜNK

Tassy Béla

1021

Tassy Béla: Mozgás

Tassy Béla

Tassy Béla — aki sok más pályázat mellett az 1974-es Szegedi Nyári Tárlat nívódíját is elnyerte, és öt önálló tárlata is volt már (hazai és külföldi szereplések mellett) —, most zöld-barna színösszeállítású rézkarcsorozatain *(Születés I—II., Michelangelo emlékére I.)* tárgyak, élőlények konkrét rímeiből szerkeszt megragadó szürrealista változatokat.

Magyar Hirlap 1975/332/6

Wagner:Seregszemle az Ernst Muzeumban

TASSY BÉLA grafikus
Budapest, 1944

1967 óta a Studió tagjaként jelentkezik munkáival a hazai és nemzetközi grafikai rendezvényeken. Egyéni tárlata volt a Madách Szinházban (1970), a Studió Galériában (1973), továbbá Zalaegerszegen és Zalaszentgróton. Számos Studió kiállitás és pályázat dijazottja, 1971-72-ben Derkovits-ösztöndijas. - Látványos, szines rézkarcai montázskompozicióra épülnek, mondanivalójuk az egymás mellé halmozott valóságtöredékek asszociativ összefüggéseiből tevődik ki.

Művészéletrajzok 1975

Guinea, Pelso-volta vagy Csad. Ezekben az országokban, ahogy a bécsi Die Presse kommentátora is sarkítottan kifejezi: „a könyv megszerzése szinte nagyobb probléma, mint az olvasnitudás." A fokozódó méretű afrikai könyvforgalom cáfolni látszik a tömegközlési szakembereknek azt a hetvenes évekbeli jóslatát, hogy itt a népesség többsége a szóbeliségből a könyv kihagyásával „ugrik át" a médiákból kapható információ és szórakozás birodalmába.

A legjobb olvasásra vezérlő kalauz az egész világon a *napilap*. A másik fő ösztönző (legalábbis a szocialista országok egybehangzó közlései szerint) a tévé. E (némileg logikátlannak tetsző) hatásmechanizmus még az „elvakult tévénézők" országára, az USA-ra is érvényes. Amivel különben ismételten bebizonyosodik, hogy a tevékeny embereket a totális tévéellátottság sem képes passzívvá tenni.

A legkedveltebb irodalmi műfajok, megint csak az Egyesült Államokból véve a példát, a szórakoztató és a szakirodalom. A Szovjetunióban a gyerekkönyvek a legkeresettebbek (Svédországgal együtt) — a szépirodalom előtt. Lengyelországban a belletrisztikai igény mind a könyvkölcsönzési, mind a vásárlási adatokban feltűnő. Japánban — ahol egyébként fokozatosan *csökken* az utóbbi években az olvasási kedv — a *még* olvasók a háztartással kapcsolatos művek iránt érdeklődnek mindenek felett.

Humorosnak mondható észrevételekre is alkalmat ad a gazdag kiadvány a résen levőknek. Kitűnik, hogy Amerikában a legszorgalmasabb olvasók a fiatal fehér asszonyok. A legkevésbé kapnak a könyvön azok a színes bőrűek, kiket rosszul fizetnek. Kanadában az angol nyelvűek többet olvasnak a franciául beszélőknél. Franciaország élolvasói a fiatal, nem szakképzett, de jómódú férfikorosztályból kerülnek ki. Érdekes összefüggésre világítottak rá a spanyolok, midőn azt jelentették a Bertelsman-kötet szerkesztőinek, hogy tapasztalatuk szerint, ha ott náluk valaki munka nélkül marad, könyv után nyúl. Nem árulják el viszont azt, hogy honfitársaik ezt unalmukban vagy elkeseredésükben művelik-e.

Merkovszky Erzsébet

TASSY BÉLA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Kiállítások

GYÖNGY LAKY és **VERNITA NEMEC** (USA) kiállítása a Sárospataki Képtárban.

VÁLOGATÁS MAGYAR MAGÁNGYŰJTEMÉNYEKBŐL. Kiállítás a Nemzeti Galériában.

TOMMY VILLUMSEN és **VERNER MERVED** gladsaxe-i képzőművészek kiállítása a veszprémi Bakony Múzeumban.

EKLÉZSIALÁTOGATÁS. Németh László-emlékkiállítás a Budapesti Művelődési Központban.

M. F. HUSAN indiai festő kiállítása a Dorottya utcai kiállítóteremben.

FAZEKAS—TORMA—ZOMBORI: EMLÉKMŰ. Kiállítás a Bercsényi Klubban. Megtekinthető: október 26-ig.

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS a Szépművészeti Múzeumban, fennállásának 75. évfordulója alkalmából. Megtekinthető: október 28-tól.

EUGENIUSZ GET STAKIEWICZ (Wroclaw) kiállítása a Pécsi Galéria Színház téri termében. Megtekinthető: november 8-ig.

TALÁLKOZÁS A TERMÉSZETTEL. A Nimród Fotóklub kiállítása a Vigadó Galériában. Megtekinthető: november 15-ig.

„CSAK TISZTA FORRÁSBÓL". Bartók-emlékkiállítás a Gödöllői Galériában. Megtekinthető: november 18-ig.

SZÉKELY GYÖRGY fotókiállítása a sárospataki Művelődési Központban. Megtekinthető: október 25-ig.

TERÍTETT ASZTAL. Kiállítás a dombóvári Művelődési Központban. Megtekinthető: október 25-ig.

1981. OKTÓBER 24.

1021

TASSY BÉLA

Tassy Béla: Jorge Amado illusztráció

1981. OKTÓBER 24.

s a KMP-nek lett a t
pártmunkát.

A felszabadulás utá
Központi Ellenőrző Biz
MDP Központi Vezető
től országgyűlési képv
Tanács tagja. Az ellen
megyei pártbizottság első titkáraként, majd 1962-től
miniszterhelyetteseként dolgozott; haláláig tagja volt az
MSZMP Központi Bizottságának.

— **Együttműködési szerződés.** A HNF Ivov-kertvárosi II-es számú körzeti bizottsága és a pécsi Spartacus SE együttműködési szerződést irt alá tegnap délelőtt a Büdöskúti kulcsosház üzemeltetéséről és fenntartásáról. Céljuk, hogy Lvov-Kertváros lakosságának sport- és kulturális programjait itt is lebonyolíthassák.

— **Planetáriumi vasárnap.** Szeptember 13-án vasárnap a TIT Természettudományi Stúdiójában természeti, tudományos, művészeti és rajzfilmeket vetítenek délután 3 órától. 4 órakor Idegen égboltok alatt címmel, fél 5-től Miért van éjszaka sötét? címmel csillagászati előadás. Utána a Hegonia amatőrszínpad mutatja be Sanginetti: Álomfejtés című szatiráját. Este 6 órakor Bellatrix űrdiszkó kezdődik, közben Harmadik típusú találkozások (sci-fi és valóság) címmel planetáriumi előadás. A hagyományokhoz hiven 8 órakor a belépőjegyekre csillagászati könyvet és távcsövet sorsolnak ki.

Ma este

MOZI

Petőfi: Kongr

Képzőművészeti tanfolyam idul

A pécsi Doktor Sándor Művelődési Központ fennhatósága alatt évek óta sikeresen működik a pécsi vizuális műhely, amelyet Lantos Ferenc vezet. A csoport megalakulása óta azon fáradozik, hogy új módszerekkel járuljon hozzá a gyerekek és felnőttek vizuális neveléséhez. Most újabb képzőművészeti tanfolyamot kívánnak indítani, amelynek az volna a célja, hogy elméleti és gyakorlati vizuális nyelvi alapokon, illetve a természet megfigyelése alapján a mindennapok során hasznosítható képzőművészeti ismereteket adjon.

A tanfolyam négy szakköri csoportban indul: 10—15, illetve 15—20 évesek részére (mindkettő komplex csoport); 15—35 évesek részére (ez a csoport természettanulmányokkal foglalkozik majd), és egy korhatár nélküli csoport, nem kimondottan képzőművészeti érdeklődésüek részére. Ide minden különösebb kötelezettség nélkül bárki jöhet, vizuális játékokkal foglalkoznak majd.

A szakköröket Lantos Ferenc és a műhely két régi tagja, Haraszti Pál és Kosbor István vezeti. A jelentkezők számára az első kö-

ahol a

Zalai napok

Szeptemb
között rend
lai belügyi
országos kez
számító rer
keretében k
tanak — e
egyet a fe
számára —
vek munká
rendőr-fők
határőrség
a tv Kék fe
kesztőinek

Halá

**A Pécsi O
tem Tanácsc
jusága és va
megrendülés
DR. TÉ
az I. sz. Bel
docense, az
kandidátusa
10-én, életén
hunyt. Benne
ra becsült ok
áldozatkész o
szakának kivá
legszívű, odc
gyászoljuk. Az
csi Orvostudon
ját halottjának
se 1981. szept
órakor lesz a
metőben. Em
kegyelettel ö**

**A Pécsi Orv
tem I. sz. Be
dolgozói meg
ják, hogy a
telt, szeretet**

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 SEP 1 3

De:
én már nem úgy.
Nem a korábbi módon.
Egyre mélyebbről emelem
és tartom föl a szívem.

1021

Tassy Béla

Tassy Béla: Amado illúsztráció

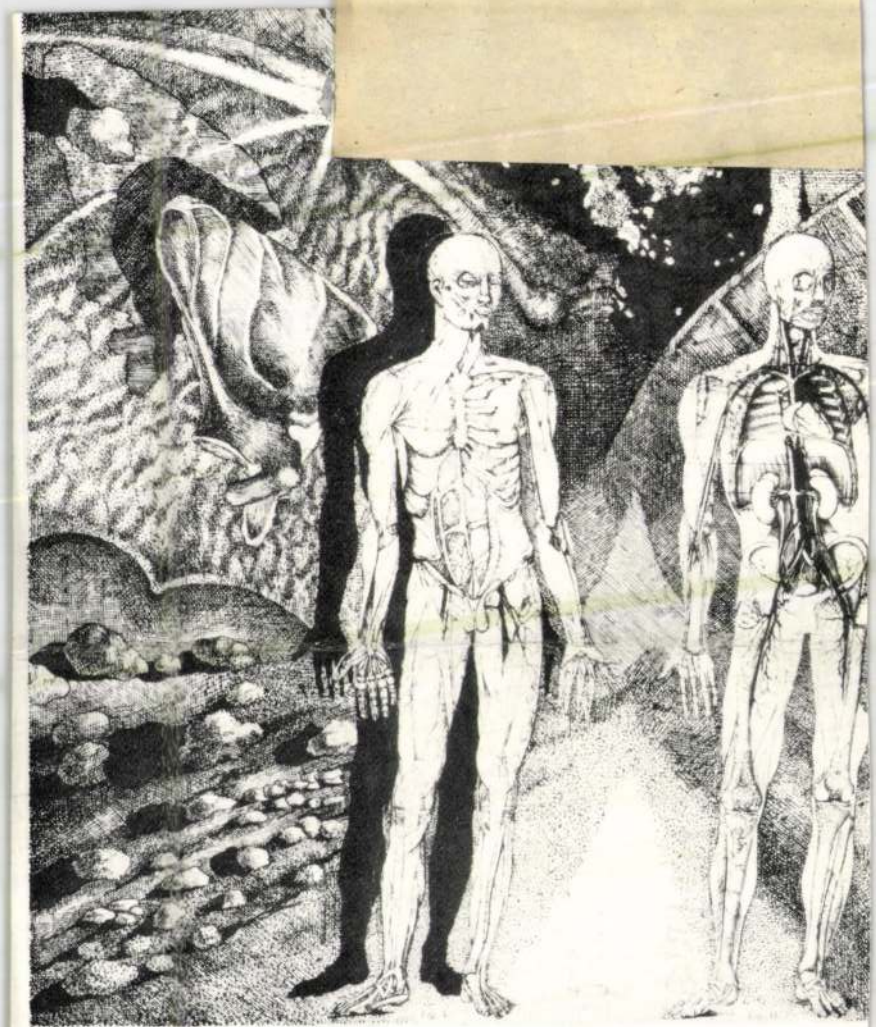

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1976 — 3

1021 Tassy Béla

életünk

IRODALMI,
MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT

1976/3

ÉLETÜNK

Tassy Béla

1976 — 3 sz. 1/1

1021

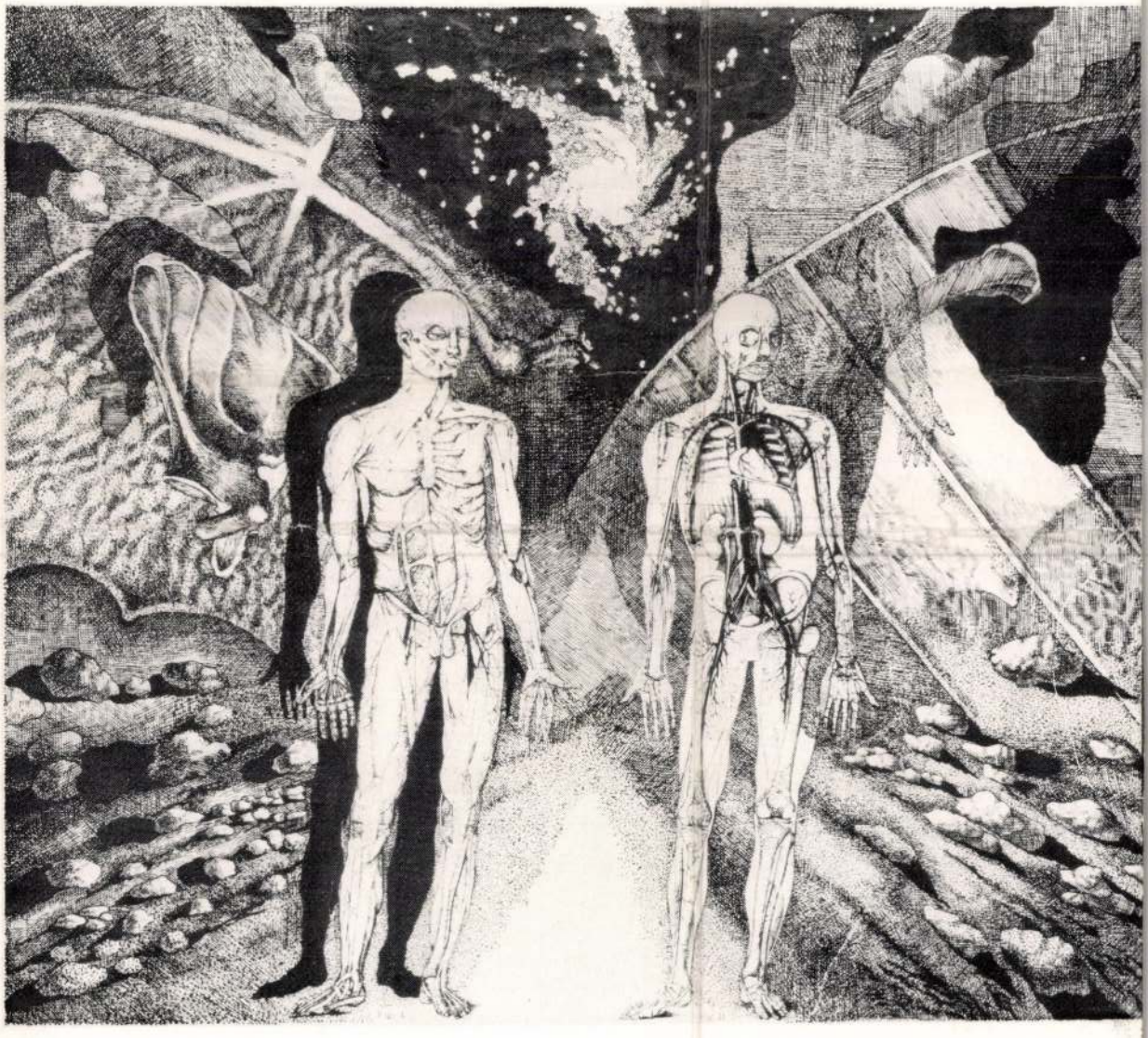

ros peremén

y képviselőnő monológja)

műszőrme, sem az olcsó gyerekholmi, s tudom, azért is tartanak tőlem, mert magamnak nem kérek semmit. Kérdezték már sokan, hogy miért foglalkozom ennyi mindennel, s egyáltalán meghalálják nekem mindezt az emberek? Ránéztem a kérdezőre és azt mondtam; nekem sokkal többet jelent, ha egy embernek adhatok valamit, mintha milliószor kapnék... Na, engedsz majd ebből — volt a válasz —, ha rájössz, hogy az emberek hálátlanok. Nyugtattam az aggódót, hogy én már csak ilyen maradok... Mondták azt is, a szemembe: „Hülye vagy, még lakást sem kértél magatoknak, a munka mellett, képviselőség mellett műszaki egyetemre jársz, éjjel meg a konyhaasztalon tanulsz, amikor országgyűlési küldött vagy..." Erre megint csak azt mondtam, ne örüljetek, nem is fogok kérni, majd ha

szálat látok, amibe kapaszkodhatom, addig a jogos kérdéseket megpróbálom elintézni. Januárban történt, igen, itt vannak a levelek, január 21-én este mentem haza a fogadóórámról, úgy fél tizenegy lehetett, s a lakásunk ajtajában ott várt rám Jaskó Bertalan féllábú rokkant, a felesége és öt gyerekük; kezükben kilakoltatási határozat. Betessékeltem őket a konyhába, kértem, beszéljünk halkan, mert anyámék alszanak és nem akarom őket felzavarni. Ezeknek a Jaskóéknak tíz gyermekük van, egyet sem adtak állami gondozásba, a férfi féllábbal zöldséges ládákat szegel, az asszony takarítónő az IKV-nál, jártam náluk, kétméteres a penész a falaikon, ideje, hogy lebontásra kerül a Soroksári út 74-ben a szobakonyhájuk. Jaskóiék nem fogadták el, amit felajánlottak nekik a tanácsban, ezért akarták őket karba-

számáról, a nagycsaládosokról a hét általános iskolámban, mert előbb a „falakat" kell kitapogatnom, mielőtt elkezdek valamit. Tudom, hogy Vas megye tanácsa a megye három városában megvalósította az ingyen iskolatejet... Ennyit tudok. És azt hogy a ferencvárosi gyerekek alig jutnak tejhez. Nem felejtem el azt az osztálykirándulást, ahová nemrég elhívott régi iskolámból, az Illatos úti általánosból egy pedagógus, s a gyerekek közt nem egy volt, aki üres kenyeret hozott magával otthonról egy egész álló napra. A kicsikre gondolok egyelőre, az alsóbb osztályosokra, akik nem tudnak a pénzzel bánni, nem tudnak magukról gondoskodni, miután az édesanyjuk korán reggel elmegy otthonról. Szeretnem, ha a Ferencvárosban, legalább az alsó osztályokban, szívószálas iskolatejet kapnának a gyerekek...

●

De nézzük a harmadik dossziét, abban kezdtem a Dandár utcai tisztasági fürdőnkkel foglalkozni. Egy olyan kerületben, mint a miénk, ahol a lakások alig tíz százaléka fürdőszobás, 1971. szeptember elején bezárták az egyetlen közfürdőnket azzal, hogy másfél év alatt befejezik „gyógyfürdővé" alakítását. Persze, az ígért megnyitás elmaradt. Ez nemcsak nekünk fáj,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 ÁPR 27
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tassy Béla
1021

Tassy Béla: Ballada

Ön 1945. április 4-én?

ben lehetett és nem ment vissza. Amikor teljött a házmesterné és meglátta, azt mondta, majd ő elintézi, hogy ne legyen ebből baj. A férje volt a kerületi nyilasvezér, a fia is valami ilyesmi. Ha esik az eső, nálunk még mindig látszik a nyilaskereszt, átüt a meszelésen. No, a férjemet elvitték karácsonykor főzni a nyilasházba. Ott volt akkor valami nagy vacsora. De már beszélték, hogy a kommunisták fel akarják robbantani a házat. Mondtuk a Siposnéval, hogy menjünk be mi is Bementünk, hogy együtt meneküljünk vagy együtt haljunk meg a férjünkkel.

— A nyilasok nem tudták, hogy mi készül ellenük?

— Tudták, nem tudták — ki emlékszik erre?

— Arra emlékszik-e Sárika néni, mit csinálhattak április 4-én?

— Mit is? Pontosan nem tudom. A férjem, azt hiszem, a városi közmunkahivatalnál dolgozott. Igen. Ez biztos. Csak később vitték el. Akkor jól megverték és öt hónapot kapott. Én meg biztosan batyuztam április 4-én is. Akkoriban mindenki ezt csinálta. Fogtunk valami ringy-rongyot és vittük cserélni. Én Hajdúba jártam. Onnan való vagyok. De azok a parasztok, akiknek fölöslegük volt, akkor egy zongorát is elkértek egy sonkáért. Volt egy sujtásos magyar ruhám, azért két kiló szalonnát kaptam. Mikor minnapos utazásunk. Minek beszélni erről? Gondolni sem akarok rá! Tíz napig keringtünk körbe-körbe Németországban. Előtte gyárban dolgoztunk... Schkoppauban? A BNV-n mintha láttam volna valami gyártmányát.

— Mikor kezdődhetett az az utazás? Áprilisban?

— Igen... Nem tudom. Egész úton üvöltöztem a húgaimmal, hogy ne hagyják magukat a többiektől eltiporni... csináljanak helyet éjszakára. Egy lány a vaskályhára ült. Azt hitte, jó helye lesz. Nem tudott mozdulni sem; két nap múlva teljesen megmereyedett. Néha bombázták a szerelvényt, vagy az állomást, ahol voltunk. Vertük a deszkákat, kiáltoztunk, az SS-katona is üvöltött, ő kintről ütötte puskatussal a vagont: „Mindjárt a fejetekre esik a bomba!"

— Mikor érkezhettek meg a táborba?

— Nem tudom. Az utolsó napokban már vízért sem szálltunk le. A nácik az SS-ruha alatt civilt hordtak. Volt egy francia nő; mindnyájan csodáltuk. A gyárban a margarint mindig az arcára kente. Az egyik SS-nőnek volt a szeretője. Megszöktek. Mi az oroszokat vártuk. Nem tudom, miért, de csak az oroszokat. Azt énekeltük, persze, még a gyárban: „Jóska lelkem, hozzád szólok végül, neved, Sztálin fényesen ragyog, üsd a svá-

városba, szakterületén Európaszerte ismert tudós lett. Az első szívinfarktus után most folytatja megkezdett könyvét.

— Várjon csak, várjon, megvan még valahol nekem az a kis jegyzetfüzet, amit akkor írtam... hol is van?... legalább tíz éve nem vettem elő... az az igazság, hogy tintaceruzával írtam és a belső zsebemben volt... az izzadságtól teljesen elmosódtak a betűk... no, látja! Itt van... alig lehet valamit kiolvasni... március, április... április 4. Igen, itt már elindultunk hazafelé. Ugyanis január 4-én vittek ki engem is a falumbeliekkel nyugatra. Először Kassel mellett egy repülőtéren húzgáltuk ki a hangárból a gépeket... rajtunk spórolták meg a benzint... Április 1-e húsvét vasárnapja volt, ha jól látom... Hatvanan lógtunk el a németektől, aztán taktikai okokból húszas csoportokra szakadtunk... húsz pápai, húsz téti, húsz marcaltői... volt közöttünk tizenöt éves is... most Pápán vasutas. „Április 4. Istenem, édes jó anyám..." — nem lehet kiolvasni... próbálja csak... Nem lehet, ugye? „Istenem, édes jó anyám..." Biztosan valami könyörgés. Az amerikaiak körülkerítettek minket. Mi meg bevettük magunkat egy... August Brüngen!... no, látja, mik eszembe nem jutnak! August Brüngen kocsmája volt az öreg német népfölkelők konyhája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1914 ÁPR 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tassy Béla
1021

Tassy Béla: Virágok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

...OBBAT, A LEGSZEBBET ...KARD CSAK"

forrongás, csak a valódi társadalmi forradalom. A szocializmus, amely egycsapásra értelmetlenné tette a korábban többé-kevésbé reális alternatívát, és a történelemben először megteremtette a magas kultúra — ezen belül a költészet — és a legszélesebb közönség egymásra találásának természetes lehetőségét.

Lehetőségét — mondtam —, mert ezt a lehetőséget (legyünk már egy kicsit türelmetlenebbek!) mindmáig nem sikerült maradéktalanul valóra váltanunk. És most már következhet az önvizsgálat: vajon nem termelődött-e újra nálunk — olykor a költészetben is — az utóbbi időkben a polgári alternatíva, immár szánalmasan hamis dilemmaként, miszerint: vagy jót írok, igényesen, korszerűen, vagy „leszállok" a közönséghez?! Aligha tudnék egyértelműen tagadó választ adni erre a szónoki kérdésre.

Pedig ehhez a közönséghez — hadd játsszam a hasonló hangzású szavakkal: a javarészt együtt dolgozó, tanuló közösségekben formálódó közönséghez manapság már nem kell, nem is szabad „leszállni". Ez a közönség ritkán riad vissza a szellemi próbatételtől; jelképesen szólva: szíves-örömest föltöri a kemény diót is, ha van benne ép mag. Már csak ezért sem tisztességes dolog, s nem is célszerű olyan gyümölcsöt elébe tenni, amelynek csupán a héja kőkemény, de belül üres.

Semmiképp sem szeretném azonban idealizálni, jóságos és tévedhetetlen bálvánnyá avatni a közönséget. Van még tétova tájékozatlanság, ártalmasan vagy ártalmatlanul tenyésző rossz ízlés itt bőven. Csakhogy úgy tűnik, a kerti törpék kedvelőit — szellemi kerti törpékre is gondolok, persze! — nem kiszolgálni kell, hanem a szépség nemesebb, valódibb adományaival megkínálni.

Mert: a „vagy jót, vagy népszerűt" alternatívája a mi körülményeink között szükségszerűen hamissá, anakronisztikussá válik. Meglehet, egyénileg olykor könnyebb volna a „vagy-vagy" lehetőségei közül választani, de ha komolyan vesszük azt, hogy küldetés a mi munkánk, s hogy közösségünkért vállalt küldetés, akkor csak a nehezét, a legnehezebbjét választhatjuk, azt, hogy: a legmagasabb költészettel kínáljuk meg a legszélesebb tömegeket.

Azt, hogy odafigyelünk Goethe jótanácsára:

„Mit tud a lant?" Ezt
zengi, figyeld meg:
nem a legjobb menyasszony a legszebb;
ám, ki közénk vágysz
állani, halljad:
a legjobbat s legszebbet akard csak.

Egyszerre a legjobbat és legszebbet akarni — nem csupán költői létezésünk legfőbb értelme ez, de egyszersmind jogunk és esélyünk arra, hogy amit teremtünk, a vers, az emberek nélkülözhetetlen, mindennapi táplálékává váljék. Igaz, József Attila azt írta, és igaza volt, hogy mindenekelőtt: „Ehess, ihass, ölelhess, alhass!" De nyomban hozzátette azt is, hogy: „A mindenséggel mérd magad!"

Hiszem, hogy ennek a mi mai magyar költészetünknek — nem utolsósorban a most érkező fiatal rajok jóvoltából — megvan az esélye arra, hogy a szellem olyan mérőeszközét adja olvasói, hallgatói kezébe, amely az egész emberiség, a mindenség órájához, a „csillagokhoz igazítva jár."

A költészet-vita után

Tavaly, december 8-i számunk-

ezek valamiképpen a disputához

ma", s csak a közönséges prózában

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 ÁPR 1. 3

Tassy Béla

1021

Tassy Béla: Körforgás

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR 16

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tassy Béla

1021

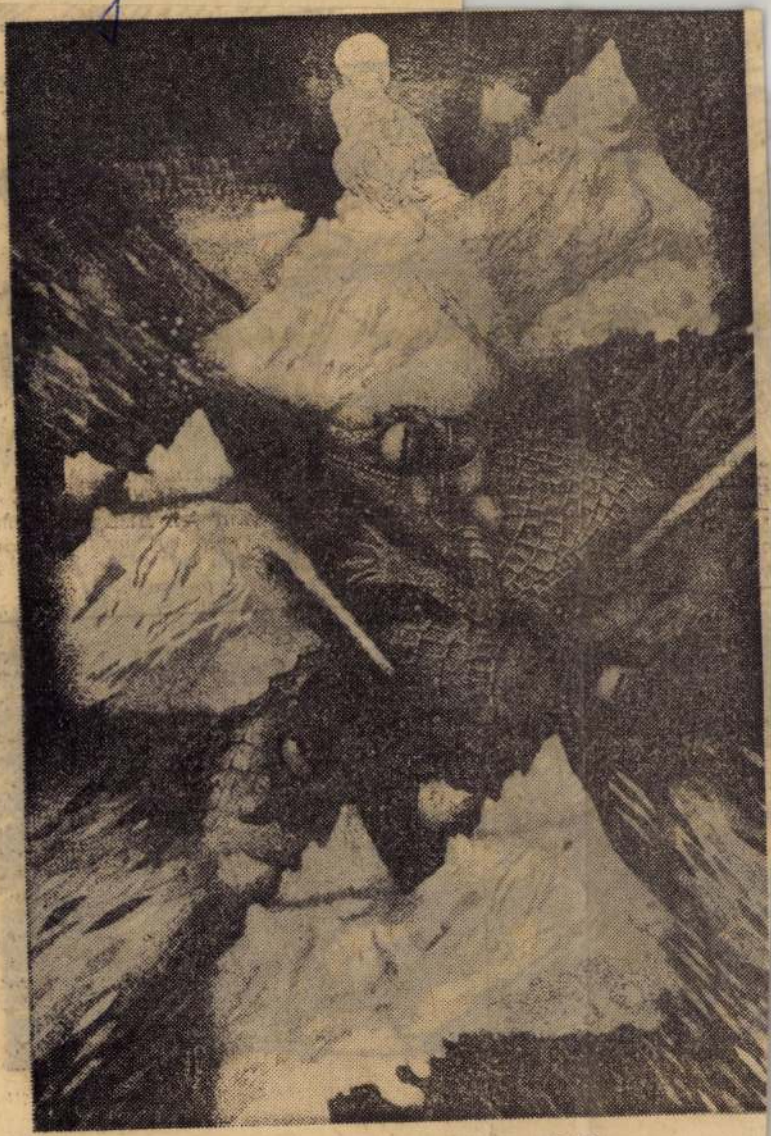

Tassy Béla: Jókai-illusztráció

záz), meg-
sért. Nagy-
6.

lakásért
i, konyhá
üzlethelyi-
lterületen,
elügyelősé-
76.

hallos
, központ-
elsőemele-
központjá-
azonnal
5 lakást
k, aki fő-
üzlethelyi-
sitársként
»Bördísz-
jeligére a
lás téri
iba.

at

központjá-
két szoba
os, föld-
gáz, vil-
nnal ellá-
azonnal
budapes-
al. Érdek-
228—265
agy Üllői
3.

LAN

gléd mel-
bőbe. öt

kendházzal 75000-ért.

Beköltözhető, 2 szobás villa-öröklakás, Újpest, Dessewffy u 31. Eladó. 258—165.

OKTATÁS

Algebrát, számtant, trigonometriát tanít pedagógus. Technikumok, gimnázium, általános iskola növendékeit korrepetálja decemberi érettségire, javítóra, előkészíti. Sallai Imre utca 20/a. fszt. 1.

Angolt tanít Margithídnál gyakorlott mester. Telefon: 365—061, este.

nyerhet

VEGYES HIRDETÉS

Német juhász kölykök a legszebb bu-

SAVOY S

Népköztársaság út

ÚJRA REGGELI

„MODERN JA

KERTÉSZ—CSONTO

GYÜMÖLCSFÁT,
SZŐLŐOL

VÁSÁROLJON LERA

KÖZPONTI ELOSZTÓTELEP:

Tassy Klára

MAGYAR NEMZET

1957 OKT - 8.

Fiatal festők kiállítása a Fényes-teremben

Olyannak tűnik ez a rokonszenves szerény festőpár, *Eigel István* és *Tassy Klára* — akik életüket még a főiskolán kötötték össze —, mint Jancsi és Juliska a mesebeli erdőben. Kézenfogva keresik a kivezető utat az erdő sűrűjéből, a bozótok közül, a mai élet, a mai légkör, a mai ember felé. Megmásznak partokat, járnak ingoványos süppedékeken és ha elfáradnak vagy elcsüggednek, az asszonyi optimizmus fakaszt derűt egy-egy poétikus, kultúráltan könnyed csendéleten, vagy elmereng a táj szépségein, odaadja magát vigaszul a táj változatos színjátékának. Ők maguk is érzik, sőt tudatában vannak, hogy amit nagyra becsült mesterük, Bernáth Aurél mélyen költői, szubtilis művészete jelent, nem eléggé tömör fonál ahhoz, hogy rajta keresztül kivergődjenek a problémák gyötrelmes útvesztőjéből. Becsületes, odaadó, felkészültséget tükröző anyaguk mélyén és felületén egyaránt ott lebeg a kérdés: hát most merre? Eigel István munkáin, nagy kompozícióin különösen szembetűnő az a vívódás, amely az útkeresés természetes velejárója. Tájaiban, amikor a közvetlen valóságra támaszkodik, megmutatja, mennyire érzi a különböző vidékek belső karakterét, menynyire egyénien tartja kézben a festői alakítás eszközeit. Nagy kompozícióin viszont nem marad hatástalan az a három nyár, amit Bernáth Aurél mellett töltött. Természetes, hogy Tassy Klára munkáin is a bernáthi élmény a döntő. De mindkettőjük kísérletező munkásságában érezhető, hogy nem akarnak belemerülni abba a festői álomvilágba, amely mesterük különleges sajátja.

Merjenek hát bátrabban, elfogulatlanabbul látni és önmagukba tekinteni, próbálják mindazt, amit a környezetből, a világból éreznek, sokszor és számtalanszor szembesíteni a valósággal és ne csak és ne mindig hangulatokat, a látvány megejtő varázsosságát lelkendezzék, hanem adjanak ecsetjükkel hangot egy új, korszerű életérzésnek. E purgatóriumi út következetes végigjárására tehetségük is kötelezi őket. S ebben segítségükre vannak a nagy hagyományok. Várja őket temérdek kincseivel az újjárendezett Szépművészeti Múzeum s a számukra talán még több ösztönzést, biztos talajt kínáló Magyar Nemzeti Galéria nemzeti festészetünk nagyszerű tanulságaival.

(d. m.)

1971 APR 28

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

MAGYAR HÍRLAP

Tassy Klára

TASSY KLÁRA ÉS EIGEL ISTVÁN tárlatát május 1-én, szombaton 12 órakor nyitja meg Bence Gyula, a Képzőművészeti Főiskola helyettes igazgatója a gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiállító csarnokában.

1021

KANYARÓ PUSZTIT

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960–1980
Tevan 1994

0 x 190 cm, 4-es
., alatta védjegy.
gnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

4 x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
a, Timár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

:

78. 130 x 195
b.f. HL CM
t
on.

x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

ibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szőtte
ye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
anosné: 4., 12., 13.,
32. id.
ics Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Tassy Klára

Gromiko beszéde

(Folytatás az 1. oldalról)

elé terjeszti a szovjet kormány emlékiratát a részleges leszerelési intézkedésekről. A küldöttség egyebek között beterjeszt egy új javaslatot, amelyre a Szovjetunió kormánya szükségesnek tartja külön felhívni a közgyűlés figyelmét; a szovjet kormány azt indítványozza, hogy *az atom- és hidrogénfegyverekkel rendelkező hatalmak vállaljanak magukra megfelelő kötelezettséget, például azt, hogy öt éven belül nem alkalmaznak atom- és hidrogénfegyvert.* Ha ez alatt az öt év alatt sem jön létre átfogó leszerelési megállapodás, a határidő lejártával ismét vissza lehet térni a kérdés megvizsgálására. Az ilyen megállapodás sok tekintetben elősegítené az atom- és hagyományos fegyverekre vonatkozó többi leszerelési kérdés megoldását is. A szovjet kormány véleménye szerint *ezt a kérdést külön kell megvitatni és megoldását nem lehet függővé tenni más leszerelési kérdésektől.*

Gromiko a továbbiakban elmondotta, hogy a szovjet kormány *önálló kérdésként javasolja az atom- és hidrogénfegyver-kísérletek beszüntetésének megvitatását és javasolja a megfelelő egyezmény haladéktalan megkötését.*

Mi azt akarjuk — hangsúlyozta a szovjet képviselő —, hogy *a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Anglia egyszerre szüntesse be az atomfegyver-kísérleteket. Csakis az ilyen javaslat becsületes és indokolt.*

A szovjet kormány véleménye szerint — mondotta Gromiko — már régen megérett annak szükségessége, hogy kibővítsék a leszerelési bizottságnak és albizottságának összetételét, *bevonják ezekbe azoknak az országoknak képviselőit, amelyek szembeszállnak a hidegháborús politikával. A Szovjetunió azt kívánja, hogy a leszerelési tárgyalások a legszélesebb nyilvánosság előtt folyjanak.*

A szovjet kormány — folytatta Gromiko — minden tőle telhetőt megtesz, hogy mielőbb létrejöjjön a leszerelési megállapodás. Teljes egyértelműséggel ki akarjuk jelenteni itt ugyanakkor azt, hogy *amíg az Egyesült Államok, Anglia és a NATO többi tagállama nem hajlandó leszerelési egyezményt kötni, amíg ezek az államok elutasítják az atom- és hidrogénfegyverek eltiltását, az atom- és hidrogénbomba-kísérletek beszüntetését, amíg növelik fegyveres erőiket, a Szovjetunió a maga részéről minden szükséges intézkedést megtesz, hogy szilárdan biztosítsa biztonságát s ezeket az intézkedéseit szoros összhangba hozza szövetségeseinek, egyebek között a varsói védelmi szerződés tagállamainak intézkedéseivel.*

A közel- és közép-keleti helyzetet érintve, Gromiko leszögezte, hogy a közgyűlésnek feltétlenül fel kell figyelnie arra, hogy *ebben a térségben továbbra is igen feszült a helyzet. Ennek legfőbb oka a NATO hatalmainak és különösen az Egyesült Államoknak szűnni nem akaró beavatkozása e térség népeinek belügyeibe. Sziriára durva politikai és gazdasági nyomást gyakorolnak,* összeesküvést szőnek kormánya ellen, az utóbbi időben pedig mind gyakrabban *fenyegetik közvetlen katonai beavatkozással.*

A Szovjetunió azon a véleményen van — hangsúlyozta Gromiko —, hogy *a nemzeti függetlenség biztosítására irányuló törekvés minden nép elvitathatatlan, elidegeníthetetlen joga és ez a törekvés teljes összhangban áll az ENSZ elveivel.*

Gromiko megjegyezte, hogy *a Szovjetunió nem nézheti közömbösen a közel- és közép-keleti provokációkat és a feszültség fokozódását, mert ezek saját biztonságát érintik.* Gromiko megismételte azt a szovjet javaslatot, hogy *a négy nagyhatalom — az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország és a Szovjetunió — kormányai mondjanak le az erő alkalmazásáról a közel- és közép-keleti térségben, mondjanak le mindennemű beavatkozásról e térség országainak belügyeibe.* Felhívta a közgyűlést, *foglaljon állást a közel- és közép-keleti államok függetlenségének védelmében* és határozottan *ítélje el azt a komoly veszélyeket magában rejtő politikát,* amelyet egyes hatalmak e térség országaival szemben folytatnak.

Gromiko ezután hangsúlyozta, érvényben marad a szovjet kormánynak az a javaslata, hogy *a NATO tagállamai és a varsói szerződés tagállamai szerződésben kötelezzék magukat arra, hogy nem folyamodnak erőhöz és minden vitás kérdést békésen intéznek el.*

Az államok közötti gazdasági együttműködés elősegítése céljából — a szovjet kormány véleménye szerint — *hasznos lenne összehívni az érdekelt államok reprezentatív értekezletét.* Az ilyesféle gazdasági világértekezleten meg lehetne állapodni abban is, hogy *az ENSZ keretében létesítenének egy, a kereskedelem kérdéseivel foglalkozó állandó szervet.*

Remélem — zárta beszédét Gromiko —, hogy az ENSZ-közgyűlés 12. ülésszakának munkáját az összes küldöttségek gyümölcsöző és a béke javát szolgáló együttműködése fogja jellemezni.

A Szovjetunió javaslatai az ENSZ előtt

Mint lapunk más helyén közöljük, az ENSZ-közgyűlés pénteki ülésén Gromiko a Szovjetunió nevében több okmányt terjesztett elő.

Ezek közül az egyik emlékirat *az államok békés egymás mellett éléséről szól.* Ez felszólítja az államokat, hogy egymással való kapcsolatukban a következő elveket kövessék: *egymás területi épségének és szuverenitásának kölcsönös tiszteletben tartása; meg nem támadás; nem avatkoznak egymás belügyeibe semmilyen gazdasági, politikai vagy ideológiai indokkal; egyenlőség és kölcsönös előny; békés egymás mellett élés.* Az emlékirat arra is felhívja az államokat, hogy bármely közöttük felmerülő vitát *kizárólag békés eszközökkel* oldjanak meg.

A másik okmány felszólítja az atom- és hidrogénfegyverkísérleteket végző államokat, hogy haladéktalanul kössenek egyezményt, amely szerint *a kísérleteket 1958. január 1-től két-három évre megszüntetik.* E kötelezettség teljesítésének megfigyelése céljából *nemzetközi bizottság alakulna,* amely jelentést terjesztene a Biztonsági Tanács és a közgyűlés elé. E bizottság vezetésével a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia és birtokai területén és a Csendes-óceán térségében, beleértve Ausztráliát is, *kölcsönösségi alapon ellenőrző állomások létesülnének.* Az emlékirat felszólítja a többi államot is, hogy csatlakozzék ehhez az egyezményhez.

A Szovjetunió olyan határozat tervezetét is előterjesztette, amely *az államok azon kötelességvállalásáról szól, hogy nem használnak atomfegyvert.*

Ez az okirat felszólítja az atomfegyverrel rendelkező államokat: *eleinte ideiglenesen vállalják azt a kötelezettséget, hogy nem használnak atom- és hidrogénfegyvert. Öt év múlva, ha nem jön létre széleskörű nemzetközi leszerelési megegyezés, e kötelezettség ismét az ENSZ elé kerül.*

Külön okirat szól a leszerelési intézkedésekről. Ennek tartalmára a következő számunkban visszatérünk.

Gromiko levelei az ENSZ-közgyűlés elnökéhez

Gromiko két levelet intézett a közgyűlés elnökéhez, amelyekben a békés egymás mellett élésről, illetve az atom- és hidrogénfegyver-kísérletek megszüntetéséről szóló szovjet javaslatok napirendre tűzését kéri.

Horváth Imre külügyminiszter beszéde az ENSZ-ben

Vita a főbizottságban a „magyar kérdés"-nek és Kína ENSZ-tagságának napirendre tűzéséről

New York, szept. 20. (MTI)

Horváth Imre, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere beszédet mondott az ENSZ-közgyűlés ügyrendi bizottságában:

— A magyar kormány *törvénytelennek és Magyarország belügyeibe való beavatkozásnak* tekintette a különbizottság megalakítását. Ugyanez áll arra a szándékra is, hogy a közgyűlés napirendjére a Magyar Népköztársaság belső életére vonatkozó kérdéseket tűzzenek, amely kérdéseknek megoldása kizárólag a magyar kormányra tartozik — mondotta. — Kormányom, miként a múltban, úgy továbbra is azon a véleményen van, hogy ha az ENSZ-nek van valami megvitatni valója Magyarországgal kapcsolatban, akkor ezt a kérdést két irányból közelítheti meg, mégpedig:

egyrészről azzal, hogy kijelenti, *bizonyos nyugati államok rendszeresen beavatkoztak és beavatkoznak Magyarország életébe,*

másrészről pedig azzal, hogy *felszólítja ezeket a hatalmakat, vessenek véget ilyen tevékenységüknek, amely teljesen idegen az ENSZ alapokmányától.*

A magyar küldöttség egész sor okmányt terjesztett be annak bizonyítására, hogy bizonyos körök a Magyar Népköztársaságot megalakulása óta rá akarták bírni a magyarországi társadalmi fejlődés menetének megváltoztatására.

A közgyűlés azonban eddig nem tett eleget a magyar kormány ezen indokolt és jól megalapozott kívánságának. *Magyarországgal kapcsolatban nem létezik más probléma, amellyel a közgyűlés az ENSZ alapokmányának értelmében foglalkozhatnék. Ezért még egyszer kifejezésre juttatom az egész magyar népnek és kormányának tiltakozását az úgynevezett magyar kérdés napirendre tűzése ellen,* mert az tovább mérgezné a nemzetközi légkört és elterelné az ENSZ és a világ közvéleményének figyelmét olyan kérdésekről, amelyek létfontosságúak a világ békéjének szempontjából.

Ezeknek a meggondolásoknak alapján tehát a magyar küldöttség kormányának nevében felkéri az ügyrendi bizottságot, hogy *javasolja a közgyűlésnek az úgynevezett magyar kérdés levételét a napirendről.*

Horváth Imre külügyminiszter az ügyrendi bizottságban csütörtökön lefolyt szavazás után röviden felszólalt. Hangsúlyozta, hogy a bizottság döntését nem lehet másnak minősíteni, mint *egyes küldöttek újabb indokolatlan kísérl az ország függetlenségét és szocialista vívmányait védelmező törvényes munkás-paraszt kormány körül.*

A magyar küldöttség álláspontját támogatta *Nosek* csehszlovák megbízott is. — A magyar kérdés napirendre tűzésének kísérlete — mondotta — *tulajdonképpen a hidegháború felélesztésére irányuló kísérlet.*

Lodge amerikai megbízott követelte, hogy tűzzék a napirendre a magyar kérdést. Az *angol* megbízott támogatta az amerikai álláspontot.

A főbizottság 13 szavazattal elfogadta az úgynevezett magyar kérdés napirendre tűzését. A Szovjetunió és Csehszlovákia küldöttségei a napirendre tűzés ellen szavaztak.

A főbizottság ezután áttért annak az *indiai javaslatnak a vitájára, hogy tűzzék a közgyűlés napirendjére Kína ENSZ-beli képviseletének kérdését.*

K. Menon, India ENSZ-küldötte megokolta a javaslatot, amelyet *Lodge* amerikai küldött ellenzett.

India javaslatát *támogatta V. V. Kuznyecov* szovjet megbízott.

Kína ENSZ képviseletének kérdése fontos és nem tűr halasztást — jelentette ki Kuznyecov. — Egyes államok makacsul szabotálják annak a kérdésnek a megoldását, hogy beengedjék az ENSZ-be a *hatalázsiai népekkel szemben.*

V. Nosek csehszlovák küldött felszólalásában támogatta az indiai javaslatot. Az angol és az iráni megbízott az amerikai határozattervezetet, *Bandaranaike ceyloni küldött az indiai javaslatot támogatta.* Az amerikai *javaslatra kilenc* küldöttség szavazott. Az amerikai javaslat *ellen* szavazott a *Szovjetunió, Csehszlovákia, Ceylon és Norvégia. A tuniszi és guatemalai* küldöttség *tartózkodott a szavazástól.*

Az indiai javaslatot nem bocsátották szavazásra.

Bevan:

„Úgy gondolom, jól megértettük egymást Hruscsovval"

Moszkva, szeptember 20. (MTI)

Mint már jelentettük, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa küldöttei egy csoportjának meghívására néhány napig a Szovjetunióban időzött *Aneurin Bevan,* az angol Munkáspárt egyik vezetője és felesége, *Jennie Lee,* mindketten az angol parlament tagjai. Bevan pénteken elutazott a Szovjetunióból. Elutazása előtt, csütörtökön fogadott néhány szovjet és külföldi újságírót és válaszolt kérdéseikre.

Bizonyára érdekli önöket *találkozásom Hruscsov úrral* — mondta Bevan. — Erről csak annyit mondhatok, hogy *igen szívélyes, nem hivatalos jellegű találkozás volt.*

Igen vendégszerető házigazdának bizonyult — mondotta Bevan Hruscsovról. Megismerkedtünk családjával is és *meglehetősen hosszú időt töltöttünk baráti beszélgetéssel. Úgy gondolom, jól megértettük egymást.* Beszámoltunk Hruscsov úrnak az országban tett utazásunk alatt szerzett benyomásainkról. *A legnagyobb benyomást számunkra a lakásépítkezés hatalmas méretei jelentették* — állapította meg.

Bevan elmondotta, hogy benyomása szerint *az oroszok mindent megtesznek a nép életfeltételeinek megjavítása érdekében.* Hruscsov baráti viszonyra törekszik *a négy nagyhatalomnak, a Szovjetuniónak, az Egyesült Államoknak, Angliának és Franciaországnak egymás között folytatott megbeszélésein kellene eldönteni.* Természetesen az Egyesült Nemzetek Szervezete révén a legjobb eldönteni az ilyen kérdéseket, de a »*legfontosabb az, hogy a négy nagyhatalom megállapodásra jusson*«.

Bevan végül elmondotta, hogy ismertette Hruscsovval a Munkáspárt véleményét a leszerelés problémájáról. Ez a vélemény *közelebb áll a Szovjetunió álláspontjához, mint az angol kormány állásfoglalása.*

A vietnami nemzetgyűlés üzenete a Magyar Népköztársasághoz

A vietnami nemzetgyűlés VII. ülésszaka üzenetet intézett a Magyar Népköztársasághoz, amely hangsúlyozza: a vietnami nép úgy véli, hogy *az ENSZ közgyűlésének az úgynevezett »magyar kérdésben« hozott határozata ellentétes az igazsággal, a törvényességgel és az ENSZ alapokmányával.*

Magyar kereskedelmi küldöttség érkezett Indonéziába

Csütörtökön magyar keres-

Népakarat
1957 szept. 21.

E. Tassy Klára (Eigel Istvánné)

SPORT

Igor Netto és Kacsalin edző a vasárnapi mérkőzésről

A margitszigeti Nagyszálló halljában régi ismerősként mozognak a szovjet labdarúgók. Amint kiszállnak a repülőtérről érkező autóbuszból, a kényelmes fotelekben helyezkednek el. Mintha fáradtak lennének...

— *Kényelmes, gyors volt a repülőút, de azért a földön mégiscsak jobb érzés, mint párezer méter magasságban, a*

jelhők felett — válaszolja érdeklődésünkre *Igor Netto*, a világhírű szőke jobbfedezet. — *Nem fáradtságról van tehát szó...*

Miután tudja, hogy újságíróval beszélget, mindjárt a vasárnapi találkozóról kezd beszélni.

— *Nehéz, de igen érdekes mérkőzés lesz. Jó lenne egyszer kívülről végignézni egy ilyen nagy csatát...*

Nem meglepetés

Megemlítjük, hogy *Szófiában* alkalma lett volna »titkos« megfigyelőként végignézni egy nem mindennapi hatalmas küzdelmet. Elmosolyodik és úgy mondja:

— *Ez nem az én feladatom. A magyar csapat győzelme azonban számomra nem jelentett különösebb meglepetést. A magyar labdarúgók vitathatatlanul jobbak a bolgároknál, így tehát egy döntetlen, vagy egy vereség okozott volna nekem meglepetést.*

Arra a kényes kérdésre, hogy milyen eredményt vár, nem akar válaszolni. A jóslásokról mond valami rossz tapasztalatot és csak *sportszerű, férfias és szép játékot ígér.*

Az erőnlét dönt?...

Többet lehet megtudni azonban *Gregorij Dimitrievics Kacsalintól*, a szovjet állami edzőtől. Készségesen elmondja nézetét a vasárnapi találkozóról.

— *Nincsenek titkok, mindenről beszélhetünk* — szögezi le bevezetőnek. — *Közismert dolog, hogy a szovjet labdarúgók igen nagy súlyt helyeznek a kifogástalan erőnlétre. Így történt ez most is. Ha az én játékosaimnak sikerül 90 percig azt az iramot diktálni, amit tervezünk, akkor megnyerhetjük a mérkőzést. Ugyanis csak ezzel tudjuk a magyarok nagyobb technikai felkészültségét kiegyensúlyozni.*

Grosics, Bozsik, Hidegkuti

— Kiket tart a jelenlegi csapat erősségeinek?

— *A legnagyobb tapasztalatokkal rendelkező Grosicsot, Bozsikot és Hidegkutit. Én ugyanis nem osztom azt a nézetet, hogy a 30 éven felüli labdarúgók már öregek. Nálunk számos élvonalbeli játékos a negyvenedik életévéig tartja egyenletes, jó formáját. De felhozhatnék más külföldi játékosokat is, például az angol Matthewst.*

— Milyen számszerű eredményt tart valószínűnek?

— *Bármelyik csapat győzzön is, az eredmény egészen szoros lesz. A két csapat erőviszonyai kiegyensúlyozottak, tehát nyílt mérkőzésre számíthatunk. És győzzön a jobb!*

Vándor Kálmán

Mátrai a jobbhátvéd!

Edzést tartott a magyar és a szovjet válogatott

Pénteken a népligeti pályán tartott edzést a magyar válogatott. Az edzésen nem vett részt *a szerdán húzódást szenvedett Kárpáti, s így a válogatott jobbhátvédje Mátrai lesz.* A játékosok egyébként frissen mozogtak, a fáradtságnak nyomait sem láttuk. A csapatban a hangulat bizakodó. Általános vélemény, hogy a szovjet válogatott erősebb, mint a bolgár volt, de hazai környezetben könnyebben lehet kiharcolni a győzelmet.

A szovjet labdarúgók is tartottak pénteken edzést. A következő 15 játékos lépett pályára: *Jasin, Beljajev, Ogonykov, Kuznyecov, Maszljonkin, Keszarev, Vojnov, Netto, Tatusin, Iszajev, Ivanov, Sztrelcov, Szimonyan, Iljin és Kovaljov.* A csapat összeállítását egyelőre nem közölték.

Női vízilabdázóink bemutatkozása a Sportuszodában

Ma este fél 7 órakor, először hazánkban, bemutatkoznak a közönség előtt női vízilabdázóink. A csapat tagjai többségben ismert úszónők, akik kedvtelésből próbálkoztak meg ezzel a sportággal. Az FTC csapata a Budapest-vegyessel mérkőzik, majd a *Ferencváros* és a jugoszláv *Primorje* férfi csapatai mérik össze tudásukat 7 órai kezdettel.

Balogh második lett a súlyemelő EB-n

A súlyemelő Európa-bajnokságon pénteken [illegible]

Ma délután a Margitszigeten:

Magyarország—Lengyelország férfi és női [illegible] a mérkőzés

Osztályonfelüli kabaré
a Vidám Színpadon

Már többször lett volna alkalmam írni a Vidám Színpad egymást követő műsorairól, de szívesen átengedtem a feladatot másnak. Bevallom, fáztam mindig az olcsón osztogatott vádtól: lám, a képmutatója, hiszen majd megfúlt a nézőtéren a nevetéstől (hálás publikum vagyok), s íme, most felkapta a tógát, osztogatja az ítéletet. De hát azon is képes vagyok hahotázni, ha például egy kiöltözött gigerli az ülepére pottyan, bár a jelenetben rejlő humort nem tartom valami épületesnek és magasrendűnek.

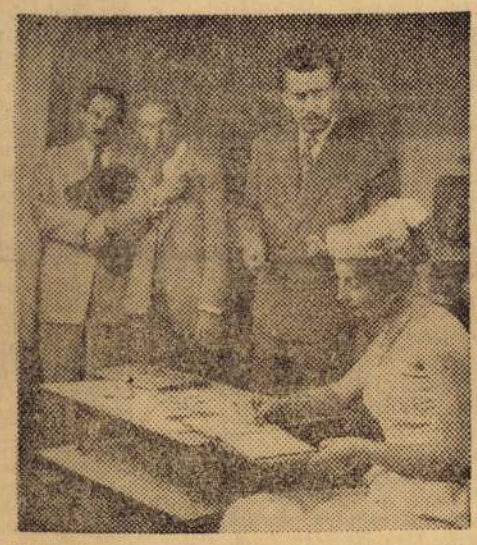

Jelenet »A koronatanú«-ból — Vida Mihály, Misoga László, Viktor Gedeon és Schubert Éva

Most végre mindenféle konfliktus nélkül, teljesített nevetésemmel összhangban írhatok elismeréssel a Vidám Színpad évadnyitó műsoráról. A számok zöme és java nem csak nevettet, hanem szórakoztat, sőt — senki ne ijedjen meg! — még gondolkodásra is késztet egyik-másik. Közben természetesen azért lehet nevetni is, sőt, kötelező, elkerülhetetlen. Ez a jó! Végtére politikai kaberé ez a színházunk, vagy mi az ördög.

Az Osztályonfelüli kabaré végre olyan műsorösszeállítás, amelynek lényegét nem írhatták volna tavaly, s a frappáns hatás reményében nem írhatnák meg jövőre. S amit a legmélyebb köszöntéssel kell fogadni: az időszerűséget egy percre sem lengi körül verítékszag, ami mai témáknál kivált ebben a könnyűnek nevezett, de művelni nehéz műfajban oly gyakran előfordult.

Teljesen felesleges itt rendre boncolgatni az egyes számokat. Akad közöttük gyengébb is, de — hadd használjam egyszer dicséret támogatására: — »nem ez a tipikus.« Az egészében jó műsor fölé is magasodik *Kellér Dezső* rendkívül színvonalas, összetett és mély humorral átszőtt konferánsza, belőle is az, amit a »bíráljunk bátran« lélektanáról elmond, pontosabban szinte eljátszik.

A műsor új és helyesen útkereső kezdeményezései közül meg kell emlékezni az *»Arnyékból szőtt vendég«*-ről, amelyet Krúdy-novellából *Szirmai Rezső* dramatizált. Szívesen láttuk, illetve hallgattuk (saját magnetofon-hangjával vitában) benne a vendégszereplő *Uray Tivadart*. A két *Békés* testvér, *Itala* és *András* új terület, a Franciaországban magas színvonalra jutott pantomimjáték felé nyit bátran ajtót. Nem az a fontos, hogy az első ajtónyitásnál hallatszik-e még némi nyikorgás (hallatszik), hanem hogy szép-e, amit az ajtón kívül látunk. Szép, érdekes, fejlesztésre érdemes. A jelenetek közül éppen az időszerűek a legjobbak, bár *»A koronatanú«*-ban akad régi séma, olcsóság. *Fejér István »A bölcs kádi«*-ja remek, maró karikatúra az okoskodó, kioktató, üres bombasztokról.

A színészek a jelenetekben éppúgy, mint a magánszámokban érzik, hogy jó műsor részesei és segítői, éppen ezért kedvvel játszanak. A nagy nevettetők, *Herczeg* és *Komlós*, a színháznál új *Misoga* és a többiek mellett a fiatalok is bebizonyítják jelentékeny képességeiket. Jó műsor, kitűnő szórakozás.

Rajk András

KÉT KIÁLLÍTÁS

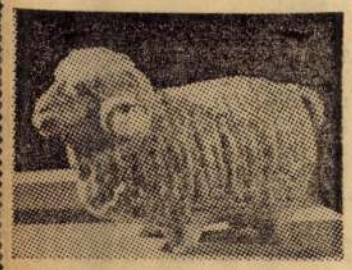

Gorka Géza

A Nemzeti Szalonban, ahol az elmúlt években már több kiváló iparművész mutatta be gyűjteményes anyagát, ezúttal a Munkácsy-díjas Gorka Géza alkotó munkájával ismerkedhetünk meg. Ő is azok közé tartozik, akiknek jelenkori iparművészetünk európai hírnevét köszönheti. Művészetében egységbe ötvöződtek a népi fazekasság ősi hagyományai és a legmodernebb iparművészeti irányzatok.

Eredetileg festőnek készült, de művészi elképzeléseinek igazi kifejező eszközét a kerámiában találta meg, ahol a színnel egyenértékű szerepet játszik a formák térbeli kialakítása. Több évtizedes munkássága során fölényes technikai tudásra tett szert. Az anyagok tulajdonságainak ismerete olyan biztonságot kölcsönöz számára, hogy még az is, ami a véletlen játékának tűnik, nála tudatos alakítás eredménye. Gorka Géza azonban nem tartozik azok közé, akik megállnak elért eredményeiknél. Kiállítása is az újabb és újabb célok felé törő alkotó tevékenységét szemlélteti, műveinek gazdag formai és stílusbeli változatosságával.

Eigel István és E. Tassy Klára

A Fényes Adolf-terem (Rákóczi út 30.) tehetséges fiatal művész-házaspár legújabb festményeiből rendezett kiállítást. Műveikre rányomja bélyegét a közös élmények alapján kialakított hasonló szemlélet és közös mesterük, Bernáth Aurél egyéniségének hatása. Mindkettőjüket elsősorban a színek összhangja ragadja meg és lírai hangulatok kifejezésére törekszenek.

Tassy Kláránál a színek játsszák a főszerepet, az ábrázolt tárgyak jelentősége többnyire színhordozó szerepükre korlátozódik. A formai és hangulati egységet elsősorban legigényesebb művein, olajfestményein (»Este«, »Ablak«, »Február«) éri el, Eigel István erőteljesebben alakít. Megpróbálkozik nagyobb szabású kompozícióval is, mint a két idős asszony csendes együttlétét ábrázoló »Délután« és a kettőjük közös romániai utazásának emlékét felidéző »Tengerparton«. Az ő munkái közül viszont a legkiforrottabbak ez évben készült kisméretű tempera- és gouache-képei, közöttük is »A fekete Dunajec«, »Komp a Dunán«, a »Kompnál« és a »Déli napsütés«. (A kiállítás október 6-ig tekinthető meg.)

MŰSOROK

SZINHÁZAK

Szeptember 21, szombat

Operaház: Fidelio (E-bérlet, 1. előadás: 7). **Erkel Színház:** János vitéz (5. bérlet, 1. előadás; 7). **Nemzeti Színház:** Vérnász (7). **Katona József Színház:** [illegible]

12.10: Őszre fordul már az idő... Magyar nóták. 13.00: Mi van a könyvesboltokban? 13.10: Operarészletek. 14.00: A mi csapatunk. Riport. A Gyermekrádió műsora. 14.20: Szív küldi... 15.05: Kórusaink életéből. Szerkeszti [illegible]

Képes Krónika 1993. febr. 24. TV. 18.25/11/Kopné. 10 21

Tassy Béla

- A képzőmüvészeti müsorokbanmár eddigsz számtalanszor szóltunk arról, hogy egy uj kiállitó helységgel gyarapodott Budapest, mégpedig a fiatalabb müvészek kaptak kiállitási lehetőséget az átalakitott Dürer Teremben. Ezalkalommal már nem erről a lehetőségről, hanem egy kiállitásról Tassy Béla kiállitásáról szeretnék beszélni, amely kiállitás egyébként március 3-ig még megtekinthető.

Tassy Béla munkáival először a Derkovits Ösztöndij pályázatokon találkoztam és ott első alkalommal technikai felkészültsége ragadottmeg. Később figyeltem fel munkái tartalmára és számomra nagyon izgalmas volt az a tény, hogy mindig két nyelven beszél a látottak ábrázolása mögött az összefüggésekből egy teljesen sajátos, egyéni és bátran állithatom kiforrott müvészi világkép rejtőzik.

Németh Lajos..../kimaradt/ .. rendezett kiállitás és ott szerepeltek Tassy lapjai és nagyon nagy sikert arattak. Egyrészt a mesterségbeli felkészültség, ami osztatlan sikert aratott, másrészt pedig valahogy ez a növényi organizmusból, természetből, tájból indulva valahogyan a történelem emlékezés müvészet, tehát a természet és a társadalomnak az emlékezése..

- Na, most ez a kettős nyelv, ez nagyon találó. Érződik.. Nagyon,nagyon tetszik nekünk..

- Akkor azt hiszem bátran ajánlhatjuk kedves nézőinknek, ha

arra járnak nézzék meg ezt a kiállitást, vagy inkább talán éppen ezért lesz érdemes arra járni !

Tassy Klára festő

KÉT KÉPZŐMŰVÉSZ, Tassy Klára és Eigel István festő közös kiállítása nyílt meg a balatonfüredi Balatoni Galériában. A tárlaton gobelinterveket és olajfestményeket tekinthetnek meg az érdeklődők.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980 júl 26.

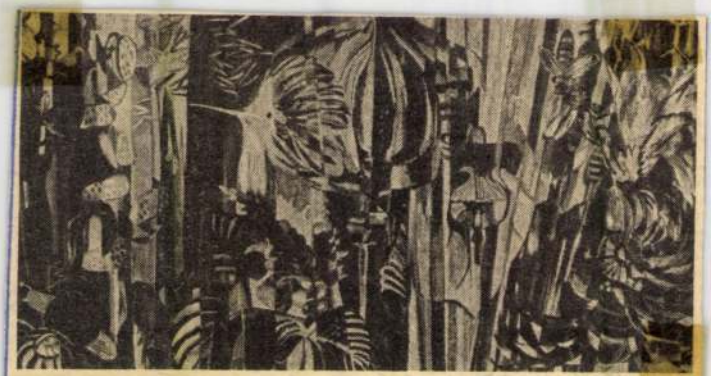

A kert (gobelin) **Fotó: Borbás János**

Tassy Klára festőművész 1961 óta foglalkozik gobelintervezéssel. Tervei, ahogy a Balatonfüredi Galériában is láthatjuk, ragasztott technikával készülnek, ahol a festőiség teljes tárházát felsorakoztatja. Galambjainak lebegése, a felületek lüktető játéka egy különös világba kalauzolnak bennünket. A növényeket, az őket körülvevő bogárhadat egy képpé alakítja, stilizált, egyéni színekkel játszik, de így is a természet csodáira irányítja figyelmünket. Lelke van művészetének!

A balatonfüredi Balatoni Galéria reprezentatív tárlattal lepte meg a műélvező közönséget. Eigel István és Tassy Klára festőművészek közös tárlatán minden együtt van, amit a látogató kíván és mindaz, amit a kortárs képzőművészettől napjainkban szeretne kapni. Eddigi nem kevés hazai és külföldi kiállításaik is bizonyítják kivételes tehetségüket.

Veszeli Lajos

szoba kiadó. Két
két nő részére.
használattal.
: „Szeptember 1-től"
ligére a veszprémi
Veszprém, Kossuth u.

lő pedagógus bútó-
rleti szobát keres
használattal Veszp-
riba Katalin Győr,
4. 9021.

m budapesti ta-
fortos 2 szobás 52
zfűtésű lakásomat,
zobás házra, Bala-
centrumában, meg-
Bezák László Bu-
Kolozsvári u. 39.

arzont, vagy külön-
lakást bérelnék
g. Veszprémben.
ács Ferenc, Veszp-
kovó u. 16/H VI.

bás, 44 négyzetmé-
omfortos, budapesti
lakásos társasház-
ezetben, havi 500 Ft-
esztéssel eladó, be-
t év múlva, érdek-
apest, XI. Budaörsi
/8. Baráth, délután
n.

szoba konyha fél-

eladó. Ugyanitt Dunavia blokk és Polski ajtóalkatrészek eladók. Érdeklődni: Veszprém, Felszabadulás u. 75. I. em. 5. ajtó.

600-as Trabant Combi lejárt műszakival olcsón eladó. Nagyvázsony, Ady Endre u. 7.

MZ TS 125-ös áramvonalas, 1 éves motorkerékpár eladó. Tapolca, Sallai I. u. 4.

R–10-es karambolos, új motorral, alkatrészként is eladó. Bácsi István Bakonytamási, Árpád u. 6.

Simson SB 50-es rendszámos és rendszám nélküli sisakmentes motorok eladók. Pápa, Vak B. u. 9.

Hűtőszekrényt, s
mosógépet, porszí
rénysort, rekamiét,
gyermekheverőt, kon
adok és veszek. Má
cikk kereskedő. Ves
vös u. 8/a. Nyitva
Buszpályaudvartól c
mellékutca.

5 éves, vasderes,
eladó. Gyulafirátót,

Szobafestő, mázo
vállalok, vidéken is
renc festőmester,
Hársfa út 42.

Tízhetes nagytestű
Plymouth (kenderm
nyészkakasok eladók
torfölde, Petőfi u. 1

A NITROKÉMIA IPARTELEPEK

fos, eladó. Márkó, Vasút

8 db 10 hetes malac e
Papkeszi, Fő u. 88. Nag
jos.

Eladó Hajdú mosógé
Hajdú típ. centrifuga, ú
állapotban. Szász, Ugod,
ka u. 2.

4 éves tehén üszőbo
vagy anélkül eladó. Na
Sport u. 63.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 336-748, 340-726
Tassy Klára, festő- és gobelinművész
KISALFÖLD
1981 MÁJ 9

1021

■ TASSY KLÁRA GOBELINJEI.

Beszél

Általában elmondják róla, hogy változatos életpályát futott be. Ennek oka az, hogy érettségi után nem mehetett mindjárt egyetemre, az ötvenes évek viszonyai így közvetlenül befolyásolták személyes sorsát. Mint többször nyilatkozta, épp ezért vált emberi és írói természete olyanná, hogy kezdettől előbb vette észre az élet ellentmondásait, mint azt, ami már megoldódott.

— Tíz-tizenhat éves korom... váltam íróvá — el is felejtettem. Igen, csaknem nyomorogtam. Adminisztrátor, anyagkönyvelő, népművelő, majd főkönyvelő voltam. Amit ezzel a helyzetemmel nyertem: széles szeletét ismertem meg az életnek!

— Végül mégis tanár lett, ma már ön a Tanárnő a Magyar Televízió Mindenki iskolájában. Irodalmat oktat egy egész országnak.

— 1956-ban bejutottam az egyetemre, 1961-ben megkaptam a diplomámat. Budapest egyik peremkerületében, általános iskolában kezdtem tanítani, olyan gyerekeket, akiknek a családi körülménye nem volt különb, mint a szociális foglalkoztatóban dolgozóké, akiknek a főkönyvelőjük voltam. A szociális foglalkoztatóban elmebetegek és öregek, csökkent képességű emberek seregét ismertem

en tört be az irodalomba.

— Első regényem, a 4447 című éppen az általános iskolában tanárként szerzett tapasztalataimból született. Rádöbbentem: a kelet-európai ember — nyilván törvényszerűen és hasznosan — egyelőre többet foglalkozik azzal, hogyan vetkőzzön ki a társadalmi nyomorúságból, mint azzal, hogyan fejlessze belső emberi, lelkiszellemi erőit. A regénnyel egyidőben jelent meg Kötet nélkül címmel egy novelláskötetem is. Hatásukról annyit: egycsapásra „ledolgoztam" a kései indulás hátrányát.

— Hogyan reagál arra, ha azt mondom: nőíró?

művemmel átme
kezdődött, elindu
Az író öntörv
Más kérdés, hogy
nek tarthatom m
vasók érdeklődé
mert soha nem
meg az írásaima
figyelek és a vil
a magyar nem
hogy rábízzuk
mit fogad el egy
mit nem. A pill
tikai aktualitáso
nak nem szüksé
nül figyelnie, hi
lános világhely
erkölcse, filozó
kötelezi el. Kül
író tárgya az em
társadalmunk
gondja is az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára festő- és gobelinművész

SOMOGYI NÉPLAP

1981 MÁJ 1.0.

1021

Virágok hatalma. Tassy Klára gobelinje.

jelentés. 14.00: Reklámpa
14.05: Híres előadók alb
14.30: Hírek. 14.33: Táskar
15.30: A portás a kapura
gyáz . . . 16.00: Dzsesszfelvét
ből. 16.30: Hírek. 16.33: Ú
ben. 16.35: Reklám. 16.40:
gerek mindenkinek. 17.45:
minc perc alatt a föld k
18.30: Hírek. 18.33: Mag
magnóra. 19.18: Szellemi té
olvasás. 19.30: A vasárnap s
ja. 20.00: Lehár: A mosol
sága. 20.10: Gesztusok és
nyok, szavak és tömond
20.30: Hírek. 20.33: Útkö
20.38: Sporthírek. 20.43: M
rend nélkül. 21.43: Nóták.
Kellemes pihenést! 24.00: Hírek.
0.10: Idegen nyelvű vízjelzőszolgálat.

3. MŰSOR

7.00: A pécsi körzeti stúdió szerb—horvát nyelvű műsora. 7.30: A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi műsora.

perc beat.
gyarországi operaszínpadokon? 18.00: Reklám. 18.03: Magyar zeneszerzők. 18.30: A hét zeneműve. 19.00: Hírek időjárás. 19.05: Emlékirat és valóság. 19.35: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye. Kb. 21.30: Dzsesszfelvételekből. 21.50: Montserrat Caballé operaáriákat énekel. 22.30—22.33: Hírek. 10.31-

már csak azért is nehéz válaszolni, mert alig van ma Magyarországon olyan falusi család, amely kizárólag a mezőgazdaságból szerezné a jövedelmét. Legtöbb esetben vagy a férj, vagy valamelyik gyerek az iparban dolgozik, s maguk a termelőszövetkezetek is egyre több szakmunkást, betanított munkást alkalmaznak. A hagyományos paraszti munka, a korszerű mezőgazdasági üzemekben úgyszólván meg is szűnt. A másik alapvető változást az idő hozta. A mezőgazdasági nagyüzemekben dolgozók 40 %-át napjainkban már olyanok alkotják, akik sohasem folytattak egyéni gazdálkodást, hagyományos értelemben tehát nem tekinthetők parasztnak.

A falusi lakosság kultúrájában bekövetkezett változások — ahogy azt a néprajzkutató említette — átfogják az élet minden területét a gazdálkodástól a fogyasztásig, a hétköznapoktól az ünnepekig. Természetesen nem minden változás kívánatos. Az anyagi kultúra területén bekövetkező, a lakáskörülményeket és a táplálkozást javító változásokat sok esetben a közélet beszűkülése, a közösségi összetartozást biztosító szórakozási formák eltűnése kísérte. A több ezer éves hagyományokra támaszkodó paraszti kultúra felbomlása törvényszerű, visszafordíthatatlan folyamat, amelynek következményeit ma még nehéz megjósolni. Annyi azonban bizonyos, hogy a magyar falu átalakulása — s ezt a túrkevei konferencia hitelt érdemlően bizonyította — még csak megkezdődött, de nem ért véget.

v. k.

lázasan magamban. Mert n
akkor is türelmetlen volta
A főiskolai felvétel előtt
és fél évet töltöttem a Buc
pest Stúdióban. Itt gyakor
tilag minden fázisát végigc
náltam a filmgyártásnak.
főiskolára 1961-ben vettek
Herschkó János osztályá
aminek „Híradó, népsze
tudománnyos és dokumentu
osztály" volt a fedőneve. Cs
pa diplomás ember közé csö
pentem, akik tudtak már v
lamit a valóságból, az életb

— Mit jelentettek a főiskolás évek önnek?

— Megvallom őszintén, tanulni soha nem szerettem. A nyaralt végigdolgoztam különböző filmek asszisztenseként, s év közben ott lógtam a tanításról, ahol lehetett. Utolsó éves főiskolás voltam, amikor elkészítettem „nagy

dasmodja, világról alkotott véleményem tükröződik filmjeimben. Most például két bártáncosról készítettem filmet Ripacsok címmel. Árulás és egymásratalálás történetét dolgoztam fel benne, amelyet átszö a hit, hogy egyedül nem megy, a film slágere is ezt mondatja velük.

— Nemrégiben láthattuk a televízióban Kettős portré címmel komolyzenei produk-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára, gobelinművész

NÓGRÁD
1981 MÁJ 31

1021

Tassy Klára gobelinjei

A világosság legyőzi a sötétséget.

Virágok hatalma

Tassy Klára
festőművész

— **Tassy Klára és Eigel István** festőművészek kiállítása nyílik ma délután Veszprémben, a Kossuth utca 8. sz. alatti Dési-Huber-teremben. A festőházaspár kettős kiállítását Gyurkovics Tibor, illetve Szakonyi Károly nyitja meg.

A müvésznek közös kiállitása nyilt
Eigel István festőművésszel
Veszprémben a Dési-Huber-
teremben

Népszava, 1977.november 10.
8.oldal.

MEGYEI

GOMBAI KÖRKÉP

A vezetés: csapatmunka

Megalapozott tervek három község termelőszövetkezetében

Kissé távol a műúttól, lankák és lejtők völgyében rejtőzik három kis község a megyében: *Gomba, Bénye és Kává.* Termelőszövetkezetei négy esztendeje egyesültek közös gazdasággá 4200 hektárnyi területtel, s mivel a táj sokkal inkább szemet gyönyörködtető, mint amennyire termőföldje hasznosítható, mázsányi súlyú gondokkal birkóznak itt azóta is. Hogy mennyire nem eredménytelenül, azt bizonyítják az ápolt szőlősorok, a fiatal gyümölcsösök termést ígérő koronái, az újonnan telepített erdők sudár facsemetéi s nem utolsósorban a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés kedvező eredményei, amelyekkel az elmúlt fél esztendőt zárták.

Fiatalok itt a szakvezetők is. Nemcsak éveik számát tekintve, — bár ha átlagolnánk matematikailag, az is inkább lenne *huszon-*, mint *harmincegynéhány*, hanem azért is, mivel nemrég vették át a *Fáy András Termelőszövetkezet* irányítását, örökölve a napi gondok-bajok mellé jelentős mérleghiányt, szakmai és személyi feszültségeket, a tagság vonakodó — és érthető — bizalmatlanságát. Mindezt leküzdeni, anyagilag-erkölcsileg sínre tenni a közösséget, kialakítani egy feszültségmentes közhangulatot, ha nem is *jó mulatság*, de *férfimunka* lehetett — hívom segítségül klasszikusokkal építkező világa a jelenkület és a szellemiség tegyelmével, gazdaságával kompon álja a stratégiák rögtét, a kék gázlómadár hamisítatlan mozdulatát, a kékben és vörösben áradó virágokat, Tassy Klára állandó csillagnézés nézőpontjából szemlélő galaktikákról kavicsolt a természetet — messze felig, hajnalt jelentő dennyok ritmusig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 AUG 10

Tassy Klára festő művészet

...rlap

1977. AUGUSZTUS 10., SZERDA

Tassy Klára művei a Blaskovich Múzeumban

1021 Gobelintárlat Tápiószelén

Tassy Klára festőművész gobelinjainak a kiállítása szeptember 25-ig tekinthető meg a tápiószelei Blaskovich Múzeumban, hétfő kivételével, naponta 10 és 18 óra között.

Tassy Klára: Dunai sirályok

A gobelin műfaját 1440-ben hitelesítették *Párizsban*, de a kopt szövött szőnyegek, a flamand falikárpitok, a középkori német halberstadti, továbbá a vatikáni és az *Angersben* látható francia szőnyegek szintén maradandó alkotások. Ez a századokat átívelő és nemzetközi határok között mozgó műfaj telítette a reneszánsz, barokk és klasszicista palotákat. Századunkban a francia *Lurcat*, a *gödöllői műhely* és *Ferenczy Noémi* újította meg a túlzottan sematizált kárpitok, gobelinok, szőtt faliszőnyegek megoldásait.

Ezek után önként adódik a kérdés, hogy kicsoda *Tassy Klára*, s mivel újította meg korunk szőnyegművészetét? Békésen született, festői életpályája az ország felszabadulás utáni első művésztelepén indult, 1945-ben *Tápiószelén*. A Képzőművészeti Főiskolát *Rudnay Gyula* és *Bernáth Aurél* tanítványaként végezte el. 1961 óta foglalkozik a gobelinnal rendszeres elmélyültséggel. Kis- és nagyméretű falkárpitjait bemutatták *Moszkvában*, *Berlinben*, *Mentonban*, *a velencei biennálén*, *Koppenhágában*, *Rothenburgban*, s bemutatás után elhelyezték végső — szegedi, mentoni, budapesti otthonaikban — múzeumok, városházák és a Kulturális Minisztérium tanácstermeiben.

A Tassy-gobelinek példás ábrázolja, értelmezi az „Alföld" állatait, növényeit, a kert állandó mozgásban áramló színhalmazát. A színek tökéletes kapcsolata, a rajz szilárd hálózata eredményezi a szerkezet harmóniáját. S ami döntő; annyira szigorú saját motívumrendszerével szemben, annyira tiszteli a minőséget, hogy nem csap át túlzásokba.

Adós vagyok a válasszal; mi az újdonság Tassy Klára művészetében? Az intuició és a gondolat egysége, mellyel nemcsak ábrázolja, értelmezi — a millió vegyületet alkotó hidrogént —, így keletkezik a *Megsejtett hidrogén*, mely a mindenség alapanyaga. Ez a gondolati, tudati tényező az újdonság, mely hidrogén-képeinek alkimista és emberi formátumát találta meg a két ikerműben. Tudatossága érződik a vegyészethez társuló valamennyi falképén, a természet törvényeivel alaposan megismerkedett a műre való felkészülés közben; így a megoldásban semmilyen sallangot és esetlegességet nem találunk, a festészet nagyvonalúan társul a kémia szabatosságához.

Tassy Klára megszerezte a türelem erényét, melyről a gyorsan alkotók megfeledkeznek, s ez a türelem okozza, hogy a tengeri és dunai sirályok táncos száguldásában képes összegyűjteni a hatalmas víz hullámzását és a béke méltóságát is.

Losonci Miklós

„Geszt mellett édes
[
és puszta bizony...

Rég jártam ott...
[van már
esztendeje, utoljára.
Lapályán szúnyogok
és amikor felkél a n
utódom, egy zord, v

mádkozik az örök
[égnek..."

Hogyan is ne állott volna el
lélegzetem! Hiszen én is
szt mellett töltöttem a gye-
kkoromat — sőt, akkor, 1939-
n a Geszttel szomszédos Bi-
rzsadány volt „illetőségem"
lysége; s a Vakrét lapályán
lgoztam is, épp azon a nyá-
n: istállót emelt ott édes-
ám, az ács — a szaktársai-
, s az öcsémmel magam is
eszálltam" — mint minden
áron — az építőmunkába.

teve tudom a legtudd versét...

1940 tavaszán a szeghalmi gimnázium önképzőköre szerződést kötött a miénkkel; egymás kölcsönös meglátogatása, s műsoros estek, -délelőttök szolgáltatása volt a szerződés lényege. Ezen a tavaszon át is jöttek a szeghalmiak Csabára. igazgatójuk: Nagy Miklós, „egy hiten" volt a mi magyartanárunkkal, Udvaros Józseffel, aki a népi írók könyveit rendre a kezünkbe nyomogat-

TASSY KLÁRA GORELINJE

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára, festő-gobelinművész

DÉL-MAGYARORSZÁG

1981 MÁJ 17

1021

TAK H

den

sításu-
szíteni.
beavat-
nt na-
i Ifjú
köszö-
tartóz-
a sza-
vettek

zt ve-
és há-
ás ve-
ésben
szinte
zett a
Ahogy

geket azonnal kórházba szállították, a többieket pedig a csepregi iskola udvarára vitték és több órás orvosi megfigyelés alatt tartották. A megfigyeléskor is három mentőautó állt készenlétben a késő esti órákig s a mentőtiszteknek itt is akadt dolguk.

Említésre méltó még, hogy amikor a mentőállomás dolgozói értesültek a rendkívüli eseményről, megszakították pihenőnapjukat és saját gépkocsijukkal jöttek a helyszínre.

A rendezőszervek nevében köszönjük a mentőállomás dolgozóinak és az orvosoknak a gyors segítségüket.

Guttmann Miklós,
a járási vezetőség titkára

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára fertő- és gobelinszövése

VAS NÉPE
1981 MÁJ 2 4

1021

TASSY KLÁRA GOBELINJE.

benyomást keltő épület három saroktornya közül a délkeleti, *hatszögletű lakótorony* őrzi talán a legrégibb építkezések emlékét. Feltehetőleg a XIII. században épült, a másik kettő az 1600-as évek közepéről

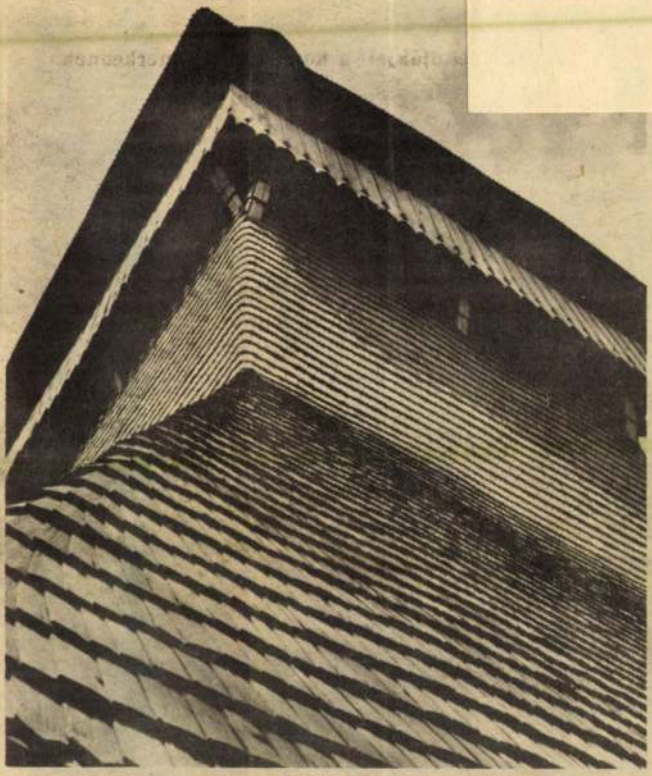

NÉZŐPONT. A nyírbátori falorony. (Elek Emil felv.)

POLCUN

Hiba lenne azt állít
hogy az idén már sokad
megjelenő kötet, az „*Írósz*
mel" legújabb darabja a
gyar valóság teljességét t
elénk. Huszonhat riporttó
nem is várható, de az bi
hogy a figyelmes olvasó
kora karéjt kap abból, a
úgy nevezünk: Magyarors

A riportok témáit nézve
mondhatjuk, koncentr
köröket látunk, melyek
százezreket milliókat ér
problémáktól egészen a
remvidékig terjednek, sok
valóban tömeges jelenség
tárgyalnak, máskor vis
ritkább előfordulású, ám
tásában mindennapos, kö
zetünkben nagy szerepet
szó problémákat feszeget

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára, festő-gobelin művész

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 JUN 7.

1021

A világosság legyőzi a sötétséget

Tassy Klára gobelinje

ahol művészetének nyitánya lendült. Közben egy, s más dolog történt az életében. Rudnai Gyula és Bernáth Aurél tanitványaként diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán. Müveit bemutatták Budapesten, Moszkvában, Koppenhágában, Berlinben, Mautonban és a velencei viennálén. 1961 óta foglalkozik a gobleinnel s a pályázaton nyert faliszőnyegeit azóta felavatták Szegeden, Szarvason, Budapesten, és tengeri sirályait a mauntoni polgármester vásárolta meg a városi tanácsterem részére. Intuitiv erő és formai pontosság jellemzi alkotásait. A szin és a szerkezet tökéletes egyensúlya. Olyan örvénylés, mely a szemnek és az értelemnek is örömet ad. Arra is talál módot, hogy Juhász Ferenc virágok hatalmának megoldja képi müforditását. A versből képzőművészet lesz, mérlegelő izlése, tehetsége és fantáziája révén. Tasi Klára gobleinjei szeptember 25-égi tekinthetők meg a táólószeloi Blakovits Múzumban.

Tasi Klára gobelinművész

1977. VIII. 21. 10.33. Petőfi

Láttuk, hallottuk...

Tasi Klára tápiószelei gobleinjeiről Losonczi Miklós irt.

- A tápiószelei Blaskovits Múzeum kertjének madárdalos csöndje és Tasi Klára gobleinjeinek érzékeny finomsága, egyszerre jelent természeti és müvészeti élményt a látogatóknak. Tasi Klára innen indult, a felszabadulás utáni első tápiószelei művésztelepről 1945-ben. S ezzel a kiállitással visszaérkezett oda,

EST MEGYEI HÍRLAP

Beszélgetések szamóca ürügyén

Egy módszer tündöklése és...?

Navigare necesse est... A mezőgazdaság nyelvére úgy fordíthatnánk le az ókori mondást, nem hajózni, hanem termelni kell. Zöldséget, gyümölcsöt, húst adó állatokat tenyészteni, mégpedig nagyon szigorú belső gazdálkodási feltételek és külpiaci tényezők közepette. Nem csoda hát, ha az új termesztési és tartástechnológiák divatját éljük, ha oly nagyon megnövekedett a bátor kezdeményezések szerepe. S az sem másodlagos kérdés, hogy bár tekintélyes a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma, egyre nehezebben találnak munkáskezet a szövetkezetek, a gazdaságok, a kertészetekbe, gyümölcsösökbe, az állattartó telepekre. Mert a technika századában sem mindenható a gép... E gondolatokról beszélgettünk egy kedvelt tavaszinyár eleji gyümölcs, a szamóca, s egy új módszer, a Szedd magad ürügyén.

Az elmúlt hetekben gyakran szerepelt az újságokban, valamint a televízió és a rádió nyilvánossága előtt Dávid Sándor, az albertirsai Micsurin Tsz termelési igazgatója. (Kár, hogy a gazdaságot, a névváltoztatásról tudomást sem véve, következetesen dánszentmiklósinak emlegették a tömegkommunikációs eszközök.)

A puding próbája

Az új, nyugaton már sikerrel alkalmazott módszerről korábban tarzásban *balul ütött ki, az a reklám* — mondja a termelési igazgató. Minden tájékoztatási eszköz fontosnak érezte, hogy foglalkozzon az újjal, és idecsődültek az emberek. (Persze, ha meg nem foglalkoznak a kezdeményezéssel, akkor most talán a kellő hírverés hiányáról panaszkodna Dávid Sándor.) Így aztán, sajnos, akadtak olyanok, akiknek a legjobb szándék mellett sem tudtunk szamócát adni...

— *Talán kevés volt a négy hektár?*

— Nem, kísérletnek éppen elegendő — állítja dicséretes következetességgel a termelési igazgató. De kétségtelen, az lenne az ideális, ha egy nagy táblából mindig annyit jelölhetne ki a szedést irányító, amekkora az érdeklődés.

— Volt a szezon alatt néhány olyan nap is, amikor a sárdagasztás miatt állt a szedés — vetem ellen.

— Sajnos, szakmailag az volt a pechünk, hogy mélyfekvésű, kötött talaj ez a budaörsi. Érzékeny a csapadékra, a dánszentmiklósi homokon ekkora eső meg sem látszik. *Ki gondolt erre?*

A szakmai és a szervezési fehér foltok után essék szó a főszereplőkről, a szedésre *vállalkozókról*. A start előtt az volt a legfőbb kérdés, vajon felnőttünk-e ehhez a módszerhez?

— Nem volt különösebb baj. A televízióban látott lovasrendőrök is csak napi körútjukat teljesítették a felvétel idején. Egyetlen személyt kellett rendre utasítanunk, mert nem akarta a szedést irányítók kémert kevés?

Minisztériumban *dr. Bosánszky Lajos* osztályvezető, a helyzet értékelésével kezdi:

Ha sok, miért kevés?

— Ha csak a szigorú statisztikát nézem, a mezőgazdasagban foglalkoztatottak száma nem kevés. Csakhogy ide tartoznak a nyugdíjasok, a járadékosok, az elnökök, és még jómagam is. Ha csupán az alaptevékenységben dolgozókat számítjuk, már jóval kedvezőbb a kép. Pedig a tendencia az, hogy a mezőgazdasági export növeléséhez olyan növénykultúrákat kell szorgalmaznunk, amelyek pénzt hoznak a konyhára, s ezek épp a sok *kézimunkát* igénylő konyhakerti termékek, gyümölcsök.

A további fejtegetésből az is kitűnik, nem kilátástalan a helyzet. A gépesítés ugyanis sok mindent, bár korántsem mindent, old meg. Egyes növénykultúrákra, például a bogyós gyümölcsűekre még nincs kidolgozott nagyüzemi technológia. S ha vannak is okos masinák, ezeket csak tőkés országokból szerezhetjük be, a szocialista piacokon még nincsenek. Kell-e hosszasan fejtegetni jelen gazdasági feltételeink közepette, ez kevésbé járható út. Marad a nagyüzemen belüli nagy szervezettség, valamint a háztáji és a kisgazdaság.

— Hazánkban 1,5 millió kisgazdaságban négy-, négy és fél millió ember érdekelt. Itt vannak azok a tartalékaink, amelyeket a munkás-

TASSY KLÁRA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 JÚN 21

PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

1981. JÚNIUS 21., VASÁRNAP

PEST MEGYEI HÍRLAP MA

Hajnalodik

Tassy Klára gobelinje

FILMJEGYZET

Noteszlapok Vilniuszból

Immár másfél évtizedes hagyomány a Szovjetunióban, hogy az úgynevezett összszövetségi filmfesztivált — az éves termés mustráját — mindig más nemzetiségi köztársaság fővárosában rendezik meg. Ezúttal Litvánia és Vilniusz következett a sorban: 1981-ben a sorrendben XIV. seregszemlére került sor. E sorok írója korábban Kisinyovban járt, a helyzet ugyanis, hogy a tájékoztatás sajnálatosan szűkszavúnak bizonyult és az egyszer kihagyott filmek megtekintésére nem mindig nyílt lehetőség.

(DÍJAK) Már hazajöttem, amikor az eredménylistát az MTI közleményéből megismertem. Eszerint három filmet részesítettek a legmagasabb kitüntetésben, vagyis kiemelt díjban (a zsüri elnöki vásznon; remek az atmoszféra megjelenítése; elbűvölő a humor; kitűnőek a színészek. Tetszett *Jurij Iljenkó Erdei dala* is, bár ebben a filmben akadnak modoros megoldá-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Klára festő-
gobelinművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1981 JUN 7

1021

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

Virágok hatalma. Tassy Klára gobelinje

s a jól felszerelt gyógyertárak egész sora, nehen tudjuk elképzelni, hogy ilyenek voltak az egészgügyi viszonyok másfélház évvel ezelőtt.

1799-ben az egész környén híre járt, hogy patika ílik Szolnokon is. Nem ll ezután Budára, vagy brecenbe menni gyógyrekért. A postakocsi is jó, egy nap alatt megtette t a távolságot, de a szenyebb ember inkább vani fuvaros kocsival int neki a nagy útnak, s ilyen alkalmi fuvar ha napokba került. Értő hát a nagy kíváncsit, amellyel az új patika táblájún nézegették az nyozott kígyót. Ez a jelny ugyan ismerős volt ndenki előtt, mert a kis zak deszka-oromfalán helyütt ott volt ez fából aragva, hogy védje minféle rontástól a bennek.

Megnyílt a Kossuth téren, tanácsház melletti sarkon patika. Az emberek elő- talán kíváncsiságból togatták az ajtaját, kéb már látták, hogy az ott ott orvosságok hasznos. Így rövidesen messzeről is jártak ide gyógyrekért.

ie is volt már, mert a betegség ellen a nép kö- számtalan babonás orlási mód volt ismeretes. ekes anyagot találunk ervonatkozólag a szolnoki njanich Múzeum tulajsorrendben írták, jegyezték fel a betegségek gyógyítására használatos módot.

Szemfájás ellen: két ólomtányér között dörgölj el cukrot porrá — mondja a könyvecske — úgy, hogy az ólomtól megkéküljön, azt hintsd rózsavízbe, s ezenkívül tégy belé egész sáfrányt egy keveset és egy kevés kámfort és székfüvet két vagy három darabot. Ez igen fain, szemrevaló víz. Az elmondottak alapján látjuk, hogy ez a recept hasonlít a mai ólomecetes borogatáshoz.

Egészen más receptet találunk az ún. nehéznyavaja ellen. Szentgyörgy nap előtt fogott kősziklai kígyónak ezüst garassal le kell vágni a fejét s annak a szívét, mégpedig egy dózisra kettőnek a szívét kívévén s megszorítván, porrá kell törni, azt egy kávés kalánba, tiszta vízbe éhomra, keddi napon a páciensnek be kell adni. Ezt a napot böjtölje meg az édesanyja, vagy felesége hét hétig. Mégpedig úgy, hogy első héten a beadás napját keddet, a második hétbe szerdát, a harmadikba csütörtököt, a negyedikbe pénteket, az ötödikbe szombatot, a hatodikba vasárnapot, a hetedikbe hetfüt. A böjt abbul áll, hogy egész nap semmit se kell enni és így a kúrának vége van. Ez sokaknak használt. Nevezetesen Fáy Mihály úrnak, akinek a felesége böjtölt. Hanem reggel

Az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárban p

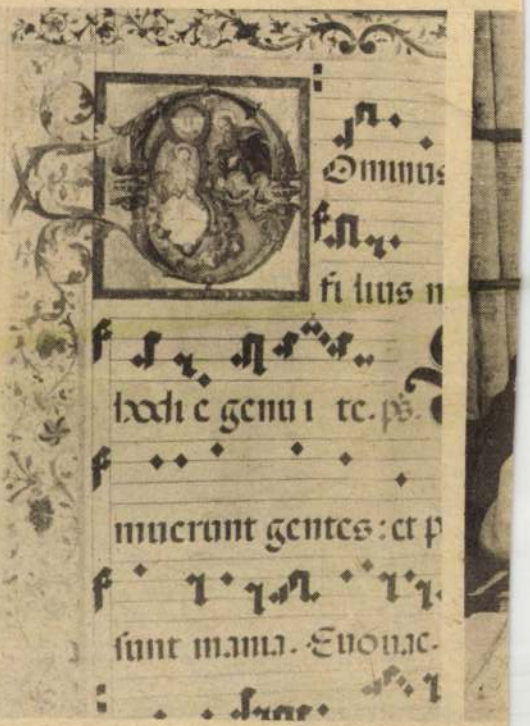

A Bakócz Graduálé egyik oldala

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5/C
Telefon: 317-798, 330-726

Tassy Klára, festő-gobelin-művész

1981 JÚN 19

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Irodalmi oldalpárunkban Tassy Klára gobelinjeit mutatjuk be

A világosság legyőzi a sötétséget

Tassy Klára, festő- és gobelinművész 2) Folytatás

Tassy Klára: A világosság győzelme Népszava, 1981. ápr. 17.

ba—Dinara közötti együttműködés helyzetéről és távlatairól adott tájékoztatást. A jugoszláv vendégek megtekintették Eger nevezetességeit.

Zvone Dragan és kísérete csütörtökön a késő esti órákban elutazott Budapestről. A Keleti pályaudvaron Faluvégi Lajos búcsúztatta a vendégeket. Jelen volt *Milan Veres*, Jugoszlávia budapesti nagykövete is.

Elutazása előtt Zvone Dragan nyilatkozott az MTI munkatársának.

Egyebek között elmondotta: a tárgyalásokkal elégedett, mert a gazdasági együttműködés újabb lehetséges területeit sikerült feltárni. A kapcsolatok új formáinak alkalmazása feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a magyar—jugoszláv áruforgalom fejlődése töretlen maradjon, *s az előző tervidőszakhoz hasonlóan a mostani ötéves tervben ismét megkétszereződjék.*

tják

macskaköves, girbe-görbe utcácskák. Ez itt a híres pécsi hegyoldal, a Tettye része, amelyet Havi-hegynek neveznek. A helyi polgárok meg az itteni földszintes világot inkább Puturluknak nevezik, még a török időkből.

Az omladozó, majdnem százéves házak közül kimagaslik a Kesztyűgyár toronyépülete. Jelkép is, valóság is ez.

Gölöncsér Ferencnének pedig a mindennapot jelenti.

— Életem egy jelentős részét töltöttem el a Kesztyűgyárban. Amikor kezdtük, tizenhét évvel ezelőtt, még csak Barakksornak hívták azt a telepet, ahol nekifogtunk. Mára megépült ez a nagy toronyház, *a Barakksor helyén szintén korszerű gyár van*, s a Pécsi Kesztyűgyárnak már „leányvállalatai" is vannak a megyében.

— Előtte is az iparban dolgozott?

— Nem. Téeszcsében voltam, Keszüben. Azután meghalt az első férjem, újra férjhez mentem és beköltöztünk Pécsre. Így kerültem a kesztyűkhöz.

— Miért pont ezt választotta? Ehhez volt kedve, hajlama?

— Akkor még nem volt túlságosan lényeges a kedv és a hajlam. Tudja, itt 1963-

tázás, öt forint p
nadai export. A
most már, a vége
ötezer forintra.

— Most, január 1-től meg
ugye, a nyugdíj? . . .

— Igen. Elértem a korhatárt. Három forint híján 3200 forint a nyugdíjam, azt hiszem, elégedett lehetek.

Az alacsony mennyezetű, kisablakos szobába nehezen óvakodik be a fény. Az itteni építmények még az egykori paraszt-barokk stílusában készült, falusias házak. Az alacsony mennyezetet azonban sokágú, modern csillár díszíti, a szobában fényes politúrú, nyersfa-színű bútor, szóval valahogy a külcsín és a belbecs ellentétéből áll összse az egység.

Hárman élnek a házban: az asszony a férjével, meg egy felnőtt unoka. A kert megadja a kikapcsolódást és a termést is, a spájzból a füstölt kolbász, szalonna eltéveszthetetlen illata árad.

— *A kert inkább szórakozás, mint jövedelemkiegészítés* — mondja Gölöncsér Ferencné. — Jó időben ott vagyok, ez feledteti velem a gondokat.

— Hiányzik a munka?

— Nem hiszem, hogy egyhamar megunom a nyugdíjaséveket. *Most egyelőre nagyon föltalálom magam!*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 JUL 13
MAGYAR NEMZET

4

Tassy Klára és Eigel István kiállítása

az Ernst Múzeumban

A művészházaspár katalógusa ötletes módon készült: a címlapon csak egyikük szerepel, s ha megfordítjuk a füzetet, a hátlapról indulva kezdődik a »másik« katalógus, s valahol a füzet közepén találkozik a két művész. Itt egy fehér oldalon olvashatjuk a katalógus tervezőjének: *Katona* Lászlónak a nevét. Friss ötlet, vonzó, szellemes megoldás.

A katalógusban egy — nyilván a művészek által megfogalmazott — programnyilatkozatot is találunk: — »A festészet története azt bizonyítja, hogy sohasem azt festettük a világból amit „láttunk", hanem azt, amit „tudtunk" róla. Pontosabban, mindig azt láttuk a világból, amit értelmünk kiemelt. A tudott terület növekedésével egyszerre nő bizalmatlanságunk a „tudott" mindenhatósága iránt, s helyébe lépnek a sejtések. Bűvöl minket, amit titoknak vélünk, s amiről azt hisszük, hogy az is marad.« Majd tovább: — »A rohanás iskolájában nőttünk fel. Reflexekké zsugorodtak össze meditációink, szemlélődésünket a nem lassítható ütem kapkodása tépte szét. Viharok elől futottunk festőállványunkkal, és viharokat kerestünk festőállványunk számára. Viharokat hordoztunk magunkban tiltakozva és lelkesedve, féltve a régit, sürgetve az újat. Bennünk részkelt hazárd játszmájára a kor, amelynek a hitét a lázadás adta. Lázadás az Ismeretlenért, a Valószínűért, a Lehetségesért...«

Ha ezek után a kiállítás látogató a nagy kezdőbetűvel írt Avantgarde-ot keresi, a lázadó kor viharos gyorsasággal készült festményeit, akkor csalódik. Az *Ernst Múzeum* összes termei telis-de-tele vannak olyan képekkel, amelyek inkább nagyon lassan készültek, amelyek se nem jók, se nem rosszak, se nem konzervatívak, se nem forradalmárok — szabad kimondani: középszerűek? A kritikust is csüggedt szomorúság fogja el, és bizonyos lelkiismeretfurdalás, mert tudja, hogy ezt most majd meg kell írnia. Megírni, hogy középszerű a kiállítás, holott valahol más szinten, valahol nem a képek közvetlen sikerén felelősségtudat, művészi elkötelezettség és szorgalom sugárzik az alkotásokból. Nem ismerjük személyesen e művészházaspárt, de munkájuk erkölcsi súlya a legjobb fényt veti rájuk. Miért, hogy ezek az erények nem a művek közvetlen szépségében kerestek utat maguknak, miért hogy valahol másutt, a kiállítás fölött lebegve, majdnemhogy csak a programnyilatkozatban jutnak kifejezésre?

Aligha Tassy Klára és Eigel István személyéről és tehetségéről van itt szó. Sokkal inkább az elmúlt esztendők hibrid korszerűségéről, patetikus ornamentikáiról és képcsarnoki igényeiről. Ezek azok az »elvárások«, amelyeknek felszínes modernsége és száraz papíríze meglehetős ellentétben állt a való életben tapasztalt színességgel és mozgékonysággal. Ez ellen próbáltak ezek a művészek is küzdeni, de úgy látszik egyelőre még kevés sikerrel. Talán túlságosan is általánosságban képzelték el a korszerűség követelményeit, talán nagyon is programszerűen és fellengzősen gondolták el az »Ismeretlen«, a »Valószínű«, a »Lehetséges« kategóriáit. A görcsös akadémizmust nem lehet egy másik görccsel, a viharokat hordozó korszerűség »sejtéseivel« feloldani. Az ilyen görcsöket csak a játék oldhatja fel, a színek, az anyagok, a mozgás szépsége, úgy, ahogy az önmagától kínálkozik, s ha néha nem sikerül, az sem baj. Jobb egy félig kész, játékos mozdulat, mint egy befejezett szertartás. És sokkal humánusabb is.

Egyébként érdekes megfigyelni, hogy ott, ahol a társadalmi elvárás is konkrétabb, magabiztosabb és játékosabb volt, e művek hangja is csengőbb. Így a mozaikoknál, a faliszőnyegeknél, az iparművészeti jellegű alkotásoknál. Az a dekorativitás, amelyik a képeket fakóvá, síkszerűvé szürkíti, itt az anyag dús szépségével egyesülve színt kap, levegőt és teret sugároz maga köré. *Eigel* István mozaikjai és *Tassy* Klára gobelinjei elgondolkodtató változásokról tanúskodnak. Napjainkban már csak a kivételes erejű tehetségek tudják elementáris erővel megtölteni a hagyományos táblakép műfaját. A társadalmi szükségletek és a bennünket környező anyagi világ megváltozása egyaránt azoknak a műfajoknak kedvez, ahol a konkrét anyagok jutnak szóhoz, ahol a kő, a színes fonal, a kerámia és az acél vallanak az emberi kéz munkájáról.

A kiállító művészek is ezt a változást érzik, s a faldíszítő monumentális műfajokhoz való vonzódásuk a tárlat legpozitívebb vonása. Talán elsősorban erre a feladatkörre és a belőle származó szakmai problémákra kellene a jövőben tehetségüket is koncentrálni. Ezek a művészi problémák biztosabban is vezetnek a cél felé, mint az általánosságban megfogalmazott »reflexek« és »meditációk«. Biztosan vezetnek afelé az esztétikai öröm felé, amit a kiállításlátogatók is keresnek. Mert ahogy az idézett katalóguselőszó szépen megfogalmazta: »Közös a sorsunk; akik festjük a képeket és akik nézik azokat.«

Perneczky Géza

és ünnepi filmbemutató
egyezmény aláírásának
ordulója alkalmából

vevő agressziós cselekmények ellen *tiltakozó táviratot* küldött az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének — továbbá *a vietnami nép iránti szolidaritást kifejező* táviratot intézett a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetségéhez és a Délvietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti irodájához.

Fogadás a lengyel nemzeti ünnep alkalmából

Jerzy *Zielinski*, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, Lengyelország felszabadulásának 22. évfordulója és az ezeréves lengyel állam millenniumi éve alkalmából péntek este fogadást adott a városligeti Gundel Étteremben.

A fogadáson megjelent *Fehér* Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Komócsin* Zoltán, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, dr. *Ajtai* Miklós, az Országos Tervhivatal elnöke, *Brutyó* János, a SZOT elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, *Kisházi* Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Vas* Istvánné, az országgyűlés elnöke, dr. *Horgos* Gyula, *Kovács* Imre, dr. *Nezvál* Ferenc, *Péter* János, a kormány tagjai, s a politikai, a gazdasági és a kulturális élet sok más vezető személyisége. Részt vett a fogadáson a budapesti diplomáciai képviseletek sok vezetője és tagja.

Nagygyűlés Veszprémben
Kuba nemzeti ünnepe alkalmából

Kuba nemzeti ünnepe, a győztes forradalom megkezdésének 13. évfordulója alkalmából péntek délután nagygyűlést tartottak Veszprémben.

A Szakszervezetek Megyei Tanácsának székházában Nyisztor Imre, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára köszöntötte a többszázfőnyi ünneplő közönséget, majd *Baski* Sándor, a Veszprém megyei tanács vb-elnökhelyettese mondott ünnepi beszédet. Méltatta a történelmi jelentőségű évfordulót, amikor Fidel *Castro* és a kubai forradalom hősei 1953 júliusában a santiagói támadásnál először tettek kísérletet Batista rémuralmának megdöntésére. A teljes győzelem 1959. január 1-én következett be, de *az első forradalmi esemény úgy vonult be a világtörténelembe, mint az amerikai földrész első szocialista országának nemzeti ünnepe.*

A nagygyűlésen részt vett és felszólalt Rafael Farinas *Lumpuy*, Kuba budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, aki hazája népének üdvözletét tolmácsolta Veszprém lakosságának.

148 000 új állomás a telefonközpontokban

Befejeződik a televízió-gerinchálózat építése

A Posta a harmadik ötéves tervben több mint 2 milliárd forint értékű beruházást kap. Ezt elsősorban a hírközlés fejlesztésére, a távbeszélő-szolgálat bővítésére és korszerűsítésére fordítják. Megkezdődik *a helyközi telefonhálózat rekonstrukciója* is, amelyre évenként mintegy 100 millió forintot fordítanak.

Az ország távbeszélő központjainak kapacitását összesen 148 000 állomással bővítik. A *fővárosban* 48 000 új állomást építenek, többek között 7—8 ezer állomást szerelnek fel a Lágymányos, a Lipót, a Ferenc és a Zugló központban. 3—4 ezer állomással bővítik a Krisztina, a Teréz és a József telefonközpontot. Vidéken *Miskolc, Győr, Kaposvár, Zalaegerszeg, Szombathely, Vác, Debrecen és Siófok* központjai kapnak összesen 40 000 új állomást.

A fővárosban megépül a belföldi és a nemzetközi automata interurbán központ, amely *a belföldi távtárcsázáson kívül* lehetővé teszi, hogy Budapest és a nagyobb vidéki városok bekapcsolódhassanak *a nemzetközi félautomata telefon-forgalomba.*

A tervidőszakban tovább javítják a rádió és a televízió műsorának vételi lehetőségeit is. 1968-ban befejezik a lakihegyi rádióállomás rekonstrukcióját. Befejeződik a televízió gerinchálózat építése; a tiszántúli terület besugárzására, Pécs és környékének műsorellátására *új nagyteljesítményű adókat* szerelnek fel.

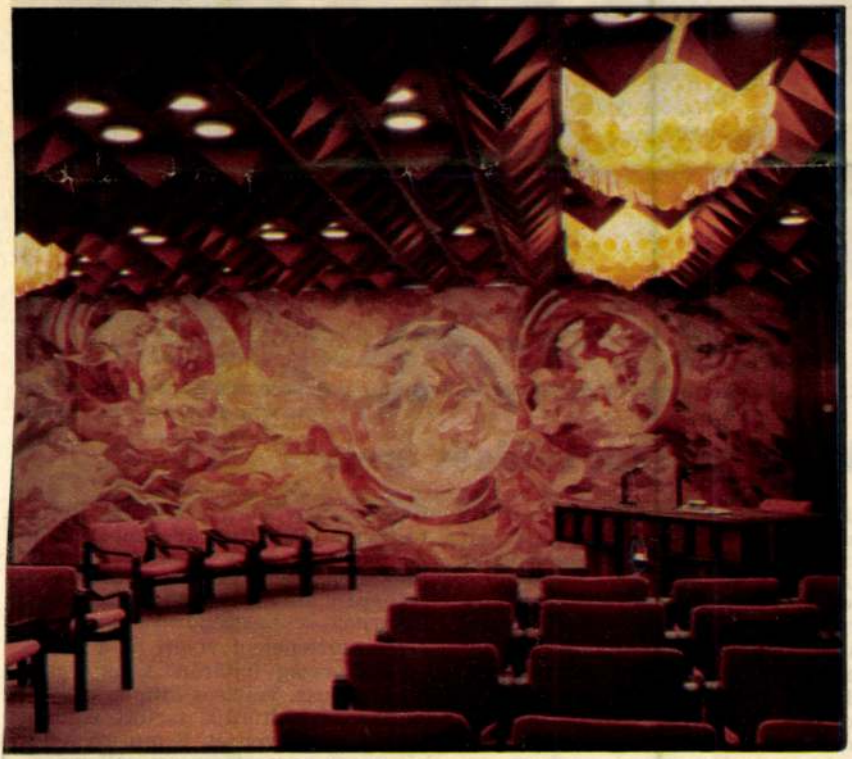

Tassy Klára gobelinje és Szabó Erzsébet csillárjai

havi törv. munkaidőnek megfelelő szem. alapbér:

3. A dijazás számitásánál alapulvett munkaidő: hónap.

4. A jogviszony tartama: -tól

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv. adó és községfejl. h levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megbi

Tassy Klára, festő-gobelinművész 1. Folytatás

Tassy Klára világa zártabb: csak arra vállalkozik, aminek maradéktalan megoldására képes. Hosszú ideje korlátozza működését gobelinra: — mindez speciális megoldásokat eredményez elmélyültsége és élményei alapján.

Nem csapong, hanem *otthont épít a műfajban*. Nemcsak leírja egy fa színes gyökérelágazásait, törzsgörcseit, lombritmusát, hanem fel is fedezi számunkra úgy, hogy az emberi küzdelem magányát vagy méltóságát jelzi a formákkal. Az már csak természetes, hogy ez az alakzatátvitel nem egyszerű leírás, hanem önarcképének átszellemült metamorfózisa.

Kulturáltsága csak rejti szenvedélyét, de nem csökkenti, mert valahány alkotása a személyes közlés hitelességével szól hozzánk. Mind az ő, mind férje műveit hazai és külföldi kiállítótermek fogadták, s ez nemcsak nemzetközi mérleget jelent, hanem értékeik elismerő minősítését is. **Losonci Miklós**

Losonci Miklós: Tassy Klára és Tassy Klára munkái a Műcsarnokban.

Népszava, 1981. szept. 14.

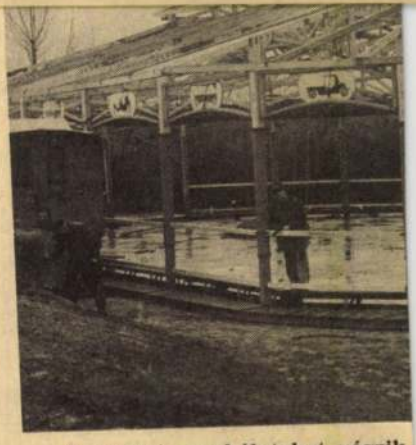

Az utolsó munkálatokat végzik lanyautó közlekedik majd

májusra esik. A debrecenieket azzal hívjuk, hogy velünk együtt ünnepeljenek, s erre lesz mód, mert május 10-én ingyenes belépéssel bárkit szívesen fogadunk. A városi tanács lehetővé tette, hogy a belépők közül háromszáz vendéget megajándékozzunk könyvvel, pezsgővel vagy más ajándéktárggyal. Az is a jubileumi év eredménye, hogy újabb létesítményekkel fogadjuk az ide látogatókat — adta

automatákat helyeznek el benne
(Kalmár István felvételei)

C. Tassy Klára

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁR 25

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

MÚZEUMI HÍREK

SIKERES KIÁLLÍTÁS. E. Tassy Klára gobelinművész hajdúszoboszlói kiállítása igen nagy érdeklődést váltott ki. Annál is örvendetesebb ez, mivel különböző budapesti, azután velencei, kijevi, moszkvai, koppenhágai stb., nagyszerű sikereket hozó külföldi kiállításai után ez a művész első vidéki kiállítása. A bemutatott művek közül három is az Alfölddel kapcsolatos. Kettő terv, egy pedig egy már kidolgozott 195×385 cm nagyságú gobelin.

***

REPREZENTATÍV KIÁLLÍTÁS. Hatalmas társadalmi összefogás eredményeként februárban megnyílt Budapesten a Szépművészeti Múzeumban a „25 éve szabad Magyarország" című központi, reprezentatív felszabadulási emlékkiállítás. A kiállítás május végéig tart nyitva. Megtekintése, tanulmányozása módszertani szempontból is fontos, azonfelül, hogy számos debreceni dokumentumot, vonatkozást tartalmaz.

***

HAJDÚ-BIHARIAKNAK IS. Debreceni vonatkozásban is érdekes kiállítást rendezett a Magyar Mezőgazdasági Múzeum a Szilvásváradi Állami Gazdaságban a lipicai lovak történetéről. A kiállításhoz kapcsolódóan megtekinthető hat lipicai mén is, amelyeknek a származását 150—200 évre visszamenően törzsfáik mutatják be a látogatóknak. A kiállításhoz csatlakozó kerékgyártó, szíjgyártó, kovács, nyerges, kocsigyártó stb. rész érdemel különösen figyelmet Debrecennel kapcsolatosan.

***

JÓ HÍR A MÚZEUMBARÁTOK KÖRÉRŐL. A Hajdú-Bihar megyei múzeumbarátok köre falragaszt jelentetett meg, amelyen felhívást közöl a körbe való belépésre.

***

SZÉP VERSEK, KITŰNŐ REGÉNYEK. A Déri Múzeum igyekszik minden debreceni és Hajdú-Bihar megyei író munkáját megszerezni. Ezeket a zömükben nem tudományos, hanem szépirodalmi munkákat a múzeum különgyűjteményként fogja kezelni. Ez a különgyűjtemény szerencsésen egészíti ki a Déri Múzeum országosan számottevő irodalmi gyűjteményét.

:ederkény — Vegyi Kombinát, vagy Bőcs — építkezéshez lehetőleg építőipari gyakorlattal ző és előkészítő, valamint technikusi munkás

észmérnököt, észtechnikusokat

s kollektív szerint + különélési pótlék. Üzems és elhelyezés munkásszállón biztosított. Közhét végén és hét elején különjárat autóbuszokrecenből, Tiszadobról, Kisvárdáról, Mátészalkáeregdarócról Tiszaszederkénybe útvonalakon.

kezni lehet személyesen a tiszaszederkényi elyen, vagy levélben (Tiszaszederkény, Postafia fő-építésvezetőség munkaügyi csoportjánál, ovács Lajos fő-építésvezetőnél, Debrecen, Liszt u. 6., I. em. (szombaton, és vasárnap.)

alkalmazunk leíró Német nyelvű szövedudók előnyben. Debző Vállalat. Ságvári elentkezés a személyl.

burkoló, villanyszereásokat, kubikosokat, édmunkásokat, kőműyszerelő segédmunkáezelőket azonnali beszünk. Debreceni Épí- Hatvan u. 43., mun-

keresünk férti munéves kortól textilfestő munkakörbe betaníak. Jelentkezés levélamutszövőgyár, Budaoss u. 99.

A Budapesti Lakásépítő Vállalat Budapest X., Pongrác u. 21., felvesz kollégiumi ellátással 8. általánost végzett fiúkat szakmunkástanulónak, ács-állványozó, bádogos, épületüvegező, vasbetonszerelő és lágyfedő-vízszigetelő szakmákra. A lágyfedő-vízszigetelő szakmunkástanulóknak havi 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is biztosítunk. Jelentkezni jelentkezési lapon, vagy levélben, a fenti címen lehet.

Megyei vállalat püspökladányi üzeméhez helyben lakó érettségivel rendelkező, bérelszámolásban jártas munkaerőt alkalmaz. Jelentkezés „Pontos számolás" jeligére, részletes önéletrajzzal a Debreceni Hirdetőbe kérünk.

Jelentkezés Közmű- és Mélyépítő Vállalat 1. sz. Debrecen, Vágó

Felveszünk eg és egy fő teh AGROKER Váll

Higanygőz lám tóval, esetleg j delkező elektro üzletszerzőt, val kásokat keres a góhíd u. 3. A.

Villanymot kéttengely 2980 fordu 6 hónapi garanciáva vásárolhat

A BIZOMÁNYI ÁRUHÁZBAN, DEBRECEN VÖRÖS HADSEREG ÚTJA 9.

BÁV

KERESÜNK kőműveseket, segédmunkásokat (15 éves kortól is), kubikoso-

lveszünk. Állandó budapesti munka, teljesítménybér, szállás, étkezés, munka-

S 4. KTSZ, Budapest, VIII., Aurora u. 23., munkaügy.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 MÁR 28

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTERJESZTŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

vállal

csempézést, metlachil burkolást, parkettcsiszolást és -lakkozást a Szakipari és Kislakásépítő Ktsz. Debrecen, Pásti u. 5.

Keresünk:

azonnali belépéssel építészmérnököt, vagy általános mérnököt műszaki vezetői munkakörbe, 5 évi kivitelezői gyakorlattal,

vagy pedig építésztechnikust legalább 5 évi kivitelezői gyakorlattal.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés személyesen.

Felvétel esetén vasúti költséget térítünk.

Lakást biztosítunk.

Karcag, VTVB Költségvetési Üzeme Karcag, Kossuth tér 5.

dalommal tudatjuk, tt jó édesanyánk, nagymamánk, és jó

HÁSZ SÁNDORNÉ
app Mária

ában, egy heti sú- s után elhunyt. Szeunkat f. hó 31-én, án 3 órakor fogjuk I. o. ravatalozójákat. egyház szertarörök nyugalomra he-

A gyászoló család

ár Béla u. 19.
: Bellegelő 495.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejthetetlen jó feleségem, édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, testvérem, sógornőnk és jó rokonunk

HUSZTI ISTVÁNNÉ
Luczi Mária

81 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat f. hó 31-én, kedden délután 1 órakor fogjuk a Köztemető I. o. ravatalozójából a ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család

Lakás: Vörösmarty u. 12.

Hálás köszönetet mondunk kedves rokonainknak, ismerősöknek, szomszédoknak és mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk

ÁCS LÁSZLÓNÉ
Katona Jolán

temetésén megjelentek, ravatalára koszorúkat és virágot helyeztek és mély fájdalmunkban résztvevő szívvel osztoztak.

A gyászoló család

E. TASSY KLÁRA KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Vidéken ritkán találkozunk gobelinkiállítással, s éppen ezért külön öröm számunkra, hogy Tassy Klára gobelinművész Hajdúszoboszlón gyűjteményes kiállítással mutatkozott be a művészetszerető közönségnek.

Tassy Klára 1922-ben született Békésen. Főiskolán Rudnay Gyula és Bernáth Aurél alatt alakult művészete, festői látásmódja. A festői egyéniség érlelésére oly nagy hatást gyakorló nagybányai művésztelep és a tápiószelei nyári, alkotással teli hónapok adták az elsődleges művészi alapot tehetségének.

A felszabadulás után 1957-ig tanított, de közben állandóan fest, s egy műtermi kiállítás, 1951-ben, mutatja, hogy képeit érdemesnek tartja arra, hogy közönség előtt is bemutatkozzon velük. 1957-től számíthatjuk igazán művészi pályájának a kibontakozását. Ebben az évben férjével, Eigel István festőművésszel közös kiállításon mutatkozik be a Fényes Adolf teremben, s ezután rendszeres részvevője a különböző tárlatoknak.

Egy művész számára az utazás sokkal gazdagabb lelki benyomások, tapasztalatok szerzésére ad lehetőséget, mint az egyszerű turistának. Művészileg gazdagodva tér haza Moszkvából, Leningrádból, Franciaországból és Svájcból. Valószínű, hogy ezek az utazások is elősegítették abban, hogy megtalálta igazi kifejező eszközét a gobelinművészet területén. 1961 óta foglalkozik gobelinnel, s már első nyilvános bemutatkozásán megnyeri Alföld című munkájával a szegediek pályázatát. Sikerei egymás után következnek, 1965-ben Vegyészet c. gobelinjével ugyancsak pályázatot nyer, s nagy sikerrel mutatkozik be a velencei biennálén 1966-ban a Megsejtett hidrogén c. nagyméretű gobelinjével.

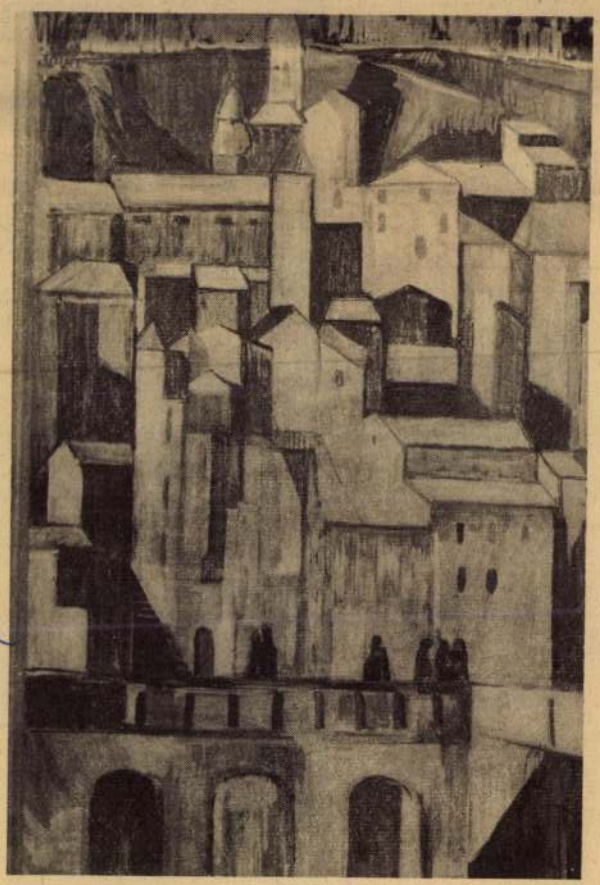

Számomra talán a legelső jellemzője Tassy Klára művészetének az, hogy rendkívül magas színkultúrával rendelkező alkotásokkal állunk szemben. Sirályok c. gobelinjén a kék, barna és fehér színek rezdülésnyi árnyalatainak az egymás mellé helyezésével szinte kitágítja a teret, dimenzióba, mozgásba hozza a kecses madarakat. Azt hiszem, hogy nőnek is kell lenni ahhoz, hogy valaki ilyen érzékeny tudatossággal válogassa össze művének alkotóelemeit. A színek vibrálása, egybefonódása rendkívüli harmóniát teremt, nemcsak a gobelineken, hanem a kartonokon, színvázlatokon is (Hegyek-völgyek, Fény és árnyék, Kék madár). A meleg színek variánsai felüdítően, megnyugtatóan hatnak a szemlélőre, benső harmóniát sugallnak. Hasonló benyomást kelt a Megsejtett hidrogén vagy a Négy elem c. gobelin szemlélése is.

Másik szembetűnő jellemzője Tassy Klára művészetének kompozíciós készsége. A modern művészet szerkesztési változatai rányomják bélyegüket ezekre az alkotásokra. A „Sirályok" spirális elhelyezése, a „Megsejtett hidrogén", a „Négy elem" körkörös szerkesztési módja, a „Trió" kubista hatása, a „Vegyészet"-nek a szürrealizmus határát súroló ábrázolásmódja mind-mind mutatják, hogy korunk művésze Tassy Klára.

A kiállítás nagyobbik fele vázlatokat és kartonokat mutat be. A vázlat a mű megszületéséhez előtanulmány, a karton pedig a már készülő, eredeti nagyságú gobelin festett változata. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert képeknek önmagukban nem tekinthetjük őket. Ezt leginkább a kiállított gobelinek s azok vázlataival, kartonjaival tudnám bizonyítani. A kartonon egy szín a gobelin szivárványszínűvé válik, művészeti alkotássá, s azt hiszem, a karton színei csak a gyakorlott műértőben, az alkotás folyamatát jól ismerőben válnak csak határozott elképzeléssé.

Az Eger és a Székesfehérvár c. gobelinek tervei a kiállított művek között egy igen érdekes stílus felhasználását mutatják. A kékes, barnás, lilás alapszínek már önmagukban is hangulatot teremtenek. Tassy Klára ezt még fokozza a figurák elhelyezésével, a kép szerkezetének kialakításával. Az egyiptomi művészet teljes testfelületű ábrázolásait figyelembe véve helyezi egymás mellé a város arculatát meghatározó mesterségek képviselőit, a hieroglifek elhelyezkedését követő vízszintes sorok kialakításával. Ezt a vízszintes sort töri meg mindkét képen a város címeréül is felfogható körkompozíció.

Technikailag is rendkívül nehéz feladat a falikárpitszövés. Kézi szövéssel, házi szövőszéken készülnek ezek az alkotások, s a gobelin finomsága attól függ, hogy egy négyzetcentiméteren hány öltés van, s ez szabja meg értékét is.

Az igazi művészet mindig harmóniát is teremt a szemlélőben. Úgy gondolom, hogy Tassy Klára gobelinjei az igaz művészet képviselői.

Tóth Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1970 OKT 17

E. Tassy Klára

Képzőművészeti kiállítások Békésen és Szarvason

Október 18-án délelőtt fél tízkor nyílik Szarvason a Vajda Péter művelődési központban A paraszti élet című képzőművészeti kiállítás. A Tessedik-évforduló tiszteletére rendezett tárlaton többek között *Ezüst György, Gaburek Károly, Koszta Rozália, Lipták Pál, Miklós István* és *Mladonyiczky Béla* műveit, a szarvasi művészek közül pedig *Bessenyei Antal, Ruzicskay György* és a *Zsáki-házaspár* alkotásait láthatja a közönség.

Ugyancsak 18-án, délelőtt 11 órakor a Békési Múzeumban nyílik *E. Tassy Klára* gobelinjeinek és gobelin-terveinek kiállítása, mely meggyőzően igazolja, hogy ennek a régen oly virágzó művészeti ágnak — sok évtizedes elhanyagolása után — nagyszerű jelene és ígéretes jövője is van.

tavalyi árrende-
aj árát 2,20 Ft-
lajtüzelést a fű-
enyképessé tette
A régi fa- vagy
már korábban
-ban a tisztaság
ere néhány száz
Ma már ez a
lajtüzelés 1 mil-
inttal drágább a
ezzel szemben
tesülnek a tüze-
kormozás és a

elenül vonzóak.
nál a háztartási
sére emelkedett
int tíz százaléka
z idén is mint-
ha-tulajdonossal
része vidéki la-
ítésénél elsősor-
és községekben
ni. Békés me-
onban már ősz-
teladónál vásá-
övekvő fogyasz-

túl történő
ban, előre
A palacko
fémszekrén
állomásoko

Folyama
pacitását i
lentős rész
lomba, és
fővárosban
AKÖV a
pesten mé
tási tüzelő
fordult, h
órát felesleges
szezonra az Á
második kannat
8—10 ezer mar
szállításra.

Vidéken 28 h
zonban kisebb-
ket, és a válla
az idén, újabb

Budapesten,
ződés értelmébe
irodában fel le
tartási tüzelőol

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 OKT 23
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

E. TASSY KLÁRA

1021

E. Tassy Klára gobelinkiállítása Békésen

Ezekben a napokban a Békési Múzeum termei ritka művészi élményt kínálnak a Múzeumi Hónap eseményei után érdeklődőknek: a Békésen született és tanult Tassy Klára gobelinszövő alkotásait.

A művészetek egyik legsajátságosabb, legnemesebb kifejezési módja a gobelin. Ez a műfaj, amely a szövés aprólékos technikájával megvalósítja a festőiséget, a mozaikos ragyogást és az ikonos tömörséget. Tulajdonképpen a festészet, mozaikrakás, szövés ötvözete ez milliméterről milliméterre való fáradságos, nagy türelmet, és hozzáértést kívánó kép-építésmód. Ezért aránylag kevesen művelik. A rendkívüli kifejezési lehetőség újszerű, tömör kompozicionális megfogalmazást enged meg: Tassy Klára művésznő ezzel élve állítja elénk a legmodernebb tudományág: a *kémia történetét.* Képeit: A megsejtett hidrogén, A négy elem, A titokzatos kémia — az emberi élet szépségét és értelmét magyarázza, rendkívül tömör kompozícióban, erőteljes színekkel.

Hajnóczy Vilmos — Márton László

Meg kell gyorsítani a közúti szállításokat!

A Békés megyei Szállítási Bizottság felhívása

A közúti áruszállításban előállott rendkívüli helyzet a közelmúltban több intézkedést tett szükségessé. Az 1040/1970 (VIII. 22.) kormányrendelet felhatalmazása alapján a közületi tehergépjárművek igénybevételére került sor. A Volán Trösztöktóber 10—11-én, valamint október 17-én és 18-án a kielégítetlen fuvarigények csökkentésére országos szervezéssel biztosította a tehergépkocsi-állomány nagy részének üzemelését.

A napokban a közlekedési tárca a sajtóban is felhívással fordult a tehergépjárművel rendelkező közületekhez, hogy minél nagyobb erővel segítsék a hétvégi áruszállítást. A fentiekre való tekintettel a Békés megyei Szállítási Bizottság operatív bizottsága rendkívüli ülést tartott. Ezen megállapította, hogy még a rossz idő beállta előtt meg kell gyorsítani a közúti szállításokat, elsősorban az ár- és belvízkárok folyamán előállott lakóházépítkezésekhez az építőanyag-, az elmaradt útépítési anyagok szállításainál, valamint a mezőgazdasági termények betakarításánál.

Éppen ezért szükségesnek látszik, hogy október 24-én és 25-én, valamint október 31-én és november 1-én is folytatódjék a gyorsított közúti áruszállítás. Ezért kéri az operatív bizottság a célfuvarozási vállalatok, tehergépjárművel rendelkező közületeket és a termelőszövetkezetek vezetőit és dolgozóit, hogy minél nagyobb járműállománnyal és rakodómunkásokkal vegyenek részt a hétvégi áruszállításokban.

A 8. sz. Volán vállalja, hogy a fuvarozó vállalatok, valamint a fuvarozási igénnyel jelentkező vállalatok érdekében fuvarvállaló irodáin keresztül (AKÖV főnökségek és kirendeltségek) gondoskodik a szervező és lebonyolító tevékenységről.

Intézkedés történt arra is, hogy a fuvarozó vállalatok gépkocsivezetői és rakodómunkásai az említett napokon fe[illegible]lt különdíjazásban részesüljenek. A kifizetett bérek nem te[illegible] fuvarozó vállalatok b[illegible]

Száz év magány
Tassy Klára gobelinje

GYURKOVICS TIBOR

Tassy Klára Száz év magány című gobelinjére

**Küldöm ezt a verset a Gobelin-Fához,
melyben az ember sorsa, személyes órája,
dicsősége és pusztulása beteljesül,
megértetve minden élő
virágtalan maradandóságát.**

Barna fának barna odva
barnaságba burkolózva
mintha benn is barna volna
barna odvak barna boltja

templom épül templomokra
tiszta tűzben tornyozódva
tetején tenyérnyi tonna
áll a templom tompa tornya

a benseje mintha bongna
barna barlang boltozódna
babonáktól boltosodva
benn a barlang barna bronza

mintha idő foglya volna
folt a folttól foltozódva
folyondárrá fokozódva
fölénk fatemplomot fonna

ág az ágat átkarolva
áthajolva áthajolna
áramában áradozva
álom áradása vonja

mégis mintha meghajolna
moha-mélyben mama-monda
mamásodva morgolódva
nagymamává magasodna

csak csicsegne csak csacsogna
csivitelne csak a csonkja
csillagcsengős karácsonyfa
mint akinek cseng a csontja

pusztulása puha pompa
puhasága hippre-hoppra
puha pihét pazarolva
pusztulássá pompásodna

Mintha pompa foglya volna
mintha álom foglya volna
mintha idő foglya volna
mintha a fa foglya volna

Barna barlang barna boltja
bő bársonnyá boltozódva
a benseje mintha bongna –
barna fának barna odva.

TASSY KLÁRA
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/ 17.sz.lo.o.

H. C. ARTMANN

Megnyúlnak az árnyak

Ki a tudományos-fantasztikus gazember ebben a kéziratban? Ki a szinte jellegtelen szörnyeteg ebben a történetben? Ki ez a sötét figura az események középpontjában? Írtam-e egyáltalán olyasmit, aminek témája nem valami rettenetes dolog lett volna? Nincs-e meg minden lapnak, amit teleírok, a maga egyértelmű sötét oldala — olyan oldal, amely minden világosság, nyári öröm, vidám elégia vagy jó közérzet ellensúlyául szolgál? Rémek mozognak, súlytalanul, minden illatfoszlányban, minden fuvallatban, a tavaszi szélben, amelyet a szép — lágy és mégis csípős — április küld felénk; ez a hónap az elosztója az évről évre változó, különös adományoknak, az elvetemültség és kellem ajándékozója...

Látom azt a szivacsos arcú, keménykalapos urat, akinek voltaképpen sántítania kellene, jobb lába valamilyen okból néhány, mondjuk három centiméterrel megrövidült, de ő ügyesen titkolja ezt a fogyatékosságot, nincs sétabotja, egy virág, szegfű vagy gardénia van odaerősítve a kabátja hajtókájára, és olyan elégedettnek látszik, mint aki perceken belül megpillantja a nőt, akibe azonnal bele fog szeretni.

Délután négy óra felé jár, ragyogókék júliusi nap, Ostende parti sétánya kápráztató napfényben fürdik, Anglia felől kellemes szellő fújdogál, a fák levelei könnyen és összehangoltan mozognak, egy bár nyitott verandáján ülök, és egy kéziratot olvasok, amelyet az éjszaka kezdtem el, de még nem végeztem vele...

...a lakás, amelybe most beköltözött, parányi előtérből áll, egy kis mosdófülkéből vécével és egy nem sokkal nagyobb hálószobából, amelynek egyetlen széles, ovális alakú, rácsos ablaka a villa parkjára nyílik.

David Blennerhasset nézegeti a megsárgult képeket, amely a múlt század hetvenes éveiben készült szerencsétlen ábrázolatok közé tartozik, egy olajlenyomat: zöld, mint a fonnyadt petrezselyem, halványsárga, mint a kén a telihold fényében, vörös mint a megszáradt vér, kék mint egy elveszített sál a hajnal első sugaraiban, szürke, mint a

ságban megszakítja sétáját, kivesz egy cigarettát a tárcájából, és körülményesen meggyújtja; eközben egy kutyát néz, amely nem egészen határozottan szétterpeszti a lábát egy platán törzsénél, az úr rámtekint, és most már biztos vagyok abban, hogy nem egy asszonyra gondol, aki a következő pillanatban fölbukkanhat, hanem inkább valami nagyon, nagyon rossz dologra.

A nap szikrázva töri át az útmenti fák sűrű lombját, és megcsillan az én camparim jégdarabkáján; az az úr, akinek szemét az előbb egészen közelről láttam, eldobja a leégett gyufát, és néhány füstfelhőt ereszt a platánok zöld ege felé, mielőtt az útját folytatná. Nem, ez az ember egészen biztosan nem egy olyan asszonyra gondol, akit imádni akar! De vajon mire gondol?

Ismét a csinos mészárosnő felé fordulok. Vajon mi másra gondolhatna ez az asszony, mint sok, nagyon sok pénzre? Igen, kedvesem, mondom magamnak, ki ne gondolna a sok, nagyon sok pénzre? *Én* is ezt teszem — emberi dolog! Ostoba lennék, ha más járna a fejemben! Nyilván a mészárosnő sem gondol valami szebbre, mint a pénz. Mi másért tartaná ezt a zsíros számlablokkot igazán rendkívül kívánatos keblén? Nem imádságos könyv ez, angyalom! Fütyül a borjakra, bárányokra és disznókra, nem törődik életükkel és halálukkal, csak eszközül szolgálnak a célhoz — és a cél szentesíti az eszközt, banális megállapítás, de igaz. Légy hát becsületes, hiszen

kat és libákat öldös, megkíméli szakácsnőjét ettől a körülményes munkától, amely állítólag így zajlik le: az egyik leány a műintézetből összeszorított combjai között tartja a szárnyast. Tarlyon asszony plasztikköténytyt köt maga elé — és reccs! egy madárfej repül át a lila szalonon. Állítólag mindig ugyanazt a kést használja, amely egyébként 30 centi hosszú, 5 centi széles és csak a 23-ik centimétertől kezdve vékonyodik éles heggyé, tehát egyfajta tőr, a márkája egyezik azzal, amelyet néhány nappal ezelőtt, éjszaka, lesből Tarlyon asszony után dobtak az Embassy Clubban.

A szivacsos arcú úr, akinek rövidebb a fél lába, egyáltalán nem hasonlít az általam kiötlött David Blennerhassetre, akkor már sokkal inkább hasonlít azokhoz a féligárnyék-lényekhez, akik majd körülveszik Blennerhassetet a kialakuló cselekmény folyamán. Blennerhasset én magam vagyok, törekvésem nem mindig a föltétlen humánum, de az az úr, a rövidebb fél lábával, aki olyan hirtelen fölbukkant, és megint eltűnt, valami olyasmire törekszik, ami emberi eszközökkel alig látszik elérhetőnek...

Az Embassy Clubról — röviden EC-nek nevezik — jut eszembe: José, a mixer, sérülése miatt a fatális eset óta betegszabadságon van — a Tarlyon asszonynak szánt gyilkos kés a jobb vállát találta el. Állását most egy Tom nevű angol tölti be, egy kissé beteges, cserzett arcú férfi Liverpoolból, aki olyan, mint egy futballbíró, és valamikor bizonyára az is volt. Még egyet sem ismer a vendégei közül, és mindenkit meg kell kérdeznie, mit óhajt. Joséval nem érintkezünk ilyen körülményesen, ő már mindenkiről tudta, ki mit iszik...

Ebben a pillanatban rémülten föl kell ugranom, mintha megcsípett volna az a bizonyos tarantella, az arcom krétafehér lesz, a szívem a torkomban érzem, mint egy foglyul ejtett ragadozó madarat! Valami szörnyűséges, borzalmas dolog történt, sötét öltönyömet véges végig por és mészdarabkák borítják, a camparispoharam összezúzódik a járdán, a jégdarabka úszik, nem, egy világos-

fekszik, a nap már
e, mert minden el-
ssan újjáéledő moz-
i ködben hajtom
étező robbanóanyag
evegőben. Ami itt a
éri, annak, véleme-
emmi köze bármi

földi dologhoz — a mészárosnő boltja, annak az asszonynak a boltja a tejfehér ártatlanságú köténnyel és a sokatmondó kebellel, néhány perce a levegőbe repült a disznókkal, bárányokkal és borjúkkal együtt...

Bomba? Azt kérdezem magamtól: ki tör egy mészárosnő életére egy olyan napon, mint a mai? Ha arról volna szó, hogy Tarlyon asszonyt tegyük el láb alól — rendben van, belemennék a dologba, de ki gyűlöl egy közönséges és még hozzá nem is csúnya mészárosnőt, aki semmi másra nem gondol, mint hogy a tanult mesterségével pénzt keressen?

A cégtábla a csillogó betűkkel oldalvást csúszott, a Charcuterie felirat, mint valami vízesés, függőlegesen hullik alá, a zenegép a bár homályos hátterében, amelynek verandáján ülök, részvétlenül azt játssza: „Che cosa tu mi hai messo nel caffé", a kóborló bulldog áttörte a rendőrkordont, és a romok között szaglászik, amelyek beérnek az utca közepére, fölemeli a bal lábát és vizel.

Éppen most zárták le az érintett helyet, bizonyára kijön a mentőautó, már itt is van, a mentők kiugrálnak belőle, hordágy gurul ki golyóscsapágyakon a szabadba, gyorsan beviszik egy füstölgő lyukba, amely nemrég még mészárszék volt...

Most újra itt látom a különös sétálót — néhány méternyire magam előtt, de ezúttal semmi nyoma, hogy a fél lába rövidebb volna, és az arca is minden, csak nem szivacsos; kivesz a tárcájából egy cigarettát, könnyed mozdulattal meggyújtja, és egy pillanatra megint felém tekint — egy virág, szegfű vagy gardénia van felerősítve a kabátja hajtókájára, és most már valóban elégedett, mint olyasvalaki, aki előtt a következő percekben megjelenik a nő, akiről tudja, hamarosan belé fog szeretni. Világos, hogy nem gondol másra, ebben biztosan nem tévedek...

Új camparit rendelek, porszaga és még valamilyen szaga van, ami talán kénre emlékeztet, a nap most tömérdek porszemecskén csillan át, és fölszikrázik a campari jégdarabkáján, ha könnyedén ide-oda ingatom a poharat ezzel a piros folyadékkal.

Waroux asszony boltja megmagyarázhatatlan okokból pontosan négy óra tízkor repült a levegőbe, középeurópai idő szerint. Most négy óra harminckettő van, 1969. július 21-én, és hála a friss atlanti szellőnek, az idő már nem is lehetne pompásabb.

Az osztrák író novelláját
RAŸMAN KATALIN fordította

RAJZA

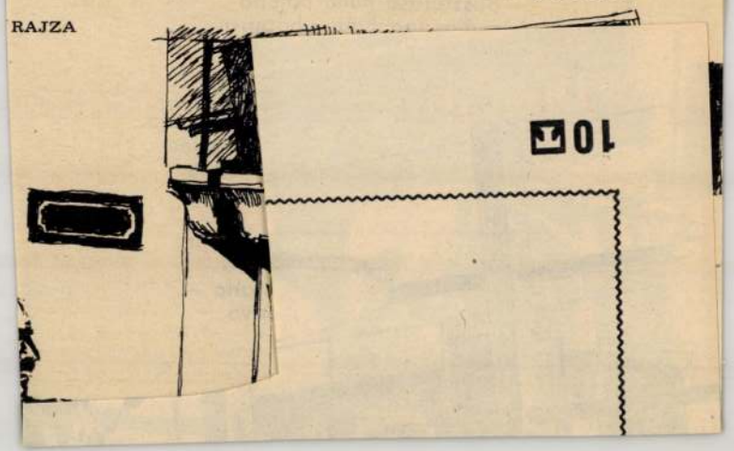

olgálta a tudományt

véltáros hagyatéka

ild Viktor régészeti munkásságáról

írt jegyzetanyag. Bejegyzéseit 1888. aug. 5-én kezdte és 1913. dec. 21-én fejezte be.

Sajnos a Napló második kötete elveszett a háború alatt.

Azonnal a „hely színén" termett

Az első kötet alapján azonban így is képet alkothatunk egy csaknem negyedszázados gyűjtőmunkáról. Hild Viktor feljegyzései naplószerűek, — tehát személyes jellegűek — így tartalmazzák a rendkívül pontos adatok mellett a gyűjtés során szerzett élményeket, a tárgyak megszerzése körüli bonyodalmakat, szerteágazó kapcsolatait, a régészetről alkotott véleményét, hitvallását. Gyűjtőmunkáját 1904-

es szobrás

Berekfürdőn az idén is megrendezték a megye amatőr képzőművészeinek alkotótáborát, amelyen több mint harminc festő, grafikus, szobrász és kerámikus bővíti elméleti és mesterségbeli tudását.

— A táborba azok az alkotók kaptak meghívást, akik sikeresen szerepeltek a tavaszi megyei amatőr képzőművészeti kiállításon — mondja Favári Zoltánné, a karcagi Déryné Művelődési Központ igazgatója, táborvezető. — Ily módon a megye amatőr képzőművészeti mozgalmának „élvonala" jutott el az idén Berekfürdőre, a legtehetségesebb alkotók kaptak arra lehetőséget, hogy tíz napon át művésztanárok irányításával végezzék munkájukat. Elsősorban arra, törekszünk, hogy az alkotás folyamatával, újabb kifejezési formákkal, lehetőségekkel ismerkedje-

mérh
káin.
E.
füred
—
teni
maga
ezidá
hogy
szek
szakr
Lega
ban
dolgo
lődés
rül, 1
kulna
denk
ber.
és g
után
tabba
szerz
ban
jobb
A
szólv
túrk
Ok

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1081 VIII 19

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Tassy Klára, textil-gobelinművész

1981. JÚLIUS 19.

1981. JÚLIUS 19.

1021

Virágok hatalma

meg néhány előadást, s nagyszerű életmódkiállítá
Elsőként Örsi Julianna m
zeológus tartott korreferát
mot „Életmódváltoztatás e
alföldi mezővárosban" cí
mel, amely azért volt kü
nösen érdekes számom
mert a honismereti mozg
lomban eddig elsősorban
jelenlegi városi életmód v
tozásairól születtek tan
mányok. Ez jellemző a mú
szertani füzeteinkre, a foly
iratunkban megjelenő í
sokra, de még a régebbi
akadémiák előadásaira is
Örsi Julianna viszont Kar
cag lakóinak életmódjából
két különböző korszakot —
a századforduló tájékát, s
napjainkat — mutatott be,
s hasonlított össze. Az érté
kes elemzés jól érzékeltette
miként hatott a történelem,
a társadalmi átalakulás egy
alföldi mezővárosban, s mi
ként változtatta meg a ki
sebb közösség, a család élet
módját. Szabó István mú
zeológus korreferátuma,
amelyben az „Egy földmun
kás család hagyatéka" című
kiállítás összeállításának a
körülményeiről, módszerei
ről is szólt, eleve felcsigáz
ta a hallgatóság érdeklődé
sét. A kiállítás teljesen új
szerű megoldással készült.
Az ország legtöbb hasonló
kiállítása ugyanis különbö
ző helyekről összegyűjtött
tárgyak utólagos összeállí
tása. Vagyis ez az összeállí
tás a valóságban ilyen for
mában sohasem létezett. A
másik nagy különbség, hogy
sokszor hangsúlyozottan, s
mesterkélten próbálják be
mutatni a különböző réte
gek eltérő tárgyi kultúráját,
viseletét. A szolnoki kiállí
tás igen fontos tanulsága:
el kell gondolkodni azon,

a megyei múzeumok gon
doznák, de erre nem adot
tak sem a hely, sem a tech
nikai feltételek. Így, amint
a Járműjavító Üzem kiál
lítása is igazolja, járható
útnak tűnik, ha az üzemek
szakmai segítséget kérnek a
gyűjteményük összeállítá
sához, őrzéséhez a múzeoló
gusoktól. Ebben is láthat
tunk jó példát Szolnoktól.

— *A honismereti akadémia ilyenformán újabb örömteli sikereket hozott a megyénknek.*

— Jól választottak, akik Szolnoknak adták a rende
zés jogát. Sok újdonságot
láttunk a honismereti moz
galomban, változott, fejlő
dött a város, s élményt ad
tak a tanulmányutak is. Kü
lön örömömre szolgált, hogy
az új szolnoki főiskolán —
amely az otthonunk volt —
egy honismereti értékű
gyűjteményt is láthattunk a
vendéglátás történetéből.
Mindez azt sugallja, hogy
Szolnok, s a megye méltó,
értő jó házigazdája volt a
IX. honismereti akadémiá
nak.

— *Köszönjük a beszélgetést!*

Tóth Gizella

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 IIII 19

Tassy Klára, festő-

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

gobelinművész

1021

egvári Károly festménye

Szoros kapcsolatokat

A tanácsok, jelen időben

A tanácsi vezetők megyei értekezletén — amint az első oldalon hírül adtuk — dr. Mondok Pál, a megyei tanács elnöke mondott vitaindítót, melyben a tanácsi munka aktuális kérdéseiről szólt. A továbbiakban ezt az előadást ismertetjük.

A tanácsi munka színvonala meghatározó szerepet tölt be a települések életében, a lakosság ellátásában, közérzetének alakításában, az embereknek a tanácsokról alkotott véleményében. A több mint egy évtizede megalkotott új tanácstörvény szellemében a tanácsok népképviseleti, önkormányzati és államigazgatási funkciójának fejlődésében fontos szerepe van a tanácstagoknak, a tanácsi testületeknek. A lakosság helyi, választott képviselői tevékenységükkel *fontos láncszemét alkotják a szocialista demokrácia rendszerének*, hiszen választókerületükben ők állnak mindennapi kapcsolatban a lakossággal. Ez a kapcsolat attól is függ, milyen a közérzetük, milyen lehetőségeket kapnak az ügyek intézésére, mennyiben segítik őket a szakigazgatási szervek, a tanácsi apparátus.

Kellő figyelemmel

Pest megyében nagy számú, csaknem hatezer tanácstag munkálkodik a községekért. A tapasztalatok arra vannak a társadalmi munkának, összefogásnak. A pártszervezetek, tanácsok együttműködve a Hazafias Népfronttal, eredményesen szervezik a közösség javára végzett munkát. A megyében tavaly 654 millió forintot tett ki a társadalmi munka értéke, 27 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor az egy lakosra jutó értéket tekintve *a megyén belül lényeges különbségek* vannak. Kiemelkedő a *váci járás* 1254 forinttal, a városok között *Szentendre* 1044 forinttal. Viszont *Érden* ez az összeg mindössze 236 forint, *Cegléden* 387 forint, a járások között a *monoriban* 293, a *ráckeveiben* pedig 343 forint. Természetesen egy-egy időszakban csökkenhet vagy növekedhet az érték, attól függően, hogy milyen feladatok kerülnek előtérbe. A jelenlegi szerényebb anyagi lehetőségek között azonban mindenképp megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a társadalmi összefogás szervezésére, hiszen ez napjainkban a fejlődés legfontosabb tartaléka.

Általános az a tapasztalat is, hogy helyes volt a hatáskörök decentralizálása a tanácsi szervezetben. Gyorsabb, körültekintőbb lett az ügyintézés, növekedett a helyi tanácsok tekintélye. Tavaly a 176 ezer elsőfokú

Tassy Klára

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 ÁPR 24.

PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

Forgószél

Tassy Klára festménye

hogy

— Kitűnően nővér, tegnap este elalvás előtt bevettem egy remek tablet-

1974 JAN 6

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP

Tassy Béla grafikus

1021

— **Ajándékozó kiállítók.** Az elmúlt esztendőben a zalaegerszegi Ifjúsági Házban a különböző tárlatokon bemutatkozók egy-egy alkotásukkal ajándékozták meg a Házat. Így többek között Tassy Béla grafikus, Virág Béláné népművész, Bedő Sándor pedagógus-képzőművész és a Pasqualetti-testvérek egy-egy munkáját őrzik az Ifjúsági Házban.

Wartburg el-
Bak. Nukovics.
60

izott 407-es
vics olcson el-
Cím: nagykani-
hírlapboltban.
103

és 350-es Jawa
kerékpárok el-
fizetési ked-
ennyel. Zala-
zeg, Lenin u. 7.
int 11.
139 268

Trabant el-
Nagykanizsa,
elweis u. 13.
121

Moszkvics el-
Nagykanizsa,
kúti u. 2.
122

s Polski Fiat
tavaly műsza-
izsgázott eladó.
, Deák Ferenc
128

Fiat kitűnő
otban eladó.
gerszeg, Olaj-
tás utca 5. I.
et 2.
150

Trabant, 1973-
vizsgázott eladó.
Keszthely, tele-
12-330.
221 954

Fiat Limousine
ő állapotban
. Rigó autósze-
Sopron u. 13.
on: 11-726,
theiy.
221 963

850-es Sport
e eladó. Érdek-
: Lenti, Gelka.
90

a 1000 MB CT-s,
kilométerrel
sírozott, első-
51 57 000 forin-
eladó. Veszter-
1026 Budapest,
gyi E. fasor 33.
6-tól telefon:
3.
7767

s Pannónia el-
Nagykanizsa-
Szántó autó-

szent
17.

601-e
fehé
szak
újító
adó.
Zsid

Telje
zsec
lődn
Zala
213-as telefonon.
139 285

Kitűnő állapotban levő P 20-as motorkerékpár eladó. Nagykanizsa, Zrínyi 49.
142

Fiat 850-es kitűnő állapotban építkezés miatt eladó. Hahót, Zrínyi u. 26. Megtekinthető: 18 órától.
143

Wartburg 1000-es eladó. Nagykanizsa, Schönherz 23.
144

Skoda S 100-as gépkocsi eladó. Nagykanizsa, Vörös Hadsereg u. 6.
145

1000-es Wartburg eladó. Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 22/a C IV. 14.
139 300

Nyeremény Trabantot vennék. „Sürgős" 139 297 jeligén Zalaegerszeg, Kossuth u. hirdetőbe.
139 297

Nagykerekű 1000-es Wartburg, műszaki vizsgázott eladó. Zalaegerszeg, Felszabadulás u. 7. Érdeklődni: este 6 óra után.
113

ID rendszámú Skoda eladó, Saródy Keszthely, Béri Balogh Á. 2.
221 968

Jó állapotban levő Pannónia motorkerékpár eladó. Zala-

nagykerekű Wartburg eladó. Érdeklődni: Nagykanizsa, Magyar u. 76. 15 után.
123 942

Garanciális Zaporozsec eladó. Petrikeresztúr, Palkovics.
160

Műszaki vizsgázott fekete Danuvia motorkerékpár olcsón eladó. Nagykanizsa, Hegedűs, Bajza 16/a.
123 947

Ingatlan

Kétszintes OTP háromszobás lakás Nagykanizsán beköltözhetően eladó. Érdeklődni: 8 órától 15 óráig, telefon: 13-306.
96

Zalaegerszegen város közelében szőlő, gyümölcsös épülettel, felszereléssel eladó. Villany, kút, autóbuszjárat van. Érdeklődni: Zalaegerszeg, Rákóczi u. 13, Vass Lajosné.
139 227

Kaposvári belvárosi, kétszobás, gázfűtéses tanácsi lakásomat elcserélném hasonló szombathelyire. Ajánlatokat: „Hármas csere" jeligére, 237 697 számra a kaposvári hirdetőbe.
237 697

Nagykanizsa, Petőfi u. 70. számú ház be-

Pécs, 7614 po
42.

Hévízen új
ház beköltöz
eladó. Érdek
Hévíz, Árpád u

Telek eladó Ba
fenyvesen
közel. Érdek
Molnár Fer
Balatonfenyves
pa vendégló.

OTP-öröklakás
rázzsal, hitelá
lással eladó.
lődni: 17 órát
laegerszeg,
park, 1—5. C

Zalaegerszege
tési könnyítés
romszobás, ös
fortos új csal
beköltözhetőe
adó. Gárdony

Kétszobás, ö
fortos, kertes
lakás OTP-
lással eladó.
kanizsa, Jóka

Háromszobás,
komfortos,
családi ház b
hetően eladó.
kanizsa, Vörö
sereg u. 19.

Gógánhegy
oldalán 500
szögöl szőlő
tő eladó. Ér
ni: Kovács
Egerszeghegy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 MAJ 12

Zalai Hírlap

Tassy Béla grafikusmű-
vész.

1021

Színes grafikák tárlata

Tassy Béla zalaegerszegi kiállításáról

Alig zárult be Ficzere Mátyás fiatal kerámikus népművész kiállítása, máris újabb nyílt meg a zalaegerszegi Ifjúsági Ház emeleti előterében. Ezúttal Tassy Béla mutatkozott be alkotásaival.

A csepeli származású művész színes grafikákkal lépett a közönség elé. A két év munkásságát tükröző tárlat képei közül a Dózsa ihlette és a Ballada című alkotások ezidőben Olaszországban vannak a Magyar Képzőművészet című kiállítás darabjaiként. Tassy Béla Zalaegerszegen látható, szakmai igényességről árulkodó színes grafikáit a montázs-technika jellemzi, amelyek egyben meditatív, filozófikus gondolatokkal is telítettek. Az egy alkotói korszakot jelentő grafikái kicsit a festészethez is kötődnek. Formai vonatkozásban pedig egységesek, ugyanis a különböző erősségben ismétlődő montázs-mozaikok mintegy aláhúzzák képei lényegét.

Tassy Béla grafikusművész zalaegerszegi, egyébként harmadik önálló kiállítása, május huszadikáig tekinthető meg, ezt követően pedig a zalaszentgrótiak láthatják tárlatát a járásszékhelyi dr. Hamburger Jenő művelődési központban május 23-tól június 6-ig.

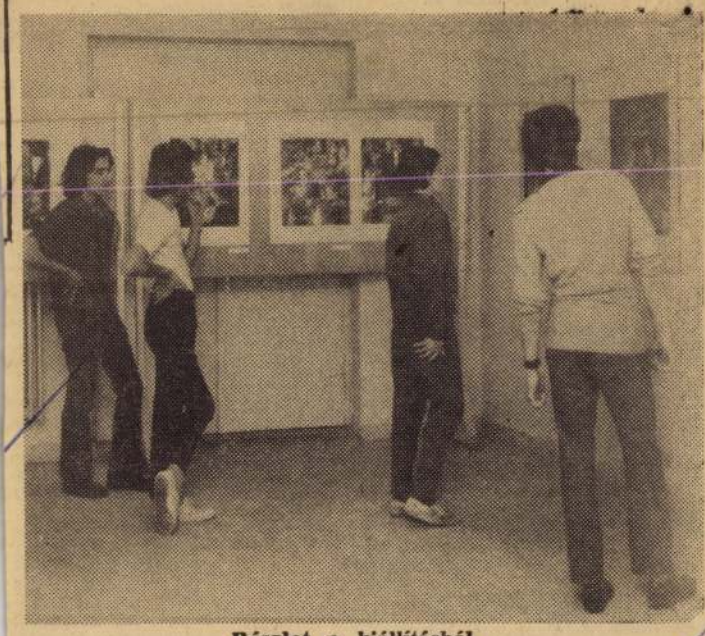

Részlet a kiállításból.

1973. február 18. Petőfi 21,00 /11/ Kuyné

Béttuk, hallottuk.

- A kiállító termekben.

- Tassy Dóla grafikus művész kiállítását a Stúdió Galériában

- az Iparművészeti Főiskola ötvös szakosoportjának bemutatóját a Csepel Galériában,

- Az angol portré festőszem kiállítást a Szépművészeti Múzeumban,

- És az szerikei grafikai kiállítást a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítótermében.

- A Stúdió Galéria mutatta be Tassy Dóla grafikus művész kiállítását.

- Tassy Dólával Kova Tünde beszélget.

- Ez az első önálló kiállítása a Stúdió Galériában. Úgy érzi, hogy sikerült mindezt elmondania, ami foglalkoztatta, ami alkotásra inspirálta ?

- Igen. Nagyvonalakban úgy érzem és pontosan ezért volt tanulságos nekem az a kiállítás. Ha, most ezt, hogy sikerült megoldanom, amit .. amit hát ugye elképzeltem és akarok, hát ezt formailag is és gondolatilag is úgy érzem, hogy úgy sikerült ahogy gondoltam. Hát teljesen ? én azt hiszem, hogy le is nárná az ütet, hogyha úgy érzem, hogy teljesen megoldatta, ami előtte áll.

- Mi indítja arra, hogy ezeket szokatlan régiszt elemekhez, formákhoz, hangulatokhoz nyúl vissza ?

- Hát mert gazdagabbak, én úgy érzem, hogy akár az iparművészeti termékek, akár a könyv illusztrációk, mint a maiak. Más értelmet szerzem, akár a metszetrészletek, akár afotok, a fotorészletek, akár egy szép növény vagy.. vagy tárgy, ha különböző képpen - szerintem keverem, ezével az érvben is értendő ezért mondom így, nemcsak eikon , a felületen

1021

Tassy Béla grafikus - kutatás

1973. február 18. Petőfi 21,00 /11/ KGyné

Láttuk, hallottuk.

- A kiállitó termekben.

- Tassy Béla grafikus művész kiállitását a Stúdió Galériában

- az Iparművészeti Főiskola ötvös szakcsoportjának bemutatóját a Csepel Galériában,

- Az angol portré festészet kiállitást a Szépművészeti Múzeumban,

- És az amerikai grafikai kiállitást a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállitótermében.

- A Stúdió Galéria mutatta be Tassy Béla grafikus művész kiállitását.

- Tassy Bélával Keve Mária beszélget.

- Ez az első önálló kiállitása a Stúdió Galériában. Ugy érzi, hogy sikerült mindazt elmondania, ami foglalkoztatta, ami alkotásra inspirálta ?

- Igen. Nagyvonalakban úgy érzem és pontosan ezért volt tanulságos nekem ez a kiállitás. Na, most ezt, hogy sikerült megoldanom, amit .. amit hát ugye elképzeltem és akarok, hát ezt formailag is és gondolatilag is ugy érzem, hogy ugy sikerült ahogy gondoltam. Hát teljesen ? én azt hiszem, hogy le is zárná az utat, hogyha ugy érezné , hogy teljesen megoldotta, ami előtte áll.

- Mi inditja arra, hogy szinte szokatlan régies elemekhez, formákhoz, hangulathoz nyul vissza ?

- Hát mert gazdagabbak, én ugy érzem, hogy akár az iparművészeti termékek, akár a könyv illusztrációk, mint a maiak.
Más értelmet nyernek, akár a metszetrészletek, akár afotok, a fotorészletek, akár egy szép növény vagy.. vagy tárgy, ha különböző képpen - szerintem keverem, szóval ez érvben is értendő azért mondom igy, nemcsak sikon , a felületen

Régi képek, én egy szürealista lapnak tartom itt a Verekedő szarvasbogarak és a két kis, kis, szinte negédes kis leányka metszetnek a kontrasztjára épitettem.

- Ugy tudom, hogy dijat is kapott a Dózsa pályázaton ? Mit jelentett magának Dózsa ?

- Általában a Dózsa képpel kapcsolatosan eléggé szintén uralja a köztudatot a Derkovits fametszet sorozat, ami ugy elő is jön az utóbb készült Dózsa munkáknál is, vagy a kegyetlen oldalát próbálják megfogalmazni, ami igaz is. Én talán azt a pluszt igyekeztem hozzátenni, hogy az elbukás ünnepélyességét próbáltam, tehát kicsit a barokk vértanuhoz honlithatnám ezt. Hát az elbukásban rejlő erőt igyekeztem kifejezi ezekben a lapokban.

Hát ennek van egy sorrendisége is van. Na, most az első lapon van alul egy vörösen izzó mag meg ez történetesen éppen búzaszem, de minden maga a születés helyzeti energia szimbóluma, hogy igy mondjam. És efölött rettenetlen összevisszaságban ilyen rostszerü izomkötegek és kocsi lkek szinte vulkanikus kidomborodása, kilökődése. Hát ez..ez azt próbáltam mondani, a kiinduló mozgalom kiterebélyesedése erejét , lendületét.

A következő lapok már..már hullicsit. Lefelé és fölfelé, fölfelé hullás,bár elég furcsánlom ezt, van ilyen is. Mert ezek ilyen alaktalan torzok, ilyegcsonkitott, szinte kővé meredt torzok. Ez már a bukás megtorlásnak a lapjai.

lenőrző Bizottság titkára és *Baranyai* Tibor, az MSZMP KB osztályvezetője.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács *Bárdi* Dezsőnek, a Magyar Izraeliták Országos Képviselete alelnökének, az állam és az izraelita felekezet közötti jó viszony munkálásában kifejtett eredményes tevékenysége elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából, a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést *Miklós* Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, kedden adta át. Jelen volt *Héber* Imre, a MIOK elnöke.

Koródi Józsefnek, a Népszava szerkesztősége főmunkatársának és *Rácz* Gyulának, a Népszava Lap- és Könyvkiadó műszaki osztályvezetőjének, eredményes munkásságuk elismeréséül, nyugállományba vonulásuk alkalmából, a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta az Elnöki Tanács. A kitüntetéseket *Gedeon* Pál, a Népszava főszerkesztője, a SZOT titkárságának tagja, kedden adta át.

Több évtizedes, eredményes gazdasági és társadalmi munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából, a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta az Elnöki Tanács *Hajdu* Andrásnak, a Dunai Vasmű főosztályvezetőjének.

Koszorúzási ünnepség Kilián György emlékezetére

Kilián György lakatos, a KIMSZ titkára, az illegális kommunista mozgalom kiemelkedő személyisége, születésének 75. évfordulója alkalmából március 12-én, pénteken 10 órakor koszorúzási ünnepséget rendeznek a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában. Ez alkalomból 11 órakor megkoszorúzzák a IV., Váci út 77. számú ház falán levő emléktábláját. 16 órakor pedig szülőházán, a XIX., Tálas utca 4. számú háznál levő emléktáblájánál helyezik *el a kegyelet virágait.*

Marjai József megkezdte tárgyalásait vendéglátójával, a mexikói kereskedelmi miniszterrel. Jelen voltak a mexikói kereskedelmi és külügyminisztérium vezető munkatársai is.

A tárgyalásokon áttekintették a gazdasági kapcsolatok helyzetét. Nyomatékkal szóltak arról, hogy a jövőben jobban figyelembe kell venni egymás adottságait, olyan területekre kell kölcsönösen koncentrálni a munkát, ahol változatos formában az együttműködés tartós elemei érvényesülhetnek. Néhány területen vannak már kezdeti kapcsolatok, egy-két jelentős ügylet is létrejött, de a gazdasági együttműködés volumene igen szerény, messze elmarad a két nemzetgazdaság teljesítőképességében rejlő lehetőségektől. Az egyedi üzletek fontosságának hangsúlyozása mellett Marjai József tájékoztatta partnerét, hogy a mezőgazdaság, az energetika, a vízgazdálkodás, az egészségügy, a járműipar, és az oktatás az a terület, ahol a magyar gazdaság teljesítőképessége a mexikói fél érdekeivel egybeesően tudja fejleszteni és tartós alapokra helyezni az együttműködést.

Jorge de la Vega kereskedelmi miniszter hangsúlyozta, hogy a két ország és a két nép közötti kölcsönös rokonszenvre alapozva mindkét félnek nagyobb erőfeszítéseket kell tennie a konkrét együttműködési lehetőségek felkutatására és kiaknázására. — Nem lehetünk elégedettek a kereskedelmi forgalom jelenlegi volumenével — mondotta. A mexikói fél saját fejlesztési elképzelései alapján a közös vállalkozásokra és a kooperáció változatos formáira lát lehetőséget azokon a területeken, amelyeket a magyar fél a jelen tárgyalásokon is megjelölt. A mexikói miniszter hangsúlyozta, hogy mindez jó távlatokat nyit, és lehetővé teszi a kölcsönösen kinyilvánított politikai akarat megvalósítását a gyakorlatban.

Marjai József és Jorge de la Vega egy olyan munkaprogram kidolgozásának elkezdésében állapodott meg, amely előirányozná, hogy az illetékes kormányzati és gazdasági szervek — a meglevő politikai és gazdasági alapokra támaszkodva — gyorsítsák meg az együttműködés fejlesztését elősegítő tevékenységet.

Hétfőn délelőtt Marjai József koszorút helyezett el a haza oltáránál, a mexikói függetlenségi harc hősi mártírjainak emlékművénél.

Marjai József hétfőn délután, illetve kedden délelőtt *Francisco Merino Rábago* me-

Magyar Hírlap 1982. III. 10

Tassy Béla könyvgrafikái a Helikon Galériában

A könyvgrafika (illusztrációk, borító) a hatvanas évek elején élte hőskorát nálunk, amikor e tulajdonképpen félreeső ágazatban kezdődött meg a magyar rajzművészet megújhodása. Kemény, s jobbára formalista viták dúltak akkor, nehezen ment át a gyakorlatba az a helyes tétel, miszerint elsősorban az a fontos, mit mond a mű, s csak másodsorban, hogyan mondja; és hogy a stílusok változatossága, a megközelítések sokfélesége, a személyesség hitele csak használhat. Fontos forduló ez tehát művészettörténetünkben (is), a dogmák levetkezésének ideje; és míg a galériákban folyt a huzakodás, *a könyvkiadók* — múlhatatlan érdemük! — *kitárták műhelyük ajtaját az igényesebb grafika előtt*, teret adtak a friss kezdeményezéseknek, olyannyira, hogy egyszerűen közügy lett alkalmanként egy-egy kötet illusztrációja. Esemény, beszédtéma, gyűjtők öröme; már-már feledtetve magát az irodalmi szöveget, melyhez a rajz készült.

Ez a rendkívüli állapot persze nem tarthatott sokáig, hiszen amilyen hősi, annyira abnormis volt. És mihelyt a kiállítótermek falára (illő helyre) kerültek a lapok, *a könyvgrafika kisegítő szerepe megszűnt*. Azóta nem is emlegetjük sokszor. Sőt, igazából talán méltánytalanok vagyunk vele, holott valóságos funkcióját általánosságban jól betölti, kiadványaink ízlésesek, kifejlődött a tipográfia művészete, betű, tördelés meg rajz egységes műalkotásnak mutatkozik, nem egy esetben. (Más kérdés, hogy az igényesség ellentett oldalán szaporodni látszik újból a henye, nemegyszer avítt munka, s az illusztrációk sem mindig igazolják létjogosultságukat.)

A *Helikon Galéria* kis tárlatán *Tassy* Béla könyvgrafikái az időközben kifejlődött *jó* hazai gyakorlat példázatai: szemlátomást nem törnek külön babérokra, *dolguk a szolgálat*, egy adott regény mondandójának, ha szabad így mondani: esztétikai ízeinek fokozásában. Távolságot vesznek hát egyszerű illusztrálásától annak, amit úgyis elolvashatunk (nem „fotografáliák" az enjzódokat), de nem szakadnak el a szövegtől mégsem, nem beékelt s önértékű munkák, hanem a képzőművészet nyelvén és saját lehetőségeivel vállalnak részt egy összhatás megteremtésében. Talán a pikáns Amado-regényhez készített lapok mutatják ezt a legszebben *(Flor asszony két férje)*, a filmen is remek, keserűen nevető történethez készült *rézkarcok*, melyeken a távoli földrész régi erkölcse időtlen arcok képében tekint ránk, mintegy keretezvén a könyv jelenét, a szecesszió-szürrealista komédiát.

Más lapok is szívesen alkalmazzák egyébként a képzettársításos technikát (a borítóknál okosan helyet hagyva a szerzőnek, címnek), s a különféle, gyakran fotómontázsszerűen összerakott motívumokat finom szürkés-kék színvilág fogja egybe. Gyakran azonban a sejtelmesség, ami e szín- és motívumalkalmazásból következnék, inkább zavarosságnak látszik, elsősorban a markáns szerkezet hiánya miatt. Tassy Béla építkezése nem mindig meggyőző, fölösleges „térkitöltő" ábraismétlései lényeg nélküli elemek a kompozícióban, noha egyenrangú összetevőként lépnek fel. S mivel így a fontos meg jelentéktelen egyenlő súlyt kap, a munkák hatása felemás; a mondandó többször összemosódik a dekorativitással. Feltehetőleg határozottabb és *tisztább* közlésre van szükség ahhoz, hogy ne csak ötletek halmazát kapjuk ilyenkor, és hogy e grafikáknak saját stílusuk legyen.

Szabó György

Végső búcsú Szobotka Tibortól

Családtagjai, barátai, pályatársai, tisztelői kísérték utolsó útjára kedden az életének 69. évében elhunyt *Szobotka* Tibor írót, irodalomtörténészt, műfordítót a Farkasréti temetőben. Az írószövetség és írótársai nevében, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészkara, volt munkatársai képviseletében *Nagy* Péter akadémikus, egyetemi tanár búcsúzott az elhunyttól. Méltatta emberi tartását, amely tanulságos példabeszéd az elmúlt fél század írói sorsáról. *Bata* Imre kritikus, irodalomtörténész elevenítette fel a humanista író pályájának kiemelkedő alkotásait.

TASSY BÉLA

Török László (IPV) Magyarország: Család c. díjazott fo nyek képekben c. könyvéből (Képzőművészeti Alap)

Elméleti irodalmunk kezdetei

Hat évvel ezelőtt, amikor első kötetei megjelentek, a „Magyar Remekírók" sorozat szépirodalmi múltunk összefoglalását, haladó hagyományaink áttekintését tűzte ki céljául. Most egy olyan kötettel gazdagodott a sorozat, amely politikusok és tudósok, fejedelmek és utazók, papok és tanárok munkáiból válogatott. A *Magyar gondolkodók — 17. század* című kötet a kor legjelesebb [illegible] utódokat előlegezi, noha nyelvük, stílusuk sokszor még birkózik a mondanivalóval. Műveik tartalmi gazdagsága, de formai megvalósulása is remekíróink sorába emelik a kötet szerzőit.

Szalai Anna

(Magyar gondolkodók — 17. század. Szépirodalmi. Magyar Remekírók. 1276 oldal, 77 Ft.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 NOV

Könyvvilág

Tassy Béla grafikusművész

1021

Tassy Béla illusztrációja Louis Paul Boon Menüett c. könyvéből (Európa)

Tassy Béla

A müvész alkotása is szerepelt a Vigadó Galériában a Hommage a Bartók c. tárlaton.

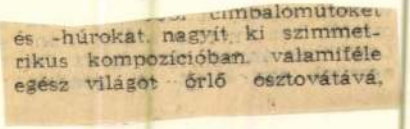
és -húrokat, nagyit ki szimmetrikus kompozícióban, valamiféle egész világot őrlő ősztovátává,

míg az emberi agy dudorai között a néptánc-haláltánc váltott szíluettje forog körben, hangjegyek és nyomtatott áramkörök kontúrjai felett. Utóbbiná

Magyar Hiréap 1981/3/7/6

Wagner:Grafikai mappák Bartókról

ják a füstölt Karavá
ementáliak alkotják. A
készít tejport, savós te
port és újabban *Sport*
zéssel fehérjedús tápsze
Nevével egyezően az
gyárról van szó, ahol h
ként 170—180 ezer, hét
pi 200 ezer liter tejet
dolgoznak föl. Egyetlen
mázsányi ömlesztett és
zsányi ementáli sajtot
Tejport naponta minte
ezer liter tejből készíte
tesen egy kiló tejport 14 liter tej
felhasználásával).

Baktérium helyett baktérium

A legérdekesebb technológiai folyamat az ementáli sajt készítése. A munka a hűtött tej pasztőrözésével kezdődik: ötvenkét fokra hevítve ölik benne a baktériumokat, majd az úgynevezett sajtkádakba továbbítják a majdani ementáli alapanyagát (közben lezajlik a lefölözés művelete is). A kádakban bolygókeverők gondoskodnak arról, hogy a tejhez adagolt hidrogénperoxid *további pusztítást* végezzen a még meglevő baktériumok között.

Pusztítás után lényegében ismét bakterizálás következik: a pasztőrözött, lefölözött tejhez a sajtgyártáshoz szükséges baktérium-kultúrát adják hozzá, amely alvadást idéz elő. Az így keletkező, aludttejhez hasonló képződményt a keverők homogenizálják. Közben — körülbelül 6—6 és fél óra alatt — a savó kiválik.

Az így létrehozott sajtalapanyag egy ötezer literes formázó kádban folytatja útját, ahol hat darab, egyenként 75 kilós ementáli sajt készül belőle. A formázó berendezés fala perforált, ezáltal továbbra is szabad útja van a sajtban nem kívánatos savónak, amely míg kiszivárog, a formázóban maradó sajt összeáll. A savó azonban makacs kísérőanyag, ezért a 75 kilós sajdarabokat további préseléssel szabadítják meg a maradék savótól.

A sajt attól is sajt, hogy sós az íze. A savómentes tömböt tehát a következő menetben *sólében úsztatják*, áztatják, s eközben megkezdő-

évinél 30—40 százalékkal, az igények is gyorsan nőnek.

— *Mennyi sajtot tudnának eladni?*

— A mainál 50 százalékkal többet. Az igények a hús árának jelentős emelése óta ismét gyorsan nőnek.

A hazai ellátási kötelezettség miatt csak ritkán és csak keveset exportálhat a répcelaki gyár. Hiába mondja például a holland vevő, hogy tízszer ennyit is megvenne, első a hazai ellátás.

Jelenleg 11 féle ömlesztett sajt készül Répcelakon, plusz a Karaván nevű változat. Az ementáli gyártásának viszont alighanem be-

---

Száz éve, 1881. szeptemberében született Pablo Picasso. Fiatal korában (a vízszintes 1. és függőleges 12.) életét tanulmányozta, ábrázolta festményein. Később (a függőleges 34.) vezéralakja, majd a szürrealizmus jellegzetes művésze lett. Világszerte jelképpé vált (a függőleges 22.) című alkotása. Főműve (a függőleges 32.)

VÍZSZINTES: 1. (Beküldendő.) 12. Óriási napkitörés. 13. Pillangó. 14. Megtörtént dolog. 15. A melléknév felsőfokának képzője. 17. Táplálkozó. 18. G. A. 20. Római ötszáznégyes. 23. Üdítő ital. 24. Személynévmás. 25. Veszprém megyei község. 27. Érdemes volt megvenni. 30. Tartó. 31. Rásül. 33. Helyeztet. 34. Becézett női név. 35. Ivpapír. 37. . . .-zug. 38. Nagyzol. 39. Visszahív! 41. Azonos betűk. 42. A harmadik hatvány. 43. Fél rész! 44. Erjedő gyümölcs. 46. Veszprém melletti hegy. 48.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tassy Béla, grafikus

KISALFÖLD

1981 AUG 29

1021

Tassy Béla: AMADO ILLUSZTRÁCIÓ

Tassy Béla, grafikusművész

Tassy Béla

Helikon Galéria, 1982. II. 11–III. 7.
Tassy Béla: Ballada III., színes rézkarc, 70x55 cm, 1972 (fotó Tassy)

Művészet, 1928. febr. 60. old.

Tassy Béla

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1970 NOV 18

Tassy Béla grafikáiból nyílt meg kiállítás a Madách Színházban. A kiállítás december 10-ig marad nyitva.

♣

HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓ
Timár Éva és Voith Ági

FERGETEG. Rajz János és Ronyecz Mária Mesterházi Lajos novellájának dramatizált változatában
(Tv Fotó — Komáromy Gábor felv.)

ni a szánkat.

Fehér Klára a *Házassági évforduló*-kat detronizálta komédiájában — helyettünk. S evvel ismét tanújelét adta szókimondó bátorságának. Ámbár gyanítom, hogy némi szorongással kötött bele ebbe a családi szentségbe, ugyanis nagyon buzgón és túlzón és hibátlanul érvelt. A feleség háromszor bizonyosodott meg férjecskéje hűségéről, de mindhárom alkalommal a hűtlenségéről kellett volna meggyőződnie, ha az évfordulók istene nem óvta volna meg a csalódástól . . .

A három kis jelenet három pendant-jával ötletesen kapcsolódott össze. *Deák István* korrekt rendezéséből épp ezt az ötletességet hiányolhatjuk, hiszen jó játéklehetőség, hangsúlykülönb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tassy Béla

FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA
Budapest

1970 NOV 2 8

Tassy Béla rézkarca a Madách Színház előcsarnokában rendezett kiállításról: Ördögűző

LÓK KÖZÜL A NIHON KÖNYV a felszabadulási antológiát, a *Fergeteg*-et, emelte ki.

Ez a műsor két okból is újszerű és sikeres volt.

A szerkesztő *(Katkó István)* a kialakult sablonná vált kritikusi méltatás helyett a könyv összeállítójával *(Sik Csaba)* és a meghívott történésszel *(dr. Ránki György)* beszéltetett iroda-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tassy Béla

FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA

Budapest

táinak rendszeres orgánuma lesz.

A Madách Színházban, az immár rendszeressé váló kiállítások sorozatában, amelynek keretében a fiatal képzőművészek stúdiójának művészei mutatkoznak be a színházlátogató közönségnek,

Tassy Béla

grafikusművész

alkotásaival ismerkedhetnek meg a nézők. A fiatal művész, akinek művei már több kiállításon szerepeltek sikerrel, minden bizonnyal tetszést arat majd a színházlátogatók körében is. A kiállítást *Gyarmathy Tihamér* festőművész rendezte.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1981 SEP 13

abként számot vetett az elmúlt esztendővel: zenved mi az, ami sikerült (nem túl sok), ; mon- mi az, ami nem sikerült (rengeteg);

Száz év magány

Tassy Klára gobelinje

rakból — a *füsti* és *molnárfecske*, kivételével —, vajmi keveset jelöltek, mert akkoriban még nem tudták befogni azokat.

Ma a finomkötésű műanyag hálók segítségével hihetetlen mennyiségben lehet befogni azokat a *rigókat, poszátákat, füzikéket*, melyeket a múltban alig, vagy egyáltalán nem jelöltek.

Tábor, hálókkal

Az énekesmadarak igazi, tömeges jelölése hazánkban 1974-ben, a *Magyar Madártani Egyesület* megalakulása után valósult meg, amikor a pilisi csoport létrehozta az első *gyűrűző és vonuláskutató tábort* Kisoroszi mellett.

A következő években az ország különböző pontjain egymást követték a hasonló célú táborok, melyeknek sikere elsősorban abban rejlik, hogy a vonulási időben, huzamosan egy helyen vannak felállítva a *madárfogó hálók*, s így tömegesen kerülnek bele a területen éppen átvonuló madarak. Ezzel a nagyszámú jelölések mellett értékes *faunisztikai adatokat* is kaphatunk. Például; 1978-ban a Kiskunsági Nemzeti

Tary Lajos

Magyar Művészet, 1926

38-40.o.

A Magyar Országos képzőművészeti tanács.

T a r y Lajos grafikus

M Ű . É S Z E T
II.évf. 1903.
62.
"Könyvdisz-pályázat"

M Ű V É S Z E T
IV. évf. 1905.
314. l.

Péczely
Béla

T a r y L a j o s :

Záródisz

Tusrajz

Péczely Béla

T a r y L a j o s :

Fejléc.

Tusrajz.

M Ű V É S Z E T.
II.évf. 1903.
103.old.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
271.l.

Péczely
Béla

T a r y L a j o s :

Két könyvjegy/"Magyart a magyarnak"/
Tusrajzok

A Művészet pályázatán megvásárolt
tervek

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
270.l.

Péczely
Béla

T a r y L a j o s :

Könyvjegy/"Magyart a magyarnak"/

Tusrajz

A Müvészet pályázatán első dijat
nyert terv

Tassy Béla

Régi képek olaj vászon rézkarc
50 × 70

6. Balatoni Nyári Tárlat

Tassy Béla

a Damaskusban bemutatott magyar képzőművészeti tárlatot márc. végén Bejrútban mutatják be. A tárlaton grafikái szerepelnek.

Népszabadság, 1942. márc. 5.

Tassy Béla festő

a Fiatalak Stúdiójának Dózsa-emlékpályázatán díjazott műveket a budafoki népfrontbizottság klubjában állították ki, melyen kallázsai, metszetei szerepettek.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap, 1972. máj. 10.

Tassy Béla

1. Cantata profana rézkarc
50 x 70 cm

2. Tamulmány — " — 50x70

Studio 71

Tassy Béla

Régi képek rézkarc 50×70

Studio 71

Tassy Béla

1. Körök rézkarc 50×60

2. Régi képek —u— 50×70

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71

Tassy Béla

Tanulmány II. rézkarc 50x70

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Tassy Béla grafikus

február 14-én nyílt kiállítása
a Stúdió Galériában

Magyar Nemzet 1973 február 11

Tassy Béla 3

„1514"
„Régi Zajtek" c. lapjai
emlitve

Magyar Nemzet 1973 március 1
4. old.

Tassy Béla

2

„Kövek"
„István Király" c. lapjai
emlétve

Magyar Nemzet 1973 március 1
4. old.

Tassy Béla grafikusművész

1

a Studió Galériában

nyílt kiállítása

Magyar Nemzet 1973 március 1

4. old

Tassy Béla grafikusművész

A Madách Szinházban rendezett kiállitáson szerepelnek művei, -közli az "Ez történt még a héten..." c. rovat.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. nov. 28.
XIV. évf. 48. sz. 25. lap.

Tassy Béla MDK

Szerepelt a dec. 2án megnyilt kiállitáson.

Önarcképe és szénkompoziciója

Gádor Emil: A csepeli képzőművész kör gyüjteményes kiállitása az Egressy Klubban.

CSEPEL 1963 dec. 13.

Tassy Béla

Szerepel a ljubljanai Moderna Galerijában megrendezésre kerülő IX. Nemzetközi Grafikai Biennálén.

Művgyűjtő, 1971. 2. sz. 64. l.

Tassy Béla

„Emlék" c. rajza a
Moldalon

Nappal 1967 december 1

Tassy Béla:

Olyan művel vett részt az Új művész. c. kiállításon a Műcsarnokban amelyben az alaphang közvetlenül politikai tartalommal társul.

Bojár Iván: Sorozatok a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/67. sz. 6. old

TASSY Demján festő

Végvári Lajos: Önarckép hattónel.
Br - 1999. 111.

[12] A figuraportálok megítélése programalkotásban megnyilvánuló középkorral foglalkozó művészett egyben mindenkori módszertani he jelenti a középkori művészet iko megalkotója, a katedrális-portál hirdetője, *Mâle, Émile*: L'art re France. Étude sur l'iconographie d'inspiration. Paris, 1898. szám napig töretlen sorozatával és Mâ századára is kiterjedő vizsgálat figuraportált a klasszikus kated visszamenőleg is normaként érték ikonográfiai tekintetben is mint portálok, Mária-portálok, szente *Hans*: Kunst der Gotik. Klassisch Chartres, Reims, Amiens. Hamburg gótikus székesegyházak. Bp., 198 kísérleteknek az anyag azonban e megjelenési évében készült a fig együttesének a helyi adottságoka figyelembe vevő, az eszmei össze monográfia: *Katzenellenbogen, Ad* Chartres Cathedral. Christ, Mary Nevezetes eset a reimsi kapuzato Jantzen által feltételezett prog eredetileg ilyen értelemben elké gondolata is felmerült: *Reinhard* Paris, 1963. A katedrális építés

M.D.K

Tassy Demian
festő

A holozsvári Művészkiprótáriona,

Bauer Zoltán, Fülöp Antal Sudor
Művészet 1969 aug 22 kap

Tassy Damján
festő

Sóver Elek műveszetére katással
van

Solymár István: Három erdélyi festő
Művészet, 1970. September - 18 lap.

M.D.K

Denyare Tassy
festő

Simon Béla festő tanára volt.

Hamar Imre: Simon Béla festészete
Művészet, 1969. február - 35 lap.

Tassy Demián

Müvei szerepelnek Wagner Arthur hagyatékában - emlitve

Balázs Péter:Egy jeles mügy üjtőnk emlékére

Korunk 1974/2 291.old.

Tassy Dénes

szerepel az Erdélyi Helikon 1929-es évfolyamának három egymást követő számában, ahol Kós Károly és Szántó György ir a grafikai művészet fejlődéséről

Korunk Kolozsvár 1974/2 179.old.

Demian Tassy, román festő- és grafikusművész 2.) Folytatás

Kós Károlyról készített tusrajzán érződik a tisztelet és elfogódottság. Vonalai nyugodtak és méltóságteljesek, a képről egy kivételezett lényi tekintélyt parancsoló arca néz a szemlélőre. Igen, – Kós akkor már valóban tekintély, mögötte állnak már legkiválóbb épületei.

Balogh Tibor: Kós Károly arcai.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 56–57. old.

1.) Folytatás.

Demian Tassy, román festő- és grafikusművész

Kós Károly kivételes egyénisége, költőket és képzőművészeket egyaránt megihletett. 1933-ban töltötte be 50. életévét. Az „Erdélyi Helikon" 1933/10. számát teljes egészében Kósnak szentelte, e számban két fiatalabb művész, a román Demian Tassy és Gy. Szabó Béla egy-egy Kós portréval szerepelt. (emlitve és repr.) — Demian Tassy 1926-óta festőművészként tanított a kolozsvári Képzőművészeti Iskolán (Belle Arte) s főleg freskófestéssel foglalkozott. Baráti kapcsolatot tartott fenn a korabeli kolozsvári magyar szellemi élet képviselőivel, elsősorban a helikonistákkal. Gyakran ült együtt a kolozsvári Újságíró Klubban a Helikon asztalnál Kós Károly-Kemény János-vagy az időnként be-be látogató-Nagy Imrével. 1930-ban közösen vett részt a magyarokkal az Erdélyi Képzőművészeti Kiállításon.

Balogh Péter: Kós Károly arcai.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 56-7. old.

TASSY, Demian festő

BORGHIDA István: Harcos művészet. = Igaz Szó, 1973.7.sz.

133.p.

Hasonló munkára *Demian Tassy* grafikus és festőművész barátjuk is vállalkozott, mint tudjuk, ő is adott képet kisorsolásra a Vörös Segély javára. A harmincas évek fellendülő munkásmozgalma a polgári beállítottságú, de haladó gondolkodású művészekre is kihatott.

peasant-style embroideries, knotted string, spatial figures, with two prevalent concepts: op art and pop art, alternately taken in by the artist who, in a sovereign manner, employed these opposing tendencies. Notwithstanding her technique and concepts, Ilona Keserü is in the first place a lyric artist and her works are dominated by refined colour schemes, by the magic harmony of lilac-orange and rose. Her knotted compositions are unique: she disciplines the chance nature of the technique by a deliberate selection of colours. Ilona Keserü applies many elements of a number of modern trends, Hungarian tradition being one of her sources as well. She links the forms of her graphic art to that of provincial Baroque sepulchral sculpture art, and her knotted pictures preserve something precious found in the embroideries and handwoven works of the Renaissance. Ilona Keserü is a sensitive artist with her

Tassy Elek

nobafestő tanonc

jó eredm.

Ipavajfiskola 1899

NYOMTATVÁNY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tassy Elek

zsobafentőségéd
2 iparm. isk.
jó eredm.
Tanár Nagy Lázár
Iparrajziskola 1899

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tassy Klára
festő

MDK

"Öregasszonyok"

Kovács Gyula: Fiatalok Hódmezővásárhelyen.
Műterem1958 1.évf. 3.sz. 37-38.o.

MDK

Tassy Klára, festő

O.I.: Tizenkét fiatal festő művésztelepe Tápiószelén. Kossuth Népe. 1945. jul. 11. 6 l.

E. Tassy Klára

MDK

Pihenő asszonyok, olf.

Miskarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Tassy Klára MDK

Gyárudvar I-, linómetszet

Miskarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

E.Tassy Klára

A Fényes Adolf-teremben rend.kiáll.-on:
Este. olajf.
Ablak "
Február " legigényesebb müvei.

Cikk: Két kiállitás

Népakarat, 1957.szept.21.

MDK

E.Tassy Klára, festö

Rózsák. Gouache.
Domboldal. "

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1967. Kat.13.1.

Z. Tassy Klára gobelintervező

Királyok c. gobelinje (ennek)
szerepel az alábbi tárlaton

Tóth Béla: A házados úti művéntelep
kiállítása Hajdúszoboszlón

Hajdu Bihar magyar Népujság 1968 XII-8.

TASSY KLÁRA /

1.) Gyárudvar I.* 1960. linómetszet 24.5x35

2.) -"- II. 1960. -"- 35.2x24.2

* reprodukció a katalógusban

Miskolci országos grafikai biennálé I. /Kat. bev.: D. Fehér Zsuzsa / Miskolc, 1961.

Tassy Klára

Szerepel a Szárados úti hűvéntelep
Szálhitásán Hajduszoboszlón

N.N.: Képzőművészeti esemény
Hajduszoboszlón

Hajdu Bihar megyei Népujság 1968 XI. 8

É. Tassy Klára

Táj
olaj
Repr.

A Budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója
1953-1963 Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

E. Jassy Klára

Rózsát, gouache, 50×60 cm
Domboldal, " 50×60 "

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957
Kat. szert. Kisdéginé kisimé szém.

13.

MDK

Tassy Klára

[illegible]

Vegyészek, gobelin

[illegible]

Tassy Klára

Gobelin

Művészet, 1968 sept., Pozsá, Ö. J., Még
egyszer a Tizenegyedi Csöl

53 l.

Tassy Klára festő

A Szárados úti hűvéntelepen él és dolgozik

Sehnecz Tóth János: A Szárados úti hűvésztelep

Népművelés 1968 VIII. 40 old.

E. Tass Klára

a Stúdió alapító tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdió-ja 1953-1963. Bev. vajkai Aurél Bp. 1963
29.v.

M.D.Y.

Tassy Klára
gobelin művész

„Gobelin"
(report)

Pogány Ö. Gábor · Még egyszer a Tiredikről
Művészet, 1968. szeptember – 33 kap

Tassy Klára
grafikus

M.D.K.

Munkáiról.

Horváth Ákos: Első miskolci országos grafikus biennálé
Művészet, 1962. február. – 28 l.

Tassy Klára MDK

Hungária uti bódék, olf.

Műcsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Tassy Klára
grafikus

M.D.K.

Vallat (rézk.)

Élet és Irodalom, 1961 jan. 27 — 8 lap

M.D.K.

Fassy Klára
festő

Méltatás.

Dutka Mária: Fiatal művészek kiállítása. 81
Magyar Nemzet, 1950 jan. 24.

Tassy Klára

művei szerepeltek az V.Miskolci
Grafikai Biennálén

Napjaink 197o január
4.old.

Tassy Klára festő

A gyulai Erkel Múzeumban

kiállítása nyílt

Kiállítási Kalendárium

Szovjetunió Művészetést 1971 VI.

Tassy Klára

Kiállít Békéscsabán

Kiállítási blaur
Szocialista művészetért

1970. nov.

Tassy Klára
és Eigel István tárlatát május 1-én
nyitják meg a gyulai Erkel Ferenc
Múzeum kiállító csarnokában.

Magyar Hírlap 1971/117 8 old

Tassy Klára

a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Központban rendezett kiállításon X gobelinjei szerepeltek.

Szállási Gyuláné: Kiállítási társulások Hajdú-Biharban.

Hajdú-Bihari Napló, 1972. febr. 15.

Tassy Klára

Bejmutatott műve:

„Vegyészek" gobelin, 18 m².

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészek kiállítása, Budapest, 1968.

Tassy Klára

gobelinterveit, kartonjait láthattuk az 1970 júliusában rendezett országos hajduszoboszlói vázlatkiállitáson. Szabó Iván emlékplakettjét kapta

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállitások Hajduszoboszlon

Népművelés 1971/1

41 old.

Tassy Klára

textilművész tárlatát láthattuk
1970-ben Hajduszoboszlón

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállítások
Hajduszoboszlón

Népművelés 1971/1 41 old.

Tassy Klára, festő

Megnyílt a IX. nagymarosi nyári tár-
lat, melyen szerepel a művész műve.

Losonci Miklós: A monumentális táj
művészete.
Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 11.

Tassy Klára

festőművész, a Százados uti művésztelepen jel.

Selmeczi Toth János: A Százados uti művésztelep

Népművelés 1968/8 41 old

Tassy Klára
festő

Budapesten a Villamosipari kutatóintézet igazgatói irodájába elhelyezendő textilkép pályázaton nyert vele a művész.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Tassy Klára

„Festészet '77" c. kiállítást a Műcsarnokban rendezték meg, melyen szerepel a művész gobelinje.

Vadas József: Cáfol az egyveleg.
Élet és Irodalom, 1978. febr. 4.

Tassy Mária

Kiállítás megnyitóján
a Merkúr Galériában

Magyar Nemzet 1986. III. 11.

MDK

Tassy Klára, gobelin művész

Több terve látható a
vázlatkiállításon.

Tóth Endre: Egy úttörő kezdeménycsé
Hajdúszoboszlón 70–71. old.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. szept. XXI/9.

TASSY KLÁRA

Textilművész. 1970-ben kiállítása nyílt Hajdúszoboszlón.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállítások Hajdúszoboszlón.

Népművelés, 1971. január

TASSY KLÁRA

Karcolajai kiállítva az Országos Vázlat-
Kiállításon.

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti kiállítások
Hajdúszoboszlón.

Népművelés, 1971. január.

Tassy Klára

Békéscsabán

Liánitása nyílt

Magyar Hennrat 1970 X. 20 3 old.

Tassy Klára

Kiállít Hajdúszoboszlon

Dr. Tóth Ervin. Egy most instuló bienné

le

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen 1970. jul. 17.

Tassy Klára

Kiállít Hajdúszoboszlón

Dr. Tóth Ervin: Egy most induló biennálé

Hajdú-Bihari Napló | Debrecen
1970. júl. 17.

Tassy Klára

Szerepel az alábbi táslaton

N.N: Várlat kiállítás nyílt
Hajdúszoboszlón

Hajdu Bihari Napló 1970 VII. 5

Tassy Klára

Szerepel az alábbi tárlaton

Borbély László: A V. miskolci grafikai biennálé

Nappali, 1970 I. n. 4 old.

Tassy E. Klára
festő

M.D.Y

A békési múzeumban van
kiállítása.

—: A Múzeumi Hónap megyei eseményei
Békés megyei népujság, 1969. okt. 9.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Tassy Klára

Tassy Klára festőművész kiállitása, Bp, Ernst Muzeum.
- Ism: Pogány Frigyes, Müvészet, 1967.8.évf.2.sz.41-
43.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./
94. l.

Fazy Klára
grafikus

Részt vett a tárlaton.

Borbély László: Az V. Miskolci Országos ...
Művészet, 1970. március - 19 lap.

E. Tassy Klára

Kiáhitása nyílik Gyulán
(gobelintervek, kartonok, táblaképek)

B. M. Muzeum. Hónap 1969

Békésmegyei Népujság 1969 X. 2.

Tatti Klára

kiállítása nyílik Salgótarjánban.

Nógrád 1966. szept. 21.

MDK

E.Tassy Klára

A lemezgyár udvara, sz.lino

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.1961.

MDK.

Tassy Klára

Kiállitási kritika

Élet és Irodalom 1966. julix 16.

MUK.

Tassy Klára

Kiállítási kritika

Élet és Irodalom 1966. július 16.

Tassy Klára

Eigel István és Tassy Klára E. festőművészek kiállitása - Bp. Ernst Muzeum. Rend. Láncz Sándor, katalógust összeáll. Katona László, Bp, 1966. - Ism.: /havas/, Népszava, 1966. jul. 17. - Perneczky Géza, Magyar Nemzet, 1966. jul. 21. - Szabó György, Élet és Irodalom, 1966. jul. 16.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

27o. l.

E. Tassy Klára

Pihenő asszonyok, o.

A. Magy. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Tassy Klára

Gyárudvar I., lino

" II., "

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

MDK

Tassy Klára

MDK

Gyárudvar, repr.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Tracy Kidra

Dyersburg, Tenn.

Tassy Klára
ipanművész

M.D.K.

Részt vett a biennalen.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Műrészet, 1966. november - 15 lap

Tassy Klára

Szerepel az alábbi táslaton
Hajdúszoboszlón

N.N.: Országos várlatszi állítás

Hajdu Bihari Napló 1976 VI. 26

E. Jassy Klára: katalógus
(Joft. az életrajzszövegnek)

1965-ben Vegyének c. tervével elnyerte a Vegy terv pályázatát, a „Megszeftett" Hidrogén" c. gobelinje pedig szerepel az 1966 évi Velencei Biennálén.

Eigel István és E. Jassy Klára festőművének kiáll. Bp. 1965. Ernst Mus., kat. ösmeáll. katona Lánló. A kiáll. rendezte: Lánca Sándor.

Tassy Klára

Keresszi András: Művészek: Magyar gobelin 1945–1985

Magyar Hírlap, 1985. X. 23

Tassy Klárov, gobelinművén

L: Horváth Lánta

H. L.: Vásari Tanács épülete Sz. hely

54

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

83/5

Tassy Klára gobelin művész

kiállítása a székesfehérvári
Csók István Képtár kiállítási termében

Népszabadság, 1986. III. 14

MDK

Tassya Klára

Kiállitási hir

Müvészet 1968 máj.p.23

Tasy Péter

györi ötvös

1693-1696

1697

l.

Jankó Ötvös-gyródok

7. l.

Tasnádi rk. templom

Angyalok királynője tiszteletére
(Somogy vm.)
1747-ben helyreállíttatta
Bíró Márton püspök.

Pelrus. 460. l.

Tassy Lajosné, környezet-rendezés.
A kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója Építész: Novák Zsuzsanna, és Ozuppon Éva.

Színháztechnikai szakértő: Vajda Ferenc.
Környezet-rendezés: Tassy Lajosné.

Magyar Építőművészet, 1988, 4-5, 36-old.

TAT Flora M.D.K.

1922-ben Nagybányán dolgozott a Hobad-
csúcsban

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 335.l.

Tassy Klára

Gobelinjei szerepelnek a XXXII. velencei biennálén.

M. T. I. belföldi hírek 1966. jún. 10.

Tassy Klára
festő

M.D.K

Az Ernst Museumban rendezett
tárlatot, férjével, Eigel Istvánnal
együtt.

Szabó György: Ernst Museum: Eigel-Tassy
Élet és Irodalom, 1966 julius 16-9 lap

Tamy Klára

Gobelinnel szerepel a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jún. 11.

M.D.K.

E.Tassy Klára

Iparművész kiállitott a Nemzeti Szalonban.

Két kiállitás.

Népakarat 1957. szept.21. 6.old. 221.szám.

Jassy Klára és Eigel István

Alföld 1963. Gobelin 195 x 38 0 cm.
Szeged, Magyar Tanács tul.

Szárados uti művéntelep ríállítása.
Kat. összeáll. csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965.

69

E. Tassy Klára

kiállított festményei:

Rózsák, gouache, 50x60 cm.

Pomboldal, -"-, -"-

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19.1.

13. l.

E. Tassy Klára katalógus

1. Hungária úti házak, 1960. temp. 85 x 100 cm
2. Bete téri fák, 1960, temp. 40 x 60 cm
3. Borsodnádasdi gyár, 1961. temp. 120 x 90 cm. MM. tul.
4. Házak I. 1961. olaj pont. 50 x 70 cm
5. Házak, II. 1961. olaj pont. 65 x 90 cm

Eigel István és E. Tassy Klára festőművének kiáll. Bp. 1965. Ernst Mus. Kat. Ösmeáll. Katona Lántó. A kiáll. rendezte: Lánczi Sándor.

Tassy Klára

A Nemzeti Galériában két művész kiállitását mutatták be: Szenes Árpád festőművész /Franciaország/ művei november 1o.-től, Ország Lili festőművész művei november 27.-ig láthatóak.
A Derkovits Teremben Cziráki Lajos festőművész kiállitása november 24.-ig, a debreceni Medgyessy Teremben Topor András festőművés kiállitása november 24.-ig,
a Veszprémi Dési Huber Teremben Eigel István és Tassy Klára festőművészek kiállitása november 24.-ig,
a Szegedi Gulácsy Lajos Teremben Csabai Kálmán festőművész kiállitása november 24.-ig k tart nyitva. A kulturális események ismertető rovat közleménye.

Elet és Irodalom, Bp.
1977. nov. 12. XXI. évf.46. sz. 8. lap

E. Jassy Mária
festő

M.D.K.

A Képzőművészek kiállításán szerepelnek képei.

Megnyílt a magyar képzőművészek II. országos kiállítása
Magyar Nemzet, 1959. május 8.

81

M.D.K.

Tassy Mária
festő

Méltatás.

Dutka Mária: Uj korszerű törekvések a VII. Magyar...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 29.

8 l.

Tassy Tünde

Érdekes kiállítást rendezett a rácalkei Ady Endre gimnázium képzőművészeti szakköre, mely jún. 14-ig látható. — Képe szerepel a kiállításon.

Lovranci Miklós: Diák festők tárlatai, Petőfi Népe, 1945. jún. 12.

Tasy Péter

győri ötvös

1692

l.

Yankó. Ötvösapródol

7. l.

Feladó:

Kelemér Béla

Ormosföldvár

Tassy Klára

Alcimekkel tagolt, részletes kritikájában Vadas József: "Cáfol az egyveleg"cimmel ir a Mücsarnokban rendezett „Festészet 77" c. tárlatról. Elsőként a 77-es évszámot emeli ki, a korábban keletkezett müvekre utalva, mint azt a kezdő alcim is jelzi: "Cáfolnak az évszámok", majd utána következnek: "Cáfolnak a müvek", "Cáfolnak a személyek", "Cáfol az élet" s végül "A cáfolat cáfolata". Ezután kerül sor a müvek birálatára, vagy elismerésére és a müvészek felsorolására: Bálint Endre, Bencze László, Bernáth Aurél, Deim Pál, Dienes Gábor, Dobrovits Ferenc, Duray Tibor, Fajó János, Kéri Ádám, Klimó Károly, Kokas Ignác, Lóránt János, Mácsai István, Mayer Berta, Nádler István, Nagy Sándor zoltán, Pirk János, Schéner Mihály, Somogyi János, Svábу Lajos, Szántó Piroska, Tassy Klára, Z. Gács György. - A cikket lásd: Bencze László nevénél. - Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr.4.XXII évf. 5. sz. 12. lap.

Tassy Klára, gobelinművész

A X. nagymarosi nyári tárlaton szerepel a művész „Száz év magányt" fali-szőnyege (émlítve). Az önmaga erejével kinlódó fa humánus tartalmú, minden ember önarcképe.

Losonci Miklós: Tárlat Nagymaroson.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 10.

Tassy Klára

Tápiószelén az éves program keretében nov. 14.-e után, – a Blaskovich Múzeumban rendezik meg Bakallár József, Ligel István és Tassy Klára műveinek tárlatát. Dinnyés István régész rendezi a kiállításokat, – a Múzeum igazgatója.

Losonci Miklós: A holnap festője.
Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 12.

Tassy Klára

„Virágok hatalma" (repr.)

Mohár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1975. máj, 16,

TASSY KLÁRA, iparművész

A mai középnemzedék a magyar festészet európai törvényeit fogalmazza, emblematikus sűrítésekre törekszik. TASSY KLÁRA gobelinjének csöndes orvénylése hegyek, völgyek ritmusát követik. 372.old

LOSONCI MIKLÓS: "Művésztelep 72". A XV. Soproni Ünnepi Hetek képzőművészeti kiállítása 371.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 4.szám

Tassy Klára

A művésznő kiállításán be-
mutatta a „Virágok hatalmát"
és a „Dunai királyok"-at.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei.
Tükör, 1977. augusztus 21 - 4 lap.

Tassy Klára

A gobelinek vonalvezetését jó érzék és értelem harmóniyozza. Tárgyuk a természet és a tudomány.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei
Tükör, 1974. augusztus 21-4 lap.

Tassy Klára

Tassy Klára az egyhori Rudnay és Bernáth tanítvány, 1961 óta fog-lalkozik gobelin vel. Műveit bemutat-ták Moszkvában, Mentonban és a ve-lencei biennalen.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei
Tükör, 1977. augusztus 21-4 lap.

Tassy Klára

A tápiószelei Blaskovich Múzeumban szeptember 25-ig láthatók Tassy Klára gobelinjei.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei.
Július, 1977. augusztus 21 – 4. lap.

Tassy Klára

Méltatás.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei.
Tükör. 1977. augusztus 21 - 4 lap.

Tassy Klára

A művésznőt érdekli a hérnia
erre vonatkozó műve a „Megsej-
tett hidrogén" és a „Megfejtett hid-
rogén" című műve.

Losonci Miklós: Tassy Klára gobelinjei.
Tükör, 1977. augusztus 21 - 4 lap.

Tassy Klára, festő

L: Eigel István

– □ Eigel István 2.

Esti Hírlap, Bp. 1981 ápr. 6

Tassy Klára, gobelin művén

L: Eigel István

Rózsa Gyula: Hán év múltón 7.

Nemzeti Szabadság Bp. 1981. ápr 10.

E.Tassy Klára

Megbizták a müvészt, hogy a zánkai Üttörő Város Tanácsterme részére francia gobelin-t készitsen.

-------:Közéri munkák.
MÜVÉSZET,1980.május - 47.lap.

Tassy Klára, festőművész

Kigel Istvánt és Tassy Klára festőművészek kiállítását 1981. márc. 24-én a Műcsarnokban Csorba Géza, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató helyettese nyitja meg. A kiállítás márc. 24-ápr. 19. között tekinthető meg.

Meghívó

1981. márc. 24.

Tassy Klára, festő-gobelin-
művész

Veszeli Lajos: Eigel István
és Tassy Klára
kiállításáról.

Napló (Veszprém), 1980.
aug. 14.

Tassy Klára, festőművész pedagógus

a budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója az idén ünnepli negyedszázados fennállását. A stúdió első vezetője Domanovszky Endre volt. Az egykori alapítótagok között voltak Tassy Klára, Nyíró Gyula és még többen.

G. Németh György: Negyedszázada a művészet szolgálatában.

Pedagógusok Lapja, 1948. dec. 20.

Tassi Béla grafikus

A Szegedi Nyári Tárlaton szere-
peluck művei, lapjai

Láttuk, hallottuk.

1973. VIII. 25. Petőfi 21.25 Ks

Tassy Béla, grafikus

Szerepelt a XV. Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítások

88-90.

TISZATAJ, Szeged, 1974. október

XXVIII

10.

Tassy Béla, grafikus

Kiállít. („Ballada I." c. műve.)

Lóska Lajos: Stúdió Galéria: Csoportos bemutató

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 12.

Tassy Béla

Újpalotán a Fiatal Képzőművészek Stúdiója és a XV. ker. Tanács ezenkívül nyolc művésznek rendez kiállítást. A művész is részt vett e tárlatokon műveivel.

Magyar Élet, 1944. jún. 4.

Tassy Béla
Grafikus, részt vett a kiállításon.

Bojár Iván: Studio '72 Fiatalok az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap 1973/2 6 old.

Tassy Béla 4

S tegyünk hozzá még valamit: Tassy képeiben nincs lonika azaz zenei nyugvópont, hanem csak lebegés, mintha az utolsó akkord után minden függőben maradna, hogy a hallgatóban – jelen esetben a nézőben – éljen tovább, bontakozzék ki és teljesedjék be a mű. Tassy azonban nem atonális, mint a mai zeneszerzők, hanem minden egyes lapja szorosan a „hangnemhez" kötött; minden grafikája szigorúan meghatározott színbeli harmoniára épül.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1973/51 6 old.

Tassy Béla 3

Tassy zeneisége nemcsak abból adódik, hogy tudatosan és szívosan veti alá magát a zene ihletésének (Cantata profana) hanem abból is, hogy különböző, egymással ellentétes motívumokat játszik ki egymás ellenében, vagy harmonizáltat egymással: nemcsak az ennlékezés belső mozgása foglalkoztatja, hanem a mozgásnak mint témának vizuális megjelenítése is.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1973/51 6 old.

Passy Béla 2

egyazon motívumot többször, többféle „kontextusban" is szerepeltet ugyanazon a lapon: ezzel számos lehetőséget ad az asszociációkra. A kepelemek, mintegy az emlékezés logikátlan logikáját követve, egymásra vonatkoznak, egymásba hatolnak, és végül együtt teremtenek egységes alaphangulatot, együttesen fejezik ki a mondanivalót.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/51 6 old.

Tassy Béla 1.

szines rézkarcai a Studio Galériában

zene és képzőművészet kapcsolatának más-
féle lehetőségeiről tanúskodnak. A fiatal
művész Tokajihoz hasonlóan, éles szem-
mel lát: acellemezbe rögzíti a valóság
részletelemeit. Csakhogy ezeket egészen más-
képpen alkalmazza grafikai lapjain,
mint a fotos a maga motívumait.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/51 6 old.

Tassy Béla

Vietnam '72c. képzőművészeti kiállításon szerepelni fognak alkotásai. A kiállítást T. Szentháromság tér 1. dísztermében, okt. 30-án rendezik.

Meghívó, 1972. okt. hó.

Tassy Béla, [ ]

Szerepel az Ernst Múzeumban.

P. Szücs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Tassy Béla

Reggel, rézkarc, 50 x 70 cm

Vadászati Világkiállítás
Műcsarnok 1971

Tassy Béla, [ ]

Kiállít

↓

— : Új tárlat a Stúdió Galériában 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Tassy Béla

Ballada, rajz.

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Tassy Béla

Ballada III. sinus rést.
Ballada IV. —"—

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Tassy Béla grafikusművész.

A magyar képzőművészet országos szeregszemléjének megnyitásakor átadták a díjakat. A városi tanács által alapított nívódíjat kapta a művész.

(MTI): Megnyitották a XV. szegedi nyári tárlatot.

Népújság (Heves), 1944. júl. 23.

Tassy Béla grafikus

a Fiatal Képzőművészek Stúdiója a Stúdió Galériában rendezett bemutatóján grafikái szerepelnek.

Meglúvó.

1974. okt. 23.

Tassy Béla

Decembertől januráig a damascusi Nemzeti Muzeumban magyar csoportkiállitáson vett részt grafikával.

Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 61. l.

Tassy Béla, grafikus

Damaszkusz után Bejrúttban nevelnek.

—: Magyar kiállítások Külföldön 9.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 18.

Tassy Béla

Bemutatott műsei: „Cantata profana," rézkarc, 50 x 70 cm; „Tanulmány," rézkarc, 50 x 70 cm.; „Régi képek," rézkarc, 50 x 70 cm.

Rozványi Márta: Studió 71

Budapest, 1971

Tossy Béla

1514/3 V. tech.
55 x 67

Studio Galéria 72

Tassy Béla

Régi képek rézkarc 50×70 cm

Tanulmány -"- 50×70 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat

1972. júl.–szept.

Tassy Béla

Cantate Profana rézlap
50 x 70 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

TASSY KLÁRA

emlitve

Székely András:Derkovits-Ösztöndijasok.Műcsarnok

UJ TÜKÖR 1961/XVIII/15.sz.4.o.

Tassy Klára

és Eigel István

Reprodukció:

Alföld, 1963.

Szerados uti művészbelep riállítása.
Kat. ömeáll.: Gap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965.

Jassy Klára festőművész
1922-ben szül. Békésen.
1942-47-ig járt a Kipr. Főisk.,
mestere Bernáth Aurél volt. Gyűjt.
kiáll. rendezett 1957-ben a Műcs.
-ban. 1960-tól dolgozik a Művészt-
telepen.

Szárados utí művésztelep, Ziallilása,
a rat. ösmeáll. csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965

24.

Jassy Klára

Szatólány, 1960. O. temp. v. 80×100 cm.
J. j. l.: Jassy. Mův. Min. tul.

Gyárudvar 1961. O. temp. farostl. 100×
130 cm. J. j. l.: Jassy. Borsodnádas-
di Lemezgyár tul.

Sicíliai táj. 1963. O. temp. farostl.
60×80 cm. J. j. l.: Jassy. Q m. tul.

Szárados uti művészlelep riállítása.
Kat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer
Brigitta, Bp. 1965.

63.

Jassy Klára

Jrió 1964. Ojobelin 135 x 65 cm.
j.j.l.: T.K. A Mův. Min. tul.

szárados uti művénlelep kiállítása
kat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. BN. 1965

69.

Tassy Klára, festő

A legfiatalabb nemzedék tagja.

Murányi-Kovács Endre: A Százados úti műveltelep kiállítása a Nemzeti Galériában 9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jan. 24.

Tassy Klára M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Murányi- Kovács Endre: A Százados uti müvésztelep kiállitása a Nmezeti Galériában

Népszabadság 1965. január 24. 9.1.

Tassy Kéne

Trió (1964)

gobelin, reprodukció.

Népművelés, 1965. 3. lf. 40. l.

Tassi Klára

festő

M.D.K

Részt vett a kiállításon –
Bernáth Aurél növendéke
volt.

Telepy Katalin: Az 50 éves Szabados úti művésztelep kiál-
lítása

Művészet, 1965. február – 12 lap

MDK

Tassy Klára

Hungária uti bódék, of.

VIII. M. Képzőművé Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

E. Tassy Klára [festő] MDK

Eigel István és

E. Tassy Klára festők kiállitást rendeztek a Fényes Adolf teremben.

Eigel István ...

Esti Hirlap, II.évf.218.sz. 1957.szept.18.sze. 2.oldal

E. Tassy Klára

Kiállítása nyílt az Ernst

unkeremben

Nagymaros 1966 jul. 10, 10 old.

MOL

Tassy Klára, festő

Festői kultúráltsága és önintelme jó kompozíciót ten.

Péter Imre: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság BP. 1960. febr. 5. 8. l

MDK.

Tassy Klára

Kiállitási hiradás

Népszabadság 1966 juli.6.

MTA.

MDK.

E.Tassy Klára

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1966 juli 28.

K. Tansy Kiara

Kimilitsai Kritika

Kati Kiraly 1966 Juli 28.

MDK.

E.Tassy Klára

Kiállitási hiradás

Magyar Nemzet 1966 juli.6.

MDK.

H.Tasny Klára

Kiállítási hirdetés

Nagyvárad 1966 július 6.

Tassy Klára, festő MDh

Tárlata az Ernst Múzeum ban látható.

–: A hét végi kulturális programból 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. júl. 30.

Tassy Klára

Szerepelt a XXXIII. velencei biennálén

Magyar Nemzet 1966. jul. 12.

Tassy Klára, festő

MDK

Tárlata az Ernst Múzeumban
látható.

–: A hét napi kulturális programjából 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. júl. 9.

Tassy Klára, festő MDK

Táclata az Ernst Múzeumban
nézhető meg.

–: A hét végi kulturális programból 12

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. júl. 16.

Tassy Klára, festő MDH

Kiállítása az Ernst Múzeumban látható.

—: A hét végi kulturális programból 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. júl. 23.

E. Tassy Klára

Kötös kiállítása nyílt az Ernst Múzeumban.

Nagynana 1966. jul. 10.

E. Tossy Klára, festő

Kiállítása júl. 9-én nyílik meg
az Ernst Múzeumban.

—: Kulturális hírek 7

NÉPSZABADSÁG, hu. 1966. júl. 6.

Tassy Klára

Kiállítás a Képcsarnok szélesfehérvári Mészöly Géza termében

Népszava 1986. III. 12.

Tassy Klára

Kiállítás Székesfehérváron

Népszava

1986. III. 24

MDK

Tassy Klára

Gyárudvar, I. linómetszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 25.l.

E. Tassy Klára

Rózsák, gouache

Domboldal, gouache

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Tassy Klára

M.D.A.

Müve a velencei Biennálén

Horváth György: Divatok és életmüvek a velencei Biennálén

Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.l.

Tassy Kjære

M.D.K.

Tassy Klára

Eigel István felesége

Faldiszitő monumentális munkák

Perneczky Géza: Tassy Klára és Eigel István kiállítása

Magyar Nemzet 1966. julius 23. 4.1.

. . .

E. Tassy Klára MDK

Arató lány, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

E. Jassy Klára katalógus

1957 körös Ziáll. férjével a Fényes A. teremben. Jannelmanyutat Moszkvába, Leningrádba, Franciaországba, Olaszországba, Svajcba. 1961-ben terek fogl. gobelinnel (férje sírtörésére) körösen vannak szint nagedi [illegible] is meg is [illegible] (fogt).

Eigel István és E. Jassy Klára festőművének Kiáll. Bp. 1965. Ernst Mus. Kat. Összeáll. Katona László. A Ziáll. rendezte: Láncz Sándor.

E. Jassy Klára (gobelin) kehlgy

3. Örömök, 1963, (terv)
Varga Lánló tul.
4. Királyok, 1964, 128×165
5. Az Elemet, 1964, 110×150
6. Alkimia és Vegyének 1964 (terv)
7. A Vegyének, 1964 (terv)
8. Kémia, 1965-66 - karton
300-600 cm.

Eigel István és E. Jassy Klára festőművének kiáll.
Bp. 1965. Einst. u. kat. összeáll. kulona lanló.
Kiáll. rendezte: Láncz Sándor.

E. Jassy Klára Kaliján

12. Calabria, 1964, olaj temp. 64×80
13. St. Agnese, 1964, olaj temp. 60×80 cm.
14. A vár, 1964–66, olaj temp. 60×80 cm

~~15.~~ Gobelin.

1. Trió 1963, 120×60 cm
2. A Élet, 1963 (terv) varga cáriló tul.

Eigel István és E. Jassy Klára pstömüvének kiáll.
Bp. 1965. Ernst M. kat. összeáll. kalona Lauló.
Kiáll. rendezte: Lánez Sándor.

E. Jassy Klára katalógus

6. Nagymarosi hárat, 1962. olaj-temp. 60×80 cm
7. Fala, 1962. olaj temp. 60×70 —
8. Tűzfalat, 1963. olaj, 70×80 —
9. Sicilia, 1964. olaj temp. 60×80
10. Cefala, 1964, olaj temp. 60×80
11. Mentas, 1964. olaj temp. 122×78

Eugel István és E. Jassy Klára festőművének kiáll.
Bp. 1965. Ernst M. kat. összeáll. Kalona Lanló.
Kiáll. rendezte: Lánez Sándor.

E. Jassy Klára katalógus

Reprodukció:

Kémia,
a Megfejlett Hidrogen
Virágok,
Sicilia
Sirágok

— . —

Eigel István és E. Jassy Klára fatömüvének
kiáll. Bp. 1965. Ernst Muz. kat. ömeáll.: Katona
László. Kiáll. rendezte: Láncz Sándor

E. Tassy Klára katalógus

1-20. Komposició I - XX.

1. Alföld - 195 X 385
grafika, rémult Eigel István-
nal együkesen,
Gyongrád megyei Tanács V.B. Tub

Eigel István és E. Tassy Klára fa lőművének
kiáll. Bp. 1965. Ernst Muz. kat. ömeáll.: Katona
László. Kiáll. rendezte: Láncz Sándor

E. Jassy Klára katalógus

~~9.~~ gobelin

9. A. „Megszeftelt hidrogén" 1965, katon 178 x 125 cm

10. A. „Megszeftelt hidrogén", 1965, 165 x 125 cm.

11. Alföld I. 1963, (lesvárlatt)

12. Alföld II. 1963 (lesvárlatt)

grafikát. 20 v

Eigel István és E. Jassy Klára fesztőművének kiáll. Bp. 1965. Ernst Muz. kat. önreáll.: Katona László. Kiáll. rendezte: Láncz Sándor

E. Jassy Klára katalógus

1922-ben nül. Bérésen. 194-ben
iratrsir ben Föisr-va, ahol
Rudnayt választja mesterénül.
Majd Bernáth Mezel növendére-
zért véges 1947-ben. Nagy hatással
volt Zibrutatorására 1943 ban Nap-
bája és 1945-ben a Sápió nelei
művésztelep. 1947-57 között tanít.
1951 műtermi ziáltitás

Eigel István és E. Jassy Klára festőművének
kiáll. Bp. 1965. Ernst Mus. kat. ömeáll. katona
kiáll. a kiáll. rendszer: Lánis Sándor.

MDK

Tasi Klára, festő

Szerepel a képzőműv. kiállításon.

(fluczik): Kurtosok az előcsarnokban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 11.

Tassy Klára
iparművész

M.D.K

A Vegyterv épületének egyik
belső lesét fogja majd díszíteni
gobelinje.

Kovács Gyula: Bernháraszi munkák a XI. Magyar...
Művészet, 1968. május – 20 lap

Tassy Klára

Kiállítása nyílt az Ernst
Múzeumban.

Népszava 1966 júl. 17 Föld.

„RADOSZÁVLYEVITS"
könyv- és papírkereskedés
Sz-CSE

Tek.

Europa lapkereskedő rt.

V. Budapest

Visegrádi utca 36

Tasnádi ref. templom

gotikus.

alaprajza –

Ernst edenyek a XVII–XVIII. századból

Önkancsó {1702 / 1734 – 1756

Hunzitek –

Mérmüves ablakok

Évszámos boltgyámkő (1476)

Debreczeni Lapló

1933. 8, 9, 10, 11, 12

13 l.

Tassy Béla

A miskolci Országos Grafikai biennálén részvett Bálint Endre, Lóránt János, Tassy Béla, Paizs László.

Magyar Hirlap 1969/343/9

Tassy Béla

1514. II. repr.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Tassy Béla

A lap bemutatja a müvész "Ballada" cimü képét.

Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 27.
XVIII. évf. 17. sz. 15. lap.

Tassy Béla

"Jókai-illusztráció" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 16.
XVIII. évf. 11. sz. 2. lap.

Tassy Béla

/rázoló

Virágokat, selyemgubót, hernyót, pillangót áb.
"Körforgás" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 13.
XVIII. évf. 15. sz. 4. lap.

Tassy Béla

"Virágok" cimmel a lap bemutatja a müvész munkáját, melya virágok mellett, természüket is ábrázolja.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 15. lap.

Tany Béla

grafikus művész is részt vesz azon a magyar képzőművészeti kiállításon, amely március 25-én nyílik Bejrútban, korhárs művészek alkotásaiból.

Magyar Hírlap 1972/77 Sold.

Tassy Béla

kollázsain, illetve metszetein felhasznál ugyan történelmi utalásokat, de ezeket szándékosan idézetként, alkalmazza, mint egy zárójelbe teszi: mondanivalóját nem az idézetszerű részletek, hanem alkotásai egésze hordozza. A Fiatalok Stúdiójának Dózsa-emlékpályázatán díjazott műveket a budafoki népfrontbizottság kulyában állitották ki.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/128 6old.

Tassy Béla, grafikus

Díjat nyert.

– : Megnyitották a XV. nepedi nyári tárlatot 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 23.

Tassy Béla

Ballada rézkarc 57x67

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Tassy Béla

„1514" I. rézkarc 55x67

„1514" II. —"— —"—

XIV. Szegedi Nyári Tárlat

1973. jul. 22 — szept. 16.

Tassy Béla grafikus

Az 1964-ben alakult Szegedi Képző-művészeti Kör közösségéből indult el alkotó útjára.

A kiállításon szereplők grafikai lapjai.

-N-: A képzőművészkör jubileumi kiállítása
Szegedi, 1972. dec. 29.

1

Tassy Béla grafikus

Studió Galéria-beli Viallitásáról szóló cikk a 4. oldalon

Népszava 1973 május 4

Tassy Béla

kiállitott a Duna Galériában a Gruziában

jártunk c. tárlaton

Magyar Hirlap 1980/10/3/6

Wagner:Ki is az a Tamada?

Tassy Béla, grafikus

L. Banga Teréz

– : Megnyílt a X. miskolci graf. biennálé 7.
Nészabadság, Bp. 1979 dec. 4.

Tassy Béla

neve említve Dobrik István:Képek és kérdések,
a Io.miskolci országos grafikai biennálé után
c.cikkében. /A cikket lásd Peledy Gyulánál/

Napjaink 1980.február 28.o.

Tassy Béla
grafikus

„Ballada" cirmi műve nép-
mesei hangulatot árasztt. Drá-
mai megfogalmazásu az 1514
cirmi lapja.

B.Pálosi Judit: VII.Miskolci Országos Grafikai
Biennale.
Müvészet, 1973.december - 10.oldal

Tassy Béla, grafikusművész

a 10. miskolci országos grafikai biennálen a szerepeltek a művész művei.

Dobrik István: Képek és kérdések a 10. miskolci országos grafikai biennále után.

Napjaink, 1980. 2. 28. old.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
ÉS A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

TASSY BÉLA
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KÖNYVGRAFIKÁINAK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
MOLNÁR ZSOLT
MŰVÉSZETI ÍRÓ

1982. FEBRUÁR 11-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND U. 8.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1982. FEBRUÁR 11–MÁRCIUS 7.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

BELÉPÉS DÍJTALAN

82-35 KVNYD

Tassy Béla grafikus-művész

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

Tassy Béla, grafikus

TASSY BÉLA

grafikusművész kiállítása

1982. február 11–március 7.

Tassy az Európa Kiadó gondozásában megjelent, illetve megjelenő prózai, szépirodalmi művekhez készített könyvborító-terveket és illusztrációkat állít ki.

Művészek és Kamaraterem
1982. Február

Megnyitó: 1982. február 11-én, csütörtökön du. 5 órakor

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

MINDENNAPI EDÉNYEK
(Gyári termék)

1982. február 12–március 14.

A Fényes Adolf Terem lakástextil-sorozatának befejezése után ez az új kiállítás ugyancsak otthonunk berendezését taglalja: üveg-, porcelán és fémedényeket mutat be. Nem luxus terítéket, nem a reprezentatív vendéglők számára gyártott készleteket, hanem olyasmit, amit mindennap használunk. Ugyanakkor méltóak ezek a tárgyak a család ünnepi étkezéseihez is. A terítéken kívül előkészítő- és főzőedényeket is hoztunk a gyűjteménybe. Csakis „alap-edényeket", mindenféle dekor, díszítés nélkül, mivel ezek markánsabban képviselik a keramikus munkáját. Gyári termékek kiállítása ez, de mindenkor – sőt elsősorban – feltüntetjük a tervező iparművész nevét, természetesen a márkát is az egyes készítményeik mellett.

Megnyílik: 1982. február 12-én, pénteken de. 10 órakor

Tassy Béla
Grafikus

Albert Schweitzer emlékének hódol
"Üzenet"-ével Tassy Béla.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Tassy Béla

Résztvesz a nombathelyi cfj. képzőmű-
vészek tárlatán

+Kár – Fel kell figyelmeznek rájuk!
Vars Nápa, Szombathely 1970. feb. 10.

Tassy Béla

Kodály emlékére készitett monotypiaja a XI. Országos Képzőművészeti kiállitáson.

Vigilia 1968. jun. 422.1.

Tassy Béla MDK

Busójárás, rk.

Maszk, sz. "

Tryptychon, "

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

MDK

Tassy Béla

Város, rk.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDF

Tassy Béla
grafikus

A harmadik díjban részesült a
„Tűzoltó" című grafikája.

B.L.: Pályázat a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában
Művészet 1968. október - 28 lap.

Tassy Béla
Grafikus

M.D.4

Részt vett a tárlaton.

B.L. : Grafika
kiállítások, 1969. január - 20 lap

MDK

Tassy Béla

Kodály Z.emlékére, mon.
Juhász Ferenc verseihez, rk.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Tassy Béla

Busójárás, rk.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

Tasi Béla

Pernecky G: Studió 67. Fiatalok kiállítása az Ernst Múzeumban.

Magyar Nemzet, 1967. V. 17. 4. o

Tassy Béla

Szuromi Pál: Dűnyerkesek

Művészet, 1982. november

Tassy Béla

Papp Júlia: Tassy Béla

Művészet, 1982. február

Tassy Béla, grafikusművész

a Helikon Galériában 1982. márc. 4-ig
látható Tassy Béla kiállítása.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1982. március.

Tassy Béla grafikusművész

ill.

→ Mincz Szonda fm

Művészet 1985/4/32,33

Tassy Béla, grafikusművész

A XII. miskolci országos grafikai biennále ez évben is rangjának méltó eseménynek számít. — Az illusztratív grafika rangos képviselőit emelhetjük ki: Rékassy Csaba, Ágotha Margit, Pető János, Véri Imre, Badacsonyi Sándor, Tassy Béla, Balla Margit.

Dobrik István: Gazdag bátlelet a grafikáról.
Déli Hírlap, 1983. dec. 22.

TASSY Béla grafikus

TASSY BÉLA könyvgrafikáiból nyílt meg kiállítás csütörtökön a szófiai Magyar Intézetben. A kiállított művek között láthatók egyebek között Ady és Bartók emlékét idéző grafikák is.

Népszabadság 1983.1.22.

Tassi Béla festő

Szövegy emliti tészvételét a csepeli mű-
vészek kiállitásán a Tisztiházban

Emlitett mű: Rézkarcsorozat

1966. feb. 11. Csepel

MDK

Tassy Béla, grafikus

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Rózsa Gyula: Stúdió '70

M. Z.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

Tassy Béla

Grafikákkal

szerepel az alábbi táslatan az
E inst. kurzusban

Rózsa Gyula: Stúdió 70

Négyszabadság 1970 IV. 12

Tassy Béla

Szerepel az alábbi távlatban

Bojár Iván: Orsz. grafikai biennale Miskolcon

Magyar Hírek 1969 XII. 13

Tassy Béla

209. Kincskereső rézkarc 30 x 50
210. Juhász Ferenc illusztráció " 30 x 30

5. Miskolci Orsz. Grafika i Biennale. Miskolci Galéria
1969. Kiáll. Zat. Bev.: B. Supka Magdolna

Tassy Béla

Ördögűző I. rézkarc 60 x 50 cm
" II. " 60 x 50 "
Üzenet Albert
Schweizer emlékére " ~~50 x 50~~
50 x 70 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Tassy Béla

Grafikáiból kiállítása nyílt a hadách kinházban

Kappa Nemzet 1970 XI. 19 4 old.

TASSY BÉLA

A BANJALUKAI MÚZEUM REKONSTRUKCIÓJÁRA FELAJÁNLOTT MŰVEK KIÁLLITÁSÁN, A NEMZETI GALÉRIÁBAN, SZEREPEL SZÜRREALISTA GRAFIKÁIVAL.

BOJÁR IVÁN: KIÁLLITÁSRÓL KIÁLLITÁSRA.

MAGYAR HIRLAP, 1990. NOV. 3.

Tassy Béla grafikus

A hadák kinházban

Szálhítása nyílt

Szovalista művészetést 1971 I.

Tasty Béla
grafikus

A Madách Színház előcsarnokában
állították ki alkotásait Tasty Béla

- . -

Művészet, 1971. február - 24. lap.

Tassi Béla M.D.K.

A Munkásotthon képzőművészeti körének tagja

Müvei a kiállitáson

Csupka Erzsébet: Felszabaulásunk 20 évfordulóján
Csepeli képzőművészeti kiállitás
Csepel 1965. febr. 12.

Tassy Béla, grafikus

Jó anyagot mutat be.
(Ernst Museum.)

Harangozó Márta: Stúdió 67 2

MDK

ESTI HIRLAP Bp. 1967. máj. 18.

MDK

Tassy Béla

Kiállitási hir

Hevesmegyei Népujság 1967 ápr.9.

Tolnay Béla [festő]

MDK

A szegedi ipari üzemi képzőművészeti Körének kiállításán mutatta be

Napelemente c. művét.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról 8.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 17.

Tassy Béla grafikus

Az Ernst-Múzeumban rendezett Stúdió '75 c. kiállításon szerepelnek művei. Karcainak talaja a barokkos tömörség.

Molnár Zsolt: Stúdió '75.

Magyar Ifjúság, 1976. jan. 9.

T assy Béla

Kovács Péternek, Kovács Tamásnak, Tassy Bélának és Mészáros Gézának ítélték a Studió díját 1975-ben.

Magyar Hirlap 1975/332/6

Wagner: Seregszemle az Ernst Muzeumban

Tassy Béla

kiállitott Berlinben az Intergrsfik 76 kiállitá/
sán

Magyar Hirlap 1976/232/6

A Fiatal Képzőművészek Studiójának kiállitásán az Ernst Muzeumban részt vett Mészáros Géza, Tassy Béla, Kovács Tamás, Kovács Péter, Gábor István, Szabados Árpád.

Magyar Hirlap 1975/332/6

Wagner: Seregszemle az Ernst Muzeumban

Tassy Béla

Müve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

Tassy Béla

alkotásai mutatták be többek között a varsói Magyar Kulturális Intézetben.

Magyar Hirlap 1974 28X%8

Tassy Béla

grafikusmüvész alkotásaiból nyilt kiállitás
VI.6-án Dunaujvárosban, az Uitz Béla teremben.

Magyar Hirlap 1975 156/8

Tassy Béla grafikus

a 30. éves jubileumi kiállításon szerepelnek grafikái.

Makár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1945. máj. 16.

Tassy Béla grafikusművész

Dunaújvárosban nyílik ma meg a művész kiállítása.

Esti Hírlap, 1975. jún. 6.

Tossy Béla

Születés I sz. rézk. 50×50

— " — II — " — 50×60

XVI. Szegedi Nyári Tárlat

1975. Jul – Aug.

Tassy Béla

rajz

Alföld 1975/9 boritó

Tassy Béla grafikus

Az elmúlt évek pályázatait követően az idén Századunk címmel nyílt kiállítás Salgótarjánban, a fiatal atkotók műveiből. — „Kísérlet" c. (repr.)

Molnár Zsolt: Századunk c. kiállítás, Magyar Ifjúság, 1974. júl. 19.

Tassy Béla, [ ]

l.: Szemethy Imre

— :A haladó népszínművének ..... 9.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 1.

Tassy Béla grafikus

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió 75. kiállításon szerepelnek művei. A Stúdió díját négy művésznek ítélte a zsűri – köztük a művésznek is. – A művész sok más pályázat mellett az 1974-es Szegedi Nyári Tárlat vívódíját is elnyerte; öt önálló tárlata is volt már, hazai és külföldi szereplések mellett. Most zöld-barna színösszeállítású rézkarcsorozatai „Születés I–II." – „Michelangelo emlékére I." szerepelnek. (említve)

Wágner István: Stúdió 75.
Magyar Hírlap, 1975. dec. 23

Tassi Béla grafikus

a Stúdió 45 alkalmával a tárlaton kiállított művéért a Stúdió díját kapta a művész.

Lasonci Miklós: Stúdió 45
Pest Megyei Hírlap, 1945. dec. 21.

Tassy Béla grafikus

a Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati felhívásra készült műveket bemutatja a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, melyen szerepel műve.

Pogány Gábor –
Malnár Zsolt: Fiatalok a Nemzeti Galériában
Magyar Ifjúság, 1975. máj. 30.

Tassy Béla grafikus

A dunaújvárosi Vitz-teremben ápr. 25-én megnyílt a fiatal művészek stúdiójának kiállítása, melyen szerepel műve „Születés" c. (emlétve)

(Kd): Fiatalok stúdiója '75.

Fejérmegyei Hírlap, 1975. ápr. 29.

Tassy Béla grafikusművész
a Fiatalok stúdiája '45 c. kiállítást
a dunaújvárosi Uitz kiállító teremben rendezték az évben. Pályadíjban részesült
a művész alkotásáért.

Fejérmegyei Hírlap, 1945. ápr. 24.

Tassy Béla

Virágok, n. vászon, 40×31 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Tassy Béla, grafikus

L: Vida Zsuzsa

–: Közművelődés, klubkiradó 46

Új Tübös B v. 1986. dec. 21. XXIII/51

Tassy Béla, grafikus

L. Parády Tomás

- Közmúvelődés, klubkiadó ..

46.

Új Tükör, B p. 1986 ápr. 13

XXIII/15

Tassy Béla, grafikus

L: Kő Pál

–: Heti ajánlat

Új Tükör, B p. 1986. jan. 26

3.

XXIII/4

Tassy Béla

Műve szerepel a Fiatal Művészek Studiója Dózsa emlékpályázatának kiállításán

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Tátrai Lajos

Az új Műegyetemen Kós Károly, Jánszky Béla, Mende Valér, Tátrai Lajos és Zrumeczky Dezső voltak Györgyi Dénes kortársai.

Kubinszky Mihály: Györgyi Dénes /1886-1961/. - Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 53-55.l.

Tassy Béla

Város rézkarc 29x16

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968

Tassy Béla

Város, rézkarc 29 x 16

Dolgozó emberek közölt kiáll-
Ernst muzeum 1968. jan-

Tassy Béla

Kísérlet II., repr.

Stúdió '74.

Tassy Béla

Be mutatott művei: „Lövek," színes rézkarc, 50x60 cm; (reprodukció); „Régi képek," színes rézkarc, 50x70 cm; „Tanulmány II," színes rézkarc, 50x70 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Tassy Béla

öt fiatal kétzőművész kollektiv tárlata nyilt meg az egri Gárdosnyi Géza Szinházban. A tárlaton Csavlek, Duschanek, Kiss György, Mészáros Géza festőművészek és Tassy Béla grafikusmüvész alkotásai láthatók.

Magyar Hirlap 1977-29o-1o

Tassy Béla

TASSY BÉLA kiállitása tegnap nyilt meg Békéscsabán a Kner Nyomda kultúrtermében. A tárlaton a művész 35 képe került a közönség elé. A kiállitás június 24-ig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1978-141-1o

Tassy Béla, grafikus

□ TASSY BÉLA grafikusművész munkáiból nyílik kiállítás holnap a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. A tárlat december 10-ig tekinthető meg.

□–: Tassy Béla 2

Esti Hírlap, Bp. 1977. nov. 22.

Tassy Béla, grafikus

● KIÁLLÍTÁSOK. ... késcsabán délután nyitja meg Tassy Béla grafikus művész. Vácott a művelődési központban Bakó Ilona iparművész kiállítását.

-: o Kiállitások

8

Esti Hirlap, Bp. 1978 jún. 16.

Tassy Béla

Életkép I. vegyes 50×60 cm

Életkép II. vegyes 50×60 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum Keszthely

Tassy Béla grafikus

A XVII. Szegedi Nyári tárlaton szerepelnek Rádóczy Gyarmathy Gábor és Tassy Béla, mincei akik montázstechnikával kísérleteznek

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden.
Tiszatáj, 1976. okt. 94. old.

Tassy Béla [ ]

L: Kass J.

Tanári L: Nyári Tárlatok... 93-96.

Tiszatáj, Szeged. 1976. okt. XXX/10

Tassy Béla grafikus

Febr. 9.-én nyílik meg Nagybátonyban a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának grafikai kiállítása, melyen szerepel a művész alkotása.

Ifjúsági Magazin, 1976. jan.

Tarr Béla
grafikus

A művész részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Tassy Géza

Régi Képek, vegyes vérk. 50×70 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Tassy Béla

Bemutatott müvei:

209. sz. Kincskereső rézkarc 30 x 50 cm

210. sz. Juhász Ferenc illusztráció rézkarc
30 x 30 cm

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc 1969

Tassy Béla

Bemutatott művei:

„Kodály Zoltán emlékére", monotypia, 50 x 60.

„Juhász Ferenc verseihez", rézkarc, 50 x 60.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

110

Tassy Béla

grafikái az alanti mű terjedelmének kötöttsége következtében maradtak ki abból.

Solymár István: Mai Magyar Rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 10 l.

Tassy Béla
Grafikus

Tassy Béla grafikai munkáival
a Stúdió Galériában szerepel.

-.- Kiállítási naptár.
MŰVÉSZET, 1973.január - 46.oldal

Tassy Béla grafikusművész

Balassagyarmaton, Horváth Endre Galériában vasárnap nyílik kiállítás: Durchánek János festőművész, Tassy Béla grafikusművész és Marosits Gábor szobrászművész alkotásaiból.

Nógrád, 1995. dec. 11.

1021

Béla Tassy

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST

Neue Zeit
Berlin

20.

Phantasie auf Rei

Ungarische Graphiken in der Liebknecht

Im Haus der Ungarischen Kultur in der Liebknechtstraße ist bis 12. Dezember eine Ausstellung mit Graphiken von Gábor Rádóczy-Gyarmathy und Béla Tassy zu sehen. Die jungen Künstler — Jahrgang 1942 bzw. 1943 — stellen sich mit ihren rund 80 Arbeiten damit erstmals in der DDR vor, nachdem sie bereits in ihrer Heimat und auch im Ausland auf verschiedenen Ausstellungen vertreten waren. 1973 hatte Gábor Rádóczy-Gyarmathy den 1. Preis der Weltfestspiele erringen können. Er nahm jetzt an der Eröffnung dieser Exposition teil.

wirken, jedoch „Sch genartigkeit des Da Umwegen offenbaren liner Graphiker Ho seiner sachverständi ansprache sagte. „Ba de", „Hemmungen", die", „Versuch", solche Unterschrifte linien des Künstleris ten, sie gestatten u hen, Nachdenken un Phantasie geht auf E

Dieser Ausstellun den ersten Tagen gro den Besuchern fanc

Bei den gezeigten Graphiken handelt es sich größtenteils um farbige Radierungen, die mit ihrem großen Symbolgehalt recht ungewöhnlich

Tassy Béla grafikus

Balassagyarmaton három fiatal művész mutatkozik be. Tassy Béla, Duschanek János és Marosits István. Mindhármuk művészete a kifejezés új útjait keresi.

Népszava, 1975. dec. 16.

Tassy Béla, grafikus

L.: Hézső Ferenc

—: Kisalföld ... 5,

Nénszava, Bp. 1975. dec. 16.

Tassy Béla, grafikus

Fiatal grafikusok kiállítása

A budapesti Stúdió Galériában (V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.) szerda délután fél 6 órakor a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében megnyílik húsz fiatal grafikus kiállítása.

A szeptember 4-ig nyitva tartó érdekes tárlat Badacsonyi Sándor, Balla Margit, Banga Ferenc, Benyó Ildikó, Galántai György, Havas Eszter, Kéri Imre, Kocsis Imre, Kovács Tamás, Prutkay Péter, Rádóczy Gy. Gábor, Rátkay György, Sáros A. Miklós, Somogyi Győző, Szabados Árpád, Szemethy Imre, Sziráky Endre, Szunyoghy András, Szüts Miklós, Tassy Béla alkotásaival ismerteti meg az érdeklődőket.

– : fiatal grafikusok kiállítása 8.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 17.

Tassy Béke

Rajt

Magyar Nemzet 1987. 4.6.

Tassi Ilona

Simányi Frigyes munkatársaként részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzu Muzeum meghivásos tervpályázatának II. ütemén, és a három résztvevő terv között rangsorolás nélküli /II-III./ dijazást nyert - A terv ismertetése

Vargha László: Szentendrei Szabadtéri Néprajzú Muzeum tervpályázata, 1967. - Magyar Épitőművészet, 1968.5.sz. 12-17. l.

Tassi Ilona

Pernye Edit: Kórház, Tatabánya. Építészek: Rimanóczy Jenő, Lehoczky Ödön, belsőépitész Király József, statikus dr. Ruzicska Béla, út- és tereprendezés: Réz Dezsőné, parkositás: Tassi Ilona. - Tervismertetés.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz. 12-15.l.

Tassi Ilona

Tassy ötvös Boldizsár

1578-ban nyer polgárjógot mint Kassai ötvös 1598 ig szerepel: s valószínűleg ez évben halt meg. 1598-ban a város nagyedik negyedében lakott s három utáni 1 frt adót fizettek.

Mihalik József. Kassavárosi ötvösegének torténete. Bpest. 1900. 196. l.

Benedek.

Kéjiró.

Kassa. XVII. r.

Tassy Boldizsár

ötvös

Lásd

Arch. Ért

1912. 270

.....*mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

...am.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Tassy Boldizsár

özvö

1578. március

l. Arch. Ért.

1912. 270. l.

6618–			
6618–	26618–	1500–	1500–
		1485–	
	26618–		

Tassi rk. templom

(Pest-vm.)

1822-ben a vallási alap építtette 13.000 ft költségen.

Chobotvác

240, 241. l.

Tassi ref. templom

(Pest vm)

Emlékve

Chobotvác

241. l.

Izr. templom

emlékve u.o.

MDK.

Tassy Béla

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 máj.18.

Tass Ilona

P.E. Kertészeti Egyetem új épületcsoportja, Bp, XI. Ménesi út. - Építész: Pál Balázs, belsőépítész: Gergely Gábor, statikus: Ujváry Zoltán, út- és tereprendezés: Réz Dezsőné, zöldterület-rendezés: Tass Ilona. - Ismertetés fotók: Vidovics István és Bognár János.

38-43.l.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz.

Tass János

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett nagyszabású kiállitáson „fasizmus" gyűjtő név alatt festmények, grafikák, domborművek, érmek nyújtanak megrázó élményszorozatot a háború iszonyáról, a terror irgalmatlan kegyetlenségéről. Tass János: „Terror" két akasztott lóg a levegőben, fej nélkül, lent, fegyveresen a pribékek.

H. G. A magyar képzőművészek a fasizmus ellen

Ország Világ 1966/1. 27 old.

Tass Piroska, textiles, 1939. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1838-1941. Bp. 1942.
33 l.

trébelt sidzitményei között
szó, szőlőleveles inda, fer
idomu üvegszekrényét plaszt
ormán volutás diszek között
vényeivel. Hátul sugárdisz.
Három helyen beütött jegyek

"

bécsi mester müve, 1782-ből
CONVENTVS SZETSINIENSIS ORI
A XVIII. századi ötvösmüvé
Irodalom: /Bombardius, Mi
gariae. Bécs, 175o, 513 l.
után. - Tschischka, Franz:
reichischen Kaiserstaate.
VI. füzet, Pest,1836,165 l.
szerek. Magyar Sion, II-18
müemlékeink hivatalos isme
1885, XXXIX. l. - Borovszk
28o l./ - Magyarország fen
kének tervezete. Bp.1918,

MDK

Tass Piroska, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.1.

Tassné

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1929.VI.2.

Jassi Géza

Rózsa Pállal vegrett matrix-számítás módszereit elsőnek alkalmazták-rugalmas plantilus szerkezetes statikai vizsgálatára.
(Részletesen Rózsa P-kortonjáin)

Dr. Vajda Pál: A magyar hídépítés
Bs. 1964

43 o.

~~Jassy~~

Tassi Ilona -

Simányi Frigyes

részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázatán 1967.
4.000 Ft-os díjban részesült

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 12-17.l.

Tassi László, fafaragó művész

Megnyílt a fafaragó művésznek jubileumi kiállítása Kiskunhalason. Az állami gazdaság igazgatója a gazdaság különdíját Szabó János és Tassi László fafaragó-művészeknek adta át.

Lőrey Kálmán: Fafaragó művészek kiállítása.
Petőfi Népe, 1984. nov. 1.

MDK.

Tasso Marchini

Kiállitási ismertető

Utunk 1966 szept.16.

Tasnády Kovács Mária

Károly krt 26 m. alatt kiállítást rendez festményeiből.

Tasnády Kovács Mária.
G. K. 931. XI. (4.)

Tasniere G.

milanói vérni.

Barbiano János

Jakab gróf, Felső-

magyarország kor-

mányzója, Kassa

paranesnokának

arckeje

l.

Harsányi

12. l.

Magyarország müemléki
a német megszállás és

- Mükincsi kérdések a b

Magyarország a német
igen jelentékeny müemléki és mükincsi
ben a háboru következményei ugyan, de
a német hadvezetés rovására irandók.
kül, amivel szinte provokálták vagy t
azokat többnyire el lehetett volnakeri

Tasnádi vár

Petri Mór: Szilágy
vármegye monographiája

II. k. 257 – 285. l.

vegyes

f. 23

2 köt. 8r

Pulszky Ferencz

Magyarország archaeologiája

I. 99 táblával és 122 a szöveg közé nyomott rajzzal. 1.— 342. l. I— XCIX rejtes tábla

II. 95 táblával és 156 a szöveg közé nyomott rajzzal. 1— 376. l., I— XCV. rejtes tábla

Budapest

Tasi Elek

festő

1895–97

Élmisk 1930

89. l.

xxxx

MDK

Tasnády Gyula

1897-ben lett a M.Iparművészeti társulat r.tagja

Cikk:Hiv.Ismósitások

Magy.Iparművészet,1897/98 416 l.

MDK

Tasnádiné Marik Klára, iparművész

Előadást tart az üvegművészetről a Szilikátipari Tudományos Egyesület Ben.

Lantos Gábor: Ráerő fényben zöld 3.

ESTI HIRLAP. B. 1970. febr. 25.

Tasnádi ref.

templom

gotikus

Petri Mór

Szilágy vármegye monographiája.

I. k. Bp. 1901. 609. l.

Kéjjel

Ny

arar Egyházés Ó

bizottága hiwatalos

[illegible]

(egyenlőre alatt) régi házak 3 photogr. 1 régmetsz.
Tüzér Boldokkó várallja

M. Schnee

[illegible] sz.

[illegible]

Szelind M. fény kép $\frac{142}{1874}$ sz.

Tasnádi ref. templom

gótikus
Épült 1476.

képe repr.

Petri Mór

Szilágy vármegye
monographiája

I. k. Zilah, 1901.

609 l.

Italiana, Anno 2°, Giugno 1877).

MDK.

Tasnádi Nagy András dr,
az országgyülés képviselőházának elnöke.

Barátai jól tudják róla, hogy tehetséges festő.

Tasnádi Nagy András az irodalmi és müvészeti tanács élén..
Uj Magyarság, 1941. dec.14. 21.lap.

MDK.

Tasnádi Nagy András dr.
az országgyűlés képviselőházának elnöke.

Barátai jól tudják róla, hogy tehetséges
festő.

Tasnádi Nagy András az irodalmi és művészeti
tanács élén.
Uj Magyarság, 1941. dec.14. 21.lap.

M.D.K.

Tasnády-Kovács Mária festőművésznő

"Csendélet - a csendélet között" cimmel riport a művész képeiről és zöldséges-boltjáról, ahol képeit is kiállitja. Mint a cikk irja: "a festő-kofa nem dilettáns, ...Négy éven át növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolának, ahol Benkhard Ágost professzor tanitotta festeni." Egy plakátja első dijat nyert "az Internationale Genossenschaftliche Frauengilde stockholmi kiállitásán." -irja a lap, s fényképfelvételeket közöl a művészről, képeiről és a zöldséges-boltjáról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. nov. 12-17. XXIII. évf. 47. sz. 39. lap.

MDK

Tasnádi Lapi István, épitész

A korai renaisance épitkezések közé tartozhatott Baghi/?/ György átalakitott kastélya, melyet Tasnádi Lapi István épitett 1535-ben.

Baloghmüvel 543.l.

MDK

Tasnádi Lajos Istvánné

A kerti rendészeti építkezések tar-
tásbatett Tasnádi/? Győrey Valkatett kasté-
lya, melyet Tasnádi Lajos Istvánné épített
1925-ben.

Tasnádi 543.J.

Tasnádi Kubacska Andrásné M.D.K.

Illusztráció Tasnádi Kubacska András: Gyüjtés hegyen-völgyön c. könyvéhez / Móra K. /

Karácsonyi könyvespolc
Magyar Nemzet 1966. dec. 10. 4.1.

Tasnády Kálmán

1877/77

Ferkèpzomfoiskèvk

13 f. l.

T. 3791.

kal megerősitett vár kapui-
nek, az előtérben egy hátra-
ával, a háttérben pedig hegyek
latszalagon, mely fölött mér-

3-106.

Tasnády Kálmán

szül. Nagyváradon 1859 dec. 31. ref. A nagyvá-rádi föreáliskolában érett-ségit tett.

1876/7. I. 1. éves növendék a bpesti rajztanárképzőben.

1876/7. II. rendes növendék.

Rákosi Nándor festő

19. sz.

VII. 345.-

Tasnády Kálmán

1877/8. I. II. szakoszlály.
szul. 1859 dec. 31. Nagyvá-
radon, a nagyváradi főreálban
érettségizett. Levelben elő jegyez-
tette magát, de tényleg be nem
iratkozott. Kimaradtnak tekin-
tetik.

Miskolczi ref. főgimnázium régi

épülete VI. 192

Tasnádszarvadi ref.

templom

Ezüst egyházi edények

Hímzések.

Önedények.

Debreczeni László

1933. 54. 55. 56. l.

Tasnádszántói ref.

templom

Hunzéseh

XVIII. sz.

Fejfák –

Ón Kancso

Debreczeni László

1933. 14, 15, 16, 17, 18. l.

F. Szabó Ilona
könyvkereskedő és hírlapiroda
Csikszereda
Kossuth L. 11.

TASNÁDINÉ REDECZKY Anna iparmüvész

1991 aug.14-től papi plástjainak kiállitása a Vigadó Galériában. ld. ism. Müvészet és barátai,1991.1.4.p.

yta a festészetet, mint Szent Pál
servesen évődött egy ideig, hisz
e a nemesség, de mégsem tehe-
sorsú művész törhetetlen akara-
figyelmetlenség elcsüggesztette.
enáron képes küzdeni. Azt hi-
m, azt írta, hogy Szinyei mindig
forradalmároskodni még művé-
s nagyúri leereszkedéssel szem-
ék az ő nevében szálljon síkra a
a késői, diadalmas korszakában
ávéház művész asztalánál, első-
úrra. Jól esett neki a művészek
sabb elismerése, s a nagyközön-
, milyen érzést váltott ki belőle
Majális festőjének, a hivatalos
ak, a közönség bámulata pedig
adhatatlanul volt valami fonák
yüttesben, hanem abban, hogy
ist gondoltak, s az ünneplés okai
k már ez sem árthatott. Reme-
t, akármilyen indokból fakadt is.
égül is egységes szeretettel sugá-
sett volna neki, de végül is jobb

hogy a *plein air*, a szabadon fes-
tte, impresszionista volt-e, vagy
ődünk azon, hogy milyenné fej-
a is eljut, mindezzel nem sokkal

Tasnádi ref.
templom

Szilágy vm.
szép gótikus templom
barok torony al.

l. Korompay 36 l
képekkel. 37 l.

Gyarapodás.

van ábrázolva.

szembe néz. Jobbkezében jogart tart. Prém-
ti. Hosszú haja, szemöldöke és bajusza
je fehér, zsinóros dolmánya és vállra
drágakövekkel van kirakva, derekát zsi-
égy sorban:

lévő eredeti után másolta Kremnnet Vik-

koronáért (22/97).
l-én. (475/97).
tte 1898: V. 30-án a 2448 sz. leirat

749

Tasnádi vár

l.

Balogh Erdélyi ren

nevm.

Tasnádi Pál

Ramocsay István: Bakonyszentlászlói téglagyár. Építész
Ramocsay István, munkatársak Baka Endre, Skrabsky Gyön
gyi, statikusok Márton Botond, Tasnádi Pál, Szabó P.,
Vasszerkezet: Ramocsay Zoltán, Vékes Bertalan.
/képes ismertetés/

Magy.ép.ip.1971.8-9.sz.528-531.l.

TASNÁDINÉ MARIK Klára művészettörténész

Muzeumi kincsek : Válogatás a Savaria Muzeum és a Nádasdy Ferenc Muzeum gyüjteményéből. Szombathely, 1990 4, 47-49.p. ill.

A muzeumnak ajándékozott mütárgyai

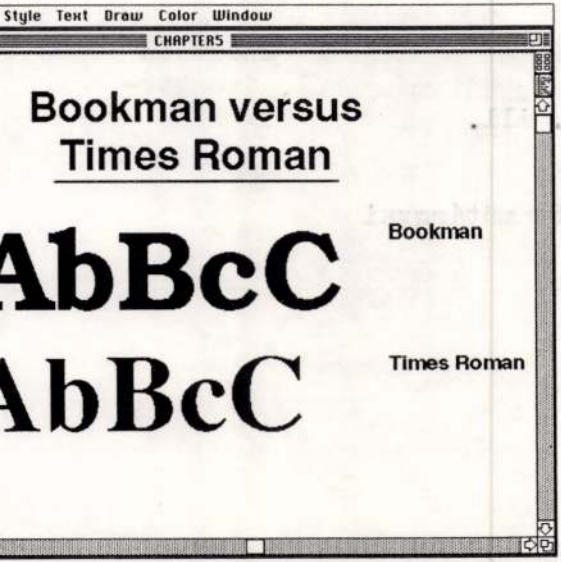
Style Text Draw Color Window
CHAPTER5
Bookman versus
Times Roman
AbBcC
Bookman
AbBcC
Times Roman

TASNÁDINÉ Mauil Klára

90 2. 33,71

Új Művészet

Új Művészet

TASNÁDI László

BAKÁCS Tibor: Nagyítás és utazás. = Fotóművészet, XXXIII. évf. 3/4.sz. 1990 61 - 62. p.

Fiatal Fotóművészek Studiüja, IV.kiáll.

TASNÁDI József

M.Nemzet 1992.okt.9.

Tasnádi József rajza

Tasnád.

Ref. templom
gotikus

Keleti Ujság képes
Hirdetője † 1938
jan. 1.
képpel

† Kolozsvár

MAGYAR
Napló

SZERKESZTŐSÉGE

1062 Budapest, Bajza u. 18.
Telefon: 1421-520, 1421-168
FAX: 12-13-419
Levélcím 1426 Bp. Pf. 108.

Tisztelt Előfizetőnk!

TASNÁDI József

Gaál József: Zöldfülű Alef.
= É 1994. dec. 16. 19.

Tasnádiné Balajti Ilona

Grafikái a valósághoz tapadnak.Témái balatoni élmények,vitorlások,naplementék.Erős posztimpresszionista hatás érezhető müvein.

Maksay László :Három kiállitás
Pajztanitás 1968/3

Tasnádíné Balajthy Ilona

festő" műveit a Hazas Népfront I. ker.
klubjában mutatta be 1968. január.
/: Faller László összeállítása :/

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. már-
cius 3. sz.

47 f.

: intézett kérvényemet[11] szintén 2 bírá-
gok) Muraközy[12] adta át Ravasznak s
legalább 2ooo-2ooo P[engő]-t pró-
ásügyi] M[inisztérium]-ból és Aka-
és egészvászon kötésű kívánságodhoz
ánságodat is, hogy a könyvnek bolti
egyen. Nem járultak hozzá azzal a meg-
em semmi forgótőkénk, tehát én csak
előrejegyzésekből bejön. De senki se
énzért kapja meg akkor is a könyvet,
t vesz. Azt mondják, hogy: k.[örül]-
is. Tehát a dec.[ember] 15-i jegyzési határ-
[engő] + postaköltség (talán 2o fill[ér]-
re befolyó összeg, valamint a vármegye,

TASNÁDI JÓZSEF

Új művészet

1996/aug

67.o.

Tasnádiné Balajti Ilona

Grafikáiból kiállitás a Hazafias Népfront I. ker helyiségében. Balatoni élmények.

Maksay László: Három kiállitás
Rajztanitás 1968.3. sz. 32.l.

Tasnádiné Balajthy Ilona

képkiállítását az I. kerületi Népfront bizottság meghosszabbította február 1-ig

Magyar Nemzet 1968. jan. 26. 4.o.

M.D.K.

Tasnádi Fekete József

Szobrászmüvész kiállitást rendez müveiből az "Alkotás müvészházban.

Képkiállitás az "Alkotás"müvészházban.

Városok Lapja 1944.3.szám. 35.old.

Tasnádi Attila, művészettörténész, műbíráló

Fodor József festőművész a debreceni Medgyessy-teremben lévő kiállításának megnyitóján Tasnádi Attila mondta a megnyitó beszédet, elemezve a kiállító művészetét.

TV-Híradó.

1980. máj. 16. I. csatorna 19.30 /Vgné/.

Tasnádi Attila, művészettörténész, műkritikus.

Máj. 15: Ő nyílt meg a debreceni Medgyessy-teremben Fodor József festőművész kiállítását, melyen Tasnádi Attila méltatta a művész munkásságát.

–kenyeres–: Megnyitották Fodor József kiállítását. Hajdú-Bihari Napló, 1980. máj. 17.

Tasnádi Attila, művészettörténész és műkritikus.

Frisch László festőművész kiállítása a Helikon Galériában 1985. máj. 16-jún. 9-ig látogatható.
a kiállítást megnyitja: Tasnádi Attila.
a -"- rendezte: Ratkai Ida.

Műcsarnok és Kamaratermei.
1985. május.

Tasnádi Attila, művészettörténész, műkritikus.

Róti Zoltán festő-grafikusművész „Akvarellek Nógrádból" c. kiállítása a Dolottya u.-i Kiállítóteremben látható 1985. dec. 19 – 1986 jan. 11.-ig.

a kiállítást megnyitja: Tasnádi Attila
a -"- rendezte: Baranyi Judit.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. dec.

Tasnádiné Balajti Ilona

grafikusművész kiállitása. Bp,I.ker.Hazafias Népfront. - Ism: Maksay László, Rajztanitás,1968.3.sz.32.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.l.

17o.l.

Tasnádiné

Grafikáit mutatta be az I.ker. Hazafias
Tanács kiállitásán

Maksay László:Három kiállitás
Rajztanitás 1968/3

MDK.

Tasnádi Attila

Kiállitási jegyzetei

Jelenkor 1967 jun.p.1006-1008.

Tasi Tibor.

nobrányírés

Ziállítás a Fénez Galériában

~~„Chinese Breakfast"~~ (repr.)

„Variations"

Daily News

1984 nov. 30.

Tasi Tibor

Méltatás.

Hegyi Lóránd: Megjegyzések a Stúdió 1980-as..
Művészet, 1981. február – 46. lap.

Tasi Tibor

Dorosz Károly, Romvári János művészek három különálló kép alá irták: "Közös kiállitási meghivó".
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 25.
XVIII. évf. 21. sz. 4. lap.

Tasi Gábor

Fiatal képzőmű. stúdiója

M. Munzet
1987. I. 21.

Tasi Tibor

P. Kücs Julianna: Bucsu a Szpaptól
Fiatal Képzőművészek Stúdiója az
Ernst Múzeumban

Népszabadság, 1987 XII. 28

Taskû András
festő

d.

Tarnay Taskû A

MKSz 1947

Tasliczky Klára

1930/31 - 1931/32

Ferkèpzomfoiskòvk

13 g. l.

T. 2417.

s őrtornyokkal megerősitett vár
pán tutaj ereszkedik le számos fér-
, három képeznek csoportot, kik
. pedig a Száván túl hegyek hul-
datszalagon:

. de Sterckte Siséck és befejezése:

.2 : 12.2 cm.

Boris Taslitzky kiállitása

a Kulturkapcsolatok Intézetében.

Esti Hirlap 55 sz. 1959. márc. 6. 2 old.

M.D.K.

Boris Taslitzky
grafikus

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében
kiállítása nyílt

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 15.

4 l.

M.D.A.

M.D.K.

Boris Taslitzky
grafikus

Kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.—
Méltatás.

d. m.: Boris Taslitzky
Magyar Nemzet, 1959. márc. 7.

4 l.

Boris Taslitzky
grafikus

M.D.K.

A Kulturális Kapcsolatok Intezetében kiállítása nyílik.

Hohlapnyílik Boris Taslitzky kiállítása

Magyar Nemzet, 1959 márc. 4.

4l.

Boris Tasitzky
grafikus

MDK

Kiállítása a kulturális kapcsolatok történetében.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 8.

HE

Taslitzky Klára

Szövőgyári kompozíciós terv,
Kréla, 46 x 36

képzőművészeti nemzetközi
kiállítása, 1960. Bp.

Taslitzky Klára MDK

Szövőgyári kompoziciós terv, kréta

Műcsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

MDK

Taslitzky Klára

Szövőgyári kompozíciós terv, kr.

Képzőművészek Nemzetk. kiáll. 1960. Műcs.

Tasnádi Attila

Tasnádi Attila: Cs.Kovács László művészetéről.

50. l.

Magyar Építőművészet, 1969.2.sz.

Jasnádi Ádám

1821-ből rajzot készít egy kétajtos iró-szekrényről.

Kabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

1061

ÁDÁM TASNÁDI, asztalos

Debrecenben dolgozott. Kétségtelen, hogy az 1. tipusu kétajtós angol befolyásra visszavezethető irószekrények/tabernákulumok/, az előtte nálunk divatos "Sekretárrel" együtt váltak kedveltté a XIX. század elején és a 2. tipus megszünt. Ezt bizonyitják Tasnádi tervei is 1821-ből. - 100. old. 16. jegyz

SZABOLCSI, HEDVIG: Die Formentwicklung der Schreibschrancktypen am Ende des 18. Jahrhunderts 89. old.

Az Iparmüv. Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

Tasnádi Attila, műkritikus

A Hatvani Galéria portrébiennáléja kapcsán vitát is rendeztek Hatvanban, művészek, művészeti írók, műkritikusok részvételével. – Tasnádi Attila Borsos Miklós szobrászi munkásságáról fejtette ki gondolatait.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 7. old.

Tasnádi Attila, művészettörténész és műkritikus

Pándi Kiss János szobrászművész szobrait és érmeit Szentendrén, a Pest megyei Művelődési Központban állították ki, ma nyílik meg az életmű kiállítás jún. 21.-ig látogatható. – Tehetsége igazán a felszabadulás után bontakozott ki, s ahogy Tasnádi Attila írja – „plasztikai tevékenysége sokoldalú lett, skálája az éremtől a monumentális alkotásokig terjed."

Losonci Miklós: Bronzba álmodott valóság.

Pest Megyei Hírlap, 1981. jún. 6.

Tasnádi Attila, művészettörténész

Fodor József festőművész önálló kiállítása nyílik a debreceni Medgyessy-teremben 1980. máj. 15.-én. A kiállítást Tasnádi Attila nyitja meg.

Hajdú-Bihari Napló, 1980. máj. 11.

Tasnádi Attila, művészettörténész

Grácia és ethosz – Tasnádi Attila e két szóban foglalja össze Fontos Sándor festőművész mély erkölcsiségét és kellemes, üde vonalvezetését – művészetének két sarkpillérét.

Losonci Miklós: Fontos Sándor festményei és Valyon Márton szobrai a Hatvani Galériában.
Hevesi Szemle, 1982. 4. 3-4-5-old.-on.

Az ÚJPEST GALÉRIA
szeretettel meghívja Önt
TASI TIBOR
képzőművész
kiállításának megnyitójára
1989 február 21.
kedden 16^{30} órára
Bp. IV., Tavasz u. 4.
A kiállítást megnyitja:
Bakonyvári M. Ágnes
művészettörténész.
A kiállítás megtekinthető:
1989 március 27.-ig
hétfő kivételével
naponta 10–18 óráig.

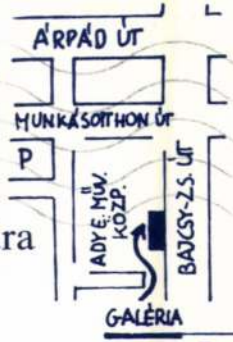

DÍJELŐLEGES

Tc.

Tímár Árpád
Bp.
Üllői út 113.

1091

Tasi Lajos szobrászművész.

Dózsa György nellszobrát – alkotását – Lajos mizsén a kuttúrház előtti parkban helyezik el.

Petőfi Népe, 1972. okt. 28.

TASI JÁNOS

Magyar Iparművészet az
ezred foRdulón 200
151. e.

Tasi István

"Lovak" c. képét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 17.
XVII. évf. 11. sz. 14. lap.

Tasi István

Leányarcot ábrázoló rajzát "Portré" cimmel bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 21.
XVII. évf. 29. sz. 7. lp.

Tasi István

"Madarak" c. linómetszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 5.
XVII. évf. 18. sz. 16. lap.

Tasi István

"Konstrukció" cimmel hozza a lap a művész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 25.
XX. évf. 39. sz. 7. lap.

EK

Tasi István

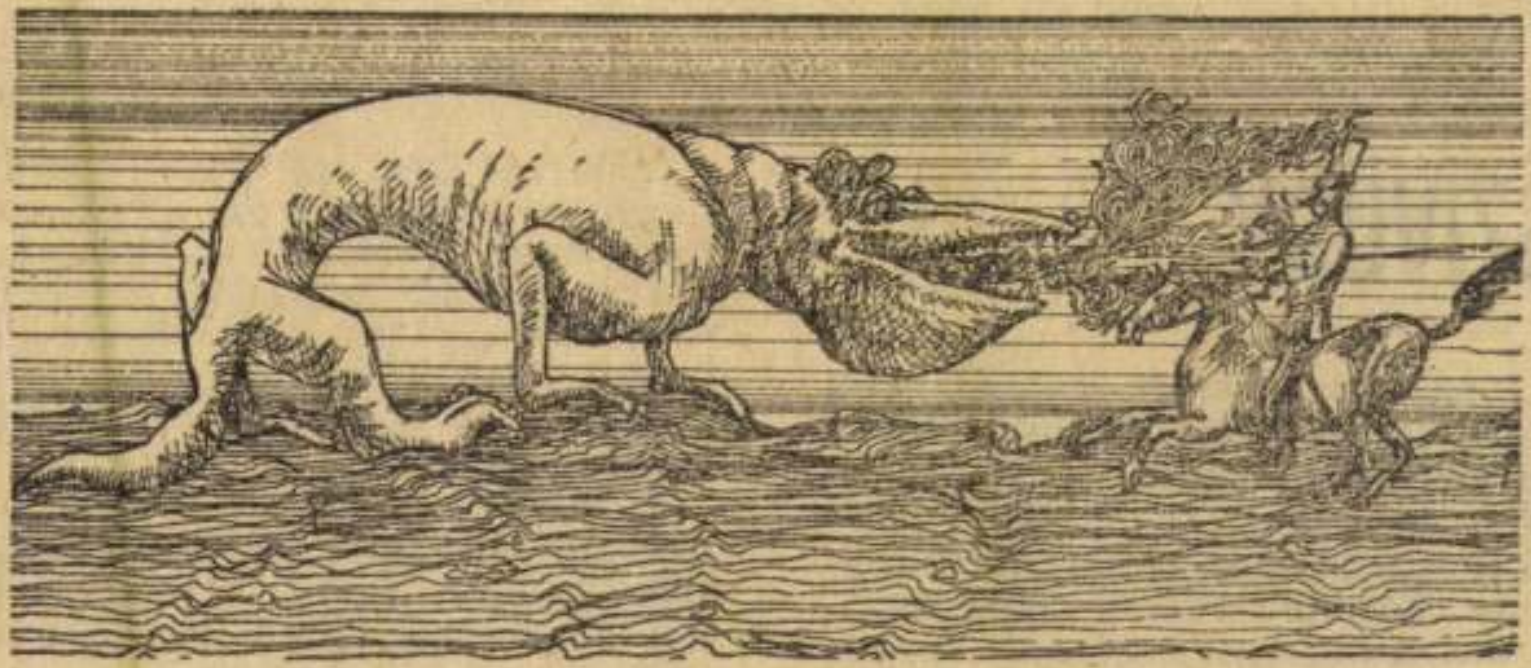

Tasi István: Illusztráció

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 3o.
XX. évf. 44. sz. 1o. lap.

Benő-e a fejünk lágya?

Kront Matevoszjan: Másnap Matevoszjan több síkon futtatja

párat

SZÍVÜGY

Megtudtam, hogy többet kell várni egy szívműtétre, mint Wartburgra vagy Trabantra. Öt-nyolc évet. Az épülő, új Országos Kardiológiai Intézet szívműtét-kapacitása háromszorosan fogja felülmúlni a mostani Intézetét, ha elkészül, kevesebbet kell majd várni. Csakhogy számos akadály késlelteti 1975 végére tervezett megnyitását. A legsúlyosabb közülük nem valami importműszer vagy nagygép hiánya, hanem az, hogy az épület telefonközpontja és telefonkészülékei nem készülnek el.

1973-ban rendelték meg a telefonokat. Ígéret több is elhangzott. Jelenleg szinte lehetetlennek lát-

2. Mivel két gyermek mellett nagyobb szükség van a pénzre, mint egy gyerekkel, a kétgyermekes család bölcsődés és óvodás korú tagja *együttesen* is előnyt élvezhetne egyetlen bölcsődés, illetve óvodás korú gyermekkel szemben.

3. Mivel két gyermek mellett a gyermekgondozás ideje legalább másfélszeres, mint egy gyerekkel, fontosabb volna öt-hat évet lerövidíteni, mint hármat.

Amíg ezt be nem látjuk, diszfunkcionális marad a bölcsődés óvodarendszerünk jó néhány esetben. Éppen azokat a szülőket fosztjuk meg a kímélettől, akik a kíméletre igazán rászorulnak, akik a társadalom újratermeléséből a nagyobb részt vállalták. A jelenlegi, gazdasági ésszerűségen alapuló gyakorlat kevesebbet köny-

NÖ

Taschner Simon,harisnyakészitő

Győrben polgárjogot nyert.1797.márc.8.Sopronból jött. kath,Taksa 4 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838.Győrv. lvt./.102.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Tasi Elek

Kecskemét városától

200 Ft

Értesítő 1897/98. 38. l.

Taschner, Friedrich

Kötgtö

1440

l.

Hoffmann Pozsony 38. l

Hoffmann Südost

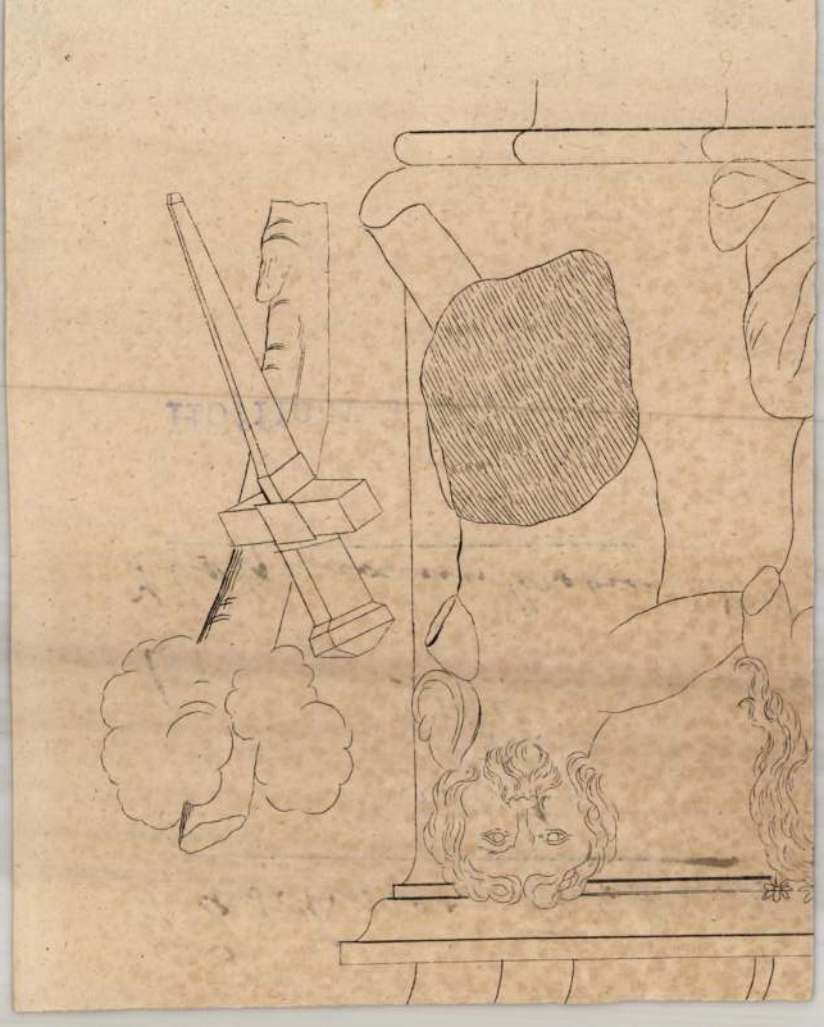

Taschner Franz

1772

l.

Eperjesy 1929

49. l.

50. l.

51. l.

kötelnör

LOM

MDK

Táschl Mihály

győri származásu

győri kömüves /épitő/-mester

neve szerepel a XVIII sz. közepén az uj polgárok közt az Album Dominorum Civium-ban.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
-B p. 1959. 9-1o.o.

M.D.K.

Taschner Friedrich, kőfejtő

1440-ben, mint kőfejtő segéd szerepel a pozsonyi elszámolásokban.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 38. old.

MDA.

Dr.Tasi Istvánné

Kiállitási hir

Hajdusági M..nkás 1966 nov.23.

Taschekné Csulyok

Margit

szobrász

Műcs. kiáll, 1920tól

Pipics 121 l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PETER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Taschekné dr

wul. Csulyok Margit

wobrán

lásd

Boz Magyarlex

941, 942 h.

Taschek Gyula

rajztanár

Az orsz. mintarajztanodát és rajztanár képzőt 1881-ben elvégezvel, a gyergyóditrói rk. polg. iskolánál kapott rajztanitói állást. Tíz évi tanulmányozás ~~után~~ és kísérletezés után a gyakorlati rajztanitásnak uj módszerét állapitotta meg, melyet a Felső Nep- és Polg. Isk. Közlöny 1891. és köv. évfolyamaiban ismertetett. Cikkei kedvező fogadtatásban részesülvén egy rajzoktatási vezérkönyv megirását határozta el, ~~megát~~, melyet saját költségén

A rajzoktatás módszertana cimen jelent meg. 1894-ben e munkájával s a szemléltető távlati rajzoláshoz általa szerkesztett bádog-testmintakkal s czekhez szükséges állvánnyal a debreceni orsz. tanszerkiállitáston czüst oklevéllel tüntették ki. A polgári iskolák rajzairól irt tanulmánya

---

E polgári-, ipari-, felsőbb leány- és középiskolákban, valamint tanitó-képző intézetekben munkádó rajztanárok használatára 50 ábrával

Gyergyó-Ditrón 1892-ben fordis

a Felső Nép- és Polg. Isk Közl.
1894. a rajzoktatás tanszerekről
irt cikke u. o. 1895. Az elemi és
alsófokú iparostanonciskolák
rajzai az 1894. évi debreceni
orsz. tanszerkiállitáson c. Tanul-
manya a Néptanitók Lapja 1894.
93. számában jelent meg. A II.
orsz. és egyetemes Tanügyi kon-
gresszus polgári iskolai szakosz-
tályának egyik előadója volt.
Ezután a brassói állami polg.
leányiskola és állami iparosta-
nonciskolához nevezték ki. Itt a
szabad lapon való rajzolásra
szolgaló mintagyüjtemenyt állitott
ötöze s ezt módszertani utasi-
tásokkal ellátva Táblai előraj-
zok címen szintén saját költsé-
gén adta ki. 1899-ben, mely
mintarajz gyüjtemenyt az ország
számos ipariskolájában alkal-
mazták. 1902-ben az Orsz.
Polgisk. Egyesület brassói köz-
gyülésen a müvészeti szakosz-
tály előadója volt. 1903-ban
már 22 éve működött. Módszerta-
ni elveit teljes egészében már
1903-ban sem fogadták el tanár-
társai -

Szinnyei: Magyar irók. XIII. k.

Zrad Taschek Gyula: Törekvéseim. Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője. 1903. VI. 800-805. l. — Ipar-oktatás. 1899. évf. — Magyar Tanítókepző. 1893. évf.

Taschek Gyula

1877/8. I. I. szakosztály
szül. Szombathelyen 1857
nov. 13. Rkath. 1876-77
pilinszy a nagykikindai al-
reáliskolánál segéd rajzta-
nító volt, azelőtt 1875/6. mint
magántanuló a györi főreál-
tanoda 7 ik osztályát végezte
1877/8. II. I. szakosztály.
1878/9. I. II. szakosztály
1878/9. II. " "
1879/80 I. III. " "
1879/80 II. III. " "

Miskolczi ág. hitv. ev. egyház könyvtá-
rának építk. ügye VI. 193

Taschek Gyula

1877/78 – 1880/81

Ferkèpzomfoiskèvk

129. l.

T. 5071.

élénkitik, a hegy oldalában
münket és jobbra a karfás úton
s halad. A patak innenső partján
katona és a vezető beszélget.

von Szluin in
en.
e Szluin en
.

.8: 39.4 cm.

95-44.

Taschek Gyula

Zeichnenprofessor, Fachschriftstell
geb. 1857 in Szombathely, absolv
die Budapester Hochschule für
bildende Künste, an der er
1880 das Zeichnenlehrerdiplom
für Bürgerschulen und höhere Volks-
schulen erhielt und hierauf bis
1897 an der Ditróer Bürgerschule
und seither an der Brassóer staatl.
Mädchenburgerschule als Zeichnen-
professor wirkt. Sein Fachwerk:
„A rajzoktatás módszertana" 1892.
Nicht minder verbreitet ist sein
treffliches Fachwerk zum Unterricht
des Freihandzeichnens Táblai
Előrajzok 1899.

irod

Krück II. 612. l.

Szamosmarót Budapest. V. 300.

— ~~kortobágyi~~ Kandrahalomban V. 171.

Taschek Gula

Wil. Szombathelyen 185 f
nov. 13.

1880/81. I. III. nakontáz
1880/81 II " —

Henricpetri Adam IV. 219

Taschek Gy.

A rajztanítás módszertana.

Petrik 1886–1900

Taschek Gy

Módszertani utasítások
a „táblai előrajzok"
mintához

Petrik 1886–1900

L Taschek Gyula 7

könyve

L 7 A rajzoktatás módszertana. Vezér-Könyvül rajztanárok használatára. 50 ábra. Gyergyó-Ditró, Hegyi kiadása 1892.

Taschek Gyula

Csiga

Rajzoltatás

1930. 114. l.

tű Bizottság!

iesztésére a vallás- és közoktatás-
ír Ő Excellenciája, Pécsi Utmu-
mdai költségeinek részbeni
ronát kegyeskedett segélyképen
a Bizottságnak jóindulatú támo-
megköszönöm, arra bátorkodom
tságot felkérni, hogy köszönő

Tasch hárton könnives M.D.K

1716 - 19 Hölbling mellett volt tanonc.

Schoen A. Hölbling ejtőmester Budán hüvtöst. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 145

MDK

Tasch Márton kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 309. l.

Tas-vára (Sárvár)

Közvetlenül a konfog-
balás után épült

Bárczay 580.-

Királylehota III. 55.

TASNÁDI LÁPI István fundáló

1534-1535. Balassafalva. Verecsai

Ref. Szemle, 2002/1. 17.

Bécsbe emigrált. 1920. november
bizottság határozata alapján áll
budapesti kir. ügyészséghez tová
Társadalmasító Bizottságban foly
Természetesen a sajtótámadások s
szaklapokban még óvatosabb formá
Bécsben tartózkodott, de már 192
Károlyi Mihállyal Liberecben. Va
Kun Béla és Károlyi között, aki
megsegítésének megszervezésén fá
május 31-én kelt levelében kéri
magyar emigránsok segélyakcióját
Kenczler vállalta a feladatot s
Prágában volt.[27] A segélyakció a
Bécsi magyar Újság fenntartási k
Károlyi s felesége tulajdonában
teremtették, illetve szerették v
eladásának lebonyolítója is Kenc
távozásának valószínűleg nem csa
december 31-én már Berlinből írt
távozása után a viszonyok még lé
utolsó hetekben rettenetes volt,
mentem el onnan. Itt jól vagyok,
a Humboldt-Hochschulen (szabad f

Tary László

1926. a bperti Egyházzenevezeti Kiállítás plakátjának tervpályázatán 2 ik díj.

Magyar Katolikus Almanach

I. évf. Bp. 1927

537. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Tary Lajos

A doge palota kapuja, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 24 1.

Tary Lajos
Régiségek, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 23 l.

51. kép. *Garamszentbenedeki festő, 1510: Vir dolorum és donátor.*

2. *A tizennégy segítőszent* (52. kép)
(Belső kép.)
3. *Krisztus az Olajfák hegyén*
(Külső kép.)

4. *Ostorozás*
(Külső kép.)

5. *Keresztvitel* (53. kép)
(Külső kép.)

6. *Kálvária*
(Külső kép.)
Fa, tempera, egyenkint 95×61 cm.
A garamszentbenedeki apátsági templomból, hol a szentvérkápolna oltárának szárnyai voltak.

Tary Lajos

"Pályázat bélyegekre" cimmel a lap bemutatja a dijnyertes és megvásárolt pályamüveket s felsorolja a müvészeket, akik az uj magyar levélbélyegeket tervezték.
Arató párt ábrázoló 6 filléres bélyegtervvel első dijat nyert Tull Ödön.
Csikóst ábrázoló 10 filléres bélyeggel az ötödik dijat kapta meg Sándor Béla.
Szent Istvánt ábrázoló 1 koronás pályamüvet megvásárolták. Tervezte: Földes Imre.
Ferenc József megkoronázását ábrázoló 5 koronás bélyeget szintén megvásárolták, tervezte: Tary Lajos.
Patrona Hungaria-t ábrázoló bélyeg a nyolcadik dijat nyerte, tervezte: Englert F. és K.

ÉLET, Bp. 1910. ápr. 10. II. évf. 15. sz. 500. lap.

Tary Lajos /1884- / MDK

"Az Országos Vasas Szövetség Országos Vas- és Gépipari Kiállitása" 1921.

"Országos Vas,Gép, Malom és Elektrotechnikai Kiállitás" 1923.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

40.l.

MOL

Tary Lajos
festő

kijelölésre ajánlotta a
bizottság

– Eldöntött pályázat

Grafikai Szemle 1910 évf 4 f. 104 l.

MDA

Tary Lajos

A doge palota kapuja, vf.

MAFB 5.kiáll. 8.Szal. 1916. nov. 24. 1.

natban levő munkálatok befejezése

t még október havában folytatni.-

gekre volna még szükségem:

1.100.-P.=	4.400.-- P.
	300.-- "
	250.--"
	150.-- "
	1.800.-- "
	100.-- "

ö s s z e s e n :	7.000.-- P.

kérem, hogy fenti összeget, a mun-

t sürgősen kiutalványozni méltóztas-

. Teljes tisztelettel:

Tary Lajos II. é.

Ferképzomfoiskávk

1933-34. 44. l.

Tary Lajós

l.

Magy. Müemlékei

III 300 l.

Tary Lajos

festő

l.

Magy. Művészlexikon

IV. k. 97, 99. l.

100, 101, 103. l.

Képekről

MDK

Tary Lajos

az OMIT által a szegedi Pick-szalámigyár felkérésére hirdetett plakátpályázaton loo pengős dijat kapott

Eldőlt pályázat. Magyar Iparművészet 1929. 171.l.

MDK

Tary Lajos

Lélekmérő Szent Mihály c. plakátjával az alábbi pályázaton II. dijat nyert

Az egyházmüvészeti kiáll. plakátpályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 1926. 128.l.

Tary Lajós

fenő

l. Magy Mincsiteka

IV. k. 267 l.

Tary Lajos (1884-)

Marx. (Bélyegterv, 1919/Tus, 1801
150 mm.
Szerepelt a kiállításon.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Ex Sándor. Bp. 1959. 48 l., ill.

17.l.

Tary Lajos
festő

L.

Mag. Nemzeti Múz.
III. 280. l.

54. Richter Dávid.

Sz. 1661-ben v. 1662-ben + 173

54. II. Rákóczy Ferencz.

látható, fordul, de

Mellen alól, balra néz. V
fekete, szeme kék, arcza leberetvál
öltözött, balvállára vetett piros p

Vászon, méretei 77: 61.5
Festette: Richter D.
A Nemz. Muz. képtárából.
Át. Képt. 10. és Magy. Képt

Kifüggesztésére vonatkozó
A Nemzeti Muzeumban. 1868
I. 45. - 1876: VIII. 73. - 1878: VIII. 3
VIII. 361. -
A Tört. Képcsarnokban. 18

563
(TK)

904: V. 2.

Tary Vilmos 2o é. szakajtókészitő MDK

Szolnok

Tanulmányfej, szén

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. M.Szol. 1950. jun.

14.1.

MDK

Tary Lajos
3oo koronás dij

Bélyegpályázat. M. Iparmüvészet, 1916, 2oo l.

MNK

Tary Lajos

Pick-szalámigyár díja 100 pengős plakátpályázat

Magyar Iparművészet, 1929. 171 l.

MDK

Szokolay B: Művészeti szemle. Erdélyi Helikon.
1929, I[1].évf. 1.sz.

Tary Sajos
festő
1900-4.

Eimisk 1930
89. l-

A miniszter rendeletéből:

osztálytanácsos.

A hivata

m

Tary Lajos

U. 4145

cröd
2

Magyarság. 1925.

dec. 24. (Az uj magyar
érepénzek tervezésére
hirdetett pályázat ered-
menye.)

I. dij a 2 filléres
tervezésénél

Vizkeleti Tamás báró:

Derékon alól, hétnyolc
dőke, bajusza s körszakála fekete.
Kát pontó övet fogja, mely méllé hu
téjén s paszománttal díszített fe
s oldalán kard lóg. Alól a pár
„Thomas L: Baro Vizkelethy,
Praefuit Annis
Olajfestés, vászonra, méret
Az 1890: I. 4-diki level, illetőleg
déka, mely az ~~Vétetett~~: 1890. évi m
rat alapján ~~Ára~~ Gosztonyi Imre ~~C92~~

97/90 L. 22020/90

Tary Lajos

l. Magy. Nemzeti Múz.
VIII. 288. l.

Tary Lajos MDK

Éjszaka, vizf.

Mücsarnok 1933. Fiatal müvlszek kiáll.

MDK

Tary Jaśko

Ujazdka, viaf.

Mlocarnok 1922. Piątal mówiasek Kiáll.

MDK

Tary Lajos, 1884--

Az O.Vasas Szövetség O. Vas- és Gépipari Kiáll.

O. Vas, Gépm Malom és Elektrotechnikai Kiáll.

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Tary Lajos

Éjszaka szépe, vf.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.
29 l.

Tary Lajos MDK

Az Országos Vasas Szövetség Országos Vas- és Gépipari Kiállitása, 1921

Országos Vas, Gép, Malom és Elektrotechnikai Kiállitás 1923

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Tary Lajos, MD K

az alakrajzolási szakosztály jeles növendéke.

(művészeti)
Hamvay Ödön: Az iparfiskola jubileuma.
Művésza Ipar. 1905.nov. 15. I.évf. 3.sz.36.l.

BUDAPEST
42 VI. 14

Tary Lajos
festő

Építészet
1942. 31. l

Szépmíves zet

LII.

TALVA.

blom

Tary Lajos

önállóan dolgozik –

Értimisk 1905/6.

19. l.

~~Austria III 193.~~

Tari Lajós

200 k. államsegély

Értímisk 200 k.

~~Aradi Kölcsey Egyesület Tv. 757~~

Tari Lajos

Isk. pályázatos diori-
tó festésetben elís-
merő Elevel-

Értimisk 1902/3. 52 l.

Tari Lajos

Térkitöltés egy templomban, pályamu, repr.

Értimisk 1903/4.

A MAI OLASZ MÜVÉSZET K

I. Fes

Közel harminc éve hozta ny
kiáltványát, amelynek határozott c
-természetesen csak elméletben- a
szetet, s helyébe olyat állitson,
müvészetét. ~~kmely~~ Különbözőt nemc
minden látható és megtapintható v
gondolatoknak csak a lényegét, váz
tabb fizikai és geometriai törvén
forradalom, amely szembefordult a
vetette a szépet, s olyan feladatr
és sikban ábrázoló müvészetek cél
egy időben, különböző helyen törté

És még tizenöt éve sincs,
másik forradalom kitörését. Musse
meghóditsa az olaszságot, s annak
Régi álom, a legnagyobb olaszok á

Tary Lajos

Akt vágzolásban II. díj:

Értimisk 1903/4, 30 cl.

Tary Lajos

Kandalló-Eret, fenti terve

repr.

Magyar Iparmüvészet

1905. 228. l.

A BUDAPESTI
GÖR. KAT. MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉG
BUDAPEST, VII., RÓZSÁK-TERE 9-10.
Telefon: 33-4-81.

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

A Műemlékek Országos Bizottsága tekintetes *úrnő úr*

E l n ö k s é g é n e k.

H E L Y B E N.

Tary Lajós

Iparmű vészeti tervezés
Legyező-terv.
Repr.

Értimisk 1904/5.

Párisi népkönyvtár III. 53.

Tary Lajos

okl. vajztanitó Bpest

Értimisk 1910/11. 7 l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

ELNÖK

Tari Lajos

alakrajzban I. díj

Értimisk 1904/5

14. l.

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Tary Lajos

festő

Műcs. kiáll, 1919 tól

Pipics 121. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PETER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Tary Lajos

festő Kalocsa

1933. szept. Fiatal művészek

Kiáll. 240

Tary Lajos
festő

László

Jendrassik Borbála:
Szepes vármegye
középkori falképei.
Bp. 1938. 39. l.
40. l.

X.
VI.
XIV.
VIII.
XV.
VII.
XI.
Műelárusító hivatal
Karácsonyi kiállítás
Büffet
Vészkijárat

Tary Lajos
festő

A kik 1904-től fogva belépnek a Társulat tagjai közé, azok már most ingyen látogathatják a tárlatot, mihelyst a tagsági jegyet kiváltották.

Jendrassik Borbála:
Heves vármegye
középkori falképei
Bp. 1938. 11. l.

Hivatalos Közlemények V. 299.

Tary Lajos

1905 őszi

Kir. II. Nemzeti Szalonban

A tenger lakói, vízf.

100 K.

Ezüstpohár, crápás testtel, a M. N. Múzeumban.

III. 77.

2

Tary Lays

U. 4203

Wyprzedzają mieszanie III. 238.

Tary Lajos

U. 4145

Tary Lajos

MAGYAR MŰVESZET

1926. 38

LEVELEZŐLAP

Feladó:

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

~~Báthory-család somlyói ága~~

~~II 163.~~

Tary Lajos

postabélyegekre Eurt
pályázaton 300 Koronás
díj
Műveszet 19/6.82 l.

T. 4630.

kastély őrtornyos kapujához
etnek, mig az udvaron kisebb

LAS
ri.

2 cm.

4.

Tóry Lajos

1920/21

Ferkápzomfoiskávk

124. l.

KÖNYVESBOLT 3235 sz.

...nlékel. Orn-Birotthage

Ratios is 10

...iséró kámla nerinti

...ennyt

...ó ..... nap.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
Könyvesboltja
Budapest IV, Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon: 89-5-40.

Tary Lajos

300 k államsegély

Értesítő 1903/4. 32. l.

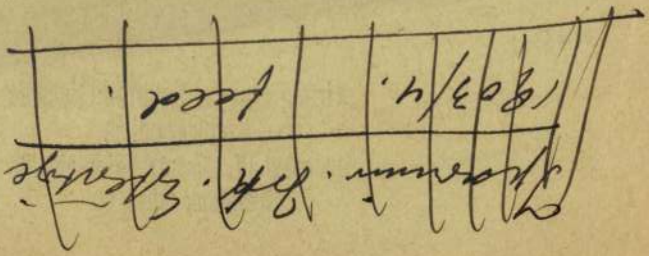

t század
ynek alá-
Ofen"./U-
szláv

ép négy szélén, ~~[illegible]~~ német, vlasz
Föv. Múz.

35-40

egyről
kőnyo-

rnyékével
égén. Kőnyo-
omtatta és

ánchid pesti oldaláról tekintve.
th.- (Levélpapírfej léc) 21x11 cm.-

Tarj Lajos

Térkitöltés egy templomban.

Repr.

Magyar Iparművészet

1904. 79. l.

Tary Lajos

festő

Végbíró jeles eredm.

Kitiminsk 1904/5

19. C

Tary Lajos

Műtsarnok
1919–20. téli kiáll. 492
1920–21. téli kiáll. 479

Séd V. 194.

Tary Lajos

Művészet 1903 62, 103. 139.

– 1908. 270, 271.
– 1910. 180
– 1915. 336

Magyar Művészet
1926. 38

David Gerard: A gyermek Jézus imádása 123 (607), 1336 (86).

~~Papissa, Johanna II. 38~~

Tary Lajos

Jelb -

Miscarnek

1915-16. sajós,

helyes er?

lex. utmaner

Érkezett 1904. január 15.

42/1904. Z. (Budapest, 1903. decemberben 31-én 89416. Z. a.)

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az 1903. évi rendkivüli segélyeket a Szegzárdi, pozsonyi, Kombatthelyi, Eczthelyi, versecz-i és a budapesti könyvtár-egyesület központi könyvtárának kintalóanyzza. (I-VI. leiratok: Szegzárd, Pozsony, Kombatthely, Kezthely, Versecz és Budapesti könyvtár-egyesület, 1904. II. 11.)

Tary Lajos

1919. okt. kiáll. N. Szalon

Muskátli, tempera, 400.–

Szőllőtőke, vízf. 500.–

1919. egyházmuv. kiáll.

Magyar szentek könyörgése, olajp. 5000.–

Transfiguratio, olajf. 1200.–

Mária menybevitele, olajf. 1200.–

~~Arch. Kösl. U1. 133.~~

Tary Lajos

Müvonet

1916.82

Spes VI. 273

· Tary Lajos

Múltasnik festő Bpest

1912 márc. ünk. - 315

Zala vármegye VI. 144.

9.

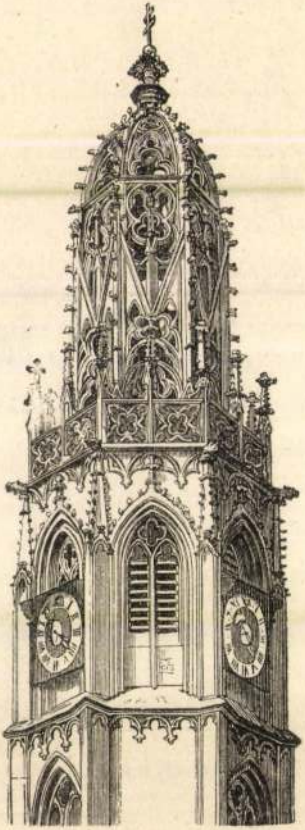

12.

Tary

festő

1918-ban restaurálta
a Kölcsdi Felsőhidvég-
pusztán lévő Jeszenszky
kastély egyik szobájának
Dorffmeister(?) freskóit

MoB irattár
193/1946. sz

TARY Lajos festő

Csongrád, Nagyboldogasszony-templom, 1914-15
falképei

CSMÉE 51., 53

összehasonlítást, mivel pontosan j
funkciójának alapvető eltérését: a
megválasztott ábrázolási motívumot
minden részlete fontos. A két torz
preparátum módjára vannak jelen (c
elrendezésben) ugyanazok a drapéri
amelyre a vállról lehulló köpeny b
lebernyegéből igyekeznek kiszabadu
figura mindkét vállán viseli köper
szárnyát jobb kezével felfogja; eb
átlósan induló redővonulatok íve,
vonulata. A párizsi szobor köpenye
be, másik szárnya övként van a der
hagyva a tunikába öltöztetett mell
a test elötti nagy ív a szabad köp
átvetett drapériarész között alaku
kinyúló bal kar emeli meg. A páriz
tehát sokkal inkább emlékeztet az
viseletére, s ennek felel meg a ta
csavarodó, megfeszülő, vagy szabad
drapéria viszonylatainak tanulmány
nagy anyagvonulatok és a kisebb, a
megfelelöen elsimuló másodlagos re
mintegy meggyőzően képviseli a rer
értelmezhető antik- vagy természet
eredményét, s a *Muldenfaltenstil* r
formalizmusa úgyszólván csak az ös
rétegében jut szóhoz. Ezzel szembe

Tarvitz, festő

l. Schervitz Mátyás

Tary L. MDK

Tary L. restaurálta a podolini r.kat.templom falképeit.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei.Bp.1954.197.l.

Tary MDK

A lehnici kolostor refektóriumának ~~falképeiről~~ falképeiről készitett akvarellmásolatai /1910/ és az akvarellek fényképei a MOB gyüjteményében.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954. 162.l.

Tary MDK

A zsigrai r.kat.templom falképeiről ~~kéxx~~ 1913-ban készitett akvarellmásolatai és ezek fényképei a MOB gyüjteményében.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.241.l.

Tery Lajos, festő

56.1 A Magy. Tanácsköztársaság idején készült műve: „Marx" (bélyegtérv) Papír, tus. 18 x 15 cm Ln 59.9. (40 old

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131.o.

Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960.Bpest,1961.
Franklin Nyomda.Bp.

Tary Lajos

MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotások

"Marx" bélyegterv Pap. tus.

GERELYES EDE:A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYŰJTEMÉNYE
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961.131-178.l.
140.l.

MIX

Tary Lajos, festö-graf.

a nagy díjat nem adták ki.
Fenti a pályázaton juta lombon részedült.

Döntés Budapest szépségeit propagáló pla kátpályázat ügyében.-Magyar ág. 1925. dec. 24.

MDK

Tary Lajos

Az új levélbélyegek pályázatára készitett munkáját megvételre ajánlotta a biralóbizottság.

Cikk: Az új levélbélyegek.

Magyar Iparművészet 1910. 132.l. és 10.sz.képmell.

Tary Lajos MDK

Magyar szentek könyörgése, olf.
Transfiguratio, olf.
Mária mennybevitele, olf.

Egyház és Müvészet
Nemzeti Szalon 1919.

Tary Lajos MDK

Régiségek, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

TARY Lajos rajztanai

falképmásolatairól

AH 1995 3.10.

Ybl-irodában töltött fontos i
információval rendelkezünk. A
Schickedanz az Operaház terve
Operaház megnyitása alkalmáva
megerősítik.[43] Ő maga egy 1902
vázlatában így fogalmazott: "
kezdte, hol számos magán és n
Főmunkatársa volt Yblnek a ma
az első mű tervezésében, mely
díjat nyerte, nagy része volt
említette, hogy mi volt az a
sem azt, hogy miben állt a kö
kezdő fiatalembernek kiállíto
Ornamentenzeichnert dícsérte.
Ybl-irodában már kezdetben is
rajzkészségét, és nem csupán
részletrajzok kidolgozásával

Ybl hagyatékából kitűni
pontosan, milyen esetekben -
munkatársainak, hogy rajzaika

Tary Lajos MDK

A doge palota kapuja, vizf.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Tary Lajos festőművész

Ejszaka szépe

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Műcsarnok.

Tary Lajos MDK

Piros almák, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Tary Lajos MDK

A főváros olcsó butorokra hirdetett pályázatának nyertesei.

Magyar Iparművészet 1927. 87.o.

Tartod vára

Udvarhelyszéki

l. Gaali I. 85. C

Tartod-vára (nyom)

Korondnál

Kővári Erdélyem. I.

45. l. 46. l.

331. *Károly badeni herc*

Domborm"ben és derékc
Jobbrafordultan áll, de vissza
csipőjére támasztott, parancs
pedig keresztes országalmán n
jának fürtjei vállaira omlanak
vált. Vértet és vállravetett pa
babérkoszorú övezi alól, a had
tott díszen, az aranygyapjas-
fölött, mely a kétfejű sast t
koronával.

Márvány, méretei 40 : 29 cm
400 K. — Átvétetett a Magyar Ne
1885 április 14-én (97–885 rgst. sz
ber 15-én (303–88 rgst. sz. B: 1

A kiállítására vonatkozó adat
Lotharingiai Károly. — 1907 : II
századból : Lajos Vilmos badeni h

MDK

Tartsányi-Schreiber Dániel rendőrkapitász

Sportoló, szobrász és festőm. rendőrök. Pesti Napló, 1937. jun. 2. 12. l.

Tartler Paul

ötvös

1644. meghalt

BRASSO
RE. 20. l

Tartler Paul

ötvös 1622

Lajd

Gyárfás Brassó 103

Tartler Pál

ötvös

† 1644. nov. 13.

irod.

Gy. Brassó. Erd. Muz.

385.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

igy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

MDE

Tartler Márton szebeni öntőmester

Somogyi István: Régi magyar ágyuöntők. Pesti Hirlap, 1943. ápr. 21. 5 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tastler János
harangöntő
1770.

Lásd
Arch. Ért.
1905. 163. l.

Nagy: A kecskeméti nagytemplom

Tartler János

hgöntö

Homoródalmás unit tpl.
Udvarhely vm.
nagy hg/a 1770.

Tml

Tartler János

ötvös

Sárd

Nyárfás Brassó 258

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Tortler Hans

ötvös 1632-86

Lásd

Gyárfás Brassó 320

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Tartler vagy Schwarz János

ötvös

irod belép. 1632. V. 25.
+ 1686. aug. 9

Gy. Brassó Erd. Muz.

383.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Tartler János

Homorod Almás. Unitárius templom, Udvarhely v. megye.

Ecclesia unitaria Homorod Almasiana fusa per Johannem Tartler Anno 1770.

Gerecze. A műemlékek 945 l.

és

Halavats. Arch. Ért. 1905. 1631

Tartler alias Schwartz Hanz

ötvös 1623

laid

Gyárfás Brassó 107

Tartler od. Schwarz Joh.

ötvös

1632. mesteré lett.

1686. meghalt.

BRASSO
RE. 21 l.

Tarsoly József

Kobrász és klisé metsző. A klisé metszést a nagy-enyedi (talán a szamosnyvári) orsz. fegyintézetben tanulta. Több metszvénye megjelent Alsó Fehér vármegye monografiájában.

U. 1443.

Ismeretlen írott kézirata 1914-ből.

Valószínűleg valamelyik nyomdai alkalmazottja volt Endrényi Imre nyomdájának

Tartaria von Laibach

XVI.

l.

Patakivárep

108. l.

Tartirek Felix pálos M.D.K.
fafaragó

Pápa, volt pálos templom butorai
1750 körül

Genth. Müeml. 1959 I. 238

MDK

Georg Tartler

1570-ben neve a brassói kőmives céh tagjai között említve.

Das Burzenland. III. köt. 1. rés. E. Jekelius kiad. Brassó 1928.

eml. 2. 184. old.

Tartler István

Botond c. vobra
repr.

Münčz Kurír

1938. 3 sz. 41. l.

Tarró Ilona

grafikus

1916-17

Élnök 1930

89. l.

A miniszter rendeletéből:

Szabó tanácsos.

A hivat

MDK

Tarsay Z., festöm.

Ismerkedés. Jelz.l.j.: Z.Tarsay, Vászon.
72x99.

Ernst Muz.aukciói. XXXVII. Kat. 47.1.
Evsz.?

III. D. 2

TARSIA, Pellegrino della legnaiuolo

Zsigmond idejében említik

Voit Pál: Mühely a Vis Dei Servin
Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. III. 2.

III.

M.D.K.

Tarsch Ferenc, fényképész

1842-ben a Háromkorona /Alpár Gyula/ utcai Somogyi házban levő helyiségében arcképeket készitett, mint dagu erreotipista. 248.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 248.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957.-Bibliotheca kiadó. Bp. 1957

Tarsaly Imre

a fiatal képzőművészek januári tárlatán szerepelni fogyak intarziái és faragásai.

Fáklya, 1943. XII, 23.

Tarsoly Imre

a, MOM Művelődési Központ képzőművészeti kör tagjainak kiállításán szerepelnek a művész munkái.

Tokaj, 1977. jan. 3.

Tarsoly József

N. 1443

Tarr Zoltán MDK

Megjelent a művésztelep megnyitásán.

--; Kapunyitás a böszörményi művésztelepen.
Hajdúbihar megyei Népujság. 1964. júl. 28.

MDK

Tarr Zoltán festő

Egy tál, egy alma. Tiszántuli Néplap, 1948.dec.12.

Tarr Zoltán

MDK

Képei jan. 1 ig megtekinthetők a Déri Muzeumban.

--: Megnyilt a tiszántuli képzőművészek grafikai kiállitása.

HAJDU-BIHARI NAPLO. 1957. dec. 17.

Tarragona

(Spanyolország)

Jolán árpádházi

hercegnő síremlére

Kevesen tudják, hogy a nemrég felszabadult spanyol városoknak, Tarragonának román stílusú székesegyházában egy árpádházi királyleány alussza örök álmát: I. Jakab arragóniai király felesége, Jolán hercegnő, aki II. Endre magyar uralkodó leánya volt. (*Képes Krónika 7. sz. K. M.*: A kincses Barcelona.)

*

Querfurt.

...en, ~~meghalt~~ Bécsben 1761-ben.

...

...nürke lovon látjuk a vadászt, ki a kezei-
...lhajtott karimás kalapját toll díszíti, egy
...ye fehér, nadrágja piros s csizmája sar-
...kutyája van s mögötte ló áll, melyet ka-
...gyas vidék ~~a jobbra~~ ~~lió~~ város ~~a vinnen~~ sal s ezelőtt tó-
...n kit ember tűnik fel, kiknek egyike
...olt felhőzött.

2·3 : 26·8

25 : 30 cm.

Lápló ajándéka.

Pg. 163

Tarr Zoltán MdK

Szerepelt a Déri Muzeumban 1957 dec. 15-én megnyilt kiállitáson

Dr. Tóth Ervin: A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiállitásáról.
HAJDU-BIHARI NAPLO, 1957. dec. 25.

Tarr Zoltán

Elkészült a debreceni művészeknek a Déri Múzeumban 1956 okt. 7-én kezdődő őszi tárlatára.

Kapusi Erzsébet, Fábián Sándor: Az Őszi Tárlat előtt.

Hajdú-Bihar megyei Néplap. Debrecen. 1956. okt. 3.

HDK

Tarr Zoltán (festő)

Nagyerdei képe szerepelt a Déri Múzeumban (Debrecen) megnyílt Őszi tárlaton.

Tóth Ervin: Őszi tárlat 1959.
Alföld, Debrecen, 1959. 5-6. sz. 111. l.

MDK.

Tarr Zoltán

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 dec.4.

Tarr Sándor

dudás: A világ legnagyobb kínaporcelán vázájától a miniatűr rajzokig. (Tarr Sándor) - Mesterművek 1967. jan. 4.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

80. l.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

.niszteri iroda s.tiszt.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Tarr Rózsa

festő

lánya

Zsadányi Tarr

Rózsa

alatt.

A hivata

m

Tarr Sándor MDK

A herendi Porcelángyár iparművésze

Bruck Tiborral öt készletet fejezett be /külföldi rendelésre/, a belgáknak hamutálcát készitének, Brüsszel városházát festik rá.

(Kerekes): A herendi iparművészek hétköznapjai. KÖZÉPDUNÁNTULI NAPLO, Veszprém. 1957. V. 25

Tarr Zoltán

festő

M.D.K.

A kiállításon részt vett.

Erdős Kamill: IV. Alföldi képzőművészeti kiállítás Békéscsaba

Művészet, 1961. augusztus. — 42 l.

Tous Textes
Je suis

Tarr Miklós, [munkás] festő MDK

A csillaglegyi tárlat egyik kiállítója.

A főiskolai felvételi vizsgán is megfelelt.

Artner Tivadar: Vasárnapi festők 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 10.

TARR Miklós szobrász

LAMPERT Melánia: Józsefvárosi kálváriák. = Heti Budapest. III.évf.4.sz. 1991. jan.25. 14-15.p.ill.

Bp.,VIII.Golgota-tér , egykori kálvária

LEMPERT Mária

Tarr Miklós szobrász

Újabb képzőművészeti alkotásokat kapnak a közterületek

Újabb képzőművészeti alkotásokkal gazdagodik az idén Budapest és az ország több más települése: több mint hetven szobor készül el a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat műtermeiben. Az alkotások egy részét felszabadulásunk 35. évfordulója tiszteletére avatják fel.

A Városligetben levő műtermekben a befejező munkálatokat végzik *Marton László* nagyméretű bronzszobrán, amelyet *Ruzsa* községben állítanak fel. Kunfehértó főterére kerül *Rétfalvi Sándor* monumentális felszabadulási emlékműve, *Garára* pedig *Szathmáry Gyöngyi* háromfigurás köszobra. *Aszódon* helyezik el *Papakrisztosz Andreasz* kőből készült alkotását.

A magyar és a horvát nép életét idézi *Gyurcsek Ferenc* szobrászművésznek a *barcsi* határállomásra kerülő hatfigurás kompozíciója. Az első félévben felállítják *Vigh Tamás* esztergomi millenniumi emlékművét, amely egy hatalmas kőszekéren álló, négyméteres figurát ábrázol. A *Kálvin téri aluljáró* dísze lesz *Illés Gyula* 28 négyzetméteres reliefje, és *Győrbe* kerül *Melocco Miklós* gránitból készült kétméteres Radnóti-szobra. A rekonstrukció alatt álló Műcsarnok új díszes kapuját *Tarr Miklós* szobrászművész formálja bronzba, s ugyancsak bronzba öntik *Csikai Márta* Táncoló című alkotását, amely *Zalaegerszegre* kerül. Az idén *Borsos Miklós* három szobrát készítik el a Képzőművészeti Kivitelező Vállalatnál. Budapest köztereit ékesíti majd Beethoven és Kassák domborműve, *Szentes* város dísze lesz Horváth Mihály portréja. A nemrégen elhunyt *Pátzay Pál* Kossuth-díjas szobrász Bethlen Gábor-mellszobrát *Hódmezővásárhelyen* állítják fel. *Varga Imre* Veres Péterről készített mellszobra *Debrecenbe*, Liszt Ferenc portréja pedig *Mecseknádasdra* kerül.

A Városligetben megtekinthetik az érdeklődők a rendelésre készült alkotásokat; a télen-nyáron nyitva tartott bemutatón évenként 20—25 szobrot állítanak ki közszemlére.

tantestület tagjai alakítottak szín-
játszó kört, és a nézők között
diákjaik is ott ültek. A népmű-
velő nehezen nyugszik bele, hogy
a színjátszás nálunk még mindig

várók elképzelései között.

Sikereik igazolni látszanak erő-
feszítéseiket.

Kékesi Katalin

MDK

Tarr László

Fóthy E: Képzőm.kiáll. ... a római M.Akadémián.
Magyar Nemzet, 1947. jun. 12.

Tarr L[illegible]szló

Nyiregyházi származásu festő

"Vihar."

Diósnegi Balázs: Látogatás a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

SZABOLCS-SZATMÁRI NÉPLAP, Nyiregyháza. 1956. jan. 15.

Tarr Rezső

1894/95 - 1898/99

Ferképzomfoiskevk

139.

T. 4631.

két emeletes kastélyon túl a
ata:

LAS
ccid.

2 cm.

-94-573.

Tarr Rezső

wul Bpest 1878 Rh-
apr. 15.

1896/97 III c Univeszno-

1897/98 I " "

1897/98 II " " "

1898/99 I-II 4 éves uni-
veszno

Manet, traneria festo V. 212

Tarr Rezső

Vul. Budapest 1878

Rk. 6 korepetit. 1 ipar mur

1894/95 I–II. I ontál

1895/96 II "

Kairo' h. n. V. 54.

Tassy Klára

MDK

festő

a Fiatal Képzőművészek Studiójának első kiállitásán (Ernst Muzeum) szerepelt

figurális kompozicióival.

Péter Imre: Fiatal művészek kiállitása az Ernst Muzeumban.

Népszabadság, 1958 szept. 28.

TARR JÁNOS, tobakos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1./ V. tobakos.266 .old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

MDK

Tarr János szobafestő s. Szabadszentkirály

Levétel a keresztről, of.

Sziget, of.

Pécsi Képzőmüv. és Müber. Társ. Pécs, 1934. máj. 3. l.

Tarr János szobafestő MDK

Ima a hazáért, olf.
Akt, olf.
Tengeren, olf.
Tájkép, olf.

Pécsi Képzőm.és Műbarátok Társ. 1933. máj.
Első tehetségkutató kiáll.

Tart Gitoán

Grabrai a Galéria új szerzeményei.

Kádár Márta: Új szerzemények a művészetben.

Nógrád, Salgótarján, 1971. júl. 2.

Tarr István

Szobra Került a Nemzeti galériába
1970-ben

N.N.: Grónist Romok tányában

Esti Hislap 1971 II. 26

Tatr István

Semmelweis-szobrát Miskolcon állítják fel.

Új szobrok a fővárosban és vidéken.

Magyar Hírlap, 1969. február 11. 9. l.

Tarr István

a Műcsarnokban rendezett kiállításon művei szerepelnek.

Esti krónika I.

1972. jan. 15. 19.00 Ka

Tarr István, szobrász

A barbárok harcát ábrázoló szobercsoportját már elhelyezték a téren.

↓ kobor: Repr.

— : Március 15-e tér 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 11.

Tarr István, festőművész

Élet nagyságánál nagyobb
mellszobrot készített Dobi
Istvánról. (Szöveg.)

— Emlékművet állítottak mű-
helyében Dobi Istvánnak

8.

Népszabadság, Bp. 1971. május 18.

MDK

Tarr István, kobrák

A N. Galéria Tarr István – művel gyarapodott.

— : Ivóküst, homokbányában

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 26.

Tarr István szobrászmüvész

A földalatti gyorsvasut diszitésére szobormüvek készülnek, melyről rövid közleményben számol be a lap, s felsorolja a részvevő szobrászok között a müvészt is.
Az elkészült müveket már gipszbe öntötték.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. aug. 14.
III. évf. 17. sz. 8. lap.

Tarr István

A Bperti Művészeti Hetek keretében megrendezésre kerülő első nemzetközi kisplasztikai biennálén alkotása szerepelni fog.

Kompozíció '71, 1971. VIII. 12. 18.25 D TV/11

Tarr István

Székely András kiállításismertetésének /"Kilencek"/
a festői művészre vonatkozó megjegyzéseit bírálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőműv.Almanach 2., 1970/
Művtört.Írt.1972.2.sz.156-160.l.
157-158.l.

Tar István, szobrász

[Tar]

L: Szabó Iván

Grezsa Ferenc: Szabó Iványról 138-142

Tiszatáj, Szeged, 1978 okt XXXII/10

Tarr István
szobrász

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Lyuzsa: Utcák-terek művészete 1959-ben
Élet és Irodalom, 1960. febr. 12.

1972. X. 28. 19.35 D. Petőfi.

Láttuk, hallottuk.

- Fülhivjuk hallgatóink figyelmét, néhány kiemelkedő jelentőségű kiállitásra. A Magyar Nemzeti Galériában láthatják Tarr István szobrászművész amlékkiállitását, és Kusztos Endre grafikusművész bemutatóját.

- A Szépművészeti Muzeumban a Zene és szinház a grafikában, és a XX. századi művészet kiállitásokat.

- A Műcsarnokban pedig Mark Sagal festőművész kiállitása várja a látogatókat.

- - - - - - -

Képzőművészeti kritikai műsorunk hangzott el. Szerkeszti:
Ambrus Tibor.

1021

1972. X. 28. 19.35 D. Petőfi.

Láttuk, hallottuk.

- Fülhivjuk hallgatóink figyelmét, néhány kiemelkedő jelentőségü kiállitásra. A Magyar Nemzeti Galériában láthatják Tarr István szobrászmüvész emlékkiállitását, és Kusztos Endre grafikusmüvész bemutatóját,
- A Szépmüvészeti Muzeumban a Zene és szinház a grafikában, és a XX. századi müvészet kiállitásokat.
- A Mücsarnokban pedig Mark Sagal festőmüvész kiállitása várja a látogatókat.

- - - - - - -

Képzőmüvészeti kritikai müsorunk hangzott el. Szerkeszti: Ambrus Tibor.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Tar István, szobrá

MAGYAR HÍREK

művész

1978 OKT 7

1021

Új, végleges helyére, Szeged újjáépített tiszai partfalára került a „Tisza" című szobor, Tar István szobrászművész alkotása

MTI — Tóth Béla felvétele

igra

Az „Egy kis hazai" című nyári műsor egyik eseménye volt, amikor megforgatták a szerencsekereket és a nézők közreműködésével kihúzták a Szülőföldünk Rádió világbajnoksági totópályázatának nyertesét. A szerencse *Szabó Ferenc* brémai lakosra mosolygott: magyarországi utat nyert.

A Szülőföldünk Rádió vendégeként Szabó Ferenc szép napokat töltött Magyarországon. Hazautazása előtt látogatást tett a Magyarok Világszövetsége székházában is, ahol *Molnár István* főtitkár-helyettes fogadta. Szabó Ferenc elmondta, hogy rendszeresen jár Magyarországra: végignézte a válogatott selejtező mérkőzéseit. Éppen ezért töltötte ki meglehetősen borúlátóan a totó-szelvényt.

A beszélgetésen nemcsak a sportról, hanem Szabó Ferenc magyarországi élményeiről is sok szó esett.

Szabó Ferenc

Gábor Viktor felvétele

Radó György (Brazília): Deusa negra

Tass István szobász

Mürek nem emlitve

1965. dec. 22. Pestmeggei kiseap

Tarr István

Horváth Gyula műgyűjtő Velencei-tó menti nyári lakjának kertjében rendezendő szabor-kiállítás számára felajánlotta egyik darabját.

Vázlatok, régiségek; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 22. l.

Tarr István szobrász

Diszkutat készít a Március 15 térre

N.N.: Előkészületek Pest-Buda egyesítésének 100. év-fordulójára

Magyar Hírek 1971 III. 6

Tarr István

Szabsa a Nemzeti galériába
Szerült

Kádár hárta: Ly szerzemények
a Muzeumokban

Napló 1971 III. 5

Tarr István

Alkotásai nagy részét a zsennyei művésztelepen Résúti.

Magyarország 1966. jún. 26.

Tarr István szobrász M.D.K.

Fürdőzők c. kétalakos szobra a Lukács fürdő elé kerül

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a II. ke ület parkjai

Magyar Nemzet 1965. jul. 27.

Tarr István

szabász

A földalatti gyorsvasút számára készült münét már gipszbe öntötték.

Irodalmi Ujság, 1952. Aug. 14.

Tarr István

nohász

M.D.K

Méltatás.

Lanár Sándor: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás elé

Művészet, 1965. október - 20 lap.

Tarr István, szobrász MDh

Szelevendi lendületű kislány – szobra megkapó.

Rózsa Gyula: Kompozíció a Gellértheggen 8–9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. sept. 11.

Tarr István

Műve szerepelt az Ernst Múzeum kiállításán.

Bildene Aunst, 1958.3.sz.

MDK.

Tarr István

Kiállitásának hiradása

Esti Hirlap 1965 juli 19.lap -

Tarr István

Balassi Balint mellszobrát
a megyitrzigeti Művészsétányon állítják
fel.

Magyar Nemzet
1969 máj 8.

Tarr István, szobrász

Mosk

Szökőkút figurája

(fénykép →)

Repr.

– : Szép szobrok az új parkban

3

ESTI HIRLAP, 1965. aug. 11.

Tarr István, kobrász MDK

A Margitszigeten elhelyezett
művész kobrok egyik alkotója.

–: Kobormúzeum lombsátorral 8.

NÉPSZABADSÁG, dn. 1966. aug. 19.

Tarr István

Szökőkút figura a pelléstheggyi Jubileumi Parkban (szepró)

Magyar Ifjúság 1965 VIII. 20

MDK

Tarr István

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.4o.

M.D.K.

Tarr István
szobrász

Plasztikai művészet állítottha
ki

Fáthy János: Harám kiállítás
Művészet, 1968. január - 40 lap.

MDK

Tarr István, szobrász

Kiállít.

—: Gyűjteménye, kiállítás Veszprémben. 2

ESTI HIRLAP, [illegible].1957.aug.12.

Tarr István szem

"Kilencek" tagja

→ Szabó Zoltán

MŰVÉSZET 1985/2/40

Tar István, szobrász

MDK

Kiállít.

— : Veszprémi tárlat 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 6.

Tarr István szobrász – Holley György építész

fellúvást kaptak a Március 15.
tér rendezésére kiírt pályázatra.

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Tarr Illés ötvös

Kótai József: Ötvösművészet a hódoltság korában

Művészet, 1983. április

Tarr István
festő

M.D.K.

A konzultációs bizottság munkájában részt vesz.

Képzőművészeink kiszülődése a Tanácshőrtársaság ünnepére

Magyar Nemzet, 1959. jan. 31.

4l.

Tarr István MDK

szobra a Népstadion Verseny utcai oldalánál:

Gránátvetők.

284.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1959.

Terr István szobrász M.D.K.

Kétalakos " F-rődök" szobra a Lukács fürdő elé kerül

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a I. került parkjai
Magyar Nemzet 1965. julius 27. 4.l.

Tarr István.

A földalatti gyorsvasút pályaudvar nagycsarnokába felállításra kerülő szocialista tudomány szobrát készíti.

Magyar Nemzet, 1957, Szept. 21.

Tarr István.

A földalatti gyorsvasút állomás kupolája alatt lesz felállítva „Szocialista tudomány" c. műve.

Szabad Nép, 1952. ápr. 13.

Tarr István M.D.K.

Müve a kiállitáson dija zva

Zsákolók / a " Legjobb munkaábrázolás" dijjal kitüntetett olajfestmány

repr.

A XV. Vasutas Képzőmüvészeti Kiállitás

Munka 1965. márc.

Tarr Hajnalka kiállítása

FORM

STÚDIÓ FKSE

Kurátor: Kerekes Gábor
Megnyitó: 2006. december 5. 19 óra
Megnyitja: Szoboszlai János
Megtekinthető: 2006. december 22-ig
keddtől péntekig 16-20,
szombaton 12-16 óráig

Tímár Árpád
MTA Művészettörténeti
Kutatóintézet
Budapest
Úri u. 49.
1014

Stúdió Galéria
1053 Budapest
Képíró u.6.
Tel: 4110235
http://studio.c3.hu

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM

FORT

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

TARR HAJNALKA

Pedig menteset kértem / But I ordered it with no gas

megnyitó / vernissage: 2008. július 10. csütörtök, 19.00 - 21.00
nyitva / on view: 2008. július 11 - augusztus 16.
kedd - péntek / Tuesday - Friday 14.00-18.00
szombat / Saturday 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest H-1014

A kiállítás a Reneszánsz Év - 2008 keretében, a Műcsarnok szervezésében me
Na, mi van ? - Kortárs magyar művészeti körkép című programsorozat része.

reprodukció / front side: Tarr Hajnalka: Pedig menteset kértem, filc, papír, 70 x 100 cm, 2008.

Budapest, VI. ker., Király u. 76. T: (1) 413 7608 www.acbgaleria.hu acbinfo@acbgaleria.hu

Az acb Galéria fő támogatója / Main sponsor: pannon

Támogatók és szponzorok / Partners and sponsors: nka Nemzeti Kulturális Alap

What's up? Na mi van?

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

BUDAPEST 20 08.06.30. KA 62 KA

TARR HAJNALKA

Pedig menteset kértem / But I ordered it with no gas

megnyitó / vernissage: 2008. július 10, csütörtök, 19.00 - 21.00
nyitva / on view: 2008. július 11 - augusztus 16.
kedd - péntek / Tuesday - Friday 14.00-18.00
szombat / Saturday 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest H-1014

A kiállítás a Reneszánsz Év - 2008 keretében, a Műcsarnok szervezésében me
Na, mi van ? - Kortárs magyar művészeti körkép című programsorozat része.

reprodukció / front side: Tarr Hajnalka: Pedig menteset kértem, filc, papír, 70 x 100 cm, 2008.

Budapest, VI. ker., Király u. 76. T: (1) 413 7608 www.acbgaleria.hu acbinfo@acbgaleria.hu

Az acb Galéria fő támogatója / Main sponsor: pannon

Támogatók és szponzorok / Partners and sponsors: nka Nemzeti Kulturális Alap

What's up? Na mi van?

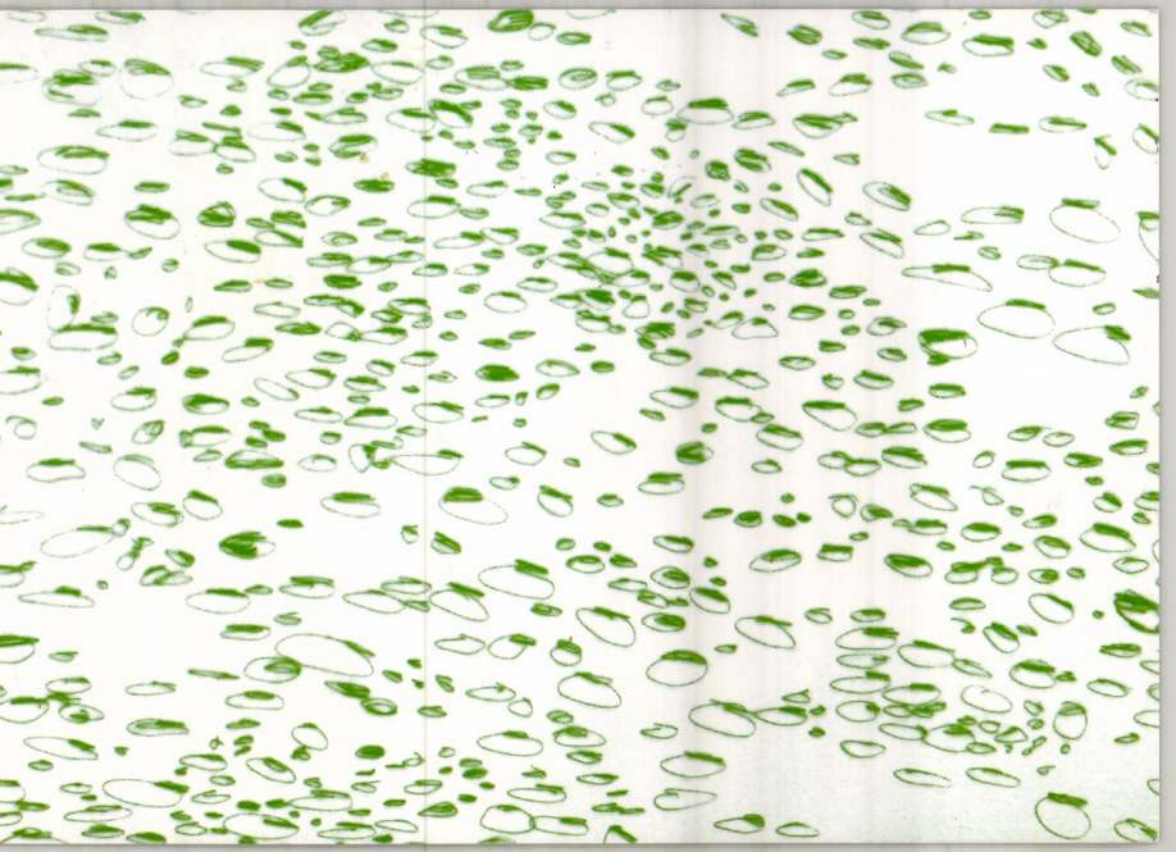

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

BUDAPEST KA 02 KA 2008.06.30.

TARR HAJNALKA

Pedig menteset kértem / But I ordered it with no gas

megnyitó / vernissage: 2008. július 10, csütörtök, 19.00 - 21.00
nyitva / on view: 2008. július 11 - augusztus 16.
kedd - péntek / Tuesday - Friday 14.00-18.00
szombat / Saturday 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

Timár Árpád
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
H-1014, Budapest

A kiállítás a Reneszánsz Év - 2008 keretében, a Műcsarnok szervezésében m
Na, mi van ? - Kortárs magyar művészeti körkép című programsorozat része.

reprodukció / front side: Tarr Hajnalka: Pedig menteset kértem, filc, papír, 70 x 100 cm, 2008.

Budapest, VI. ker., Király u. 76. T: (1) 413 7608 www.acbgaleria.hu acbinfo@acbgaleria.hu

Az acb Galéria fő támogatója / Main sponsor: pannon

Támogatók és szponzorok / Partners and sponsors: nka Nemzeti Kulturális Alap

What's up? Na mi van?

K 08.07.01

Tarr Béla M.D.K.

Az előadás diszlete

Gábor Áis tván: Három ~~vigjáték~~ egyfelvonásos vigjáték a kaposvári Csiky Gergely Színházban

Magyar Nemzet 1965. január 23. 4.1.

M.D.K.

Tarr Béla

Slavomir Mrozek: "Bübájos éj", "A nyilt tengeren" és „Károly" c. három egyfelvonásos darabjához készitett "..jó mozgást biztositó, hangulatos.." diszleteket,-irja Kürti László: "Izgalmas szatiraest" c. kritikájában a kaposvári Csiky Gergely szinház előadásáról.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. jan. 29. IX. évf. 5. sz. 23. lap

131

M.D.K.

Tarr Béla

"Szelistyei asszonyok" c. diszletképét mutatja be többek között a Madách Szinház előcsarnokában rendezett szcenikai kiállitása, amelyet a beszámoló külön megemlit, a diszletekre vonatkozó krtikájával kapcsolatban.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 22. VI. évf. 25. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Tarr Béla

A kaposvári Szinházban került bemutatásra "Svejk a második világháborubam" c. darab, amelynek diszleteit és jelemezeit tervezte.

Nagy Judit:
Svejk a második világháborubam, Brecht ősbemutató Kaposváratt. c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. január 12. VI. évf. 2. sz. 21. lap.

M.D.K.

Tarr Béla

"Szelistyei asszonyok" c. diszletképét mutatja be többek között a Madách Szinház előcsarnokában rendezett szcenikai kiállitás, amelyet a beszámoló külön megemlit, a diszletekre vonatkozó krtikájával kapcsolatban.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 22. VI. évf. 25. sz. 34-35. lap.

Tarr Béla MDK

"Szelástyei asszonyok" illusztrációja

Illés Jenő: Diszlet és szinpad.

Film, Szinház, Muzsika. 1962. jun 22.
34-35.l.

M.D.K.

Tarr Béla

A Pécsi Nemzeti Szinház előadásához, Tabi László: "Kártyavár" c. darabjához tervezett -a kritika által megdicsért- szinpadképeket.

Szinház és Mozi. Bp. 1954. julius 2. VII. évf. 27. sz. 10. l.

Tarr Béla, díszlettervező MDK

A Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátékán bemutatott mindanad díszleteit tervezte. (Előadás a MOM Művelődési Házában.)

M. G. P. : Gabriel Pat 9.1

NÉPSZABADSÁG 1962. márc. 30.

M.D.K.

Tarr Béla

Tabi László: "Kártyavár" c. szatirájához készitett diszletterveket.
A Pécsi Nemzeti Szinház előadása a Budapest-i Madách Szinházban.

Szinház és Mozi. Bp. 1954. juni 25. VII. évf. 26. sz. 29. l.

H. D. K.

TARR Béla

Díszlet Hugo: „A királyasszony lovagja" c. szinmüből (Bérésczaba)

Csillag István: Szintház a fol mögött - szabálytalan színi birálat Bérésczabáról
Magyar Nemzet 1961. marc. 1. 4. l.

Tarr Ferenc, szobrász

MDK

Tereferélők c. háromalakos kompozícióját Salgótarján új lakótelepén állítják fel.

–: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG

bu. 1965. jún. 9.

M.D.K.

Tarr György (nagváradi) építész

tervei szerint és mü-
vezetése mellett épül a
nagváradi nőgyógyásza-
ti klinika.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI .évf.
okt. 29. sz. 2 old.

VASS TAMÁS: DOBOZAINK

ber volt? – vágott közbe a

eneket nem tudok már...
véli, én olyan jó vagyok...
en már sok idő... Hány év?
iztos... Elmondtam min-
on, szorozzon! Kérem!
Nagyjából, hozzávetőlege-

öreg és hallgatott.
? Öt? Húsz?
em szólt.
ék is ittak! Cigarettáztak
á át! És mind beteg volt.
tüdőbajuk volt, és még
et! Mama negyven évig
ymamának harminc év-
előtt vágták ki az első

éves koráig szakadatlanul. És mind ivott. Na jó, a legtöbb. Azért mert dédpapa nem bírta...

Az öreg szakállának fehér sűrűjében, mintha valami szánakozással elegyes mosoly már bujkált volna.

– Van dolga?
– Van.
– Sok?
– Egy.
– Lásson hozzá!
– Na, de mégis... Írjon be a könyvbe legalább. Hogy legyen valami támaszom... Két év vagy nyolc... Nem mindegy az nekem! Hogy osszam be! Mennyi? Hét! Öreg! Flórián! Az anyádat!

De a manó már beleveszett a pince

Tanszékének vezetője.
Búcsúztatása december 11-én
11 órakor, a Kerepesi temetőben
lesz. (F)

A gyászoló család mély
fájdalommal tudatja, hogy

TARR BÉLA

szcenikus, díszlettervező,
69 éves korában, súlyos betegség
következtében elhunyt.

Temetése december 12-én
14.30-kor a Rákoskeresztúri
új köztemetőben lesz.
(342004/1K)

El nem múló fájdalommal tudatjuk,
hogy

**BODORNÉ
FRISCHFELD MÁRIA,**

a szeretett feleség és édesanya,
gyermek, testvér és nagymama,
a köztiszteletben álló tanár és jó barát,
hosszan tartó súlyos betegségben,
52 éves korában, elhunyt.

Hamvasztás utáni temetése
1995. december 14-én 10 órakor
lesz az Óbudai temetőben.

A gyászoló család.

Urunk és üdvözítőnk rövid,
súlyos szenvedés után
1995. november 30-án hazahívta

SIPŐCZ ILONA JÓZSA

(1918–1995) nővért,

- szervezési és vezetői képesség,
- legalább ötéves vezetői gyakorlat.

A jelentkezéshez
rövid életrajzot kérünk csatolni.

A pályázatok benyújtásának
határideje:
1995. december 20.

Cím:
1536 Budapest, Pf. 391.

A borítékra kérjük felírni:
„Természetvédelem" (F)

☎ **A PSV** Hungária Kft. felvételre keres érettségivel rendelkező, az elektronika területén is járatos, 30. életévet be nem töltött mechanikai műszerészt. Alapfeltétel: a letöltött katonai szolgálat, irodagépes szakmai gyakorlat, B kategóriás jogosítvány. Jelentkezését várjuk a 168-9010 telefonszámon, 9–15 óráig, legkésőbb december 20-ig. (A005336)

☎ **Angolul** jól beszélő, gyakorlattal rendelkező autóbusz-vezetőket felveszünk, azonnali kezdéssel, gyermekek szállítására. 176-9088, 176-9775, 275-7840. (A005804)

A dinamikusan fejlődő külföldi autóipari beszállító, az ITT Automotive Kft. stabil munkalehetőséget kínálva, budapesti irodájába keres céltudatos, sikerorientált munkatársakat

FEJLESZTŐMÉRNÖK
(konstruktőr) munkakörbe.

Elvárásaink:

- **járműipari fejlesztésben szerzett gyakorlat,**
- **németnyelv-tudás,**
- **CAD-, Autocad-ismeret.**

A fényképpel ellátott, német és magyar nyelvű szakmai önéletrajzot

Ukjonalszlag 1995. dec. 9

TARR Béla

Tatt András
Ótvös.

Vázlatkönyvéből.
Kép.

A magyarországi műv. fejl. II. Kép sz. 388
Corvina 1970

MDK

Tarr Anna textiles

1.
Budiparrajzisk. 1935-36. 36.1.

Tarr Antal

terve alapján készült el a 67 x 33 cm. ovális terítő. A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 57 sz. reprodukció.

Janó Ákos-Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Tarr Antal

1930-as években tervezte kerek „Terítő" című művét: átmérője: 25 cm.; a kiskunhalasi Thorma János muzeum tulajdona. 27 sz. reprodukció.

Jonó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Tarr Antal

1920 körül tervezte a négyszögletes „Terítő" című művel. 26 x 26 cm. A kiskunhalasi Thorma János muzeum tulajdona. 13 sz. reprodukció.

Janó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Tarr Antal

tervezte az 1920-as évek folyamán kerek „Terito" cimű művét. Átmérője 12 cm. A kiskunhalasi Thorma János muzeum tulajdona. 14. n. reprodukció.

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Tapp Antal

tervezte 1920 körül „Női olivetgallér"
című művét. Hossza 26, szélessége 26 cm.
Magántulajdon. 15 p. reprodukció.

Jankovics-Voráth József: Hollósi csipke,
Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Tarr Antal

tervezte az 1920-as években négyszög-
letes „Terítő" című művét: 13 x 13 cm.
A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona.
16 sz. reprodukció.

Janó Ákos – Vorák József: Halasi csipke.
Kiskunhalas 1969 65 l.

Tarr Antal

a kiskunholasi Csipkeház holasi csipkéinek tervezője.

Jonó Ákos - Vorák József: Holasi csipke, Kiskunholas, 1969 651

2 il.

Tóth Antal

csipketervein érezhető az a törekvés, hogy a csipke általános karakterét szem előtt tartva, a rajzbeli változatosság, a technika újon alkalmazható formaváltozatokkal, még inkább gazdagabbá váljon.

Forrás: Vörös József: Halasi csipke. Kiskunhalas, 1969. 65 l

181

1

Tarr Antal

iparművész, Dékáni Árpad tanítványa lett a kiskunhalasi csipkeműhely vezetője: a mester Dékáni modorában tervezett.

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 651

181.

Tarr Antal

az első világháború kitörésekor bevonult katonának, ujabb terveivel csak jóval a háború után, az 1930-as években jelentkezett.

Janó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 651

181.

Tarr Antal

K. Csorba Tiborral együtt ott próbálták folytatni a halasi csipke tervezését, ahol Dékáni Árpád abbahagyta.

Janó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

18 l.

Parr Antal
Halasi csipketervező nevét is minden felé meg-
ismertek.

Bojár Iván:

Bács-Kiskunmüvészete bemutatkozott Budapesten.

Magyar Hirlap 1972/65 9old.

Tarpataki Károly

grafikus mürén

munkái a 17 éves Vasi Mühelyben

Vas Népe

1984 nov. 17

Tarpataki Károly grafikus művész

Művei részt veszuck a szombathelyi Művelődési és Sportház galériájában a „Vasi Műhely" által rendezett kiállitáson

Emlitve: „Nincs megállás" c. tusrajza és repr.

cikk: „Vértes Péter festőművész" cimszó alatt

Kulcsár János: „Töpren gés a Műhely körül" c. cikke

Vas Népe: 1978. XI. 19.

Tarpataki Károly

A művérztelepek pótolnak valamit a hiányból, amit a műtermelkülisége okoz. Mártelyva a KISZ KB táborába 2-3 fiatal utazik évente. Rajzolni, fegyelmezetten kompozíciói ni tanult ott Szücs I., Tarpataki K., Várkonyi György. — Új tagnak számít Tarpataki Károly, meghökkentő dolgokkal jelentkezett, csak egy-két munkáját ismerik, törekvéséről pedig inkább szavakat.

Budai Rózsa: A Vasi Műhely tíz éve,
Vas Népe, 1977. nov. 20.

< Tarpavára >

(Mezőtarpa)

Soós Elemér:

< 7.

Arch. Ért. 1920-22.

84-91. l.

ábrával

M.N.K.

Taroler József

Batthyány István nádor arcképének acélmetszete,

Csoportkép az első minisztériumról,

Mint a bankjegynyomda lakalmazottja ő metszette a Kossuth-bankókat,

Wachtler Fülöp segédletével

Világos után néhány hónapig az Uj épületben raboskodott

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III; p. 1961.

M.D.K.

TAROCZKY Béláné festő

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Irod.: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

Taródi Ferenc

az alábbi tervpályázaton 3 helyezést elért 5 számú pályaterv munkatársa volt.

Borosnyay Pál: Alagútszellőzéssel kivitelezhető lakóés szállásjellegű épületek tervpályázata, 1970. Magyar Építőművészet, 1971.3.sz. 2-12.l.

E. Tassy Klára, festő

Az Ernst Múzeumban állította ki férjével, Eigel Istvánnal közös tárlaton, művei javát.
Tassy Klára művei között központi helyet olaszországi keletkezésű képei foglalnak el: a Szicilia, Calabria, St. Agnese címűek.
Meglepetést jelentenek Tassy gobelinjei: a Megfejtett hidrogén, az Elemek, a Sirályok.
K.D.: Eigel István és E. Tassy Klára kiállítása 2

Bp. 1966. júl. 28.

ESTI HIRLAP

E. Tassy Klára, festő MDh

Eigel Istvánnal együttesen állít ki az Könst Múzeum ban.

—: Kis híradó

2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 6.

Tassy Klára

Kiállítás szélesgehérnőrőz a
Mészöly Géza terembe

Magyar Nemzet 1986. III. 6.

Tassy Klára

~~Ko~~ Ismeretidi a Fonyódi Istoláról

Nefszara 1985. IX. 9.

Tassy Klára

Kiállítás szélesfehérvárott
a Mészöly Géza Terem-ben

Marian Nemet 1986. III. 15.

Tarssy Klára ipar, festő

gobelinjei

FERENCZY NOEMI
MŰVÉSZET 1985/10/2

MDK

Tassy Klára-Eigel István

Gobelinterv I-II. /Szegedi Tan./

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mücs. 1962.

Tassy
festő-

M.D.K

A kiállitasón részt vett.

Franck János: A naiados úti művésztelep
Élet és Hodalom, 1965. febr. 6 - 9 lap

Kassa

Tassy ötvös Boldizsár, 16 sz.

Arch.Közl.1899. XXI. 196.

Tossy Béla

1. Ballada Ásnes rézkarc 55x67

2. 1514 II. — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Tassy Béla

A Dózsa-eszmével foglalkozó művek közül Tassy Béla montázs technikájú színes rézkarca a legjelentősebb egyike.

B. Pálosi Judit: VII. országos grafikai biennalé.

Észak-Magyarország 1973/288 4old.

Tary Lajos

festő

Fejlet. Művészet, 1903. 103.

K. KIR. ADÓHIVATAL
VARANNÓN
1903 [illegible]

4384
1903 SL

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Somogy megyei Néplap

Tarr Lajos

1968 ÁPR. 9

— Tarr Lajos tabi általános iskolai tanár grafikáiból és festményeiből rendezett kiállítást a Pedagógusok Szakszervezetének tabi járási bizottsága. A Zichy Mihály Művelődési Házban vasárnap nyitották meg a kiállítást.

ahol rendszeresen kell dolgozni. Az állami gazdaságban próbálkoztam, de nem vettek föl, itt már régebben zűrt csinál-

„MAGYAR SZÍNÉSZNŐKNEK SZERETNÉK SZŐNI”

RÉDNER MÁRTA FELVÉTELEI

A szövőszéknél ül. Még csak a hosszanti szálak vannak felfeszítve. A kép olyan, mintha valamiféle húros hangszeren játszana. A hosszanti szálakat egyébként az angolszász kéziszövők évszázadok óta »warp«-nak, azaz sorsnak hívják. Így magyarázta ezt el nekem valaki: a sors az, amit kapunk. A keresztszálakat már mi csináljuk. Tőlünk függ, milyen lesz a szőttes.

— Ami azt illeti, én elég szép nagymintás kis életet szőttem magamnak — mondja *Tarr* Klári finom mosollyal. Persze a sors, amit kapott, s a korszak sem volt akármilyen. A harmincas évek elején ment ki fiatal férjével új életet kezdeni Franciaországba. Ő táncosnő akart lenni. A férje festő. Jött a spanyol polgárháború, a férj katona lett és Klárinak egy kis gyereket kellett eltartania. A lányát. Közben eltörte a bokáját. És tulajdonképpen szórakozásként, gyermekdajkálás közben kezdett el egy apró rámán szőni. Beleszeretett ebbe a technikába. Nem tanult komolyan soha, de minden ízlését belesűrítette ezekbe az apró kockákba. Amikor először megpróbálta őket áruházban eladni, kinevették. Aztán jött egy ügyes barátnő, aki tudott »eladni«. Mert az külön művészet. Ettől fogva Klári otthon ült és sálakat szőtt. Ahányat, annyi félét. Közben persze mindent elolvasott, megnézett, amit erről a technikáról Párizsban lehetett. Főleg a középkori gobelineket nézte és a régi egyházi hímzéseket, szőtteseket, a Cluny-múzeumban. A háborút tulajdonképpen végigszőtte. Akkor már kapott anyagot az áruháztól. Otthon dolgozó francia anya volt, mint annyi más. A háború után nem volt anyag. Az ügyes üzletasszony-barátnő megtalálta az utat Lola Prussachoz, a nagyszerű tervezőnőhöz. Jóbarátok lettek. És Lola Prussac gondoskodott ezentúl anyagról. Klárinak már csak szőnie kellett. Lola Prussac meg is mondta, milyen célra kell az anyag. Kinek, milyen nőnek, milyen alkalomra. Az egyéni ruhaszövés lett ezután Tarr Klára specialitása. »En exclusivité«. Kizárólagossági joggal csak a Prussac szalonnak dolgozhatott.

Hazahozott néhány mintát. Fehér-arany pöttyös, csigás mintájú szőttes... olyan, mintha királyi koronázásra készült volna.

— Pedig csak egy festő menyasszonyának az esküvői ruhája volt — magyarázza Klári. — Kék, zöld és arany, kicsit magyaros inspirációjú anyag — színésznőnek készült, valamilyen filmszerephez. Az anyagban minden szál más jellegű, fényű. Úgy, hogy még ha fekete-fehér felvétel készül is róla, a felület még mindig hízelgően szemcsés, sokféle, gazdag fényhatású.

Látunk olyan fekete alapon csíkos anyagot, amely kifinomultan, de mégis letagadhatatlanul cigányos hatású, egyszerűen a színek egymásmellettisége miatt. »Olyan ruhának a dísze volt, amelyen csak a bő ujjakat díszítettük« — hangzik a magyarázat. A legjobban az az anyag tetszett, amelyik sötétarany, széles bordűrrel, s a bordűrön barna, lila és fekete szabálytalan pöttyök helyezkednek el sűrűn egymás mellett, mint a kavicsok.

— Ezt csakugyan egy dunai alkony inspirálta — vallja be Tarr Klára. — Akkor már itthon voltam.

— Miért jött haza?

Klári dühös arcot vág:

— Megpukkadok ettől a kérdéstől — mondja. — Miért ne jöttem volna haza? Igaz, jól éltem Párizsban. A lányom táncosnő lett, megvalósítja az én álmaimat. De közben úgy éreztem, amióta magyar filmeket is láttam, hogy nagyon szeretnék magyar színésznőknek egyéni ruhákat szőni, egy-egy szerephez... Még akkor is, ha kevesebbet keresek ezzel, mint Párizsban. És úgy érzem, hogy előbbutóbb a művészek is rám fognak találni... Egyelőre ez még nem történt meg. A kéziszövőknek dolgozom. És leginkább azt csinálom, amihez kedvem van... Mint például ezt a kavicsos dunai alkonyatot.

Fedor Ágnes

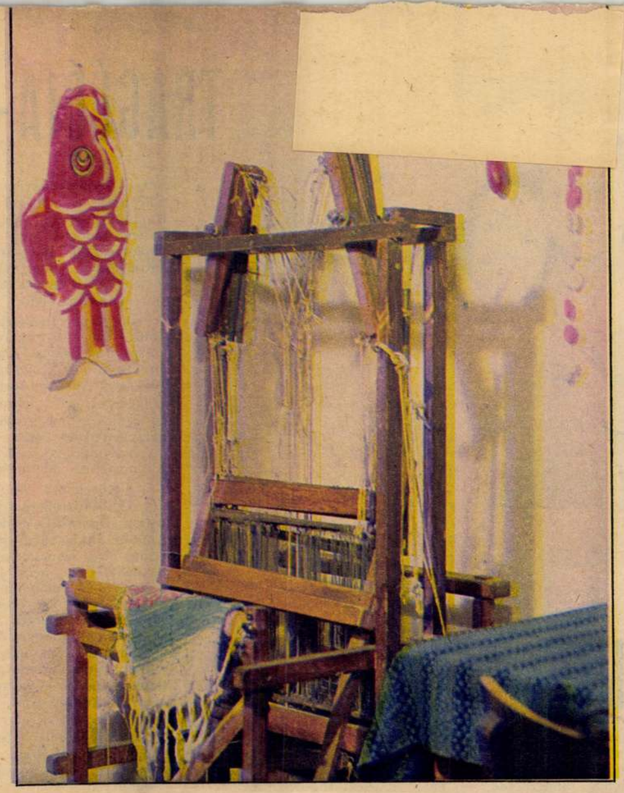

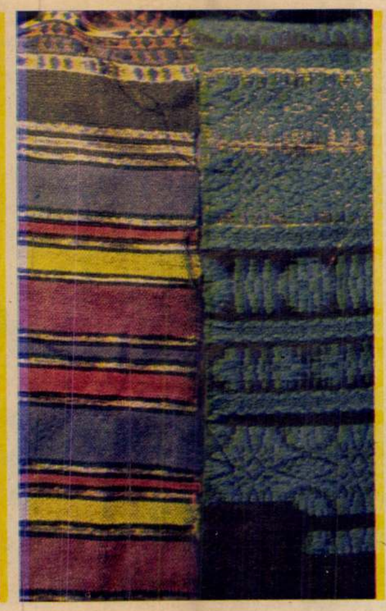

TRAGÉDIA – VÁZÁBAN ELBESZÉLVE

NADOR ILONA FELVÉTELEI

Megírja-e valaha valaki *Kepes Ágnes* regényét? Nem hiszem. Mert az írók tolla megtorpan, a próza szövete megszakad ennyi szenvedés láttán. A hősköltemények acél íve bírná el mindazt, amit életéből felidézhetne — de Kepes Ágnes alighanem idegenül érezné magát, feszengne az eposz-hősök délceg gyülekezetében.

Interjú alanyaként is láthatóan zavarban van.

Nagyon lassan, félmondatokból, elhallgatásokból bontakozik ki az élete. Polgáron született, kereskedő családban. Még nem járt iskolába, amikor felfedezte, hogy színes ceruzákkal megszerezheti magának a világot... Golyóstollam ugrásra készen várja a tényeket, eseményeket, fordulatokat. De Kepes Ágnes szava elmarad a tolltól.

Igen, Nagy Endre, a család híres rokona fedezte őt fel. Ő ajánlotta a családnak: ne hagyják kallódni istenadta tehetségét. A Községi Iparrajziskola elvégzése után jelentkezett a főiskolán. De nem volt protekciója, vagy nem volt elég érett a legmagasabbfokú tanulmányokra — várni kellett volna. Hónapokat. És ő türelmetlen volt. Aba Novák Vilmos azonban felfigyelt a tehetségére — azonnal vállalta. Festőnövendék korában portrékról, tablókról, freskóról álmodott, de közben kitanulta az agyaggal való bánást is. A művészet mellé egy mesterséget választ... Aztán nagyon hamar férjet is. Otthon — Hajdúszoboszlón —, kezdte hasznosítani azt, amit Budapesten a Komlós testvérek gyárnak beillő műtermében tanult. Azt hitte — sínre került az élete.

Pedig mindez csak előfutama, bevezető akkordja volt a tragédiának. Annak, ami 1944 késő tavaszától 1945 kora tavaszáig történt: a téglagyárnak, debreceni gettónak, a meggyötörtek halálmenetének és a pokolnak, amit a térképen Auschwitznak neveznek.

— Kövekből, elhullott vas- és drótdarabokból próbáltam figurákat csinálni. Amikor láttam, hogy megnézik, hogy nemcsak a raboknak tetszik, arra gondoltam, hogy talán így segíthetek magamon. SS-eket rajzoltam, kenyérért, kenyérkéért, krumpliért. Amit kaptam, felfaltam, de sohasem az egészet. Mindig eltettem belőle azoknak, akikkel egy blokkban voltam...

(Szeretném hűen visszaadni, amit hallottam, de nem megy. A papíron akaratlanul is mondattá formálódnak a lassan kibukó szavak. De van olyan emlék, amely társtalan szörnyűségében úgy hangzik el, hogy egyetlen ige láncán sem fűzhető mondatba, hogy nem tűri a jelzőt. »Tudod, az Appel...« — mondja. — »Rajzoltam őket, aztán az Appel... Auschwitzban, ahol voltam...«

Más körülmények között, ahol a pokol is emlékké lett, a művészet hatalmát, csodáját emlegetném, vagy egyszerűen azt a tényt, hogy egy embernek segített túlélni a poklot. Ebben a szobában csak hallgatni tudok.)

Kepes Ágnes súlyos betegen került haza, Csehszlovákián keresztül. A sors azonban — úgy hitte — kegyes hozzá: meggyógyult, férje is hazajutott, megnyílt a lehetőség az újrakezdésre. A kerámiának — jövője volt. De egy évtizeden belül rászakadt az új csapás — elvesztette a férjét. Az élet még mindig követelte a magáét. Újra férjhez ment. Karján a beégetett szám nem halványodott, de az iszonyat emléke igen. Úgy érezte — negyvenen túl is joga van az életre, a boldogságra, anyaságra. És megszülte első gyermekét. A dátum: 1956.

Kimondhatatlan boldogság volt: anyának lenni. Olyan nagy, hogy a szervezet nem bírta ki. Egyhetes volt a kis Erzsike, amikor a nem olyan ifjú mama súlyosan megbetegedett. Eszméletlenségéből visszahozták, de Kepes Ágnesnek már nem volt ereje ahhoz, hogy újra önmaga legyen. Féloldalra bénán, a szó adományától megfosztva feküdt a kórház pincéjében, amikor a férje érte jött.

Sorsának második pokla ezzel a csapással kezdődött. És akkor kezdődött az a második, heroikus élet és alkotókorszak, amely azóta tart. Szavanként tanult meg újra beszélni, béna jobb keze helyett a balt használni. Talán ugyanazon a héten, amikor Ferenczy Béni foga közé vette a ceruzát, ez a másik, nagyrahivatott, de porbataszított művészasszony is megpróbálta hajlékonyságra bírni bal keze ujjait. Írni soha többé nem tanult meg. De néhány év múlva újra festett... Lefestette Erzsikét, akinek életéért a sajátja nagyobbik felét adta cserébe, lefestette környezetét, emlékeit. Az agyag pedig, mintha a vásznonál is jobb szövetséges lenne: alighogy belefogott a mintázásba, máris visszatértek ujjaiba a régi minták, formák. Azután a régiek nyomában az újak — ezerszámra. Ha jobban érzi magát — ma is állandóan dolgozik. A kerámia már régen nem munkaterápia számára, hanem eleven, ható alkotóművészet. Rajz nélkül dolgozik, szinte első sugallatra. A kis lakás — különös múzeum: egyetlen művész százféle törekvését, alkotását egyesíti. Stílusa szinte nincs — minden vázája, álma más. Archaikus formák, népi motívumok, modern változatok — egymástól éppolyan távolra szakadtak, mint a szavai. De ugyanolyan drámai erő is érződik bennük.

Kepes Ágnes ma — számontartott, kiállító művész. Vázáiban virágok nyílnak Szegeden, Budapesten, Debrecenben, de Faenzában és Rómában is. A szenvedés és az öröm virágai.

Ha valaki, hát Erzsike talán mégis megírja, ha felnő, édesanyja regényét...

(Földes)

lágháborúban. Tehát gépparkjának jó része korszerű. És busás hasznot hoz a háborúkból. Első ipari fellendülését a koreai háborúnak, az Egyesült Államok hadimegrendelésének köszönhette, s a vietnami háborúból is bőségesen profitál.

A japán munkások műveltségi, szakmai színvonala igen magas: a japán fiatalok 70 százaléka 18 esztendős koráig tanul.

Búcsú: 21 éves korban

Mennyit keres a kitűnő japán szakmunkás? Azon túl, hogy az átlagbér mintegy fele a francia és egyharmada az angol munkásénak — nehezen hasonlítható össze. Még mindig feudális-patriarchális jellegű a bérezés: a fiatalokat alacsony fizetéssel veszik fel és az egy vállalatnál eltöltött évek számával emelkedik a bér. Hatvanöt éves korban vonulnak nyugdíjba, amikoris vagy nyugdíjat, vagy végkielégítést kapnak.

Mindez csak a nagyüzemek dolgozóira áll. Viszont a 3,7 millió vállalat 92 százaléka törpe-, kis- és középüzem, ahol nemcsak a bérek, hanem a szociális juttatások is sokkal kisebbek.

Végigvezetnek a munkatermeken. A modern szalagok mellett fiatal lányok ülnek, fehérben. Az üzem alkalmazottainak 80 százaléka betanított munkásnő. Bérük a férfiak fizetésének 35—40 százaléka. Folyamatosan, gyorsan haladnak a szalagok. A mellettük ülőnek nem kell kapkodnia, de keményen, megállás nélkül kell dolgoznia. Csak fiatalok bírhatják szusszal. A vállalatoknak is ez a véleményük. Általában az a szokás, hogy a fiatal, betanított munkásnők 21 éves korukig búcsút mondanak az üzemnek. Férjhez menetelükig, legfeljebb első gyermekük születéséig dolgoznak. Elképzelhető, milyen nagy előny a vállalatnak, hogy a betanított női munkás bérét állandóan alacsony szinten tarthatja.

Néhány nappal később beszélgetek a haladó japán nőmozgalom néhány vezetőjével. Mesélik, hogy nem minden fiatal nő válik meg szívesen a gyárától. Akadt például egy rebellis fiatal lány, aki nem »értette meg« a szelíd figyelmeztetést. Erre felmondtak neki. Nem fogadta el a felmondást. Két esztendeig pereskedett. Végül is megnyerte a pert... No, de hány lánynak van kedve pereskedni?

Van egy közmondás: »A háború után erősebb lett a harisnya és a nő«.

Az állítás első részéhez teljes szívvel csatlakozom: a japán harisnya szembeztos. Támadhatnak rajta lyukak, a szem nem szalad tovább. Persze, lehet, hogy a nő is erősebb lett — nem tudom összehasonlítani. Csupán lépten-nyomon azt tapasztalom, hogy Japán ma is a férfiak paradicsoma. Az új japán alkotmány 14. paragrafusa kimondja ugyan a nők teljes egyenjogúságát, de hát tudjuk: elmélet és gyakorlat nem mindig fedi egymást...

Bevezetnek az árubemutató-terembe. Érdekes új cikkeket látunk: egyhüvelykes zsebtelevíziót, két hüvelyk ernyőméretű színes televízióvevőt, hordozható képmagnót, amellyel mágneses szalagra egyszerre föl lehet venni képet és hangot...

Különböző típusú televíziókészülékek állnak egymás mellett. Más és más műsort mutatnak: Japánnak hat televízióadója van. Itt is rengeteg időt töltenek az emberek a tévé előtt. Egy felmérés szerint heti 14 órát. A legnépszerűbbek a szamurájok idejében lejátszódó történelmi drámák, amelyek magukban foglalják a krimi izgalmait is.

Az egyik adás — a meseműsor — színes. A színek szépek, természetesek. (Egy »színes« televíziókészülék kb. 200 000 yenbe kerül.) Cseng a telefonkészülék. Tessék fölvenni, mondják. Felveszem az egyik kagylót. Szemben velem egy fiatal lány televízióképe jelenik meg, ugyanakkor ő is lát engem a vonal másik végén. Egyelőre még nem gyártják sorozatban ezt a készüléket, csupán néhány nagy vállalatnál szerelték fel.

Kagylóleves és tatami

Hazafelé menet erős szél kerekedik. Emma, a tájfun kiforgatja az ernyőket. Az Akaszaka Prinz hotelban kényelembe helyezzük magunkat. Kay, lábát maga alá húzva, az egyik fotelba telepszik. Majd hirtelen talpraugrik, és mély meghajlással megkérdi, nincs-e kifogásom ellene, ha nemcsak kísér, de ír is róla. Mégis, egyike vagyok ama nagyon kevés újságírónak, aki a szocialista tábor fiatalok által jegyzett írásaiból. Az olvasókat érdekli, mire kíváncsi a vendég. Én is mélyen meghajlok és megkérdem, neki sincs-e kifogása ellene, ha én is írok róla. Kölcsönösen jegyzetfüzetet veszünk elő: *»Mennyi a fizetése?«* — kérdem. »Húszesztendei praxis után 50 000 yen.« *»Eredeti foglalkozása-e az újságírás?«* »Nem. Angolszakos tanár vagyok. De 1945 után, amikor végeztem, annyira népszerűtlen volt nálunk az angol nyelv, hogy nem is gondolhattam tanításra.« *»Mennyit fizet lakásért?«* »Tízezer yent, de rendkívül kicsi a lakásom. Négy tatamis.« (A lakás alapterületét a nyughelyül szolgáló rizsgyékennyel, a tatamival mérik, amely két négyzetméter.) Tehát Kay lakása nyolc négyzetméter. Lényegében csak egy kis szoba.

A lakások rendkívül drágák Tokióban és a nagyvárosokban. A második világháborúban az épületek jó része tönkrement, és a lakásépítkezés azóta sem állt arányban a gyors ipari fejlődéssel és ezzel együtt a városi lakosság növekedésével. Az utóbbi három évben a lakbérek 34 százalékkal emelkedtek. Egy modern házban a kétszobás lakás 40—50 000 yenbe kerül havonta. Régi negyedben 25—35 000 yen. Egy kis alapterületű, négyszobás lakás bére havi 75 000 yen. 1967-ben már nagy összeget irányzott elő a kormányzat lakásépítkezésre. A közmunkák a költségvetési kiadások 20 százalékát emésztik fel.

Sok nő otthon varrja holmiját, különösen a kimonóhoz nem kell olyan nagy művészet. Falun a tágasabb házakban külön kis varróhelyiség is van

A Sonyban

Folytatom az interjút: *mit reggelizik?* »Kagylólevest. Még délután megfőzöm, így reggel nincs vele gondom.« És az ebéd? »Nálunk nincs üzemi konyha. Kisvendéglőben eszem valamit. Kétszáz yen egy alkalommal.« *Ruházkodás?* »Számomra, sajnos, drága. Képtelen vagyok az én méretemre konfekcióruhát találni.« Kay mérete Pesten megfelelne a 42—44-es számnak. Később magam is tapasztalom az áruházakban, hogy nagy a választék, de csak vékonyka, fiatal lányokra gondoltak... *Van kimonója?* »Egy. Egy kimonója minden nőnek van. A banketre csináltattam, amikor az egyetemi diplomámat ünnepeltük.« *Milyen?* »Kék színű. Az obbija piros. De csak nagyon ritkán veszem föl. Az alsószoknyáját minden egyes alkalom után mosni kell.« *Színház? Mozi?* »Ritkán. Nagyon drága...« Ezt magam is tapasztalom: jó színházjegy 1500—2000 yen, mozijegy elsőhetes moziban 5—600 yen, utánjátszóban 3—400. Megnéztem az idei képzőművészeti kiállítást, a belépőjegy 300 yenbe került. *Társaság?* »Egy-két kolléga és főleg rokonok. Elsősorban a nővérem és a sógorom.« Mélyen meghajlik. »Különben üzenik, hogy nagyon szívesen látják magát egyik nap. Megtiszteltetésnek tekintik.«

Én is mélyen meghajlok: — Én érzem megtiszteltetésnek és nagyon köszönöm...

Kertész Magda